

ಜೀವವೈವಿಧ್ಯವೆಂಬುದು ಇಂದು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಎಳೆಯಬಹುದಾದ ದೊಡ್ಡ ಸಾಧ್ಯತೆ ಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಪರಿಸರೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಜೀವಸಂಕುಲಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ಮಹತ್ವ ಹಿಂದಂದಿಗಿಂತಲೂ ಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ನಿರರ್ಗಳದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಜೀವರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನೂ ಒಂದು ಜೀವಿಯೇ. ನಿರರ್ಗಳದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಬೇರೆಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳಿಗಿಂತ ಮನುಷ್ಯನೇ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಹಾನಿಯಾದಾಗ ಮನುಷ್ಯ ಅಸಹಾಯಕನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ಸತ್ಯ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಕುರಿತು ಅವನ ಕಾಳಜಿಯು ಅಪ್ಪಕ್ಕಷ್ಟೇ ಆಗಿದೆ. ಜೀವ-ಜೀವಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ, ಜೀವಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ನಡುವಿರುವ ಸಂಬಂಧಗಳು ಕೇವಲ ಪರಿಸರವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಮಾನವಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲೂ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಮಾನವನ ವರ್ತನೆಯು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯುಂಟಾದಾಗ ವಿಪತ್ತುಗಳು ಒದಗಿಬರುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವ ಸಂಗತಿಗಳು ಗೊತ್ತಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಂತಹ ಗಂಭೀರ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಮುಖ ಧಾರೆಯಲ್ಲಿ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಕೈವಾಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾನವನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಿಸುವ ನಮ್ಮ ಮಾನವಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳು ತಮ್ಮ ವರಸೆಯನ್ನು ಬದಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲುವ ಆಲೋಚನೆಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಬದುಕನ್ನು ಸಹ್ಯಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮನುಷ್ಯ ಬರುವ ದಿನಗಳತ್ತ ಆಲೋಚಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಮಾನವಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳು ವಿಜ್ಞಾನದ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಪಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾನವಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳು ಬಹುದಿನ ಉಳಿಯಲಾರವು. ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಸಿ ಅಧ್ಯಯನಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಮಾನವಿಕಗಳು ಜೀವ-ಜೀವಿಯ ಸಂಬಂಧಗಳ ಮರ್ಮಗಳನ್ನರಿತು ಹೊಸ ಅಧ್ಯಯನವಿಧವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ನಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಇರುವ, ನಾವು ಬಳಸುವ, ನಮಗೆ ಪರಿಚಿತವಿರುವ, ನಮಗೆ ಅಪರಿಚಿತವಿರುವ ಅದೆಷ್ಟೋ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಭೌತ ಪರಿಸರ ಎನ್ನುವುದು ಕೇವಲ ಶಬ್ದಸಂಕೇತವಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಮಾನವಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ಭೌತ ಪರಿಸರವನ್ನು ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ನಿರರ್ಜೀವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಜೀವ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಿ ನಾವು ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಾನವಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಜೀವ-ಭೌತ ಪರಿಸರಗಳ ನಡುವೆ ನಾವಿದ್ದರೂ ಅವರದರ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಮಚಿತ್ತದಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಾನವಿಕಗಳ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಜೀವಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಿಸುತ್ತೇವೆ.

-ಸಂಪಾದಕೀಯದಿಂದ

ಪ್ರಕಟಣೆ ಪ್ರತಿಭಾನ

(ಒಂದು ಬೌದ್ಧಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ)

ನಾದಪ್ರಸಂಗ (ಲ), ಬೆಂಗಳೂರು ಇದರ ಅಂಗಸಂಸ್ಥೆ
 ನಂ.133, "ಶಿವಾಧ್ಯತೆ", ಸೆಕ್ಟರ್-೨, ಶಿವಜನವ ನಗರ, ಬೆಳಗಾವಿ-590010,
 ಮೊ : 9448513205, 6360414511

ಅಭಿಜಾತ ಕನ್ನಡ

ದ್ವೈಮಾಸಿಕ ಸಂಶೋಧನಾ ಪತ್ರಿಕೆ (ರೆಫರೀಡ್ ಜರ್ನಲ್)

ABHIJATA KANNADA

Peer Reviewed Refereed Journal ISSN : 2347-4017

ಮಾರ್ಚ್-ಏಪ್ರಿಲ್ -೨೦೨೬ ಸಂಪುಟ-೧೨ ಸಂಚಿಕೆ-೨-೨

MARCH-APRIL - 2026

VOLUME-12 ISSUE- 2-2

“ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಚಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮನ್ವಯ”

ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಶೇಷಾಧಿಪುರಂ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜು, ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ೨೨ ಮಾರ್ಚ್ ೨೦೨೬ರಂದು ನಡೆದ ಒಂದು ದಿನದ ಬಹುಭಾಷಾ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸಂಚಿಕೆ

೧೨ ನೆಯ ವರ್ಷದ ಪ್ರಕಟಣೆ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು
ಪ್ರೊ. ಎಸ್.ಎಂ. ಗಂಗಾಧರಯ್ಯ

ಅತಿಥಿ ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ. ಲಾವಣ್ಯ ಸಿ.ಪಿ.

ಅಭಿಜಾತ ಕನ್ನಡ ISSN : 2347-4017 ಮಾರ್ಚ್-ಏಪ್ರಿಲ್ ೨೦೨೬ ಸಂಪುಟ-೧೨ ಸಂಚಿಕೆ-೨-೨ ಮೈಸೂರು

ಅಭಿಜಾತ ಕನ್ನಡ

ದ್ವೈಮಾಸಿಕ ಸಂಶೋಧನಾ ಪತ್ರಿಕೆ
(ವಿದ್ವತ್ ಮಂಡಳಿಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲನೆಗೊಂಡಿರುವ)

ABHIJATA KANNADA

Peer Reviewed & Refereed Journal with ISSN : 2347-4017

ಮಾರ್ಚ್-ಏಪ್ರಿಲ್ 2026

ಸಂಪುಟ-12

ಸಂಚಿಕೆ-2-2

March-April 2026

Vol - 12

Issue - 2-2

-
- ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು** : ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಎಂ. ಗಂಗಾಧರಯ್ಯ
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ
ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮ
ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಳಗಾವಿ
- ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಸಂಪಾದಕರು** : ಡಾ. ಕೊಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ. ಎ.ಎಂ.ಎಂ.
ಅಭಿಜಾತ ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನಾ ಪತ್ರಿಕೆ
ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಘಟಕ, ಬೆಂಗಳೂರು
- ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಸಂಪಾದಕರು** : ಡಾ. ಕೆ. ಎಂ. ರೋಹಿಣಿ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಪ್ರತಿಭಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ
ಭಾರತೀಯ ಗಾಯನ ಸಮಾಜ,
ಶಿವಬಸವನಗರ, ಬೆಳಗಾವಿ
****
- ಪ್ರಕಾಶನ** : ಪ್ರತಿಭಾ (ಒಂದು ಬೌದ್ಧಿಕ ಹಾಗೂ
ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ) ನಾದಪ್ರಸಂಗ(ರಿ)
ಬೆಂಗಳೂರು ಇದರ ಅಂಗಸಂಸ್ಥೆ (Reg. No.
BMH-4-00002-2010-11 Dt. 03-04-2010
Under Trust Act Colum 10/A, 1957)
- ವಿಳಾಸ** : ನಂ. 133, 'ಶಿವಾಧ್ಯಾತ್ಮ', ಸೆಕ್ಟರ್-2,
ಶಿವಬಸವನಗರ, ಬೆಳಗಾವಿ-590010,
ದೂ: 9448324100
- ಮುದ್ರಣ** : ವೆಂಕಟೇಶ್ ಬುಕ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್
ವಿಜಯನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-560072
***

ಸಲಹಾ ಮಂಡಳಿ

- ಪ್ರೊ. ಡಿ. ವಿ. ಪರಮಶಿವಮೂರ್ತಿ** : ಮಾನ್ಯ ಕುಲಪತಿಗಳು
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಹಂಪಿ
- ಪ್ರೊ. ಟಿ. ಎಂ. ಭಾಸ್ಕರ** : ಮಾನ್ಯ ಕುಲಪತಿಗಳು
ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಗೊಟಗೋಡಿ, ಹಾವೇರಿ
- ಪ್ರೊ. ನೀಲಗಿರಿ ತಳವಾರ** : ಯೋಜನಾ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕನ್ನಡ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ,
ಭಾರತೀಯ ಭಾಷಾಸಂಸ್ಥಾನ, ಮೈಸೂರು
ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಚಿವಾಲಯ,
ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ
- ಪ್ರೊ. ಸಿ. ನಾಗಭೂಷಣ** : ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ
ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ,
ಬೆಂಗಳೂರು
- ಪ್ರೊ. ಎಂ. ಬಿ. ಮಂಜುನಾಥ** : ಕುಲಸಚಿವರು
ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಡಾ ಗಂಗೂಬಾಯಿ ಹಾನಗಲ್
ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶಕ ಕಲೆಗಳ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯ
ಮೈಸೂರು
- ಡಾ. ಶಿವಕುಮಾರ ಕಣಸೋಗಿ** : ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಮತ್ತು ಸಮೂಹ ಸಂವಹನ
ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ
ದಾವಣಗೆರೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ದಾವಣಗೆರೆ

***

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ

- ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಎಂ. ಗಂಗಾಧರಯ್ಯ** : ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶಕರು,
ಡಾ. ಫ.ಗು. ಹಳಕಟ್ಟಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೇಂದ್ರ,
ವಚನಸಂಗಮ, ತೊರವಿ, ವಿಜಯಪುರ-586108
- ಡಾ. ಜ್ಯೋತಿಶಂಕರ್** : ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಭಾಗ,
ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮುಕ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ,
ಮುಕ್ತಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು
- ಪ್ರೊ. ಹಾ. ಮ. ನಾಗಾರ್ಜುನ** : ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ
ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ
- ಡಾ. ಪಿ. ಮಣಿ** : ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಭಾಗ,
ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮುಕ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ,
ಮುಕ್ತಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು
- ಡಾ. ಮಾಧವ** : ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ
ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಕಾಲೇಜು, ಮಂಗಳೂರು
- ಡಾ. ಸುರೇಶ ಹನಗಂಡಿ** : ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ
ಎಸ್.ಆರ್.ಇ.ಎಸ್. ಪ್ರಥಮದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು,
ಕಲ್ಲೋಳಿ, ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ
- ಡಾ. ಕಲ್ಲಯ್ಯ ಹಿರೇಮಠ** : ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಅನ್ನದಾನೇಶ್ವರ ಕಲಾ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು
ವಾಣಿಜ್ಯ ಕಾಲೇಜು, ನರೇಗಲ್, ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆ
- ಡಾ. ಆನಂದಕುಮಾರ ಜಕ್ಕಣ್ಣವರ** : ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ
ಶಿವಾನಂದ ಕಾಲೇಜು, ಕಾಗವಾಡ,
ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ

***

ಅಭಿಜಾತ ಕನ್ನಡ

ದ್ವೈಮಾಸಿಕ ಸಂಶೋಧನಾ ಪತ್ರಿಕೆ
(ವಿದ್ವತ್ ಮಂಡಳಿಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲನೆಗೊಂಡಿರುವ)
ಮಾರ್ಚ್-ಏಪ್ರಿಲ್ 2026 ಸಂಪುಟ - 12 ಸಂಚಿಕೆ- 2-2

ಪರಿಶೀಲಕ ಮಂಡಳಿ

- ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಎಂ. ಗಂಗಾಧರಯ್ಯ : ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ,
ರಾಣಿಚನ್ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ,
ಜ್ಞಾನಸಂಗಮ, ಬೆಳಗಾವಿ
- ಪ್ರೊ. ಸೋಮಣ್ಣ : ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಎಸ್.ವಿ.ಪಿ. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ
ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ,
ಮಂಗಳಗಂಗೋತ್ರಿ, ಕೊಣಾಜೆ
ಮಂಗಳೂರು - 574199
- ಪ್ರೊ. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ ಮಟ್ಟಿಹಾಳ : ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಡಾ. ಆರ್.ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ
ಪೀಠ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ
- ಪ್ರೊ. ಎಂ. ನಾಗರಾಜ : ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ
ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಮಹಿಳಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ,
ತೊರವಿ, ವಿಜಯಪುರ
- ಪ್ರೊ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಕೆ. : ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಡಾ. ಎಂ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ
ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ
ದಾವಣಗೆರೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆ
- ಡಾ. ಎಂ. ರಂಗಸ್ವಾಮಿ : ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಮದ್ರಾಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಚೆನ್ನೈ

***

ABHIJATA KANNADA

Peer Reviewed & Refereed Journal with ISSN : 2347-4017
March-April 2026 Vol -12 Issue- 2-2

EDITORS

- Chief Editor : **Prof. S.M. Gangadharaiiah**
Professor, School of Classical
Kannada Studies, Rani Channamma
University, Belagavi
- Executive Editor : **Dr. Kotraswamy. A. M. M.**
Abhijata Kannada Research Journal,
Regional Office, Bengaluru
- Managing Editor : **Dr. K. M. Rohini**
Chairman, Pratibhana cultural forum
Bharatiya Gayana Samaja
Shivabasav Nagar, Belagavi
- PUBLISHER** : **PRATHIBHANA**
(An Intellectual & Cultural Form)
A Division of NADAPRASANGA
(Reg.) Under Karnataka Trust Act -
10/A 1957, Reg. No. BMH-4-00002-
2010-11 Dt. 03-04-2010.
- ADDRESS** : No133, 'Shivadwaita', Sector II,
Shivabasavanagara, Belagavi-590010
Ph. 9448324100
- PRINTER** : **Venkatesh Book Printers**
25/2, 4th Cross, S.V.G. Nagara
Mudalalpalya, Vijayanagara
Bengaluru-560072
venkiobookprinters@gmail.com
Mob : 6361082117

***

ADVISORY BOARD

- Prof.D.V.PARAMASHIVAMURTHY :** Honourable Vice-Chancellor
Kannada University, Hampi
- Prof. T. M. BHASKAR :** Honourable Vice-Chancellor
Karnataka Folklore University
Gotagodi, Shiggavi Taluk,
Haveri District - 581205.
- Prof. NILAGIRI TALAVARA :** Project Director
Centre of Excellence for Studies in
Classical Kannada, Central Institute
of Indian Languages, Ministry of
Education, Government of India,
Mysore -570006
- Prof. C. NAGABHUSHANA :** Professor, Centre for Kannada
Studies, Jnanabharathi, Bangalore
University, Bangalore
- Prof. M. G. MANJUNATH :** Registrar
Karnataka State Dr. Gangubai Hangal
Music and Performing arts university
Mysore
- Prof. SHIVAKUMAR KANASOGI :** Professor & Head
Department of Journalism & Mass
Communication Studies
Davanagere University
Davanagere

***

ABHIJATA KANNADA

Peer Reviewed Refereed Journal with ISSN : 2347-4017

March-April 2026 Vol -12 Issue- 2-2

PEER REVIEW COMMITTEE

- Prof.S. M. GANGADHARAI AH :** Professor,
School of Classical Kannada Studies,
Rani channamma University,
Vidyasangama, Belagavi,
- Prof. NIJALINGAPPA MATTIHAL :** Professor
Dr.R.C. Hiremath Institute of Kannada
Studies, Karnataka University, Pavate
Nagar, Dharwad-580003
- Prof. SOMMANNA :** Professor,
S.V.P. Department of Kannada Studies,
Mangalore University,
Mangalagangothri, Konaje-574199
- Prof. M. NAGARAJA :** Professor,
Department of Kannada Studies,
Akkamahadevi Women University,
Toravi, Vijayapura
- Prof. MALLIKARJUNA K. :** Professor
Dr. M. Chidananda Murthy Kannada
Studies & Research Center
Davangere University,
Davanagere -577007
- Dr. M. RANGASWAMY :** Associate Professor
Department of Kannada
Madras University
Chennai

***

EDITORIAL BOARD

- Prof. S. M. Gangadharaiah** : Professor and Director
Dr. P.G. Halakatti Post graduation
Centre, Vachanasangama, Toravi,
Vijayapura -586108
- Dr. Jyothishankar** : Associate Professor
Department of Kannada Studies,
Karnataka State Open University
Mukta Gangothri Campus, Mysore
- Prof. H.M. Nagarjuna** : Professor,
Department of Kannada
Sahyadri Science College, Shimoga
- Dr. P. Mani** : Associate Professor
Department of Kannada Studies,
Karnataka State Open University
Mukta Gangothri Campus, Mysore
- Dr. Madhava** : Associate Professor,
University College, Mangalore
- Dr. Suresh Hanagandi** : H.O.D. Department of Kannada
S.R.E.S. First Grade Degree College
Kallolli, Belagavi District
- Dr. Kallayya S. Hiremath** : Assistant Professor
Department of Kannada
Annadaneshwara ASC College
Naregal, Gadag District
- Dr. Anandkumar
Jakkannavar** : H.O.D., Dpt. of Kannada
Shivanand College, Kagavad,
Belagavi Dist.

***

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಬದಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಮಾನವಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು

ಜೀವವೈವಿಧ್ಯವೆಂಬುದು ಇಂದು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಎಳೆಯಬಹುದಾದ ದೊಡ್ಡ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಪರಿಸರೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಜೀವಸಂಕುಲಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ಮಹತ್ವ ಹಿಂದೆಂದಿಗಿಂತಲೂ ಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಜೀವರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನೂ ಒಂದು ಜೀವಿಯೇ. ನಿಸರ್ಗದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಬೇರೆಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳಿಗಿಂತ ಮನುಷ್ಯನೇ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಹಾನಿಯಾದಾಗ ಮನುಷ್ಯ ಅಸಹಾಯಕನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ಸತ್ಯ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಕುರಿತು ಅವನ ಕಾಳಜಿಯು ಅಷ್ಟಕ್ಕಷ್ಟೇ ಆಗಿದೆ. ಜೀವ-ಜೀವಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ, ಜೀವಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ನಡುವಿರುವ ಸಂಬಂಧಗಳು ಕೇವಲ ಪರಿಸರವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಮಾನವಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲೂ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಮಾನವನ ವರ್ತನೆಯು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯುಂಟಾದಾಗ ವಿಪತ್ತುಗಳು ಒದಗಿಬರುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವ ಸಂಗತಿಗಳು ಗೊತ್ತಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಂತಹ ಗಂಭೀರ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಮುಖ ಧಾರೆಯಲ್ಲಿ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾನವನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಿಸುವ ನಮ್ಮ ಮಾನವಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳು ತಮ್ಮ ವರಸೆಯನ್ನು ಬದಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲುವ ಆಲೋಚನೆಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಬದುಕನ್ನು ಸಹ್ಯಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮನುಷ್ಯ ಬರುವ ದಿನಗಳತ್ತ ಆಲೋಚಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಮಾನವಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳು ವಿಜ್ಞಾನದ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಪಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾನವಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳು ಬಹುದಿನ ಉಳಿಯಲಾರವು. ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಸಿ ಅಧ್ಯಯನಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಮಾನವಿಕಗಳು ಜೀವ-ಜೀವಿಯ ಸಂಬಂಧಗಳ ಮರ್ಮಗಳನ್ನರಿತು ಹೊಸ ಅಧ್ಯಯನಶಿಸ್ತನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಇರುವ, ನಾವು ಬಳಸುವ, ನಮಗೆ ಪರಿಚಿತವಿರುವ, ನಮಗೆ ಅಪರಿಚಿತವಿರುವ ಅದಿಷ್ಟೋ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಭೌತ ಪರಿಸರ ಎನ್ನುವುದು ಕೇವಲ ಶಬ್ದಸಂಕೇತವಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಮಾನವಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ಭೌತ ಪರಿಸರವನ್ನು ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ನಿರೀವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಜೀವ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಿ ನಾವು ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಾನವಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಜೀವ-ಭೌತ ಪರಿಸರಗಳ ನಡುವೆ ನಾವಿದ್ದರೂ ಅವೆರಡರ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಮಚಿತ್ತ

ದಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಾನವಿಕಗಳ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಜೀವಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಿಸುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತೇವೆ. ಜೀವಿಗಳ ಏಕತೆಯ ಬಗೆಗೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತೇವೆ. ಜೀವಿಗಳ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಿರಂತರ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಸದೃಶ್ಯ ಮತ್ತು ಅದೃಶ್ಯ ರೂಪದಿಂದ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬದಲಾವಣೆಯ ಸುತ್ತ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಮನುಷ್ಯನ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಮುಗಿಲೆತ್ತರಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿವೆ. ಇವುಗಳ ಪೂರೈಕೆಗೆ ನೂರಾರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಮನಬಂದಂತೆ ಕೇವಲ ಮಾನವ ಜೀವಿಯ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಬಳಕೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಂತದಲ್ಲೂ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ವಾಯು, ಶಬ್ದ, ಜಲ, ಮಣ್ಣು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಮಲಿನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ರೂಪಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳ ಬಗೆಗೆ ನಮಗೆ ಲವಲೇಶ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ತಮ್ಮ ಪಠ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಧ್ಯಯನದ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಮೇಯವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಲಬೆರಕೆಯ ಜಲ, ವಾಯು, ಶಬ್ದ, ಮಣ್ಣು, ಆಹಾರೋತ್ಪಾದನೆಗಳು, ಹವಾಮಾನದ ಏರಿಳಿತಗಳು ಕೇವಲ ಮನುಷ್ಯನಿಗಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಸಕಲ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ಅದರ ಮಾರಣ ಹೋಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದೆಂಬ ಸೂಚನೆಯು ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಸ್ತುಗಳು ಮಾತ್ರ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಬಾರಿಗೆ ಬಳಸಿ ಮುಗಿಸುವ ಮಾನವ ಜೀವಿಯ ಸ್ವಾರ್ಥವು ಯಾವ ಅಪಾಯವನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ತಂದೊಡ್ಡಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮಾನವಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ತಮ್ಮ ಪಥವನ್ನು ಬದಲಿಸಿಕೊಂಡು ಮನುಕುಲ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳ ಉಳಿವಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬೇಕು. ಸಾಹಿತ್ಯಾಧ್ಯಯನವು ಹಾಗೂ ಕವಿ, ಕಥನ, ಕಾದಂಬರಿಕಾರರ ಚಿಂತನೆಯು ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಈ ಪಥವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮುಂದೆಸಾಗಿದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಟ್ಟುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾರ್ಥಕವಾದೀತು. ಸಂಶೋಧಕರು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಳಕ್ಕಿಳಿದು ಆಲೋಚಿಸುವುದು ಮುಂದಿನ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಯೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶೇಷಾದ್ರಿಪುರಂ ಶಿಕ್ಷಣ ದತ್ತಿಯ ಅಂಗಸಂಸ್ಥೆಯಾದ ಶೇಷಾದ್ರಿಪುರಂ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜು ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಅಭಿಜಾತ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಹಯೋಗ ದೊಂದಿಗೆ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ ೨೨ನೇ ಏಪ್ರಿಲ್ ೨೦೨೬ರಂದು “ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮನ್ವಯ” ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿರುವ ಒಂದು ದಿನದ ಬಹುಭಾಷಾ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲಾದ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶೇಷಾದ್ರಿಪುರಂ ಶಿಕ್ಷಣ ದತ್ತಿಯ ಗೌರವ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ನಾಡೋಜ ಡಾ. ವೂಡೇ ಪಿ. ಕೃಷ್ಣ ಅವರಿಗೆ, ಮೈಸೂರಿನ ಶೇಷಾದ್ರಿಪುರಂ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜಿನ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎ. ಅನಂತರಾಂ, ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಾದ ಡಾ. ಸೌಮ್ಯ ಈರಪ್ಪ ಕೆ. ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜಿನ ಐ.ಕ್ಯೂ.ಎ.ಸಿ. ಸಂಯೋಜಕರಾದ ಪ್ರೊ. ಮೃದುಲಾ ಸೋಜನ್ ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪರವಾದ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜರ್ಮನಿ ದೇಶದ ಬರ್ಲಿನ್ ಕನ್ನಡ ಬಳಗದ ಎಲ್ಲ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಹಾಗೂ ಈ ಸಂಚಿಕೆಯ ಅತಿಥಿ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಡಾ. ಲಾವಣ್ಯ ಸಿ.ಪಿ. ಅವರಿಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿಚಾರಸಂಕರಣದ ಸಂಚಾಲಕರುಗಳಾದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಡಾ. ಲಾವಣ್ಯ ಸಿ.ಪಿ., ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಶ್ರೀ ಜೋಸೆಫ್ ಮ್ಯಾಥ್ಯೂ, ಶ್ರೀಮತಿ ಕೃಪಾಲಿನಿ ಆರ್.ಸಿ., ಶ್ರೀಮತಿ ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸಿ.ಎಂ. ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿಚಾರಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಸಂಶೋಧಕರು, ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮಂಡಿಸಿದ ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ನಮ್ಮ ಅಭಿಜಾತ ಕನ್ನಡ ದ್ವೈಮಾಸಿಕ ಸಂಶೋಧನಾ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮಾರ್ಚ್-ಏಪ್ರಿಲ್ (೨-೨) ೨೦೨೬ರ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಸಂತಸದ ಸಂಗತಿ.

- ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಎಂ. ಗಂಗಾಧರಯ್ಯ
ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಅಭಿಜಾತ ಕನ್ನಡ

ದ್ವೈಮಾಸಿಕ ಸಂಶೋಧನಾ ಪತ್ರಿಕೆ
(ವಿದ್ವತ್ ಮಂಡಳಿಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲನೆಗೊಂಡಿರುವ)

ಚಂದಾ ವಿವರ

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಾಲೇಜು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ 3000/- ರೂಪಾಯಿಗಳು
ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ 2000/- ರೂಪಾಯಿಗಳು
ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ ಒಂದಕ್ಕೆ : 250/- ರೂಪಾಯಿಗಳು

ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಕಳಿಸುವ ಇ-ಮೇಲ್ ವಿಳಾಸ

ammkotraswamy@gmail.com

or

abhijatakannada@gmail.com

ಸಂಪರ್ಕ : ಮೊಬೈಲ್ - 9448513205

ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರದ ವಿಳಾಸ

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಸಂಪಾದಕರು

ಅಭಿಜಾತ ಕನ್ನಡ

ಕನ್ನಡ ದ್ವೈಮಾಸಿಕ ಸಂಶೋಧನಾ ಪತ್ರಿಕೆ
ನಂ-133, ಶಿವಾದ್ವೈತ, ಸೆಕ್ಟರ್-2,
ಶಿವಬಸವನಗರ, ಬೆಳಗಾವಿ-590010

ಮೊಬೈಲ್ : 9448513205

ಇ- ಮೇಲ್ abhijatakannada@gmail.com

SESHADRIPURAM DEGREE COLLEGE
Permanently Affiliated to the University of Mysore | College Code: 1082 |
ISO 9001:2015 Certified | NAAC Accredited 'B++' Grade | Approved by AICTE
#25, HEBBAL RING ROAD, MYSURU - 17 0821 - 2970536

An initiative by :
Internal Quality Assurance Cell
Research & Development Cell "PRAYOGA"

ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ
Department of English
ಹಿಂದಿ ವಿಭಾಗ
In collaboration with
ಬರ್ಟನ್ ಕನ್ನಡ ಬಳಗ, ಜರ್ಮನಿ
ಅಭಿಜಾತ ಕನ್ನಡ ದ್ವೈಮಾಸಿಕ ಸಂಶೋಧನಾ ಪತ್ರಿಕೆ, ಬೆಳಗಾವಿ
Shodh Rityu International Multidisciplinary Research Journal

Organises
Avalokana 2026
One Day Multilingual International Conference
Hybrid Mode
On
22nd April 2026, Wednesday **Time: 9.30 am**
Venue: Seminar hall

Topic:
ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಸ್ಯೆಯ
Language, Technology, & Culture: Global Perspectives in the Digital Age
हिंदी भाषा, तकनीकी और संस्कृति: डिजिटल युग में वैश्विक परिप्रेक्ष्य

All are welcome

ಅಭಿಜಾತ ಕನ್ನಡ ದ್ವೈಮಾಸಿಕ ಸಂಶೋಧನಾ ಪತ್ರಿಕೆ,
ಬೆಳಗಾವಿ

ಮತ್ತು

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶೇಷಾದ್ರಿಪುರಂ ಶಿಕ್ಷಣ ದತ್ತಿಯ
ಶೇಷಾದ್ರಿಪುರಂ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜು
ಮೈಸೂರು

ಇವರ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ನಡೆದ

ಅವಲೋಕನ -2026

“ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ
ಸಮನ್ವಯ”

ವಿಷಯ ಕುರಿತ ಒಂದು ದಿನದ

ಬಹುಭಾಷಾ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮ್ಮೇಳನ

22ನೇ ಏಪ್ರಿಲ್ 2026

ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಚಿಕೆ

ಅತಿಥಿ ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ. ಲಾವಣ್ಯ ಸಿ.ಪಿ

ಪರಿವಿಡಿ

೧. ಭಾನು ಮುಷ್ಠಾಕ್ ಅವರ ಎದೆಯ ಹಣತೆ : ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀ ಅಸ್ಥಿತ್ವದ ಹುಡುಕಾಟ / ೧೯
❖ ಡಾ. ಲಾವಣ್ಯ ಸಿ.ಪಿ.
೨. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ / ೨೮
❖ ಡಾ. ವರುಣ್.ಎಂ, ಡಾ. ಸುವರ್ಣ ವಿ.ಡಿ
೩. ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ಬಳಕೆಯ ಸಾಧಕ ಬಾಧಕಗಳು / ೪೦
❖ ಡಾ. ಶ್ವೇತಾರಾಣಿ. ಹೆಚ್
೪. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ / ೪೯
❖ ಸುಮಿತ್ರ ಕುಮಾರಿ ಎ
೫. ಕುವೆಂಪು ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ / ೫೪
❖ ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ಬಿ.ಆರ್.
೬. ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭವಿಷ್ಯ : ಒಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ / ೬೬
❖ ರೇಣುತಾಕ್ಷಿ
೭. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ : ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ / ೭೩
❖ ಡಾ. ಪ್ರಶಾಂತ್ ಎ. ಎಸ್
೮. ಸಮಕಾಲೀನ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಮಕಕಲೆಯ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ / ೮೪
❖ ಡಾ. ಕೃಪಾ. ಮಂಜುನಾಥ್
೯. ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭವಿಷ್ಯ / ೯೨
❖ ಡಾ. ಚ್ಯೋತಿ ಪ್ರಿಯಾ
೧೦. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ / ೯೯
❖ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ. ಜಿ
೧೧. ಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಬಿದರಿಯವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ / ೧೧೦
❖ ಪಡಿಯಪ್ಪ ನಾಗರಾಳ

೧೨. ವಚನಕಾರ್ತಿಯರ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯ ಚಿಂತನೆ / ೧೧೬
❖ ಪುಷ್ಪಲತಾ. ಚಿ
೧೩. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ / ೧೨೬
❖ ಡಾ. ಕೆ.ಎಚ್ ಅನ್ನಪೂರ್ಣ
೧೪. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಜೀವರಾಶಿಗಳ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ / ೧೩೧
❖ ಡಾ. ಆಶಾಲತಾ
೧೫. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳು / ೧೪೩
❖ ಡಾ. ಅನುಪಮಾ ಎ. ಕರಡಣ್ಣವರ
೧೬. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಜ್ಞಾನ : ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ / ೧೫೦
❖ ಹೇಮಲತ ಜಿ. ಎಂ
೧೭. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ : ಕೃತಿ, ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ / ೧೬೦
❖ ಮಿಲನ್ ಎಂ.ಹೆಚ್
೧೮. ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾಷಾಂತರ:
ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಮಿಶ್ರ ಅಭ್ಯಾಸದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ / ೧೬೫
❖ ಡಾ. ರವಿಕುಮಾರ ಎಂ ಪಿ
೧೯. ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗತ್ವ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆ / ೧೭೩
❖ ಡಾ. ನಂಜುಂಡಯ್ಯ ಡಿ
೨೦. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ : ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ / ೧೭೮
❖ ರೇಖಾ ಬಿ ವಿ
೨೧. ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ / ೧೮೬
❖ ಅಕ್ಷಯ ಕುಮಾರ್. ಡಿ
೨೨. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಯ ಬೆಸುಗೆ / ೧೯೧
❖ ವೆಂಕಟಲಕ್ಷ್ಮಿ ಎಂ
೨೩. ತತ್ವಪದಕಾರರಲ್ಲಿ ಅನುಭಾವ / ೧೯೬
❖ ಡಾ. ಸತ್ಯಮಂಗಲ ಮಹಾದೇವ

೨೪. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ರಂಗಣ್ಣ ಎಕ್ಕುಂಡಿಯವರ ಕಥನ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಪರ ಆಶಯಗಳು / ೨೧೧
❖ ಡಾ. ದೀಪಿಕ ಬಿ, ಡಾ. ಶಿಲ್ಪ ಬಿ
೨೫. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಡಾ. ರಾಮಮನೋಹರ ಲೋಹಿಯಾ / ೨೧೮
❖ ಡಾ. ನೋಟಕಾರ್ ಎಸ್. ಸತೀಶ್
೨೬. ಕುವೆಂಪುರವರ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ / ೨೨೬
❖ ರಶ್ಮಿ ಬಿ.ಕೆ
೨೭. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ / ೨೩೪
❖ ಡಾ. ಕೆ. ಎಂ. ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯ
೨೮. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ನಿರೂಪಣೆಗಳು / ೨೪೨
❖ ರಕ್ಷಿತ. ಎನ್
೨೯. ವಚನ ಕ್ರಾಂತಿ : ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಪಥ / ೨೪೯
❖ ಸಿದ್ದಪ್ಪ ಕೆ.ಎಂ

ಅಭಿಜಾತ ಕನ್ನಡ

(ದ್ವೈಮಾಸಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನಾ ಪತ್ರಿಕೆ)

ಪ್ರತಿಭಾನ (ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ), ನಂ-133, ಶಿವಾಧ್ಯಾತ್ಮ,

ಸೆಕ್ಟರ್-2, ಶಿವಬಸವನಗರ, ಬೆಳಗಾವಿ- 590010

ದೂರವಾಣಿ : 6360414511,

ಇ- ಮೇಲ್ abhijatakannada@gmail.com

ಆವೇದನಾ ಪತ್ರ

(Subscription Form)

ಈ ಕೆಳಗೆ ವಿವರ ನೀಡಿರುವ ನಾನು / ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಅಭಿಜಾತ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಚಂದಾದಾರರಾಗ ಬಯಸಿದೆ. ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾಹಣವಾದ _____ ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿ _____

ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಖಾತೆಗೆ ನೇರವಾಗಿ / ಚೆಕ್ ಮೂಲಕ / ನಗದಾಗಿ _____ ದಿನಾಂಕದಂದು ಪಾವತಿಸಿ ರಶೀದಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು / ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಯ ಚಂದಾದಾರ ರನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಲು ಈ ಮೂಲಕ ಕೋರಲಾಗಿದೆ. ವಿವರಗಳು ಈ ಮುಂದಿನಂತಿವೆ

1. ಚಂದಾದರ/ ಚಂದಾದಾರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹೆಸರು
2. ವಿಳಾಸ
3. ಪತ್ರಿಕೆ ತಲುಪಿಸಬೇಕಾದ ವಿಳಾಸ
4. ದೂರವಾಣಿ ಮತ್ತು ಇ-ಮೇಲ್

ತಮ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸಿ

ಸ್ಥಳ :

ದಿನಾಂಕ :

೧. ಭಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್ ಅವರ ಎದೆಯ ಹಣತೆ : ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀ ಅಸ್ಥಿತೆಯ ಹುಟ್ಟುಕಾಟ

ಡಾ. ಲಾವಣ್ಯ ಸಿ.ಪಿ.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ : ಕನ್ನಡದ ಖ್ಯಾತ ಸಾಹಿತಿ ಭಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್ ಇಂದು ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದ ಬರಹಗಾರ್ತಿ. ತಮ್ಮ ಬರಹಗಳ ಮೂಲಕ ಧರ್ಮ, ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯವು ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೇರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತನ್ನ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಉರ್ದು ಭಾಷಿಕರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿತು, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವುದರ ಕಡೆಯೂ ಆಳವಾದ ಆಸಕ್ತಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರು. ಅವರ ಬರಹಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದವರು ಯಾರೋ ಲೇಖಕರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ ದೀನದಲಿತರು, ಧ್ವನಿಯಿಲ್ಲದವರು, ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವವರು, ಬಾಯಿ ಇಲ್ಲದವರು. ಒಬ್ಬ ಲೇಖಕಿಯಾಗಿ, ಪತ್ರಕರ್ತೆಯಾಗಿ, ನ್ಯಾಯವಾದಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಭಾನು ಅವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಾರಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ತಮ್ಮ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿನ ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನವನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ರಚಿಸಿದ ಎದೆಯ ಹಣತೆ ಕೃತಿಯು ೨೦೨೫ರ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬೂಕರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಗೆದ್ದು, ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕೀರ್ತಿ ತಂದುಕೊಡಲು ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ, ಸ್ತ್ರೀ ಅಸ್ಥಿತೆ, ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜ, ಸ್ತ್ರೀ ಶೋಷಣೆ ಎಂಬ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಚಲನವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿರುವ ಲೇಖಕರು ಇದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟು ಕೃತಿಗಳು ಇವೆ. ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯಾದಿಯಾಗಿ ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಕವಿಗಳು, ಲೇಖಕರು, ಸ್ತ್ರೀವಾದಿಗಳು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಧ್ವನಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕೌಟುಂಬಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳಿಂದ ನರಳುವ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಅಸ್ಥಿತೆಯ ಹುಟ್ಟುಕಾಟದಲ್ಲಿರುವುದು ಸಮಕಾಲೀನದಲ್ಲೂ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣಿನ ಶೋಷಣೆ ಈ ಮೂರು ಇತಹಾಸದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ

ಡಾ. ಲಾವಣ್ಯ ಸಿ.ಪಿ. : ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಶೇಷಾದ್ರಿಪುರಂ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜು, ಮೈಸೂರು. ಮೊ: ೯೪೮೧೪೩೧೦೬೨,

ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಧರ್ಮಗಳು ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿವೆ. ಸಮಾಜವು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಇಂದಿಗೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಲೇಖಕಿ ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್ ಅವರ ಬರಹಗಳು ಪ್ರಮುಖವೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇವರ ಕಥೆಗಳು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಅನುಭವಿಸುವ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆ, ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿಗಿರುವ ಅಭದ್ರತೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಿವೆ. ಇವರ ಎದೆಯ ಹಣತೆ ಕೃತಿಯು ಇದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನ ವಾಗಿದ್ದು ಈ ಕೃತಿಯು ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆ, ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದ ಒಳಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮ-ಸಮಾಜ-ಹೆಣ್ಣಿನ ಶೋಷಣೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇವರ ಬರಹಗಳು ಪೂರಕವಾಗಿದ್ದು, ಎದೆಯ ಹಣತೆ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಶೋಷಣೆಗಳನ್ನು, ಹೆಣ್ಣು ಎದುರಿಸುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಇಲ್ಲಿ ಅನುಲಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಪದಗಳು : ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆ, ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್, ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜ, ಸ್ತ್ರೀ ಶೋಷಣೆ, ಎದೆಯ ಹಣತೆ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಶೋಷಣೆ.

ಪೀಠಿಕೆ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಚಿಂತನೆಗಳು ಎಪ್ಪತ್ತರ ದಶಕದ ನಂತರ ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡವು. ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು, ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕಾಲಘಟ್ಟವದು. ಈ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್ ಅವರ ಹೆಸರು ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಅವರು ಕೇವಲ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದ ಒಳಗಿನ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಕೀರ್ಣ ಬದುಕನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಧೈರ್ಯ ಮತ್ತು ನೇರ ನುಡಿಗಳಿಂದ ಚಿತ್ರಿಸಿದವರು. ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್ ಅವರ ಮಹತ್ವದ 'ಎದೆಯ ಹಣತೆ' ಕೃತಿಯು ಪಿತೃ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಹೇರಿದ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳ ನಡುವೆ ಹೆಣ್ಣು ಪಡುವ ತಲ್ಲಣಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತದೆ. ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕುಟುಂಬ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಅಡಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಘರ್ಷವೇ ಇಲ್ಲಿನ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು. ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್ ಅವರು ಈ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಕೇವಲ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ; ಬದಲಿಗೆ ಈ ಸಂಕೋಲೆಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಅಂತರಂಗದ ಅರಿವಿನ ಹಣತೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ ಎಂಬ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಈ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಾನ : ಎದೆಯ ಹಣತೆ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಥೆಗಳು ಕೇವಲ ಕಾಲ್ಪನಿಕವಾಗಿರದೆ ಅದು ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿದೆ. ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್ ಅವರು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೇಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತದೆ? ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಅಥವಾ ಮೌನ

ಏನನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಉದ್ದೇಶ : ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಹತ್ತಿಕ್ಕುತ್ತದೆ?, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳ ನಡುವೆ ಸಿಲುಕಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಎದುರಿಸುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೇನು? ಕಥೆಯ ಪಾತ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆಸುವ ಹೋರಾಟದ ದಾರಿಗಳೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ವ್ಯಾಪ್ತಿ : ಎದೆಯ ಹಣತೆ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್ ಅವರು ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮಾಜದ ಒಳಗಿನಿಂದಲೇ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ, ಆ ಸಮುದಾಯದ ಮಹಿಳೆಯರು ಎದುರಿಸುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್ ಅವರ ಆಯ್ದು ಕತೆಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದು, ಎದೆಯ ಹಣತೆಯಲ್ಲಿನ ಬೆಂಕಿಮಳೆ, ಎದೆಯ ಹಣತೆ ಮತ್ತು ಕರಿ ನಾಗರಗಳು ಎಂಬ ಮೂರು ಕತೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹಂತಗಳು

೧. ದತ್ತಾಂಶ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ: ಎದೆಯ ಹಣತೆ ಕಥಾ ಸಂಕಲನದ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕತೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಆ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.
೨. ವಿಮರ್ಶಾ ಲೇಖನದ ಅವಲೋಕನ: ಭಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕುರಿತಾದ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು.
೩. ಪಠ್ಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ: ಆಯ್ದು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧನೆಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು.
೪. ತೀರ್ಮಾನ: ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಅಧರಿಸಿ ಕಥೆಗಳು ಸ್ತ್ರೀ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಜಾಗೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಹಿಸುವ ಪಾತ್ರದ ಕುರಿತು ಅಂತಿಮ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರುವುದು.

ವಿಷಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಬೆಂಕಿ ಮಳೆ ಕಥೆ : ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್ ಅವರ ಬೆಂಕಿ ಮಳೆ ಕಥೆಯು ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕ್ರೌರ್ಯ ಮತ್ತು ಅದರ ನಡುವೆ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಹಾಗೂ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ನಡೆಸುವ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮುತುವಲ್ಲಿ ಸಾಹೇಬರು ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರದ ಹಂಚಿಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುತುವಲ್ಲಿ ಸಾಹೇಬರು ತನ್ನ ತಂಗಿ ಜಮೀಲಾಳಿಗೆ ತಂದೆಯ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲು ನೀಡಲು ನಿರಾಕರಿಸುವುದು ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಮನಸ್ಥಿತಿಯ ಉತ್ತುಂಗ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿದೆ. ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲು

ಕೇಳಲು ಅವಳಿಗೇನು ಹಕ್ಕು? ಎಂಬ ಸಾಹೇಬರ ಆಲೋಚನೆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಪರಾವಲಂಬಿಯನ್ನಾಗಿಯೇ ಇರಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಶರೀಯತ್ ಪ್ರಕಾರ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲಿದೆ ಎಮದು ಜಮೀಲಾ ವಾದಿಸಿದಾಗ, ಸಾಹೇಬರು ಅದನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಅವಳನ್ನು 'ಹರಾಮ್'ಗೆ ಹೋಲಿಸುವುದು ಧರ್ಮವನ್ನು ಪುರುಷ ತನ್ನ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಆರಿಫ ರಾತ್ರಿಯಿಡೀ ಮಗನ ಆರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಗರಣೆ ಮಾಡಿ ಸುಸ್ತಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದರೂ, ಸಾಹೇಬರು ಆಕೆಯ ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಬದಲು ಆಕೆ ಮಲಗಿರುವ ಭಂಗಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಅವಳನ್ನು ಒರಟಾಗಿ ಎಬ್ಬಿಸುವುದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗಿನ ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಆದರೂ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿನ ಮಹಿಳಾ ಪಾತ್ರಗಳಾದ ಜಮೀಲಾ ಆರಿಫಾ ಮತ್ತು ಸಕೀನಾ ಕೇವಲ ಶೋಷಿತರಾಗಿ ಉಳಿಯದೆ, ತಮ್ಮ ಅಸ್ಥಿತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತವೆ. ಜಮೀಲಾಳ ಪಾತ್ರವು ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್ ಅವರ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಚಿಂತನೆಯ ಧ್ವನಿಯಾಗಿದೆ. ಅವಳು ತನ್ನ ಹಕ್ಕಿನ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಾಗಿ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿ ಕಥೆಯ ಶಕ್ತಿಯುತ ಪಾತ್ರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆಕೆ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಹೆದರದೆ, "ನನ್ನ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ಪಾಲನ್ನು ನೀಡದಿದ್ದರೆ ಕೋರ್ಟಿನ ಮೂಲಕ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ" ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸುವುದು ಸ್ತ್ರೀ ಅಸ್ಥಿತೆಯ ಜಾಗೃತ ರೂಪ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ನೀಡಿದ ದೊಡ್ಡ ಏಟು. ಆಕೆ ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅಳುತ್ತಾ ಕೂರದೆ, "ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆರನೇ ಒಂದು ಭಾಗ ನನ್ನದಾಗುತ್ತದೆ" ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಹಕ್ಕನ್ನು ಬೇಡುವ ಹಂತದಿಂದ ಆಚ್ಛಾಸಿಸುವ ಹಂತಕ್ಕೆ ಏರುವುದೇ ಆಕೆಯ ಅಸ್ಥಿತೆಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಜಯ. ಆಕೆ ತನ್ನ ಅಸ್ಥಿತ್ವವನ್ನು ಕೇವಲ ಅಣ್ಣನ ಕೃಪೆಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗದೆ, ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಹಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಆರಿಫಾ ಮೌನ ಮತ್ತು ಸಂವೇದನಾ ಮೂರ್ಛಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಅದೇ ಮುತುವಲ್ಲಿ ಸಾಹೇಬರ ಮಡದಿದಾದ ಆರಿಫಾ ನೇರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸದಿದ್ದರೂ, ಮೌನವಾಗಿ ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳಿಗೆ (ಸಕೀನಾ) ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು ಆಕೆಯ ಅಸ್ಥಿತೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಸಾಹೇಬರು ಅವಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿದರೂ, ಆಕೆ ತನ್ನ ಅಂತರಂಗದ 'ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು' ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಅದೇರೀತಿ ಸಕೀನಾ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ವಿದವೆಯಾದ ಸಕೀನಾ ತನ್ನ ಮಗನ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಹೇಬರ ಮುಂದೆ ಅರ್ಜಿ ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲುವುದು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿನ ಪುರುಷರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಜುಗರ ಅನುಭವಿಸಿದರೂ ತನ್ನ ಸಂಸಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುವುದು ಸ್ತ್ರೀ ಅಸ್ಥಿತೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮುತುವಲ್ಲಿ ಸಾಹೇಬರು ಮಸಿದಿಯ ಕಮಿಟಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ, ಸಮಾಜದ ನೂರಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವ ಅವರು ಸ್ವಂತ ಮನೆಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ನ್ಯಾಯದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಹಠ ಅಥವಾ ಉದ್ಭಟತನ

ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ರಕ್ಷಕನಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪುರುಷ, ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಬದಲಾಗುವ ಧ್ವಂಸವನ್ನು ಲೇಖಕರು ಇಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಮೃತ ಪೇಂಟರ್ ನಿಸಾರ್‌ಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಕಾರ ಕೊಡಿಸಲು ಅವರು ತೋರುವ ಕಾಳಜಿ, ತಂಗಿ ಜಮೀಲಾಳ ಹಕ್ಕಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರೌರ್ಯವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಥೆಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಂತೆ ಮುತುವಲ್ಲಿ ಸಾಹೇಬರು ಇತರರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ನೀಡುವ ಮಳೆಯಾಗಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಕಠಿಣ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಮನೆಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತವೆ. ಇದು ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಫಲಿತಾಂಶ ವಾಗಿದೆ.

ಕರಿ ನಾಗರಗಳು ಕಥೆ : ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್ ಅವರ 'ಕರಿ ನಾಗರಗಳು' ಕಥೆಯು ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಅಸ್ಥಿತೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಹತ್ತಿಕ್ಕಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕೇವಲ ಪುರುಷರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಸಮುದಾಯದ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳ ಮೂಲಕವೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ದೈಹಿಕ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೇರಲಾಗಿದೆ. ಕಥೆಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಕರಿ ನಾಗರಗಳು ಎಂಬ ರೂಪಕವು ಹೆಣ್ಣಿನ ಲೈಂಗಿಕತೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುವ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಬದುಕುವುದನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಅಪರಾಧ ಅಥವಾ ಪಾಪ ಎಂಬಂತೆ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಯುಧವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಆಕೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇರಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಪುರುಷ ಪಾತ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಶಿಸ್ತು ಮತ್ತು ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಮೂಲವಾಗಿದೆ. ಒಳಾರೆಯಾಗಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಶೋಷಣೆ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಸ್ಥಿತೆಯನ್ನು ಕುಟುಂಬದ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಗಂಟುಹಾಕುವುದು ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ತಂತ್ರ. ಶೀರ್ಷಿಕೆಯೇ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿಷಕಾರಿ ಗುಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಭಯಭೀತಗೊಳಿಸುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಅಮಾನವೀಯ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ನಾಗರಗಳಂತೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಸ್ಥಿತೆಯನ್ನು ದಂಶಿಸುತ್ತವೆ. ಮುತುವಲ್ಲಿ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟುದನ್ನು, "ಓ... ನಿನ್ನ ಅರ್ಜಿ ಎಲ್ಲೋ ಕಳೆದುಹೋಗಿದೆ. ಬೇಕಿದ್ದೆ... ಇನ್ನೊಂದ್ ಬರೋಡು" ಬೇಕಿದ್ದೆ ಎಂದು ತೋರುವ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯತನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಾಳಿಸಲಾರದ ಯಾಕೂಬನನ್ನೇ ಬೆಂಬಲಿಸಿ " ಮಾಡಬಾರದ ಯಾವ ಕೆಲಸಾನ ಅವನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ? ಇನ್ನೊಂದು ನಿಖಾಹ್ ತಾನೆ, ಯಾರನ್ನೂ ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗ್ತಾ ಇಲ್ಲಲ್ಲ...? ಮಾಡ್ಬಿಡು. ನಾಲ್ಕು ಜನ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಮದ್ದೆಯಾಗ್ ಬಹುದೂಂತ ಶರೀಯತ್ ಕಾನೂನು ಐತೆ

ಗೊತ್ತಾ? ಅದಕ್ಕೆ ನಿಂಗೇ ಯಾಕೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿ?" ಎಂದು, ಅಶ್ರಫ್ ಮಗು ಮುನ್ನಿ ಸಾಯ್ತಾ ಇದೆ ಇದಕ್ಕೆ ಔಷಧ ಕೊಡಿಸಲು ಹಣ ನೀಡಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲು ಕೇಳಿಕೊಂಡರೆ, "ಬದುಕಬೇಕನ್ನೋದು ಅಲ್ಲಾಹನ ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದೆ ಬದುಕುತ್ತೆ. ಇಲ್ಲಿದ್ದೆ ಸಾಯುತ್ತೆ, ಅದಕ್ಕಾಕೆ ನೀನು ಅಪ್ಪ ಜೀವ ಹಿಂಡಬೇಕು" ಎಂದು ಅವಳನ್ನೇ ದೂಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮುನ್ನಿ ಸತ್ತ ನಂತರ ಅವಳು ಇದು ತನಗೆ ಮಗು ನೀಡಿದ ಬಿಡುಗಡೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಇನ್ನು ಗಂಡನ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ಮುತವಲ್ಲಿ ಸಾಹೇಬರಲ್ಲಿ ಗೋಗರೆಯಬೇಕಿಲ್ಲ, ಅಮಾನವೀಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಬೇಕಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸ್ತ್ರೀ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಮುತವಲ್ಲಿ ಸಾಹೇಬರು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಓಡಿ ಅವಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲರೂ ಮುನ್ನಿಯ ಸಾವನ್ನು ಕಂಡ ಮರುದಿನ ಆತನ ಯಾವ ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ಶಾಪ ಹಾಕುವುದು, ಮೂದಲಿಸುವುದು, ಧೂ ಎಂದು ಉಗಿಯುವುದು ಹಾಗೂ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡನ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೇಳದೆ ಸಾಹೇಬರ ಹೆಂಡತಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆಪರ್ಟ್ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋಗುವುದು ಇವು ಪುರುಷರ ವಿರುದ್ಧದ ಜಗಳವಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಭಯ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳ ವಿಷವನ್ನು ಇಳಿಸಿ, ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನು ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.

ಶೋಷಣೆಯ ನಡುವೆಯೂ ಇಲ್ಲಿನ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವ ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವುದು ಈ ಕಥೆಯ ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಕಥೆಯ ನಾಯಕಿಯ ಮೌನದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮತ್ತು ಆಕ್ರೋಶ ಅಡಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇದು ಕಳೆದುಹೋದ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯುವ ಮೊದಲ ಹಂತವಾಗಿದೆ. ಕರಿ ನಾಗರಗಳು ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಭಯ ಮತ್ತು ಸಂಕೋಲೆಗಳ ರೂಪಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಕರಿ ನಾಗರಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಅಶ್ರಫ್ ತನ್ನ ಅಂತರಂಗದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಆಲಿಸುವುದು ಸ್ತ್ರೀ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಹುಡುಕಾಟವಾಗಿದೆ. ತಾನು ಕೇವಲ ಭೋಗದ ವಸ್ತುವಲ್ಲ ಅಥವಾ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ರಕ್ಷಕಿಯಲ್ಲ, ತಾನು ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಮೀರಿ ಯೋಚಿಸುವ ಕ್ರಮವು ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಹುಡುಕಾಟದ ಭಾಗವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಕಥೆಯ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ನಾಗರಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಅಥವಾ ಅವುಗಳ ವಿಷವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲುವ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಕಲ್ಪವು ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ದಾರಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

ಎದೆಯ ಹಣತೆ ಕಥೆ : ಕೃತಿಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಕಥೆಯಾದ ಎದೆಯ ಹಣತೆ ಈ ಕೃತಿಯ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕ್ರೌರ್ಯ ಮತ್ತು ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಮತ್ತೊಂದು ಕಥೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕೇವಲ ದೈಹಿಕ ಹಿಂಸೆಯಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದೆ. ನಿಸ್ಸಹಾಯಕ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮುಂದೆ ಪುರುಷ ಅಹಂಕಾರದ ದರ್ಶನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಇನಾಯತ್ ಅಹಂಕಾರದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದ್ದು, ತನ್ನ ಪತ್ನಿ ಮೆಹರೂನ್ ಕೇವಲ ತನ್ನ ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಒಬ್ಬ ಸೇವಕಿಯಾಗಿ ಇರಬೇಕೆಂದು ಆತ ಬಯಸುತ್ತಾನೆ ಹೊರತು ಅವಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಅವಳ ಇಚ್ಛೆಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ಮದುವೆಯಾಗುವ ಇನಾಯತ್ ತಾನು ಧರ್ಮದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಲೇ, ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ತನ್ನ ಕ್ರೌರ್ಯಕ್ಕೆ ಧರ್ಮದ ಮುಖವಾಡ ತೊಡಿಸುವುದನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕೂಲ್ ಸಾಕ್ಷರನಾಗಿದ್ದರೂ, ತನ್ನ ಓದನ್ನೇ ಮೆಹರೂನ್‌ನನ್ನು ಹಂಗಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವಳನ್ನು ಕೆಳಮಟ್ಟದವಳಾಗಿ ನೋಡಲು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಧಿಕಾರವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಮೌನಗೊಳಿಸುವ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಾಗಿದೆ. ಅವಳು ಓದಿದ್ದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ನೀಡದೆ, "ಓದುವುದು ಬರೆಯುವುದು ಅಂದೆ ಕೇವಲ ಅಕ್ಷರ ಕಲಿಯುವುದಲ್ಲ ಮೆಹರೂನ್, ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬೇಕು. ನಿನಗೆ ಅದು ಅರ್ಥವಾಗಲ್ಲ" ಎಂಬುದು ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಹೆಣ್ಣಿನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಗೌಣವಾಗಿ ಕಂಡು ಆಕೆಯನ್ನು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿತಳನ್ನಾಗಿಸುವುದೇ ಆತನ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮೆಹರೂನ್ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ತವರು ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ, ಅಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯ ಬದಲು ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ. ಆಕೆಯ ಅಣ್ಣಂದಿರಾದ ಅಮಾನ್ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡಣ್ಣನಿಗೆ ಆಕೆಯ ನೋವಿಗಿಂತ ಕುಟುಂಬದ ಮರ್ಯಾದೆ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. "ಯಾವ ಮನೆಗೆ ನಿನ್ನ ಡೋಲಿ (ವಧುವನ್ನು ಹೊತ್ತೊಯ್ಯುವ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ) ಹೋಯಿತೋ ಅದೇ ಮನೆಯಿಂದ ನಿನ್ನ ಡೋಲಿ (ಶವವಾಹಕ) ಹೊರಬರಬೇಕು. ಅದು ಮಾನವಂತೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬದುಕು" ಎಂಬುದು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ತವರು ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಬದುಕುವ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಕ್ರೌರ್ಯದ ಪರಮಾವಧಿಯಾಗಿದೆ. ಇನಾಯತ್ ಮೆಹರೂನ್‌ನ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಬೇರೊಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ, ಆಕೆಯ ಅಣ್ಣಂದಿರು, "ನಿಂದು ಅತಿಯಾಯಿತು, ಏನೋ ಗಂಡ್ನು ಕೊಚ್ಚಿ ತುಳಿದಿದಾನೆ; ನೀರಿರೊ ಕಡೆ ತೊಳ್ಳೊಂಡು ಒಳಗೆ ಬರಾನೆ. ಅವನಿಗ್ಯಾವ ಕಳಂಕಾನೂ ಇಲ್ಲ" ಎಂದು ಅವಳನ್ನೇ ದೂಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡನ ತಪ್ಪನ್ನು ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ವಿಷಯ ಎಂದು ತಳ್ಳಿಹಾಕುವ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುತ್ತದೆ.

ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮೆಹರೂನ್ ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ಲೇಖಕರು ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಅವಳು ಅನುಭವಿಸುವ ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮೆಹರೂನ್ ಮೌನವಾಗಿರುವುದು ಅವಳ ಅಸಹಾಯಕತೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಬದಲಿಗೆ ಆಕೆ ತನ್ನೊಳಗೆ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಹೋರಾಟವಾಗಿತ್ತು. ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆನ್ನುವ ಅವಳ ಕನಸುಗಳು ಮದುವೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸಕಿ ಹಾಕಲಾಗಿತ್ತು. ಅವಳಿಗೆ "ತಾನು ಯಾರಿಗಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕು" ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಾಡುವುದು ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬೆಲೆಯೇ ಇಲ್ಲದ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕು ಶೂನ್ಯವೆನಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಕೊನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ ಸುರಿದುಕೊಂಡು

ಅತ್ಯಹತ್ಯೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು ಒಂದು ಹಠಾಶೆಯ ಬಂಡಾಯವಾಗಿದೆ. ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದ ಸಂಕಲೆಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಲು ಆಕೆ ಸಾವನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಮಗಳು ಸಲ್ಮಾ ಅವಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿ ಹಿಡಿದು "ಅಬ್ಬಾಗೋಸ್ಕರ ಸಾಯಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ನೀನು ನಮಗಾಗಿ ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೇ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಮೆಹರೂನ್‌ನಲ್ಲಿ ತಾಯ್ನ ಜಾಗೃತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಗಳ ಪ್ರೀತಿ ಅವಳಲ್ಲಿ ಬದುಕುವ ಹೊಸ ಆಸೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಆಕೆಯ ಎದೆಯ ಹಣತೆ ಆರಿಹೋಗಿದ್ದರೂ ಮುಂಜಾವಿನ ಬೆಳಕು ಬದುಕುವ ಭರವಸೆ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಪಡುವ ಸಂಕಟದ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿದೆ.

ಫಲಿತಗಳು

೧. ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್ ಅವರ ಈ ಮೂರೂ ಕಥೆಗಳು ಸಮುದಾಯದ ವಿಷಪೂರಿತ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬಯಲಿಗಳೆಯುವ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ತುರ್ತನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ.
೨. ಇಲ್ಲಿನ ಕಥೆಗಳು ಕೇವಲ ಒಂದು ಕುಟುಂಬದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ.
೩. ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಹನೆಯನ್ನು ಆಕೆಯ ಅಸಹಾಯಕತೆಯೆಂದು ತಪ್ಪಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಮೌನದಲ್ಲೇ ಆಕೆ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿರುತ್ತಾಳೆ.
೪. ಶೋಷಿತೆಯರ ಆಕ್ರೋಷವು ಸ್ಫೋಟಗೊಂಡರೆ ಇಡೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗಬಹುದೆಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯೂ ಇಲ್ಲಿದೆ.
೫. ಈ ಕಥೆಗಳು ಕೇವಲ ಓದುದುಗರಲ್ಲಿ ಅನುಕಂಪವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸದೆ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವ ಬೌದ್ಧಿಕ ಅಸ್ತ್ರಗಳಾಗಿವೆ.
೬. ಹೆಣ್ಣು ಕೇವಲ ಸಂತ್ರಸ್ತೆಯಲ್ಲ, ಅವಳು ಈ ಸಮಾಜದ ಅಸಮತೋಲನವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬಲ್ಲ ಚೈತನ್ಯವಾಗಿದ್ದಾಳೆ.
೭. ಹೆಣ್ಣು ಕೂಡ ಮನುಷ್ಯಳಾಗಿದ್ದು, ಅವಳಿಗೂ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಬೇಕು.

ಉಪಸಂಹಾರ : ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಬೆಂಕಿಮಳೆ, ಕರಿ ನಾಗರಗಳು ಮತ್ತು ಎದೆಯ ಹಣತೆ ಈ ಮೂರು ಕಥೆಗಳು ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಹುಮುಖ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಆಳವಾದ ಸಂವೇದನೆಯೊಂದಿಗೆ ಚಿತ್ರಿಸಿವೆ. ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕೇವಲ ಕುಟುಂಬದ ಮರ್ಯಾದೆ ಅಥವಾ ಪುರುಷನ ಅಹಂಗೆ ಅಧೀನವಾಗಿಸಿದೆ. ಎದೆಯ ಹಣತೆ ಕಥೆಯ ಮೆಹರೂನ್ ಅನುಭವಿಸುವ

ಏಕಾಂಗಿತನವು ಸಮಾಜವು ಹೆಣ್ಣಿನ ನೋವಿಗಿಂತ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ನೀಡುವ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ತೊರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕಥೆಗಳು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕೇವಲ ಅಸಹಾಯಕ ಸಂತ್ರಸ್ತೆಯನ್ನಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸದೆ, ಅವಳು ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆಸುವ ಆಂತರಿಕ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ಹೋರಾಟವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿವೆ. ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕಿನಿಂದ ವಂಚಿತಳಾದಾಗ ಹೆಣ್ಣು ಅನುಭವಿಸುವ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಶೂನ್ಯತೆ ಇಲ್ಲಿನ ಮುಖ್ಯ ಶೋಧವಾಗಿದೆ. ಬೆಂಕಿ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಕರಿ ನಾಗರಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಬೂಟಾಟಿಕೆ, ಲೈಂಗಿಕ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾತೀಯತೆಯ ವಿಷಪೂರಿತ ಮನಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಬಯಲಿಗಳೆಯುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ಕಥೆಗಳು ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಕೃತಿಗಳಾಗಿ ಉಳಿಯದೆ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಯ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತುವ ಪ್ರಬಲ ಮಾಧ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಒಳಗಿನ ಎದೆಯ ಹಣತೆಯನ್ನು ಆರಿಹೋಗದಂತೆ ಕಾಪಾಡುವುದು ಕೇವಲ ಅವಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತವಲ್ಲದೆ ಸಮಾನತೆ ಬಯಸುವ ಇಡೀ ಸಮಾಜದ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕತೆಗಾರ್ತಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್-ಇಬ್ಬನಿಯ ಕಾವು; ೨೦೧೩ ಲಡಾಯಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗದಗ.
೨. ಬಾನು ಮುಷ್ತಾಕ್-ಎದೆಯ ಹಣತೆ-೨೦೨೫, ಅಭಿರುಚಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು.
೩. ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ ಬರಗೂರು-ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆ; ೧೯೯೩, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.
೪. ಷರಿಷಾ ಕೆ.-ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಹಿಳಾ ಸಂವೇದನೆ; ೨೦೧೧, ಅಂಕಿತ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
೫. ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕ್ಕರ್-ಚಂದ್ರಗಿರಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ; ೧೯೮೫, ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬಸವನಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.

೨. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ಡಾ. ವರುಣ್. ಎಂ, ಡಾ. ಸುವರ್ಣ ವಿ. ಡಿ

ಸಾರಾಂಶ : ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನವು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ನಡುವಿನ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಕಂಪ್ಯೂಟಿಂಗ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು, ಯುನಿಕೋಡ್ ಅಳವಡಿಕೆ, ಇ-ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಇಂದಿನ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಾಗಿರುವ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ಈ ಲೇಖನವು ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಹಾಗೂ ಅದರ ವಿಕಾಸವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವಿರುವ ಕನ್ನಡದಂತಹ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯು, ಆಧುನಿಕ ಗಣಕೀಕೃತ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆಯು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದೊಂದಿಗೆ ಮೇಳೈಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅದು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಉಳಿಯಲು ಮತ್ತು ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಈ ಲೇಖನವು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಲೇಖನವು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಕಂಪ್ಯೂಟರಿಕರಣದ ಹಂತಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ಆರಂಭಿಕ ಕಾಲದ ಫಾಂಟ್ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಇಂದಿನ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಯುನಿಕೋಡ್ ಅಳವಡಿಕೆಯವರೆಗೆ ನಡೆದುಬಂದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಇದು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಶೋಧನೆಯು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಎನ್.ಎಲ್.ಪಿ. ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ಅನುವಾದ, ಸ್ಟೆಲ್ ಚೆಕರ್ (ಅಕ್ಷರ ದೋಷ ತಿದ್ದುವಿಕೆ), ಮತ್ತು ಸರ್ಚ್ ಇಂಜಿನ್ ಆಪ್ಟಿಮೈಸೇಶನ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ತಾಂತ್ರಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಾದ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಎ.ಐ. ಮತ್ತು ಯಂತ್ರ ಕಲಿಕೆ ಹೇಗೆ ಕನ್ನಡದ ಡೇಟಾಬೇಸ್ ಬಳಸಿ ಹೊಸ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು

ಡಾ. ವರುಣ್. ಎಂ : ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಂಕರಗೌಡ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮಂಡ್ಯ, ಮೊ : ೮೮೮೪೨೪೧೪೧೪

ಡಾ. ಸುವರ್ಣ ವಿ. ಡಿ : ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು, ಶಂಕರಗೌಡ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮಂಡ್ಯ, ಮೊ : ೯೯೨೩೮೨೨೮೨

ಈ ಲೇಖನವು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಜನರಿಗೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಲುಪಿಸಲು 'ಡ್ವಿನಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ' ಮತ್ತು 'ಚಾಟ್-ಬಾಟ್'ಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂತಿಮವಾಗಿ, ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯು ಕನ್ನಡ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಸವಾಲುಗಳಾದ 'ಬಿಗ್ ಡೇಟಾ' ಲಭ್ಯತೆಯ ಕೊರತೆ, ಡಿಜಿಟಲ್ ವಿಭಜನೆ, ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವದ ಬಗ್ಗೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕೇವಲ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಒಂದು ಸಮರ್ಥ 'ತಾಂತ್ರಿಕ ಭಾಷೆ'ಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಈ ಲೇಖನವು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಪದಗಳು : ಕನ್ನಡ ಕಂಪ್ಯೂಟರಿಕರಣ, ಯುನಿಕೋಡ್, ಎನ್.ಎಲ್.ಪಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಕನ್ನಡ, ಭಾಷಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ.

ಪೀಠಿಕೆ : "ಭಾಷೆ ಎಂಬುದು ಕೇವಲ ಸಂವಹನದ ಮಾಧ್ಯಮವಲ್ಲ, ಅದು ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜೀವಾಳ." ಸುಮಾರು ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭವ್ಯ ಇತಿಹಾಸವಿರುವ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಇಂದು ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದ ಹೊಸ್ತಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದೆ. ಹಳೆಯ ಓಲೆಗರಿಗಳಿಂದ ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ಇಂದಿನ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯವರೆಗೆ ಕನ್ನಡವು ನಡೆದು ಬಂದ ಹಾದಿ ರೋಚಕವಾದುದು. ಜಾಗತೀಕರಣ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಕನ್ನಡವು ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದೊಂದಿಗೆ ಮೇಳೈಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವೂ ಹೌದು, ಅತ್ಯಗತ್ಯವೂ ಹೌದು. ಮಾನವ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಯಾವಾಗಲೂ ಕೈಜೋಡಿಸಿಯೇ ಸಾಗಿವೆ. ಲಿಪಿಗಳ ಆವಿಷ್ಕಾರದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅಚ್ಚುಮೊಳೆಗಳ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಭಾಷೆಯು ಭೌತಿಕ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿಕಸನ ಹೊಂದುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ, ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇ ಶತಮಾನದ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೇ ಬದಲಿಸಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಭವ್ಯ ಇತಿಹಾಸವಿರುವ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ಆಧುನಿಕ ಡಿಜಿಟಲ್ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸ್ತುತವಾದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗಳು ಕೇವಲ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದ ಕಾಲವೊಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಮೊಬೈಲ್ ಕೀಬೋರ್ಡ್‌ಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ಸಂಕೀರ್ಣ ಅಲ್ಗಾರಿದಮ್‌ಗಳವರೆಗೆ ಕನ್ನಡವು ತನ್ನ ಛಾಪನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪ್ರವೇಶದಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡವು ಕೇವಲ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯದೆ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯದ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು : ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗಳು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದ ಆರಂಭಿಕ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಬಳಕೆ ಸವಾಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಅಕ್ಷರ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಾಂಶಗಳ ಆವಿಷ್ಕಾರದಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡವು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಪರದೆಯ ಮೇಲೆ ಮೂಡಲಾ ರಂಭಿಸಿತು. ಕೆ.ಪಿ.ರಾವ್ ಅವರ 'ನುಡಿ' ಮತ್ತು 'ಬರಹ'ದಂತಹ ತಂತ್ರಾಂಶಗಳು ಕನ್ನಡವನ್ನು

ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದವು. ಇಂದು ಯುನಿಕೋಡ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ, ವಿಶ್ವದ ಯಾವುದೇ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅಂತರ್ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಓದಲು ಮತ್ತು ಬರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಇತಿಹಾಸವು ಅತ್ಯಂತ ರೋಚಕವಾದುದು. ಓಲೆಗರಿಯ ಕಾಲದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಇಂದಿನ ಕ್ಲೌಡ್ ಕಂಪ್ಯೂಟಿಂಗ್‌ವರೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದು:

ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸ : ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

೧. **ಮುದ್ರಣ ಯುಗ :** ಮುದ್ರಣ ಯುಗ ಮತ್ತು ಅಚ್ಚುಮೊಳೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮೊದಲ ಸ್ಪರ್ಶ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೇ ಮುದ್ರಣ ಯಂತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ.

೨. **ಮೊದಲ ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕ :** ೧೮೧೭ರಲ್ಲಿ ವಿಲಿಯಂ ಕ್ಯಾರಿಯವರು ಹೊರತಂದ 'ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ' ಮುದ್ರಿತ ರೂಪದ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆ.

೩. **ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನ್ ಕೊಡುಗೆ :** ಮಂಗಳೂರಿನ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನ್ ಪ್ರೆಸ್ ಕನ್ನಡದ ಅಚ್ಚುಮೊಳೆಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮವನ್ನು (ಮಂಗಳೂರು ಸಮಾಚಾರ) ಆರಂಭಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿತು. ಇದು ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತಲುಪಿಸಿದ ಮೊದಲ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕ್ರಾಂತಿ.

೪. **ಬೆರಳಚ್ಚು ಯಂತ್ರ ಮತ್ತು ಟೈಪ್‌ರೈಟರ್**

ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಬರುವ ಮೊದಲು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ತರಲು ಟೈಪ್‌ರೈಟರ್‌ಗಳ ಬಳಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

* ಕನ್ನಡದ ಅಕ್ಷರಗಳ ವಿನ್ಯಾಸವು ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿದ್ದರಿಂದ (ಒತ್ತಕ್ಷರ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಗಳು), ಟೈಪ್‌ರೈಟರ್ ಕೀಬೋರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವುದು ಸವಾಲಾಗಿತ್ತು.

* ಅನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ 'ಕನ್ನಡ ಕೀಲಿಮಣೆ' ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಿತು. ಇದು ಇಂದಿನ ಡಿಜಿಟಲ್ ಕೀಲಿಮಣೆಗಳಿಗೆ ಅಡಿಪಾಯವಾಯಿತು.

೫. **ಗಣಕೀಕರಣದ ಆರಂಭಿಕ ಹಂತ (೧೯೮೦- ೯೦)**

ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗಳು ಬಂದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವು ಕೇವಲ 'ಚಿತ್ರ'ಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದು ಅಂದರೆ, ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಟೈಪ್ ಮಾಡುವುದು ಒಂದು ಕಲೆಯಾಗಿತ್ತು.

* ಡಾ.ಕೆ.ಪಿ. ರಾವ್ ಅವರು ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ಮೊತ್ತಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಸುಲಭವಾದ ಕೀಲಿಮಣೆ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು (ಫೋನೆಟಿಕ್ ಲೇಔಟ್) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು. ಇದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕೀಬೋರ್ಡ್ ಬಳಸಿ ಕನ್ನಡ ಟೈಪ್ ಮಾಡಲು ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು.

* **ಬರಹ :** ಶೇಷಾದ್ರಿವಾಸು ಅವರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಈ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಮನೆಮನೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಟೈಪಿಂಗ್ ತಲುಪಿಸಿತು.

* **ನುಡಿ :** ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು 'ನುಡಿ'ಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣಿತ ತಂತ್ರಾಂಶವಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿತು. ಇದು ಡಿಜಿಟಲ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಯಿತು.

೫. **ಯುನಿಕೋಡ್ ಕ್ರಾಂತಿ (೨೦೦೦ ನಂತರ)**

ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ತಿರುವು ಎಂದರೆ 'ಯುನಿಕೋಡ್' ಅಳವಡಿಕೆ.

* **ಫಾಂಟ್ ಅವಲಂಬನೆ ಮುಕ್ತಿ :** ಮೊದಲು ಒಂದು ಫಾಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದು ಇನ್ನೊಂದು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಯುನಿಕೋಡ್ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡವು ಜಾಗತಿಕ ಸಂಕೇತವಾಯಿತು.

* **ಅಂತರ್ಜಾಲ ಪ್ರವೇಶ:** ಯುನಿಕೋಡ್‌ನಿಂದಾಗಿ ಗೂಗಲ್ ಸರ್ಚ್, ಇಮೇಲ್ ಮತ್ತು ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಲೀಸಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಲು ಶುರುವಾಯಿತು. ಇದು ಕನ್ನಡ ವಿಕಿಪೀಡಿಯಾ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಬ್ಲಾಗ್‌ಗಳ ಉದಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಅಂತರಜಾಲ ಮತ್ತು ಯುನಿಕೋಡ್:

ಅಂತರಜಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಇಂದಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ 'ಯುನಿಕೋಡ್' ಎಂಬ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ಡಿಜಿಟಲ್ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜಾಗತಿಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಯುನಿಕೋಡ್ ಅಳವಡಿಕೆ ಒಂದು ಮಹತ್ತರ ತಿರುವು. ಯುನಿಕೋಡ್ ಬರುವ ಮೊದಲು, ಕನ್ನಡದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಫಾಂಟ್ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು ಉದಾಹರಣೆಗೆ, 'ನುಡಿ' ಫಾಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಲೇಖನವನ್ನು ಓದಲು ಎದುರಿಗಿರುವವರ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ನಲ್ಲೂ 'ನುಡಿ' ಫಾಂಟ್ ಇರಲೇಬೇಕಿತ್ತು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಕ್ಷರಗಳು ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಚಿಹ್ನೆಗಳಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

* ಏಕರೂಪದ ಸಂಕೇತ : ಯುನಿಕೋಡ್ ವಿಶ್ವದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಕ್ಷರಕ್ಕೂ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಫಾಂಟ್ ಯಾವುದಿದ್ದರೂ, ಆ ಅಕ್ಷರದ ಸಂಕೇತ ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

* ಜಾಗತಿಕ ಮಾನ್ಯತೆ: ಗೂಗಲ್, ಫೇಸ್‌ಬುಕ್, ಮೈಕ್ರೋಸಾಫ್ಟ್‌ನಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಯುನಿಕೋಡ್ ಅನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಕನ್ನಡವು ಈ ಎಲ್ಲಾ ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಲೀಸಾಗಿ ಮೂಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಕನ್ನಡ ಅಂತರಜಾಲದ ವಿಕಾಸ

ಯುನಿಕೋಡ್‌ನಿಂದಾಗಿ ಅಂತರಜಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಬಳಕೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮ ಪಡೆಯಿತು.

* **ಹುಡುಕಾಟ (ಸರ್ಚ್ ಇಂಜಿನ್) :** ಇಂದು ನಾವು ಗೂಗಲ್‌ನಲ್ಲಿ "ಇಂದಿನ ಸುದ್ದಿಗಳು"

ಎಂದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಟೈಪ್ ಮಾಡಿ ಹುಡುಕಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಯುನಿಕೋಡ್ ನಿಂದಲೇ.

- * **ಕನ್ನಡ ವಿಕಿಪೀಡಿಯಾ :** ಜಗತ್ತಿನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿಕಿಪೀಡಿಯಾ ದೊಡ್ಡ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದೆ. ಲಕ್ಷಾಂತರ ಲೇಖನಗಳು ಇಂದು ಅಂತರಜಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಲಭ್ಯವಿವೆ.
  - * **ಬ್ಲಾಗ್ ಲೋಕ :** ೨೦೦೦ರ ದಶಕದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಕನ್ನಡಿಗರು ತಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು 'ಕನ್ನಡ ಬ್ಲಾಗ್'ಗಳ ಮೂಲಕ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಇದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣಗೊಳಿಸಿತು.
- ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಅಬ್ಬರ : ಯುನಿಕೋಡ್ ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾದ ನಂತರ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೂ ಕನ್ನಡ ಬಳಕೆ ಸುಲಭವಾಯಿತು.
- * **ಸಂವಹನ :** ವಾಟ್ಸಾಪ್, ಫೇಸ್ಬುಕ್ ಮತ್ತು ಇನ್‌ಸ್ಟಾಗ್ರಾಮ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಹ್ಯಾಶ್‌ಟ್ಯಾಗ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಕಾಮೆಂಟ್‌ಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದವು.
  - * **ಭಾಷಾ ಚಳವಳಿ:** ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ನೆರವಿನಿಂದಲೇ 'ಟೈಟರ್ ಅಭಿಯಾನ'ಗಳಂತಹ ಡಿಜಿಟಲ್ ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳು ಸಾಧ್ಯವಾದವು.

ಇ-ಪೇಪರ್ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಸುದ್ದಿ ಮಾಧ್ಯಮ : ಹಳೆಯ ಕಾಲದ ಮುದ್ರಿತ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಬದಲು, ಇಂದು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಯೂ ಇ-ಪೇಪರ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಂತರಜಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅನಿವಾಸಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ವಿಶ್ವದ ಯಾವುದೇ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಕನ್ನಡದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಯುನಿಕೋಡ್ ಎಂಬುದು ಕನ್ನಡದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಜೀವಾಳ. ಇದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕನ್ನಡವು ಕೇವಲ ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂದು ಅಂತರಜಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯ ಉಳಿವು ಮತ್ತು ಏಳಿಗೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ.

೩. ಮೊಬೈಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಆಪ್‌ಗಳು :

ಮೊಬೈಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಕೈಗೆ ತಲುಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದೆ. ಇಂದು ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಫೋನ್‌ಗಳು ಕೇವಲ ಸಂವಹನದ ಸಾಧನವಾಗಿರದೆ, ಕನ್ನಡದ ಕಲಿಕೆ, ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿವೆ. ಈ ಕುರಿತಾದ ವಿಸ್ತೃತ ಮಾಹಿತಿ ಇಲ್ಲಿದೆ.

೧. ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಫೋನ್‌ನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಅಳವಡಿಕೆ (ಓ.ಎಸ್. ಇಂಟಿಗ್ರೇಶನ್): ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮೊಬೈಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರಗಳು ಚೌಕಾಕಾರದ ಬಾಕ್ಸ್‌ಗಳಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಇಂದು,

- * **ಆಂಡ್ರಾಯ್ಡ್ ಮತ್ತು ಐಓಎಸ್ ಬೆಂಬಲ :** ಗೂಗಲ್ ಮತ್ತು ಆಪಲ್ ಕಂಪನಿಗಳು ತಮ್ಮ ಆಪರೇಟಿಂಗ್ ಸಿಸ್ಟಮ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿವೆ.

ಇದರಿಂದಾಗಿ ಫೋನ್ ಸೆಟ್ಟಿಂಗ್‌ನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮೆನುವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

- * **ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷಾ ಆಯ್ಕೆ :** ಫೋನ್ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವಾಗಲೇ 'ಕನ್ನಡ'ವನ್ನು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸೌಲಭ್ಯ ಲಭ್ಯವಿದೆ.
- ಕನ್ನಡ ಕೀಲಿಮಣೆಗಳು :** ಮೊಬೈಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಟೈಪಿಂಗ್ ಸುಲಭಗೊಳಿಸಲು ಅನೇಕ ಆಪ್‌ಗಳು ಬಂದಿವೆ:
  - * **ಜಿ-ಬೋರ್ಡ್:** ಗೂಗಲ್‌ನ ಈ ಕೀಬೋರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ 'ಫೋನೇಟಿಕ್' (ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಟೈಪ್ ಮಾಡಿದರೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬರುವುದು) ಮತ್ತು ನೇರ ಕನ್ನಡ ಟೈಪಿಂಗ್ ಎರಡೂ ಲಭ್ಯವಿದೆ.
  - * **ಲಿಪಿಕಾ ಮತ್ತು ದೇಶ್ ಕೀಬೋರ್ಡ್:** ಇವುಗಳು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗಾಗಿಯೇ ವಿನ್ಯಾಸ ಗೊಳಿಸಲಾದ ವಿಶೇಷ ಕೀಬೋರ್ಡ್‌ಗಳಾಗಿದ್ದು, ಎಮೋಜಿಗಳು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸ್ವಿಕ್ಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ.
  - * **ಕೈಬರಹ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ:** ಮೊಬೈಲ್ ಪರದೆಯ ಮೇಲೆ ಬೆರಳಿನಿಂದ ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರ ಬರೆದರೆ ಅದನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಠ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಬದಲಿಸುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವೂ ಇಂದು ಲಭ್ಯವಿದೆ.
  - * **ಜನಪ್ರಿಯ ಕನ್ನಡ ಆಪ್‌ಗಳು :** ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹಲವು ಆಪ್‌ಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿವೆ.
  - * **ಸುದ್ದಿ ಆಪ್‌ಗಳು:** 'ಪ್ರಜಾವಾಣಿ', 'ವಿಜಯ ಕರ್ನಾಟಕ' ಮತ್ತು 'ಕನ್ನಡಪ್ರಭ'ದಂತಹ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಆಪ್‌ಗಳು ಕ್ಷಣಕ್ಷಣದ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. 'ಡೈಲಿಹಂಟ್'ನಂತಹ ಅಗ್ರಿಗೇಟರ್ ಆಪ್‌ಗಳು ಕನ್ನಡ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತಿವೆ.
  - * **ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಪುಸ್ತಕಗಳು :** 'ಮೈಲ್ಯಾಂಗ್' ನಂತಹ ಆಪ್‌ಗಳು ಕನ್ನಡ ಇ-ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ಆಡಿಯೋ ಬುಕ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಓದುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣಗೊಳಿಸಿವೆ.
  - * **ಕಲಿಕಾ ಆಪ್‌ಗಳು:** ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆ ಕಲಿಸುವ ಆಪ್‌ಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿಸುವ 'ಡ್ಯೂಯೋಲಿಂಗೋ' ದಂತಹ ಆಪ್‌ಗಳವರೆಗೆ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ.
- ೧. ಧ್ವನಿ ಆಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ :** ಮೊಬೈಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಟೈಪ್ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟ ಎನ್ನುವವರಿಗಾಗಿ 'ಧ್ವನಿ ಮೂಲಕ ಪಠ್ಯ' (Voice-to-Text) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಂದಿದೆ.
  - * **ಗೂಗಲ್ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್:** "ಗೂಗಲ್, ಇವತ್ತಿನ ಹವಾಮಾನ ಹೇಗಿದೆ?" ಎಂದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಕೇಳಿದರೆ ಅದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತದೆ.
  - * **ಧ್ವನಿ ಟೈಪಿಂಗ್:** ವಾಟ್ಸಾಪ್ ಅಥವಾ ಮೆಸೇಜ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಕ್ ಬಟನ್ ಒತ್ತಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಅದು ತಾನಾಗಿಯೇ ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡುತ್ತದೆ.

೨. ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಗಳ ಆಪ್‌ಗಳು (ಎಂ-ಗವರನೆನ್) : ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲು ಹಲವು ಆಪ್‌ಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಹೊರತಂದಿದೆ.

- * ಸಕಾಲ: ಸಕಾಲಿಕ ಸೇವೆಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯಲು.
- * ಬೆಂಗಳೂರು ಒನ್ / ಕರ್ನಾಟಕ ಒನ್: ಬಿಲ್‌ಗಳ ಪಾವತಿ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸೇವೆಗಳಿಗಾಗಿ.
- * ಬೆಳೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಆಪ್: ರೈತರು ತಮ್ಮ ಬೆಳೆಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಸಹಕಾರಿ.

ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು : ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯ ರೀತಿನೀತಿಗಳನ್ನೇ ಬದಲಿಸುತ್ತಿವೆ. ಕೇವಲ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಟೈಪ್ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ 'ಬುದ್ಧಿವಂತ' ಯಂತ್ರಗಳವರೆಗೆ ಕನ್ನಡವು ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ. ಈ ಕುರಿತಾದ ಸಮಗ್ರ ಮಾಹಿತಿ ಇಲ್ಲಿದೆ.

೧. ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕರಣೆ : ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಮನುಷ್ಯರಂತೆಯೇ ಅರ್ಥೈಸಲು ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಮಾಡಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

- * ದೊಡ್ಡ ಭಾಷಾ ಮಾದರಿಗಳು (ಎಲ್.ಎಲ್.ಎಂ.): ಚಾಟ್-ಜಿಪಿಟಿ ಗೂಗಲ್ ಜೆಮಿನಿ ಮತ್ತು ಮೆಟಾ ಎಐಗಳಂತಹ ಮಾದರಿಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉತ್ತರಿಸಬಲ್ಲವು. ಇವು ಕೇವಲ ಅನುವಾದ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಲೇಖನಗಳು, ಕವಿತೆಗಳು ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬಲ್ಲವು.
- * ನೆಬ್ಬುಲ: ಕನ್ನಡದಂತಹ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಎಐ ಮಾದರಿಗಳು ಇಂದು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿವೆ.

೨. ಧ್ವನಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅಲೆಕ್ಸಾ/ಸಿರಿ

ಮಾತಿನ ಮೂಲಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವು ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿದೆ:

- * ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಪಠ್ಯಕ್ಕೆ : ವಕೀಲರು, ವೈದ್ಯರು ಮತ್ತು ಪತ್ರಕರ್ತರು ಇಂದು ಮಾತನಾಡುವ ಮೂಲಕವೇ ವರದಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
- * ಪಠ್ಯದಿಂದ ಧ್ವನಿಗೆ : ದೃಷ್ಟಿಹೀನರಿಗಾಗಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಠ್ಯವನ್ನು ಓದಿ ಹೇಳುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಅತ್ಯಂತ ಸುಧಾರಿತವಾಗಿದ್ದು, ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಮಾನವ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕೇಳಬಹುದು.
- * ವರ್ಚುವಲ್ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್: ಅಮೆಜಾನ್ ಅಲೆಕ್ಸಾ ಇಂದು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದು ವಯಸ್ಸಾದವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಿಗೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವನ್ನು ಬಳಸಲು ಸುಲಭ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

೩. ದೃಷ್ಟಿಜ್ಞಾನಿಕ ಅಕ್ಷರ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ (ಓ.ಸಿ.ಆರ್)

ಹಳೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು (ಓ.ಸಿ.ಆರ್) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ವರದಾನವಾಗಿದೆ.

* ಪುರಾತನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು: ಹಳೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಅಥವಾ ಕಾಗದದ ಮೇಲಿರುವ ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಫೋಟೋ ತೆಗೆದು, ಅದನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಎಡಿಟ್ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಠ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಕನ್ನಡದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

೪. ಯಾಂತ್ರಿಕ ಅನುವಾದ ಗೂಗಲ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್ಲೇಟ್‌ನಂತಹ ಸಾಧನಗಳು ಇಂದು ಕೇವಲ ಶಬ್ದಶಃ ಅನುವಾದ ಮಾಡದೆ, ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅನುವಾದ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಜಾಗತಿಕ ಸುದ್ದಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನದ ಮಾಹಿತಿಗಳು ತಕ್ಷಣವೇ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿವೆ.

೫. ಬ್ಲಾಕ್ಚೈನ್ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಡಿಜಿಟಲ್ ಆಸ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರಿಸಲು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಭೂ-ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಬ್ಲಾಕ್ಚೈನ್ ಮೂಲಕ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ.

ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಕೊಡುಗೆಗಳು

- * ಜನರೇಟಿವ್ ಎ.ಐ. : ಚಾಟ್-ಬಾಟ್‌ಗಳು : ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಣದ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ವಿಷಯ ಲೇಖನ.
- * ಡೀಪ್ ಲರ್ನಿಂಗ್ : ಭಾಷಾಂತರ: ನಿಖರವಾದ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಅನುವಾದ. ಕ್ಲೌಡ್ ಕಂಪ್ಯೂಟಿಂಗ್ : ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹ : ಕನ್ನಡದ ಬೃಹತ್ ಮಾಹಿತಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಲಭ್ಯ.
- * ಎಡ್ಜ್ ಕಂಪ್ಯೂಟಿಂಗ್ : ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಾಧನಗಳು : ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಇಲ್ಲದೆಯೂ ಕನ್ನಡ ಧ್ವನಿ ಆಜ್ಞೆಗಳ ಪಾಲನೆ.

೫. ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ

೧. ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕನ್ನಡ

ಡಿಜಿಟಲ್ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತುಂಬಿದೆ.

೧. ಇ-ಲರ್ನಿಂಗ್ ವೇದಿಕೆಗಳು: 'ಬೈಜೂಸ್', 'ಖಾನ್ ಅಕಾಡೆಮಿ' ಮತ್ತು 'ಯೂಟ್ಯೂಬ್' ಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಬೋಧಿಸುವ ಸಾವಿರಾರು ಚಾನೆಲ್‌ಗಳು ಲಭ್ಯವಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಠಿಣ ವಿಷಯಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿವೆ.

೨. ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ಆಡಿಯೋ ಬುಕ್ಸ್: ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ 'ಡಿಎಸ್‌ಇಆರ್‌ಟಿ' ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ಆನ್‌ಲೈನ್‌ನಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದ್ದು, ದೃಷ್ಟಿಹೀನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಆಡಿಯೋ ಪುಸ್ತಕಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ.
೩. ವರ್ಚುವಲ್ ಲ್ಯಾಬ್‌ಗಳು: ಪ್ರಯೋಗಾಲಯದ ಸೌಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ವಿವರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಅನಿಮೇಷನ್ ಮೂಲಕ ವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.
೪. ಉದ್ಯೋಗ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ
೫. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಇಂದು ಅನೇಕ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಕನ್ನಡದ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿವೆ.
೬. ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ (IT) ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಕರಣ (Localization): ಗೂಗಲ್, ಮೈಕ್ರೋಸಾಫ್ಟ್ ಮತ್ತು ಅಮೆಜಾನ್‌ನಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಲು ಸಾವಿರಾರು ಭಾಷಾ ತಜ್ಞರು ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಅನುವಾದಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ.
೭. ಕಂಟೆಂಟ್ ರೈಟಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್: ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಗ್ರಾಹಕರನ್ನು ತಲುಪಲು ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡದ 'ಕಾಪಿ ರೈಟರ್'ಗಳು ಮತ್ತು 'ಸೋಷಿಯಲ್ ಮೀಡಿಯಾ ಮ್ಯಾನೇಜರ್'ಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
೮. ಬಿ.ಪಿ.ಒ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕ ಸೇವೆ: ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್, ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್ ಮತ್ತು ಟೆಲಿಕಾಂ ಕಂಪನಿಗಳು ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುವ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಾಯಕರನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ.
೯. ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಇ-ಆಡಳಿತ
೧೦. ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆಯು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗದ ಹೊಸ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿದೆ:
೧೧. ಕನ್ನಡ ಕಂಪ್ಯೂಟಿಂಗ್ ಕಡ್ಡಾಯ: ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕಾದರೂ ಈಗ 'ಕನ್ನಡ ಕಂಪ್ಯೂಟಿಂಗ್' ಜ್ಞಾನ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ವಿಶೇಷ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ.
೧೨. ದತ್ತಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆ : ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ವಿಧಾನಸೌಧದವರೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ದಾಖಲೆಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಇದು ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸಿದೆ.
೧೩. ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
೧೪. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕೋಡಿಂಗ್: ಇಂದು ಪೈಥಾನ್ ಅಥವಾ ಜಾವಾಸ್ಕ್ರಿಪ್ಟ್‌ನಂತಹ ಪ್ರೋಗ್ರಾಮಿಂಗ್ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಕಲಿಸುವ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳು ಆನ್‌ಲೈನ್‌ನಲ್ಲಿ

- ಲಭ್ಯವಿವೆ. ಇದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ ಭಯವಿರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಗೆ ಐಟಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬರಲು ಹಾದಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.
೧೫. ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆ : ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮಾದರಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು : ಕೆಪಿಎಸ್ಸಿ/ಯುಪಿಎಸ್ಸಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಸಿದ್ಧತೆ.
  ೧೬. ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ : ಕನ್ನಡದ ಎಟಿಎಂ ಮತ್ತು ಆಪ್‌ಗಳು : ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಕ್ಷರತೆ.
  ೧೭. ಕೃಷಿ ಉದ್ಯೋಗ : ಬೆಳೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಆಪ್‌ಗಳು : ರೈತರು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕವೇ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯುವುದು.
  ೧೮. ಮಾಧ್ಯಮ : ಡಿಜಿಟಲ್ ಜರ್ನಲಿಸಂ : ಕನ್ನಡ ಯೂಟ್ಯೂಬರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಬ್ಲಾಗರ್‌ಗಳಿಗೆ ಆದಾಯದ ಮೂಲ.
- ೬. ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಗಳು**
- ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಭಾಷೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಮೌಲ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವಾಗ ಭಾಷೆಯು ಅನ್ನ ನೀಡುವ ಭಾಷೆಯಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಆಗ ಅದರ ಉಳಿವು ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಹಲವು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ಭಾಷೆಯ ಭವಿಷ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಗತ್ಯ.
- ೧. ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಬ್ದಕೋಶದ ಕೊರತೆ**
- * ಸವಾಲು: ವಿಜ್ಞಾನ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಸಂಕೀರ್ಣ ಪದಗಳಿಗೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾದ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳ ಕೊರತೆಯಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಬಳಕೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ.
  - * ಪರಿಹಾರ: ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ತಾಂತ್ರಿಕ ಪದಕೋಶಗಳನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದಗಳನ್ನೇ ಕನ್ನಡೀಕರಿಸಿ ಬಳಸುವ ಮೂಲಕ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸಬೇಕು.
- ೨. ಗುಣಮಟ್ಟದ ದತ್ತಾಂಶದ ಕೊರತೆ**
- * ಸವಾಲು : ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಮಾದರಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದ ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯ ಮತ್ತು ಧ್ವನಿ ದತ್ತಾಂಶದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಅಂತರಜಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ 'ಡಿಜಿಟಲ್ ಕಂಟೆಂಟ್' ತೀರಾ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ.
  - * ಪರಿಹಾರ : ಕನ್ನಡ ವಿಕಿಪೀಡಿಯಾ, ಬ್ಲಾಗ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮುಕ್ತ ದತ್ತಾಂಶ (Open Source Data) ಅಭಿಯಾನಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

೨. ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಕೊರತೆ

- * ಸವಾಲು: ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಜನರಿಗೆ ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಫೋನ್ ಬಳಸಲು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ, ಅದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು (ಕನ್ನಡ ಕೀಬೋರ್ಡ್, ಧ್ವನಿ ಹುಡುಕಾಟ) ಬಳಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಕಡಿಮೆ ಇದೆ.
- * ಪರಿಹಾರ: ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಬೇಕು. ಮೊಬೈಲ್ ತಯಾರಕ ಕಂಪನಿಗಳು ಆರಂಭಿಕ ಹಂತದಲ್ಲೇ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಪ್ರಮುಖ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ನೀಡುವಂತೆ ಒತ್ತಡ ಹೇರಬೇಕು.

೪. ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣದ ಸಮಸ್ಯೆ

- * ಸವಾಲು: ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಹಲವು ರೀತಿಯ ಕೀಲಿಮಣೆ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ಮತ್ತು ಫಾಂಟ್‌ಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಇದು ಒಂದು ತಂತ್ರಾಂಶದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಮಾಹಿತಿ ವರ್ಗಾಯಿಸುವಾಗ ಗೊಂದಲ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ.
- * ಪರಿಹಾರ: ಸರ್ಕಾರದ 'ನುಡಿ' ಅಥವಾ ಯುನಿಕೋಡ್ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರಮಾಣಿತ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರಿ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪದ ವಿನ್ಯಾಸವಿರಬೇಕು.

೫. ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಡಿಕೆ

- * ಸವಾಲು : ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ.
- * ಪರಿಹಾರ: ಐಟಿ ಕಂಪನಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸಿ.ಎಸ್.ಆರ್. ನಿಧಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಮೀಸಲಿಡಬೇಕು. ಭಾಷಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಸ್ಟಾರ್ಟ್-ಅಪ್‌ಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಬೇಕು.

ಸವಾಲುಗಳು ಎಷ್ಟೇ ಇದ್ದರೂ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಕನ್ನಡದ ಪಾಲಿಗೆ ಹೊಸ ದಿಗಂತಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿದೆ. ನಾವು ಕೇವಲ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆದಾರರಾಗದೆ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತರಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಕನ್ನಡವು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನೆಲೆಯೂರಬಲ್ಲದು.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬದಲಾಗದಿದ್ದರೆ ಅದು ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡವು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಆಪ್ಯಾಯಮಾನವಾಗಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ 'ಹೊಸಗನ್ನಡ'ದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. 'ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿದ್ದರೂ ಕನ್ನಡದ ಮೂಲಕವೇ ಹೋಗಬೇಕು' ಎಂಬ ಮಾತಿನಂತೆ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಲೋಕದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ತರದಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡವು ವಿಜೃಂಭಿಸಲಿ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ನೆರವಿನಿಂದ ಕನ್ನಡವು ಜಗತ್ತನ್ನು ಆಳುವ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬೆಳಗಲಿ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕಂಟಕವಲ್ಲ,

ಬದಲಾಗಿ ಅದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸಲು ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಒಂದು ದಿವ್ಯ ಅಸ್ತ್ರ. ಭಾಷೆಯು ಅನ್ನ ನೀಡುವ ಭಾಷೆಯಾದಾಗ ಮತ್ತು ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ಅದು ಚಿರಕಾಲ ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಡಾ. ಕೆ.ಪಿ. ರಾವ್ : ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ : ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ೨೦೦೧ (ಹಲವು ಮುದ್ರಣಗಳು)
೨. ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ತೋಳ್ಪಾಡಿ : ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ : ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ೨೦೧೦
೩. ಡಾ. ಚಿದಾನಂದ ಗೌಡ : ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ : ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ೨೦೦೪
೪. ಟಿ. ಜಿ. ಶ್ರೀನಿಧಿ : ಕನ್ನಡ ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಗಣಕ : ಸಾವಣ್ಣ ಪ್ರಕಾಶನ, ೨೦೧೩
೫. ಅಂತರಜಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ : ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿ : ಕನ್ನಡ ಗಣಕ ಪರಿಷತ್ತು, ೨೦೦೫
೬. ಜಿ. ಎನ್. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ : ಕನ್ನಡ ತಂತ್ರಾಂಶ ಲೋಕ : ಪಲ್ಲವ ಪ್ರಕಾಶನ, ೨೦೧೫
೭. ಡಾ. ಕೆ.ಪಿ. ರಾವ್ ಅವರ ಲೇಖನಗಳು : ಕನ್ನಡದ ಕೀಲಿಮಣೆ
೮. ಕಣಜ : ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಜ್ಞಾನಕೋಶ.
೯. ಕನ್ನಡ ಗಣಕ ಪರಿಷತ್ತಿನ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್: ತಾಂತ್ರಿಕ ಪದಕೋಶಗಳಿಗಾಗಿ.
೧೦. ಡಾ.ಎಂ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಬಳಕೆ.
೧೧. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ (ಇ-ಆಡಳಿತ ಇಲಾಖೆ), ನುಡಿ ತಂತ್ರಾಂಶ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಕಂಪ್ಯೂಟಿಂಗ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ.
೧೨. ಪವನಜ, ಯು.ಬಿ. ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ (ಅಂತರಜಾಲದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳು).
೧೩. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ (ಹಂಪಿ), ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಂಬಂಧಿತ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು.

೨. ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ಬಳಕೆಯ ಸಾಧಕ ಬಾಧಕಗಳು

ಡಾ. ಶ್ವೇತಾರಾಣಿ. ಹೆಚ್

ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ವೇಗವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ೨೧ನೇ ಶತಮಾನವನ್ನು 'ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗ'ವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಯುಗದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಭಾವಿ ಸಾಧನವೇ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ. ಮಾನವನ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಅವನ ನಿರ್ಣಯಶಕ್ತಿ, ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇದು ಮಹತ್ತರ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತಂದಿದ್ದು, ಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಣವೂ ಇದರಿಂದ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಿಂದ ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಯ ವರೆಗೂ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ಬಳಸುವುದು ಸರ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕಿಯೊಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ೫ನೇ ತರಗತಿಯ ಮಗುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ "ಮೊದಲೆಲ್ಲ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಹೋಂ ವರ್ಕ್ ನೀಡಿದಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಲು, ಪತ್ರ ಬರೆಯಲು ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ನನ್ನನ್ನೇ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಆದರೆ ಈಗ ಚಾಟ್ ಜಿಪಿಟಿ ಬಳಸಿ ಹೋಂ ವರ್ಕ್ ಮುಗಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಏನು ಹೋಂ ವರ್ಕ್ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ" ಎಂದರು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಿಂದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮಟ್ಟದ ವರೆಗೂ ಎಣ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಹೊಸ ಅವಕಾಶಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಸಾಧಕ-ಬಾಧಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಎಣ ಬಳಕೆಯ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯಕೂಡ, ಹೀಗೊಂದು ಮಾತಿದೆ ಯಾವುದೇ ಆವಿಷ್ಕಾರ ತನ್ನೊಳಗೆ ಒಂದು ಉಪಯೋಗದ ಜೊತೆಗೆ ಆತಂಕಕಾರಿ ಅಂಶವನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿ ಪರಿಹರಿಸದಿದ್ದರೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹರಿಸಲು ಸರಿಯಾದ ಉಪಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ಏನು ತಪ್ಪೇ ಮಾಡದ ಯುವ ಸಂತತಿ

ಡಾ. ಶ್ವೇತಾರಾಣಿ. ಹೆಚ್ : ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕಿ, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಬಿ.ಜಿ.ಎಸ್ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಬೆಲೆ ತೆರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಸ್ಯೆ ಶಿಶುರೂಪದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಸರಿಯಾದ ನಿರ್ವಹಣಾ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಫಲಪ್ರದವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಣ ಬಳಕೆ ಕುರಿತು ಹಲವು ಪರ-ವಿರೋಧಗಳ ಸಂಗತಿಗಳು ದಿನನಿತ್ಯ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಎಣ ಎಲ್ಲರ ಕೆಲಸ ಕಸಿಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಅದರಿಂದ ಅನುಕೂಲಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. "ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ವೇಗವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಭವಿಷ್ಯವು ನಾವು ಊಹಿಸಿದ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಧಾವಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಅಥವಾ ಎಣ ಕೇವಲ ಸೈನ್ಸ್ ಫಿಕ್ಷನ್ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ ಅದು ನಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿನ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ದಿಢೀರ್ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಆತಂಕವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿವೆ. ಜಗತ್ತು ಎತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಮನುಕುಲವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಲಿವೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನೂ ಕಾಡುತ್ತಿದೆ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮನುಷ್ಯನ ಭವಿಷ್ಯವೇನು ಎಂಬುದು. ಯಂತ್ರಗಳೇ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನ ಪಾತ್ರವೇನು? ಎಂಬ ಗೊಂದಲ ಶುರುವಾಗಿದೆ. ಕೆಲಸದ ಭದ್ರತೆ ಎಂಬುದು ಈಗ ಕೇವಲ ಒಂದು ಭ್ರಮೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ದಟ್ಟವಾಗಿವೆ" ಮಾನವನಿಗಿಂತ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ಮಾನವನ ಆಲೋಚನಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಸಿಯುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಆತಂಕವನ್ನು ಹೊರಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲ ಅನಾನುಕೂಲವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಎಣ ನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಗೆಗಳಿವೆ.

೧. ಊಹಿಸುವ ಎಣ (predictive AI)

೨. ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಎಣ (generative AI)

ಮೊದಲನೆಯದು ಹಿಂದಿನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಏನಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಊಹಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಹೊಸ ವಿಷಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ : ಕನ್ನಡ ಡಿಜಿಟಲ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅಂಬೆಗಾಲಿನ ಶಿಶುವಿನಂತೆ ಅನೇಕ ಎಡರು ತೊಡರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಯೂನಿಕೋಡ್, ತುಂಗಾ, ನಿರ್ಮಲಾ ಯು ಐ ಈ ಫಾಂಟ್ ಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಗೋಜಲು ಗೋಜಲುಗಳೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ೪.೦, ನುಡಿ ೫.೦, ನುಡಿ ೬, ನುಡಿ ೬.೫, ಬರಹ ಎಂಬೆಲ್ಲಾ ಅಕ್ಷರ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ಗೂಗಲ್ ವಾಯ್ಸ್ ಟೈಪಿಂಗ್, ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ಮಾದರಿಯ ಅಕ್ಷರ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ಒಂದೆ ರೀತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ವೆಬ್‌ಸೈಟ್ ನಲ್ಲಿ display ಆಗುವಾಗ ಅಕ್ಷರ ವಿನ್ಯಾಸ ಮಾದರಿ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅರ್ಥವಾಗದ ಆಕಾರ (DPAG) ವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ವಿಂಡೋಸ್ ೭, ೮, ೯, ೧೦, ೧೧ version ನಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡ

ಲಿಪಿಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ನಲ್ಲಿ ಟೈಪ್ ಮಾಡಿದ ಅಕ್ಷರಗಳು ಕೂಡ ಮತ್ತೊಂದು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ನಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕನ್ನಡದ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶೆ ಗೂಗಲ್ ನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಇತರ ವೆಬ್ ಸೈಟ್ ನಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ ಆಗಾಗಿ ಎಣಗಳಿಗೆ ಓದಲು ಮಾಹಿತಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಅದು ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ಅನುಚಿತವಾದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಅಕ್ಷರ ದೋಷಗಳೊಂದಿಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ., ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಈ ಪಠ್ಯ ಭಾಗ ನೋಡಬಹುದು. : ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಚಿದಂಬರ ರಹಸ್ಯ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವ ಯುವಕರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇವರು:

೧. ಶ್ರೀಪತಿ-ಕಾದಂಬರಿಯ ಕೇಂದ್ರ ಪಾತ್ರ; ವಿಚಾರಶೀಲ, ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಮನಸ್ಸಿನ ಯುವಕ
೨. ಶಿವರಾಮ-ಶ್ರೀಪತಿಯ ಸ್ನೇಹಿತ; ಸಾಮಾಜಿಕ-ರಾಜಕೀಯ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಯುವಕ
೩. ರಂಗಪ್ಪ-ಯುವ ಚಿಂತಕ; ಗ್ರಾಮ-ನಗರ ಬದುಕಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಪಾತ್ರ
೪. ನಾಗರಾಜ-ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕತೆಯ ನಡುವೆ ದ್ವಂದ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಯುವಕ
ಇವರು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಯುವ ಮನಸ್ಸಿನ ಚಿಂತನೆ, ಸಂಶಯ, ವಿಚಾರಧಾರೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸಂಕೇತಗಳು ಆಗಿ ಮೂಡಿಬರುತ್ತಾರೆ. ನೀವು ಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಯುವಕನ ಪಾತ್ರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಅಥವಾ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಉತ್ತರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ತಯಾರಿಸಿ ಕೊಡಬಹುದು. ಈ ರೀತಿ ಉತ್ತರ ನೀಡುವ ಎಣಿನಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಕೆಯ ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಸಾಮ್ಯವಿರುವ ತೆಲುಗು ಪಠ್ಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಎಣ ಮತ್ತಷ್ಟು ಸುಧಾರಿಸಬೇಕಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಎಣನ ಬಳಕೆ ಪೂರಕವೂ ಹೌದು ಮಾರಕವೂ ಹೌದು. ಎಣನ ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ,

೧. ಜಾಗತೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕತೆ : ಆಧುನಿಕರಣದಿಂದ ಇಂದು ಜಗತ್ತಿನ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನುವುದು ಬೆರಳ ತುದಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಯುಗದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೇವಲ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿಶ್ವಮಟ್ಟದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಲುಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಎಣ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವುದೇ ದೇಶ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಲಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಭಾಷಾಂತರಿಸುತ್ತದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತದೆ, ಪತ್ರಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದುಕೊಡುತ್ತದೆ. ಹೊಸ ನೋಟ್ಸ್ ನ್ನು ಕೂಡ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಲು

ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಎಣ ಆಧಾರಿತ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಕಲಿಕಾ ವೇದಿಕೆಗಳು ಭಾಷಾ ಅಡಚಣೆಗಳಿಂದ ಮುಜುಗರ ಅನುಭವಿಸುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿವೆ. ಈ ವೇದಿಕೆಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಲಿಕೆಯ ಅನುಭವವನ್ನು ಒದಗಿಸಿ, ಅದರ ಜೊತೆಗೆ (ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಕೇಂದ್ರಿತ ಕಲಿಕೆ) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಉದಾ : DULINGO, Buddy.AI, Khanmigo. ಅದೇ ರೀತಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಜಾಗತಿಕ ಮಾನ್ಯತೆ ದೊರಕುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಎಣ ನೆರವಿನಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳಿಗೂ ಅನುವಾದಿಸಿ ವಿಶ್ವದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳ ಓದುಗರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈಭವವು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರವಾಗಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಭಾಷಾ ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಸೇತುವೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿ, ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜಾಗತಿಕ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಭಾಷೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ವಿದೇಶಗಳಿಗೆ ಪ್ರವಾಸ ಬೆಳಸಲು ಅನೇಕ ತೊಂದರೆ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಗೂಗಲ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್ ಲೇಟ್ ನಂತಹ ಅನುವಾದಕ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಗಳಿಂದ ದೈನಂದಿನ ಇಂತಹ ಭಾಷಾ ತೊಡಕುಗಳು ನಿವಾರಣೆಯಾಗಿ ಜಾಗತೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿವೆ.

೨. ಬದಲಾದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ವೇಗ ಮತ್ತು ನಿಖರತೆ

ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಗಳು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಕಲಿಕೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ, ಆನ್ ಲೈನ್ ಪರೀಕ್ಷೆ, ಆನ್ಲೈನ್ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ವೀಡಿಯೋ-ಆಧಾರಿತ ಪಾಠಗಳು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಎಣ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಬಹು ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆ ರೂಪಿಸಲು ಇಂದು ಎ.ಐ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಹಳ ಉಪಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ಸೋರಿಕೆಯನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವು ಮಹತ್ವದ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಗಳು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಕಲಿಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣವು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಲಭ್ಯವನ್ನಾಗಿಸಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ, ಎಲ್ಲಿಂದ ಬೇಕಾದರೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಆನ್ಲೈನ್ ಪರೀಕ್ಷಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವಿಧಾನಗಳು ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ. ಎಣ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ವೇಗವಾಗಿ, ನಿಖರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಬಹುದು. ಬಹು ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ (MCQs) ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ದೋಷರಹಿತವಾಗಿ ನಡೆಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು

ಸಮಯ ಉಳಿತಾಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ, ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಎಣ್ಣೆ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಷಯಾಧಾರಿತವಾಗಿ, ವಿವಿಧ ಕಠಿಣತಾ ಮಟ್ಟಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತವಾಗಿ ರಚಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕರ ಮೇಲಿನ ಒತ್ತಡ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಮಾನದಂಡಗಳ ಪಾಲನೆ ಸುಗಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ವೀಡಿಯೋ ಆಧಾರಿತ ಪಾಠಗಳು ಮತ್ತು ಸಂವಹನಾತ್ಮಕ ಕಲಿಕಾ ಸಾಧನಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಲಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಎಣ್ಣೆ ಆಧಾರಿತ ವೇದಿಕೆಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಎಣ್ಣೆ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆ ಸೋರಿಕೆ ಮುಂತಾದ ದಾರಿತಪ್ಪಿಸುವಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಡೇಟಾ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ನಿಗಾವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು. ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ಆಧಾರಿತ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಉತ್ತರಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ವೇಗವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬಲ್ಲವು. ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದಲ್ಲಿ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಶ್ರಮ ಉಳಿತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: Ekalavya, Class Map, Proctor AI, Prayas AI. ಹೀಗಾಗಿ, ಬದಲಾದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸಮರ್ಥ, ಪಾರದರ್ಶಕ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿಸಲು ನೆರವಾಗುತ್ತಿರುವ ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ.

2. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಕಲಿಕೆ ಸಾಧ್ಯತೆ : ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ಆಧಾರಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಕಲಿಕೆ ಶೈಲಿ, ವೇಗ, ಬಲ-ದುರ್ಬಲತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ತಕ್ಕ ಪಾಠಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಸರಿಪಡಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಕವನಗಳ ಅರ್ಥೈಸಿಕೆ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಪ್ರಬಂಧ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಶೈಲಿ ಸೂಚನೆಗಳು ಇದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಎಣ್ಣೆಗಳು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಉದಾ: ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪಠ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ಎಣ್ಣೆ ಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಉಪಕಾರಿಯಾಗಿವೆ.

ವಿಕಲ ಚೇತನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನೆರವು : ವಿಕಲಚೇತನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ನೀಡುತ್ತಿರುವ ನೆರವು ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ತಂದಿದೆ. ಇಂದಿನ ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ, ವಿವಿಧ ಸಹಾಯಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಪಠ್ಯವನ್ನು ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಸಾಧನಗಳು : ಈ ಸಾಧನಗಳು ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ಓದಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತವೆ. ದೃಷ್ಟಿದೋಷ ಹೊಂದಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅಥವಾ ಓದಲು ಕಷ್ಟಪಡುವವರು ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಿಂದ ಬಹಳ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ ; eleven AI, speechify, Murf AI, play.ht, MiniMax Audio, voice dream reader , Be my eye , Ray - Ban Meta Glasses(smart glass, jaws ,

ಕೆಲವು ಎ.ಐ ಗಳು ಕುರುಡು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಡಿಸೈನ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಎಣ್ಣೆ ಗಳು ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಪಠ್ಯವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತವೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮಾತನ್ನು ಬರಹದ ರೂಪಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತವೆ. ಬರೆಯಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಅಥವಾ ಕಷ್ಟಪಡುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಸಹಾಯಕ. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿ ನಂತರ ಪಠ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ಸಹ ಇದು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ದೃಷ್ಟಿದೋಷ ಹೊಂದಿರುವವರಿಗೆ ಸಹಾಯಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು: ಬ್ರೈಲ್ ಡಿಸ್ಪ್ಲೇಗಳು, ಸ್ಕ್ರೀನ್ ರೀಡರ್ ಗಳು, ಧ್ವನಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಇರುವ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ದೃಷ್ಟಿದೋಷ ಹೊಂದಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಅವರು ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು.

ಶ್ರವಣದೋಷ ಹೊಂದಿರುವವರಿಗೆ ಸಹಾಯಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು : ಸಬ್‌ಟೈಟಲ್ ಗಳು (ಅಡಿಬರಹಗಳು) ಸೈನ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್ (ಮೂಕಾಭಿನಯ) ವೀಡಿಯೋಗಳು, ಮತ್ತು ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಪಠ್ಯವಾಗಿ ತಕ್ಷಣ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಶ್ರವಣದೋಷ ಹೊಂದಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಅವರು ಶಿಕ್ಷಕರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಪಠ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ವಿಕಲಚೇತನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಂತೆ ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಏಕತೆಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೂ ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಲಿಯುವ ಅವಕಾಶ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಇದೆ ರೀತಿ ಮನುಷ್ಯರಿಂದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದರೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣ ವ್ಯಯಿಸಬೇಕು.

೪. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ : ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ ಮಾಡಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಪ್ಲೇಗರಿಸಂ ಇನ್ನೂ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಿದೆ. Turnitin, iThenticate, Turnitin, Turnitin, Turnitin, Turnitin ಮತ್ತು ಸೈಟೇಶನ್ ಗೆ Mandley ಇರುವಂತೆ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದರೆ ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆ ಹೊಸ ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ಉಪಕರಣಗಳು ಕನ್ನಡದ ಉಪಭಾಷೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ, ಧ್ವನಿ ಮಾದರಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪದಕೋಶ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ

ಸಹಕಾರ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಇದು ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಬೇಕಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಶೋಧನಾ ಕಾರ್ಯಗಳು ಇಂದು ಎಣ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಾವಿರಾರು ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಪತ್ರಗಳು, ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆ. ಓ.ಸಿ.ಆರ್. ನಿಂದ ಹಳೆಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ರೂಪಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತವೆ. ಎಣ ಬಳಸಿ ಲೇಖನ ತಯಾರಿಸಬಹುದು. ಫ್ಲೇಗರಿಸಂ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆ ಇನ್ನೂ ಮುಂದುವರೆಯಬೇಕಿದೆ.

ಬಾಧಕ ಅಂಶಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ

೧. ಸ್ವತಂತ್ರ ಚಿಂತನೆಗೆ ಕುಂದು : ಸ್ವಂತ ಆಲೋಚನೆಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಸಿಯುತ್ತದೆ. ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಅತಿಯಾದ ಅವಲಂಬನೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸ್ವಚಿಂತನೆ, ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಕುಂದಿಸಬಹುದು. ಸಿದ್ಧ ಉತ್ತರಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬನೆ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ಸಂಶೋಧನಾ ಮನೋಭಾವ ಕೂಡ ಕುಂದುತ್ತದೆ. ಎಣನಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದುವ ಒಂದು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ನಾವು ಪ್ರಾಮ್ಬ ನೀಡಿದಾಗ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಿಂತ, ಒಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕನಿಗಿಂತ ಒಂದು ಲೇಖನವನ್ನು, ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಅದು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬಲ್ಲದು. ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಿಗುವಾಗ ಯಾರು ಕಷ್ಟಪಡಲು ಸಿದ್ಧರಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಆಲೋಚನಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ, ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇಲ್ಲ. ಡಾ. ವಾಸುದೇವಮೂರ್ತಿ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಂತೆ “ಹಿಂದೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಕವಿಗಳು ಕಾವ್ಯರಚನೆಗೆ ಮುನ್ನ ನೂರಾರು ಕಾವ್ಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇಂದು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ನಮ್ಮ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಈ ಬಗೆಯ ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನು ನೀಗಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತೋದೆಯೂ ಕಾವ್ಯಪ್ರಯೋಗ ಮತಿಗಳನ್ನಾಗಿಸಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಕಾವ್ಯಪ್ರಯೋಜನದ ಕುರಿತೋ, ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆಯ ಮಹತ್ವದ ಕುರಿತೋ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು ಹಿಂದಿನವರು ಇಡೀ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಅಥವಾ ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ ವಿದುರನೀತಿಯನ್ನೋ, ಶಾಂತಿಪರ್ವವನ್ನೋ, ಭಗವದ್ಗೀತೆಯನ್ನೋ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂದು ಎಣ ಈ ಬಗೆಯ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸಿದೆ. ಸುಮ್ಮನೆ ಅಷ್ಟೇ ನೀಡಿದರೆ ಸಾಕು; ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಶ್ಲೋಕ, ಅದರರ್ಥ, ಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ, ಶ್ಲೋಕಸಂಖ್ಯೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಅನುಕೂಲವಿರುವಾಗ ವರ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಕುಳಿತು ಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಗೊಡವೆಗೆ ಯಾರು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ? ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನ ಶೂನ್ಯವಾದ ಪೀಳಿಗೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಅದರೊಂದಿಗೆ ಎಣ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವೂ ಅವನತಿಯಾಗಲಿದೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸುವವರು ಕುಶಲರಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆ, ಪ್ರಯೋಜನಗಳೂ ಸೀಮಿತವಾಗುತ್ತವೆ.”^೩ ಎಂಬ ಈ ಮಾತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಶಃ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಯ ನಿಖರತೆ ಕೂಡ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಮೂಲ ಪಠ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಪರಿಶೀಲಿಸ

ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಶೀಲಿಸದೆ ಎಣ ನೀಡಿದನ್ವೆ ಅಂತಿಮ ಎಂದು ನಂಬಿಬಿಡುವ, ಅದನ್ನೆ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಅಪಾಯ ಇದ್ದೆ ಇರುತ್ತದೆ.

೨. ಭಾಷಾ ಸಂವೇದನೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ : ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕನ್ನಡದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅರ್ಥ, ವ್ಯಂಗ್ಯ, ಭಾವಪೂರ್ಣ ಪದಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರವು. ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವಿಶ್ವವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಡಾ ವಾಸುದೇವ ಮೂರ್ತಿ ಟಿ ಎನ್ ಅವರ ಲೇಖನ “ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ದ್ವಿತೀಯ ದರ್ಜೆಯ ಸ್ವೋಪಜ್ಞತೆ “ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ “ಮನುಷ್ಯರು ಅನುಕರಿಸಿ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ ನಿಜ. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಸಂವೇದನೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಕರಣೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಒಂದಷ್ಟು ಸ್ವೋಪಜ್ಞತೆ, ವ್ಯಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟತೆ, ಜೀವನಾನುಭವಗಳೂ ಸಹ ಬೆರೆತಿರುತ್ತವೆ.”^೪ ಎಣ ನಿಂದ ಅನುವಾದಗೊಂಡಿರುವ ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಲೇಖಕರು ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಅನುವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನುವಾದ ರೂಪ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಗಳು ಅನರ್ಥಗಳಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಎಣ ಪದಶಃ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ ಹೊರತು ಪದಗಳ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ವ್ಯಂಗ್ಯಾರ್ಥ, ವಾಚ್ಯಾರ್ಥ ಹಾಗೂ ಭಾವಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಎಣ ಏನಿದ್ದರೂ ಕಾಕುವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಲ್ಪನಾ ಶಕ್ತಿ ಅದಕ್ಕಿಲ್ಲ.

೩. ನೈತಿಕತೆ ಮತ್ತು ಜ್ಞೇಜರಿಸಂ : ಪ್ರಬಂಧ, ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯನ್ನು ಬಳಸುವ ಮೂಲಕ ರಚಿಸಿ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಬಹುದು. ಇದು ಶಿಕ್ಷಣದ ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಎಣ ಅಷ್ಟೊಂದು ಮುಂದುವರಿದಲ್ಲಿಂದ ಕಾರಣ, ಸೈಟೇಷನ್ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಜ್ಞೇಜರಿಸಂ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ ಮೂಲಲೇಖಕರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೊಬ್ಬರನ್ನು ಲೇಖಕ ಎಂದು ತೋರಿಸುವ ಭೀತಿ ಇದೆ.

೪. ಉದ್ಯೋಗ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಭೀತಿ : ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯು ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭೀತಿ ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಎಣ ಟೀಚರ್ ನ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ, ಆದರೆ ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಸಾಧನ ವಾಗಬೇಕು; ಮಾನವೀಯ ಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ಅದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಮಗ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲು ಶಿಕ್ಷಕರ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇದೆ. ಆದರೂ ಹತ್ತು ಜನ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಇಬ್ಬರು ಮಾಡಬಹುದು. ಉಳಿದಂತೆ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಬಳಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಹುದು.

ಬಳಕೆಗೆ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳು : ಎಣ ಬಳಕೆಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ರೂಪಿಸಬೇಕು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಎಣ ಮಾದರಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ತರಬೇತಿ ನೀಡಬೇಕು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು

ಬಲಪಡಿಸಬೇಕು. ನೈತಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಫ್ಲೇಜರಿಸಂ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿ ಗೊಳಿಸಬೇಕು.

ಭವಿಷ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ : ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಶಿಕ್ಷಣವು 'ಮಾನವ ಎಂಬ ಸಹಕಾರ ಮಾದರಿ'ಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿದ್ದು, ಎಂಬ ಸಹಾಯಕ ಸಾಧನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸೃಜನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸಂಶೋಧನಾ ಮನೋಭಾವ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕನ್ನಡದ ಸಮೃದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಮಾತ್ರ ಕನ್ನಡ ಶಿಕ್ಷಣವು ಜಾಗತಿಕ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗುರುತನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಬಹುದು. ಕನ್ನಡ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ಭವಿಷ್ಯವು ಆಶಾದಾಯಕವೂ, ಸವಾಲಿನಿಂದ ಕೂಡಿದುದೂ ಆಗಿದೆ. ಇದು ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಸುಲಭ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣ ಗೊಳಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಅದರ ದುರ್ಬಳಕೆಯಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಕುಂದುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯೂ ಇದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸಮನ್ವಯವೇ ಕನ್ನಡ ಶಿಕ್ಷಣದ ಶ್ರೇಯೋಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಮಾರ್ಗ. ಎಂಬ ಅನ್ನು ಸಹಾಯಕ ಸಾಧನವಾಗಿ ಬಳಸಿ, ಭಾಷೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆತ್ಮವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ನಮ್ಮ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ. ಆ ರೀತಿ ಬಳಕೆಗೆ ಕೆಲವು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟು ನಿಟ್ಟಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅತಿಯಾದರೆ ಅಮೃತವು ವಿಷದಂತೆ ಅತಿಹೆಚ್ಚು ಫೀಚರ್ಸ್ ಇರುವ ಎಂಬ ಬಳಕೆಗೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಹಾಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

೧. ವೀಣಾ, ಕುಣಿಗಲ್ ತುಮಕೂರಿನ ಚೈತನ್ಯ ವಿದ್ಯಾಮಂದಿರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕುಶಲ್ ಪೋಷಕರು.
೨. <https://www.prajavani.net/technology/gadget-news/tech-therapy-ai-impact-on-human-jobs-and-future-3832137> ದಿನಾಂಕ ೧೩/೦೩/೨೦೨೬ ರ ಪ್ರಜಾವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ನಾಗರಾಜ ವೈದ್ಯರ ಲೇಖನ ಟೆಕ್ ಥೆರಪಿ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಬಂದರೆ ನಾವೇನೀ ಮಾಡೋಣ? ನೋಡಿ.
೩. ಡಾ ವಾಸುದೇವ ಮೂರ್ತಿ ಟಿ ಎನ್ ಅವರ ಲೇಖನ "ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ದ್ವಿತೀಯ ದರ್ಜೆಯ ಸ್ವೋಪಜ್ಞತೆ" ವಿಶ್ವವಾಣಿ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ ದಿನಾಂಕ ೨೨/೩/೨೦೨೬
೪. ಡಾ ವಾಸುದೇವ ಮೂರ್ತಿ ಟಿ ಎನ್ ಅವರ ಲೇಖನ "ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ದ್ವಿತೀಯ ದರ್ಜೆಯ ಸ್ವೋಪಜ್ಞತೆ" ವಿಶ್ವವಾಣಿ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ ದಿನಾಂಕ ೨೨/೩/೨೦೨೬

೪. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಸುಮಿತ್ರ ಕುಮಾರಿ ಎ

ಉದ್ದೇಶಗಳು : ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಜನಪದ ಪರಂಪರೆ, ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳ ಮೂಲತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು. ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು, ಕಥೆಗಳು ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು. ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಪೀಠಿಕೆ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಜನಪದ ಮೂಲಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಆಧಾರಸ್ತಂಭವಾಗಿದೆ. ಜನರ ದೈನಂದಿನ ಬದುಕು, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಹಾಡುಗಳು, ಪರಂಪರೆ, ಆಚರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮೂಹಿಕ ಅನುಭವಗಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೃದಯವಾಗಿದೆ. ಲಿಖಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹುಟ್ಟುವ ಮೊದಲು ಜನರು ತನ್ನ ಜೀವನದ ಸುಖ-ದುಃಖ, ನಂಬಿಕೆ-ಪ್ರೀತಿಯಂತಹ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹಾಡು, ಗಾದೆ, ಕಥೆ, ಆಟಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಕಲಾಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಜಾಗತೀಕರಣದಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡ ಹೊಸ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯಾಗಿದೆ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕಲೆ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿ ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ನಂತರ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಯಾವುದೇ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗಡಿಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಪಟ್ಟಣದವರೆಗೆ ಹರಿದು ಬಂದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನೆಲೆಗಟ್ಟಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕೃತಿಗಳಿಗೂ ಜನಪದ ಪರಂಪರೆ ಬಲವಾದ ಆಧಾರವಾಗಿದ್ದು, ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಾವ್ಯಗಳು, ನಾಟಕಗಳು ಕಥನ ಕವನ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪದದ ಪ್ರಭಾವ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಜನಪದವು

ಸುಮಿತ್ರ ಕುಮಾರಿ ಎ : ಸಂಶೋಧನಾರ್ಥಿ, ದ್ರಾವಿಡ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಹಂಪಿ, ಮೊ : ೯೬೩೨೩೬೨೩೧೦

ಕೇವಲ ಮನರಂಜನೆಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಜೀವಂತ ಪರಂಪರೆ. ಜನಜೀವನದ ತತ್ವ, ನೀತಿ, ವಿದ್ಯೆ, ಅಂತರಂಗದ ಕಲ್ಪನೆ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜದ ಒಕ್ಕಣೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಮೂಲವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಜನಪದ ಗೀತೆ ಮತ್ತು ಜನಪದ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು : ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೀತೆಗಳು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳು. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಇತರೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗಿಂತ ಅತ್ಯಂತ ಪಾಚೀನವಾದುದು ಹೌದು. ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ ಜನರ ಬಾಯಿಂದ ಬಾಯಿಗೆ ಹರಿದು ಬಂದಿರುವ ಗೀತೆಗಳದ್ದೂ ವಿಶಿಷ್ಟ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಸಂಗೀತಗಳ ಹದವರಿತು ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದದ್ದಾಗಿದೆ. ರಾಗಿ ಬೀಸುವಾಗ, ಕಳೆ ಕೀಳುವಾಗ, ನಾಟಿ ಮಾಡುವಾಗ, ಗಾಡಿ ಹೊಡೆಯುವಾಗ, ನೇಗಿಲು ಹೂಡುವಾಗ ತಮಗರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ಗೀತೆಗಳು ಅವರ ನಾಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ನಲಿದಾಡುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವರು ಅನಾಮಧೇಯರು. ಅಜ್ಞಾನ ಕರ್ತೃತ್ವ ಸಮೂಹ ಸೃಷ್ಟಿ ವಾಕ್ ಪರಂಪರೆ, ಗೇಯತೆ ಮತ್ತು ಸರಳತೆ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳ ರಚನೆ ಹೀಗೆಯೇ ಇರಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆ ಹಾಗೂ ತಂತ್ರಗಳ ಬಳಕೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು ಬದ್ಧ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದವುಗಳಲ್ಲ. ಜನಪದರ ಮಾತೆ ಹಾಡಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡವು ಆದ್ದರಿಂದ ಇವುಗಳು ಸೃಷ್ಟಿ ಪುನರ್ ಸೃಷ್ಟಿಯೊಂದಿಗೆ ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಸಾಗಿ ಬಂದವು. ಓದು ಬರಹ ಬಾರದ ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ಜನಪದರು ನಿರ್ಗದೊಡನೆ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡರು ಇವು ಜನರ ಬದುಕಿನ ಸಮಸ್ತ ಮುಖಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಜೀವನದ ಆಗು ಹೋಗುಗಳಾದ ಅತ್ತೆ ಸೊಸೆ, ತಾಯಿಮಗಳು, ಅಣ್ಣ ತಂಗಿ, ಅತ್ತೆ, ನಾದಿನಿ ಮೈದುನ, ಸವತಿ ಓರಗಿತ್ತಿ, ಬಸಿರು ಬಯಕೆ, ಬಡತನ ಸಿರಿತನ, ವಿಧವೆಯ ಗೋಳು, ಗೆಣಿಯ ಗೆಣಿತಿ ಸಾವು ನೋವು, ಬಂಜೆ ಬಾಣಂತಿ, ಪ್ರಣಯ, ದ್ವೇಷ ಅಸೂಯೆ ಹೀಗೆ ನೂರಾರು ಸಂಗತಿಗಳು ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್ವಿಭಾವಗೊಂಡಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು ಜನಪದರ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು : ಜನಪದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕಲೆಗಳು ಬಹು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಇದು ಸಮಾಜದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಮೂಡಿ ನಿಂತಿದೆ. ಇವು ಜನರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ತುಡಿತದಿಂದ, ಸಮೂಹ ನಂಬಿಕೆಗಳಿಂದ, ದೈವದ ಆರಾಧನೆಯ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಉಗಮಗೊಂಡವು. ಆತ್ಮ ಸಂತೋಷ ಮತ್ತು ದೈವದ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ಇವು ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದ್ದರೂ ಲೌಕಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಿಗಾಗಿ ಬಹು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಇವುಗಳ ಬಳಕೆ ಆಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಜನಪದರು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ಸುಖ ಸಂತೋಷ, ಭಯ ಭಕ್ತಿಗಳು ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿವೆ. ಆತ್ಮ ಸಂತೋಷವು ದೈವಾರಾಧನೆಯ ನಿಮಿತ್ತ ಹುಟ್ಟಿದ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಇತರರಿಗೂ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಸಾಧನಗಳಾಗಿವೆ. ಇಂದಿಗೂ ಹಳ್ಳಿ, ಗ್ರಾಮ, ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ಜನಪದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಆನಂದದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆಯುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಜನಪದರಲ್ಲಿ ಅವರದ್ದೇ ಹಾಡು, ಕುಣಿತ, ನಡವಳಿಕೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆರಾಧನೆ, ಅರ್ಚನಾ ವಿಧಾನಗಳು ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂಗಳ ಮೂರ್ತ ರೂಪವೇ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು ಆದ್ದರಿಂದ ಜನಪದರು ತಮ್ಮ ಕಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾದ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪವಿತ್ರ ಭಾವನೆ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಪಚಾರ ಎಸಗುವುದು ತಪ್ಪೆಂದೂ, ಹಾಗೇನಾದರೂ ಅಪಚಾರವೆಸಗಿದರೆ ಅದರಿಂದ ತಮಗೆ ಕೇಡು ತಪ್ಪೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಬದಲಾವಣೆಯಾಗದೆ ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಉಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ವಾಹಕಗಳಾಗಿವೆ. ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಸ್ಥಾನ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದುದಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಜನಪದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕಲೆಗಳಿಗೆ, ಕಲಾಕಾರನಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನಮಾನವಿದೆ. ಪ್ರದರ್ಶನ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಜೀವಾಳ. ಪ್ರದರ್ಶನದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ವಾದ್ಯಗಳಿಂದ ಹೊರಡುವ ವಿಭಿನ್ನ ನಾದ, ಹಾಡು ಅವುಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಮೈಕೈಯ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಯ ಗತಿ ನೋಡುವವರಿಗೆ ರೋಮಾಂಚನವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹಲವಾರು ನೃತ್ಯ ವೃಂದಗಳು ಚಿತ್ತಾಕರ್ಷಕವಾದ ವೇಷಭೂಷಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಕಲೆಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮೆರುಗು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆಂದು ಅಲ್ಲ ಇವುಗಳೆಲ್ಲದ ನೃತ್ಯಗಳು ಹಲವಾರಿವೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನಪದ ಸಮೂಹಗಳಿವೆ. ಆ ಸಮೂಹಗಳಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಕಲೆಗಳು ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಲೆಗಳ ಬೀಡು. ಇಲ್ಲಿನ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ವೈವಿಧ್ಯಗಳು ವಿಸ್ಮಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕೋಲಾಟ, ಸುಗ್ಗಿಯ ಕುಣಿತ, ತಮಟೆ ಕುಣಿತ, ವೀರಗಾಸೆ, ಲಂಬಾಣಿ ನೃತ್ಯ, ಕರಡಿ ಮಜಲು, ಹಲಗೆ ಮಜಲು, ಕಂಬ ನೃತ್ಯ, ಡೊಳ್ಳಿನ ನೃತ್ಯ, ಕಂಸಾಳೆ, ಯಕ್ಷಗಾನ, ಪಟ ಕುಣಿತ, ನಂದಿ ಕೋಲು, ದುಡಿ ಕುಣಿತ, ಸೋಮನ ಕುಣಿತ, ಭೂತ ನೃತ್ಯ, ಚಾಟಿ ಮೇಳ, ಕೀಲು ಕುದುರೆ ನೃತ್ಯ, ಬುಡಬುಡಕೆಯರ ಕುಣಿತ, ಹುಲಿವೇಷ ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಕಲೆಗಳು ಜನಪದ ಮೂಲದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಜನರನ್ನು ರಂಜಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ.

ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲೂ ಜನಪದದ ಅಂಶ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದ್ದು, ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬರಹಗಾರರಿಗೂ ಜನಪದವು ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿದಾಗ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ಜನಪದ ಪರಂಪರೆ ಅದರ ಆತ್ಮವಾಗಿಯೇ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಜನಪದ ಜೀವಾಳವೇ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಬಲವಾದ ಪೂರಕಶಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯವು ಜನಪದ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಮೂಲಕ ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ನವೋದಯದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆ, ಮಹಿಳಾ ಧ್ವನಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಕಳೆದ ಎಂಬತ್ತು ವರ್ಷಗಳದು. ೧೯೨೧ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರೋ ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ ಅವರ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಗೀತೆಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೆದ್ದಾರಿ ತೆರೆಯಿತು ಎನ್ನಬಹುದು ಈ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅರುಣೋದಯವು, ಎಂ.ಎಸ್ ಪುಟ್ಟಣ್ಣನವರ ಮಾಡಿದುಣ್ಣೋ ಮಹರಾಯ, ಇಗ್ಗಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆಯ ಪ್ರಹಸನ ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳು ಕಂಡುಬಂದವು. ಮುದ್ದಣನು ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಮೂಲವನ್ನು ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಗದ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವ ಅವನ ಮಾತಿನ ಒಳಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ಸರಳಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ, ಆಧುನೀಕರಣಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಧ್ವನಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವನ ದೇವರ ಸಂಬಂಧ ನಿಸರ್ಗದೊಂದಿಗಿನ ಒಡನಾಟ, ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾದ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ೨೦ನೇ ಶತಮಾನದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧವೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕಾಲವಾಗಿತ್ತು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಗಮನದಿಂದ ಹೊಸ ಬಗೆಯದಾದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಆ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಆಲೋಚನಾ ಕ್ರಮಗಳು ಸಾಧ್ಯವಾದವು. ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪ್ರೇಮ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಬಗೆಗಿನ ಕನಸುಗಳೆಲ್ಲ ಮೂಡತೊಡಗಿದವು ಅದರ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆ, ಮೌಢ್ಯಗಳನ್ನು, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬದ್ಧ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಮನೋಭಾವವೂ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಧೈರ್ಯವೂ ತುಸುವೇ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿತು ಇದು ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ನೆಲೆಯಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆಯಾಗತೊಡಗಿತು. ಈ ಬದಲಾವಣೆಯು ಹೊಸತನವನ್ನು ಬಯಸುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಅದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವ ಪೀಠಿಕೆಯಾಯಿತು. ಅದುವರೆವಿಗೂ ಕೇವಲ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ, ಇತರರ ಹೇಳಿಕೆ ಮೇಲಿನ ಗೌರವದ ಮೇಲಷ್ಟೇ ಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಾವೇ ಮನನ ಮಾಡಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಕೆಲವು ಮಹತ್ವದ ಚಿಂತಕರು ಸಹ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡತೊಡಗಿದರು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಚಿಂತನೆ, ವಿಚಾರ, ಜ್ಞಾನಗಳ ಬಗೆಗೆ ಇದ್ದ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮದೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಅಭಿಮಾನ ಪ್ರೀತಿಗಳು ಮೂಡತೊಡಗಿದವು. ಹತ್ತು ಹಲವು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರೇ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಒಲವನ್ನು ತೋರಿದ್ದರಿಂದ ಬದಲಾವಣೆಯ ಗಾಳಿ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಬೀಸತೊಡಗಿತ್ತು ಹೀಗೆ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ಕಾಲ ಮತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಂದ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು.

ಉಪಸಂಹಾರ : ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದ ವಾಕ್ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಬಂದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಜನರ ಸುಖ ದುಃಖ, ನೋವು ನಲಿವುಗಳ ಅನುಭವದ ಸಾಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಅರಿಯದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮೂಲ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆಧುನಿಕ

ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರೂ, ಜನಪದವೇ ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಬುನಾದಿಯಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಕೇವಲ ಕಾಲ ಬದಲಾವಣೆಗಳಲ್ಲ, ಅದು ಜ್ಞಾನ ನೈತಿಕತೆಯ ಸಂಬಂಧಗಳು. ಸಮಾನತೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಸಮಾಜದ ಜೀವಂತ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದೊಂದಿಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಇದು ಸಮುದಾಯದ ಬದುಕನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸುವ ಹೊಸ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತುವ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದಿಂದ ಜನಪದ ಮರೆಯಾಗ ದಂತೆ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ನಾವು ಜಾನಪದದ ನೈಜ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಸಾಗುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥ

೧. ಎಲ್. ಎಸ್. ಶೇಷಗಿರಿ ರಾವ್, ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ, ೨೦೦೬, ರವಿ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್ ಬೆಂಗಳೂರು
೨. ತ್ರಿಪದಿ, ರಗಳೆ ಮತ್ತು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಾಳೇಗೌಡ ನಾಗಾವಾರ, ೨೦೦೯, ರವಿ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್ ಬೆಂಗಳೂರು
೩. ಬಿ.ಎಸ್.ಸ್ವಾಮಿ, ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ೨೦೧೧, ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್ ಮತ್ತು ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಹೌಸ್ ಮೈಸೂರು.
೪. ಜೀ.ಶಂ ಪರಮಶಿವಯ್ಯ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು, ೨೦೧೨, ಪೂರ್ಣಿಮ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್ ಬೆಂಗಳೂರು.
೫. ಎಂ.ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿ, ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ೧೯೯೦, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು
೬. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ತುಳುವ ಜಾನಪದ ಕೆಲವು ನೋಟಗಳು, ೨೦೦೧, ಆದಿತ್ಯ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್ ಬೆಂಗಳೂರು
೭. ಎ.ವಿ ನಾವಡ, ಕರಾವಳಿ ಜಾನಪದ, ೨೦೦೭, ಆಕೃತಿ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್ ಮಂಗಳೂರು

೫. ಕುವೆಂಪು ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ

ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ಬಿ.ಆರ್

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ : ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಜಾತಿ ಧರ್ಮ ಲಿಂಗ ಬಣ್ಣ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳು ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಗೌರವ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಹರಿದುಬಂದಿದ್ದು, ಸಮಾಜದ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಗೌರವ ಸಿಗಬೇಕೆಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ನೆಲದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಆದಿಕವಿಯಾದ ಪಂಪನ “ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿ ತಾನೊಂದೇ ವಲಂ” ಎನ್ನುವ ಮೂಲಕ ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿ ಒಂದೇ ಎಂದು ಅಸಮಾನತೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತುತ್ತಾನೆ.

೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಯಾದ ಬಸವಣ್ಣ ತನ್ನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ “ಇವನ್ಯಾರವ ಇವನ್ಯಾರವ ಎನ್ನದೆ ಇವನಮ್ಮವ ಇವನಮ್ಮವ ಎನ್ನಯ್ಯ” ಎಂದು ಸಾರುವ ಮೂಲಕ ಜಾತಿ, ವರ್ಗರಹಿತ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ. ದಾಸ ಪಂಥದಲ್ಲಿ ದಾಸಪಂಥದ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಕನಕದಾಸರು “ಕುಲ ಕುಲವೆಂದು ಹೊಡೆದಾಡದಿರಿ ನಿಮ್ಮ ಕುಲದ ನೆಲೆಯನೇನಾದರೂ ಬಲ್ಲಿರಾ ಬಲ್ಲಿರಾ” ಎನ್ನುವ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ, ಅಸಮಾನತೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೊಸ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಧ್ವನಿಯನ್ನೇ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಧಾನ ಆಶಯವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಚಿಸಿರುವುದು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿಗೆ ವಿಶ್ವ ಮಾನವ ತತ್ವ ಸಾರಿದ ಕುವೆಂಪು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪದಗಳು: ವಿಶ್ವ ಮಾನವ, ಸಮಾನತೆ, ಜಾತಿ, ವರ್ಗ, ಸಪ್ತಸೂತ್ರ,

ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ಬಿ.ಆರ್ : ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶೇಷಾದ್ರಿಪುರಂ ಕಾಲೇಜು ತುಮಕೂರು
ಮೊ: ೯೯೮೬೪೧೨೩೨೩

ಪೀಠಿಕೆ : ಸಾಹಿತ್ಯಿಯೂ ತನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಧ್ಯಮವಾದ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕವೇ ತನ್ನ ಸಮಾಜದೊಂದಿಗೆ ಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದರಿಂದ ಸಾಹಿತಿ ಆ ಸಮಾಜದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮವಾದ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಎಚ್ಚರವನ್ನು ತಾಳಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕವಿಗೂ ಸುತ್ತಣ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೂ ಒಬ್ಬ ಚರಿತ್ರಕಾರ, ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಇವರಿಗಿರುವ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುತ್ತದೆ ಒಬ್ಬ ಕವಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ನೋಡುವುದು ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಅನುಭವದ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಆ ಅನುಭವವನ್ನು ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ರೂಪಿಸುವುದು ಸಮಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನ, ಚರಿತ್ರಕಾರನ, ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇತರ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಂತೆ ಸಮಾಜದ ಅಂದದಿನ ಬದುಕಿನ ಹಾಗೂ ಸಂಗತಿಗಳ ದಾಖಲೆಯಲ್ಲ; ಅದು ಅಂದಿನ ಸಮಗ್ರ ಬದುಕನ್ನು ಕವಿಯಾದವನು ತನ್ನ ತೀವ್ರವಾದ ಸಂವೇದನೆಗೆ ಒಳಗುಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ರುತ್ನದೆ. ಕವಿಯಾದವನು ತನಗಿರುವ ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಸುತ್ತಣ ಸಮಾಜದ ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು, ತುಡಿತ ಮಿಡಿತಗಳನ್ನು, ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು, ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಹೊಕ್ಕು ಕಂಡು ತನ್ನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕವಿ ಸಮಾಜದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ಅದರ ನಡುವೆಯೇ ಬದುಕಬೇಕಿರುವುದರಿಂದ ಅದರೊಡನೆ ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ ಬೆರೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ವ್ಯವಹರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಸಾಕ್ಷಿಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ಅದರ ಒಳಹೊರಗುಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದ ಅಗುಹೋಗುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕವಿಗೆ ಕಳಕಳಿ, ಕಾತರ ತೀವ್ರವಾಗಿದ್ದಷ್ಟೂ ಅವರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಸಾಂದ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಕಾವ್ಯದ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಸಾಧು, ಸನ್ಯಾಸಿ, ರಾಜಕಾರಣಿ, ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನಿ ಮುಂತಾದವರೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಿಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ನೋಡುವ ನಿರ್ಲಿಪ್ತತೆ, ಅದನ್ನು ಒಳಹೊಕ್ಕು ನೋಡುವ ಪರಕಾಯಪ್ರವೇಶ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕವಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಇರುವುದರಿಂದ, ಅವನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಯನ್ನು ಬೇರಾರೂ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾರರು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಕವಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನದಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಚಾರಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕವನಗಳನ್ನು ಚರ್ಚೆಗೊಳಪಡಿಸುವುದು ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಜನಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ದೂರಾಗಿ ಕುವೆಂಪು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಕೋಟಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಋಷಿಸದೃಶರಾಗಿ ಬದುಕಿದರೆನ್ನುವ ಆರೋಪ ಮಾಡುವವರಿಗೂ, ಅದರ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆಯನ್ನು ಅರಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡದೆ, ಆರೋಪಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡವರಿಗೂ ಇಲ್ಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ಕುವೆಂಪು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸಿದರೂ, ನಿಜವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ನಾವು ಗಮನಿಸಿರುವಂತೆ ಕುವೆಂಪು ನಿಸರ್ಗಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ದಾರ್ಶನಿಕತೆಯ ಅಧ್ವಿತೀಯ ಕವಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಕವಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸುವುದರಿಂದ ಮಾತ್ರ

ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಲೋಕಾನುಭವ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಎದ್ದುಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕುವೆಂಪು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವೆನ್ನುವುದು ಉತ್ತಮ ಕುಲದವರಿಗೂ ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೂ ಸೀಮಿತವಾದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಕಿರುಪ್ರಪಂಚವಲ್ಲ, ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯರಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಿಸ್ತಾರ ಪ್ರಪಂಚ. ಬಡವರು ಜೀತದಾಳುಗಳು, ಶೂದರು ಸಮಕಾಲೀನ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜಾತಿ. ವರ್ಗ, ಬಣ್ಣ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಅನ್ಯಾಯ, ಕಿರುಕುಳ, ಹಿಂಸೆಗಳ ವಾಸ್ತವ ಚಿತ್ರ ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ದೇವರು, ಧರ್ಮ, ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥ, ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರ, ಪೂಜೆ, ಭಕ್ತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಶೋಷಣೆಯ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳ ಯಥಾವತ್ತಾದ ವರ್ಣನೆ ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅಜ್ಞಾನ ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ಮೌಢ್ಯಗಳಿಂದ ಕುಸಿದು ಕಂಗಾಲಾಗಿರುವ ಬಡರೈತರ ಪುರುಷನ ಕೌರ್ಯ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳಿಗೊಳಗಾಗಿ ನರಳುತ್ತಿರುವ ಅಬಲೆಯರ, ಬದುಕು ಬೆಂಗಾಡಿನಂತಾಗಿ ಜೀವಂತ ಶವಗಳಾಗಿ ಹೇಗೋ ಕಾಲತಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗ ಎಲ್ಲ ವೃತ್ತಿಗಳ ಜನರ ಸಂಕಟಮಯ ಭೀಕರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಹೃದಯವಿದ್ರಾವಕ ಚಿತ್ರ ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ವರ್ಣನೆಗೊಂಡಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ಮೂಲೆಗಳಿಗೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ನೆಲದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯಂತೂ ಕಾಲಾನುಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪುರೋಹಿತಪಾಹಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ಗದ ಬೌದ್ಧಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಗುಲಾಮತನದಲ್ಲಿ ನರಳಿದವರು. ಅಂಥ ಪಾಶವಿಕ ಶೋಷಣೆಯಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರನ್ನು ಪಾರುಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನೂ ರೂಢಿಸಲು ಕುವೆಂಪು ಲೇಖನ, ಭಾಷಣ, ಕಾವ್ಯಗಳ ಮುಖೇನ ತಮ್ಮೆಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿಕೊಂಡಿದ್ದ ದುಷ್ಟ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನೂ ಮೌಢ್ಯವನ್ನೂ ಮತದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಮಾನವೀಯ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಶಾಪಗಳಂತೆ ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ಮದ್ಯಪಾನ, ದುಂದುವೆಚ್ಚ, ಕೋಟು ವ್ಯವಹಾರ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸುಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಪ್ರಥಮಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿರುವ ಕುವೆಂಪು ೧೯೭೨ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲ ಎಳೆಗಳನ್ನು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಎಷ್ಟೋ ಮುಂಚೆಯೇ ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೊದಲ ಪ್ರಗತಿಪರ ಕವಿ. ಕುವೆಂಪು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿರುವ ಸಮಾಜದರ್ಶನದ ಸಮಗ್ರತೆ, ವಿಭಿನ್ನತೆ ಮತ್ತು ಅಸಂದಿಗ್ಧತೆ ಅವರ ಸಮಕಾಲೀನರಾದ ಇತರ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವುದು ಕಡಿಮೆ. ಇಡೀ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜವನ್ನು ಅದರ ಸಮಕಾಲೀನ ಹಾಗೂ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಆಯಾಮಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸಾಮಾಜಿಕ

ಅಸಮಾನತೆಯ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ಮೊದಲ ಮಹತ್ವದ ಕವಿ ಕುವೆಂಪು. ಕವಿತೆಯನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಗೃತಿಯ ಅಸ್ತವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಕುವೆಂಪು ಅವುಗಳ ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ಆರಂಭದ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಆವೇಶ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕತೆ ಆ ಕವಿತೆಗಳಿಗಿಂತ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ಬರೆದ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಲ್ಪಿ, ದೇವರು ಪೂಜಾರಿ, ಅವತಾರ ಮುಂತಾದ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲೂ ಇರುವುದು ಕುವೆಂಪು ಆಲೋಚನೆಯ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಸಮಾಜವನ್ನು ಕುರಿತು ನಡೆಸಿರುವ ಚಿಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಧರ್ಮವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದೂ ಒಂದು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ರಚನೆಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಬಹುಪಾಲು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕವನಗಳು 'ಪಾಂಚಜನ್ಯ' 'ಕೋಗಿಲೆ ಮತ್ತು ಸೋವಿಯಟ್ ರಷ್ಯಾ', 'ಇಕ್ಷು ಗಂಗೋತ್ರಿ' ಹಾಗೂ 'ಪ್ರೇತಕ್ಕೂ' ಸಂಕಲನಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಬಂದಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯದಾದ 'ಪ್ರೇತಕ್ಕೂ' ಸಂಕಲನ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಕವನಗಳು ೧೯೨೯ ಮತ್ತು ೧೯೬೬ರ ನಡುವೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದ ನಂತರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುವ ಒಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ- ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕವಿತೆಗಳು ಐವತ್ತರ ದಶಕದ ವೇಳೆಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ನಿಲುಗಡೆಗೆ ತಲುಪಿದ್ದವು; ಆಗಾಗ ಪ್ರಕಟಗುತ್ತಿದ್ದ ಕವಿತೆಗಳು ಸಂದೇಶಪರವಷ್ಟೇ ಆಗಿದ್ದವು. ಈ ಒಂದು ಕೊರತೆಯನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕಿರಿಸಿ ನೋಡಿದರೂ ಕುವೆಂಪು ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ ವಸ್ತುನೋಟಗೊಂಡ, ಉದ್ದೀಪನದ ಆಶಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಾಕಷ್ಟು ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಭಾವಸಿದ್ಧವಾದ ಸರಳತೆ, ನೇರತೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಅಂಥ ಕವಿತೆಗಳು ಅಪಾರ ಬಾವಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಕಲ್ಪಿ, ಕ್ರಾಂತಿಕಾಳಿ, ಇಂದಿನ ದೇವರು, ಪ್ರೇತಕ್ಕೂ, ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಓ ಮಕ್ಕಳಿರಾ, ಸಾಕು ಈ ಬಲಾತ್ಕಾರ, ಯಾವ ಕಾಲದ ಶಾಸ್ತ್ರವೇನು ಹೇಳಿದರೇನು? ಗೊಬ್ಬರ, ದೇವರು ಪೂಜಾರಿ, ಮೌಢ್ಯಮೇಧ, ದೇವರು ಸೆರೆಯಾಳು, ರಸಸಿದ್ಧಿ, ಬಾಲವಿಧವೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯಿ ಶೂದ್ರಕೋಳಿ, ರೈತನ ದೃಷ್ಟಿ - ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ಕವನಗಳು ಅರ್ಥಕ್ಷೇಶದ ಸುಳಿವಿಲ್ಲದೆ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಓದುಗರ ಭಾವಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ಮುಟ್ಟಿಸುತ್ತವಲ್ಲದೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಆವೇಶವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. 'ಇಂದಿನ ದೇವರು' ಎನ್ನುವ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಪ್ರಗತಿಪರ ವಿಚಾರಧಾರೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ 'ನೂರು ದೇವರನ್ನೆಲ್ಲ ನೂಕಾಚೆ ದೂರ, ಭಾರತಾಂಬೆಯೆ ದೇವಿ ನಮಗಿಂದು ಪೂಜಿಸುವ ಬಾರ' ಎನ್ನುವ ಸಾಹಸ ಮಾಡಿದೆ.

“ಶತಮಾನಗಳು ಬರಿಯ ಬಡಶಿಲೆಯ ಪೂಜಿಸಾಯ್ತು;

ಪಾವಳಿಗೆ ಪಾಲೆರೆದು ಪೋಷಿಸಾಯ್ತು!

ನಿದ್ದೆ ಮಾಡುತ್ತಿಹರು ಹಲವು ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ;

ಬಿದ್ದವರು ಕಲ್ಲಾಗಿ ಕೆಲವರಿಹರು;
 ಸತ್ತ ಕಲ್ಲುಳ ಮುಂದೆ ಅತ್ತು ಕರೆದುದು ಸಾಕು,
 ಜೀವದಾತೆಯನಿಂದು ಕೂಗಬೇಕು!
 ಭಾರತಿಯೆ ನಮಗಿಂದು ಜೀವನದ ದೇವತೆಯು,
 ವಿಶ್ವರೂಪಿನಿಯವಳು. ವಿಶ್ವಮುಖಿಯೆ!
 ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಂಗಗಳೆ ನಮ್ಮಂಬಿಯಂಗವೈ,
 ನಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದೊಳೆ ನಮ್ಮಮ್ಮ ಸುಖಿಯೆ”

ಬೂಸಲು ಧರ್ಮದ ಮೌಢ್ಯದ ಸಂಕೇತವಾಗಿರುವ ಜಡದೇವತೆಗಳನ್ನು ದೂರತಳ್ಳಿ, ವಿಶ್ವರೂಪಿನಿಯಾದ ಭಾರತಿಯನ್ನೇ ಆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಪೂಜಿಸುವುದು ಸಮಕಾಲೀನ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದು ದೇಶಬಾಂಧವರ ನಡುವಿನ ಭಾಷೆ, ಜಾತಿ, ಧರ್ಮದಂಥ ಒಡಕುಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಭಾವೈಕ್ಯದ ಬೆಸುಗೆ ಹಾಕುವ ಸಾಧನವೂ ಆಗುತ್ತದೆಂಬ ಚಿಂತನೆಯೇ ಕವಿತೆಯ ಈ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕವನಗಳು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ತರುಣಜನಾಂಗವನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವಂಥವೇ ಆಗಿವೆ. “ಹತ್ತು ಜನ ಸಮರ್ಥ ಯುವಕರನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಗೊಪ್ಪಿಸಿ, ನಾಡಿನ ಹಣೆಬರೆಹವನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸಿಯೇನು ಎಂದು ಗುಡುಗಿದ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ” ವೀರವಾಣಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವ ಅಚಲ ನಂಬಿಕೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಫಲಶ್ರುತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಸ್ಪಷ್ಟ ಗ್ರಹಿಕೆ -ಇವುಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಏನೋ ಕುವೆಂಪು ಯುವಕರನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಹರಿಕಾರರೆಂದೇ ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ‘ತರುಣರ, ಎದ್ದೇಳಿ?’ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ‘ಹೋಗುತ್ತಿದೆ ಹಳೆಬಾಳು, ಹೊಸಬಾಳು ಬರುತ್ತಲಿದೆ, ಬರುತ್ತಲಿದೆ ಕುದಿಗೊಂಡು ತರುಣರೆದೆಗಳಲಿ’ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪಶ್ಚಿಮದ ರಸಪೂರ್ಣ ಹೊಸಗಾಳಿ ಭಾರತದ ಬಣಗು ಬಾಳ್ಯರವನಲುಗಾಡಿಸಿ ಮುದಿಕಡ್ಡಿ ತರಗು ಹಣ್ಣೆಲೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಉದುರಿಸಿ ನಳನಳಿಸುವ ಹೊಸ ಚಿಗುರನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂದೆ ‘ಹಳೆಮತದ ಕೊಳೆಯೆಲ್ಲ ಹೊಸಮತಿಯ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಗಲಿ, ಬರಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಬುದ್ಧಿ’ ಎಂದು ಕರೆಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ‘ತರುಣರಿರ ಎದ್ದೇಳಿ’ ಕವಿತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ‘ಓ, ಬನ್ನಿ ಸೋದರರೆ, ಬೇಗ ಬನ್ನಿ!’ ಕವಿತೆಯ

“ಗುಡಿ ಚರ್ಚು ಮಸಜೀದಿಗಳ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರ ಬನ್ನಿ,
 ಬಡತನವ ಬುಡಮಟ್ಟ ಕೀಳಬನ್ನಿ
 ಮೌಢ್ಯತೆಯ ಮಾರಿಯನು ಹೊರದೂಡ ತನ್ನಿ
 ವಿಜ್ಞಾನದೀವಿಗೆಯ ಹಿಡಿಯ ಬನ್ನಿ
 ಎಂಬ ಸಾಲುಗಳನ್ನೂ ‘ಯಂತ್ರರ್ಷಿ’ ಕವಿತೆಯ
 ಯುಗಯುಗಳ ಜ್ಞಾನದಿಂದೆಮ್ಮನುತ್ತರಿಸಿ
 ವಿಜ್ಞಾನ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಕಾಪಾಡಿರುವ

ಓ ಮಾನವನ ಧೀರ ಮತಿಯೆ, ನೀನಿಂದೆಮಗೆ
 ಆರಾಧ್ಯ ದೇವತೆಯು ! ನಿನ್ನ ಪೂಜಿಪ ನರರು
 ಯಂತ್ರರ್ಷಿ ಮಾನವರೆ, ಮಂತ್ರರ್ಷಿಗಳು ನಮಗೆ!
 ಹೇ ಪುಣ್ಯಯಂತ್ರರ್ಷಿ, ನೀನಮ್ಮ ವಿಜಿಗೇಷು
 ಮತಿಗೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿರುವೆ; ಅದರಿಂದ
 ರಾಜರಾಜರ ಹೊಗಳಲಾರದೀ ಕಬ್ಬಿಗನ
 ವಾಣಿ ನಿನ್ನನು ಕುರಿತು ಹಾಡುತ್ತಿದೆ!

ಎಂಬ ಸಾಲುಗಳನ್ನೂ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಧಾರ್ಮಿಕ ಶೋಷಣೆಗೆ ಎದುರಾಳಿ ಯಾಗಿಯೂ, ಬಡತನದ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿಯೂ, ಮೌಢ್ಯತೆಯ ಮಾರಿಯನ್ನಟ್ಟು ದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಒಂದು ಅಸ್ತವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಆಧುನಿಕ ಮಾನವರನ್ನು ನಮ್ಮ ವಿಜಿಗೇಷು (ಜಯವನ್ನು ಬಯಸುವ) ಮತಿಗೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ ಮಂತ್ರರ್ಷಿಯೆಂದೇ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾರಾಜರ ಮಗನಿಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳಿಕೊಡುವ ಆಹ್ವಾನ ಬಂದಾಗ ಅವರ ಹಂಗಿನಿಂದ ದೂರನಿಲ್ಲುವ ದಿಟ್ಟತನವನ್ನು ತೋರಿದ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ರಾಜರಾಜರ ಹೊಗಳಿ ಹಾಡದ ಈ ಕವಿಯ ವಾಣಿ ನಿನ್ನ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಹಾಡುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಯಂತ್ರರ್ಷಿಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಕುವೆಂಪು ತಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಬಂದಿರುವ ವೈಚಾರಿಕ ಬುದ್ಧಿಗೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಬುದ್ಧಿಗೂ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ಅನ್ನದಾತನಾದ ರೈತನೇ ದೇಶದ ಬೆನ್ನೆಲುಬು ಎನ್ನುವವರೆಗೆ ರೈತಳಮ ಅವನ ಕೃಷಿಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಕುರಿತು ಹುಸಿಯ, ತೋರಿಕೆಯ ಅಭಿಮಾನನ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವೇ ಆಳಿಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜಾರಿಯಾದ ಮೇಲೂ ರೈತನ ಅಭ್ಯುದಯದ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾಗಲೀ, ಕಾರ್ಯಕ ರಾದುದಾಗಲೀ ಕಡಿಮೆ. ಈ ವಿಚಾರ ಕುವೆಂಪು ಅವರನ್ನೂ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಬಾಧಿಸಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಮುಖ ನಾಡಿಯಾಗಿರುವ ರೈತನನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಕುವೆಂಪು ಹಲವು ಕಡೆ ತಮ್ಮ ಖೇದವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ರೈತ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ಶ್ರೀಮಂತರ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ರೈತವರ್ಗದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಲಿಹೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಅವರು ತಮ್ಮ ಮಾತು ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರೈತ ಕಲ್ಯಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ಕಾತರತೆಯನ್ನೂ ಅವರ ದೀನಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕಳವಳವನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶೋಷಣೆಗೊಳಗಾಗಿ ತತ್ತರಿಸುತ್ತಿರುವ ದೀನದಲಿತ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಕುವೆಂಪು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ರೈತ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕುವೆಂಪು ಕವಿತೆಗಳು ರೈತನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಸಮಾಜವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಕವಿಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ

ರೈತನನ್ನು ನೋಡುತ್ತವೆ. ಜಮೀನುದಾರರ ಶೋಷಣೆಯೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಕುವೆಂಪು ರೈತನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಹೆಚ್ಚು ವಿವರವಾದ, ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ 'ರೈತನ ದೃಷ್ಟಿ' ಎಂಬ ಕವಿತೆಯನ್ನು ನೋಡ ಬಹುದು-

“ಕರಿಯರೆದೊ ಬಿಳಿಯರೆದೊ ಯಾರದಾದರೆ ಏನು?
ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾವಗಂ ಸುಲಿಗೆ ರೈತರಿಗೆ!
ವಿಜಯನಗರವೊ ಮೊಗಲರಾಳ್ವಿಕೆಯೋ? ಇಂಗ್ಲಿಷರೋ?
ಎಲ್ಲರೂ ಜಿಗಣೆಗಳೆ ನನ್ನ ನೆತ್ತರಿಗೆ!
ಕತ್ತಿ ಪರದೇಶಿಯಾದರೆ ಮಾತ್ರ ನೋವೆ?
ನಮ್ಮವರೆ ಹದಹಾಕಿ ತಿವಿದರದು ಹೂವೆ?
ಹರಕೆ ಯಾರದೊ? ಹಬ್ಬವಾರಿಗೊ? ಅದಾವಗಂ
ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಕಾಳಿಗಾನ ಕುರಿ ಕೊಲೆಗೆ?
ಕುಯ್ಯುರಿಯನೆಂತೆ ಸಾವು ಬದುಕಿನ ನಡುವೆ
ಕರುಣೆ ಗರಗಸದಿಂದ ಸೀಳುವರು ಬೆಲೆಗೆ.

ರೈತಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಕುವೆಂಪು ರೈತರ ಕಷ್ಟ ಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡವರಾದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ವಾಸ್ತವ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ತರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ 'ಗೊಬ್ಬರೆ' ಎನ್ನುವ ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ರೈತನ ನಾನಾ ಪ್ರಕರದ ಶೋಷಣೆಯ ಭಯಾನಕ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಪ್ರತೀಕಾತ್ಮವಾಗಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಸೂರ್ಯೋದಯದಿಂದ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತದವರೆಗೆ ಮೈ ಮುರಿದು, ಬೆವರು ಹರಿಸಿ ದುಡಿದರೂ ಹೊಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ಬಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ಕಂಗಾಲಾಗಿರಬೇಕಾದ ರೈತನಿಗೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿನ ನೆಮ್ಮದಿಗಾದರೂ ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿಕೊಡುವಷ್ಟು ಪುರುಸೊತ್ತಿಲ್ಲ, 'ದುಡಿಮೆಯೇ ದೇವರು' 'ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ' ಎನ್ನುವ ಮಾತುಗಳು ಇಂಥವರಿಗಾಗಿಯೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಕುತಂತ್ರವೋ ಎನ್ನುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ದೇವರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿದ್ದೂ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಭೇಟಿಕೊಡಲಾಗದ ಅಸಹಾಯಕರನ್ನು ಸಂತೈಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಮಾಜಸುಧಾರಕ ಬಸವಣ್ಣ 'ಉಳ್ಳವರು ಶಿವಾಲಯವ ಮಾಡುವರು. ನಾನೇನ ಮಾಡಲಿ ಬಡವನಯ್ಯಾ' ಎಂದು ಬಡವರ ಆಶೋತ್ತರಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಮಾತಾಡಿದ್ದನ್ನು ನೆನಪಿಸುವಂತೆ 'ಸುಗ್ಗಿ ಹಾಡು' ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಂದಿದ್ದಾರೆ-

ನಮ್ಮ ಕೈಗಳೆ ಭೂಮಿಗಳಿದಿಹ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳು,
ನಮ್ಮ ಕಾಲುಗಳೆಗೆ ಬಂದಿಹ ಕಾಮಧೇನುಗಳು;
ಕೆಸರು ಧೂಳುಗಳಿಂದ ಕೆದರಿದ
ನಮ್ಮ ತಲೆ ವೈಕುಂಠವು!

ಬಿಸಿಲ ಬೇಗೆಗೆ ಬೆಂದು ಕಂದಿಹ”
ನಮ್ಮ ಎದೆ ಕೈಲಾಸವು!
ನಮ್ಮ ಬೆವರಿಳಿದಿಳಿಗೆ ಬೀಳುವ
ವರೆಗು ಗಂಗೆಯು ಬತ್ತಳು;
ನಮ್ಮ ಕರ್ಮದ ಮಂತ್ರದಿಂದಲೆ
ಬರದ ಮಾರಿಯು ಸತ್ತಳು;
ನಮ್ಮ ಕಂಗಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದಲೆ
ದಿನವು ಹರಿವುದು ಕತ್ತಲು!
.....
ನಾವೆ ಹರಿಯುವ ಗಂಗೆಯು!
ನಾವೆ ಮಂಗಳ ಕಾಶಿಯು!
.....
ಲೋಕ ರಕ್ಷಕ ನಿಚ್ಚ ನೆಲೆಸಿಹ
ನಾವೆ ಚಲಿಸುವ ಗುಡಿಗಳು!

ಸಾಕಷ್ಟು ದೀರ್ಘವಾಗಿರುವ ಈ ಕವಿತೆ ಮತ್ತು 'ರಾಜ್ಯಗಳುದಿಸಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳಳಿಯಲಿ, ಹಾರಲಿ ಗದ್ದುಗೆ ಮಕುಟಗಳು, ನೇಗಿಲ ಹಿಡಿದಾ ಹೊಲದೊಳು ಹಾಡುತ ಉಳುವಾ ಯೋಗಿಯ ನೋಡಲಿ' ಎನ್ನುವ ಜನಪ್ರಿಯ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ 'ನೇಗಿಲ ಯೋಗಿ' ಕವಿತೆ ನೋವಿನ ಬದಲು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸ್ಥಾಯಿಯನ್ನೇ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ರೈತಬಾಂಧವರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನೇ ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತವೆ. ಸದಾ ಜಾಗೃತನಾಗಿರುವ ಸಂವೇದನಾಶೀಲನಾದ ಕವಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯಾವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದು. ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಸಾಕು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಲಾನುಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ಸಾಹಿತಿಗಳೇ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕುವೆಂಪು ಕೂಡಾ ಇಂಥ ಅನೇಕ ಆಂದೋಲನಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಯೊದಗಿಸುವ ಅಥವಾ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಸೂತ್ರವಾಗುವಂಥ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಲೇ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಲೇ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಪರಿಹಾರ ಸೂಚಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರಗತಿಪರ ಲೇಖಕರೆಲ್ಲ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಮ್ಯುನಿಸಂನತ್ತ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿದರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಭಾರತ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ಹತಾಶೆ, ನಿರಾಶೆ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಬದುಕನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡ ಗೋಳುಗಳು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮಾದರಿಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಬಗೆಹರಿಸಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬ ತೀರ್ಮಾನವೇ ಅವರು ಕಮ್ಯುನಿಸಂನತ್ತ ಒಲವು ತೋರಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಕಮ್ಯುನಿಸಂನ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠಗುಣಗಳಿಂದ ಕುವೆಂಪು

ಆಕರ್ಷಿತರಾಗಿದ್ದಾರಾದರೂ ಅದು ಅವರ ಕಮ್ಯುನಿಸಂ ಪ್ರೀತಿಯಾಗಿ ಎಂದೂ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ
ವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಬದುಕು ಉದ್ಧಾರವಾಗಲು ಮಾನವಜನಾಂಗವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ
ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಆಲೋಚನೆಯೇ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಹಲವು ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ
ಸಾಕಾರಗೊಂಡಿದೆ. 'ಸರ್ವರಿಗೆ ಸಮಬಾಳು, ಸರ್ವರಿಗೆ ಸಮಪಾಲು' ಎನ್ನುವ ಮಾತುಗಳೂ
ಇಂಥ ಮಹದಾಸೆಯ ಫಲವಾಗಿಯೇ ಮೂಡಿ ಬಂದಿರುವಂಥವು. ೧೯೫೦ನೇ ಜನವರಿ
೨೬ರಂದು ಭಾರತ ಸರ್ವಪ್ರಜಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು (ರಿಪಬ್ಲಿಕ್) ಘೋಷಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ
ಕುವೆಂಪು 'ಶ್ರೀ ಸಾಮಾನ್ಯರ ದೀಕ್ಷಾಗೀತೆ' ಕವಿತೆಯನ್ನು ಬರೆದರು. ರೈತ, ಕಾರ್ಮಿಕ,
ಮಂತ್ರಿ, ಸೇನಾನಿ, ವ್ಯಾಪಾರಿ, ಅಧಿಕಾರಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸರಿಸಮಾನರನ್ನುವುದೇ
ಸರ್ವಪ್ರಜಾಧಿಪತ್ಯದ ಉಸಿರು. ಇಲ್ಲಿ ಪದವಿ ಅಧಿಕಾರ ಅಂತಸ್ತುಗಳ ತಾರತಮ್ಯ
ಇರಬಾರದೆಂದು ಕವಿ ಆಶಿಸಿ, 'ಸರ್ವೋದಯವೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಶ್ರೀತಂತ್ರ' ಎಂದು
ಘೋಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಅಧ್ಯಕ್ಷನೊ, ಸೇನಾನಿಯೊ, ಕಮ್ಯಾರನೊ, ಚಮ್ಯಾರನೊ ಕಾಯಕವೆಲ್ಲವೂ
ಪೂಜ್ಯ; ಕೈಗಾರನೊ ಕಲೆಗಾರನೊ ಇವರಿಗೂ ಸಮಭೋಜ್ಯ.' ಇಲ್ಲಿ ಮೇಲುಕೀಳುಗಳ
ಮಸೆದಾಟವಿಲ್ಲ, ಶೋಷಣೆಯೂ ಇಲ್ಲಿ ಮಹಾಪರಾಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಉಡುವುದಕ್ಕೆ ಉಣ್ಣುವುದಕ್ಕೆ
ಇಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಯಾರ ಮರ್ಜಿಗೂ ಕಾಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಬದುಕಿನ ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯಗಳು,
ಕನಿಷ್ಠ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಎಲ್ಲರ ಕೈಗೂ ಎಟಕುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಸರ್ಕಾರದ
ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮಾದರಿಯ ಸರ್ಕಾರದ
ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನೂ ಕವಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕುವೆಂಪು ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ 'ಮರೆ ಮೋಸದ
ಬೂಟಾಟಕಿಗಿದೊ ಮರ್ದನ ದಮನಂ! ಧರ್ಮದ ಸೋಗಿನ ದುರ್ಲಾಭಕೆ ಕೋ
ಧಿಕಾರದ ಶಮನಂ' ಎನ್ನುವುದೇ ಶ್ರೀಸಾಮಾ ಘೋಷಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುವ ವರ್ಗಮೂಲವಾದ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಸಿ
ಕೊಂಡ ಹಲವು ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಅತ್ಯುತ್ತಮದಿಂದ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೇಣೀಕೃತವಾದ
ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ವರ್ಣಗಳೆರಡೂ ಅಸಮಾನತೆ, ಶೋಷಣೆಗೆ ಕಾಲ ವಾಗುತ್ತವೆಂಬ
ಸತ್ಯವನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಮನಗಂಡಿದ್ದರೂ ಅವರು ವರ್ಣಾಧಾರಿತ ಶೋಷಣೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಷ್ಟು
ಮಹತ್ವವನ್ನು ವರ್ಗಾಧಾರಿತ ಶೋಷಣೆಗೆ ನೀಡಿಲ್ಲ. ಬಡವನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತೀರಾ ಹತ್ತಿರದಿಂದ
ಕಂಡು ಕೇಳಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆಯೇ ಬಡತನದ ಮೂಲಕಾರಣ
ವೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದ ಕುವೆಂಪು ಬಡತನ ಕುರಿತು ಗಾಢವಾದ ನೋವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅನುಭವಿಸದೆ
ಅವರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕೆನ್ನುವ ಆವೇಶಪೂರ್ಣ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ.
ಬಡತನದ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವಾಗ ಅವರು ಧಾರ್ಮಿಕವಾದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು
ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ ಕಾರಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮೀಕರಿಸುವುದು ಅವರ ಮಹತ್ವದ ಒಳನೋಟದ
ಫಲವಾಗಿದೆ ಕುವೆಂಪು ಬಡತನದ ಮೂಲವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತರ ಶೋಷಣೆಯ ಜೊತೆಗೆ
ಬಡವರ ಮೌಢ್ಯದಲ್ಲೂ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೌಢ್ಯದ ಮೂಲವನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕ
ಶೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವರ್ಣ ಮತ್ತು

ವರ್ಗಗಳೆರಡೂ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಬಲವಾಗಿ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿವೆಯೆಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು
ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕವನಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ
'ಗೊಬ್ಬರ'ದಂಥ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಸ್ತುವನ್ನೇ ಕವಿತೆಯ ವಸ್ತುವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡದ್ದನ್ನೇ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ
ಮಾಡುವ.ಅದನ್ನು ಧರ್ಮವಧೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸುವವರ ಜೊತೆಗೆ ನಡೆಸುವ ನಾಟಕೀಯ
ಸಂಭಾಷಣೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ 'ಗೊಬ್ಬರ' ಕವನ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ
ನಿಲುವುಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವರು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು
ಗ್ರಹಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಗೊಬ್ಬರವು ಶೋಷಕರಾದರೂ
ಶೋಷಿತರಾದ ಜನವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ.

ನಾಮ, ಮುದೆ, ವಿಭೂತಿಗಳ ಬಳಿದುಕೊಂಬವರು
ಕತ್ತೆಯಂದದಿ ಗದ್ದೆಯಲಿ ಗೆಯ್ದು ಮೈ ಬೆವರು
ಸುರಿಸಿ ಗೊಬ್ಬರ ಮಣ್ಣು ಬಳಿದುಕೊಂಬರಿಗಿಂತ
ಮೇಲೆಂಬ ಭಾವ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ
ನೇಗಿಲ ಕುಳಂ ದೊರೆಯ ಕತ್ತಿಯಂ ಕಿತ್ತೆಸೆದು
ಮುತ್ತಿನುಂಡೆಯ ಮುಡಿವ ಸಿನೆತ್ತಿಯನ್ನುತ್ತು
ಬತ್ತಮಂ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಯುವ ಉತ್ತಮದ ಹೊತ್ತು
ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವುದೊತ್ತೊತ್ತಿ!
ಗೊಬ್ಬರಂ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆರಿದಾ ದಿನಂ
ತನ್ನ ಹೊಗಳಿದ ಕಬ್ಬಿಲನ ಕಬ್ಬಿಗನ ಮಾಡಿ
ಮೆರೆಯುವುದು

ಇಲ್ಲಿ ಮೇಲುಜಾತಿ, ಮೇಲುವರ್ಗಗಳೆರಡೂ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಆಕ್ರೋಶಕ್ಕೆ ಗುರಿ
ಯಾಗಿವೆ. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಗಳ ಫಲವಾಗಿಯೇ ಕುವೆಂಪು
ಇಂಥ ಆಶಾವಾದವನ್ನು ಮಂಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ತೆರನಾದ ನಿಸ್ಸಂದಿಗ್ಧ ನಿಲುವಿನ
ಮಂಡನೆಯಿಂದಲೂ ಖಚಿತ ಜನಪರ ಆಶಯಗಳಿಂದಲೂ ಕುವೆಂಪು ತಮ್ಮ ಕಾಲದ
ಇತರ ಕವಿಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನರಾಗಿ, ವಿಶಿಷ್ಟರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ
ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ 'ಕಲ್ಪಿ'ಯೂ ಒಂದು.
ಇದು ಅಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗಿರುವ ಕನಸು, ಅವತಾರದ ಕಲ್ಪನೆ- ನಿರರ್ಥಕತೆ, ಕಥನಾತ್ಮಕ
ನಿರೂಪಣೆಗಳಿಂದಾಗಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. 'ಬಡವನೆ ಕಲಿಯುಗದಂತ್ಯದ ಕಲ್ಪಿ' ಎನ್ನುವ
ಆಶಯದೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳ್ಳುವ ಈ ಕವಿತೆ ಅಸಮಾನತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ
ನಿಂತಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ, ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ, ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿಗಳು
ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಡವ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ
ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೂ ಸುಲಿಗೆಗೂ ಶೋಷಣೆಗೂ ಅವಮಾನಕ್ಕೂ ಒಳಗಾಗಿರುವ ರೀತಿಯನ್ನು

ನೇರಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ತೆರೆದಿಡುತ್ತದೆ. ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗುವ ನೋವು, ಆಕ್ರೋಶ, ಕ್ರಾಂತಿಯ ಹಿಂಸಾಪ್ರಧಾನವಾದ ಸ್ಥಿತಿ, ಶೋಷಣೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿರುವ ಅರಮನೆ ಗುರುಮನೆಗಳನ್ನು ಗುಡುಗೋಪುರ ಧರ್ಮದ ಗೇಹಗಳನ್ನು ಕ್ರಾಂತಿಯು ಕಸಕಡ್ಡಿಗಳಂತೆ ಕೊಚ್ಚಿಹಾಕುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಕೆಂಡದಂತೆ ತೀವ್ರವಾದ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಮಿಸುವ ಈ ಕವಿತೆ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಯಾವ ಅತಿರೇಕವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ : ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕವನಗಳ, ಅಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ವಿಚಾರಗಳ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುವುದು, ಕವಿ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲ ಮಾನವರೂ ಇದನ್ನಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಸಾರುತ್ತವೆ, 'ವಿಶ್ವಮಾನವ ಸಂದೇಶ ಈ ಸಂದೇಶವು ಪಂಚಮಂತ್ರಗಳಿಂದಲೂ 'ಸಪ್ತಸೂತ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ಅನಿಕೇತನ ಕವಿತೆಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುವಂಥದ್ದು, ಮನುಜಮತ, ವಿಶ್ವಪಥ, ಸರ್ವೋದಯ, ಸಮನ್ವಯ, ಪೂರ್ಣದೃಷ್ಟಿ-ಇವು ಪಂಚಮಂತ್ರಗಳು. ಮನುಷ್ಯಜಾತಿ ತಾನೊಂದೆ ವಲಂ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರುಪಾಧಿಕವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು.ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊಲಗಿಸಬೇಕು, ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲ ಮತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಜಾತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸಿ ವಿನಾಶಗೊಳಿಸಬೇಕು, ಮತ ತೊಲಗಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಮಾತ್ರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತತ್ವವಾಗಿ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆಯಬೇಕು, ಮತ-ಮನುಜಮತವಾಗಿ ಪಥ-ವಿಶ್ವಪಥವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ-ವಿಶ್ವಮಾನವನಾಗಬೇಕು, ಮತ ಗುಂಪು ಕಟ್ಟುವ ವಿಷಯವಾಗ ಬಾರದು, ಯಾವ ಗ್ರಂಥವೂ ಏಕೈಕ ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಗ್ರಂಥವಾಗಬಾರದು ಎನ್ನುವುದೇ ಸಪ್ತಸೂತ್ರಗಳು. 'ಅನಿಕೇತನ' ಎನ್ನುವುದು ಆತ್ಮನನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿದಂತೆ ರಚನೆಗೊಂಡಿರುವ ಗೀತೆ ಆತ್ಮವು ಅನಾದಿ, ಅನಂತ, ಅಗೋಚರ, ಅಗಮ್ಯ, ಅಪ್ರತಿಮ, ಸರ್ವ ಸ್ವತಂತ್ರ, ಅದನ್ನು ದೇಶ, ಭಾಷೆ, ಜಾತಿ, ಮತ, ಜನಾಂಗ, ವರ್ಣ ಇತ್ಯಾದಿ ಉಪಾಧಿಗಳಿಂದ ಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಲ್ಲದು. ಮತ, ಜಾತಿಗಳಿಂದ ಅದನ್ನು ಬಂಧಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದರೆ ಮಾನವ ಅಲ್ಪಮಾನವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಬಿರುದು, ಕೀರ್ತಿ, ಬಹುಮಾನ, ಪದವಿ, ಸ್ಥಾನಮಾನ ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಂದ ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕುವ ಸಾಹಸ ವ್ಯರ್ಥ, ಅನಂತವೇ ಅದರ ಗುರಿ ಎಂದು ನಿರೂಪಿಸುವುದೇ ಈ ಕವಿತೆಯ ಉದ್ದೇಶ. ಮಾನವನ ಜೀವನ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗ ಬೇಕಾದರೆ ಲೌಕಿಕ ವಿದ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಪರಮಾರ್ಥ ಸಾಧನೆಯತ್ತಲೂ ಅವನ ಗಮನ ಹರಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವಮಾನವ ಸಂದೇಶದ ಆವಾಹನೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗಳಿಂದ ಮಾನವನ ಬುದ್ಧಿ, ಭಾವ, ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಗಳು ವಿಕಾಸಗೊಂಡು ಅವನ ಚೇತನ ಅನಂತದತ್ತ ಮುಖಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಚೇತನದ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುವ ಸಮತೋಲನ ವಿದ್ಯೆಯೇ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯೆ. ಮಾನವನನ್ನು ಪ್ರಾಣಮಯದಿಂದ ಮನೋಮಯಕ್ಕೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ವಿಜ್ಞಾನಮಯದ ಕಡೆಗೂ ಒಯ್ಯುವ ಈ ವಿದ್ಯೆ ಅಲ್ಪಮಾನವನನ್ನು ವಿಶ್ವಮಾನವನನ್ನಾಗಿಸುವ ಪರಮೋಚ್ಚ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂಥದ್ದು. ಇದು ಕಾಲ, ದೇಶಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗದ

ವ್ಯಷ್ಟಿಕಲ್ಪನೆ ಮಾತ್ರವಾಗಿರದೆ ಭಗವದಿಚ್ಛಾರೂಪದ ಸಮಷ್ಟಿ ಸಂದೇಶವೆಂದು ಬಗೆದಾಗ ಮಾತ್ರ ಇದರ ಮಹತ್ವ ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ನಾನಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಇದು ದಿವ್ಯ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಪಂಚಮಂತ್ರ ಸಪ್ತಮಂತ್ರ, ಅನಿಕೇತನ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕಗೊಂಡಿರುವ ಸಂದೇಶ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕವನಗಳು ಈ ಸಂದೇಶವನ್ನೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲು ನಡೆಸಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾಗಿವೆ.

ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ

- ೧. ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ : ಕುವೆಂಪು ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥ-ಪ್ರಸಂ: ದೇ. ಜವರೇಗೌಡ
- ೨. ರಸಖಂಷಿ ಕುವೆಂಪು : ಮೊದಲ ಸಂಪುಟ-ಎಸ್.ವಿ. ಪರಮೇಶ್ವರಭಟ್ಟ
- ೩. ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು-ಸಂ: ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ
- ೪. ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯ : ಕೆಲವು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಸಂಪುಟ ೨ ಮತ್ತು ೩-ದೇಜಗೌ
- ೫. ಕುವೆಂಪು ಶೈಲಿ-ದೇಜಗೌ
- ೬. ಕುವೆಂಪು ದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಸಂದೇಶ- ದೇಜಗೌ
- ೭. ಹಾಡೆ ಹಾದಿಯ ತೋರಿತು-ಎಚ್.ಎಸ್. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್
- ೮. ವಿಶ್ವಕವಿ ಕುವೆಂಪು-ಎಚ್.ಜೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪಗೌಡ
- ೯. ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂವೀಕ್ಷಣೆ-ಸುಧಾಕರ
- ೧೦. ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಭಾವ-ಎ.ಎಸ್. ವೇಣುಗೋಪಾಲರಾವ್
- ೧೧. ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯ: ಕೆಲವು ಮುಖಗಳು-ಸಿ.ಪಿ.ಕೆ.
- ೧೨. ಸಂಕೀರ್ಣ-ಹಾ.ಮಾ. ನಾಯಕ
- ೧೩. ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಸಂದರ್ಶನ-ಸಂ. ದೇಜಗೌ
- ೧೪. ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೆಲವು ನೋಟಗಳು-ಸಂ. ಜಿ.ಎಸ್. ಭಟ್ಟ
- ೧೫. ಕುವೆಂಪು ಕೊಡುಗೆ-ಜಿ. ವರದರಾಜರಾವ್
- ೧೬. ನವೋದಯ-ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ
- ೧೭. ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಂದು ಮರು ಅಧ್ಯಯನ-ಸಂ. ಆರ್ಕೆ ಮಣಿಪಾಲ, ಕೆ. ಕೇಶವಶರ್ಮ, ಆರ್.ವಿ. ಭಂಡಾರಿ

೬. ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭವಿಷ್ಯ : ಒಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

❖
ರೇಣುತಾಕ್ಷಿ

ಸಾರಾಂಶ : ಇಂದಿನ ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯು ಮಾನವನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಬೀರಬಹುದಾದ ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ಅದರ ಭವಿಷ್ಯದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಈ ಪ್ರಬಂಧವು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕೇವಲ ಮಾನವ ಸಂವೇದನೆಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ಇಂದು 'ಲಾರ್ಜ್ ಲಾಂಗ್ವೇಜ್ ಮಾಡೆಲ್‌ಗಳು' ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕವಿತೆ, ಕಥೆ ಮತ್ತು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತೋರುತ್ತಿವೆ. ಈ ಪ್ರಬಂಧವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೂರು ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಹಳೆಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಂತರದಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪಾತ್ರ, ಇದು ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಇರುವ ಓದುಗರಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ತಲುಪಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಸೃಜನಶೀಲ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಒಂದು ಸಹಾಯಕ ಸಾಧನವಾಗಿ ಹೇಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗಬಹುದು ಎಂಬುದು. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನೈಜತೆ, ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಆಳ ಮತ್ತು ಕಾಪಿರೈಟ್ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸವಾಲುಗಳು. ಅಂತಿಮವಾಗಿ, ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅವರ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಒಂದು ಮಾಧ್ಯಮ ವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಶ್ರೀಮಂತ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದೊಂದಿಗೆ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸಿದರೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಎತ್ತರವನ್ನು ತಲುಪಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಎಂಬ ಆಶಾವಾದವನ್ನು ಈ ಪ್ರಬಂಧವು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪದಗಳು : ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ, ಸೃಜನಶೀಲ ಬರವಣಿಗೆ, ಭಾಷಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ರೇಣುತಾಕ್ಷಿ : ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜುನಾಥೇಶ್ವರ ಕಾಲೇಜ್ ಆಫ್ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್, ಮಂಗಳೂರು, ಮೊ: ೯೦೦೮೮೯೦೮೨೯

ಪೀಠಿಕೆ : ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಪದಗಳ ಜೋಡಣೆಯಲ್ಲ; ಅದು ಒಂದು ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಜೀವಂತ ಸಾಕ್ಷಿ. ಮನುಷ್ಯನ ಅಂತರಂಗದ ಮಿಡಿತ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ. ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವಿರುವ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪಂಪನ 'ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ'ದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾದು, ಕುವೆಂಪು-ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ನವೋದಯ ಹಸಿರಿನಲ್ಲಿ ಮಿಂದು, ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಕಾಲದವರೆಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಜೀವನದಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸುದೀರ್ಘ ಪಯಣದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವು ತಾಳೆಗರಿಯಿಂದ ಕಾಗದಕ್ಕೆ, ಕಾಗದದಿಂದ ಮುದ್ರಣ ಯಂತ್ರಕ್ಕೆ, ಮುದ್ರಣದಿಂದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಪರದೆಗೆ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂದು ನಾವು ನಿಂತಿರುವುದು ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಭಿನ್ನವಾದ, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕವಾದ ಒಂದು ಹೊಸ ತಿರುವಿನಲ್ಲಿ. ಅದುವೇ 'ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ' ಎಂಬ ಅದೃಶ್ಯ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಯುಗ. ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಎನ್ನುವುದು ಕೇವಲ ಗಣಿತದ ಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲ ಅಥವಾ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಕೇತಗಳ ಗುಚ್ಛವಲ್ಲ; ಅದು ಮಾನವನ ಮೆದುಳಿನ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಯನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವ, ಕಲಿಯುವ ಮತ್ತು ಸೃಜಿಸುವ ಒಂದು ಅದ್ಭುತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ. ಕಳೆದ ದಶಕದವರೆಗೂ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಎನ್ನುವುದು ಕೇವಲ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಸಂಕೀರ್ಣ ಗಣಿತದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದು ಅದು ಕಲೆ, ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ 'ಸಾಹಿತ್ಯ'ದ ಅಂಗಗಳಿಗೆ ಲಗ್ನಿ ಇಟ್ಟಿದೆ. ಕನ್ನಡದಂತಹ ಶ್ರೀಮಂತ ಭಾಷೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದು ಕೇವಲ ತಾಂತ್ರಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಭಾಷೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಮೇಲಿನ ಹೊಸ ಸವಾಲು ಹಾಗೂ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಸಂಗಮವಾಗಿದೆ.

ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲೇಖಕನೊಬ್ಬ ತನ್ನ ಅನುಭವದ ಸಾಂದ್ರತೆಯಿಂದ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಹೆಣೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಇಂದು 'ಲಾರ್ಜ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್ ಮಾಡೆಲ್‌ಗಳು' ಲಕ್ಷಾಂತರ ಪುಸ್ತಕಗಳ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ಅತ್ಯಂತ ನಿಖರವಾದ ವ್ಯಾಕರಣದೊಂದಿಗೆ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಿವೆ. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎರಡು ರೀತಿಯ ಚರ್ಚೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಸೇತುವೆಯಾಗಬಲ್ಲದು ಎಂಬ ಆಶಾವಾದವಿದ್ದರೆ; ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ, ಯಂತ್ರ ನಿರ್ಮಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಮಾನವ ಸಹಜವಾದ 'ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸ್ಪರ್ಶ'ವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕೇವಲ ಶಬ್ದಗಳ ಕಸರತ್ತಾಗಬಹುದೇ ಎಂಬ ಆತಂಕವೂ ಇದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭವಿಷ್ಯವು ಈ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿದೆ, ಇದು ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯ ಸೊಗಡನ್ನು ಉಳಿಸುತ್ತದೆಯೇ ಅಥವಾ ಮರೆಸುತ್ತದೆಯೇ, ಹಳೆಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ನಾಳೆಯ ಹೊಸಗಾಲದ ಕಾವ್ಯದವರೆಗೆ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯು ಬೀರಲಿರುವ ಪ್ರಭಾವ ಎಂತಹದ್ದು -ಹೀಗೆ ಈ ಪ್ರಬಂಧವು ಇಂತಹ ಹತ್ತು ಹಲವು ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭವಿಷ್ಯದ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಡುವ ಒಂದು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಕಾಸ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮುಖಾಮುಖಿಯು ಇಂದು ಒಂದು ರೋಚಕ ಘಟ್ಟವನ್ನು ತಲುಪಿದೆ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಅಚ್ಚುಮೊಳೆಗಳ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಇಂದು ಮನುಷ್ಯನ ಆಲೋಚನಾ ಕ್ರಮವನ್ನೇ ಅನುಕರಿಸುವ 'ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ'ಯಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದ 'ಲಾರ್ಜ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್ ಮಾರ್ಡಲ್‌ಗಳ' ತೆಕ್ಕೆಗೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿದೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದ್ದ ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು, ಇಂದು ಕನ್ನಡದ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು, ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಂಧಿ-ಸಮಾಸಗಳು ಮತ್ತು ವಾಕ್ಯರಚನೆಯ ಸೊಗಡನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಒಂದು ಯಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯದೆ ಭಾಷೆಯ ಜೀವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಲಕ್ಷಾಂತರ ಪುಟಗಳ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಈ ಮಾದರಿಗಳು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಇಂದು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಕೇವಲ ಭಾಷಾಂತರಕಾರನಾಗಿ ಉಳಿಯದೆ, ಕನ್ನಡದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ವಿಕಸನಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಕಾಸದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಮಗ್ಗುಲ ಎಂದರೆ ಹಳೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪುನರುತ್ಥಾನ. ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವಿರುವ ಕನ್ನಡದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು, ತಾಳೆಗರಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಪರೂಪದ ಕೃತಿಗಳು 'ಆಪ್ಟಿಕಲ್ ಕ್ಯಾರೆಕ್ಟರ್ ರೆಕಗ್ನಿಷನ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಕೇವಲ ಕಾಗದದ ಮೇಲಿರುವ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಪರದೆಯ ಮೇಲೆ ತರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಆ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನಾಗಿ ಬದಲಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತರಿಗೆ ಪಂಪನ ಆದಿಪುರಾಣದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಮಕಾಲೀನ ಲೇಖಕರ ಬರಹಗಳವರೆಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಬೆರಳ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿವೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ನಡುವೆ ಒಂದು ಸುಭದ್ರ ಸೇತುವೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದೆ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಭಾಷೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವು ಡಿಜಿಟಲ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಇನ್ನು ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ, ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಇಂದು ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಸಮರ್ಥ ಸಹಾಯಕನಂತೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ಲೇಖಕರು ಕಥೆಯ ಎಳೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು, ಪಾತ್ರಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ ರೂಪಿಸಲು ಅಥವಾ ಕವಿತೆಯ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ನೆರವು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಲೇಖಕನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಬದಲಿಗೆ, ಆತನ ಕಲ್ಪನಾ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಭಾಷಾಂತರದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಂತೂ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಒಂದು ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನೇ ಮಾಡಿದೆ; ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳು ಈಗ ವಿದೇಶಿ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ನಿಖರವಾಗಿ ಮತ್ತು ವೇಗವಾಗಿ ತರ್ಜುಮೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಆದರೂ ಯಂತ್ರ ನಿರ್ಮಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಸಹಜವಾದ 'ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಆಳ' ಮತ್ತು 'ಜೀವನಾನುಭವ'ದ

ಕೊರತೆ ಇರುವುದು ಒಂದು ಸವಾಲಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಆದರೂ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ನಿರಂತರ ಸುಧಾರಣೆಯು ಈ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಜಾಗತಿಕ ಡಿಜಿಟಲ್ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ಸೃಜನಶೀಲ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ತರುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ಮಿತಿಗಳು : ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೃಜನಶೀಲ ಹಂತವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿರುವುದು ಇಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಂಚಲನವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಎನ್ನುವುದು ಕೇವಲ ಅಕ್ಷರಗಳ ಜೋಡಣೆಯಲ್ಲ, ಅದು ಲೇಖಕನ ಜೀವನಾನುಭವ ಮತ್ತು ಆತ ಸಮಾಜವನ್ನು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಮಿಲನ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಇಂದು ಒಬ್ಬ 'ಸಹ-ಸೃಜಕ'ನಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಒಬ್ಬ ಬರಹಗಾರನಿಗೆ ಕಥೆಯ ಎಳೆ ಸಿಕ್ಕಾಗ, ಆ ಕಥೆಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಬೇಕಾದ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಪಾತ್ರಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಲೇಖಕನ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸುವ ಬದಲಿಗೆ, ಅವನ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಹೊಸ ವೇಗ ಮತ್ತು ಶಿಸ್ತನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿಯ ಹರವು ದೊಡ್ಡದಿದ್ದಾಗ, ಅದರಲ್ಲಿನ ಘಟನೆಗಳ ತಾರ್ಕಿಕ ಸರಣಿಯನ್ನು ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಕಥೆಯ ವೇಗವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಲೇಖಕನಿಗೆ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯ ವೇಗ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯು ತನ್ನದೇ ಆದ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂಬುದು ಅಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜೀವಾಳವಿರುವುದು ಅದರ 'ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಾಂದ್ರತೆ'ಯಲ್ಲಿ. ಒಬ್ಬ ಕವಿ ಅನುಭವಿಸುವ ಹಸಿವು, ನೋವು, ವಿರಹ ಅಥವಾ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕಿಚ್ಚು ಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ದತ್ತಾಂಶಗಳಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆಯೇ ಹೊರತು ಅನುಭವವಾಗಿ ಕಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳ ಅಲಂಕಾರವಿರಬಹುದು, ಲಯವಿರಬಹುದು, ಆದರೆ ಓದುಗನ ಹೃದಯವನ್ನು ತಟ್ಟುವ 'ಅಂತರಂಗದ ದನಿ' ಅಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣುವ ವಚನಗಳ ಆತ್ಮಶೋಧನೆ ಅಥವಾ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿನ ಲಯದ ಮೋಡಿ ಯಂತ್ರ ನಿರ್ಮಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ದಕ್ಕಲಾರದು. ಯಂತ್ರವು ಲಕ್ಷಾಂತರ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅದೇ ಮಾದರಿಯ ಹೊಸ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬಲ್ಲದೇ ಹೊರತು, ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಹೊಸದೊಂದು 'ಅನುಭವದ ಜಗತ್ತನ್ನು' ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಅದಕ್ಕೆ ಇಂದಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನೈಜತೆ ಮತ್ತು ಕೃತಿಸ್ವಾಮ್ಯದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಬಳಸಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕೃತಿಯು ನಿಜಕ್ಕೂ ಆ ಲೇಖಕನ ಸ್ವಂತಿಕೆಯೋ ಅಥವಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪ್ರತಿಫಲವೋ ಎಂಬ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಲಯದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೌಲ್ಯೀಕರಣದ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಬಹುದು. ಆದರೂ

ಭವಿಷ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವುದಾದರೆ, ಲೇಖಕರು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯನ್ನು ಎದುರಾಳಿ ಯನ್ನಾಗಿ ನೋಡುವ ಬದಲು ಅದನ್ನು ಒಂದು ಆಧುನಿಕ 'ಲೇಖನಿ'ಯಂತೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇದೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸಬಹುದು, ವ್ಯಾಕರಣ ದೋಷಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಬಹುದು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಪದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ಪದಗಳಿಗೆ ಜೀವ ತುಂಬುವ ಕೆಲಸ ಮಾತ್ರ ಮನುಷ್ಯನಿಂದಲೇ ಆಗಬೇಕಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಭವಿಷ್ಯದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಮಾನವನ ಸಂವೇದನೆ ಮತ್ತು ಯಂತ್ರದ ವೇಗ ಇವೆರಡರ ಸಮನ್ವಯದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಲಿದೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಭಾಷಾಂತರದ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಜಾಗತೀಕರಣ : ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಕೊಡುಗೆಯೆಂದರೆ ಅದು ಭಾಷಾಂತರದ ಮೂಲಕ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಜಾಗತಿಕ ಸೇತುವೆ. ಹಿಂದೆ ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳು ಅನ್ಯಭಾಷೆಯ ಓದುಗರಿಗೆ ತಲುಪಬೇಕಾದರೆ ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಕಾಯಬೇಕಿತ್ತು ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥ ಅನುವಾದಕರ ಲಭ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಆಧಾರಿತ ಸುಧಾರಿತ ಭಾಷಾಂತರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಈ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಅಳಿಸಿಹಾಕುತ್ತಿವೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಗೆ ಬದಲಾಯಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲ; ಬದಲಾಗಿ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾರವನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮರುಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಜರ್ಮನ್ ಅಥವಾ ಫ್ರೆಂಚ್‌ನಂತಹ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜ್ಞಾನದ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತರುವುದು ಎಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿದೆಯೋ, ಅಷ್ಟೇ ವೇಗವಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸೊಗಡಿನ ಕಥೆಗಳು ಅಥವಾ ಗಹನವಾದ ತಾತ್ವಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳು ವಿಶ್ವದ ಮೂಲೆಮೂಲೆಗೂ ತಲುಪಲು ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕೇವಲ ಒಂದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯದೆ, ಜಾಗತಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ಅನಿವಾರ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಈ ಭಾಷಾಂತರದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ಸವಾಲುಗಳು ಅತೀ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದವು. ಕನ್ನಡದಂತಹ ಶ್ರೀಮಂತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ 'ಧ್ವನಿ', 'ಲಕ್ಷಣ' ಮತ್ತು 'ವ್ಯಂಜನಾ' ಎಂಬ ಅರ್ಥದ ಪದಗಳನ್ನು ಯಂತ್ರಗಳು ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಹಳ್ಳಿಯ ಬದುಕಿನ ಆಡುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪದಪ್ರಯೋಗಗಳು ಅಥವಾ ಗಾದೆಗಳನ್ನು ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡುವಾಗ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಅವುಗಳ ಅಕ್ಷರಶಃ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲದೇ ಹೊರತು, ಆ ಪದಗಳ ಹಿಂದಿರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಭಾವನೆಯನ್ನು ತಲುಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಎಡವುತ್ತದೆ. ಕವಿತೆಯೊಂದರ ಲಯ ಅಥವಾ ಆ ಶಬ್ದವು ಓದುಗನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುವ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಯಂತ್ರವು ಮರುಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು ಇಂದಿಗೂ ಒಂದು ಕಠಿಣ ಸವಾಲೇ ಆಗಿದೆ. ಅನುವಾದವು ಕೇವಲ ಮಾಹಿತಿಯ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾಗದೆ ಸಂವೇದನೆಯ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಅಲ್ಲಿ

ಮಾನವ ಸಹಜವಾದ ವಿವೇಚನೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ನೀಡುವ ಕರಡು ಅನುವಾದವನ್ನು ಒಬ್ಬ ಸಹೃದಯಿ ಅನುವಾದಕ ತಿದ್ದಿ ಸರಿಪಡಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನೈಜಸತ್ವ ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಕನ್ನಡದ ಜಾಗತೀಕರಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವುದಾದರೆ, ಈ ತಾಂತ್ರಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಓದುಗರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಅಮೆಜಾನ್ ಕಿಂಡಲ್‌ನಂತಹ ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಜಾಗತಿಕ ಆಡಿಯೋ ಬುಕ್ ಆಪ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಕೃತಿಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವೇ ಮೂಲ ಕಾರಣ. ಇದು ಕನ್ನಡಿಗರು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಹರಡಿರುವ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ತಲುಪಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಒಬ್ಬ ಲೇಖಕ ತನ್ನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ಹತ್ತಾರು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ದಿನಗಳು ದೂರವಿಲ್ಲ. ಈ ಜಾಗತೀಕರಣವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ನಮ್ಮ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಭಾಷಾಂತರದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಯಿಂದ ನಿಭಾಯಿಸಿದರೆ, ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯು ಕನ್ನಡದ ಅಕ್ಷರ ಲೋಕಕ್ಕೆ ವಿಶ್ವಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಮೈಲಿಗಲ್ಲಾಗಲಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ : ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭವಿಷ್ಯದ ಕುರಿತಾದ ಈ ಸಮಗ್ರ ಚರ್ಚೆಯು ನಮಗೆ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ: ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಶತ್ರುವಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅದು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹರವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಬಲ್ಲ ಒಂದು ಅದ್ಭುತ ಶಕ್ತಿ. ಚಕ್ರದ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅಚ್ಚು ಯಂತ್ರದ ಅವಿಷ್ಕಾರದವರೆಗೆ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಂತ್ರಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯೂ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಆತಂಕವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದ್ದು ಸಹಜ. ಆದರೆ ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನೇ ತನ್ನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಉತ್ತುಂಗಕ್ಕೆ ಏಣಿಯನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇಂದು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯು ಅಂತಹದ್ದೇ ಒಂದು ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರದ ಹಂತದಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕೇವಲ ಉಳಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ಅದನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಶಕ್ತವಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆದರೆ, ನಾವು ನೆನಪಿಡಬೇಕಾದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸತ್ಯವೆಂದರೆ- ಯಂತ್ರವು ಎಷ್ಟೇ ಬುದ್ಧಿವಂತವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದು 'ಹೃದಯ'ವನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜೀವಾಳವಿರುವುದು ಮನುಷ್ಯನ ಸಂವೇದನೆಯಲ್ಲಿ, ಆತ ಅನುಭವಿಸುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೇರುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆತನ ಆತ್ಮದ ಮಿಡಿತದಲ್ಲಿ. ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ನೀಡುವ ದತ್ತಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಪದಗಳ ಜೋಡಣೆಗಿಂತಲೂ ಮನುಷ್ಯನ 'ಮೌನ' ಮತ್ತು 'ಅನುಭವ'ಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆ ಇದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಭವಿಷ್ಯದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಒಂದು ಸುಸಜ್ಜಿತವಾದ 'ಲೇಖನಿ'ಯಾಗಬಹುದೇ ಹೊರತು, ಆ ಲೇಖನಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಜೀವ ತುಂಬುವ 'ಲೇಖಕಿ'ನಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ವೇಗ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯನ

ವಿವೇಕ ಇವೆರಡೂ ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಅಂತಿಮವಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭವಿಷ್ಯವು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಧರಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಹಳೆಯ ಕಾವ್ಯಗಳ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಿದರೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಹೊಸ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದಕ್ಕಲಿದೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಭಾಷೆಯ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಅಳಿಸಿಹಾಕಲಿ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಮಣ್ಣಿನ ವಾಸನೆ ಮತ್ತು ಬದುಕಿನ ನೈಜತೆ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ಇರಲಿ. ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯು ಕನ್ನಡದ ಅಕ್ಷರ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಲಿ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯು ಜಾಗತಿಕ ಜ್ಞಾನದ ಹರಿವಿನಲ್ಲಿ ಸದಾ ಜೀವಂತವಾಗಿರಲಿ ಎಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ಈ ಪ್ರಬಂಧ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಡಾ. ಎಂ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯವರ 'ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ' ಪ್ರಕಟಣೆಯ ವರ್ಷ: ೧೯೬೬ (ಪರಿಷ್ಕೃತ ಆವೃತ್ತಿ ೨೦೧೨) ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆ: ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮೈಸೂರು.
೨. ಡಾ. ಕೆ.ವಿ.ನಾರಾಯಣ ಅವರ 'ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನ' ಪ್ರಕಟಣೆಯ ವರ್ಷ: ೧೯೯೪ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆ: ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಾಗರ.
೩. ಡಾ. ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ ಅವರ 'ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಸೃಜನಶೀಲತೆ' ಪ್ರಕಟಣೆಯ ವರ್ಷ: ೨೦೦೧, ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆ: ಅಂಕಿತ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ ಗಾಂಧಿ ಬಜಾರ್ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ, ಬಸವನಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.
೪. ಕೈ.ಫು.ಲೀ. ಅವರ AI ಮಹಾಶಕ್ತಿಗಳು-ಚೀನಾ, ಸಿಲಿಕಾನ್ ವ್ಯಾಲಿ ಮತ್ತು ಹೊಸ ವಿಶ್ವ ಕ್ರಮಾಂಕ, ಪುಸ್ತಕ ವಿಮರ್ಶೆ, ವಿಮರ್ಶಕರು : ಲಿಯಾಂಗ್ ಯಿನ್; ಪ್ರಕಟಿತ ವರ್ಷ-೨೦೧೮

ಡಿಜಿಟಲ್ ಆಕರಗಳು

೧. ಕಣಜ: ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಅಂತರಜಾಲ ಕನ್ನಡ ಜ್ಞಾನಕೋಶ
೨. ಸಂಚಯ (Sanchaya) ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣದ ವೇದಿಕೆ
೩. ವಿಕಿಪೀಡಿಯಾ (ಕನ್ನಡ ಆವೃತ್ತಿ): ಮುಕ್ತ ಜ್ಞಾನಕೋಶದಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಲೇಖನಗಳು.

2. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ : ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ

ಡಾ. ಪ್ರಶಾಂತ್ ಎ. ಎಸ್

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಅನೇಕ ಕವಿಗಳ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ದೈವವಾಗಿ, ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿ, ಸ್ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಕಂಡಿದೆ. ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಕ್ರಿಯೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ನೀಡುವಂತಹದ್ದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಎಂದರೆ ತನ್ನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗದ, ಸಾಧ್ಯವಾಗದನ್ನು ಕಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೂಲಕ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸುವುದು. ಅಂದರೆ ಸಾಹಿತಿ ತನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವದ ಅಸೀಮಿಯನ್ನು ಕಾಲ ದೇಶ ಅತೀತವಾಗಿ ಬರೆದಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಓದುವ ಇತರರಿಗೂ ಇದರ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತದೆ ಯಾಕೆಂದರೆ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಜಿಸುವ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಾಮಗ್ರಿ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನೆಯು ಶಕ್ತಿಯುತವಾಗಿ ಬರಬೇಕೆಂದರೆ ವಾಸ್ತವದಿಂದ ದೂರ ಸರಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನದೇ ಆದಂತಹ ಕಾಲದ ಸೀಮೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಇರುವ ಸಂಗತಿ ಗೌಣವಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗಲೇ ಪ್ರಸ್ತುತ ಇರುವ ವಾಸ್ತವ ಮಿತಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ಮುಂದುವರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ವಾಸ್ತವಿಕತೆ ಮತ್ತು ಅನುಭವವನ್ನು ಮೂಲವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಮಾಡಲು ಕಲ್ಪನೆ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬೇರೆಯಲ್ಲ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಪದಗಳು: ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ, ಪ್ರಕೃತಿ, ಪರಿಸರ, ಪಲ್ಲಟ, ತಲ್ಲಣ.

ಪೀಠಿಕೆ : ಮಾನವನ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಶಕ್ತಿ ಅಥವಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಪ್ರಕೃತಿ. ಇದು ಭೂಮಿ, ಆಕಾಶ, ನದಿಗಳು, ಪರ್ವತಗಳು, ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮತ್ತು ಗಿಡಮರಗಳ ಮೂಲ ರೂಪವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ವಿಶಾಲವಾದುದು. ಹುಟ್ಟು, ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾವು ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಿಯಮಗಳು. ಪ್ರಕೃತಿಯು ಮನುಷ್ಯನಿಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಇತ್ತು. ಇದನ್ನು ನಾವು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಕೇವಲ ಅದರ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗ

ಡಾ. ಪ್ರಶಾಂತ್ ಎ. ಎಸ್ : ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಭಾಷಾ ವಿಭಾಗ, ಕ್ರೈಸ್ಟ್ (ಡೀಮ್ಡ್ ಟು ಬಿ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ), ಬೆಂಗಳೂರು.

ಬಲ್ಲವು. ಪರಿಸರ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿರುವ ಆವರಣ. ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿರುವ ಜೈವಿಕ (ಗಿಡಮರ, ಪ್ರಾಣಿ) ಮತ್ತು ಅಜೈವಿಕ (ಗಾಳಿ, ನೀರು, ಬೆಳಕು) ಅಂಶಗಳ ಮೊತ್ತವೇ ಪರಿಸರ. ಇದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಅಂಶಗಳೂ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕಟ್ಟಡಗಳು, ರಸ್ತೆಗಳು) ಸೇರಿರುತ್ತವೆ. ಪರಿಸರವು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಮಾನವನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ನೇರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ.

ಅಧ್ಯಯನ ಉದ್ದೇಶ : ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಬದುಕಲು ಅನಿವಾರ್ಯ ಸಂಗತಿ. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನಡೆದ ರಸಾಯನಿಕ, ಜೈವಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಂದ ಈ ಭೂಮಿ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಬದುಕಲು ಯೋಗ್ಯವಾಯಿತು. ಮುಂದುವರೆದು ಮನುಷ್ಯ ಜೀವಿಯ ವಿಕಾಸದ ಹಂತದವರೆಗೂ ತಲುಪಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಅಪರಿಮಿತ ಪರಿಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಈ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಭಾಗವಾದ ಮಾನವ ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದ, ಪ್ರೇರಣೆ ಪಡೆದ, ಅರಿತ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಸವಾರಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದರೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ, ಭೂಮಂಡಲದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅರಿವು ಆಗದೆ ಇದ್ದರೂ ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಪಳಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ವಿನಾಶದತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನರ, ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮನುಷ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ಆತನ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಬೆನ್ನುತಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದೆಯೇ ಅಥವಾ ನಿನ್ನ ದಾರಿ ಸರಿಯಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನನು ಸಾರುತ್ತಿದೆಯೇ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನದ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವ ಉದ್ದೇಶ ಈ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ : ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ತಲೆಮಾರು ಕಂಡಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರಣಯ, ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಮೆಯಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅದ ಬೆರಗನ್ನು ಇವನು ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿ ಅನುಭವಿಸಿದ, ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ಬದುಕಿನ ಬಗೆಗೆ ಚಿಂತಿಸಿದ ಸೃಜನಶೀಲ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಆಯ್ದು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಓದಿದ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಲಿ, ಕಾಲದ ಮಿತಿಗಳಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಓದಿನ ಮಿತಿಯೊಳಗೆ ರೂಪಿಸಿದ ಲೇಖನವಾಗಿದೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಯ ಲೇಖಕರ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ವಿಧಾನ : ಆಕರ ಕೇಂದ್ರಿತ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಮಾದರಿ

ಕಥೆಗಳು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಕ್ರೌರ್ಯ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಪರಿಸರವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರ ಬಗೆಗೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಇರುವೆಗೂ

ಆನೆಗೂ ಇರುವಷ್ಟು ಅಂತರ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಬಂಧ ಪ್ರಕಾರ ಅಂಕಣಗಳು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿವೆ. ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರೇಮ, ವಿರಹ, ಕೌತುಕ ಎಲ್ಲವೂ ಇದೆ. ಸಮುದ್ರದ ತಟ, ನದಿ ದಡ, ಬಂಡೆ, ನೀರು, ಮುಸ್ಸಂಜೆಯ ಬೆಳದಿಂಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಸಂಕೇತವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಪ್ರತಿಮೆಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರೆಯುವುದೂ ಇಂದಿಗೂ ಇದೆ, ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅದರ ಹೊರತಾಗಿ ಪಲ್ಲಟಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ದುರಂತಗಳ ಬಗೆಗೂ ಹೊಸ ತಲೆಮಾರು ಗಮನ ನೀಡಿದೆ. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡ, ಅನುಭವಿಸಿದ ನದಿ, ಮಳೆ, ಜಾತ್ರೆ, ಆರಾಧನೆ, ಆಚರಣೆಗಳು ಬೆಳೆದಂತೆ ಬದಲಾಗಿದ್ದು, ಇಲ್ಲವಾಗಿದ್ದು ಅವರನ್ನು ಕಾಡಿದೆ. ಕಾಡುತ್ತಿದೆ. ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಹೊಸ ಬರಹಗಾರರ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಒಂದರಿಂದ ಎರಡು ಕಾವ್ಯಗಳು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಈ ವಿಚಾರದ ಬಗೆಗೆ ಇದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಡಿಗರು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. “ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಜನಜೀವನವೇ ಜನಮನವೇ ಒರೇಗಲ್ಲು ಅದು ಎಷ್ಟು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಏರಿದರೂ ಎಷ್ಟೇ ಆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದರೂ ಜನ ಜೀವನವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಂತಲ್ಲದೆ ಜನಮನವನ್ನು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟದೆ ಕೃತಾರ್ಥವಲ್ಲ” ಈ ಮಾತು ಪ್ರತಿಕಾಲ ದೇಶಕ್ಕೂ ಸಲ್ಲುವಂಥದ್ದು. ಇದನ್ನೇ ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತದ್ದು. ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಕಲ್ಪನೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಮೂಲ ಧಾತು, ಅನುಭವ ತಾನು ಬದುಕುವ, ಬದುಕಿದ ಪರಿಸರದಿಂದ ದೊರಕುವಂತಹದ್ದು. ಹಾಗಾದರೆ ಅನುಭವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇದೆಯಲ್ಲ? ಅನುಭವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇದೆ. ಅನುಭವಿಸುವ ನೋಡುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಪುಲಿಗೆರೆ ಸೋಮನಾಥ ಹೇಳಿರುವುದು ‘ಕವಿಯೇ ಸರ್ವರೋಳು ಉತ್ತಮ’ ಎಂದು. ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಆಧುನಿಕ ಕಾವ್ಯ ನೋಡಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ನೋಡುವ ಮಾಧವಿ ಭಂಡಾರಿ ಕೆರೆಕೋಣ ಇವರು ಬರೆದಿರುವ ‘ಮೌನಗರ್ಭದ ಒಡಲು’ ಎಂಬ ಕವನ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕವನಗಳಿವೆ. ಈ ಭೂಮಿ ಏಕೆ ಹೀಗೆ, ಸಂತ್ರಸ್ತರ ಪಾಡು ಮತ್ತು ದೃಶ್ಯ ದೃಶ್ಯವಳಿ ಎಂಬ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವಿಚಾರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಂಡಿದೆ.

‘ಹೀಗೇಕೆ ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ

ಈ ಭೂಮಿ ನಿತ್ಯ ಯಜ್ಞಕುಂಡದಲ್ಲಿ’

‘ಇಲ್ಲಿ ಬಾಂಬಿನ ಜನನ

ರಾತ್ರಿಗೆ ಮುಂಜಾನೆಯ ಭರವಸೆಯಿಲ್ಲ’

‘ಬರೆ ಗುಡುಗಿನ ಗುದು ಮುರುಗಿಯಾದ

ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಳಿಯ ತಣಿಸಲು’-

(ಈ ಭೂಮಿ ಏಕೆ ಹೀಗೆ)

‘ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಬಂತು ಅಂದು ಆ ಮಳೆಯೂ

ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಹೋಯಿತು ಇದ್ದುದೊಂದು ಮನೆಯು’

ಬಿಸಿಲಿನ ಜಳಕ್ಕೆ ಸುಡು ಸುಡುವ ಬೋಳು
 ಒಡಲಿನ ಬೆಂಕಿಗೆ ಎಟುಕದ ಕಾಳು - (ಸಂತ್ರಸ್ತರ ಪಾಡು)
 'ಬೀಸುವ ಉಷ್ಣ ಗಾಳಿಗೆ
 ಸುಯ್ಯುವ ಚಳಿಗಾಳಿಗೆ
 ಸುರಿವ ಬಿಸಿ ಮಳೆಗೆ
 ಲೆಕ್ಕ ಹಿಡಿಯದಷ್ಟು ಸಾವು'
 'ಭೂಮಿ ಅಲುಗಿದೆ
 ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟಡಗಳೆಲ್ಲ ಉದುರಿ
 ಕಟ್ಟಿದಾತ ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿದಾನೆ'
 ಶರದಿ ಉಕ್ಕಿ ಉಕ್ಕೇರಿದೆ
 ಬಲ ಬಲೆಗಳೆಲ್ಲ ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಗಿವೆ
 ತೇಲಿ ಬಂದ ಹೇಗಗಳು
 ಕರೆಯ ಮೇಲೆ ಕೊಳೆಯುತ್ತಿವೆ'- (ದೃಶ್ಯ ದೃಶ್ಯಾವಳಿ)

ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮಲೆನಾಡು ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಎರಡನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಜನರ ಬದುಕು ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಈ ಎರಡನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಭೌಗೋಳಿಕತೆ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದದ್ದು. ಸಣ್ಣ ಬದಲಾವಣೆಗಳೂ ಕೂಡ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮುನಿಸಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಕರಾವಳಿಗೆ ಬಂದರು, ನೌಕಾನೆಲೆ ಮತ್ತು ರಿಫೈನರಿಗಳು ಬಂದಮೇಲೆ ಕರಾವಳಿಯ ಮಲೆನಾಡು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆದ ಕೃಷಿಕ್ರಾಂತಿ, ರೇಸಾರ್ಟ್‌ಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಅಲ್ಲಿನ ಭೌಗೋಳಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸಮುದ್ರ, ಮಳೆ, ಬಿಸಿಲು ಎಲ್ಲವೂ ವಿಪರೀತಕ್ಕೇರಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಮಳೆಗಾಲಗಳು ಇಲ್ಲಿನ ಜನರ ನಿದ್ರೆಗೆಡಿಸಿವೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗಿನ ನೆರೆ ಮತ್ತು ಕಡಲ ಕೊರೆತಗಳು ಅಲ್ಲಿನ ಜನರಬದುಕನ್ನು ನರಕವಾಗಿಸಿದೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಮೇಲಾದ ಹಾನಿ ಈ ವೈಪರಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇವುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. 'ಸಂತ್ರಸ್ತರ ಪಾಡು' ಕವಿತೆಯ ಸಾಲುಗಳು ಇವನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತದೆ.

'ಹರಿದು ಬಂತು ಹಣ ಹಣದ ಹೊಳೆಯು'
 'ಸದ್ದಿಲ್ಲ ಸೇರಿತು ಆಳುವವರ ಜೇಬು'
 'ತಂಪಿನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೊಂಪಾಗಿ ಮಲಗಿದರು'
 'ಬಡವರ ಸೂರಿಗೆ ತೆಳುತಗಡೆ ಸಾಕೆಂದರು'

ಪ್ರಕೃತಿ ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕಿಗೆ ಮಾಡಿದ ದಾಳಿಯ ಜೊತೆಗೆ ತಾನು ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಂದ ಆಗುವ ಶೋಷಣೆ ಇನ್ನೊಂದು ತೆರನಾದದ್ದು. ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಬಹು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಕೈಜೋಡಿಸುವ ಇವರುಗಳು

ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಾಳುಗಡೆವಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಆ ಭಾಗದವರೇ ಆದ ಮಾಧವಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೌನ ಗರ್ಭದ ಒಡಲು ಈಗ ಬಿರಿದಿದೆ. ಒಡಲಿಗೆ ವಿಷ ಸುರಿದಿದ್ದರಿಂದ ಪರಿಣಾಮಗಳು ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿದೆ. 'ಬದುಕು ಭಾವದ ತೆನೆ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದ ಅಕ್ಷಯ ಆರ್ ಶೆಟ್ಟಿ ಅವರು 'ನಾಗಮಂಡಲ' ಎಂಬ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದ ಕರಾವಳಿಯ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ವೈದಿಕ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿ ಪರಿಸರದಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ದೂರಗೊಳಿಸಿ ಆಡಂಬರದ ಸರಕನ್ನಾಗಿಸಿದ ಬಗೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜನಪದ ಆರಾಧನೆಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಆರಾಧನೆಯೇ ಆಗಿದ್ದು, ಅನೂಹ್ಯವಾದ ಕಾಳಜಿ ಇರುತ್ತದೆ. ವಿಧಿವಿಷೇಧಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಶೇಷ ಮರಗಿಡಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಕಾಡುಗಳೇ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ನೈಜವಾದ ಕಾಡು ಮತ್ತು ಆರಾಧನೆಗಳು ವಿರಳ.

ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಗಾಗಿ
 ಪೂಜೆಗೊಳ್ಳುವ ನಾಗ
 ಅಂತ್ಯಕ್ಕೂ ಅನಾಹುತಕ್ಕೂ
 ತಾಳೆಗೊಳ್ಳುವ ನಾಗ
 ನಾಗಮಂಡಲದೊಳಿಲ್ಲ
 ನಾಗನಿರುವನು ಬನದೊಳಗೆ
 ನಾವು ಉಸಿರಾಡುವ ಹಸಿರೊಳಗೆ
 ಬಲಿ ದರ್ಶನಗಳ ಗದ್ದಲಕ್ಕೆ
 ದೂರ ಸಾಗುವ ನಾಗ

ಇರಬೇಕಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಹಜ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಾಗನಿಲ್ಲ, ನಾಗನ ಆರಾಧನೆ ಅದರ ಪೂಜೆ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಿತ್ತು, ನಾಗಮಂಡಲದ ಅಬ್ಬರದಲ್ಲಿ ನಾಗನಿಲ್ಲ, ಅಂದರೆ ಅಂತಹ ಪರಿಸರವನ್ನು ನಾವು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು ಆಧುನಿಕತೆ ಮತ್ತು ವೈದಿಕ ಪ್ರಭಾವ ಎರಡನ್ನೂ ನಾಶ ಮಾಡಿದೆ. ಮಳೆಗಾಗಿ ಏನೇನು ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯ ಮಳೆಗಾಗಿ, ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಳೆಗಾಗಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದರೂ ಅದರ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸುನಂದ ಎಮ್ಮಿಯವರು ತನ್ನ ಕವನ ಸಂಕಲನವಾದ 'ನಿರೀಕ್ಷೆ'ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮತ್ತು ಮಳೆ ಎಂಬ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ

'ಮಳೆಗಾಗಿ
 ಕತ್ತೆಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ'
 'ಕಪ್ಪೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸುತ್ತೇವೆ'

‘ಪರ್ಜನ್ಯ ಜಪ

ಏನೆಲ್ಲ ವೃತ ಹೋಮ ಹವನ’

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಕಸರತ್ತು ಮಳೆ ಬರಲು. ಮನುಷ್ಯ ತಾನೆ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವ ಬದಲು ಮುಂದುವರೆದು ಮಳೆಗಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾನೆ. ‘ಮೋಡ ಬಿತ್ತದಾಯಿತು’ ಎನ್ನುವ ಸಾಲು ಬರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಮೂಡಬಿತ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದೇ ಕಾವ್ಯದ ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ಸಾಲು ಬರುತ್ತದೆ

“ಆದರೆ

ನಿಸರ್ಗ ಸುರಿಸುವುದು

ಮಳೆಯನ್ನು

ಬದುಕಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು

ಪ್ರಕೃತಿ ನಲಿದಾಡುವಷ್ಟು

ಸರಿ ಎಲ್ಲಿದೆ ನಿಸರ್ಗ?”

ಪ್ರಕೃತಿ ಸುರಿಸುವುದು ಮಳೆಯನ್ನು ತನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು, ಅದಕ್ಕೆ ಅದರದೇ ಆದ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳಿವೆ. ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಮನುಷ್ಯ ಅನಿವಾರ್ಯವಲ್ಲ ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಅನಿವಾರ್ಯ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಪ್ರಕೃತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅತಿವ್ಯಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ಅನಾವ್ಯಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಡಿವಿಜಿ ಕಾವ್ಯವೊಂದರಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ “ಪ್ರಕೃತಿ ತನಗೆಂದೆ ಸ್ವಾರಸ್ಯವೆಸಗುವಳೋ ಮಂಕುತಿಮ್ಮ” ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಯಾರ ಗೊಡವೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಅದು ಅದರದ್ದೆ ಆದ ಚಲನೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯ ತನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯವಾದ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಪರಿಸರವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದ. ಪಾರಂಪರಿಕ ಬದುಕು, ಕೃಷಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕರಣದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಾಶ ಮಾಡಿದ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸುನಂದ ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ ‘ನಿಸರ್ಗ ಎಲ್ಲಿದೆ? ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕವಿತೆಗಳು ಮಳೆ ಅನ್ನುವುದು ಯಾವ ರೀತಿ ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕಿನ ಭಾಗವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ‘ತಂಪಾಗಲಿ’ ‘ನೆನಪಿನ ಮಳೆ’ ‘ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅವಳು ನಾನು ಮತ್ತು ಅವನು, ಈ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅತಿವ್ಯಷ್ಟಿಗಳು ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಮಳೆ ಎಂದರೆ ಬೇಂದ್ರೆ, ಕುವೆಂಪು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಈಗ ಇಲ್ಲ. ಬೇಂದ್ರೆ ಹೇಳುವಂತೆ

“ಮಳೆ ಬರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ

ಒಳಗ್ಯಾಕ ಕೂತೇವು

ಇಳೆಯೊಡನೆ ಜಳಕ ಮಾಡೋಣ

ನಾವೂನು ಮೋಡಗಳ ಆಟ ಆಡೋಣ”

ಇಲ್ಲಿನ ಸಂಭ್ರಮಕ್ಕೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಬರುವ ಮಳೆಗೂ ಅಜಗಜಾಂತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಈಗ ಮಳೆ ಬಂದರೆ ಊರಿಗೆ ಊರು ನಾಶವಾಗುವಂತದ್ದು, ಪ್ರಳಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

‘ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು ಹಂದು ಆ ಮಳೆಯೂ

ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಇದ್ದುದೊಂದು ಮನೆಯು’

‘ಬಂತು ನೋಡು ನೆರೆ

ಹಾಕಿತು ಬದುಕಿಗೆ ಬರೆ’

ಮನುಜ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಿ

ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಕತ್ತಿ

ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಮಾತೆ

ಕೋಪ ಖಾತ್ರಿ

ಮನುಷ್ಯ ಮಾಡಿದ ಸೂರ್ಯದ ಪರಿಣಾಮ ಇವೆಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸರ್ವರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಚಾರ. ಆದರೆ ಇವೆಲ್ಲದರಿಂದ ಕಲಿತ ಪಾಠ ಮತ್ತು ತಪ್ಪು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾತ್ರ ಏನೇನೂ ಸಾಲದು. ಈ ನಡುವೆಯೂ ಕೆಲವೊಂದು ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಮಳೆಯನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸುತ್ತಿರುವುದೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ನಾಗರಾಜ ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯವರಿಗೆ ಮಳೆಯೆಂದರೆ ಬಲು ಪ್ರೀತಿ ಅವರು ತನ್ನ ‘ವಿರಹ ದಂಡೆ’ ಎಂಬ ಕವನ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ.

“ಮಳೆ ಅಂದ್ರೆ ಹೀಗೇನೇ

ಇಳೆಯ ಸಂಭ್ರಮ ಇಮ್ಮಡಿ

ಮುಗಿಲ ಕಾತುರ ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದಂತೆ

ಭೂಮಿತಾಯಿಗೆ ಮಳೆಸೀರೆಯುಡಿಸಿದಂತೆ”

“ಮೂಡಗಳ ಹೊದ್ದವಳೆ

ನೀ ಮೋಡಗಳ ಜೊತೆಯಾಗಿ

ಬಂದುಬಿಡು ಈ ವಿರಹ ಸಾಕಾಗಿದೆ”

“ಮಳೆ ಹನಿಯ ಬಿಂದುಗಳ

ಮಾಲೆ ಮಾಡಿ

ಕೊರಳಿಗೆ ಮುಡಿಸುವೆ

ಮುಂಗಾರು ಬರಲಿ”

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅನೇಕ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಅನೇಕ ಬರಹಗಾರರು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಉತ್ಕಟ ಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಸಮೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಮೆಯಾಗಿ, ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಕೆಲವರು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ

“ಪ್ರಕೃತಿ ಮಾತೆಗೆ ಯಾವತ್ತೂ ದೋಹವ ಬಗೆಯದಿರು
ದೇವರ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಕಾಲು ಎಂದಿಗೂ ಹಾಕದಿರು”

ಅನೇಕ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಮನುಷ್ಯ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಈ ಭೂಮಿ ಒಂದೊಂದು ದಿನ ದುಸ್ತರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಅರಿವಾಗಿದೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳಿದ್ದರೂ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕವಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರತ್ನಾ ಎಂ ಅಂಗಡಿ ಅವರು ಬರೆದ ಅರಣ್ಯರೋಧನ ಕಾವ್ಯದ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸೋಣ

“ಜೀವ ಸಂಜೀವಿನಿಯು
ಒಡಲಿಗೆ ಕೊಡಲಿಯ ಕಾವು”
“ತೊಟ್ಟಲದಿಂದ ಚೆಟ್ಟದವರೆಗೆ
ಅಣು ಅಣು ಬಳಕೆ”
“ಸ್ವಾರ್ಥದ ಗಳಿಕೆಗಾಗಿ
ಕೊರಳಿಗೆ ನಿತ್ಯ ಕುಣಿಕೆ”
“ಬೇಡ ಬೇಡವೆಂದರು
ಒಕ್ಕುತ್ತಿದೆ ಒಡಲಾಳ
ಮನುಜ ಕುಲ ಬಿಕ್ಕುತ್ತಾ
ಬರುವುದು ನಾಶವಾಗುವ ಕಾಲ”
ಮಧುಸೂಧನ ಅವರು ಬರೆದಿರುವ ‘ನಿಸರ್ಗ’ ಎನ್ನುವ ಕವಿತೆ
“ಅತಿಯಾಗಿ ಹೋಗಿರಲು ನಿನ್ನ ಪ್ರಲಾಪಗಳು
ಮಿತಿಮೀರಿ ಹೋಗಿರಲು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವ ತಾಳ್ಮೆಯು
ಭೂಕಂಪದ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ಪ್ರವಾಹ ಚಂಡ ಮಾರುತಗಳು
ಭುಗಿಲೆದ್ದು ಭುವಿಯೊಳಗೆ
ಅಲುಗಾಡಿತು ನಿಸರ್ಗ”

ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ರಾಜೇಶ್ವರಿ ಈ ರಾಜೇಂದ್ರ ಅವರ ‘ಹರಿವ ನೀರಿನ ಅಂತಃಕರಣ’ ಎಂಬ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿರುವ ‘ಭುವಿಯೊಡಲ ಶಾಖ’ ಎನ್ನುವ ಕವಿತೆ. ಮೆಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟಪ್ಪ ಅವರು ಬರೆದಿರುವ ‘ನನ್ನೆದೆಯ ಹಾಡು ಸಂಕಲನದ’-ಪ್ರಕೃತಿ’. ವೆಂ. ಭ ವಂದೂರು ಬರೆದಿರುವ ‘ಸಸಿ ಮರ’ ಸಂಕಲನದ ‘ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ’ ಮತ್ತು ‘ಭೂದೇವಿ’ ಎನ್ನುವ ಕವಿತೆ ಪ್ರತಿಭಾ ಸಂಜೀವ ಕಾಗೆ ಅವರು ಬರೆದಿರುವ ‘ಭಾವ ದೀಪ್ತಿ’ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿರುವ

‘ಗಾಳಿ’ ‘ಪ್ರಕೃತಿ’ ಮತ್ತು ‘ಮಳೆಹನಿ’ ಎಲ್ಲವೂ ಮನುಜ ಕುಲವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತವೆ. ನಿನ್ನ ಹೆಜ್ಜೆ ತಪ್ಪಾಗಿದೆ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವ, ಪಥ ಬದಲಿಸುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಕವಿತೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿವೆ.

ಕವಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಕೂಗು ಕೇಳಿದೆ, ಕವಿಗಳಿಗೆ ನಿಸರ್ಗದ ಆಕ್ರಂದನ ಕೇಳುತ್ತಿದೆ ಬಹುಶಃ ಅದಕ್ಕೆ ಹೇಳಿರಬೇಕು ‘ರವಿ ಕಾಣದ್ದನ್ನು ಕವಿ ಕಂಡ’ ಎಂದು. ಈ ನೋವು ತನ್ನ ನೋವೆಂದು ಅದಕ್ಕೆ ದನಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಬವಣೆಯನ್ನು ಜನತೆಯ ಮುಂದೆ ತೆರೆದಿಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಧುನಿಕ ಕಾವ್ಯದ ಆರಂಭದಿಂದ ಇಂತಹ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಇದೆ. ನವಲವಿಕೆಯಿಂದ ಇದ್ದ ಊರು ಹಾಳೂರಾದ ಬಗೆಯನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಹೇಳುವ ರೀತಿ ವಿಭಿನ್ನ. ತಾವು ನಲಿದ ಪರಿಸರ, ಪ್ರಕೃತಿ, ಈಗ ಇಲ್ಲವಾದ ವಿಷಾದ ಕವಿತೆಯನ್ನು ನೋಡುವ.

“ಬಾ ಗೆಳೆಯ ಇಲ್ಲೆ ಚಂಡಾಡಿದುದು ನಾವು
ಈ ಹಸುರ ಮೇಲೇಯೇ ಹೊರಳಿದುದು ನಾವು”
“ಹಳ್ಳಿಯದು ಪಟ್ಟಣದ ಪಾಲಾಯಿತ್ತೆಲ್ಲ
ಹಳ್ಳಿಗರು ಪುರಮಾರಿ ಗುಣಿಸಾದರಲ್ಲಾ!”

ಈ ವಿಷಾದ ಕೇವಲ ವಿಷಾದವಲ್ಲ ಹಳ್ಳಿಯ ಸೊರಗುವಿಕೆ ಪಟ್ಟಣ ಅಜಾನು ಬಾಹುವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಪಟ್ಟಣದ ಅಗಾಧ ದಾಹಕ್ಕೆ ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟದ ನೀರು ಮರಗಳೆಲ್ಲ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಿವೆ. ಹೀಗೆ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೇಗೆ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರತೀಕವೋ, ವಿಲಾಸದ ಪ್ರತೀಕವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅದು ಮನುಷ್ಯ ಸಂಕುಲದ ವಿನಾಶದ ಸಂಕೇತವೂ ಹೌದು. ಹಳ್ಳಿಗಳ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ಮುಖ್ಯ ವಾಹಿನಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಒಣ ವಾಕ್ಯಗಳು ರಾಜಕೀಯ ದುರುದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಿಷಪೂರಿತ ಅಜಿಂಠಾಗಳು ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯ ಈ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳನ್ನು, ಪಲ್ಲಟಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಈಗಲೆ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗುರುತಿಸುವ ಬದಲಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದ, ಬರುತ್ತಿರುವ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆಯ ಚಿಂತನೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ ಉದಾಹರಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಕವಿಗಳು ನನ್ನ ಓದಿಗೆ ಹೊಸಬರು. ಅವರ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಓದಿದ ಮೇಲೆ ನನಗನಿಸಿದ್ದು ಈ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಚಿಂತನೆಗಳಾಗಿವೆ. ಒಟ್ಟು ನಾವು ಸಾಗುವ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿವೆ. ಕವಿತೆಯ ಬಂಧ ವಿನಾಶ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ವಿಮರ್ಶೆ ಈ ಲೇಖನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮೀರಿದ್ದು. ಇಲ್ಲಿ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಕವಿತೆಯ

ಇತರೆ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವ ಕವಿಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮೇಲ್ಮೈಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಿ ಬರೆದ ಕಾವ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಕಾಳಜಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರಾಜಿಯಿಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕರಣ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಾಶ ಅವರನ್ನು ಕಾಡಿದೆ. ಕಾಡಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಇಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಫಲಿತ : ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ, ಪ್ರಣಯದ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಬದಲಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಕವಿಯ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕೃತಿ ಅಥವಾ ಪರಿಸರ ಕುರಿತಾದ ಕವಿತೆಯಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕಾಳಜಿಯೇ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯ. ಅಪವಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಇರಬಹುದು. ವಿರಹ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಕವಿತೆಗಳೂ ಪ್ರಕೃತಿ, ಪ್ರೇಮ, ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರಣಯ ಪ್ರೇರಣೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಆದರೆ ಈ ರೀತಿಯ ಕೃತಿಗಳು ವಿರಳ ಬದಲಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನ ಕ್ರೂರತೆ, ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಬದುಕಿಗೆ ಬದಲಾಗಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯನ್ನು ಈ ಕವಿತೆಗಳು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿವೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಅಂದರೆ 2010 ರಿಂದ ಮುಂಚೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಓದಿಗೆ ದಕ್ಕಿದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಸಂಬಂಧ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಮತ್ತು ಪೂರ್ವಕಾಲದ್ದು. ಈ ಪರಿಸರ ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಧ್ಬುತ, ರಮ್ಯ, ಕುತೂಹಲಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಅವು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಗತಿ ಇವನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿದೆ. ಈಗ ಪ್ರಕೃತಿ ಉದ್ಯಮ ಮತ್ತು ವಿಲಾಸದ ಸರಕಾಗಿದೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಕವಿಗಳು ಗ್ರಹಿಸಿದ ಬಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಕವಿಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಲ್ಲಿ ಕಾಳಜಿ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗೆಗಿನ ಆತಂಕವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಅಕ್ಷಯ ಆರ್ ಶೆಟ್ಟಿ, ಬದುಕು ಭಾವದ ತೆನೆ, ೨೦೨೮, ತುಡಾರ್ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್, ಮಂಗಳೂರು.
೨. ಅನು ಪಾವಂಜಿ, ಚೌಕಟ್ಟಿಲ್ಲದ ಸ್ವಗತ, ೨೦೧೨, ಅಡೈಸರ್ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮಂಡ್ಯ
೩. ಉಮಾ ಮುಕುಂದ, ಕಡೇ ನಾಲ್ಕು ಸಾಲು, ೨೦೧೮, ಬಹುರೂಪಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
೪. ಮಧುಸೂದನ, ಬಯಲು, ೨೦೧೮, ಧನ್ಯತಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಕೊಳ್ಳೆಗಾಲ
೫. ಮಾಧವಿ ಭಂಡಾರಿ ಕೆರೆಕೋಣ, ೨೦೧೮, ಬಂಡಾಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹೊನ್ನಾವರ
೬. ಮಹೇಶ್ ಬಿ. ಇರಸವಾಡಿ, ಮುಗಿಯದ ಸಾಲು, ೨೦೧೨, ಪ್ರತಿಭಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮಂಡ್ಯ.

೭. ಮೇಟಿ ಕೊಟ್ಟಪ್ಪ, ನನ್ನೆದೆಯ ಹಾಡು, ೨೦೧೮, ಆಹ್ವಾನ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ
೮. ನಾಗರಾಜ ಹರಪನಹಳ್ಳಿ, ವಿರಹದಂಡೆ, ೨೦೧೯, ನೌಟಂಕಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
೯. ಮರಿಯನ್ ಡಿಸೋಜ, ಮುಸ್ಸಂಜೆ ಹೊತ್ತಿನಲಿ, ೨೦೧೯, ಎಚ್.ಎಸ್. ಆರ್. ಎ ಪ್ರಕಾಶನ ಬೆಂಗಳೂರು.
೧೦. ಪ್ರತಿಭಾ ಸಂಜೀವ ಕಾಗೆ, ಭಾದೀಪ್ತಿ, ೨೦೧೦, ಬಸವೇಶ್ವರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ.
೧೧. ರತ್ನಾ ಎಂ. ಅಂಗಡಿ, ಸತ್ಯದ ಬೆಳಕಿಗಾಗಿ, ೨೦೧೯, ಅಪೇಕ್ಷಾ ಪ್ರಕಾಶನ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.
೧೨. ರಾಜೇಶ್ವರಿ ರಾಜೇಂದ್ರ, ಹರಿವ ನೀರಿನ ಅಂತಃಕರಣ, ೨೦೧೮, ಚೇತನಾ ಪ್ರಕಾಶನ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.
೧೩. ರಡ್ಡೇರ ವಿ.ಬಿ, ಕದಡದೀ ತಿಳಿನೀರ ಕೊಳ, ೨೦೧೦, ಜಯಶ್ರೀ ಪ್ರಕಾಶನ, ಕೊಪ್ಪಳ.
೧೪. ಸುನಂದ ಎಮ್ಮಿ, ನಿರೀಕ್ಷೆ, ೨೦೧೮, ಎಸ್. ಎಲ್, ಎನ್ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್, ಬೆಂಗಳೂರು.
೧೫. ವಂದೂರು ವೆಂ. ಬ, ಸಸಿಮರ, ೨೦೧೨, ಜ್ಞಾನದೋಯ ಪ್ರಕಾಶನ ಹೊನ್ನಾವರ.
೧೬. ಕುವೆಂಪು ಸಮಗ್ರ ಕಾವ್ಯ, ಸಂ-೨, ೨೦೦೬, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.
೧೭. ವಿಜಯಶಂಕರ ಎಸ್. ಆರ್, ಹೊನ್ನ ಹರವು, ೨೦೨೬, ಕನ್ನಡ ಸಂಘ, ಕೈಸ್ಡ್ ಡೀಮ್ಡ್ ಟು ಬಿ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.
೧೮. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಬಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ, ೨೦೧೭, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು

೮. ಸಮಕಾಲೀನ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಮಕಕಲೆಯ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ

ಡಾ. ಕೃ.ಪಾ. ಮಂಜುನಾಥ್

ಮಾನವನ ಬದುಕಿನ ಹಲವು ಸಿದ್ಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲೆಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರವಾಗಿದೆ. ಕಾವ್ಯಗಳು ಒಂದು ನೆಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಚಾರಗಳ ಅಕ್ಷರ ರೂಪದ ಬರೆಹವಾದರೆ; ಕಲೆ ಅದರ ಸಹಜ ಸುಂದರ ಭಾವಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿದೆ. ಜಾನಪದ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರಗಳಾದ ಗೀಗೀಪದ, ಸೋಬಾನೆ, ಲಾವಣಿ, ಕಂಸಾಳೆ, ಯಕ್ಷಗಾನ, ಹರಿಕಥೆ, ಭಜನೆ, ಬಯಲಾಟಗಳು ಜನರ ಬೇಕು-ಬೇಡಗಳನ್ನು, ಆಸೆ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು, ನೋವು-ನಲಿವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ವಾಹಕಗಳು. ಇವು ಮಾನಸಿಕ ಕ್ಷೋಭೆಯನ್ನು ತಣಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿವಾಹಕವಾಗಿ, ದೇಸೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವ ಗಮಕವೂ ಕೂಡ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಇಂತಹ ಕಲಾ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕ ಲೋಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ವಿವೇಚನಾ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು, ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಭಿನ್ನ ವಿಚಾರಗಳ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವರೇ ಗಮಕಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಗಮಕಕಲೆಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಭಾವಿತವಾದ ಜನಮಾನಸದ ಮನೋಧೋರಣೆಗಳ ಅನುಸಂಧಾನ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. 'ಗಮಕ' ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಲೆಯಾಗಿದ್ದು ವಾಚನ ಮತ್ತು ಗಾಯನವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಕಲೆಯಾಗಿದೆ. ಕಾವ್ಯಗಳ ವಾಚನ ವಿಧಾನವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವುದೇ ಗಮಕಕಲೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದು ಕವಿಯ ಮನೋಭಾವಗಳನ್ನು ವಾಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜನತೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸುವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ. 'ಗಮಕ'ವೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಓದುವುದು, ವಾಚಿಸುವುದು, ಅರ್ಥೈಸುವುದು ಎಂಬರ್ಥವಿದೆ. 'ಗಮಕಿ' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ 'ವಾಚಕ', 'ಲಿಪಿಯನ್ನೋದುವವನು' ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಕರ್ತೃವಿನ ಭಾವಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಭಾರದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ, ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾಗಿ, ಭಾವಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ, ರಾಗವಾಗಿ ವಾಚಿಸುವ (ಹಾಡುವ) ಮೂಲಕ ಶ್ರೋತೃಗಳ ಹೃನ್ಮನಕ್ಕೆ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ ಗಮಕಕಲೆಯ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಜನಪದೀಯವಾಗಿರುವ

ಡಾ. ಕೃ.ಪಾ. ಮಂಜುನಾಥ್ : ಗಮಕ ಕಲಾವಿದರು ಮತ್ತು ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಸದ್ವಿದ್ಯಾ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಮೈಸೂರು-೫೭೦೦೩೩ ಮೊ : ೯೩೪೧೩೯೨೨೨೪

'ಶ್ರವ್ಯಕಲೆ' ಗಮಕವು ಕೇಳುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಂಗೀತಗಳೆರಡನ್ನು ಗರ್ಭೀಕರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಕಲೆಗೆ 'ಗಮಕಕಲೆ' ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದು ಇದು ಕಾವ್ಯಾಸ್ವಾದನೆಯ ಒಂದು ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನು ಶ್ರವಣ ವಿಧಾನಕಲೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ, ಗಮಕಿಗಳ ಪ್ರಾತಃಸ್ಮರಣೀಯನಾದ ಕವಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕರ್ಣಾಟ ಭಾರತ ಕಥಾಮಂಜರಿ ಕಾವ್ಯದ ನಾಂದಿ ಪದ್ಯದ ಮೊದಲ ಪದ್ಯವಾದ ಶ್ರೀವನಿತೆಯರಸನೆ.. ಎಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ "ಶ್ರವಣ ಸುಧಾ ವಿನೂತನ ಕಥನಕಾರಣ" ಎಂದಿರುವುದು ಕೇಳುವ ಅಥವಾ ಆಲಿಸುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿಯೇ ಕವಿ ಸ್ಮರಿಸಿರುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಾಣ ಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕವಿಯ ಕಾವ್ಯದ ಶಬ್ದ ಶರೀರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ಶಬ್ದಾಂತರ್ಗತ ಕಾವ್ಯರಸಗಳನ್ನು ಹೊರತರುವ ವಿಧಾನವೇ ಗಮಕಕಲೆಯ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಕವಿಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸಹೃದಯರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯರಸಧಾರೆಯನ್ನು ಎರಕಹೊಯ್ದು, ಕವಿಭಾವದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ವಾಚನ ವಿದ್ಯೆಯೇ ಗಮಕಕಲೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಗಮಕವೆಂದರೆ ಕಾವ್ಯವಾಚನ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾರವನ್ನು ಬದುಕಿನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಜನತೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸುವ ಸುಲಭ ಮಾಧ್ಯಮ. ಅಂದರೆ, ಕೇಳುಗರಿಗೆ ರಸಾನುಭವ-ಬದುಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ತಮಿಕೆಯನ್ನು ಒಡಮೂಡಿಸುವ ಹಾಗೆ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ವಾಚಿಸುವವರನ್ನು ಗಮಕಿ ಎನ್ನುವುದು ರೂಢಿ. ಹಾಗೆಯೇ ಕಾವ್ಯದ ಅಂತರಾರ್ಥದ ಸೊಗಸು-ಸೊಬಗು-ಸೊಗಡನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿ ಬಿತ್ತರಿಸುವವರು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರು ಎಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಬಹು ಹಿಂದೆ ರಾಜರ ಆಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳು, ಸಂಗೀತಗಾರರು, ನೃತ್ಯಕಲಾವಿದರು ಇಂತಹವರಿಗೆ ಮಾನ್ಯತೆಗಳಿದ್ದಂತೆಯೇ ಗಮಕಿಗಳಿಗೂ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನವಿತ್ತು. ನೆರೆಯ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ ತಮಿಳುನಾಡು, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಹಾಗೂ ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಗಮಕಕಲೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದು ಪುರಾಣ ಪ್ರಧಾನ ಓದುವಿಕೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ, ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು ಮೊದಲಾದ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ 'ಕವಿ, ಗಮಕಿ, ವಾದಿ, ವಾಗ್ಮಿ' ಇಂತಹ ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಗಮಕಿಗಳಿಗೆ 'ಗಮಕನ್' ಮತ್ತು 'ಓದುವರ್' ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿಂದಲೂ ತೆಲುಗುವಿನಲ್ಲಿ 'ಗಮಕಿ ಮತ್ತು ಪೌರಾಣಿಕುಲನು' ಎಂಬ ಪದದಿಂದಲೂ, ಮಲಯಾಳದಲ್ಲಿ 'ಪಟ್ಟನ್ ಅಥವಾ ಪಟ್ಟತ್ತಾನಂ' ಹೆಸರುಗಳಿಂದಲೂ ಕರೆಯುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಇದಕ್ಕೊಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕಾವ್ಯಗಳ ಅನುಸಂಧಾನಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಹೃದಯರಿಗೆ ತಿಳಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರೂಢಿಗತವಾಗಿ ಬಂದ ಶ್ರವ್ಯ ಪ್ರಧಾನ ಕಲೆಯಾಯಿತು. 'ಸಮಕಾಲೀನ' ಎಂಬ ಪದವು ಸಹಜವಾದ ಬಳಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಪದವಾದರೂ ನಿಘಂಟುವಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ 'ಒಂದೇ ಕಾಲಮಾನದ' ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು

ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಪ್ರಸಕ್ತಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವ, ಐತಿಹಾಸವಾಗಿ ಅನುಸಂಧಾನ ಗೊಳಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವಾಗಿದೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮನ್ವಯ ಎಂದಾಗ ಆಯಾ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿನ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ಮಾನವನ ಯಾಂತ್ರಿಕತೆ ಬದುಕಿನಲ್ಲೂ ಆಯಾ ವಿಷಯಗಳ ಶೋಧನೆಯೊಂದಿಗೆ ಅದರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಮತ್ತು ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಅನಾವರಣವಾಗಿದೆ.

ಗಮಕದ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ : ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇ ಶತಮಾನದ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ ಗಮಕಕಲೆ ಹಲವು ಏಳುಬೀಳುಗಳ ನಡುವೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಜನಮಾನಸದಲ್ಲಿ ಉಳಿದು, ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದ್ದು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಅವಲೋಕಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಗಮಕಕಲೆಯ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವ ಒಂದೆಡೆಯಾದರೆ ಗಮಕಕಲೆಯ ಪ್ರಸ್ತುತದ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಇಂದಿಗೂ ಅನೇಕರು ಗಮಕ ಎಂದರೇನು? ಅಥವಾ ಗಮಕದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಏನಿದೆ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥವಾದ ಉತ್ತರಗಳು ಹಾಗೂ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹಲವು ಅವಲೋಕನ ಹಾಗೂ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕೇಳುವ ಅಥವಾ ಆಲಿಸುವ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗಮಕವೇ ದಿವ್ಯ ಔಷಧ : ಮನುಷ್ಯನ ಕಲಿಕೆಯ ವಿನ್ಯಾಸ ಅಥವಾ ಸ್ವರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಮಾನ್ಯತೆ ಇದೆ. ಮಗುವಿನ ಮೊದಲ ಕಲಿಕೆ ಹೇಗೆ ಅನುಕರಣೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಮನುಷ್ಯನ ಜ್ಞಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಆಲಿಸುವಿಕೆಯೇ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಪ್ರಬಲ ಅಸ್ತ್ರವಾಗಿದೆ. ಕಾವ್ಯ ಕಿವಿಯ ಮೂಲಕ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕು; ಆಗ ಕಾವ್ಯಾಸ್ವಾದನ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತದೆ. 'ಕಿವಿಯಿಂ ಬಗೆವುಗುಪೊಡೆ.....' ಎಂಬುದು ಪಂಪನ ಮಾತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕಣ್ಣಿಂದ ಮೌನವಾಗಿ ಓದಿಕೊಂಡರೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. 'ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು' ಎಂದು ಸಲಹೆ ನೀಡುವ ಹಡ್ಸನ್ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸಿ.ಪಿ.ಕೆ. ಅವರು ಗಮಕಕಲೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ ನೀಡುವಾಗ ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದಾರೆ.¹ ಹಲವು ಕಾವ್ಯಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಪುರಾಣ ಸಂಬಂಧಿ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಗಮಕದ (ಕಾವ್ಯವಾಚನದ) ಮೂಲಕ ತಿಳಿ ಹೇಳಿದಾಗ ಗಮನವಿಟ್ಟು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಥವಾ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಆಲಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ಗ್ರಹಣ ಅಥವಾ ಜ್ಞಾನದ ಅನುಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಮಕಕಲೆ ಇಂದಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸ್ತುತ ಎಂಬುವುದರಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಮಾತಿಲ್ಲ.

ಓದುವ ಕಲಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಕಂಠಸ್ಥ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ : ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಭೂತ ಆಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಲಿಸುವಿಕೆ ಅಥವಾ ಗ್ರಹಿಸುವಿಕೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಓದುವಿಕೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದು, ಮಗು ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಂದು

ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ವಾಚಿಸಬೇಕೆಂಬ ಸಂಸ್ಕಾರ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾದ ಕಲಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಗೂ ತನ್ನದೇ ಸೌಂದರ್ಯವಿದ್ದು ಅದರ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಓದುವುದನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಥವಾ ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಸ್ಕಾರ ಇಂದಿಗೂ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಗಮಕಕಲೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಗುರುಮುಖೇನ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ. ನಿರಂತರ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಸಿದ್ಧಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಓದುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಓದಿದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪದ್ಯ ಅಥವಾ ಗದ್ಯದ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಬೌದ್ಧಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದ್ದು ಕಂಠಸ್ಥ ಪದ್ಧತಿ ಹಲವು ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಪದ್ಯ ಅಥವಾ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳ ಉದ್ಧಾರವೇ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಗಮಕದ ಗಾಯನದ ಮೂಲಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಲುಗಳನ್ನಾದರೂ ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ ತನ್ಮೂಲಕ ಸ್ಮರಣ ಶಕ್ತಿಯ ವೃದ್ಧಿಗೂ, ಸೂಕ್ತ ಓದುಗಾರಿಕೆಗೂ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ.

ಗಮಕಿಗಳೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಬರೆಹದ ಓದುಗರಲ್ಲ; ದೃಶ್ಯಕಾವ್ಯದ ನಿರ್ಮಾತೃಗಳು : ಗಮಕವೆಂದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಅರ್ಥಗ್ರಹಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಭಾವ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ರಾಗದ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಹೇಳುವ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಬಗೆ. ಇದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವವರಿಗೆ ವಾಚನಕಾರರು ಅಥವಾ ಗಮಕಿಗಳು ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದೇವೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರತಿಭಾ ಸಂಪನ್ನರು ಕಾವ್ಯದ ಮೂಲ ಆಶಯಕ್ಕೆ ಭಂಗ ಬರದಂತೆ ಮೊದಲು ಕಾವ್ಯಾಂತರ್ಗತ ಸೊಬಗನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಕೇಳುಗರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಓದಿನಲ್ಲೇ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಅಥವಾ ಕಲ್ಪನಾ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ನಾದವರಿತ ಸಮರ್ಥ ಗಾರುಡಿಗರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕವಿ ಬರೆದ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಜೀವ ಚೈತನ್ಯ ತುಂಬುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವವನೇ ಸಮರ್ಥ ಗಮಕಿಯಾಗಿದ್ದು ಅಂತಹ ಗಮಕಿ ದೃಶ್ಯ ಕಾವ್ಯದ ನಿರ್ಮಾತೃ ಎಂದೇ ಗುರುತಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರ ದೊಡ್ಡ ಸಮೂಹವೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಇವರ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದ್ದು ಇಂದು ಸಾಕಷ್ಟು ಜನ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಿಗಳು ಕಾವ್ಯಾನುಸಂಧಾನ ನಡೆಸಿದರೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಗ್ರಹಿಕೆಗೆ ಅಥವಾ ಚಿತ್ತಾಕರ್ಷಕ ಕಲಿಕೆಗೆ ಗಮಕಿಯ ಪಾತ್ರ ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯ ಎಂಬುವುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಲು- ಬರೆಯಲು ಕಲಿತವರೆಲ್ಲ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರಿಯ ಓದಿದರೆ ಸಾಲದು ಅವುಗಳನ್ನು ಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಂತಹ ಕಾವ್ಯಾಸಕ್ತಿಗೆ ಗಮಕಕಲೆ ಒಂದು ಸಾಧನವಾಗುತ್ತದೆ. ಕವಿತೆಗಳಾಗಲಿ, ನಾಟಕಗಳಾಗಲಿ ಕೇವಲ ಪದಪುಂಜಗಳ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲ; ಅದು ಭಾವ ಪೂರ್ಣವಾದ ಅರ್ಥ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಕಾವ್ಯಾನುಸಂಧಾನ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅರಿತ ಗಮಕಿ ತನ್ನ ವಾಚನದ ಮೂಲಕವೇ ಸಹೃದಯನಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ದೃಶ್ಯ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಸ್ವತಿ ಪಟಲದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸುತ್ತಾನೆ. "ಕಾಗದದ

ಮೇಲೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವಾಗ ಹುದುಗಿರುವ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಧ್ವನಿ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಾಂಗೋಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಕುಶಲಕರ್ಮಿ ಗಮಕಿ" (ಗಮಕ ವಿಚಾರ ಲೇಖನ-ಗಮಕ ಚಿಂತನ-ಮಂಥನ) ಎಂದು ಟಿ.ವಿ. ವೆಂಕಟಾಚಲ ಶಾಸ್ತ್ರೀ ಅವರು ಗಮಕಿಯನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ರಸಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ರಸಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಗಮಕ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಧನ : ಗಮಕವು ಸಂಗೀತದೊಂದಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹದವರಿತ ಸಮಿಶ್ರಣವಾಗಿದ್ದು ರಸಾಸ್ವಾದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಗಮಕದಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಭೋಚಿತವಾದಂತಹ ಭಾವಸ್ಪೂರಣೆಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರಸೋತ್ತತ್ತಿ ರಾಗಗಳ ಬಳಕೆ ಸಹಜ ಸುಂದರವಾಗಿ ಮೇಳೈಸಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ವಿವಿಧ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳ ಅಥವಾ ಪಾತ್ರಗಳ ಭಾವಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ರಸಪ್ರಜ್ಞೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೇಳುಗರಲ್ಲಿ ರಸಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಗಮಕ ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಶ್ರವಣ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ನವರಸಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭೋಚಿತವಾಗಿ ಗಮಕದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿ ಕಾವ್ಯದ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಸಹೃದಯರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸುವ ಕೆಲಸ ಗಮಕದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಗಮಕ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರುವ ರಸಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿ ಅವುಗಳ ಆಸ್ವಾದನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಕರ್ಣಾವಸಾನದ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕರುಣಾರಸ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಂಡು ಸಹೃದಯನಲ್ಲಿ ಆ ರಸವನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುವಂತಿದ್ದರೆ, ಕೀಚಕನ ವಧಾ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ದುಷ್ಪತನದ ನಾಶದೊಂದಿಗೆ ವೀರರಸವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ತನ್ಮೂಲಕ ರಸಾಸ್ವಾದನೆಯೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮೊಳಗಿನ ರಸಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳ ಉಳಿವು ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ : ಇಂದಿಗೂ ಜನಮಾನಸದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕಾವ್ಯದ ಸಾಲುಗಳು, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪದ್ಯಗಳು, ರಸಯುಷಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ ಕಾವ್ಯದ ಕೆಲವು ಸಾಲುಗಳು ಜನಜನಿತವಾಗಿ ಜನರ ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಗಮಕಿಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಸ್ಮರಣೀಯವಾದದ್ದು ಎಂಬುದು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ರಾಜಾಶ್ರಯ ಪಡೆದ ಗಮಕಿಗಳು ಕವಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದ ಮೊದಲ ವಾಚಕರಾಗಿದ್ದು ಕಾವ್ಯ ಕೃತಿಯ ರಸಾಸ್ವಾದನೆಗೆ ಕಾರಣೀಭೂತ ರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ಅಕ್ಷರಸ್ಥರೇ ಬಹುಪಾಲು ಇದ್ದರೂ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ವಾಚಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಗಮಕಕಲೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಗಮಕಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಲಸ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಿದೆ. ತನ್ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲದೆ ನೂರಾರು ಆಧುನಿಕ ಕಾವ್ಯಗಳೂ, ಮುಕ್ತಕ ಕೃತಿಗಳೂ ಜನರನ್ನು ತಲುಪುವಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಧ್ಯಯನಶೀಲರಾಗುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖರಾಗಬೇಕಿದೆ. ನಮಗೆ ನಾವೇ ಆತ್ಮಾವಲೋಕನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ, ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆಷ್ಟು ಗೊತ್ತು? ಪು.ತಿ.ನ. ಅವರ

'ಶ್ರೀಹರಿ ಚರಿತೆ', ವೀರಪ್ಪ ಮೋಯ್ಲಿಯವರ 'ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾನ್ವೇಷಣಂ' ಮುಂತಾದ ಹತ್ತಾರು ಹೊಸ ಕೃತಿಗಳು ಜನರಿಗೆ ತಲುಪುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮೇಲಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಗಮಕಕಲೆ ಒಂದು ಸಮರ್ಥ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ. "ಗಮಕ ಒಂದು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಲೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಆ ಕಲೆಯನ್ನೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಮತ್ತು ಕವಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಗಮಕಿಗೂ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಕೀರ್ತಿ ಕರ್ಣಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಬೇಕು"¹ ಎಂಬ ಎಂ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ ಅವರ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ನುಡಿಯನ್ನು ನಾವಿಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಅವಧಾನ ಮತ್ತು ತಾಳ್ಮೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ : ಕಾವ್ಯಗಳ ವಾಚನ ಅಥವಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಕೇಳುವುದೆಂದರೆ ಅದೊಂದು ಅವಧಾನ (ಒಂದೆಡೆ ಗಮನಿಸುವುದು). ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತು ಆಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೆ ಅದೊಂದು ತಪಸ್ಸು. ಇದು ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ನಿರಂತರ ಅಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಕಾವ್ಯವಾಚನ ಕಲೆ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಆಲಿಸುವಿಕೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದರಿಂದ ಅವನಲ್ಲಿ ಕಿವಿಕೊಟ್ಟು ಕೇಳುವ ಏಕಾಗ್ರತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಅವಧಾನವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಇದೊಂದು 'ಶ್ರವಣ ಸುಧಾ...' ಸಾಧನವಾಗಿದ್ದು ನೋಡುವಿಕೆಗಿಂತ ಕೇಳುವಿಕೆಯೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ. ತಾಳ್ಮೆಯ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಗಮಕವು ಒಂದು ಅಭ್ಯಾಸ ಶಾಲೆಯೂ ಆಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಆಧುನಿಕ ಜಂಜಾಟದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ, ಸ್ವಯಂ ಅವಲೋಕನಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಸಮಾಧಾನ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಅಮೂಲ್ಯ ಕೊಡುಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಆಸ್ವಾದನೆಗೆ ಗಮಕವೇ ಸೂಕ್ತ ಕಲೆಯಾಗಿದೆ : ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನವಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯ ಪರಂಪರೆಯು ನಹೀ ಜ್ಞಾನೇನ ಸದೃಶಂ ಪವಿತ್ರಮಿಹ ವಿದ್ಯತೇ ಎಂದಿದೆ. ಕಾವ್ಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಅಥವಾ ಆಸ್ವಾದದ ಉದ್ದೇಶವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಂತೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಜ್ಞಾನದ ಹರವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ನಾವು ತಿಳಿದಿರುವದಷ್ಟೇ ಸತ್ಯವಲ್ಲ. ಅದರ ಆಚೆಗೂ ಅನೇಕ ಸತ್ಯಗಳಿವೆ ಮತ್ತು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಾವ್ಯದ ಅನುಸಂಧಾನ ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾವ್ಯ ಅಥವಾ ಕೃತಿಯ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು, ಅವುಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳನ್ನು, ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು, ಕಾವ್ಯದ ಒಳಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಕಥೆಯ ಒಳ ಮರ್ಮಗಳನ್ನು-ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮಕಕಲೆಯ ಮೂಲಕ ವಾಚನ-ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಿಂದ ಅರಿಯಲು ಬಹಳಷ್ಟು ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ಪಂಪನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡು ಕವಿ ಕುವೆಂಪುವಿನವರೆಗೂ ಸಾವಿರಾರು ಕೃತಿಗಳ ಆಶಯ ಮತ್ತು ಅನುಸಂಧಾನ ಅದ್ವಿತೀಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನೇ ಒದಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕರು ಮೌಲಿಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಅವೆಲ್ಲದರ ಅವಲೋಕನ ಗಮಕದ ಮೂಲಕ ನಡೆಯುವುದು ಮತ್ತಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮನುಷ್ಯನ ಆತ್ಮಾವಲೋಕನ ಅಥವಾ ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಗಮಕಕಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಲಾ ಸಾಧನ : 'ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರಿಯುವುದೇ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಾಧನೆ' ಎಂಬ ಮಾತಿನಂತೆ ತನ್ನ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ತಾನು ಅವಲೋಕನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸುಭಾಷಿತವೊಂದರಲ್ಲಿ 'ಪ್ರತ್ಯಹಂ ಪ್ರತ್ಯವೇಕ್ಷೇತ ನರೇಶ್ವರಿತಮಾತ್ಮನಃ' ಎಂದಿರುವುದು. ಗಮಕಕಲೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಾಹಕವಾಗಿ, ಮೌಲ್ಯಗಳ ಆಗರವಾಗಿ, ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ನೈತಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳನ್ನು ಕಾವ್ಯವಾಚನದ ಮೂಲಕ ಉಣಬಡಿಸುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯ ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಹೇಳುವ ಪ್ರಬಲ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವಾಗಿದೆ. ಕಾವ್ಯಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸದಾ ಸುವಿಚಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸದಾಲೋಚನೆಗಳಿಗೆ ತೊಡಗಿಸುತ್ತದೆ. ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು, ಅಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿವೃತ್ತಿಯೂ ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಕಾವ್ಯದ ಪರಮ ಪ್ರಯೋಜನ. ಕಾವ್ಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನ, ಆಸ್ವಾದನೆ ಮಾಡಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡವಳಿಕೆಗಳು ಅದನ್ನು ಮಾಡದವರ ನಡೆ ನುಡಿಗಳಿಗಿಂತ ಮೇಲ್ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಕಾವ್ಯಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸುಸಂಸ್ಕೃತರನ್ನಾಗಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನ ಎಂಬುದನ್ನು ಹಲವು ಅವಲೋಕನಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಕಾಣುವ ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಮೋಸ, ವಚನ ಭ್ರಷ್ಟತೆ, ಸ್ವಜನಪಕ್ಷಪಾತ ಮುಂತಾದ ಹತ್ತು ಹಲವು ನ್ಯೂನತೆಗಳ ನಡುವೆ ಒಂದು ಸುಂದರ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಗಮಕ ಕಲೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಮಾನಸಿಕ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಹಕಾರಿ : ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಲೆಗಳು ಅಸಂತೋಷ ಅಥವಾ ಮಾನಸಿಕ ಖಿನ್ನತೆ ಉತ್ತಮ ಪರಿಹಾರವಾಗಿದ್ದು ಸಂಗೀತದ ತೆರಪಿಗಳಂತೆ ಗಮಕವು ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮುದನೀಡುತ್ತಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ದೂರವಾಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗಮಕ ಧರಪಿಯು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮನದ ದುಃಖ ತುಮುಲಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆಯಲು, ನವೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು, ಜೀವನೋಲ್ಲಾಸ ಪ್ರೇರಣೆ ಪಡೆಯಲು ಗಮಕಕಲೆ ಇಂದು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಭೌಳಿ, ಕಾನಡ, ಮೋಹನ, ದೇವಗಾಂಧಾರ, ಸಂಧ್ಯಾ, ಮಧ್ಯಮಾವತಿಯಂತಹ ಅನೇಕ ರಾಗಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭೋಚಿತವಾಗಿ ಹಾಡಿ ಸಹೃದಯರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅರ್ಥೈಸಿದಾಗ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅನೇಕರ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ವೇದ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಿಂದಲೂ ಗಮಕಕಲೆ ಆರೋಗ್ಯ ಪೂರ್ಣ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಮತ್ತು ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದೇ ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದು.

ಪರಂಪರೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವ ಮತ್ತು ಕಾಪಿಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ : ಗಮಕಕಲೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಮನಗೊಂಡಿದ್ದು ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ತನ್ಮೂಲಕ

ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಾರಸುದಾರರಾಗುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮೇಲಿದೆ. ಗಮಕಕಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಸಂಗೀತ ಕಲೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಸಂಗೀತದ ಪರಿಶ್ರಮ ವ್ಯಾಸಂಗಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕ. ಅಂತಹ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರನ್ನು ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತರನ್ನು ಈ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಈ ಕಲೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಾ ಭವಿಷ್ಯದ ಅದರ ವಾರಸುದಾರರನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಗಳ ಪ್ರೀತಿ, ಅವಿವಾಚನ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡವರು ಮುಂದೆ ಕವಿ, ಸಾಹಿತಿ, ವಾಗ್ಮಿಗಳಾಗಿ ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಚಸ್ಸಿಗೆ ಇದು ಕಾರಣವಾಗಬಲ್ಲದು. "ನಮ್ಮ ಸಾರಸ್ವತ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಒಂದು ಅನಿವಾರ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿದ್ದ ಗಮಕಕಲೆಗೆ ಉಜ್ವಲ ಭೂತವಿದ್ದಂತೆ ಭವಿಷ್ಯವೂ ಉಂಟು. ಕವಿ, ಸಹೃದಯ ಇಬ್ಬರೂ ಗಮಕಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿರಬೇಕು. ಅಭಿನವಗುಪ್ತ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಕವಿ, ಸಹೃದಯ ಇಬ್ಬರೂ ಸರಸ್ವತಿ ತತ್ವದ ಎರಡು ಮುಖಗಳು. ಇವರ ಜೊತೆಗೆ ಗಮಕಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಸರಸ್ವತೀ ತತ್ವ ಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತದೆ; ಕಾವ್ಯವೃತ್ತ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತದೆ" ಎಂಬ ಸಿ.ಪಿ.ಕೆ. ಅವರ ನುಡಿಗಳು ಗಮಕಕಲೆ ಮತ್ತು ಗಮಕಿಯ ಇಂದಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಆಧುನಿಕ ಭರಾಟೆಯಲ್ಲಿ, ವಿವಿಧ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೇಲಾಟದಲ್ಲಿ, ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ, ನೂರಾರು ಪೈಪೋಟಿಗಳ ನಡುವೆ ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಗುರುತರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ, ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ಗಮಕಾಭಿಮಾನಿಗಳ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಗಮಕಕಲೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೊಸ ರೂಪ-ವಿನ್ಯಾಸಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿತ್ಯನೂತನವಾಗಿ ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ತಲುಪುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರದಾಗಿದೆ.

ಸಂದರ್ಭ ಸೂಚಿಗಳು

- ೧. 'ಶ್ರವ್ಯಕಲೆ'-ಇದನ್ನು ಕೇಳುವ ಅಥವಾ ಅವಧಾನಿಸುವ ಕಲೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ಆಲಿಸುವಿಕೆಯೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಚೀನಕಲಾಪ್ರಕಾರಗಳ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರವ್ಯ ಕಲೆ, ದೃಶ್ಯ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಶ್ರವ್ಯದೊಂದಿಗೆ ದೃಶ್ಯ ಕಲೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
- ೨. ಸಿ.ಪಿ. ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರ್ : ಗಮಕಕಲೆ : ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ, ಗಮಕ ಚಿಂತನ-ಮಂಥನ; ಪುಟ-೧೪೫
- ೩. ಎಂ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ : ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗಮಕ ಮತ್ತು ಗಮಕಿಗಳು, ಗಮಕ ಚಿಂತನ- ಮಂಥನ; ಪುಟ-೨೨೨.
- ೪. ಸಿ.ಪಿ. ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರ್ : ಗಮಕಕಲೆ : ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ, ಗಮಕ ಚಿಂತನ-ಮಂಥನ; ಪುಟ-೧೪೬.

೯. ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭವಿಷ್ಯ

ಡಾ. ಜ್ಯೋತಿ ಪ್ರಿಯಾ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ : ಇಂದಿನ ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನೂ ಆಳವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೇಲೂ ಇದರ ಪ್ರಭಾವ ಅನನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧವು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ, ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು, ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಭಾಷಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ (ಎನ್.ಎಲ್.ಪಿ) ಯಂತ್ರ ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕ ಎ.ಐ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ, ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಪದಗಳು: ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಭಾಷಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾನವಿಕ, ಯಂತ್ರಕಲಿಕೆ

೧. ಪೀಠಿಕೆ : ಮಾನವ ಸಮಾಜದ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಾಧ್ಯಮವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಪ್ರಸರಣ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಮುದ್ರಣ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ರೇಡಿಯೋ, ದೂರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ನಂತರ, ಇದೀಗ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ನಂದನಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸುಮಾರು ೧೫೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪರಂಪರೆ ಹೊಂದಿದೆ. ಆದಿಕವಿ ಪಂಪ, ರನ್ನ, ಪೊನ್ನ ಮೊದಲೊಂದು ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ಕುವೆಂಪು, ಬೇಂದ್ರೆ, ಕಾರಂತ, ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಲಂಕೇಶ್ ವರೆಗೆ ಈ ಅಖಂಡ ಧಾರೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ, ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು, ಅನ್ವೇಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲು ಎ.ಐ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಒಂದು ಶಕ್ತಿಯುತ ಸಾಧನವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಡಾ. ಜ್ಯೋತಿ ಪ್ರಿಯಾ : ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಡಾ. ಪಿ. ದಯಾನಂದ ಪ್ರೈ-ಪಿ ಸತೀಶ ಪ್ರೈ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ರಥಬೀದಿ ಮಂಗಳೂರು. ೫೭೫೦೦೧, ದೂ: ೯೯೮೬೭೮೧೯೦೬

ಜುಬಿಗಾ (೨೦೨೪) ಅವರ ಪ್ರಕಾರ, ದೊಡ್ಡ ಭಾಷಾ ಮಾದರಿಗಳು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಭಾಷಾಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಿಸಿವೆ, ಮತ್ತು ಇದರ ಪ್ರಭಾವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳ ಮೇಲೂ ವ್ಯಾಪಕವಾಗುತ್ತಿದೆ.

೧.೧ ಸಂಶೋಧನಾ ಉದ್ದೇಶಗಳು : ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು. ಎ.ಐ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸರಣದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು. ಕನ್ನಡ ಎನ್.ಎಲ್.ಪಿ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವರ್ತಮಾನ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು. ಎ.ಐ. -ಸಹಾಯಿತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಅನುವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭವಿಷ್ಯದ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು.

೨. ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನ : ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧ ಬಹು-ವಿಧಾನ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದೆ. ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಮೂರು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ:

೨.೧ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ವಿಧಾನ : Scopus, Web of Science, Google Scholar ಮತ್ತು ಎಐಬಿಐಡಿಬಿ ಡೇಟಾಬೇಸ್‌ಗಳಿಂದ 2018-2024ರ ನಡುವೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. 'Artificial Intelligence', 'Natural Language Processing', 'Kannada NLP', 'Indic Languages AI', 'Regional Language Literature' ಮತ್ತು Digital Humanities' ಮುಂತಾದ ಕೀವರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ೮೭ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಪೈಕಿ ೨೪ ಲೇಖನಗಳು ನೇರ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವಂತಹವು ಎಂದು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

೨.೨ ವಿಷಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ : AI4Bharat IndicNLP ಯೋಜನೆ (Kunchukuttan et al., 2020), iNLTK ಲೈಬ್ರರಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ NLP ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. Aparna et al. (2024) ಅವರ ಕನ್ನಡ ಮೌಖಿಕ ಜ್ಞಾನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ASR ಕಾರ್ಪಸ್ (IISc-MILE Kannada ASR Corpus) ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

೨.೩ ತುಲನಾತ್ಮಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ : ಹಿಂದಿ, ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು ಮೊದಲಾದ ಇತರ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಎ.ಐ. ಅಳವಡಿಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಉತ್ಪಾದಕ ಎ.ಐ. ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ಪಂದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನೂ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ ೧ : ಎ.ಐ. ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಹರಿವು (AI-Kannada Literature Process Flow)

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಡಿಜಿಟಲ್ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹ

ಎನ್.ಎಲ್.ಪಿ. ಮತ್ತು ಎ.ಎಂ.ಪಿ. ಮೆಷಿನ್ ಲರ್ನಿಂಗ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ

ಎ.ಐ. ಪರಿಕರಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ & ಉತ್ಪಾದನೆ

ಭವಿಷ್ಯದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ

೨. ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಚರ್ಚೆ

೨.೧ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಎನ್.ಎಲ್.ಪಿ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ : AI4Bharat IndicNLP ಯೋಜನೆ ಕನ್ನಡ ಸೇರಿದಂತೆ ೧೦ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ೨.೭ ಶತಕೋಟಿ ಪದಗಳ ಬೃಹತ್ ಏಕಭಾಷಾ ಕಾರ್ಪಸ್ ಮತ್ತು ಪ್ರಿ-ಟ್ರೇನ್ಡ್ ವರ್ಡ್ ಎಂಬೆಡಿಂಗ್ ತಯಾರಿಸಿದೆ (Kunchukuttan et al., 2020). ಈ ಮಾದರಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ. ಮೈಕ್ರೋಸಾಫ್ಟ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಇಂಡಿಯಾದ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಶೋಧಕಿ ಕಲಿಕಾ ಬಾಲಿ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ: “ಎ.ಐ. ಪರಿಕರಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಅವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಫ್ರೆಂಚ್ ಅಥವಾ ಸ್ಪಾನಿಷ್ ಮಾತಾಡದ ಜನರಿಗೂ ಉಪಯೋಗಕರವಾಗಬೇಕು” (IndiaAI.gov.in, 2024). ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು ಈಗ Karya ಮುಂತಾದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಡೇಟಾ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

೨.೨ ಎ.ಐ. ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ : ಉತ್ಪಾದಕ ಎ.ಐ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಗೂ ಮಾರ್ಗ ತೆರೆಯುತ್ತಿದೆ. De Vicente-Yagüe-Jara et al. (2023) ಅವರ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರಕಾರ, ಚಾಟ್ ಜಿಪಿಟಿ ಮಾದರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಮೌಲಿಕತೆಗೆ ಗಣನೀಯ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಬಲ್ಲದು, ಆದರೆ ಮುಂದುವರಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಮಿತಿಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತವೆ. Aparna et al. (2024) ಅವರ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮೌಖಿಕ ಸಮುದಾಯ ಜ್ಞಾನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಅಧ್ಯಯನ, ಕಡಿಮೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಭಾಷೆ ಆಗಿರುವ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಎ.ಐ. ಸಾಧನಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಸವಾಲನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಎ.ಐ. ಎ.ಎಸ್.ಆರ್. ಹಾಗೂ ಎನ್.ಎಲ್.ಪಿ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜ್ಞಾನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ತೋರಿಸಿದೆ.

೨.೩ ಎ.ಐ. ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ ಪ್ರಶ್ನೆ : ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಎ.ಐ. ಪಾತ್ರವನ್ನು ಕುರಿತ ಚರ್ಚೆ ಜಗತ್ತಾದ್ಯಂತ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. Exploring the Bound-

aries of Authorship (2024) ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರಕಾರ, ಎ.ಐ. ಉತ್ಪಾದಿತ ಬರಹ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಬರಹದ ನಡುವೆ ಗಣನೀಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಭಾವನಾ ಆಳ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅನನ್ಯತೆ ಮಾನವ ಬರಹದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಎ.ಐ. ಒಂದು ಶಕ್ತಿಯುತ ಸಹಾಯಕ ಸಾಧನವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಬಲ್ಲದು. ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾನವಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಎ.ಐ. ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಕ್ರಮೇಣ ಹೆಚ್ಚಳ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. Humanities and Social Sciences Communications (2024) ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಬಿಬ್ಲಿಯೋಮೆಟ್ರಿಕ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ೨೦೨೨ರ ನಂತರ ‘ಉತ್ಪಾದಕ ಎ.ಐ.’ ಮತ್ತು ‘ಜನರೇಟಿವ್ ಎ.ಐ.’ ಮಾನವಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿದೆ.

೨.೩ ಅಲ್ಪ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಎ.ಐ. ನ್ಯಾಯ : ಕನ್ನಡವು ಅಂದಾಜು ೫.೫ ಕೋಟಿ ಮಾತನಾಡುವ ಜನರ ಭಾಷೆಯಾದರೂ, ಎ.ಐ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಇದೊಂದು ‘ಕಡಿಮೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಭಾಷೆ’. Indic LLM ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ (2025) ಪ್ರಕಾರ, ಜಿ.ಪಿ.ಟಿ-೪, ಕ್ಲೌಡ್, Llama ಮೊದಲಾದ ಮುಂಚೂಣಿ ಭಾಷಾ ಮಾದರಿಗಳು ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬಹುಭಾಷಿಕ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡರೂ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇನ್ನೂ ಸೀಮಿತ. Llanes-Ortiz (2023) ಅವರ ಸಂಶೋಧನಾ ಚೌಕಟ್ಟು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳ ಬಳಕೆ ಸಹಜಗೊಳಿಸಲು ೭ ಪ್ರಮುಖ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧ್ಯಗೊಳಿಸುವುದು, ಆನ್ಲೈನ್ ವಿಷಯ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆ ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು.

೨.೪ ಎ.ಐ. ಅನುವಾದ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಎ.ಐ. ಆಧಾರಿತ ಅನುವಾದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯಗಳ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಎ.ಐ.-ಸಹಾಯಿತ ಅನುವಾದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. Singh et al. (2024) ಅವರ IndicGenBench ಯೋಜನೆ ೨೯ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡ-ಭಾಷಾ ಸಾರಾಂಶ, ಅನುವಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರಶೋತ್ತರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ವ್ಯಾಪಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ದತ್ತಾಂಶ ರಚಿಸಿದೆ.

೪. ಪ್ರಮುಖ ಚರ್ಚೆ

೪.೧ ಎ.ಐ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ನೀಡಬಹುದಾದ ಕೊಡುಗೆಗಳು

* ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಒ.ಸಿ.ಆರ್. (ಆಪ್ಟಿಕಲ್ ಕ್ಯಾರೆಕ್ಟರ್ ರಿಕಗ್ನಿಷನ್)

* ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಡೇಟಾ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಮಾದರಿ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ (ಪ್ಯಾಟರ್ನ್ ರೆಕಗ್ನಿಷನ್)

- * ಆಟೋಮೇಟೆಡ್ ಕನ್ನಡ-ಇಂಗ್ಲಿಷ್/ಹಿಂದಿ ಅನುವಾದ ಸೇವೆಗಳು
- * ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಚಾಟ್‌ಬಾಟ್ ಮತ್ತು ಸಂವಾದ ಕಲಿಕಾ ಸಾಧನಗಳ ಬಳಕೆ
- * ಕನ್ನಡ ಸ್ವರ ಮಾನ್ಯತೆ (ಸ್ಪೀಚ್ ರೆಕಗ್ನಿಷನ್) ಮತ್ತು ಪಠ್ಯ-ಸ್ವರ (ಟೆಕ್ಸ್ಟ್ ಟು ಸ್ಪೀಚ್) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ
- * ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ಡಿಜಿಟಲ್ ಆರೈವ್ ಮತ್ತು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸರ್ಚ್ ಸಿಸ್ಟಮ್

೪.೨ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಮಿತಿಗಳು : ಎ.ಐ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ಡಿಜಿಟಲ್ ಡೇಟಾ ಕೊರತೆ. ಐಐಒ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಅಗಾಧ ಪ್ರಮಾಣದ ಡೇಟಾ ಅಗತ್ಯ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ವ್ಯಾಕರಣ ಸಂಕೀರ್ಣತೆ ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಭ-ಸಂವೇದನಶೀಲ ಅರ್ಥ ಗ್ರಹಿಕೆ ಎ.ಐ. ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಕಠಿಣ ಸಮಸ್ಯೆ. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆಳವನ್ನು ಎ.ಐ. ಮಾದರಿಗಳು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇನ್ನೂ ಸೀಮಿತ.

೪.೩ ನೈತಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು : ಎ.ಐ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಾಮ್ಯತ್ವ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮಹತ್ವದ ಚರ್ಚೆ ಉಂಟುಮಾಡಿವೆ. ಮಾನವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕರ್ತೃತ್ವ ಮತ್ತು ಎ.ಐ. ಸಹಾಯ ನಡುವಿನ ಗಡಿ ಎಲ್ಲಿ ಎಳೆಯಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ತರದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ನೈತಿಕ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

೫. ತೀರ್ಮಾನ : ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಅಧ್ಯಾಯ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಎ.ಐ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬದಲಿ (ರಿಪ್ಲೇಸ್‌ಮೆಂಟ್) ಅಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ ಅದರ ಸಶಕ್ತ ಸಹಭಾಗಿ (ಎಂಪವರಿಂಗ್ ಪಾರ್ನರ್) ಪ್ರಾಚೀನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿತರಣೆ ವರೆಗೆ, ಎನ್.ಎಲ್.ಪಿ. ಆಧಾರಿತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ಎ.ಐ.-ಸಹಾಯಿತ ಅನುವಾದ ವರೆಗೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭವಿಷ್ಯ ಎ.ಐ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಜೊತೆ ಮೈತ್ರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಸಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ತಜ್ಞರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಕನ್ನಡ ಡಿಜಿಟಲ್ ಕಾರ್ಪಸ್ ನಿರ್ಮಾಣ, ಎನ್.ಎಲ್.ಪಿ. ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಹೊಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಎ.ಐ. ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬಲವರ್ಧನೆ ಇಂದಿನ ತುರ್ತಿನ ಅಗತ್ಯ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದಾಗ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ತನ್ನ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಡಿಜಿಟಲ್ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯಬಹುದು.

೬. ಸಂಶೋಧನಾ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು

೧. ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯ ಡೇಟಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮುಂದಾಗಬೇಕು.

೨. ಕನ್ನಡ ಎನ್.ಎಲ್.ಪಿ. ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮುಂದಾಗಬೇಕು.
೩. AI4Bharat ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಡಿಜಿಟಲ್ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಬೇಕು.
೪. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಎ.ಐ. ನೈತಿಕ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆ ರಚಿಸಬೇಕು.
೫. ಎ.ಐ. ಸಾಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕು.

ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥಗಳು

1. Aparna, M., Srivatsa, S., Sai Madhavan, G., Dinesh, T.B., & Srinivasa, S. (2024). AI-Based Assistance for Management of Oral Community Knowledge in Low-Resource and Colloquial Kannada Language. In: Sachdeva, S., Watanobe, Y. (eds) Big Data Analytics in Astronomy, Science, and Engineering. BDA 2023. Lecture Notes in Computer Science, vol 14516. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-58502-9_1
2. de Vicente-Yagüe-Jara, M.I., et al. (2023). ChatGPT contributions to narrative fluency and originality in literary creativity: implications and limitations. *Frontiers in Education*, 9, 1347421. <https://doi.org/10.3389/educ.2024.1347421>
3. IndiaAI.gov.in. (2024). India turns to AI to capture its 121 languages for digital services. Government of India AI Portal. Retrieved from <https://indiaai.gov.in/article/india-turns-to-ai-to-capture-its-121-languages-for-digital-services>
4. Kunchukuttan, A., Kakwani, D., Golla, S., N.C., G., Bhattacharyya, A., Khapra, M.M., & Kumar, P. (2020). AI4Bharat-IndicNLP Corpus: Monolingual Corpora and Word Embeddings for Indic Languages. arXiv:2005.00085. Retrieved from <https://arxiv.org/abs/2005.00085>
5. Analysis of Indic Language Capabilities in LLMs. (2025). arXiv:2501.13912v1. Retrieved from <https://arxiv.org/html/2501.13912v1>
6. Frumin, I., et al. (2025). Mapping the Generative AI Research in Higher Education: 2022–2024 Insights. *Higher Education Quarterly*.

<https://doi.org/10.1111/hequ.70075>

7. Nature.com. (2024). Artificial intelligence in digital media, humanities, and information science: a multidimensional analysis of research trends and user perceptions. Humanities and Social Sciences Communications. <https://doi.org/10.1038/s41599-025-063729>
8. Zubiaga, A. (2024). Natural language processing in the era of large language models. Frontiers in Artificial Intelligence, 6, 1350306. <https://doi.org/10.3389/frai.2023.1350306>
9. Llanes-Ortiz, G. (2023). A research framework based on digital initiatives with Indigenous languages. Language Documentation & Conservation. University of Hawaii.
10. Singh, et al. (2024). IndicGenBench: Evaluation benchmark extending to 29 Indic languages. Proceedings of ACL 2024. Association for Computational Linguistics.
11. Wikipedia. (2024). Large language model. Retrieved April 2026 from https://en.wikipedia.org/wiki/Large_language_model
12. AI4Bharat. (2020). IndicNLP Catalog: A collaborative catalog of NLP resources for Indic languages. GitHub. Retrieved from https://github.com/AI4Bharat/indicnlp_catalog

೧೦. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ

ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ. ಜಿ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ : ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನವನ್ನು ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಯುಗವೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು (ಐ.ಸಿ.ಟಿ) ಮಾನವನ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕನ್ನು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಳಿಸುತ್ತಿವೆ. ಈ ವೇಗದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಕಾಸದ ನಡುವೆ ಭಾಷೆಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವ, ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿವೆ. ಜಾಗತಿಕ ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರಾಬಲ್ಯದ ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳು ಹಿಂಜರಿಯುವ ಅಪಾಯ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ, ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನವು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣದ ಇತಿಹಾಸಾತ್ಮಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಗಣಕಯಂತ್ರಗಳು, ಯುನಿಕೋಡ್ ಮಾನಕ, ಅಂತರಜಾಲ, ಮೊಬೈಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮ, ಇ-ಆಡಳಿತ, ಶಿಕ್ಷಣ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಮುಂತಾದ ಅನ್ವಯಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಎ.ಐ. ಮತ್ತು ಸಹಜ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕರಣೆ (ಎನ್.ಎಲ್.ಪಿ) ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಅಳವಡಿಕೆ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಪಠ್ಯಕರಣ (ಕಾರ್ಪಸ್) ನಿರ್ಮಾಣ, ಯಂತ್ರಾನುವಾದ, ಧ್ವನಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಭಾಷಾ ಉಪಕರಣಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಇರುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಈ ಅಧ್ಯಯನವು, ಸರ್ಕಾರದ ವರದಿಗಳು, ಭಾಷಾ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧಿತ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅಧ್ಯಯನವು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಬಳಕೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿರುವ

ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ. ಜಿ : ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ತ್ರಿವೇಣಿ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಕಾಮರ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್, ನಂ.೨೮/೨೯, ಹೆಸರಘಟ್ಟ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ, ಮಲ್ಲಸಂದ್ರ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦೦೫೨, ಮೊ: ೭೨೫೯೪೭೭೦೦೯

ತಾಂತ್ರಿಕ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳ ಅಸಮರ್ಪಕತೆ, ಗುಣಮಟ್ಟದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊರತೆ, ತಂತ್ರಜ್ಞರು ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ತಜ್ಞರ ನಡುವಿನ ಸಂಯೋಜನೆಯ ಅಭಾವವನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ಕೇವಲ ಭಾಷಾ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ, ಅದು ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾವೇಶದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಲೇಖನ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಮೂಲಪದಗಳು : ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಯುನಿಕೋಡ್, ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ, ಸಹಜ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕರಣೆ, ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ

೧. ಪರಿಚಯ : ಮಾನವ ಸಮಾಜದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಯುಗವೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ಕಾಲವನ್ನು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಯುಗವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಟರ್ನೆಟ್, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಮತ್ತು ಮೊಬೈಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಮಾನವ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯವು ಮಾನವ ಸಮಾಜದ ಚಿಂತನೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಜೀವನದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ರೂಪ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೂ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸುಮಾರು ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಹಳಗನ್ನಡದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಮಧ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಸಾಗಿತು. ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ, ಕಥೆ, ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ನಾಟಕಗಳ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಹೊಸ ರೂಪಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಸಾರ ಮತ್ತು ಓದುಗರ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಸಂಭವಿಸಿವೆ. ಇಪ್ಪತ್ತಕಳು, ಡಿಜಿಟಲ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಹೊಸ ಓದುಗರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತಿವೆ.

೨. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಹಲಿಡಿ ಶಾಸನದಿಂದ ಆರಂಭವಾದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪಂಪ, ರನ್ನ ಮತ್ತು ಪೊನ್ನ ಮುಂತಾದ ಮಹಾಕವಿಗಳ ಮೂಲಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಸಾಗಿತು. ಮಧ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣ ಮತ್ತು ಇತರ ವಚನಕಾರರು ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಭಕ್ತಿಯ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಿತು. ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಹೊಸ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಕಾದಂಬರಿ, ಕಥೆ ಮತ್ತು ನಾಟಕಗಳು ಸಮಾಜದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿವೆ.

೩. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ : ಮಾನವ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸಾರದ ವಿಧಾನಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ

ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಸಾಹಿತ್ಯವು ಮಾನವ ಸಮಾಜದ ಅನುಭವಗಳು, ಭಾವನೆಗಳು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದ್ದು, ಅದು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾಲಾನುಸಾರವಾಗಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಮೂಲಕ ಹರಡುತ್ತಿತ್ತು. ಜನಪದ ಕಾವ್ಯಗಳು, ಪುರಾಣ ಕಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಗಾಥೆಗಳು ಗುರು-ಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ಮೂಲಕ ತಲೆಮಾರುಗಳಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ನಂತರ ಬರವಣಿಗೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯವು ತಾಳೆಗಳು, ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಮತ್ತು ತಾಮ್ರಪತ್ರಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡತೊಡಗಿತು. ಮುದ್ರಣ ಯಂತ್ರದ ಆವಿಷ್ಕಾರವು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ತಿರುವನ್ನು ತಂದಿತು. ಮುದ್ರಣ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ವರ್ಗಗಳ ಓದುಗರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತು. ಇದರಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕೇವಲ ಸೀಮಿತ ವಲಯಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರದೆ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಹರಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಿತು. ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಮತ್ತೊಂದು ಮಹತ್ತರ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿತು. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್, ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರದ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಿಸಿತು.

ಇಂದಿನ ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕೇವಲ ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಇ-ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಆಡಿಯೋ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಪಾಡ್‌ಕಾಸ್ಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಡಿಜಿಟಲ್ ವೇದಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕವೂ ಓದುಗರನ್ನು ತಲುಪುತ್ತಿದೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಬಹುಮಾಧ್ಯಮೀಯ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದೆ. ಪಠ್ಯ, ಧ್ವನಿ, ಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ವಿಡಿಯೋಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನುಭವವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಒದಗಿಸಿದೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವೀಕರಣಕ್ಕೂ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಲೇಖಕರು ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತರಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಬರಹಗಳನ್ನು ಬ್ಲಾಗ್‌ಗಳು, ಇ-ಪುಸ್ತಕ ವೇದಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನೇರವಾಗಿ ಓದುಗರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಬಹುದು. ಇದರ ಮೂಲಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಬರಹಗಾರರ ಪ್ರವೇಶ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಯುವ ಬರಹಗಾರರು ಮತ್ತು ಹವ್ಯಾಸಿ ಲೇಖಕರು ಡಿಜಿಟಲ್ ವೇದಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಕವನಗಳು, ಕಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧತೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಓದುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೂ ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ. ಮೊಬೈಲ್

ಫೋನ್, ಟ್ಯಾಬ್ಲೆಟ್ ಮತ್ತು ಇ-ರೀಡರ್ ಸಾಧನಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಓದುಗರು ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಓದಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಡಿಜಿಟಲ್ ವೇದಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾವಿರಾರು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಬದಲಾವಣೆ ಕೆಲವು ಸವಾಲುಗಳನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ವೇಗದ ಸಂವಹನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ದೀರ್ಘ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಓದುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಡಿಜಿಟಲ್ ವೇದಿಕೆಗಳು ಹೊಸ ಓದುಗರನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದತ್ತ ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದು ಸಹ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ವೇದಿಕೆಗಳು ಡಿಜಿಟಲ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಕನ್ನಡ ಬ್ಲಾಗ್‌ಗಳು, ಆನ್‌ಲೈನ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಹೊಸ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕೇವಲ ಕರ್ನಾಟಕದೊಳಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಇರುವ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ತಲುಪುತ್ತಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ವೇದಿಕೆಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಸಾಹಿತ್ಯದ ರೂಪ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಹತ್ತರವಾಗಿ ಬದಲಿಸಿದೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಮಾಧ್ಯಮಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರೆ, ಸಾಹಿತ್ಯವು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಯುಗದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳೆಂದು ನೋಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅವು ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾಗಿರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ತನ್ನ ದೀರ್ಘ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಮೃದ್ಧವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

೪. ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರದ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಮೂಲಕ ಓದುಗರನ್ನು ತಲುಪುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ವಿವಿಧ ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಹರಡುತ್ತಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಈ ಡಿಜಿಟಲ್ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಪ್ಪತ್ತಕಳು, ಡಿಜಿಟಲ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು

ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೊಸ ವೇದಿಕೆಗಳಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ. ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕೇವಲ ಭೌಗೋಳಿಕ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಓದುಗರನ್ನು ತಲುಪುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ.

೪.೧ ಇ-ಪುಸ್ತಕಗಳು : ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮತ್ತು ಓದುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತಂದಿದೆ. ಇಪ್ಪತ್ತಕಳು ಅಥವಾ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಈ ಬದಲಾವಣೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇ-ಪುಸ್ತಕಗಳು ಡಿಜಿಟಲ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳಾಗಿದ್ದು, ಅವನ್ನು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್, ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್, ಟ್ಯಾಬ್ಲೆಟ್ ಮತ್ತು ಇ-ರೀಡರ್ ಸಾಧನಗಳ ಮೂಲಕ ಓದಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಇಪ್ಪತ್ತಕಳು ಬಳಕೆ ಕ್ರಮೇಣ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಅನೇಕ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಇ-ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿವೆ. ಇದರ ಮೂಲಕ ಓದುಗರಿಗೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಹಾಗೂ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತಕಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಓದಲು ಮಹತ್ವದ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿವೆ. ಇ-ಪುಸ್ತಕಗಳ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

೧. ಸುಲಭ ಲಭ್ಯತೆ: ಓದುಗರು ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಮೂಲಕ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಡೌನ್‌ಲೋಡ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.
೨. ವೆಚ್ಚದ ಕಡಿತ: ಮುದ್ರಣ ವೆಚ್ಚವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಇಪ್ಪತ್ತಕಳು ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ.
೩. ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಸುಲಭತೆ: ಒಂದೇ ಸಾಧನದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.
೪. ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ: ಕಾಗದ ಬಳಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದರಿಂದ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಇ-ಪುಸ್ತಕಗಳ ಬಳಕೆಗೆ ಕೆಲವು ಸವಾಲುಗಳೂ ಇವೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಫಾಂಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಲೇಔಟ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಇನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಕೆಲವು ಓದುಗರು ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಓದುವ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೂ, ಇಪ್ಪತ್ತಕಳು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹರಡಿಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.

೪.೨ ಡಿಜಿಟಲ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು : ಡಿಜಿಟಲ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ಆಧುನಿಕ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಯುಗದ ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಎಂದರೆ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಲೇಖನಗಳು, ಸಂಶೋಧನಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಮೂಲಕ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಕನ್ನಡ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅನೇಕ ಅಪರೂಪದ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳು, ಶಾಸನಗಳು ಮತ್ತು ಹಳೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಡಿಜಿಟಲ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿವೆ. ಇದರ ಮೂಲಕ ಭವಿಷ್ಯದ ಪೀಳಿಗೆಗಳಿಗೆ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

೧. **ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ:** ಹಳೆಯ ಕಾಲದ ಅನೇಕ ಅಪರೂಪದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ನಾಶವಾಗುವ ಅಪಾಯವನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತವೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಮೂಲಕ ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ಕ್ಯಾನ್ ಮಾಡಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.
೨. **ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸಾರ:** ಡಿಜಿಟಲ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಸಂಶೋಧಕರು ಮತ್ತು ಓದುಗರು ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಮೂಲಕ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಪಡೆಯಬಹುದು.
೩. **ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಸಹಾಯ:** ಡಿಜಿಟಲ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿವೆ. ವಿವಿಧ ಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.
೪. **ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರವೇಶ:** ಡಿಜಿಟಲ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಓದುಗರಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಸಾರ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕೆಲವು ಸವಾಲುಗಳೂ ಇವೆ. ೧. ಹಳೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ರೂಪಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ೨. ಗುಣಮಟ್ಟದ ಓ.ಸಿ.ಆರ್. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕೊರತೆ ೩. ಡಿಜಿಟಲ್ ಹಕ್ಕುಸ್ವಾಮ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು. -ಈ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿದರೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವಹಿಸಬಹುದು.

೪.೩ **ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ :** ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಂವಹನದ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನಗಳಾಗಿವೆ. ಫೇಸ್ಬುಕ್, ಟ್ವಿಟರ್, ಯೂಟ್ಯೂಬ್, ಇನ್‌ಸ್ಟಾಗ್ರಾಮ್ ಮತ್ತು ಬ್ಲಾಗ್‌ಗಳಂತಹ ವೇದಿಕೆಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಹೊಸ ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿವೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಬರಹಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತರಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕವನಗಳು, ಕಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಿಸಬಹುದು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

೧. ಹೊಸ ಬರಹಗಾರರ ಉದಯ: ಅನೇಕ ಯುವ ಬರಹಗಾರರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
೨. ಓದುಗರೊಂದಿಗೆ ನೇರ ಸಂಪರ್ಕ: ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಓದುಗರೊಂದಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಂವಹನ ನಡೆಸಬಹುದು.
೩. ಸಾಹಿತ್ಯದ ವೇಗದ ಪ್ರಸಾರ: ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಹಿತ್ಯವು ತಕ್ಷಣವೇ ಸಾವಿರಾರು ಓದುಗರಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತದೆ.
೪. ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರ್ಚೆಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ: ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರ್ಚೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳೂ ಎದುರಾಗುತ್ತಿವೆ. ೧. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಪ್ರಶ್ನೆ ೨. ತಕ್ಷಣದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳ ಪರಿಣಾಮ ೩. ಆಳವಾದ ಓದುವ ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಕಡಿತೆ. ಆದರೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ತಲುಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿವೆ

೫. **ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸವಾಲುಗಳು :** ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಗೆ ಹೊಸ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರೂ, ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಹಲವಾರು ಸವಾಲುಗಳನ್ನೂ ತಂದಿದೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ; ಅದು ತಾಂತ್ರಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಭಾಷಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು, ಡಿಜಿಟಲ್ ವೇದಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಬಳಕೆದಾರರ ಓದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಯೊಂದಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವು ಡಿಜಿಟಲ್ ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಅಡಚಣೆಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

೫.೧ **ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊರತೆ :** ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯವಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಫಾಂಟ್‌ಗಳು, ಕೀಲಿಮಣೆ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು, ಭಾಷಾ ಕಾರ್ಪಸ್‌ಗಳು, ಅನುವಾದ ತಂತ್ರಾಂಶಗಳು, ಧ್ವನಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಯಂತ್ರಾನುವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಸೇರಿವೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಇವುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಗಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಸಹಜ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕರಣೆ (ಎನ್.ಎಲ್.ಪಿ) ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಡೇಟಾಸೆಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಪಠ್ಯಕರಣಗಳ ಕೊರತೆ ಇದೆ. ಇದರಿಂದ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಆಧಾರಿತ ಭಾಷಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಧಾನಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಯೆಂದರೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಸಂಶೋಧನಾ ಹಂತದಲ್ಲೇ ಉಳಿದಿವೆ. ವಿಶ್ವದ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಷೆಗಳಾದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಚೀನಿ

ಮತ್ತು ಸ್ನಾನಿಷ್ ಭಾಷೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕನ್ನಡದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಸರಕಾರ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

೫.೨ ಡಿಜಿಟಲ್ ಪ್ರಕಟಣೆಯಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು : ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಸುಲಭವಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಬರಹಗಳನ್ನು ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಮೂಲಕ ತಕ್ಷಣವೇ ಪ್ರಕಟಿಸಬಹುದು. ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರೂ, ಅದರೊಂದಿಗೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಎದುರಾಗಿದೆ. ಪಾರಂಪರಿಕ ಪ್ರಕಟಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶಕರ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ನಂತರ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ಪ್ರಕಟಣೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗುಣಮಟ್ಟ ಕುಸಿಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣ ದೋಷಗಳು, ಅಸಂದಿಗ್ಧ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ತಪ್ಪುಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ವೇಗದ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಹೊಸ ಸಂಪಾದಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ವಿಮರ್ಶಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

೫.೩ ಓದುವ ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ : ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಓದುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೂ ಮಹತ್ತರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಓದುಗರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಓದುವಿಕೆ ಹೆಚ್ಚು ವೇಗದ ಮತ್ತು ತುಂಡು ತುಂಡಾದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಬಳಕೆಯ ಹೆಚ್ಚಳದಿಂದ ಜನರು ದೀರ್ಘ ಲೇಖನಗಳು ಅಥವಾ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದುವ ಬದಲು ಚಿಕ್ಕ ಸಂದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಓದುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೂ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತಿದೆ. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕೂಡ ಚಿಕ್ಕ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಆಳವಾದ ಓದುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಅನುಭವ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಈ ಬದಲಾವಣೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಕಾರಾತ್ಮಕವಲ್ಲ. ಡಿಜಿಟಲ್ ವೇದಿಕೆಗಳು ಹೊಸ ಓದುಗರನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದತ್ತ ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿವೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಯುವ ಪೀಳಿಗೆಯವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಪರಿಚಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

೫.೪ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ : ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಇಂಟರ್ನೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಷಯಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅನೇಕ ಬಳಕೆದಾರರು ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಂವಹನದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಮತ್ತೊಂದು

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವೆಂದರೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳ ಬಹುಪಾಲು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮೂಲದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅನುವಾದಿಸುವುದು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಯುನಿಕೋಡ್, ಕನ್ನಡ ಕೀಲಿಮಣೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಾಂಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಸರಿಯಾದ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು. ಒಟ್ಟಾರೆ ನೋಡಿದರೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರೂ, ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಹಲವು ಸವಾಲುಗಳನ್ನೂ ತಂದಿದೆ. ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊರತೆ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಓದುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಈ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಎದುರಿಸಬಹುದು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು, ಡಿಜಿಟಲ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಡಿಜಿಟಲ್ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಾಗಬಹುದು.

೬. ಭವಿಷ್ಯದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು-ಡಿಜಿಟಲ್ ಹ್ಯೂಮ್ಯಾನಿಟೀಸ್ ಮತ್ತು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ವೇಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೊಂದಿಗೆ ಭಾಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವು ಹೊಸ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಈ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು, ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಹ್ಯೂಮ್ಯಾನಿಟೀಸ್, ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಮತ್ತು ಸಹಜ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕರಣೆ (ಎನ್.ಎಲ್.ಪಿ.) ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಹ್ಯೂಮ್ಯಾನಿಟೀಸ್ ಎಂಬುದು ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೂಲಕ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅವುಗಳ ಭಾಷಾ ವಿನ್ಯಾಸ, ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ವಿಷಯವನ್ನು ಗಣಕದ ಸಹಾಯದಿಂದ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬಹುದು.

೬.೧ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ : ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತಂದಿದೆ. ಇಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಧ್ವನಿ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ, ಯಂತ್ರಾನುವಾದ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಂತಹ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಲಭ್ಯವಿವೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೂ ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ೧. ಕನ್ನಡ ಧ್ವನಿ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ೨. ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯದಿಂದ ಧ್ವನಿಗೆ ಪರಿವರ್ತನೆ ೩. ಧ್ವನಿಯಿಂದ

ಪಠ್ಯಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತನೆ ಳಿ. ಯಂತ್ರಾನುವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು. ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರಗೊಳ್ಳಬಹುದು.

೬.೨ ಸಹಜ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯಕಣಜಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ : ಸಹಜ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕರಣೆ (ಎನ್.ಎಲ್.ಪಿ) ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಪಠ್ಯಕಣಜಗಳ (ಕಾರ್ಪಸ್) ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಪಠ್ಯಕಣಜ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ವಿವಿಧ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಡೇಟಾಬೇಸ್. ಈ ಪಠ್ಯಕಣಜಗಳ ಮೂಲಕ ಭಾಷೆಯ ವ್ಯಾಕರಣ, ಪದಪ್ರಯೋಗ ಮತ್ತು ಶೈಲಿಯನ್ನು ಗಣಕದ ಸಹಾಯದಿಂದ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಯಂತ್ರಾನುವಾದ, ಪದಪರೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಕರಣ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಂತಾದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

೬.೩ ಜಾಗತಿಕ ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲು ಮಹತ್ವದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ. ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಓದುಗರನ್ನು ತಲುಪಬಹುದು. ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಕನ್ನಡಿಗರು ಮತ್ತು ಇತರ ಭಾಷೆಯ ಓದುಗರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಓದಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಯಂತ್ರಾನುವಾದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದಿಸುವುದು ಸಹ ಸುಲಭವಾಗಬಹುದು.

ಉಪಸಂಹಾರ : ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ವೇಗದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಾನವ ಸಮಾಜದ ಜ್ಞಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ಸಂವಹನ ವಿಧಾನಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹೊಸ ರೂಪಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಈ ಪರಿವರ್ತನೆಯಿಂದ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಮೂಲಕ ಹರಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ನಂತರ ಮುದ್ರಣ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಪ್ರಸಾರಗೊಂಡಿತು. ಇಂದಿನ ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್, ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಮತ್ತು ಮೊಬೈಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಈ ಡಿಜಿಟಲ್ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಪ್ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಡಿಜಿಟಲ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು, ಆನ್‌ಲೈನ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಬ್ಲಾಗ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೊಸ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇದರ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಭಾಗೋಳಿಕ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಜಾಗತಿಕ ಓದುಗರನ್ನು ತಲುಪುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ವೇದಿಕೆಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿಸಲು ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನಗಳಾಗಿವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಸವಾಲುಗಳನ್ನೂ ತಂದಿದೆ. ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊರತೆ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು,

ಓದುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಇವು ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲುಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಎದುರಿಸಲು ಸರಕಾರ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸಂಶೋಧಕರು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಭವಿಷ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ಹ್ಯೂಮ್ಯಾನಿಟೀಸ್, ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಮತ್ತು ಸಹಜ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅಪಾರ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಪಠ್ಯಕಣಜಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಂತ್ರಾಂಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಾಗಬಹುದು. ಒಟ್ಟಾರೆ ನೋಡಿದರೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾಗಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾಗಿವೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಮಾಧ್ಯಮಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರೆ, ಸಾಹಿತ್ಯವು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಯುಗದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ತನ್ನ ದೀರ್ಘ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯ ಸಮನ್ವಯದ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಮೃದ್ಧವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಉಲ್ಲೇಖಗಳು

೧. ಅನಂತರಾಮು ಟಿ.ಆರ್., ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೨೦
೨. ಶ್ರೀನಿಧಿ ಟಿ.ಜಿ., ಕನ್ನಡ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ (ನೆನ್ನೆ ಇಂದು ನಾಳೆ), ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೨೦
೩. ಶಂಕರಪ್ಪ ತೋರಣಗಲ್ಲು, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ದೇಶಿಕರಣ ಕನ್ನಡದ ಜಾಗತೀಕರಣ ಅರುಹು ಕುರುಹು, ೨೦೨೨
೪. ಸಂ. ಡಾ. ಸಾಂಬಮೂರ್ತಿ, ಭಾಷಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ:ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಹಂಪಿ, ೨೦೦೯
೫. ಸಂ. ಕೆ. ವಿ ನಾರಾಯಣ, ಕನ್ನಡ ನುಡಿ ಆಕರ ಕೋಶ: ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಬಾರತಿ.
೬. ಅನಂತರಾಮು.ಟಿ.ಆರ್, ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ (ಸಂಪುಟ-೧೪), ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು.
೭. Crystal, David, Language and the Internet. Cambridge: Cambridge University Press, 2006

೧೧. ಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಬಿದರಿಯವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ

ಪಡಿಯಪ್ಪ ನಾಗರಾಳ

ಜಗತ್ತಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ಸಂಬಂಧವು ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಅವಿನಾಭಾವವಾದುದು. 'ಋಗ್ವೇದ'ದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದವರೆಗಿನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಕೇವಲ ಭೌತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗದೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜೀವಾಳವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುವುದು. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಾನಪದ ಸೊಗಡನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಬಿದರಿಯವರ ಕವನಗಳು ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಬಿದರಿಯವರ ಕವನಗಳು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಒಳಗಣ್ಣಿನ ಮೂಲಕ ನೋಡುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಒಂದು ಅದೃಶ್ಯ ಚೇತನವನ್ನಾಗಿ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಕಾವ್ಯದ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಶಕ್ತಿಯೆಂದರೆ, ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಕೇವಲ ಮನುಷ್ಯ ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ನೋಡದೆ ಸಕಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿರಿಸಿ ಕೊಂಡು ನೋಡಿರುವುದು. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಸಕಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳಿಗೂ ಸಮಾನ ಅಸ್ತಿತ್ವವಿದೆ. ಇರುವೆ, ನೋಣ, ಕಾಗೆ, ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಆನೆ, ಕುರಿಗಳವರೆಗಿನ ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಅಭಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗಗಳು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಯೂ ತನ್ನ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಸರಳ ರೂಪಕಗಳ ಮೂಲಕ ಇವರು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಕೇವಲ ಮಣ್ಣಿನ ಮುದ್ದೆಯಲ್ಲ, ಕೊಟ್ಟಾನುಕೋಟಿ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಆಸರೆಯಾದ ಚೈತನ್ಯದ ಸೆಲೆ. ಮಳೆಯನ್ನು ದೇಶಕ್ಕಿಲ್ಲ ಅರಸ ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಳೆಗಿರುವ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿರುವರು. ಮಾನವನು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ವಿಜಯ ಸಾಧಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದರೂ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೂಲ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಭೇದಿಸಲಾರ ಎಂಬ ಸ್ಪಷ್ಟ ಸಂದೇಶ ಬಿದರಿಯವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿದೆ. ಇವರ ಕವನಗಳು ಕೇವಲ ಭಾವಗೀತೆಗಳಂತೆ ಉಳಿಯದೆ, ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಜಾಗೃತಿಯ

ಪಡಿಯಪ್ಪ ನಾಗರಾಳ : ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಹಳಿಯಾಳ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ. ಮೊ : ೯೭೩೮೦೪೪೧೨೫

ಗೀತೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇವರ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೇಲಿನ ಅತಿಯಾದ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಎಂಬ ಸಂದೇಶ ಇದೆ.

“ಆಕಾಶಕ್ಕೂ ಕೈ ಚಾಚಿದರು ನಿಲಕಲಿಲ್ಲ

ಮುಗಲ ಮ್ಯಾಲ ಮೂಡೈತಲ್ಲೋಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲು

ಅಂದ ಚಿಂದದಿಂದ ಯಾರ ಹಚ್ಚಾರ ಇದಕ ಬಣ್ಣ

ನೋಡಿದರ ಕುಕ್ಕತಾವ ನೋಡವರ ಕಣ್ಣೆ”^೧

ಇಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಬಿದರಿಯವರು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಅಗಾಧತೆ; ಅದರ ಮುಂದೆ ಮಾನವನ ಅರಿವಿನ ಮಿತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವರು. ಮನುಷ್ಯ ಎಷ್ಟೇ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದರೂ ಆಕಾಶದ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನಾಗಲಿ, ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಮಾಯವಾಗುವ ಕಾಮನಬಿಲ್ಲಿನ ರಂಗಿನ ರಹಸ್ಯ ಗ್ರಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವವಿದೆ. ಸೃಷ್ಟಿಯ ಈ ವಿಚಿತ್ರ ಲೀಲೆ ಯಾರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ದಕ್ಕದ, ಎಷ್ಟೇ ಹುಡುಕಿದರೂ ಸಿಗದ ಒಂದು ರಹಸ್ಯ.

“ಮರದಾನ ಎಲಿ ಉದರಿ ಮತ್ತಚಿಗತ ಬರತೈತಿ,

ಬತ್ತಿದ ಹೊಳೆ ಮಳೆ ಆದರ ಮತ್ತ ಹರಿಯತೈತಿ

ಮಳೆ ಹನಿಯ ಒಳಗ ಆಣಿ ಕಲ್ಲ ಉದರತಾವು,

ಬಿದ್ದ ಒಂದ ಘಳಿಗಿ ಒಳಗ ಮತ್ತ ಕರಗತಾವು”^೨

ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟ ಸುಖ ಸಹಜ ಅದನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಸಕಾರಾತ್ಮಕತೆಯ ದರ್ಶನವಿದೆ. ಎಲೆ ಉದರಿ ಮತ್ತೆ ಚಿಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ಬತ್ತಿದ ಹೊಳೆ ಮಳೆಯಾದಾಗ ತುಂಬಿ ಹರಿಯುವ ಚಿತ್ರಣ ಬದುಕಿನ ಭರವಸೆಯ ಸಂಕೇತಗಳಾಗಿ ಮೂಡಿ ನಿಂತಿವೆ. ಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಬಿದರಿಯವರು ಅತ್ಯಂತ ಸರಳ ದೇಶಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯ ವಿಸ್ಮಯ, ನಿಸರ್ಗದ ಅಜೇಯ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯನ ನಶ್ವರತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಭಾಗವೇ ಹೊರತು ಅದರ ಯಜಮಾನನಲ್ಲ ಎಂಬ ಸತ್ಯದ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

“ನೀರ ಇದ್ದರ ಬಾಳ ಚಿಂದ ಮೀನ ಕಪ್ಪೆ ಏಡಿ ಮೊಸಳೆಗೆ

ಕಾಡ ಇದ್ದರ ಬಾಳ ಚಿಂದಹುಲಿ ಕರಡಿ ಚಿರತೆ ಮೊಲ ಚಿಗರಿಗೆ

ಹೂವು ಇದ್ದರ ಬಾಳ ಚಿಂದ ಜೇನು ಹುಳಕ ದುಂಬಿಗೆ ಪಾತರಗಿತ್ತಿಗೆ”^೩

ಇಂತಹ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬನೆಯ ಕುರಿತಾಗಿ ಹೇಳುವರು. ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಯೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಆವಾಸ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯ. ನೀರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮೀನು; ಕಾಡಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹುಲಿ ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಜೀವಿಯನ್ನು ಅದರ ಮೂಲದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದಾಗ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮಾನವ ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಇಂದು ಅನೇಕ ಜೀವಿಗಳ

ಮೂಲವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಇದರಿಂದ ಅನೇಕ ಜೀವಿಗಳು ಅವಸಾನ ಹೊಂದುತ್ತಿವೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲ ಜೀವಿಗಳು ಅವಸಾನದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿವೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಘಟಕವೂ ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಅದು ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕಾದರೆ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ರಕ್ಷಣೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆ ಸರಪಳಿಯು ತುಂಡಾದರೆ ಅಪತ್ತು ನಿಶ್ಚಿತ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಿಜವಾದ ಅಲಂಕಾರವೆಂದರೆ, ಹಚ್ಚ ಹಸಿರು ಹೊದಿಕೆ ಮತ್ತು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆ. ಇಂದು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಭೋಗದ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅದನ್ನು ತಡೆದು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಎಂದಿರುವರು.

“ಭೂಮಿತಾಯಿ ಆಗ್ಯಾಳ ಬಸರಾ ಮೈತುಂಬ ಉಟ್ಟಾಳೋ ಹಸರಾ

ಎಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳನ ಹಡದರ ಇಕೆಗೆ ಇಲ್ಲಾ ಏಟೂ ಬ್ಯಾಸರಾ

ಉಣಸತಾಳ ಪ್ರೀತಿಯ ತುತ್ತ ಉಣಬೇಕ ಅನಸತ್ಯೆತಿ ಮತ್ತ

ಎಂತಾದೋ ಈ ತಾಯಿ ಮಡಿಲಕುಡಿದ್ದಂಗ ಸಾವಿರ ಕಡಲ

ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳನ್ನ ಕರದ ಕುಡಸತಾಳ ತ್ತರಿ ಬಿಟ್ಟ ಎದಿ ಹಾಲ

ಇರಿಬಿ ಎಂಬತ್ತ ಕೋಟಿ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ

ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳನ ಆಡಸತಾಳ ಪ್ರೀತಿ ತೊಟ್ಟಿಲ ಕಟ್ಟಿ”^೪

ಕವಿಯು ಇಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೇವಲ ಭೌತಿಕ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ನೋಡದೇ ಸಕಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳನ್ನು ಸಲಹುವ 'ಮಾತೆ'ಯನ್ನಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವರು. ಎಷ್ಟು ಕೋಟಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆದರೂ ಆಕೆಗೆ ಬೇಸರವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅವಳ ತಾಳ್ಮೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಯ ಧ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಮನುಷ್ಯನ ಅತಿಯಾದ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಮೌನವಾಗಿ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಳ ಸಹನಶೀಲತೆಯ ಧ್ವನಿ. ಭೂಮಾತೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಗೂ ತನ್ನ ಎದೆಯ ಹಾಲನ್ನು ತ್ತರಿ ಬಿಟ್ಟು ಉಣಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಇರುವೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಆನೆಯವರೆಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವರಾಶಿಗಳನ್ನು ಸಾಕಿ ಸಲಹುವವಳು. ಭೂಮಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾದುದಲ್ಲ ಸಮಸ್ತ ಜೀವರಾಶಿಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಮಾನವ ಸಂಕುಚಿತತೆಯ ಪರದೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಬದುಕಬೇಕಿದೆ. ಆದರೆ ಮಾನವ ಇಂದು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೇವಲ ಲಾಭದಾಯಕ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಮಾತ್ರ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವಳ ಉದಾರತನವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಕಂಡು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಮಿತಿ ಮೀರಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವಿವೇಚನೆಯಿಂದ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡಬೇಕಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸಮಸ್ತ ಮಾನವ ಜನಾಂಗದ್ದು. ಕವಿ ಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಬಿದರಿಯವರು ಭೂಮಿ ತಾಯಿಯ ಅಪರಿಮಿತ ಪ್ರೀತಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಕರುಣೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಲೇ, ಇಡೀ ಭೂಮಿ ತನ್ನ ಭೋಗ ಭಾಗ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವ ಸ್ವತ್ತೆಂದು ಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದ ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಾನವನ ಅತಿರೇಕದ ವರ್ತನೆಗೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕಿ ಇದು ಸಕಲ

ಜೀವರಾಶಿಗಳ ಸ್ವತ್ತು ನೀನು ಅದರಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಭಾಗ ಮನುಷ್ಯ ಮಿತಿ ಮೀರಿ ವರ್ತಿಸಿದರೆ ಅಪಾಯ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ ಎಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಸಾರಿದ್ದಾರೆ.

“ಶಿವನ ಜಡಿಯೊಳಗ ಅಡಗಿ ಕುಂತಾಳು ಭೂಮಿ ತುಂಬ ನಾಲೀಗಿ ಚಾಚ್ಯಾಳು

ಭೂಮಿಯ ಮ್ಯಾಲ ಜೀವಿಗಿ ಆಧಾರವಾಗಿ ನಿಂತಾಳು

ಮಣ್ಣಾಗ ಅನ್ನ ಬೆಳೆಯುವ ರೈತರು ಈಕಿಯ ದಾರಿ ಕಾವುತರು

ಭೂಮಿ ಮ್ಯಾಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಸರ ಇದ್ದರ ಚಂದ ಈಕಿಯ ಹೆಸರ

ಇರುವ ಎಂಬತ್ತು ಕೋಟಿ ಜೀವಿಗಿಲ್ಲಾ ಈಕಿ ಆಗಿ ನಿಂತಾಳ ಆಧಾರ

ಈಕಿ ಇರಲಿಕ ಮನಸಿಗ ತಾಪ ಇದ್ದರು ದೂರ ಆಗುದ ಶಾಪ

ಸರ್ವ ಜೀವಿಗಳು ನಾಶವಾಗತಾವು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದರ ಕೋಪ”^೫

ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಜೀವಸೇವೆಯಾದ ನೀರಿನ ಕುರಿತಾಗಿ ವಿವರಿಸಿರುವರು. ಅದನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಂಗತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಸಿ ಅದರ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ಅದರ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಅನಾಹುತಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದರ ಮುಖಾಂತರ ಅದರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿರುವರು. ಮನುಷ್ಯ ಆಹಾರದ ಮೂಲ ಕೃಷಿ. ಕೃಷಿಯ ಮೂಲ ಜಲ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನೀರಿನ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಇಲ್ಲ. ಮಾನವನಿಗೆ ಆಹಾರವೂ ಇಲ್ಲ. ಮಾನವನ ಅತಿಯಾದ ಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದಾಗಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದಾಗಿ ವಾತಾವರಣದ ಉಷ್ಣತೆಯ ಮಟ್ಟ ಏರಿಕೆಯಾಗಿ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ನೀರು ಸಾಗರ ಸೇರಿ ಸಮುದ್ರದ ಮಟ್ಟ ಏರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಭೂ ಪ್ರದೇಶ ಜಲಾವೃತವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಗಳುಂಟಾಗಿ ಅತೀವೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಅನಾವೃಷ್ಟಿಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿವೆ. ಜಲಮೂಲಗಳು ಮಲೀನವಾಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಬರಿದಾಗುತ್ತಿವೆ. ಮಳೆ ಅನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಹಲವಾರು ತೊಂದರೆಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜಲವನ್ನು ಕೇವಲ ಬಳಕೆಯ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ನೋಡದೆ, ಅದನ್ನು ಬದುಕಿನ ಭಾಗವಾಗಿ ನೋಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಪತ್ತು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ ಎಂಬ ಗಂಭೀರ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಧ್ವನಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವರು.

“ಸತ್ತು ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿದಿ ಬೆಳದು ಮರವಾದಿ

ಜಾತಿ ಭೇದ ಇಲ್ಲದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನೆರಳಾದಿ

ಮೇಘರಾಜನ ಕೈ ಬಿಸಿ ಕಳೆಯುವ ರತಿಯಾದಿ

ಹಕ್ಕಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಚಿಲಿಪಿಲಿಯ ಜೀಂವಾ

ತೇಲ್ಯಾವ ತುಂಬಿ ಹರಿಯುವ ನೀರಿನ ಮ್ಯಾಲ ನಾವಾ

ಬಿಸಲಿಗೆ ಸುಟ್ಟಿತೊ ಭೂಮಿ ಚಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡಗಿತೊ ಭೂಮಿ”^೬

ಇಂತಹ ಸಾಲುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಕವಿ ಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಬಿದರಿಯವರು ಕಾಡಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡುವರು. ಆ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ನಡುವಿನ ಅವಿನಾಭಾವ

ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವರು. ಇಲ್ಲಿ ಕಾಡನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜೀವಜಗತ್ತಿನ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿ ನಡೆಸುವ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದು. ಮರವು ಜಾತಿ ಧರ್ಮದ ಹಂಗಿಲ್ಲದೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನೆರಳು ನೀಡಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಯ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಮಾದರಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಸಕಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳಿಗೆ ಜಲದ ಮೂಲವಾಗಿರುವ ಮಳೆರಾಯನನ್ನು ಕೈ ಮಾಡಿ ಕರೆದು ಅದು ಸುರಿವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಇಂದಿನ ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನ ಏರಿಕೆಯ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಕಾಡಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿ ಬರೆದಿರುವ ಈ ಸಾಲುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿವೆ. ಭೂಮಿಯು ಅನುಭವಿಸುವ ತಾಪ ಮತ್ತು ವೇದನೆಗೆ 'ಹಸಿರು' ಮಾತ್ರವೇ ಮದ್ದಾಗಬಲ್ಲದು ಎಂಬ ಸತ್ಯ ಇಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿತವಾಗಿದೆ. ಕಾಡುಗಳು ಭೂಮಿಯ ಶ್ವಾಸಕೋಶಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕ ರೂಪ ನೀಡಿರುವರು.

“ಬಾರಪ್ಪ ಬಾರೋ ಮಳೆರಾಯ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಸಲೀಯೋ ಮಹಾರಾಯ
ಅನ್ನ ನೀರ ಕೊಟ್ಟ ಸಲಿಯಾವ ಇರುವಿ ಎಂಬತ್ತು ಕೋಟಿ ಜೀವ ಉಳಿಸಾವ
ಅಡವಿ ಅರಣ್ಯದಾಗ ನಿನ್ನ ಉಸಿರ ಗಿಡ ಮರ ಕಲ್ಲ ಹೇಳತಾವನಿನ್ನ ಹೆಸರ
ನೀ ಇಲ್ಲದಕ್ಕಾಗಿ ಒಣಗಾವಹೂ ಬನ ನೀ ಇಲ್ಲದಸಾವತಾವ ದನಕರ ಜನ
ನಿನ್ನಿಂದ ಉಳಿದಾವ ಎಲ್ಲರ ಉಸಲ ಇಲ್ಲೇನ ಐತಿ ನೀ ಇಲ್ಲದ ಮ್ಯಾಲ
ದೇಶಕ್ಕೆಲ್ಲ ನೀ ಅರಸ ಶೆಟಗೊಂಡೈತ್ಯಾಕನಿನ್ನ ಮನಸ”^೬

ಇಂತಹ ಸಾಲುಗಳ ಮೂಲಕ ಕವಿ ಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಬಿದರಿಯವರು ಮಳೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರಿರುವರು. ಆ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಜೀವಸಂಕುಲದ ನಡುವಿನ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಜನಪದೀಯ ಸೊಗಡಿನೊಂದಿಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೇಳೈಸಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವರು. ಇಲ್ಲಿ 'ಎಂಬತ್ತು ಕೋಟಿ' ಎಂಬುದು ಕೇವಲ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಅಗಣಿತ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯದ ಪ್ರತೀಕ. ಮಳೆರಾಯನು ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಿಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮನುಷ್ಯನವರೆಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನ್ನ-ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಈ ಜಲವೇ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಉಸಿರು ಅದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಡೀ ಜೀವಸಂಕುಲದ ಅಳಿವಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಇಲ್ಲಿದೆ.

“ಬಿಟ್ಟ ಹಾದರ ನೀ ಸಿಟ್ಟಿಗೇರಿ ಈಜಗದ ತುಂಬ ಏಳೋದ ಊರಿ
ನಮ್ಮ ಮ್ಯಾಲಿರಲಿ ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಕಳ್ಳ
ನಿನ್ನ ನಗಿಯೊಳಗ ತುಂಬಿ ಹರಿಯುವುದು ಹಳ್ಳಕೊಳ್ಳ
ಈ ಜಗಕ್ಕೆಲ್ಲ ನೀನೇಆಸರ ನೀ ಮಾಡಕೋಬ್ಯಾಡ ಮನಸ್ಸಿಗೆಬ್ಯಾಸರ
ನಿನ್ನಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವದ ಉಸಲ ಉಳಿದೈತ ಇರಲಿ
ಎಲ್ಲದರ ಮ್ಯಾಲಿ ಈ ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿ”^೭

ಇಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನ ಏರಿಕೆಯ ಭೀಕರತೆಯನ್ನು ಕವಿ ಜನಪದೀಯ ರೂಪಗಳ ಮೂಲಕ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮಳೆರಾಯ 'ಶೆಟಗೊಂಡರೆ' ಅಥವಾ 'ಸಿಟ್ಟಾದರೆ' ಈ ಜಗತ್ತು ಉರಿಯುವ ಒಲೆಯಂತಾಗುವುದು. ಎನ್ನವ ಮಾತು ಸತ್ಯ. ಮಳೆಗೆ ಯಾವುದೇ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಲಾರದು. ಮಳೆಯು ಭೂಮಿಯನ್ನು ತಂಪಾಗಿಸುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಶೀತಲೀಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅದರ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯು ದೇಶದ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಬುಡಮೇಲು ಮಾಡಬಲ್ಲದು ಎಂಬ ಆತಂಕ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ಮುನಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹರಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕು ಹಸನಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ಆಶಯದೊಂದಿಗೆ, ಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಬಿದರಿಯವರ ಈ ಕವಿತೆ ಮಳೆಯನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕ ನಿಯಂತ್ರಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಜೀವಾಧಾರದ ಮೂಲತತ್ವವಾಗಿ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಂಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೊನೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

೧. ಸೃಷ್ಟಿ, ಜಾನಪದ ಜವಾರಿ, ಪುಟ ಸಂ: ೪೩೬.
  ೨. ಅದೇ ಪುಟ.
  ೩. ಚಂದ, ಜಾನಪದ ಜವಾರಿ, ಪುಟ ಸಂ: ೪೬ .
  ೪. ಭೂಮಿ, ನುಡಿ ಮುತ್ತಿನ ಮಾಲಿ, ಪುಟ ಸಂ:೭೫.
  ೫. ಅಡಗಿ ಕುಂತಾಳ, ನುಡಿ ಮುತ್ತಿನ ಮಾಲಿ, ಪುಟ ಸಂ: ೧೬೫.
  ೬. ವನ ಸಿರಿ, ನುಡಿ ಮುತ್ತಿನ ಮಾಲಿ, ಪುಟ ಸಂ: ೬೮೪.
  ೭. ಮಳೆರಾಯ, ನುಡಿ ಮುತ್ತಿನ ಮಾಲಿ, ಪುಟ ಸಂ: ೬೮೪.
  ೮. ಅದೇ ಪುಟ.
- ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥಗಳು**
೧. ಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಬಿದರಿ, ೨೦೧೮, ನುಡಿ ಮುತ್ತಿನ ಮಾಲಿ (ಸಂಪುಟ), ಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಸಾಬಣ್ಣ ಬಿದರಿ, ಬೀಳಗಿ.
  ೨. ಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಬಿದರಿ, ೨೦೧೮, ಜಾನಪದ ಜವಾರಿ (ಸಂಪುಟ), ಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಸಾಬಣ್ಣ ಬಿದರಿ, ಬೀಳಗಿ.
  ೩. ಸಿ.ಪಿ. ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರ್(ಡಾ), ೨೦೦೮, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಚೇತನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಮೈಸೂರು.
  ೪. ನಾಗೇಶ ಹೆಗಡೆ(ಡಾ), ೨೦೧೫, ಪರಿಸರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನೆಲೆಗಳು, ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಾಗರ.
  ೫. ಸಿ.ಪಿ. ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರ್(ಡಾ), ೧೯೮೫, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಚಿತ್ರಣ, ಚೇತನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಮೈಸೂರು.

ವಚನಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ನನ್ನ ಪ್ರಬಂಧದ ಬರನಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆಧುನಿಕವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಹಕ್ಕು, ಸಮಾನತೆ, ಸ್ತ್ರೀವಾದ, ಸ್ತ್ರೀಕೇಂದ್ರಿತ ವಿಮರ್ಶೆ ಹೀಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಚಿಂತನೆಗಳು, ಚಳವಳಿಗಳು, ಸ್ತ್ರೀಪರ ಬರವಣಿಗೆಗಳು, ವಾದ, ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಇದಾವುದರ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೂ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

೧೨. ವಚನಕಾರ್ತಿಯರ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯ ಚಿಂತನೆ

ಪುಷ್ಪಲತಾ. ಜೆ

ಪೀಠಿಕೆ : ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯಳಾದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಮಾನವೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಂಡು ಸರಿಸಮಾನವಾದ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ನೀಡಿದವರು ವಚನಕಾರರು. ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನ ಚಳವಳಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ, ಜಗತ್ತಿಗೇ ಮಾದರಿಯಾಗುವ ಅನುಭವ ಮಂಟಪವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಅವಳ ಅನುಭವ-ಅನುಭಾವಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ವೇದಿಕೆಯಾಯಿತು. ಯಾವ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು, ಕಲಿತು, ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ, ಇದು ಜೀವವಿರೋಧಿ, ಇದು ಜೀವಪರ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ, ತಾನು ವಿವೇಚನೆ ಮಾಡಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಿದೆಯಲ್ಲಾ ಅದು ನಿಜವಾದ ಶಿಕ್ಷಣ. ಇಂಥ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರಿಂದಲೇ, ಇಂದಿನ ಯಾವ ಶಿಕ್ಷಣವೂ ಕೊಡದೇ ಇರುವಷ್ಟು ಅರಿವನ್ನು, ಅಸ್ಥಿತೆಯನ್ನು, ಯಾವುದು ತಪ್ಪು, ಯಾವುದು ಸರಿ ಎನ್ನುವ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ವಚನಕಾರ್ತಿಯರು ಹೊಂದಿದ್ದರು.

ಉದ್ದೇಶ, ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ : ವಚನಕಾರ್ತಿಯರು ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ನಮಗಿಂತ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳು ಮುಂದಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿನಯದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು. ಶ್ರಮಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿಪಾದಕರಾದ ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಸ್ತ್ರೀವಾದ, ಲಿಂಗಸಮಾನತೆಯ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ನೋಡುವ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಂದಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಮಾನವೀಯವಾಗಿ ನೋಡಿದರೇ, ಆ ನೋಟಕ್ಕೆ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರದು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯೇ, ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನೆಯೇ, ಅವರು ಹೊಸ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಅವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯ ಕುರಿತಂತೆ ಮೂಡಿರುವ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನಿಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು ನನ್ನ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದ್ದು ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ನೀಲಮ್ಮ, ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ, ಗೊಗ್ಗವ್ವೆ, ಅಮುಗೆ ರಾಯಮ್ಮ, ಸತ್ಯಕ್ಕ, ಜೇಡರದಾಸಿಮಯ್ಯ, ಅಕ್ಕಮ್ಮ ಅವರ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯ ಚಿಂತನೆಗಳಿರುವ ಒಂದೆರಡು

ಪುಷ್ಪಲತಾ. ಜೆ : ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಜೆಎಸ್‌ಎಸ್ ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜು(ಸ್ವಾಯತ್ತ), ಸರಸ್ವತಿಪುರಂ, ಮೈಸೂರು

ಎನ್ನ ಕಣ್ಣೊಳಗಣ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ

ಮುರಿಯುವವರನಾರನೂ ಕಾಣೆ

ಎನ್ನ ಕಾಲೊಳಗಣ ಮುಳ್ಳ

ತೆಗೆಯುವವರಾರನೂ ಕಾಣೆ

ಎನ್ನ ಅಂಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಹಂಕಾರವ

ಸುಡುವವರನಾರನೂ ಕಾಣೆ

ಎನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾಯಾ ಪ್ರಪಂಚವ

ಕೆಡಿಸುವವರನಾರನೂ ಕಾಣೆನಯ್ಯಾ

ಆಧ್ಯರ ವೇದ್ಯರ ವಚನಗಳಿಂದ

ಅರಿದೆವೆಂಬವರು ಅರಿಯಲಾರರು ನೋಡಾ

ಎನ್ನ ಕಣ್ಣೊಳಗಣ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ನಾನೆ ಮುರಿಯಬೇಕು

ಎನ್ನ ಕಾಲೊಳಗಣ ಮುಳ್ಳ ನಾನೆ ತೆಗೆಯಬೇಕು

ಎನ್ನ ಅಂಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಹಂಕಾರವ ನಾನೆ ಸುಡಬೇಕು

ಎನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾಯಾಪ್ರಪಂಚವ ನಾನೆ ಕಳೆಯಬೇಕು

ಅಮುಗೆಶ್ವರಲಿಂಗವ ನಾನೇ ಅರಿಯಬೇಕು ^೧

ವಚನಕಾರ್ತಿ ಅಮುಗೆ ರಾಯಮ್ಮಳು ನಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾನದ ಅಹಂಕಾರದ ಪೊರೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಅಂಥ ಕುಶಲಿಗಳೂ ಇಲ್ಲ, ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಳೇ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಎನ್ನ ಅಜ್ಞಾನದ ಪೊರೆ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ, ಎನ್ನ ಅರಿವಿಗೆ ವಿಸ್ತಾರ ಕೊಡುವ, ಎನ್ನೊಳಗಿನ ಅಹಂಕಾರವ ನಾನೇ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಯಾರೋ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ನಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗೆಯಾರೋ ಪರಿಹಾರ ನೀಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಕಾಯುವುದಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಾವೇ ಅರಿಯಬೇಕು, ಅರಿವನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು ನಾವೇ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. 'ಮನದ ಮಾಯಾ ಪ್ರಪಂಚ'ವು ಅರ್ಥವಾಗುವಷ್ಟು ಅರಿವು ಆಕೆಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಮನ 'ಅರಿವೇ ಗುರು' ಎಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರು ಅರಿತ ಕಾರಣಕ್ಕೇ ಅವರೊಳಗೊಂದು ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಇತ್ತು. ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯ ಚಿಂತನೆಯೂ ಒಂದಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾತೀತ ನೆಲೆಯನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸಿ, ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಯದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ, ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದು

ವಚನ ಚಳವಳಿ. ವಚನಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆ, ವೈಚಾರಿಕತೆ, ಕಾಯಕಶ್ರದ್ಧೆ ಯೊಂದಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಮಾನತೆ ನೀಡಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಮೂಡಿಸಿದರು. ಹೆಣ್ಣನ್ನು 'ಮಾಯೆ' ಎಂದು ಹೀಗಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಮನೋಧೋರಣೆಗೆ ತಡೆ ಹಾಕಿ, ಹತ್ತಿಕ್ಕುವ ಸಮಾಜದ ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ, ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಗೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟವರು ವಚನಕಾರರು.

ಮೊಲೆಮುಡಿ ಬಂದರೆ ಹೆಣ್ಣೆಂಬರು

ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆ ಬಂದರೆ ಗಂಡೆಂಬರು

ನಡುವೆ ಸುಳಿವಾತ್ಮನು

ಗಂಡೂ ಅಲ್ಲ, ಹೆಣ್ಣೂ ಅಲ್ಲ ಕಾಣಾ ರಾಮನಾಥ¹

ಆದ್ಯವಚನಕಾರ ಜೇಡರದಾಸಿಮಯ್ಯ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣು ಎನ್ನುವುದು ಜೈವಿಕ ಭಿನ್ನತೆಯಷ್ಟೇ. ಪ್ರಕೃತಿ ತನ್ನ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಂಡುಕೊಂಡು ಮಾರ್ಗ. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುವ ಗಡಿರೇಖೆಯಲ್ಲ ಎಂಬ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಳಗೆ ಸುಳಿವಾತ್ಮನೂ ಹೆಣ್ಣೂ ಅಲ್ಲ, ಗಂಡೂ ಅಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೀತಿಯ 'ಕಾಣು'ವಿಕೆಗೆ ಒಗ್ಗುವ ಅರಿವಾಗಿದೆ. ಅಂಥ 'ಕಾಣು'ಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡಿದರಷ್ಟೇ ಮೊಲೆ, ಮುಡಿ, ಗಡ್ಡ, ಮೀಸೆ ಮುಂತಾದ ಶರೀರಜನ್ಯವಾದ, ರೂಢಿಯಿಂದ ಬಂದಿರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಅರ್ಥಹೀನವಾಗಬಲ್ಲವು. "ಈ ವಚನ ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಯದ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಒಂದು ಗಟ್ಟಿ ನಿಲವಿನ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ತಾತ್ವಿಕತೆ ನಿಸರ್ಗ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಜೀವಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಪುರುಷ-ಪ್ರಕೃತಿ ತತ್ವವನ್ನು ಹೇಳುವುದೇ ಆಗಿದೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಜಿ. ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ². ಶಿವಶರಣೆಯರು ದಾಸಿಮಯ್ಯನ ಪದಗಳನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿದರೂ ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸಲು, ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಮೊಲೆ ಮುಡಿ ಬಂದಡೆ ಹೆಣ್ಣೆಂಬರು

ಮೀಸೆ ಕಾಸೆ ಬಂದಡೆ ಗಂಡೆಂಬರು

ಈ ಉಭಯದ ಜ್ಞಾನ

ಹೆಣ್ಣೋ ಗಂಡೋ ನಾಸ್ತಿನಾಥಾ? ³

ದಾಸಿಮಯ್ಯ 'ಗಡ್ಡ, ಮೀಸೆ' ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದು, ಜೈವಿಕ ತಾರತಮ್ಯಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಯಿತು. ಗೊಗ್ಗವೈ, 'ಕಾಸೆ, ಮೀಸೆ' ಎಂದು ಬಳಸುತ್ತಾಳೆ. ಮಾನವನ ಬಾಹ್ಯ ಆಕಾರವನ್ನು ಮೀರಿ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆವಾಹಿಸಿಕೊಂಡ ಉಡುಗೆ, ತೊಡುಗೆಗಳ ಗುರುತುಗಳನ್ನೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗಿನ ಪುರುಷ, ಪೌರುಷ ಪ್ರದರ್ಶಕನಾದದನ್ನು ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೊಲೆ ಮುಡಿ ಇದ್ದುದೆ ಹೆಣ್ಣೆಂದು ಪ್ರಮಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ

ಕಾಸೆ ಮೀಸೆ ಕಠಾರಿಯಿದ್ದುದೆ ಗಂಡೆಂದು ಪ್ರಮಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ

ಅದು ಜಗದ ಹಾಹೆ; ಬಲ್ಲವರ ನೀತಿಯಲ್ಲ

ಏತರ ಹಣ್ಣಾದಡೂ ಮಧುರವೇ ಕಾರಣ

ಅಂದವಿಲ್ಲದ ಕುಸುಮಕ್ಕೆ ವಾಸನೆಯೆ ಕಾರಣ

ಇದರಂದವ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ ಶಂಭುಜಕ್ಕೇಶ್ವರಾ ⁴

ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಪೌರುಷತ್ವದ ಪ್ರತೀಕವೆಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ 'ಕಠಾರಿ' ಯನ್ನೂ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ 'ಮೊಲೆಮುಡಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಉಳಿಯಿತು. ಗಡ್ಡ, ಮೀಸೆ, ಕಾಸೆ, ಕಠಾರಿ... ಶೌರ್ಯ-ಪರಾಕ್ರಮವು ಪುರುಷನ ಗುರುತುಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಈ ಹೊರಚಿಹ್ನೆಗಳು ಒಳಗಿನ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವಲ್ಲವೆಂದೂ, ಈ ಬಾಹ್ಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೆಲ್ಲ ಕೇವಲ 'ಜಗದ ಹಾಹೆ; ಬಲ್ಲವರ ನೀತಿಯಲ್ಲ'ವೆಂದೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಒಳಗಿನ ಸತ್ವವು ಇಂಥ ಹೊರ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಮೀರಿದ್ದೆಂದು 'ಏತರ ಹಣ್ಣಾದಡೂ ಮಧುರವೇ ಕಾರಣ' ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ಆಂತರಿಕ ಸೌಂದರ್ಯದ ಪ್ರತಿಪಾದಕಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ ಎಂಬುದು ಜೈವಿಕವಾಗಿಯೇ ಹೊಳೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾಬೀತು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದುವರಿದು

ಗಂಡುಮೋಹಿಸಿ ಹೆಣ್ಣು ಹಿಡಿದಡೆ

ಅದು ಒಬ್ಬನ ಒಡವೆ ಎಂದು ಅರಿಯಬೇಕು

ಹೆಣ್ಣು ಮೋಹಿಸಿ ಗಂಡ ಹಿಡಿದಡೆ

ಉತ್ತರವಾವುದೆಂದರಿಯಬೇಕು?

ಈ ಎರಡರ ಉಭಯವ ಕಳೆದು ಸುಖಿ ತಾನಾಗಬಲ್ಲಡೆ

ನಾಸ್ತಿನಾಥನು ಪರಿಪೂರ್ಣನೆಂಬೆ ⁵

ಗೊಗ್ಗವೈ 'ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಆಯ್ಕೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಡುತ್ತಾಳೆ. ಅನಾದಿಕಾಲ ದಿಂದಲೂ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಒಂದು ಒಡವೆಯೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದ ಸ್ಥಾಪಿತ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮೋಹಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆ ಹೆಣ್ಣು-ಗಂಡಿಗೆ ಸಮಾನವಾದದ್ದು ಎಂಬ ಒಳ ಸತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾ, ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷ ಸಮಾನತೆಯ ಕಹಳೆಯನ್ನು ಮೊಳಗಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಉಭಯದ ಕಂದಕವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದಾಗಲಷ್ಟೇ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ ಲಿಂಗಭೇದವಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಸಮಾನತೆ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮಾನವನ ಘನತೆಯ ಬದುಕನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುವುದೇ ಸಮಾನತೆ. ಜೈವಿಕವಾಗಿ ಭಿನ್ನರೂಪಗಳು ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣು ಎನಿಸಿವೆ. ಕ್ರೋಮೋಸೋಮಗಳು, ದೇಹ ಹಾಗೂ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯ ವಿಶೇಷತೆ ಇರುವುದು ಜೈವಿಕಗುಣ. ಆದರೆ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣಿನ ನಡುವೆ ಅಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಭೇದ ಭಾವಗಳು ಜೈವಿಕ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಇದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಚರಣೆಯಾಗಿ, ಅನಂತರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿರುವಂತಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ತೊಡಗುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ವಚನಕಾರ್ತಿಯರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಅಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು

ಪೂರ್ಣತೆಯತ್ತ ಕೊಂಡೊಳ್ಳುವವಳು 'ಹೆಣ್ಣು' ಎಂಬುದನ್ನು ಸಶಕ್ತವಾಗಿ ಅರಿವುಗಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಎಷ್ಟೊಂದು ಕಡೆಗಣನೆಗೆ ಯಾಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಳು? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿಕೊಂಡು ನೋಡಿದಾಗ, 'ಆಕೆ ಮಾಯೆ' ಎಂಬ ತಪ್ಪು ಉತ್ತರ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದರ ಪರಿಣಾಮ ಎಂಬುದು ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಜ್ಞಾನಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, 'ಹೆಣ್ಣು ಮಾಯೆಯಲ್ಲ... ಮನದ ಮುಂದಣ ಆಸೆಯೇ ಮಾಯೆ' ಎಂದು ಮಾಯೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೂ ಬಸವಣ್ಣನಲ್ಲಿ 'ಜನಿತಕ್ಕೆ ತಾಯಾಗಿ ಹೆತ್ತಳು ಮಾಯೆ/ಮೋಹಕ್ಕೆ ಮಗುವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದಳು ಮಾಯೆ' ಎನ್ನುವಾಗ ಹೆಣ್ಣನ್ನು 'ಮಾಯೆ' ಎಂದು ಕಾಣುವ ಆತ, ಅವಳೊಡ್ಡವ ಮೋಹಪಾಶವನ್ನು ಕುರಿತು ಅಸಹನೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತಾನೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮಹಾದೇವಿ ಅಕ್ಕ ಉತ್ತರವಾಗುತ್ತಾಳೆ.

ಪುರುಷನ ಮುಂದೆ ಮಾಯೆ

ಸ್ತ್ರೀ ಯೆಂಬ ಅಭಿಮಾನವಾಗಿ ಕಾಡುವುದು

ಸ್ತ್ರೀಯ ಮುಂದೆ ಮಾಯೆ

ಪುರುಷನೆಂಬ ಅಭಿಮಾನವಾಗಿ ಕಾಡುವುದು

ಲೋಕದ ಮಾಯೆಗೆ ಶರಣ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ

ಮರುಳಾಗಿ ತೋರುವುದು

ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೊಲಿದ ಶರಣಂಗೆ

ಮಾಯೆಯಿಲ್ಲ, ಮರಹಿಲ್ಲ, ಅಭಿಮಾನವೂ ಇಲ್ಲ ^೨

ಪೊರೆ(ಹೊರೆ) ಕಳಚಿದಾಗ ಸೂತಕದ ಕೊಳೆಯೂ ಕಳೆಯುತ್ತದೆ. ಮಾಯೆ, ಮರೆವು, ಅಭಿಮಾನ ಕಳೆದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಲಿಂಗಾತೀತ ಸ್ಥಿತಿ ಎಂಬ ಅಭಿಮತಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಅರಿವಿನ ದಾರಿ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಆವ ಬೀಜವು ಬೀಳುವಲ್ಲಿ

ಮೊಳೆ ಮುಖ ಹಿಂಚು ಮುಂಚುಂಟೆ?

ನೀ ಮರೆದಲ್ಲಿ ನಾನರಿದಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದೊಡಲುಂಟೆ?

ಮೂಲ ನಷ್ಟವಾದಲ್ಲಿ ಅಂಕುರ ನಿಂದಿತ್ತು.

ಕೂಟಕ್ಕೆ ಸತಿಪತಿ ಎಂಬ ನಾಮವಲ್ಲದೆ

ಅರಿವಿಗೆ ಬೇರೊಂದೊಡಲುಂಟೆ?

ಬೇರೊಂದಡಿಯಿಡದಿರು

ಮಾರಯ್ಯಪ್ಪಿಯ ಅಮರೇಶ್ವರಲಿಂಗವನರಿಯಬಲ್ಲಡೆ^೩

ವಚನಕಾರ್ತಿಯರು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಸೋಜಿಗ ಕಾಡದಿರದು. ಲೈಂಗಿಕತೆ ಮೀರಿ ಆತ್ಮವು ಪರಮಾತ್ಮ

ನೊಂದಿಗೆ ಒಂದಾಗುವ ನಿರಹಂಕಾರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಆಯ್ದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಕಮೃಳ ಈ ವಚನ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. 'ಕೂಟಕ್ಕೆ ಸತಿಪತಿ ನಾಮವಲ್ಲದೆ, ಅರಿವಿಗೆ ಬೇರೊಂದೊಡಲುಂಟೆ', ಈ ಸಾಲು ದೈಹಿಕ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಮೀರುವ, ಮೀರಿ ನಿಲ್ಲುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಲಿಂಗತ್ವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಆತ್ಮದ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ. ಇದು ಅರಿವಿನ ನೆಲೆಯ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದೆ ಎಂದಷ್ಟೇ ವಿರಮಿಸಲಾಗದು. 'ಮೂಲ ನಷ್ಟವಾದಲ್ಲಿ ಅಂಕುರ ನಿಂದಿತ್ತು' ಎಂಬ ಆಕೆಯ ಮಾತು ಪುರುಷ ಅಹಂಕಾರ ಮರೆದಾಗ ಮಾನವನ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವೇ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತದೆ. ದೇಹಮೂಲದ ಅಂತರಗಳು, ದೇಹಮೂಲಕ್ಕಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗದು. ಇವು ಬದುಕನ್ನು ಆರಿಸಲು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಬಾರದು, ದೇಹಭೇದಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ, ಇವೆಲ್ಲಾ ಬೇಡ ಎಂಬ ನಡೆ. ಏಕೆಂದರೆ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರಿಗೆ ಇದರ ಪರಿಣಾಮದ ಅರಿವಿದೆ.

ಮಡದಿ ಎನ್ನಲಾಗದು ಬಸವಂಗೆ ಎನ್ನನು

ಪುರುಷನೆನಲಾಗದು ಬಸವನ ಎನಗೆ

ಉಭಯದ ಕುಳವ ಹರಿದು ಬಸವಂಗೆ ಶಿಶುವಾದೆನಾ

ಬಸವನೆನ್ನ ಶಿಶುವಾದನು.^೪

ನೀಲಮೃಳ ಈ ವಚನ 'ಮಡದಿಯೆನ್ನಲಾಗದು ಬಸವಂಗೆ ಎನ್ನನು...' ಅದ್ಭುತ ಸಂವೇದನೆಯ ಚಿತ್ರಣ. ಸತಿ-ಪತಿ ಭಾವ ಮೀರಿದ ಮಾನವೀಯ ನೆಲೆ. ಅಹಂಕಾರ ನಿರಸನವಾದ ಹೊತ್ತು. ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ, ಪೋಷಿಸುವ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧ. 'ನಡುವೆ ಸುಳಿವಾತ್ಮಕ್ಕೆ ಲಿಂಗಭೇದದ ಹಂಗಿಲ್ಲದ ಧನ್ಯತೆ. ಬತ್ತಲೇಶ್ವರನ ಪುಣ್ಯಸ್ತ್ರೀ ಗುಡ್ಡವೆಯದು 'ತನು ಬತ್ತಲೆಯಾದಡೇನು?, ಮನ ಬತ್ತಲೆಯಾಗದನ್ನಕ್ಕ...' ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಲ್ಮಷ ತೆಗೆದು ಮನಸ್ಸು ನಿರಾಳ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ತನು ಶುದ್ಧವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳೊಬ್ಬಳು 'ತನು-ಮನ ಬತ್ತಲೆಯ' ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೇ ವಿಶೇಷ. 'ತನು ಬತ್ತಲೆಯೇ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸಮಾನತೆಯ ದ್ಯೋತಕ ಎಂಬ ನಿರ್ಲಜ್ಜ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪಿರುವ ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಗುಡ್ಡವೆಯು 'ಮನ ಬತ್ತಲೆಯ ಚಿಂತನೆಯ ಮೂಲಕ ಆಧುನಿಕ ಸಮಾನತೆಯ ಚಿಂತನೆಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. 'ಮಾಯೆ'ಯ ಪೊರೆ ಕಳಚಿ, ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣು ಜೈವಿಕ ಭಿನ್ನ ಅಂಶಗಳು ಎಂದು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿದ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರು, ತಮ್ಮ ತನುಕೂಟವನ್ನು ಘನತೆಯಲ್ಲಿದ್ದಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಪುಣ್ಯಸ್ತ್ರೀ ಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಗೌರವ, ಮಾನ್ಯತೆಗಿಂತ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾಣುವುದು, ಬಿಟ್ಟು ಬಂದ ವೃತ್ತಿಯ ಬಗೆಗಿನ ನಿರ್ಲಜ್ಜ ಮಾತುಗಾರಿಕೆ, ನಿರ್ಭೀಡೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ. ಅವರ ಸಮಾನತೆಯ ಚಿಂತನೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ವೈಚಾರಿಕವಾದದ್ದು.

ಎನ್ನ ಸಮಗ್ರಾಹಕ ಶೀಲ ಸಂಪಾದಕರನಲ್ಲದೆ

ಎನ್ನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೋಡೆ ಜಿಹ್ವೆಯಲ್ಲಿ ನೆನೆಯೆ

ಮಿಕ್ಕಾದ ತಟ್ಟುವ ಮುಟ್ಟುವ ತಾಗುವ ಸೋಂಕುವ
ನಾನಾಗುಣಂಗಳಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಿಯಲ್ಲದೆ ಬೆರೆಯೆ ^{೧೦}

ಎನ್ನ ಪ್ರತಾಚಾರಕ್ಕೆ ಬದ್ಧನಲ್ಲದ ಯಾವ ಪುರುಷನನ್ನು ನಾನು ಕೂಡುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ ಅಕ್ಕಮ್ಮ. ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಗಂಡಿನ ಸಂಬಂಧ ಮಾಡುವಾಗ ಎಂಥವನನ್ನಾದರೂ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಎಂಬ ಭಾವದಲ್ಲ. ಅವಳ ಪ್ರತನೇಮಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧನಾಗಿರುವವನಿರಬೇಕು. ಆತ 'ಸಮಗ್ರಾಹಕ ಶೀಲಸಂಪಾದಕ'ನಾಗಿರಬೇಕು. ದೇಹಸುಖ ಎಂಬುದು ಕೂಡುವ, ಪಡೆಯುವ ದೈಹಿಕ-ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಸಮ ಮತ್ತು ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿದೆ. ದೇಹ-ಮನಸ್ಸುಗಳ ಸಮ್ಮಿಲನದಲ್ಲಿನ ಸಮತತ್ವ ಚಿಂತನೆ ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ದೇಹವ್ಯಾಪಾರ' ವಾಗಲಾರದೆಂಬ ಎಚ್ಚರವಿದೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ಧರ್ಮದ ಗೌರವದ ಅರಿವಿದೆ. ಅಕ್ಕಮ್ಮಳಿಗೆ ದೇವದಾಸಿ ವೃತ್ತಿ ಬರೀ ದೇಹವ್ಯಾಪಾರವಲ್ಲ; ದೇಹಧರ್ಮವರಿತ ಶುದ್ಧಭಾವದ ಕಾಯಕ. 'ಈ ವೃತ್ತಿ ಕೆಟ್ಟದ್ದು' ಎಂಬ ಕೀಳರಿಮೆಯ, ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದ ಲವಶೇಷವೂ ಅವಳಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅದೊಂದು ಕಾಯಕ, ಅದರೊಳಗೆ ಪ್ರತನೇಮದ ನಿಷ್ಠೆ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಸ್ವಾನುಭೂತಿ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ನೈತಿಕತೆಯ ಗಟ್ಟಿ ನಿಲವಿದೆ. ದೇಶದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಾನೂನು, ಸಂವಿಧಾನ ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಇರುವಂಥದ್ದು. ರಾಜತ್ವ/ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ನೈತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಾ ಕಾನೂನುಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿನ ಸಮಾನ ಚಿಂತನೆಯ ಅಳವಡಿಕೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆ ಎಂದವರು ವಚನಕಾರ್ತಿಯರು. ಕಸಗೂಡಿಸುವ ಕಾಯಕದ ಸತ್ಯಕ್ಕಳಿಗೆ ತನ್ನ ಕಾಯಕದ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನವಿದೆ. ಅದು ಸತ್ಯಶುದ್ಧವಾದದ್ದೆಂದು ಸಾಭೀತು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ.

'ಲಂಚವಂಚನಕ್ಕೆ ಕೈಯಾನದ ಭಾಷೆ, ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನ ವಸ್ತ್ರ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ

ನಾನು ಕೈಮುಟ್ಟಿ ಎತ್ತಿದನಾದರೆನಿಮ್ಮಾಣೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಮಥರಾಣೆ ^{೧೧}

ಸಮಾಜದ ಕಸ ತೆಗೆಯುವ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಕಂಡಿರುವುದು ಧೀನತೆಯಲ್ಲ; ಅರಿವಿನೆಚ್ಚರದ ನೈತಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಆತ್ಮಗೌರವದ ನಡೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಸ್ಥ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಕೊಡುಗೆ ನಮ್ಮದೂ ಇದೆ ಎಂಬ ನೈತಿಕ, ಸಾತ್ವಿಕ ಅಭಿಮಾನವಿದೆ. ಗಂಡನ ಎಚ್ಚರ ತಪ್ಪಿದ ನಡೆ ಕಂಡಾಗ ತಿದ್ದುವ ಮನೋಸ್ಥೆಯಿಂದ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಆಯ್ದುಕೆ ಲಕ್ಕಮ್ಮ- "ಆಸೆಯೆಂಬುದು ಅರಸಿಂಗಲ್ಲದೆ ಶಿವಭಕ್ತರಿಗುಂಟೇ" ಎಂದು ನಯವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ, 'ಓಮ್ಮನವ ಮೀರಿ ಇಮ್ಮನದಲ್ಲಿ ತಂದಿರಿ, ಇದು ನಿಮ್ಮ ಮನವೋ, ಬಸವಣ್ಣನ ಅನುಮಾನದ ಚಿತ್ತವೋ?' ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ, ಗಂಡನ ಮನೋಜಾಡ್ಯಕ್ಕೆ ಮದ್ದಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಇಂಥ ನೈತಿಕ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಸಮಾಜದ ಸಮಾನತೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೊಡುವ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸುಖ(ಮನಃ)ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಸಾಬೀತು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ವಚನಸಾಹಿತ್ಯದ ಆಶಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಸಮಾನತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಧೀರೋದಾತ್ತ ನಡೆಯ ವೀರವಿರಾಗಣಿ-ವಿರಹಿಣಿ ಮಹಾದೇವಿಅಕ್ಕನನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸದೇ ಇರಲಾಗದು. ಪ್ರೊ. ಎಂ. ಎಸ್. ಆಶಾದೇವಿ ಅವರ ಅಭಿಮತ "ವಚನ ಚಳವಳಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದೆಯೂ ಅಕ್ಕನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಈಗ

ಹೇಗಿದೆಯೋ ಹಾಗೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು, ಯಾವುದೇ ಕಾಲದ, ಎಷ್ಟೇ ಕಠಿಣವಾದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಎದುರಿಸಬಲ್ಲಷ್ಟು ಶಕ್ತವಾದ ಸ್ವಯಂಭುವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅವಳದು'. ಈ ಮಾತಿಗೆ ಅವರು ಕೊಡುವ ಆಧಾರಿತ ಮಾತುಗಳು- "ಅಕ್ಕನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಥವಾ ಸಮಷ್ಟಿ ಹೋರಾಟದ ನಿಲವುಗಳು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಅವಳು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಆಕೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಾಳೆಯೇ ಹೊರತು, ಸ್ತ್ರೀ ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿಯಲ್ಲ."^{೧೨} ಆಶಾದೇವಿಯವರ ಮಾತಿಗೆ ನನ್ನ ಅಭಿಮಾನದ ಸಹಮತವಿದೆ. ವಚನಕಾರರು ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಅವಕಾಶವು ಸಹಜ ಹಕ್ಕು ಎಂದು ಪರಿಭಾವಿಸಿದ್ದು ವಿಶೇಷ. ಅಧ್ಯಾತ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕ ಏರಿತ ಮಹತ್ವನ್ನು, ವಚನಕಾರರ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಮಾನತೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಾಧನೆ ಎಂದು ಪರಿಭಾವಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಹಸಿವಾದಡೆ ಊರೊಳಗೆ ಭಿಕ್ಷಾನ್ನಗಳುಂಟು

ತೃಷೆಯಾದಡೆ ಕೆರೆ ಹಳ್ಳ ಬಾವಿಗಳುಂಟು

ಅಂಗಶೀತಕ್ಕೆ ಬೀಸಾಟ ಅರಿವೆಗಳುಂಟು

ಶಯನಕ್ಕೆ ಹಾಳು ದೇಗುಲಗಳುಂಟು

ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯಾ,

ಆತ್ಮಸಂಗಾತಕ್ಕೆ ನೀನೆನಗುಂಟು^{೧೩}

ಅಕ್ಕ, ಲೋಕದ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಮಣಿದು ಲೌಕಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದೂ, ತನ್ನದಲ್ಲದ ಬದುಕಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ ಹೊರಬಂದವಳು. ಹಸಿವು, ಬಾಯಾರಿಕೆ, ಶಯನ, ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಪರಾವಲಂಬಿ, ಆಶ್ರಯ ಅರಸಲೇ ಬೇಕಾದವಳು ಎಂಬ ಪುರುಷ ಕೇಂದ್ರಿತ ಧೋರಣೆಗೆ ಅಕ್ಕ ಉತ್ತರವಾಗುತ್ತಾಳೆ. 'ಆತ್ಮಸಂಗಾತಕ್ಕೆ ನೀನೆನಗುಂಟು' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಲಿಂಗತ್ವದ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಇದೆ. ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಸಮಾನತೆಗಾಗಿಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅಕ್ಕ ಮಹಾನ್ ಪ್ರೇಮಿಯೂ ಹೌದು. ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನಿಗಾಗಿ ಕಾತರಿಸಿ, ಹಂಬಲಿಸಿ ಹುಡುಕುವುದು, ಅವನ ಚಹರೆಗಳನ್ನು ಕನಸಿನ ರೂಪಕಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಡುವುದು, ಆತನೊಡನೆ ಆತ್ಮ ಸಾಂಗತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿರಮಿಸುವುದನ್ನು ಸಹೃದಯ ರೋಮಾಂಚನಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಹೆಣ್ಣು ನಾಚಿಕೆಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಗೂಡಿನಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಆಕೆ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಸಖಿನ ಬಗ್ಗೆ ನವಿರು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕೊಡುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದಾಳೆ ಎಂಬುದರ ಪ್ರತೀಕವಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಲಿಂಗತ್ವ ಸಮಾನತೆಯ ಚಿಂತನೆಯ ಪುರುಷಮಣಿ ಯಾಗುತ್ತಾಳೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಫಲಿತ : ಜಾನಪದವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ೩೩ ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಣ್ಣು ಧ್ವನಿಗಳು ಮೊಳಗಿದ್ದು ಆ ಕಾಲದ ಶಕ್ತಿ, ಧಾರ್ಮಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ನಡೆದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದರು. ಬರಹ ಕಲಿತವರು ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಷ್ಟಿದ್ದರೂ ಮೌಖಿಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದು,

ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆ ಎಂದಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದರೆ ಅವರನ್ನು ಸೀಮಿತ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಕೂರಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅನುಭವ ಮಂಟಪದ ಚರ್ಚೆ, ಕಾಯಕ-ದಾಸೋಹದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾದದ್ದು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಯ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮದ ಸಾಧನೆಯ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರು ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಕೊಂಡವರು. ಸಮಾನತೆಯ ಚಿಂತನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶ- ಲಿಂಗಸಮಾನತೆ. ಹೆಣ್ಣು ಕೇವಲ ಭೋಗವಸ್ತುವಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಜ್ಞಾನ, ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ ಜೀವಂತ ಉದಾಹರಣೆಯಾದವರು. ಆಧುನಿಕ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಕಾಲಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಓಡದೆ ಒಮ್ಮೆ ನಿಂತು, ತನ್ನ ನೆಲವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ತನ್ನ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ತುರ್ತನ್ನು ವಚನಕಾರ್ತಿಯರು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಸ್ಥಾನ, ಸುತ್ತಲಿನವರ ಸ್ಥಾನ ನಿರ್ದೇಶನ, 'ಕಾಯ-ವಾಚಾ-ಮನಸಾ' ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ 'ಸ್ಪಷ್ಟತೆ-ಶುದ್ಧತೆ' ಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಮತ್ತು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದದನ್ನು ಅವರ ಮಾತುಗಳು ಧ್ವನಿಸಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಶತಮಾನಗಳನ್ನು ದಾಟಿ, ಇಂದಿನ ವಸಹತೊತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಮಹಾದೇವಿಅಕ್ಕ ಕಂಡುಕೊಂಡ 'ಆತ್ಮಸಂಗಾತ್ಯ', ಅಧ್ಯಾತ್ಮದ ಮೇರು ಅಲ್ಲಮನನ್ನು 'ಅರಿವಿನ ನೆಲೆ'ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕ, 'ಈಸಕ್ಕಿಯಾಸೆ ನಮಗೇಕೆ' ಎಂದು ಪತಿಯ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಅಕ್ಕಮ್ಮ, 'ಹೆಣ್ಣು ಮೋಹಿಸಿ ಗಂಡ ಹಿಡಿದರೆ?' ಎಂದು ತಾತ್ವಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎತ್ತಿದ ಗೊಗ್ಗವೈ, 'ಮಡದಿಯನ್ನಲಾಗದು ಬಸವಂಗೆ ಎನ್ನನು' ಎಂದ ನೀಲಮ್ಮಳ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ, ಅಕ್ಕ ಹೇಳುವಂತೆ 'ಸಮಾಧಾನಿ'ಯಾಗಿರಬೇಕಾದ ನಾವು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಿದೆ, ಅನುಕರಿಸಬೇಕಿದೆ. ಅವರ ಲಿಂಗಸಮಾನತೆಯ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತಾ ಮುಂದಿನವರಿಗೆ ದಾಟಿಸುವವರಾಗಬೇಕಿದೆ.

ಕೊನೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

- ೧. ಪು. ಸಂ. ೮೫೭, ಬಸವಯುಗದ ವಚನ ಮಹಾಸಂಪುಟ : ಒಂದು
- ೨. ಪು. ಸಂ. ೮೫೮, ಸಂಕೀರ್ಣ ವಚನ ಸಂಪುಟ-೨
- ೩. ಪು. ಸಂ. ೨೭, ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಜಿ. ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ, ವಚನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗಾತಿ
- ೪. ಪು. ಸಂ. ೮೭೩, ಬಸವಯುಗದ ವಚನ ಮಹಾಸಂಪುಟ : ಒಂದು
- ೫. ಪು. ಸಂ. ೯೧೫, ಅದೇ
- ೬. ಪು. ಸಂ. ೮೭೩, ಅದೇ
- ೭. ಪು. ಸಂ. ೮೧೪, ಅದೇ
- ೮. ಪು. ಸಂ. ೮೬೬, ಅದೇ
- ೯. ಪು. ಸಂ. ೮೯೪, ಅದೇ
- ೧೦. ಪು. ಸಂ. ೮೫೪, ಅದೇ

- ೧೧. ಪು. ಸಂ. ೯೧೫ ಅದೇ
  - ೧೨. ಪು. ಸಂ. ೫೯, ಬಸವಣ್ಣನ ವಚನಗಳು: ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮುಖಾಮುಖಿ, ಸಂ. ಅಮರೇಶ ನುಗಡೋಣಿ,
  - ೧೩. ಪು. ಸಂ. ೪೧೦, ಬಸವಯುಗದ ವಚನ ಮಹಾಸಂಪುಟ : ಒಂದು
- ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡ ಕೃತಿಗಳು**
- ೧. ಬಸವಯುಗದ ವಚನ ಮಹಾಸಂಪುಟ: ಒಂದು, ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು-ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೬
  - ೨. ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದರ್ಶನ, ಸಂಪುಟ-೧, ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು-ಯು. ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀ ಶಿವರಾತ್ರೀಶ್ವರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಮೈಸೂರು, ೨೦೦೩
  - ೩. ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆ-ಪ್ರೊ.ಎ. ಎಸ್. ಜಯರಾಂ, ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀ ಶಿವರಾತ್ರೀಶ್ವರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಮೈಸೂರು, ೨೦೦೮
  - ೪. ವಚನಕಾರ್ತಿಯರು- ಡಾ. ಎಂ. ಎಸ್. ವೇದಾ, ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀ ಶಿವರಾತ್ರೀಶ್ವರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಮೈಸೂರು, ೨೦೧೧
  - ೫. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಯ ಸ್ವರೂಪ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೦೬
  - ೬. ಬಸವಣ್ಣನ ವಚನಗಳು: ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮುಖಾಮುಖಿ, ಸಂ. ಅಮರೇಶ ನುಗಡೋಣಿ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ೨೦೦೪
  - ೭. ವಚನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗಾತಿ, ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಜಿ. ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ, ಸಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೩

೧೨. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ

ಡಾ. ಕೆ.ಎಚ್ ಅನ್ನಪೂರ್ಣ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಯುಗ-ಯುಗಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಜೊತೆ ಆಳವಾದ ಅನುಸಂಧಾನವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಬಂದಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಅದರ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕತೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದೆ. ಕುವೆಂಪು, ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಯು.ಆರ್.ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ಗಿರೀಶ ಕಾರ್ನಾಡ ಮುಂತಾದ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪಾಠ-ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ವಿಧಾನ ಮೂಲಕ ಅಭ್ಯಸಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಕೇವಲ ಸೌಂದರ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ-ರಾಜಕೀಯ-ನೈತಿಕ ಆಯಾಮಗಳನ್ನೂ ತೆರೆದಿಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸಂಶೋಧನೆ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಸಮಕಾಲೀನ ಪರಿಸರ ಸಂಕಟಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಸ್ತುತತೆಯನ್ನು ಮರಳಿ ಒರೆಗೆ ಹಚ್ಚುತ್ತದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪದಗಳು : ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಅರಣ್ಯ, ಪ್ರಕೃತಿ-ಮಾನವ ಸಂಬಂಧ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ನೀತಿ, ಇಕೊ-ಕ್ರಿಟಿಸಿಸಂ

೧. ಪರಿಚಯ : ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ ಮಾನವ ಸಮಾಜದಷ್ಟೇ ಹಳೆಯದು. ಭಾರತದ ಋಗ್ವೇದ ಕಾಲದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಮಕಾಲೀನ ಜಗತ್ತಿನವರೆಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಚಿತ್ರಣ, ಸ್ತುತಿ, ಆತಂಕ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಕರೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅಡಕವಾಗಿದೆ. ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ, ಅರಣ್ಯ ನಾಶ, ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಕ್ಷಯ, ನೀರಿನ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಮುಂತಾದ ಜಾಗತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ತೀವ್ರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಕೇವಲ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮಹತ್ವ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ, ಅದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯೂ ಆಗಿದೆ. 'ಇಕೊ-ಕ್ರಿಟಿಸಿಸಂ' ಎಂಬ ಸಾಹಿತ್ಯ-ವಿಮರ್ಶೆಯ

ಡಾ. ಕೆ.ಎಚ್ ಅನ್ನಪೂರ್ಣ : ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು ಗುಂಡ್ಲುಪೇಟೆ, ದೂ: ೯೭೪೩೯೧೬೬೪೧

ಹೊಸ ಶಾಖೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಒತ್ತಾಸೆ ನೀಡಿದೆ. (Glottfelty & Fromm, ೧೯೯೬). ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಬೆಳೆದಿಲ್ಲ. ಲಭ್ಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕುವೆಂಪು ಮತ್ತು ಕಾರಂತರ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿವೆ. ಈ ಲೇಖನವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಹೇಗೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

೨. ವಿಧಾನ : ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಗುಣಾತ್ಮಕ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪಾಠ-ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಇಕೊ-ಕ್ರಿಟಿಸಿಸಂ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಬಳಸಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಲಾಗಿದೆ.

೨.೧ ಅಧ್ಯಯನದ ಮಾದರಿ ಮತ್ತು ಮೂಲ ಆಕರಗಳು : ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಹತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದವರೆಗಿನ ಪ್ರಮುಖ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಉದ್ದೇಶಿತ ಮಾದರಿ ಆಯ್ಕೆ ವಿಧಾನ ಬಳಸಿ, ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿ ವಿಷಯ ಹೊಂದಿರುವ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಮೂಲಗಳಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಾ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಲೇಖನಗಳು ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಕೋಶಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

೨.೨ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ಚೌಕಟ್ಟು : ಚೆರಿಲ್ ಗ್ಲೋಟ್‌ಫೆಲ್ಟಿ ಮತ್ತು ಆಲ್ಫ್ರೆಡ್ ನಾರ್ತ್ ಅವರ ಇಕೊ-ಕ್ರಿಟಿಸಿಸಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ, ಆರ್ನೇಸ್ ಮತ್ತು ರಾಮಚಂದ್ರ ಗುಹ ಅವರ ಭಾರತೀಯ ಪರಿಸರ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶಕರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ - ಈ ಮೂರು ಆಯಾಮಗಳ ಸಮಿಶ್ರ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

೩. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು

೩.೧ ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಚಿಂತನೆ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆರಂಭಿಕ ದ್ಯೋತಕವಾದ ಪಂಪ ಕವಿಯ 'ಆದಿಪುರಾಣ' (ಕ್ರಿ.ಶ. ೯೪೧) ಮತ್ತು 'ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ'ದಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ, ನದಿ, ಪರ್ವತಗಳ ವಿವರಣೆ ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವ-ಭಕ್ತಿಯ ಭಾವನೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿದೆ. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ (೧೨ನೇ ಶತಮಾನ) ಬಸವಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯವರ ವಚನಗಳು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ದಿವ್ಯಾನುಭವದ ಮಾಧ್ಯಮವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ 'ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ'ನನ್ನು ಕಾಣುವ ಮಾರ್ಗ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮರ, ಗಿಡ, ನದಿ, ಗಾಳಿ -ಇವೆಲ್ಲ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರತೀಕಗಳಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತವೆ. ಈ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ-ಪರಿಸರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಡಿ.ಎಸ್.ಕರ್ಕಿ ಅವರು 'ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ' (೨೦೦೮) ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೩.೨ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರದೇಶ : ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು (೧೯೦೪-೧೯೯೪) ಅವರ ಕೃತಿಗಳು ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಅವರ 'ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ' (೧೯೩೬) ಕಾದಂಬರಿಯು ಮಲೆನಾಡಿನ ಕಾಡು-ಕಾನನಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಮನುಷ್ಯನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ತೊಳಲಾಟವನ್ನು ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾಡಿನ ಧ್ವನಿ, ಸ್ಪರ್ಶ, ವಾಸನೆ-ಇವೆಲ್ಲ ಪಾತ್ರಗಳ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯ ದರ್ಪಣಗಳಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿವೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ' (೧೯೪೯) ಮಹಾಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಕೇವಲ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲದೆ, ಮಾನವ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಜೀವಂತ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಪಂಚಭೂತಗಳ ಚಿತ್ರಣ, ಅರಣ್ಯ ಜೀವನದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿವರಣೆ-ಇವು ಕಾವ್ಯದ ಶಕ್ತಿಯ ಮೂಲ ಚಿಲುಮೆಗಳು (ನಾಡಿಗ, ೨೦೧೦, ಪು. ೪೫). ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ (೧೯೦೨-೧೯೯೭) ಅವರ 'ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ' (೧೯೪೨) ಕಾದಂಬರಿಯು ನಗರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತ ಭೂಮಿಯ ಜತೆ ಮಾನವನ ಮೂಲ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಮರಳಬೇಕೆಂಬ ಸಂದೇಶ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಕಾರಂತರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಕೇವಲ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ; ಅದು ಮಾನವ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಮೂಲ ಆಧಾರ.

೩.೩ ನವ್ಯ ಮತ್ತು ನವೋತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಯು.ಆರ್.ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಅವರ 'ಸಂಸ್ಕಾರ' (೧೯೬೫) ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕೃತಿ, ಸಾವು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ತ್ರಿಕೋಣ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ನೈತಿಕ-ದಾರ್ಶನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಮಂಡಿಸುತ್ತದೆ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರ ಶವವನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಸುಡಬೇಕು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಭೂಮಿ-ಮಾನವ ಸಂಬಂಧದ ತಾತ್ವಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಗಿರೀಶ ಕಾರ್ನಾಡ ಅವರ 'ನಾಗಮಂಡಲ' (೧೯೮೮) ನಾಟಕ ಹಾವು ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಜಾನಪದ ಮೂಲಕ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತ ವನ್ಯ ಜೀವನದ ಕಡೆ ಅನ್ನೋನ್ಯ ಭಾವ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಚಕ್ರಗಳು, ಜಾನಪದ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನವ ಸಮಾಜ ಇವು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಎಳೆಗಳಾಗಿ ಹೆಣೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ (ಕಾರ್ನಾಡ, ೧೯೮೮).

೪. ಚರ್ಚೆ

೪.೧ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮಾನವ: ಸಂಘರ್ಷ ಮತ್ತು ಸಾಮರಸ್ಯ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಧ್ರುವಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ : ಒಂದು, ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ನಡುವಿನ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆ (ಕುವೆಂಪು, ಪು.ತಿ.ನ) ಮತ್ತೊಂದು, ಮಾನವ ಆಧಿಪತ್ಯದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರಕೃತಿ ನಾಶ ಮತ್ತು ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿಭಟನೆ (ಕಾರಂತ, ತಿರುಮಲೇಶ್). ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಪ್ರಕೃತಿ ಚಿತ್ರಣ ಪ್ಯಾಂಥೇನ್ಸಿಕ್ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಹೊಂದಿದೆ - ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ದೇವರು, ದೇವರೇ ಪ್ರಕೃತಿ. ಇದು ಪಶ್ಚಿಮದ ಇಕೊ-ಕ್ರಿಟಿಸಿಜಂನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗುವ ಬಯೋಸೆಂಟ್ರಿಕ್ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಮಾನತೆ ಹೊಂದಿದೆ (Buell, 1995).

೪.೨ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಜ್ಞಾನ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಪರಿಸರ ಜ್ಞಾನದ ಅಮೂಲ್ಯ ಭಂಡಾರಗಳಾಗಿವೆ. ಲಾವಣಿ, ಗ್ರಾಮ ಗೀತೆ, ಒಗಟು ಮತ್ತು ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಚಕ್ರ, ಮಳೆ ಮತ್ತು ನೀರು, ಬೀಜ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಅರಣ್ಯ ಬಳಕೆ ಇವು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಧ್ವನಿಗಳು. ಈ ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸರ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಚರ್ಚೆಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ತರುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

೪.೩ ದಲಿತ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ : ಕನ್ನಡ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ. ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ ಅವರ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಭೂ-ಹಕ್ಕು, ಮಣ್ಣಿನ ಸ್ವಾಮ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ-ಶೋಷಣೆ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ 'ಎಕೊ-ಫೆಮಿನಿಸಂ' ಮತ್ತು 'ಎನ್ವಿರಾನ್ಮೆಂಟಲ್ ಜಸ್ಟಿಸ್' ಎಂಬ ಚಿಂತನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅನ್ನೋನ್ಯವಾದ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಮಹಿಳಾ ಬರಹಗಾರರಾದ ವೈದೇಹಿ ಮತ್ತು ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕ್ಕರ್ ಅವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ದೇಹ ಮತ್ತು ಭೂಮಿ ಎರಡೂ ಒಂದೇ ಸ್ತರದಲ್ಲಿ ಶೋಷಣೆಗೊಳಗಾಗುವ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ 'ಎಕೊ-ಫೆಮಿನಿಸ್ಟ್' ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಅಧ್ಯಯನ ಬಯಸುತ್ತದೆ.

೫. ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ತೀರ್ಮಾನ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಒಳನೋಟಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಕೇವಲ ಸೌಂದರ್ಯ ಚಿತ್ರಣಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ ನೈತಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಆಯಾಮಗಳನ್ನೂ ತೆರೆದಿಡುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಪ್ರಕೃತಿ-ಮಾನವ ಸಂಬಂಧದ ಬಗ್ಗೆ ಬಹು-ಆಯಾಮದ ದೃಷ್ಟಿ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಧ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೆ ಎರಡನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ, ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಈ ಪ್ರಜ್ಞೆ ನಿರಂತರ ಪ್ರವಾಹ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದು ಬಂದಿದ್ದು, ಪ್ರತಿ ಯುಗದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಕಟಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದೆ. ಇಂದಿನ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ನಾಶ, ಕಾವೇರಿ ನದಿ ವಿವಾದ, ರೈತ ಸಮಸ್ಯೆ -ಇವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಪ್ರಸ್ತುತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಾಗೇಶ್ ಹೆಗಡೆಯವರ ಬರಹಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೇವಲ ಅನುಭಾವ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ; ಅದು ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಯಭಾರಿ ಕೂಡ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಸಂಬಂಧ ಬಹಳ ಅಧ್ಯಯನ ಯೋಗ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಭವಿಷ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಸಂದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೋಲಿಕೆ ವಿಧಾನ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳ್ಳಬಲ್ಲದು.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ. (೧೯೪೨). ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು.

೨. ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ. (೧೯೮೮). ನಾಗಮಂಡಲ, ಆಕ್ಸರ್ಡ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೆಸ್.
೩. ಕರ್ಕಿ, ಡಿ.ಎಸ್. (೨೦೦೮). ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ. ಸಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.
೪. ಕುವೆಂಪು (೧೯೪೯), ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ. ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು.
೫. ನಾಡಿಗ, ಕೃಪಂ. (೨೦೧೦). ಕುವೆಂಪು ಕಾವ್ಯ ಲೋಕ. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹಂಪಿ.
೬. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ಯು.ಆರ್. (೧೯೬೫). ಸಂಸ್ಕಾರ. ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೆಸ್.
೭. Buell, L. (1995). The Environmental Imagination: Thoreau, Nature Writing, and the Formation of American Culture. Harvard University Press.
೮. Glotfelty, C., & Fromm, H. (Eds.). (1996). The Ecocriticism Reader: Landmarks in Literary Ecology. University of Georgia Press.
೯. Guha, R. (2000). Environmentalism: A Global History. Longman.
೧೦. Huggan, G., & Tiffin, H. (2010). Postcolonial Ecocriticism: Literature, Animals, Environment. Routledge

೧೪. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಜೀವರಾಶಿಗಳ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ

ಡಾ. ಆಶಾಲತಾ

ಪೀಠಿಕೆ : ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಪರಿಕಲ್ಪನಾತ್ಮಕ ಚರ್ಚೆ ಪರಿಸರದ ಜೀವಿಯಾದ ಮಾನವ ತನ್ನ ಪರಿಸರವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಪರಿಸರದ ರಕ್ಷಣೆ ಎಲ್ಲರ ಹೊಣೆ. ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಪರಿಸರದ ಹಾನಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಅದರ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾವೆಲ್ಲ ಪರಿಸರದ ಕೂಸುಗಳು, ಇದೇ ನಮ್ಮ ಮನೆ, ಇದೇ ನಮ್ಮ ಉಸಿರು, ಇದೇ ನಮಗೆ ಆಹಾರ ನೀಡುವ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ. ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ ಪರಿಸರಕ್ಕೂ ನಂಟು ಇರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಎಂದರೆ ಏನು, ಅದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಹಲವಾರು ಬಗೆಯ ಉತ್ತರಗಳು ದೊರಕುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿನ ಜೀವಜಾಲಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಉಂಟಾದಾಗ ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದೇ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ. ಈ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಜೀವಜಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವುಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ, ನಮಗೆ ಆಗುವ ಲಾಭಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಪದಗಳು: ಪರಿಸರ, ಜೀವಜಾಲ, ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸೌಂದರ್ಯ, ಪ್ರಜ್ಞೆ

ವಿಧಾನ: ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾತ್ಮಕ, ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿತ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು, ಅವರಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ತತ್ವಗಳು, ಚಿಂತನೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ನೀಡಿರುವ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ಪುರಾತನ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಪರಿಸರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಜನಪ್ರಿಯ ಕೃತಿಗಳು, ಲೇಖನಗಳು, ಜನಪದ

ಡಾ. ಆಶಾಲತಾ : ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಕಾಲೇಜು, ಮಂಗಳೂರು, ೯೯೦೨೬೬೦೧೪೫

ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಲು ನೆರವಾಗಿದೆ.

ಉದ್ದೇಶ : ಪ್ರಬಂಧದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ನೀಡಿರುವ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಪರಿಸರ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಮಾನವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ, ಸಸ್ಯ-ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಉಪಯೋಗ, ಪರಿಸರ ಹಾನಿಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು, ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ತರುವ ಅಪಾಯಗಳ ಕುರಿತು ವಿವರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವುದು. ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಜೀವಜಾಲ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿತನವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ಲೇಖನದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ವ್ಯಾಪ್ತಿ : ಪ್ರಬಂಧದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿತ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ಅವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯ-ಪ್ರಾಣಿ ಜೀವಜಾಲ, ಪರಿಸರ ಹಾನಿ, ಮಾಲಿನ್ಯ, ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ರಕ್ಷಣೆಯ ಕುರಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟಗಳ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ, ಜೀವ ಚಕ್ರದ ಅವಲಂಬನೆ, ಪರಿಸರ ನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಮಾನವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಯಾಂತ್ರಿಕರಣದ ಪರಿಣಾಮಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಕನ್ನಡ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮೂಡಿಸುವ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಅದಿಕವಿ ಪಂಪ ಬನವಾಸಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಪರಿಸರವನ್ನು ನೋಡಿ 'ಮರಿದುಂಬಿ ಯಾಗಿಯುಂ, ಕೋಗಿಲೆಯಾಗಿಯುಂ ತಾನು ಪುಟ್ಟುವುದೆನ್ನಮನಂ ಬನವಾಸಿ ದೇಶದೊಳ್.' ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಪರಿಸರ ಎಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದಿಕಾಲದಿಂದ ಋಷಿ ಮುನಿಗಳು ಮಾನವ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಹಲವಾರು ಯಜ್ಞ ಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳು, ಶುದ್ಧ ತುಪ್ಪ, ಹಾಲು ಸುರಿಸುವ ಸಸ್ಯಗಳು ಅಂದರೆ ಆಲ, ಅರಳಿ ಮರಗಳು ಅಲ್ಲದೆ ಮುತ್ತುಗ, ಗೋಣಿ, ಬಸರಿ, ಈ ಎಲ್ಲಾ ಗಿಡಗಳು ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ರಾಸಾಯನಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ನೀರು, ಗಾಳಿಯನ್ನು ಶುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಮೋಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಅಲ್ಲಿ ಕಲುಷಿತ ನೀರನ್ನು ಶುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಭೂಮಿಗೆ ತಲುಪಿ ಮತ್ತೆ ಇಲ್ಲಿ ರೋಗರುಜನೆಗಳು ಹಬ್ಬದಂತೆ ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕಗಳಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳು ನಮ್ಮ ಪರಿಸರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಗಾಳಿ ನೀರು ಮಣ್ಣು ಎಲ್ಲವೂ ಶುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ ಪ್ರಯೋಜನ ಇರುವಾಗ ಇವುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅರಿವನ್ನು ನಾವು ಮೂಡಿಸಿದರೆ ಉತ್ತಮ ಪರಿಸರ

ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಮರಗಿಡಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದರೆ ಅತ್ತಿ, ಅರಳಿ, ಬೇವು, ಬಸರಿ ಮುಂತಾದ ಬಗೆಯ ಮರಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಪ್ರೇರಣೆ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಈ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದು ತುಂಬಾ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಹರಿಹರನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿ ೩೦ ಬಗೆಯ ಹೂವುಗಳು ಮತ್ತು ಎಲೆಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಮರುಗ (ಒರಿಗನಮ್ ಮಜೋರಾನಾ ಮತ್ತು ಲ್ಯಾಮಿಯೇಸಿ ಕುಟುಂಬ -ಮಿಂಟ್ ಕುಟುಂಬ) ಧವನ (ಆರ್ಚಿಮಿಸಿಯಾ ಪಲ್ಲೆನ್ಸ್ ವೆಲ್) ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್.ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಹಲವಾರು ಸಸ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಗ್ರ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ, ಅವುಗಳ ಪರಿಸರ, ಭೌತಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮತ್ತು ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ವರ್ಗೀಕರಣವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಅವುಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯಗಳ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಬಳಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸೌರಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಆಸರೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಬದುಕುವ, ಜೀವನ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ತನ್ನ ಸಂತತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಬದುಕಲು ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಅನುಕೂಲಗಳು ಇವೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯದಿಂದ ಪರಿಸರದ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯ ತೊಂದರೆಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತಿವೆ. ಮಾನವನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಪರಿಸರ ಹಾನಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಇದು ಜೀವ ಪರಿಸರದ ಹಾನಿಗೂ ಸಹ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಸರವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕ.

ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ದೇವತೆಗಳ ವಾಹನಗಳಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೇ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಮೂಲಕ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದುರ್ಗಿಯ ವಾಹನ ಸಿಂಹ. ಸರಸ್ವತಿಯ ವಾಹನ ಹಂಸ, ಗಣಪತಿಯ ವಾಹನ ಇಲಿ ಹೀಗೆ ಪರಿಸರದ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದುರ್ಗಾ ಸಪ್ತಸ್ವತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ "ಯಾವದ್ ಭೂಮಂಡಲಿಂ ಧತ್ತೈಲೈ ವನಕಾನನಂ ತಾವತ್ ತಿಷ್ಠತಿ ಮೇದಿನ್ಯಾಂ ಮತತಿ ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರಕೀ"^೧ ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಅರ್ಥ : ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾಡು ಮೇಡುಗಳು ಇರುವವರೆಗೆ ಮಾನವ ಸಂತತಿ, ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಸಸ್ಯಗಳ ನಾಶದಿಂದ ನಮ್ಮ ನಾಶ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. "ಅದ್ಭುತ ಜಗತ್ತು ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ವಿ 'ವಿಸ್ಮಯ' ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಮತ್ತು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಶ್ವದ ನೂರಾರು ವಿಸ್ಮಯಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ."^೨ 'ತೇಜಸ್ವಿ ಲೋಕ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ 'ವಿಸ್ಮಯ ತೇಜಸ್ವಿ' ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಡಿ.ಆರ್. ಚಂದ್ರಮಾಡಿಯವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ೭೦ರ ದಶಕದಲ್ಲೇ ತೇಜಸ್ವಿಯವರು ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವುದು, ಅವರಿಗೆ ಕ್ಯಾಮರಾ ಹಿಡಿದು ಓಡಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿರುವುದರಿಂದ

ಪರಿಸರದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದಿರುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಅಬ್ಬರದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ತಂತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಮನುಷ್ಯ ಕಾಡಿಗೆ ಲಗ್ಗೆ ಇಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿನ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯಗಳ ಬದುಕು ದಿಕ್ಕುತಪ್ಪಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ತೇಜಸ್ವಿಯವರು ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಮಾನವನಿಂದ ಪರಿಸರಕ್ಕಾಗುವ ಹಾನಿ, ಮುಂದೆ ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎದುರನೋಡುವ ವಿನಾಶದ ದಿನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾಗೇಶ್ ಹೆಗಡೆಯವರು ತಮ್ಮ 'ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಂಧಯುಗ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. "ಕಾಡಿನ ಬಗ್ಗೆ, ಅದರಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕಾಡಿನ ಸುತ್ತಲಿನ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಹನೀಯ ವಾತಾವರಣ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಅರಣ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲೆ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೀಪು, ಕಛೇರಿಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ ದಾಂಧಲೆ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಡಿನ ಸಮೀಪದ ಊರುಗಳ ಮಕ್ಕಳು ಇದನ್ನೇ ನೋಡಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳು, ಕಂಡು ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಬೆಳೆಸಬೇಕಿತ್ತೋ ಅಂತಹ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಾವು ಪರಿಸರದ ಪಾಠದಿಂದ ವಂಚಿತರನ್ನಾಗಿಸಿರಬೇಕೆಂದೇ. ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಬದಲು ಆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಕ್ರೋಶಗೊಳ್ಳುವ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ"³¹ ವಿನೋದ ಕುಮಾರ್ ಬಿ. ನಾಯ್ಕ ಅವರ 'ಜಂಗಲ್ ಡೈರಿ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಕಾಡಿನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಹಲವಾರು ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಕಾಡಿನ ಬಗ್ಗೆ, ಅದರಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಕ್ರೋಶ ಸಹಜ. ಆದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಾಡಿನ ಬಗ್ಗೆ, ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೀತಿ, ಅವುಗಳ ಜೀವನಮೌಲ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಂಡಯ್ಯನ 'ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವಂ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

"ಪಯಲವು ನಾಲಗೆವುಳ್ಳವಂ ಬಗೆವೊಡೆಂದುಂ ಬಣ್ಣಿಸಲ್ಕಾರನಾ
ನೇಲನಂ ಮತ್ತಿನ ಮಾನಿಸರ್ ಪೊಗಳಲೇನಂ ಬಲ್ಲರೆಂಬೊಂದು
ಱ್ಱಲಿಯಂ ನೆಟ್ಟನೆ ತಾಳ್ಳು ಕನ್ನಡಮೆನಿಪ್ಪಾ ನಾಡು ಚೆಲ್ವಾಯ್ತು ಮೆ
ಲ್ಲೆಲರಿಂ ಪೂತ ಕೊಳಂಗಳಿಂ ಕೆಳೆಗಳಿಂ ಕಾಯಿಲೂರ್ಗಳಿಂ ಕೆಯ್ಯಳಿಂ"³²

ಆಂಡಯ್ಯ ಕವಿಯ 'ಕನ್ನಡಮೆನಿಪ್ಪ ನಾಡು ಚೆಲುವಾಯಿತು' ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಪರಿಸರವನ್ನು ತುಂಬಾ ಸೊಗಸಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಕವಿ ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ನಾಡಿನ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಎರಡು ನಾಲಿಗೆ ಸಾಲದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿರುವ ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಸಂಪಿಗೆ, ದಾಳಿಂಬೆ ಗಿಡಮರಗಳ ದಟ್ಟಣೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕೋತಿಗಳು ಚೇಷ್ಟೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬೀಳಿಸಿರುವ ಎಳೆನೀರುಗಳೇ ಮಡುಗಟ್ಟಿದಂತಾಗಿದೆ ಎಂದು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಎಷ್ಟು ಶ್ರೀಮಂತವಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿನ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ

ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆ ಕಾಲದ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಇಂದಿನ ಪರಿಸರಕ್ಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಕವಿ ಇಲ್ಲಿನ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನೈದಿಲೆಗಳು ನೀರಿನ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ಹರಿವ ರುರಿಗಳ ವರ್ಣನೆ ತಾವರೆ, ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಸಂಪಿಗೆ ಹೂವಿನ ಸುಗಂಧ, ಗಿಡಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿ ಹಿಡಿದ ಸುಂದರ ಬಳ್ಳಿಗಳು. ಈ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ನಾಡು ಎಂತಹ ಸುಂದರ ಪರಿಸರ ಅ ಕಾಲದಲಿ ಇತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ನದಿ ತೊರೆ, ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಹಳ್ಳ ಕೊಳ್ಳಗಳು ತಾವರೆ ನೈದಿಲೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಜಲಮಾಲಿನ್ಯದಿಂದ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಕೊಳ್ಳಗಳು ಕೊಳಕು ಗುಂಡಿಗಳಾಗಿವೆ. ತಾವರೆ, ನೈದಿಲೆಗಳು ನಿರ್ನಾಮವಾಗಿವೆ, ಸುಗಂಧಭರಿತ ಗಿಡಗಳು ಕಾಣದಾಗುತ್ತಿವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪುರವರ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡಿನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳ ವರ್ಣನೆ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಯ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಸುಂದರ ಕಾಡುಗಳ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ನಮ್ಮ ಪರಿಸರದ ಅಪಾರವಾದ ಸಂಪತ್ತಿನ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ದಿನನಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಹಲವಾರು ಜೀವಜಾಲಗಳನ್ನು, ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾ ನಮ್ಮ ಪರಿಸರ ಎಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

"ನದಿ ಹರಿದಿತ್ತು ಬನ ನಿಂತಿತ್ತು
ಬಾನ್ ನೀಲಿಯ ನಗೆ ಬೀರಿತ್ತು
ನಿರ್ಜನ ದೇಶದ ನೀರವ ಕಾಲಕೆ
ಖಗರವ ಪುಳಕಂ ತೋರಿತ್ತು.
ಹೂಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಮಿರುಗಿರೆ ನಿರಿವೂನಲು
ಮೊರೆದಿದೆ ಬಂಡೆಗಳಲಿ ನೀರೊದಲು
ರಂಜಿಸಿ ಇಕ್ಕಲದಲ್ಲಿ ಹೊಮ್ಮೆಳಲು
ಸಿಬ್ಬಲು ಗುಡ್ಡೆಯ ಹೊಳೆಯಲಿ ಮೀಯುತ
ಕವಿ ಮನ ನಾಕದಿ ನೆಲೆಸಿತ್ತು
ಮಧು ಸೌಂದರ್ಯದ ಮಧುರ ಜಗತ್ತು
ಹೃದಯ ಜಿಹ್ವೆಗೆ ಜೇನಾಗಿತ್ತು!"³³

ಮಲೆನಾಡಿನ ಸೆರೆಗಿನಲ್ಲಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಅಲ್ಲಿನ ಸುಂದರ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ತುಂಬಾ ಸೊಗಸಾಗಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ದಿನನಿತ್ಯದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡಿನ ನದಿ, ವನ, ಖಗ, ಮೃಗಗಳ ಕಂಡ ಕವಿ ಬೆಳ್ಳೆಕ್ಕಿಗಳ ಸಾಲನ್ನು ನೋಡಿ 'ದೇವರು ರುಜು' ಮಾಡಿದನು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ದಟ್ಟವಾದ ಕಾಡಿನ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು, ನಿರ್ಜನ ದೇಶದ ನೀರವತೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಅರಣ್ಯದ ದಟ್ಟವಾದ ವನಸಿರಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಕಲರವ ಜೀವಿ ಪರಿಸರದ ಸಮೃದ್ಧತೆಯನ್ನು

ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕವಿಗಳು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಸೊಬಗಿನ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಪರಿಸರದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಗಿಡ, ಮರ, ಹಕ್ಕಿ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಲೇಖನದ ವಸ್ತುವಾಗಿಸಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ನಿಸರ್ಗದ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವ ಜಾಲಗಳನ್ನು, ಅವುಗಳ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಊರಿಂದ ಬಂದಿ ಮಾತ್ರ ಓಡಾಡಲು ಲಾಯಕಾದ ಓಣಿತರ ಹೊಂಟ ಹಾದಿ ಮೂರು ಮೈಲು ಹೋಗಿ ಬಸ್ಸು ಓಡಾಡುವ ದೊಡ್ಡ ರಸ್ತೆಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ದೊಡ್ಡ ರಸ್ತೆಯಿಂದ ಅದೇ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಕಳ್ಳಿ ಕವಿಚಿಕೊಂಡ ಅದು ಗೌವನೇ ಬಂದು ದೆವ್ವ ನಿಂತಂತೆ ನಿಂತ ಅರಳಿ ಮರಗಳ ಬಳಸಿ ಮುಂದೆ ಒಡೆದುಕೊಂಡು ಧಾವಿಸುತ್ತದೆ”⁵. ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ ಅವರು ತಮ್ಮ ‘ಡಾಂಬರು ಬಂದಿದ್ದು’ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆ ಅಬ್ಬರದಿಂದ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಆದ ಹಾನಿಯನ್ನು ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಅವತ್ತಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಊರಿಗೆ ಬಸ್ಸಿನ ಸೌಕರ್ಯ ಇರಲಿಲ್ಲ ಎತ್ತಿನ ಬಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ಸಣ್ಣ ರಸ್ತೆ ಅದರ ಇಕ್ಕೆಲಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಕಳ್ಳಿಗಳು ಊರಿನ ಮಧ್ಯೆ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಅರಳಿ ಮರ ಹೀಗೆ ಆ ಮರವನ್ನು ಬಳಸಿ ಊರಿಗೆ ಹೋಗುವ ಸನ್ನಿವೇಶ ಪರಿಸರ ಎಷ್ಟು ಹಚ್ಚ ಹಸಿರಾಗಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಧುನಿಕತೆ ಬಂದಂತೆ ರಸ್ತೆ ಕಾಮಗಾರಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ, ರಸ್ತೆಯ ನಡುವೆ ಇರುವ ಅರಳಿ ಮರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲು ಊರು ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ ಈಗ ಅಲ್ಲಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸುತ್ತೇವೆ. ರಸ್ತೆ ಮಾಡುವಾಗ ಬಳಸಿದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಯಂತ್ರಗಳು, ಅವುಗಳ ಅಬ್ಬರ. ರಸ್ತೆ ಮಾಡುವ ಆಧುನಿಕತೆ ಹೋಗಿ ಪರಿಸರವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮುದುಕರವರೆಗೆ ದಿನವೂ ನೆರೆದಿರುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ನಾವು ಹೇಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸರದ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ತುಂಬಾ ನವಿರಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ಒಡ್ಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಬ್ಬರಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಿಸರ್ಗದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಜೀವರಾಶಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ದು. ಸರಸ್ವತಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

‘ಬಸವನ ಹುಳುವಿಗೆ ಬೆನ್ನಲ್ಲಿ ಮನೆ

ತಾಸಿಗೆ ನೂರಿಪ್ಪತ್ತು ಮೈಲು ಓಡುವ ಚಿರತೆಗೆ

ಸದಾ ಮನೆಯ ಕೊರತೆ

ಪುಟ್ಟ ಹಕ್ಕಿ ಗೀಜುಗ

ಗೂಡು ಕಟ್ಟುವುದೊಂದು ಸೋಜಿಗ

ತನ್ನಂಟಿನ ಸಿಮೆಂಟಲೆ

ಶಿಸ್ತಾದ ಕಟ್ಟಡ ಕಟ್ಟುವ

ಜೇನು- ಗೆದ್ದಲು-ಗೊದ್ದ

ಅವರಿಗುಂಟು ದೊಡ್ಡ ಬಳಗ

ದುಡಿಮೆಗವರು ಸದಾ ಬದ್ಧ ಸಿಮೆಂಟಲೆ ಕೋಟೆ”⁶

ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಜೀವಿಗಳು ತಮ್ಮದೊಂದು ನೆಲೆಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಸುಂದರ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನವನಿಗೂ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ಇರುವ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಲೇಖಕಿ ಜೀವಿಗಳ ಜೀವನ ವಿಧಾನ ಅವುಗಳ ರಚನೆಯನ್ನು ಮಾನವನ ಜೀವದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸುತ್ತಾ ವರ್ಣಿಸಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ತನ್ನ ಓಟದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವಾಹನವನ್ನಾದರೂ ಮೀರಿಸುವ ಚಿರತೆ. ಯಾವುದೇ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ಯಾವುದೇ ಸಿವಿಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಗಳಿಗಿಂತ ಸುಂದರವಾಗಿ ಗೂಡನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಅಥವಾ ಮನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಗೀಜುಗ ಮತ್ತು ಜೇನುಗೂಡು. ಇಲ್ಲಿ ಈ ಜೀವಿಗಳ ಶ್ರಮ ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಒಗ್ಗಟ್ಟು ಇದಕ್ಕೆ ಯಾರು ಸರಿಸಾಟಿ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಿಗಿಂತ ಮಾನವ ಸ್ವಾರ್ಥಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇರುವೆಗಳು, ಗೆದ್ದಲುಗಳು ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಗಿ ಶ್ರಮದಿಂದ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ಒಗ್ಗಟ್ಟು ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಯಾವುದೇ ತರಬೇತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಸಾಲು ಸಾಲಾಗಿ ಹೋಗುವ ಇರುವೆಗಳಿಗೆ ಮಾನವನ ಜೀವನ ವ್ಯರ್ಥ ಎಂದು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಪರಿಸರ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳ ಜೀವನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ. ಎಂದು ವರ್ಣಿಸುತ್ತ ಎಲ್ಲದರೊಂದಿಗೆ ಬದುಕುವ ಮಾನವ ಇವುಗಳಿಂದ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಈ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ತೇಜಸ್ವಿಯರ ‘ನಿಗೂಡು ಮನುಷ್ಯರು’ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪರಿಸರ ನಾಶದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. “ನೋಡಿ ಜಗನ್ನಾಥ್, ನಿಮ್ಮ ಕಾರು ಹೂತು ಹೋಗಿದೆಯಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಿ ಕೊಂಚ ಬಲಕ್ಕೆ ಒಂದು ದಿನ ನಾನು ಕಾಡೊಳಗೆ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿರಬೇಕಾದರೆ ಅನೇಕ ಹಳೆ ಮನೆಯ ನಿವೇಶನಗಳು ಕಂಡವು. ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅನೇಕ ಸಾಧಾರಣ ಗಾತ್ರದ ಗುಂಡು ಗುಂಡು ಕಲ್ಲುಗಳು ದೊಡ್ಡ ಬಂಡೆಗಳೂ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಆ ದಿನ ನನಗೆ ಅದರರ್ಥ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಈಗಿನಿರುತ್ತದೆ, ಈ ಗಿರಿ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚೆತ್ತು ಹಳ್ಳಿಯನ್ನೋ ಊರನ್ನೋ ನಿರ್ನಾಮ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂದ”⁷ ತೇಜಸ್ವಿಯವರನ್ನು ಪರಿಸರ ಕವಿ ಎಂದೇ ಹೇಳುವಷ್ಟು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜೀವಿಯ, ಒಂದು ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ವರ್ಣಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ‘ನಿಗೂಡು ಮನುಷ್ಯರು’ ಕಿರು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಪರಿಸರದ ರುದ್ರ ನೋಟವನ್ನು ಕಾಣುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಗುಡ್ಡ ಕುಸಿಯುವುದು, ಹೊಸದಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರು ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವುದು. ಹಿಂದೆ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಹಳೆ ಊರಿನ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳು, ಎಣ್ಣೆಹೊಳೆ ಬಂದು ರಸ್ತೆ ಸಂಚಾರ

ಸ್ಥಗಿತವಾಗಿರುವುದು. ಅಲ್ಲಿನ ಜನ ಕಾಡು ಜನಾಂಗದಂತೆ ಮಂಗಳನನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವುದು. ಗುಡ್ಡ ಕಡಿದು ತೋಟಮಾಡಿದುದರ ಪರಿಣಾಮ ಗುಡ್ಡ ತೋಟದ ಮೇಲೆ ಕುಸಿದಿರುವುದು. ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಹರಿಯುವ ನೀರು ಕೆಂಪನೆ ಬಣ್ಣ ಕಂಡಿರುವುದು, ಗಂಧದ ಕಳ್ಳತನದಿಂದ ಶಾರಿ 'ಮೂಕಿಯಾಗಿರುವ ಸ್ಥಿತಿ' ಹೀಗೆ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಹಾನಿ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಮಾನವ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸವಾಲುಗಳು. ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಅತೀ ಮಹತ್ವದಂದು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಹಾನಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರದ ಸ್ವಭಾವವಿಕೃತಿಯನ್ನು ಮಾನವರ ಸ್ವಭಾವದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

“ಕಹಿ ಸೋರೆಕಾಯ ತಂದು ವಿಭೂತಿಯ ಸಿಹಿ ಆಗದೆ ಮೂರು ದಿನಕ್ಕೆ”^೯ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನದ ಈ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವಿಭೂತಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಕಹಿ ಕುಂಬಳಕಾಯಲ್ಲಿ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ತುಂಬಿದಾಗ ಸಿಹಿ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ? ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಉಪಮಾನವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಯಾರು ಸಹ ಮಾಡಿಲ್ಲ, ಈ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ನಿಜಾಂಶ ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಗುಣಗಳನ್ನು ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸಸ್ಯಗಳ ಗುಣ ಬದಲಾಗುವುದು ಕೇವಲ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಮಾತ್ರ. ಈ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದುಷ್ಟ ಜನರು ಉತ್ತಮ ಸಹವಾಸದಿಂದ ತಮ್ಮ ಗುಣವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಉತ್ತಮರ ಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿ ಎಂಬ ಸಂದೇಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಟ್ಟವರು ಎಂದು ತಕ್ಷಣ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಅವರನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಬದಲಾಯಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಗುಣ ಅವಗುಣಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. “ಸೂರ್ಯನುದಯ ತಾವರೆಗೆ ಜೀವಾಳ ಚಂದ್ರನುದಯ ನೈದಿಲೆಗೆ ಜೀವಾಸ”^{೧೦} ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವರಾಶಿಗಳಿಗೆ ಜೀವವನ್ನು ತುಂಬುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಒಂದು ಜೀವ ಜಂತು ವಿಕಾಸವಾಗಲು ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರ ಸಾನಿಧ್ಯ ಎಷ್ಟು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಭಕ್ತಿ ವಿಕಸನವಾಗಲು ಶರಣರ ಸಾನಿಧ್ಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿಯವರು ತಮ್ಮ ಸಸ್ಯಪುರಾಣ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ವಚನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ವಾಸ್ತವದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಪರಿಸರದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಒಡಮೂಡಬೇಕಾದರೆ ಪರಿಸರದ ಜೀವ ಜಂತುಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ತುಂಬಾ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. “ಇಟ್ಟಿಯ ಹಣ್ಣು ನರಿ

ತಿಂದು ಸೃಷ್ಟಿ ತಿರುಗಿತ್ತೆಂಬಂತೆ”^{೧೧} ಈ ಒಂದು ವಚನದ ಸಾಲಿನ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದ ಜನರ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಇಟ್ಟಿ ಹಣ್ಣು ವಿಷಪೂರಿತವಾದಂತಹ ಹಣ್ಣು, ಈ ಹಣ್ಣನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸಹ ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಕೆಲವು ಕಾಡು ಜನಾಂಗದವರು ಮೀನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅನಸ್ತೇಶಿಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಜನಾಂಗದವರು ಇದನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ವಿಷವನ್ನು ಬಾಣದ ತುದಿಗೆ ಸವರಿ ಬೇಟೆ ಪ್ರಾಣಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದರೆ ಬೇಟೆ ಒಂದೆರಡು ನಿಮಿಷದೊಳಗಾಗಿ ಸತ್ತು ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಗಳು ಇದನ್ನು ತಿನ್ನುವು. ಅಪರೂಪದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದರೆ ಅವು ತಲೆ ಸುತ್ತಿ ಬಿದ್ದು ಭೂಮಿಯೇ ತಿರುಗುವಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿಯವರು 'ಸಸ್ಯ ಪುರಾಣ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಗಿಡದ ಹಣ್ಣಿನ ಗುಣ ವಿಶೇಷಣವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುತ್ತಾ ವಚನಕಾರರಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಪರಿಸರದ ಗಿಡಮರಗಳ ಬಳಕೆ ಇತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೊಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಸಮಾಜದ ಜನರು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬದಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರರು. ಅವರನ್ನು ತಿದ್ದುವ ಬದಲು ನಾವೇ ಅವರಿಂದ ದೂರವಿರುವುದು ಸರಿ ಎಂಬಂತೆ ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

“ಬೇವಿನ ಬೀಜವ ಬಿತ್ತಿ, ಬೆಲ್ಲದ ಕಟ್ಟೆಯ ಕಟ್ಟಿ
ಆಕಳ ಹಾಲನೆರೆದು ಜೇನು ತುಪ್ಪವ ಹೊಯ್ದರೆ,
ಸಿಹಿಯಾಗಬಲ್ಲದೆ? ಕಹಿಯಹುದಲ್ಲದೆ?”^{೧೨}

ವಚನಕಾರರು ಸಮಾಜದ ಜನರನ್ನು ತಿದ್ದಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಬಹಳ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಬೇವಿನ ಗಿಡದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬೇವಿನ ಗಿಡ ಕಹಿಯಾಗಿರುವಂತಹ ಸಸ್ಯ ಇದಕ್ಕೆ ಬೆಲ್ಲದ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಹಾಲನ್ನು, ಜೇನನ್ನು ಎರೆದರೆ ಇದು ಸಿಹಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಕೆಲವು ಜನರು ಎಂತಹ ಉತ್ತಮ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು ಸಹ ಅವರು ಬದಲಾಗದೆ ತಮಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗೆ ವಚನಕಾರರು ದುಷ್ಟರ ಸಂಗವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವ ಬುದ್ಧಿ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ದುಷ್ಟರು ಬದಲಾಗದೆ ಹೋದಾಗ ನಾವೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಬರಬೇಕು ಎಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಮ್ಮ ವಚನದ ಮೂಲಕ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಸಂದೇಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ನಿಸರ್ಗದ ಗಿಡ ಮರ, ಹಕ್ಕಿ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಸಮಾಜದ ಜನರ ಜೀವನದ, ಗುಣ ಅವಗುಣಗಳಿಗೆ ಉಪಮಾನವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗೆ ವಚನಕಾರರು ಸಮಾಜವನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರದ ಗಿಡಮರಗಳ ಗುಣವಿಷೇಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಸಂದೇಶ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದ ಕವಿಗಳಾದ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಣ್ಣಣ್ಣ ರೈ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಹೆಸರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ನಂಜನ ಗೂಡಿನ ರಸಬಾಸೆ
ತಂದಿದೆ ಕೊಡಗಿನ ಕಿತ್ತಳೆ
ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸೇಬೆಯ ಹಣ್ಣು
ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸೇಬಿನಯ ಹಣ್ಣು
ಕೊಳ್ಳಿರಿ ಮಧುಗಿರಿ ದಾಳಿಂಬೆ
ಬೆಳವಲ ಬಯಲಿನ ಸಿಹಿಲಿಂಬೆ
ಬೆಳಗಾವಿಯ ಸವಿ ಸಪೋಟ
ದೇವನಹಳ್ಳಿಯ ಚಕ್ಕೋತ
ನಾಲಿಗೆ ಬರವನು ಕಳೆಯುವವು

ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸಹ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ಹಣ್ಣುಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು ಎಂಬುದರ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹಣ್ಣುಗಳು, ಸ್ಥಳಗಳು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪರಿಸರದ ಪ್ರತಿ ಸಸ್ಯಗಳು, ಖಗ ಮೃಗಗಳೂ ಸಹ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಹಾಗಾದರೆ ಪರಿಸರ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಆಕರವಾಗಿದೆ.

ಪರಿಸರದ ಹೂವು ಗಿಡ ಮರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕವನದ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಹರಿಹರ ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ 'ಬೆಳಗುಜಾವ' ಪದ್ಯ ಬೆಳಗಿನ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. "ಏಸು ಚಿನ್ನ ಬೆಳಗಾಯ್ತು ಅಣ್ಣ ಮೂಡಲಿವು ತೆರೆಯೆ ಕಣ್ಣ ಸೂರ್ಯನ ಬಣ್ಣ ಮೇಲೆ ಹರಡಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಗುಡಿ ಗೋಪುರಗಳೇ ಬಂಗಾರವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಬೆಳಗಿನ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು, 'ಮೂಡಲ ಮನೆಯ ಮುತ್ತಿನ ನೀರಿನ' ಎಂದು ಮುಂಜಾನೆ ಎಲೆಗಸ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಇಬ್ಬನಿಯ ಹನಿಗಳ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವರ್ಣಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಕುವೆಂಪುರವರ ಜಲಗಾರ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವ ಒಬ್ಬ ಕಸಗುಡಿಸುವವನನ್ನು ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ, ಅವನ ಕಾಯಕ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಕಸದ ರಾಶಿಯ ನಡುವೆ ನಿಂತ ಜಲಗಾರ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲೇ ದೇವರನ್ನು ಕಾಣುವ ಉದಾತ್ತ ಗುಣವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಶಿವ ತನ್ನ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿರುವುದು ಕೇವಲ ಕಲ್ಲು ವಿಗ್ರಹ, ನಾನು ಕಸದ ರಾಶಿಯ ನಡುವೆ ಇರುವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿಸುವ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

"ನೋದರನೇ, ಶಿವನು ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಶಿವನಲ್ಲ!
ಕವಿತೆಯಾ ಶಿವನಲ್ಲ! ಕವಿತೆಯಾ ಶಿವನಲ್ಲ
ಬೆಳ್ಳಿಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಗಿರಿಜೆಯೊಡಗೂಡಿ
ಸರಸವಾಡುವ ರಸಿಕ ಶಿವನಲ್ಲ! ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ
ಒತ್ತುತ್ತಿಹ ಕಸದ ರಾಶಿಯ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ,
ನಿಂತು, ನರ್ತನವೆಸಗುತ್ತಿಹ ತೋಟಿ ನಾನು!

ನಿಜಶಿವನು ಜಲಯಿಗಾರ! ನಿನ್ನ ಮುಂದಿಹನು, ನೋಡು!"^{೧೩} ಕುವೆಂಪು ಅವರು ತಮ್ಮ ಜಲಗಾರ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಸದ ರಾಶಿಯ ನಡುವೆ ಇರುವ ಶಿವನನ್ನು ನಿಜವಾದ ಶಿವ, ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವವನು ಕಲ್ಲು ವಿಗ್ರಹ ಮಾತ್ರ ಎಂದು ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಕವಿ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನು ಕಾಣು ಎಂದು ತಮ್ಮ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಜಲಗಾರನೇ ನಿಜವಾದ ಶಿವ, ಕಸದ ರಾಶಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಶಿವನೇ ನಿಜವಾದ ಶಿವ ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಸರವೇ ದೇವರು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನು ಕಾಣುವ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್ ಅವರು ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ತಮ್ಮ ಕವಿತೆಯ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಮುಂದೆ ಆಗುವ ಹಾನಿಯನ್ನು ತಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕಾಣಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಪರಿಸರ ಪ್ರೇಮವನ್ನು, ಪರಿಸರಕ್ಕಾಗುವ ಹಾನಿಯನ್ನು ತಡೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇದರ ಮೂಲಕ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದನ್ನು ಸಹ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಕನ್ನಡದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜೀವರಾಶಿಗಳ, ಸಸ್ಯಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಕೊನೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

೧. ಭೈರಪ್ಪ. ಕೆ, ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಪುಟ, ೨೧ ಸಪ್ತ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೨ನೇ, ಮುದ್ರಣ, ೨೦೨೩.
೨. ಪ್ರಹ್ಲಾದ್. ಡಿ.ವಿ. ತೇಜಸ್ವಿ ಲೋಕ, ಸಂಚಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಪುಟ, ೪೨, ೨೦೦೭.
೩. ವಿನೋದಕುಮಾರ್. ಬಿ. ನಾಯಕ್, ಜಂಗಲ್ ಡೈರಿ, ಬಹುರೂಪಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಪುಟ ೫೫. ೨೦೧೯.
೪. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಒಂದನೇ ವರ್ಷದ ಬಿ.ಎ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ, ಪುಟ, ೧೦-೧೧, ಪ್ರಕಟಣೆ, ೨೦೧೭
೫. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಬಿ.ಕಾಂ, ೨ನೇ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್ ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕ, ಪುಟ ೧, ೨೦೨೨.

೬. ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ, ಡಾಂಬರು ಬಂದಿದ್ದು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಪುಟ. ೪೦, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
೭. ಸರಸ್ವತಿ, ದು. ಜೀವಜಾಲ ಹೇಳಿದ ತಂತ್ರ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ೫೮
೮. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ, ಹುಲಿಯೂರಿನ ಸರಹದ್ದು ಸ್ವರೂಪ ನಿಗೂಢ ಮನುಷ್ಯರು, ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಪುಟ. ೧೨೯, ೨೦೦೯.
೯. ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ, ಸಸ್ಯ ಪುರಾಣ, ವಸಂತ ಪ್ರಕಾಶನ, ಪುಟ, ೧೦೧, ೨೦೧೯.
೧೦. ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ, ಸಸ್ಯ ಪುರಾಣ, ವಸಂತ ಪ್ರಕಾಶನ, ಪುಟ, ೧೦೮, ೨೦೧೯.
೧೧. ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ, ಸಸ್ಯ ಪುರಾಣ, ವಸಂತ ಪ್ರಕಾಶನ, ಪುಟ, ೧೧೦, ೨೦೧೯.
೧೨. ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ, ಸಸ್ಯ ಪುರಾಣ, ವಸಂತ ಪ್ರಕಾಶನ, ಪುಟ, ೧೧೧, ೨೦೧೯.
೧೩. ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ, ಸಸ್ಯ ಪುರಾಣ, ವಸಂತ ಪ್ರಕಾಶನ, ಪುಟ, ೧೧೨, ೨೦೧೯.
೧೪. ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ, ಸಸ್ಯ ಪುರಾಣ, ವಸಂತ ಪ್ರಕಾಶನ, ಪುಟ, ೧೧೩, ೨೦೧೯.
೧೫. ವಾಮನ ಬೇಂದ್ರೆ, ವಿನಯ, ಮಾತಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಪುಟ, ೬೩, ೨೦೦೨. ೨೧.
- ಕುವೆಂಪು, ಜಲಗಾರ ನಾಟಕ, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಪುಟ, ೨೪, ೨೦೧೧.

ಪರಾಮರ್ಶನಾ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಕುವೆಂಪು, ಜಲಗಾರ ನಾಟಕ, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು, ೨೦೧೧.
೨. ಕೃಷ್ಣಾನಂದ ಕಾಮತ್, ಪರಿಸರ ಪರ್ಯಟನ, ಭಾರತಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು, ೨೦೨೨. (ದ್ವಿತೀಯ ಆವೃತ್ತಿ)
೩. ಗಿರಿಮನೆನಶಾಮರಾವ್, ಕಾಡಿನ ನ್ಯಾಯ, ಗಿರಿಮನೆ ಪ್ರಕಾಶನ, ಸಕಲೇಶಪುರ, ೨೦೨೩.
೪. ಗುಂಡಪ್ಪ.ಎಲ್, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಮಹಾಕವಿಯ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾರತ ಕಥಮಂಜರಿ ಗದ್ಯಾನುವಾದ', ಪ್ರಕಾಶನ ಹೇಮಂತ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು. ೨೦೦೭
೫. ದೇವೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ ಹಕಾರಿ, ಸುವರ್ಣ ಕಾವ್ಯ, ಸುವರ್ಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ೨೦೦೬
೬. ನೇಮಿಚಂದ್ರ, ಪೆರುವಿನ ಪವಿತ್ರ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ, ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೮.
೭. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ, ಕೆ. ಕೃಪಾಕರ ಸೇನಾನಿ, ಜೀವಜಾಲ, ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೮. (ಒಂಬತ್ತನೇ ಆವೃತ್ತಿ)

೧೫. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳು

ಡಾ. ಅನುಪಮಾ ಎ. ಕರಡೆಣ್ಣವರ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪರಿಸರದೊಂದಿಗೆ ಆಳವಾದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦ನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ೨೦ನೇ ಶತಮಾನದ ಹಳಗನ್ನಡ, ನಡುಗನ್ನಡ ಮತ್ತು ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ದೈವತ್ವದ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಮತ್ತು ಬದುಕಿನ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವುದು, ಮಾನವ-ಪರಿಸರ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ನಿರ್ಗರ್ಣ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಕೋ-ಮಿಸ್ಟಿಷಿಸಂ ರೂಪದಲ್ಲಿ, ಕೆ.ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಮತ್ತು ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್ ಸ್ವಾಮಿ ಮುಂತಾದ ಬರಹಗಾರರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಿ ವಿಕಸನಗೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಹಳಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡದ ಕವಿಗಳು, ವಚನಕಾರರು ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಲೇಖಕರು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಒಂದು ಭೋಗದ ವಸ್ತುವನ್ನು ನೋಡದೆ ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗಮನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪದಗಳು : ಪರಿಸರ ವಿಮರ್ಶೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪಂಪ, ವಿಕರ್ಮಾರ್ಜುನ, ವಿಜಯ, ಆದಿಪುರಾಣ, ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಕುವೆಂಪು, ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ, ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳು, ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯತೆ, ಹಸಿರು ಚಿಂತನೆ.

ಪೀಠಿಕೆ : ಇಂದು ಜಗತ್ತು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಪರಿಸರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ನಾಶ, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ, ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಕ್ಷಯಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪರಿಸರ ಜಾಗೃತಿಯ ಸಾಧನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿವೆ. ಭೌತಿಕ ಪರಿಸರದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಭೂಗರ್ಭಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ಪರಿಸರ ತಜ್ಞರು ಮಾಡುವಂತೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕವಿಗಳು, ಲೇಖಕರು ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪ್ರಕೃತಿ

ಡಾ. ಅನುಪಮಾ ಎ. ಕರಡೆಣ್ಣವರ : ಎಂ.ಎ.ಪಿಎಚ್.ಡಿ, ಕೇರ್ ಆಫ್ : ಒಂದಕುದುರಿ, # ೮೯, ೧೮ನೇ ಸೆಕ್ಟರ್, ನವನಗರ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ-೫೮೭೧೦೩, ಮೊ: ೯೬೨೦೩೪೫೮೯೧

“ನಾನು ಮೆಟ್ಟುವ ಭೂಮಿಯ ಭಕ್ತನ ಮಾಡಿದಲ್ಲದೆ ಮೆಟ್ಟಿನಯ್ಯಾ?
ನಾ ನೋಡುತಿಹ ಆಕಾಶದ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯರ ಭಕ್ತನ ಮಾಡಿದಲ್ಲದೆ
ನಾ ನೋಡನಯ್ಯಾ? [ನಾನು ಬಳಸುವ] ಜಲವ ಭಕ್ತನ ಮಾಡಿದಲ್ಲದೆ
ನಾನು ಬಳಸನಯ್ಯಾ? ನಾನು ಕೊಂಬ ಹದಿನೆಂಟು
ಧಾನ್ಯವ ಭಕ್ತನ ಮಾಡಿದಲ್ಲದೆ ಕೊಳ್ಳೆನು ಕೂಡಲಚನ್ನಸಂಗಾ ನಿಮ್ಮಾಣೆ.”

ಈ ವಚನವು ಭೂಮಿ, ಆಕಾಶ, ಜಲ ಮತ್ತು ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ. ವಚನಕಾರರು ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸಮತೋಲನದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಸಾರುತ್ತಾರೆ:

“ಒಲೆ ಹೊತ್ತಿ ಉರಿದೆಡೆ ನಿಲಬಹುದಲ್ಲದೆ
ಧರೆ ಹೊತ್ತಿ ಉರಿದೆಡೆ ನಿಲಲುಬಾರದು.”

ಇಲ್ಲಿ ಧರೆ (ಭೂಮಿ) ಉರಿದರೆ (ಪರಿಸರ ವಿಕೋಪ) ನಿಲ್ಲಲು ಬಾರದು ಎಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿದೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಈ ವಚನ ಇಂದಿನ ಪರಿಸರಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಧರೆ ಹತ್ತಿ ಉರಿಯುವುದೆಂದರೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿನಾಶವೆಂದೇ ಅರ್ಥ. ಈ ಭೂಮಿ ಹತ್ತಿ ಉರಿಯಲು ಸಹಜ ಪ್ರಕೃತಿ ಒಂದು ಕಾರಣವಾದರೆ, ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಮಾನವರ ಪಾತ್ರವೂ ಪ್ರಮುಖವಾದುದೆಂದೇ ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಾವಿಂದು ಅನೇಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು ಅಣುವಿಕಿರಣಗಳಂತಹ ಅಪಾಯಕಾರಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಅಂತಿಮ ಪರಿಣಾಮ ಭೂಮಿಯ ತಾಪಮಾನ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, ಆ ಮೂಲಕ ಭೂಮಿ ಹತ್ತಿ ಉರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಇಂತಹ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಮುನ್ನೂಚನೆಯಂತೆ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಮೇಲಿನ ವಚನ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಹಸಿರು ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ತಾತ್ವಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಮೂಲ ಆಕರವಾಗಿದೆ. ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನವರ ಮತ್ತೊಂದು ವಚನ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಮನಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

“ಭೂಮಿ ನಷ್ಟವಾದರೆ ಜಲಕ್ಕಿಂಬಿಲ್ಲ, ಜಲ ನಷ್ಟವಾದರೆ ಇಂದ್ರಿಯಕ್ಕಿಂಬಿಲ್ಲ
ಇಂದ್ರಿಯ ನಷ್ಟವಾದರೆ ಜಂಗಮಕ್ಕಿಂಬಿಲ್ಲ, ಜಂಗಮ ನಷ್ಟವಾದರೆ ಲಿಂಗಕ್ಕಿಂಬಿಲ್ಲ
ಇದು ಕಾರಣ, ಕರಣಾದಿಗಳಂ ಬಿಡದೆ ಆನು ವೃತ್ತಿಯೆಂಬವರ ತೋರಯ್ಯ
ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಮದೇವಾ”(ಸಮಗ್ರ ವಚನ ಸಂಪುಟ-೧, ವಚನ-೧೨೯, ಪು. ೩೦೮)

ಈ ಮೇಲಿನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಭೂಮಿಯು ಯಾವುದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾಶವಾದರೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಶೇಕಡಾ

೭೦ರಷ್ಟು ಜಲನಿಧಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಜೀವರಾಶಿಗಳು ಬದುಕುಳಿಯಲು ನೀರೇ ಆಧಾರ. ನೀರಿಗೆ ನೆಲೆಯಾಗಿರುವುದು ಭೂಮಿ. ಈ ಭೂಮಿ ನಾಶವಾದರೆ ಜೀವಸಂಕುಲವು ಬದುಕುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಎತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ನೀರೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಾನವರ, ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಉಳಿವಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ತಾವು ನಂಬಿರುವ ಶರಣ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಲಿಂಗಪೂಜೆಗೆ ಜಲ ಸಿಗದಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಧರ್ಮದ, ಸಂಪ್ರದಾಯದ ನಡೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದರ ಜೊತೆಜೊತೆಗೆ ಭೂಮಿಯ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲೆ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನವರ ಈ ವಚನ ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಏಕೋ-ಮಿಸ್ಪಿಸಂ : ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ನಿಸರ್ಗ ಕವಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ. ಅವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯು ದೈವಿಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಮಲೆನಾಡಿನ ಅರಣ್ಯಗಳು, ಬೆಟ್ಟ-ಗುಡ್ಡಗಳು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮುಕ್ತಿಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ಏಕೋ-ಮಿಸ್ಪಿಸಂ ಎಂದು ವಿಮರ್ಶಕರು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರು ನಗರೀಕರಣದ ವಿರುದ್ಧ ಗ್ರಾಮೀಣ, ನಿಸರ್ಗ ಕೇಂದ್ರಿತ ಜೀವನವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ-ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಮೂಲವಾಯಿತು.

ಕೆ.ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ : ಆಧುನಿಕ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಪ್ರವರ್ತಕ : ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಪುತ್ರರಾಗಿ, ಪರಿಸರವನ್ನು ಉಸಿರು ಎಂದು ಕಂಡರು. ಅವರ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾದಂಬರಿಯು ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಹಾರುವ ಹಲ್ಲಿಯ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ಮೂಲಕ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಮಾನವೀಯಗೊಳಿಸುವುದು (ಪೆಟ್ ಕುಕ್ಕಿ ಅನ್ನು ಅಣ್ಣ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು) “ಪ್ರಕೃತಿಯು ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಭಾಗ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ನಾವು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಒಂದು ಭಾಗ” ಎಂಬ ಮಾತು ಅವರ ತತ್ವವಾಗಿದೆ. ಪರಿಸರದ ಕಥೆ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ನಾಶ, ಪ್ರಾಣಿ ಬೇಟೆ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮಾಲಿನ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಜಾನಪದವನ್ನು ಬಳಸಿ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್ ಸ್ವಾಮಿ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ : ಡಾ. ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ ಅವರ ‘ಸಸ್ಯ ಪುರಾಣ’ ಮತ್ತು ಎಸ್.ಎನ್. ಹೆಗಡೆ ಅವರ ಬರಹಗಳು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪರಿಸರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾದರಿ. ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಅವರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಬೌದ್ಧಿಕ ಪರಿಸರ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ ಅವರ ಹಸಿರು ಹೊನ್ನು (೧೯೭೬) ಕೃತಿಯು ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಭಾಜನವಾಗಿದೆ. ಇದು ಅವರ ಮೇರುಕೃತಿ. ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಸಸ್ಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಪಯಣವನ್ನು ಪ್ರವಾಸ ಕಥನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ‘ಹಸುರು ಹೊನ್ನು’ ಎಂದು ಕರೆದು ಅವುಗಳ ಆರ್ಥಿಕ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ

ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗಿಡಮರಗಳು, ಬಳ್ಳಿಗಳು, ಹೂವು-ಹಣ್ಣುಗಳ ವಿವರಣೆ (ಉದಾ: ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ ಮರ, ಸಂಪಿಗೆ, ಮಾವು, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ, ನಾಗಸಂಪಿಗೆ ಮುಂತಾದ ನೂರಾರು ಸಸ್ಯಗಳು). ಅರಣ್ಯ ನಾಶದ ವಿರುದ್ಧ ವ್ಯಂಗ್ಯ-ವಿಡಂಬನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಆಧುನಿಕತೆಯಿಂದಾಗುವ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಕ್ಷಯವನ್ನು ಹಾಸ್ಯದ ಮೂಲಕ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಹಸಿರು ಹೊನ್ನು ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು ಅವುಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪತ್ತು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಪರಿಸರದ ಸಮತೋಲನಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಎಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೃತಿ ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿದ ಮಾದರಿಯಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ ಅವರ 'ಸಸ್ಯ ಪುರಾಣ' ಎನ್ನುವ ಕೃತಿಯು ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಸಂಕಲನವಾಗಿದೆ. ಪುರಾಣಗಳು, ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯ-ಮಾನವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇದು ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಆಧಾರ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇವರ ಮತ್ತೊಂದು 'ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಗಿಡಮರಗಳು' ಎನ್ನುವ ಕೃತಿಯು ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

'ಕಾಲೇಜು ತರಂಗ' ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ಪರಿಸರೀಯ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಸ್ವಾಮಿ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ-ಸಾಹಿತ್ಯೀಯ ಸಂಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಕೇವಲ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಸ್ತುವಾಗಿ ನೋಡದೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ-ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಂಪತ್ತಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಎಕೋಲಾಜಿಕಲ್ ಲ್ಯಾಮೆಂಟೇಷನ್ ಮೂಲಕ ಅರಣ್ಯ ನಾಶ, ಮಾಲಿನ್ಯ ಮತ್ತು ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಕ್ಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಶೋಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕರೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

ಸಮಕಾಲೀನ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ : ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದು ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳು ಯುನೆಸ್ಕೋ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಹಾಟ್‌ಸ್ಪಾಟ್ ಆಗಿದ್ದು, ಗಣಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಬೆದರಿಕೆ ಎದುರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಮಾನವನ ಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದಾಗಿ ಇಂದು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳನ್ನು ಎಸಗಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಪರಿಸರ ನಾಶವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ನಿಜವಾದ ಸಸ್ಯಸಂಪತ್ತಿನ ಕೊರತೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಾಡುಗಳು, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಹೂಬಳ್ಳಿಗಳು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ನಾವು ನೀಡುವ ಶಾಪದ ಕೊಡುಗೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಸರವನ್ನು ಉಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಬೆಳೆಸುವುದು ಆದ್ಯಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳು, ವಚನಕಾರರು ಈಗಾಗಲೇ ಸೂಚನೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಆಧುನಿಕ ಕವಿಗಳು, ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೆರೆದಿರುವುದು ಸಂತಸದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ, ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ ಅವರಂತಹ ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಸಸ್ಯವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕೃತಿಗಳು ಇಂದಿನ ಪರಿಸರ ಚಳವಳಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡುತ್ತವೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಹಳಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ದೈವಿಕ-ಪರಿಸರ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ, ಕುವೆಂಪು ಅವರ ನಿಸರ್ಗ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ವಿಮರ್ಶೆಯವರೆಗೆ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ವಿಕಸನಗೊಳಿಸಿದೆ. ಇಂದಿನ ಗ್ಲೋಬಲ್ ಕ್ರೈಸಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸ್ಥಳೀಯ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ಜಾಗತಿಕ ಚರ್ಚೆಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆಹ್ಲಾದವನ್ನು ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ವಾಸ್ತವ. ಆದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೀತಿ, ನಡವಳಿಕೆಗಳು ಅದರಲ್ಲೂ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಅದರ ಬಗೆಗಿನ ದೈವಿಕ ಭಾವನೆಗಳು ನಮ್ಮ ಗಮನಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಮರ, ಗಿಡ, ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಗ್ರಹ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದೈವೀ ಭಾವನೆಯಿಂದ ನೋಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಅತ್ಯಧಿಕ ಆಮ್ಲಜನಕವನ್ನು ನೀಡುವ ಮರಗಳನ್ನು ದೈವತ್ವದ ನೆಲೆಗೆರಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡುವ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಗಳು ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿವೆ. ಹೆಚ್ಚು ಇಂಗಾಲದ ಡೈಆಕ್ಸೈಡ್ ಸೂಸುವ ಹುಣಸೆ ಮರಗಳ ಬಳಿ ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ದೆವ್ವಗಳ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜೊತೆಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಅಪಾರವಾದ ಚಿಂತನೆಗಳ ಭಂಡಾರವೇ ಅಡಗಿರುವುದನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮನಗಾಣಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಪಂಪಭಾರತ ದೀಪಿಕೆ, ಡಾ. ಡಿ.ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್, ೧೯೭೬, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮೈಸೂರು
೨. ಆದಿಪುರಾಣ, ಸಂ: ಎಲ್. ಗುಂಡಪ್ಪ, ೧೯೭೯, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮೈಸೂರು
೩. ಬಸವಯುಗದ ವಚನ ಮಹಾಸಂಪುಟ-೧, ಸಂ: ಡಾ. ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ, ೨೦೦೬, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು
೪. ಬಸವೋತ್ತರ ಯುಗದ ವಚನ ಮಹಾಸಂಪುಟ-೨, ಸಂ: ಡಾ. ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಡಾ. ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ, ೨೦೦೬, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು
೫. ಹಸಿರು ಹೊನ್ನು, ಬಿ.ಜಿ. ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ, ೧೯೮೨, ವಿಶ್ವಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು
೬. ಪರಿಸರದ ಕತೆ, ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ, ೨೦೨೩, ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು

೧೬. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಜ್ಞಾನ : ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ

ಹೇಮಲತ ಜಿ. ಎಂ

ಸಾರಲೇಖ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕಿನಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗದ ಒಂದು ದೈವಿಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯಗಳಿಂದ ಮೊದಲೊಂದು ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಬರಹಗಳವರೆಗೆ, ನಿಸರ್ಗದೊಂದಿಗಿನ ಮಾನವನ ಸಂಬಂಧವು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಗಾಢವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಕೇವಲ ಸೌಂದರ್ಯದ ವರ್ಣನೆಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ, ಮನುಷ್ಯನ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ಜೀವಂತ ಚೇತನವಾಗಿ ಬಿಂಬಿತವಾಗಿದೆ. ಜನಪದದಲ್ಲಿ ನೆಲ, ಜಲ ಮತ್ತು ಮರಗಿಡಗಳು ದೈವತ್ವದ ಗೌರವ ಪಡೆದರೆ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪರಿಸರದ ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿಯೇ ಸೃಷ್ಟಿಯ ರಹಸ್ಯ ಅಡಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾರಿದೆ. ನಗರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣದ ವೇಗ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ, ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪರಿಸರ ನಾಶದ ವಿರುದ್ಧ ಎಚ್ಚರಿಸುವ ಪ್ರಬಲ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡಿತು. ಬರಹಗಾರರು ಕೇವಲ ನಿಸರ್ಗದ ಸೊಬಗನ್ನು ಹೊಗಳುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದಾಗಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿರುವ ಕಾಡುಗಳು ಮತ್ತು ಕಲುಷಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಳಕಳಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು ಎಂದರೆ ಅದು ಕೇವಲ ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ಮನುಕುಲದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾದಿ ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಲೇಖಕರು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಜಾಗತಿಕ ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯದ ಈ ವಿಷಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಲು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಕಥೆ, ಕವಿತೆ ಹಾಗೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಲೇಖನಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಸರ್ಗದ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ದನಿ ಎತ್ತುವ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕ ಬದಲಾವಣೆ ತರಲು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕೇವಲ ಕಲಾತ್ಮಕ

ಹೇಮಲತ ಜಿ. ಎಂ : ಡಾ. ಎಂ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ ಎಂ.ಎ. ಪಿಎಚ್.ಡಿ. # ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥ ನಿಲಯ, ಹಾರಂಗಿ ರಸ್ತೆ, ಗುಮ್ಮನಪಲ್ಲಿ, ಕುಶಾಲನಗರ-೫೭೧೨೩೪, ಕೊಡಗು ಮೊ: ೭೮೨೯೭೭೬೪೪೭

ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ, ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹ ಜೀವನಶೈಲಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವ ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವರಾಶಿಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಬದುಕುವುದು ಇಂದಿನ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕವು ಸತತವಾಗಿ ನೆನಪಿಸುತ್ತಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, ಸುಸ್ಥಿರ ಭವಿಷ್ಯದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಸರ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೌಲ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪಾತ್ರ ಅನನ್ಯವಾದುದು.

ಪ್ರಮುಖ ಪದಗಳು: ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪರಿಸರ, ಭೂಮಿ, ಪ್ರಕೃತಿ, ಮಾನವ, ಪ್ರಜ್ಞೆ

ಪೀಠಿಕೆ : ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಮಾನವನು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಒಂದು ಅದೃಶ್ಯ ದೈವಿಕ ಶಕ್ತಿಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಭಯ ಮತ್ತು ವಿಸ್ಮಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರೌದ್ರ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಕಂಡರೂ, ಕಾಲ ಸರಿದಂತೆ ಮಾನವ ಮತ್ತು ನಿಸರ್ಗದ ನಡುವೆ ಆಪ್ತವಾದ ಬಾಂಧವ್ಯ ಬೆಳೆಯಿತು. ಇಂದು ಪ್ರಕೃತಿಯು ಕೇವಲ ಒಂದು ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯದೆ, ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿದೆ. ಅದು ತನ್ನಲ್ಲಿನ ಭಯಾನಕ ರೂಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಸಕಲ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸುವ ಕಾಮಧೇನುವಿನಂತೆ ಹಾಗೂ ಸೌಂದರ್ಯದ ಮೂಲವಾಗಿ ನಮಗೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮನುಷ್ಯನು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಈ ಅನನ್ಯ ಚೆಲುವಿಗೆ ಮಾರುಹೋಗಿ ತನ್ನ ಬದುಕಿನ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಅದರೊಂದಿಗೆ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸಲು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಕೇವಲ ಬಾಹ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ತೃಪ್ತನಾಗದ ಅವನು, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಸತ್ಯವನ್ನು ಅರಿಯುವ ಕುತೂಹಲವನ್ನೂ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಈ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ರೂಪಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಮೈಮರೆತು ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿದ್ದಾನೆ. ಕವಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೃಶ್ಯವೂ ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಆಗಿದ್ದು, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮುದ ನೀಡುವ ಈ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಅವನು ತನ್ನ ಕಲ್ಪನಾ ಶಕ್ತಿಯ ಮೂಲಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಮರವಾಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕವಿಯ ಪ್ರತಿಭೆಯು ನೈಜ ಪ್ರಕೃತಿಗಿಂತಲೂ ಮೀರಿದ ಅದ್ಭುತ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೊಬಗನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ನೈಜ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡಲು ಕವಿಯ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಲಯದೊಂದಿಗೆ ವೀಣೆಯಂತೆ ಮಿಡಿಯಬೇಕು. ಪರಮಾತ್ಮನು ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನವೆಂಬ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಈ ರಮಣೀಯ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನೇ ಒಂದು ರಂಗಸ್ಥಳವನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಈ ರಂಗಸ್ಥಳದ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ವೈಚಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಾನವನು ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. “ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಸಕಲ ವಸ್ತುಗಳು, ಸಕಲ ಜೀವಿಗಳು, ಸಕಲ ಸಸ್ಯ ವಿಶೇಷಣೆಗಳು ಕೂಡಿಯೇ ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯೆನಿಸಿದೆ. ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನ್ನೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಆಕಾಶ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುವ ಸಕಲ ಗ್ರಹತಾರೆಗಳು, ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರು,

ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆವರಿಸಿರುವ ಸಾಗರಗಳು, ಹರಿಯುವ ನದಿಗಳು, ಬೆಟ್ಟ-ಕಣಿವೆಗಳು, ಹಾಗೂ ಪಶು-ಪಕ್ಷಿಗಳಾದಿಯಾಗಿ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಬರುವ ಸಕಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.^೧ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವು ಅತ್ಯಂತ ಗಾಢ ಹಾಗೂ ಅವಿನಾಭಾವವಾದುದು. ಮನುಷ್ಯನು ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು, ಜೀವನದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿ ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನದ ಮೂಲಾಧಾರವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಕಾರನು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಜನರ ಸಹಜ ಗುಣವನ್ನು ಮೆಚ್ಚುತ್ತಾ 'ಅಶ್ರುತ ಪ್ರಕೃತಿ ಜನಂ' ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದರೆ ಕಲಿಯದಿದ್ದರೂ ಕಾವ್ಯ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅರಿತ ಪ್ರಕೃತಿಜನ್ಯ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರು ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಭೂಮಿಯಿಂದ ಆಕಾಶದವರೆಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಎಲ್ಲಾ ಜೈವಿಕ ಮತ್ತು ಅಜೈವಿಕ ಅಂಶಗಳ ಸಮಗ್ರ ಸ್ವರೂಪವೇ ಪ್ರಕೃತಿ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಎರಡು ಮುಖಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಸೌಂದರ್ಯಮಯವಾದ 'ಸುರ' ಸ್ವರೂಪ 'ವಾಗಿದ್ದು ಅದು ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಆನಂದ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ; ಮತ್ತೊಂದು 'ಅಸುರ' ಸ್ವರೂಪವಾಗಿದ್ದು ಅದು ಭಯ, ಆಶ್ಚರ್ಯ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡೂ ಮುಖಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. 'ರವಿ ಕಾಣದ್ದನ್ನು ಕವಿ ಕಂಡ' ಎಂಬ ಮಾತಿನಂತೆ, ಕವಿ ತನ್ನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಾನಾ ರೂಪಗಳನ್ನು ಅರಿತು, ಅವುಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಕಾವ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕವಿ ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೃದಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಂದಾಗುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪದಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಲಂಕರಿಸಿ, ಮುತ್ತಿನ ಸರದಂತೆ ಜೋಡಿಸಿ ಕಾವ್ಯಲೋಕವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಹಾರುತ್ತಾ ಹಾಡುವ ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ, ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೃಪ್ತಿ ಸಿಗುವವರೆಗೆ ಮತ್ತು ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಸೆಲೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವವರೆಗೂ ಅವನು ತನ್ನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಹರಿಯಬಿಡುತ್ತಾನೆ ಕವಿ ಕೇವಲ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸುವವನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಆತ ಆನಂದಭರಿತ ಹೃದಯವನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವ ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಕನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾನೆಯೋ, ಪ್ರಕೃತಿಯೂ ಅವನಿಗೆ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಅವಿಭೇದ ಪ್ರಕೃತಿಗಳೆನಿಪವಯವದಿಂದೊಪ್ಪು

ವರ್ದನಾರಿಶ್ವರರೊಳ್ (ಗಿರಿಜಾ ಕಲ್ಯಾಣ:೧೦.೮೪ ಪು. ೩೨೪)

ಹರಿಹರ ಕವಿಯು ಆಶಯದಂತೆ, ಶಿವಪಾರ್ವತಿಯರೂ ಸಹ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಜೀವಿಗಳೇ ಆಗಿದ್ದು, ಅವರು ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ಭಿನ್ನರಲ್ಲ. ದೇವಾನುದೇವತೆಗಳೂ ಕೂಡ ಈ ನಿಸರ್ಗದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಸಂಪತ್ತೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಪರಿಸರ ಎಂಬ ಪದವು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ ಎನ್ವಿರೊನ್ಮೆಂಟ್ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಎನ್ವಿರೊನ್ಮೆಂಟ್ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಫ್ರೆಂಚ್ ಮೂಲದ 'ಎನ್‌ವಿರೊನ್ಮೆಂಟ್' ಎಂಬ ಪದದಿಂದ

ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಎನ್ವಿರೊನ್ಮೆಂಟ್ ಅಂದರೆ ಪರ್ಯವರಣ ಅಥವಾ ಸುತ್ತವರೆದಿರುವಂಥದ್ದು ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಕೊಡುತ್ತದೆ. "ಟಿ. ಡಿ. ಇಲಿಯಟ್‌ರವರ ಪ್ರಕಾರ 'ಯಾವುದೇ ಘಟಕದಲ್ಲಿನ ಜೀವ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಪರಿಮಾಣಾತ್ಮಕ ಉತ್ತೇಜನ ಅಥವಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಕಲಿಯುವ ರೀತಿಯಂತಹವು ಪರಿಸರವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮೂರ್ ಮೂರ್ ಅವರು 'ಓಂದು ಜೀವಿಯ ವಾಸಸ್ಥಳವೇ ಅದರ ಪರಿಸರ'^೨ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಪ್ರಕೃತಿ' ಮತ್ತು 'ಪರಿಸರ' ಎಂಬ ಪದಗಳು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಎಂದು ಕಂಡರೂ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ಎಂಬುದು ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಾಲವಾದ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರವಾದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾದರೆ, ಪರಿಸರ ಎಂಬುದು ಅದರ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಸರಳವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ವಿಶಾಲ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವೇ ಪರಿಸರ. ಮನುಷ್ಯನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಆವರಣದಲ್ಲಿರುವ ನದಿಗಳು, ಪರ್ವತಗಳು, ಸಾಗರಗಳು, ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಗಾಳಿ, ಬೆಳಕು ಹಾಗೂ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಖನಿಜ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪರಿಸರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. "ಜೀವಿಯ ಮೇಲೆ ಜೈವಿಕವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಎಲ್ಲ ಬಾಹ್ಯ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾರೆ ಪರಿಸರ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ."^೩ ಮಾನವನ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರವು ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ, ಮಾನವನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಅವನ ಜೀವನಕ್ರಮವು ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆಯೇ ರೂಪಿತವಾಗಿದ್ದು, ಇವೆರಡರ ನಡುವೆ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗದಂತಹ ನಿಕಟ ಬಾಂಧವ್ಯವಿದೆ. ಪರಿಸರದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಮನುಷ್ಯನು ಪರಿಸರದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಎರಡು ರೀತಿಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು ಎಂದು ಎಚ್. ಶಶಿಕಲಾರವರು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲನೆಯದು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪರಿಸರದೊಂದಿಗಿನ ಸಂಬಂಧವಾದರೆ, ಎರಡನೆಯದು ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧವಾಗಿದೆ. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಸಂಬಂಧಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ, "ನಿಸರ್ಗದೊಡನೆಯ ಸಂಬಂಧವು ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿ, ವೈಚಾರಿಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಕಾಣಲ್ಪಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದೊಡನೆಯ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧವೂ ನಿಸರ್ಗದೊಡನೆಯ ಸಂಬಂಧದಂತೆಯೇ ಇದ್ದರೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ"^೪ ಎಂಬುದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ.

ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ಮಾನವನು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ನಡುವೆ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ಪರಿಸರದ ಅರಿವು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಜೀವಜಾಲಕ್ಕೆ ಅಪಾಯ ಎದುರಾದಾಗ ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯೂ ಆಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಅರಿವಿನಿಂದಾಗಿ ನಮಗೆ ಪರಿಸರದ ಸಮತೋಲನ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಮಾನವಕುಲಕ್ಕೆ ಸಿಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ತಿಳುವಳಿಕೆ

ಮೂಡುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ದೈವಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಮೂಲಕ ಅದ್ಭುತವಾದ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆ ದೇವತೆಗಳ ವಾಹನಗಳಾಗಿರುವ ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ದುರ್ಗಾದೇವಿಯ ವಾಹನ ಸಿಂಹ, ಸರಸ್ವತಿಯ ವಾಹನ ಹಂಸ ಹಾಗೂ ಗಣಪತಿಯ ವಾಹನ ಇಲಿ-ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಯೂ ಪೂಜನೀಯವೆಂದು ಬಿಂಬಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಪಾಠವನ್ನು ಅಂದೇ ಬೋಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಹನ್ನೆರಡು ರಾಶಿಗಳ ಸಂಕೇತವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಮೇಷ ರಾಶಿಗೆ-ಮೇಕೆ, ವೃಷಭ ರಾಶಿಗೆ-ಎತ್ತು, ಕರ್ಕಾಟಕ ರಾಶಿಗೆ-ಓಡಿ, ಸಿಂಹ ರಾಶಿಗೆ-ಸಿಂಹ, ವೃಶ್ಚಿಕ ರಾಶಿಗೆ-ಚೇಳು, ಮಕರ ರಾಶಿಗೆ-ಮೊಸಳೆ, ಮೀನ ರಾಶಿಗೆ-ಮೀನು, ಹೀಗೆ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ದುರ್ಗಾ ಸಪ್ತಸ್ವತಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿರುವಂತೆ, “ಯಾವದ್ ಭೂಮಂಡಲಂ ಧತ್ತೆ ಸಶೈಲ ವನಕಾನನಂ ತಾವತ್ ತಿಷ್ಠತಿ ಮೇದಿನ್ಯಾಂ ಸಮತತಿ ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರಕೇ”¹ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾಡು-ಮೇಡುಗಳು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತವೆಯೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಮಾನವ ಕುಲ ಮತ್ತು ಪಶು-ಪಕ್ಷಿಗಳು ಸುಖವಾಗಿ ಬಾಳಲು ಸಾಧ್ಯ. ಸಸ್ಯರಾಶಿಯ ನಾಶವು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮೊದಲೇ ಸಾರಿದೆ. ಇದೇ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಭಗವಾನ್ ಬುದ್ಧರು ಕೂಡ ಅರಣ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೀಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. “ಅರಣ್ಯವೆಂದರೆ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಜೀವ ಕೋಶ. ಇದರ ಔದಾರ್ಯ ನಿಷ್ಠೆ, ಇದರ ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣ ಅನಂತ, ಇದು ತನಗಾಗಿ ಏನನ್ನು ಬೇಡದೆ ಬೇಡಿ ಬಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನೇ ಧಾರೆ ಎರೆಯುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ಆಶ್ರಯ ನೀಡುತ್ತದೆ. ತನ್ನನ್ನು ಕಡಿಯಲು ಕೊಡಲಿ ತಂದವನಿಗೂ ನೆರಳು ನೀಡುತ್ತದೆ.”² ಅಶೋಕ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ, ಒಬ್ಬ ರಾಜನ ಕರ್ತವ್ಯವು ಕೇವಲ ಸಜ್ಜನರ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ದುಷ್ಟರ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರದೆ, ವನ್ಯಜೀವಿ ಹಾಗೂ ಅರಣ್ಯಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಇಂತಹ ಚಿಂತನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಪರಿಸರ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಂದಿದ್ದ ಅಪಾರ ಕಾಳಜಿಗೆ ಇಂದಿಗೂ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವ ಗಿರಿಧಾಮಗಳು, ಪಕ್ಷಿಧಾಮಗಳು, ಸಸ್ಯಗಳ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಬಳಕೆ ಹಾಗೂ ಗಿಡಮರಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಅವರ ದೀರ್ಘದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ದೈವಿಕವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ. ಪರಿಸರದ ಈ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮನಗಂಡು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಅನೇಕ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕವಿಗಳು ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಂತೆಯೇ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದ ಹಲವು ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೊಬಗು ಹಾಗೂ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಹೇರಳವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ

ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಉಪಲಬ್ಧ ಕೃತಿಯಾದ ‘ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ’ದಲ್ಲಿಯೇ ನಾವು ಪರಿಸರದ ಕುರಿತಾದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ‘ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಗೋದಾವರಿವರ ಮಿದರ್ ನಾಡದಾ ಕನ್ನಡದೊಳ್ ಭಾವಿಸಿದ ಜನಪದಂ’ ಎಂಬ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಲಿನ ಮೂಲಕ ಕವಿ ಅಂದಿನ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ವಿಶಾಲವಾದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಕನ್ನಡದ ಆದಿಕವಿ ಪಂಪನು ಕೂಡ ತನ್ನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಕುರಿತಾದ ಅದ್ಭುತ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬನವಾಸಿ ನಾಡಿನ ಸೊಬಗನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತ:

“ಸೊಗಯಿಸಿ ಬಂದ ಮಾಮರನೆ ತಳ್ಳಲೆವಳ್ಳಿಯೆ, ಪೂತಜಾತಿಸಂ

ಪಗೆಯೆ ಕುಕ್ಕಿಲ್ಲ ಕೋಗಿಲೆಯ ಪಾಡುವ ತಂಬಿಯೆ ನಲ್ಲರೊಳ್ಳೊಗಂ

ನಗೆ ಮೊಗದೊಳ್ ಪಳಂಚಲೆಯ ಕೂಡುವ ನಲ್ಲರನೋಳ್ಪಾಡಾವ ಬೆಟ್ಟುಗಳೊಳಮಾವ
ನಂದನವನಂಗೊಳ್ಳೊಳಂ ಬನವಾಸಿ ದೇಶದೊಳ್”³

ಅಲ್ಲಿನ ಚಿಗುರಿದ ಮಾಮರಗಳು, ಹಬ್ಬಿದ ಬಳ್ಳಿಗಳು, ಘಮಘಮಿಸುವ ಸಂಪಿಗೆಯ ಹೂವುಗಳು ಹಾಗೂ ಇಂಪಾಗಿ ಹಾಡುವ ಕೋಗಿಲೆಗಳ ಮೂಲಕ ಆ ನಾಡಿನ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಪಂಪನಿಗೆ ಬನವಾಸಿಯ ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಅನುರಾಗ. ಆ ಪವಿತ್ರ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ಒಂದು ಕೋಗಿಲೆಯಾಗಿಯೋ ಅಥವಾ ದುಂಬಿಯಾಗಿಯೋ ಹುಟ್ಟಬೇಕು ಎಂಬ ಅವನ ಆಸೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೇಲಿನ ಅವನ ಅಪಾರ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ‘ಆರ್ ಅಂಕುಶವಿಟ್ಟೊಡಂ ನೆನವುದನ್ನ ಮನಂ ಬನವಾಸಿ ದೇಶಮಂ’ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ, ಎಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟ ಬಂದರೂ ಅಥವಾ ಯಾರೇ ತಡೆದರೂ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಮಾತ್ರ ಸದಾ ಬನವಾಸಿಯ ಸುಂದರ ಪರಿಸರವನ್ನೇ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕವಿ ಭಾವಪರವಶನಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಇದು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಕವಿಗಳು ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿದ್ದ ಗಾಢವಾದ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

ಪಂಪನ ನಂತರದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಸವಾದಿ ಶರಣ ಶರಣೆಯರಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಜಾಗೃತವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯನವರ ‘ಇಳೆ ನಿಮ್ಮ ದಾನ’ ಎಂಬ ಉಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯವರು ಗಿಳಿ, ಹಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಮೃಗಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂವಾದಿಸುವ ರೀತಿ ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ನಿದರ್ಶನಗಳು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ತಮ್ಮ ವಚನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಪರಿಸರದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ಮರನ ಹೂವ ಕೊಯಿದು ಮರಕ್ಕೆರಿಸಿ

ನದಿಯುದಕವ ನದಿಗಮರ್ಪಿತವ ಮಾಡಿ,

ಕರುವನಗಲಿಸಿ ತಾಯ ಮರುಗಿಸಿ ಮೊಲೆವಾಲ ಕರೆದುದುಣಬೇಡೋ

ಕೂಡಲಸಂಗಮ ದೇವ ಮಾಡಿದ ಮಾಯೆ,
ಹಲಬರ ಬಾಯ ಟೋಣದೇ ಹೋಯಿತ್ತು”^೯

ಈ ಮೇಲಿನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಮರದ ಹೂವನ್ನು ಮರಕ್ಕೇ ಅರ್ಪಿಸಿ, ನದಿಯ ನೀರನ್ನು ನದಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ನಿಸರ್ಗದತ್ತವಾದುದನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಕರುವನ್ನಗಲಿಸಿ ಹಸುವಿನ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಯುವುದು ಅಥವಾ ಪ್ರಾಣಿ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡುವುದು ಅಧರ್ಮವೆಂದು ಸಾರುವ ಮೂಲಕ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಒಡನಾಟದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ತೋರಬೇಕಾದ ಕರುಣೆ ಮತ್ತು ಸಹಬಾಳ್ವೆಯನ್ನು ಅವರು ಒತ್ತಿಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಡುಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲೂ ಪರಿಸರದ ವರ್ಣನೆಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ಚಾಮರಸನು ತನ್ನ ‘ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲೆ’ಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೊಬಗನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ಕವಿಯು ‘ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ’ದಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯ ಪರಿತ್ಯಾಗದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ವಿವರಿಸುವಾಗ, ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಅವಳನ್ನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹಿಂದಿರುಗುವ ಸಂದರ್ಭದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಮನಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯು ಕೇವಲ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯದೆ, ಮಾನವನ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ಜೀವಂತ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಕವಿಯ ಲೇಖನಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿರುವುದು ಅವರ ಪರಿಸರ ಕಾಳಜಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಅತ್ಯಂತ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಮತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಕವಿ ಎಂದೇ ಖ್ಯಾತರಾದ ರಸೂಂಷಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕವನಗಳು, ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗದ ವರ್ಣನೆ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಭೌಗೋಳಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನೇ ದೈವಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡವರು. ‘ದೇವರು ರುಜು ಮಾಡಿದನು’ ಎಂಬ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳ ಹಾರಾಟ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ದೇವರ ಸಹಿಗೇ ಹೋಲಿಸಿರುವುದು ಅವರ ಅನನ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಪು.ತಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಕೃತಿ ಗೀತೆಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಸರ್ಗದ ಚಲನವಲನಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ವರಕವಿ ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೊಬಗನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವಲ್ಲಿ ಜನಪದೀಯ ಸೊಗಡನ್ನು ಮಿಳಿತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ‘ಮೂಡಲ ಮನೆಯ ಮುತ್ತಿನ ನೀರಿನ ಎರಕವ ಹೊಯ್ದು’ ಎಂಬ ಸಾಲುಗಳ ಮೂಲಕ ಮುಂಜಾವಿನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹಾಗೂ ‘ವರ್ಷಧಾರೆ’ಯಂತಹ ಕವನಗಳ ಮೂಲಕ ಮಳೆಯ ರೌದ್ರಾಪತಾರವನ್ನು ಮನದುಂಬಿ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಯಶವಂತ ಚಿತ್ತಾಲರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರಗಳೆರಡೂ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿವೆ. ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಮ್ಮೊಳಿ ಪರಿಸರದಿಂದಲೇ ಆಯ್ದುಕೊಂಡವುಗಳಾಗಿವೆ. ಇನ್ನು ಲಂಕೇಶರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದ ಒಳನೋಟಗಳು ದಟ್ಟವಾಗಿವೆ. ಮನುಷ್ಯನು

ಸಮಾಜದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಾಡುವಾಗ ಎದುರಾಗುವ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ಸ್ವಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಲಂಚಗುಳಿತನದಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನಿಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಆರಾಧನೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದ ವಿಡಂಬನೆಯನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ ಹಾಗೂ ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಕುರಿತಾದ ಚಿಂತನೆಗಳು ಗಾಢವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ. ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ ಅವರು ತಮ್ಮ ‘ಕುಸುಮಬಾಲೆ’ ಕೃತಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಆಧುನಿಕ ಬದುಕಿನ ಅಸ್ಥಿರತೆಯ ನಡುವೆ ಮುಗ್ಧರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರ ಜೀವನವು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ‘ಡಾಂಬರು ಬಂದಿದ್ದು’ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಅಬ್ಬರದಿಂದ ಪರಿಸರಕ್ಕಾಗುತ್ತಿರುವ ಹಾನಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ-ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಕೆ. ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿಯವರು ಪ್ರಮುಖರು. ತೇಜಸ್ವಿಯವರು ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಲ್ಲದೆ, ಸ್ವತಃ ಒಬ್ಬ ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನಿಯೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಪರಿಸರ ಪ್ರೇಮಿಯಾದ ಅವರು ತಮ್ಮ ಬಹುಪಾಲು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪರಿಸರದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ‘ಹುಲಿಯೂರಿನ ಸರಹದ್ದು’, ‘ಅಬಚೂರಿನ ಪೋಸ್ಟ್ ಆಫೀಸು’ ಮತ್ತು ‘ನಿಗೂಡ ಮನುಷ್ಯರು’ ಕೃತಿಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಲೇ, ಸಮಾಜಕ್ಕಿಂತ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪರಿಸರವೇ ಹೇಗೆ ಮೇಲುಗೈ ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ‘ಪ್ರಕೃತಿ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಭಾಗವಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ ನಾವೇ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಒಂದು ಭಾಗ’ ಎಂಬ ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ‘ಪರಿಸರದ ಕಥೆ’ ಸಂಕಲನವು ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಅವರ ‘ಚಿದಂಬರ ರಹಸ್ಯ’, ‘ಜುಗಾರಿ ಕ್ರಾಸ್’ ಮತ್ತು ‘ಕರ್ವಾಲೋ’ ಮುಂತಾದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೇ ವಿಜಯಶಾಲಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಸರ್ಗದ ಮುಂದೆ ಮಾನವನ ಅಹಂ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ತೇಜಸ್ವಿಯವರು ಇಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ, ನಾಗೇಶ ಹೆಗಡೆಯವರು ತಮ್ಮ ‘ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಂಧಯುಗ’ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವನಿಂದ ಪರಿಸರಕ್ಕಾಗುತ್ತಿರುವ ಹಾನಿ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸದಿದ್ದರೆ ಎದುರಾಗಲಿರುವ ವಿನಾಶದ ಕುರಿತು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರದೇ ಆದ ‘ಅಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟ’ ಕೃತಿಯು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಅಬ್ಬರದಲ್ಲಿ ಜೀವಸಂತತಿಗಳು ನಾಶವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು, ಬೇಂದ್ರೆ, ಪು.ತಿ.ನ ಅವರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಯಶವಂತ ಚಿತ್ತಾಲ, ಲಂಕೇಶ ಮತ್ತು ತೇಜಸ್ವಿ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಅನೇಕ ಲೇಖಕರು ಪರಿಸರವನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದಿನ ಯುವ ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಬದುಕಿನ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇವರ ಕೃತಿಗಳು ದಾರಿದೀಪಗಳಾಗಿವೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ : ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಅಸಾಧಾರಣ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದರೂ, ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಅತಿಯಾದ ಬೌದ್ಧಿಕ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತಾ ಪರಿಸರದ ಅವನತಿಗೆ ಕಾರಣನಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅರಣ್ಯಗಳು, ವನ್ಯಜೀವಿಗಳು ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಮತೋಲನವು ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮುಂದುವರಿದಲ್ಲಿ ಮಾನವಕುಲವು ಊಹಿಸಲಾಗದ ಘೋರ ದುರಂತಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುವುದು ನಿಶ್ಚಿತ. ಆಧುನಿಕತೆಯ ಅಬ್ಬರ ಮತ್ತು ಯಂತ್ರಯುಗದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿವೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ನಿಸರ್ಗದ ಮೇಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಹಾನಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಇರಬೇಕಾದ ಕನಿಷ್ಠ ಕಾಳಜಿಯೂ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆಯೇ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅಸ್ತಿತ್ವ ನಿಂತಿರುವುದರಿಂದ, ಅದರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡುವ ಬದಲು, ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರಿತು ಸಮನ್ವಯತೆಯಿಂದ ಬದುಕುವುದೇ ಸುಂದರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ದಾರಿ. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದಂತೆ, ಬಸವಾದಿ ಶರಣರು ನಿಸರ್ಗವನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿದಂತೆ ಹಾಗೂ ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಕವಿಗಳು ಅದರ ಸೊಬಗನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ಆಸ್ವಾದಿಸಿದಂತೆ ನಾವು ಕೂಡ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಮಾನಂದ ಮತ್ತು ದೈವತ್ವವನ್ನು ಕಾಣುವ ಮನೋಭಾವ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪರಿಸರ ಶಿಕ್ಷಣವು ಇಂದಿನ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದೊಂದು ಗಿಡವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನೂ ನಂದನವನವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಬೇಕಿದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸುವ ಮೂಲಕವೇ ನಾವು ಮುಕ್ತಿ ಮತ್ತು ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಅರಿತು ಮುನ್ನಡೆಯಬೇಕಿದೆ.

ಕೊನೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

೧. ಸರಸ್ವತಿ ಕೆ. ಎಚ್. (೨೦೧೨) ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವರ್ಣನೆ, ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಪು-೦೧
೨. ಶೋಭಾದೇವಿ ಚೆಕ್ಕಿ (೨೦೨೩) ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ, ಎಸ್.ಎಸ್. ಭಾವಿಕಟ್ಟಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಪು-೦೩
೩. ಶಿವರಾಮಯ್ಯ (೨೦೦೫) ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಸರ, ಅಜಂತಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಪುಟ-೫೮
೪. ಶಶಿಕಲಾ ಎಚ್. (೨೦೧೬) ಏಕ-ಅನೇಕ (ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳು), ಬೆಳಕು ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಪು-೨೮೨ & ೨೮೩
೫. ಭೈರಪ್ಪಕೆ, (೨೦೨೩ ೧೨ನೇ, ಮುದ್ರಣ) ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಸಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ಪುಟ-೨೧
೬. ಶೋಭಾದೇವಿ ಚೆಕ್ಕಿ (೨೦೨೩) ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ, ಎಸ್.ಎಸ್. ಭಾವಿಕಟ್ಟಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಪು-೧೨

೭. ಡಾ.ಶಕುಂತಲಾ ಗೋಪಶೆಟ್ಟಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ-ಪರಿಸರ, ಕಲಾ ಗಂಗಾ (ಸಂಶೋಧನಾ ಪತ್ರಿಕೆ) ಪು-೨೧

೮. ಡಾ.ಶಕುಂತಲಾ ಗೋಪಶೆಟ್ಟಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ-ಪರಿಸರ, ಕಲಾ ಗಂಗಾ (ಸಂಶೋಧನಾ ಪತ್ರಿಕೆ) ಪು-೨೪

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಕೆ.ಪಿ. (೧೯೯೧) ಪರಿಸರದ ಕತೆ, ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು
೨. ಭೈರಪ್ಪಕೆ, (೨೦೧೯) ಸಮಗ್ರ ಪರಿಸರ, ಸಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು
೩. ನಾಗೇಶ ಹೆಗಡೆ (೨೦೧೭) ಅಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳು, ಭೂಮಿ ಬುಕ್, ಬೆಂಗಳೂರು
೪. ನಾಗೇಶ ಹೆಗಡೆ (೨೦೧೮), ಇರುವುದೊಂದೇ ಭೂಮಿ, ಭೂಮಿ ಬುಕ್, ಬೆಂಗಳೂರು
೫. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಎಚ್. ಆರ್. (೨೦೧೪) ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ, ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು

೧೨. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ : ಕೃತಿ, ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ

ಮಿಲನ್ ಎಂ. ಹೆಚ್

ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಡುವಿನ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಸಂಸ್ಕಾರಯುತವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ಕೇವಲ ಒಂದು ಹಿನ್ನೆಲೆ ದೃಶ್ಯವಾಗಿರದೆ, ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಗದ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದು ಒಂದು ಜೀವಂತ ಪಾತ್ರವಾಗಿ, ದಾರ್ಶನಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ಮೂಲವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ ದ್ವಾರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ತ್ವರಿತ ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣ ಮತ್ತು ನಗರೀಕರಣದ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ವಿನಾಶ ಒಂದು ತೀವ್ರ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ತನ್ನ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸಿ, ಓದುಗರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕಾಡು, ನದಿ, ಪರ್ವತ, ಆಕಾಶ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಮಾನವನ ಆದಿಪಿತೃಗಳ ವಸ್ತು ವಿಷಯಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿಯ ನಂತರ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮಾನವನು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದ. ಅರಣ್ಯ ನಾಶ, ನದಿ ಮಾಲಿನ್ಯ, ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯ, ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನ ಇವುಗಳು ಇಂದಿನ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಕಟಗಳಾಗಿವೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಪರಂಪರೆ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಕೇವಲ ಸೌಂದರ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ ತತ್ವವನ್ನು, ಚೇತನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೇ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೂಪ್ರದೇಶದ ನದಿಗಳು, ಅರಣ್ಯಗಳು, ಬೆಟ್ಟಗಳು ಮತ್ತು ಋತುಗಳು ಕವಿಗಳ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿವೆ. ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ನಿಸರ್ಗದ ಸೌಂದರ್ಯದ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ ಮನುಷ್ಯನು ಪರಿಸರದೊಂದಿಗಿನ ಸಹ ಅಸ್ತಿತ್ವ, ಅದರ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ನಾಶದ ಭಯವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಚೇತನ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೇವಲ ಮನೋರಂಜನೆಯ ಸಾಧನವಲ್ಲ; ಅದು ಸಮಾಜದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವ ಒಂದು ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ಮಾಧ್ಯಮ. ಕವಿ, ಮಿಲನ್ ಎಂ. ಹೆಚ್ : ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಎಪಿಸ್ ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜು, ಎನ್.ಆರ್ ಕಾಲೋನಿ, ಬೆಂಗಳೂರು-೧೯, ಮೊ : ೯೭೩೮೫೩೬೨೦೩

ಕಾದಂಬರಿಕಾರ, ನಾಟಕಕಾರ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಬರಹಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಿಸರ ನಾಶದ ದುರಂತ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಓದುಗರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ಪ್ರಕೃತಿ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಶ್ರೀವಿಜಯನ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ಮತ್ತು ಆದಿ ಕವಿ ಪಂಪನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಕವಿಗಳವರೆಗೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಚಿತ್ರಣ ಒಂದು ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಇದುವರೆಗೂ ಲಭ್ಯವಾಗಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥವಾಗಿರುವ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸೀಮೆ 'ಕಾವೇರಿಯಿಂದಮಾ ಗೋದಾವರಿವರಮಿದರ್ ನಾಡಾಸ ಕನ್ನಡದೊಳ್' ಎಂದು ನಡಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಗಡಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಪಂಪಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ, ಪರ್ವತ, ನದಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವರ್ಣನೆ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಅರ್ಜುನ ವನದಲ್ಲಿ ವಿಪರಿಸುವ ದೃಶ್ಯ ಚಿತ್ರಣ, ಶರತ್ಕಾಲ ಮತ್ತು ವಸಂತ ಋತು ವರ್ಣನೆ ಇವು ಮಾನವ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಆಳವಾದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಪಂಪ ತನ್ನ ಕಾಲದ ಸಹಜ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.

೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೇವಲ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಅಂತರಾತ್ಮದ ಸ್ವರವನ್ನೂ ತೆರೆದಿಟ್ಟಿತು. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡಿನ ತಣ್ಣನೆಯ ಕಾಡು, ಝರಿ, ನದಿ ತೀರ-ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. "ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ" ಎಂಬ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ ಪ್ರಕೃತಿ ತತ್ವ-ಮರ, ಗಿಡ, ಪಕ್ಷಿ ಮತ್ತು ಜಲ-ಇವು ದೈವದ ರೂಪಗಳೇ ಎಂಬ ಭಾವ ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರೇಮದ ಬೀಜವನ್ನು ನೆಡುತ್ತದೆ. ಬಸವಣ್ಣನ ವಚನಗಳಲ್ಲೂ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ಸಹಬಾಳ್ವೆಯ ಧ್ವನಿ ಇದೆ. "ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ" ಎಂಬ ತತ್ವ ಭೂಮಿಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಿ, ಅನಗತ್ಯ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕೆಂಬ ಸಂದೇಶ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ತತ್ವ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದೆ. ಡಾ. ಕೆ.ವಿ ನಾರಾಯಣ ಅವರು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿ ರೂಪಕಗಳು ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ವಚನಕಾರರು ತಮ್ಮ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಕಾಳಜಿ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿಕುವೆಂಪು ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಬರವಣಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಸಂಬಂಧದ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಎನ್ನಬಹುದು. ಅವರ "ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು" ಕಾದಂಬರಿ ಮಲೆನಾಡಿನ ಕಾಡು, ಗುಡ್ಡ, ನದಿ ಮತ್ತು ಜನಜೀವನದ ನಡುವಿನ ಅಗಾಧ ಬಂಧವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಕೇವಲ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿರದೆ, ಸ್ವತಃ ಒಂದು ಪಾತ್ರದಂತೆ ಮೈದಾಳಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ "ಓ ನನ್ನ ಚೇತನ" ಕವನ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಆತ್ಮದ ಏಕತೆಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿ

ನಾಶ ಎಂದರೆ ಮಾನವ ಚೇತನದ ನಾಶ ಎಂಬ ಆಳ ಸಂದೇಶ ಅಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ. "ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ" ಮಹಾಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಡಿನ ಮಹಿಮೆ, ನದಿ ತೀರದ ಪವಿತ್ರತೆ, ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಹಬಾಳ್ವೆ -ಇವೆಲ್ಲವೂ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತವೆ. ವಿಶ್ವಮಾನವ ತತ್ವ ಎಂದರೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಸಮಸ್ತ ಜೀವರಾಶಿಯ ಕಡೆಗೆ ಮಮತೆ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊಂದುವುದು ಎಂದು ಕುವೆಂಪು ಸಾರುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು. ಕಾರಂತರ "ಮೂಕಜ್ಜಿಯ ಕನಸುಗಳು" ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿ ಜೀವನದ ನಡುವಿನ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಜ್ಜಿಯ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬರುವ ಪ್ರಕೃತಿ ದೃಶ್ಯಗಳು ನಾಶವಾಗಿರುವ ಒಂದು ಸುಂದರ ಕಾಲದ ನೆನಪಿನ ಪ್ರತಿಫಲನ. ಕಾರಂತರ 'ಬೆಟ್ಟದ ಜೀವ', 'ಅಳಿದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು "ಸರಸಮ್ಮನ ಸಮಾಧಿ" ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಲೋಭ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ವಿನಾಶದ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ ಕಟುವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವಮಾನವಿಡೀ ಪರಿಸರ ಆಂದೋಲನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯ ಅಪೂರ್ವ ಸಂಗಮ ಸಾಧಿಸಿದರು. ಕಾರಂತರ ಬರಹ ಓದುಗರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಕಾಪಾಡಬೇಕೆಂಬ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ್ ಅವರ ನಾಟಕ "ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಮಳೆ" ಆದಿ ಮಾನವ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ಶಕ್ತಿಗಳ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ರಂಗದ ಮೇಲೆ ತಂದಿದೆ. ಮಳೆ ಬಾರದ ಸಂದರ್ಭ, ಬರ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಜೀವನದ ಅವಸಾನ-ಇವು ಇಂದಿನ ಜಾಗತಿಕ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ರೂಪಕದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡ ಕವಿ ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಅವರ ಕವನಗಳಲ್ಲೂ ಹಸಿರಿನ ಮಹಿಮೆ ಮತ್ತು ಅದರ ನಷ್ಟದ ನೋವು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿದೆ.

ಭಾರತದ ಮಹಾನ್ ಸಾಹಿತಿ ರಬೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಗೋರ್ ಅವರ ಗೀತಾಂಜಲಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕೃತಿಗಳು ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಆತ್ಮದ ಒಕ್ಕೂಟದ ಹಾಡುಗಳಾಗಿವೆ. ಅವರು ಶಾಂತಿನಿಕೇತನದಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಶಾಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಮರಗಳ ನಡುವೆ ಕಲಿಕೆ ನಡೆಸಿದರು. ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗದ ಬಂಧ ಎಂಬ ಅವರ ದರ್ಶನ ಇಂದಿಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ. ಠಾಗೋರ್ ಅವರ "ಅರಣ್ಯ" ಕವನ ಪ್ರಕೃತಿ ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೀಡುವ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾಡು ನಾಶವಾದರೆ ಮಾನವ ಚೇತನಕ್ಕೆ ಆಸರೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಗಾಢ ಸತ್ಯ ಅಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ. ನದಿ, ಗಾಳಿ, ಮಣ್ಣು -ಇವು ಕೇವಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಲ್ಲ. ಮಾನವ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಭಾಗ ಎಂಬ ತತ್ವ ಠಾಗೋರ್ ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದು. ಪಂಜಾಬಿ ಸಾಹಿತಿ ಅಮೃತಾ ಪ್ರೀತಮ್ ಅವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ನದಿ, ನೆಲ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಭಾವನೆಗಳ ಅಂತರ್ ಸಂಬಂಧ ಮನಮೋಹಕವಾಗಿ ಮೂಡಿದೆ. ರಾವಿ ನದಿ ಅವರ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಭೌಗೋಳಿಕ ಅಂಶವಲ್ಲ; ಅದು ಮಾನವ ನೋವು ಮತ್ತು ಸಂತೋಷದ ಸಾಕ್ಷಿ. ಪ್ರಕೃತಿ ಮೂಲಕ

ಮಾನವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ಅಮೃತಾ ಅವರ ಶೈಲಿ ಓದುಗರಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿ ರಕ್ಷಣೆಯ ಅಗತ್ಯದ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಅಮೇರಿಕಾದ ಲೇಖಕಿ ಹೆನ್ರಿ ಡೇವಿಡ್ ಥೋರೋ ಅವರ "Walden" ಕೃತಿ ಪರಿಸರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು. ವಾಲ್ಡೆನ್ ಕೊಳದ ದಡದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವರ್ಷ ಏಕಾಂತ ಜೀವನ ನಡೆಸಿ ಬರೆದ ಈ ಕೃತಿ ಸರಳ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ಸಾಮೀಪ್ಯದ ಮಹತ್ವ ಸಾರುತ್ತದೆ. "ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆನಂದ ತುಂಬುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ನಾವು ಅದನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ" ಎಂಬ ಥೋರೋ ಅವರ ಚಿಂತನೆ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತ. ಅಮೇರಿಕಾದ ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಮತ್ತು ಲೇಖಕಿ ರ್ಯಾಚೆಲ್ ಕಾರ್ಸನ್ ಅವರ "Silent Spring" (೧೯೬೨) ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಚಳವಳಿಯ ಮೂಲಗ್ರಂಥ. ಕೀಟನಾಶಕ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳ ಅಮಿತ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮೌನವಾಗಿ ಹೋಗಿ, ವಸಂತ ಋತು ಕೂಡ ಮೌನವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಈ ಕೃತಿಯ ತಿರುಳು. ಈ ಪುಸ್ತಕ ಅಮೇರಿಕಾ ಸರ್ಕಾರದ ಆಆಖಿ ನಿಷೇಧಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ನೀತಿ ನಿರ್ಧಾರ ಬದಲಿಸಬಲ್ಲದು ಎಂಬ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ನೀಡಿತು. ಪೂಕೋಕ ಕೃಷಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನೀಡುವ ಮಾಹಿತಿ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಅಮೇರಿಕನ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಹಾನ್ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ಗ್ಯಾಬ್ರಿಯೆಲ್ ಮಾರ್ಕ್ವೆರ್ಯು ಅವರ "ಒನ್ ಹಂಡ್ರೆಡ್ ಇಯರ್ಸ್ ಆಫ್ ಸಾಲಿಟ್ಯೂಡ್" ಕಾದಂಬರಿ ಮ್ಯಾಜಿಕ್ ರಿಯಲಿಸಂ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಸಂಬಂಧ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಬಾಳೆ ತೋಟ ನಾಶ, ನದಿ ಮಾಲಿನ್ಯ, ಹವಾಮಾನ ವಿಕೋಪ -ಇವು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಅಹಂಕಾರದ ಪರಿಣಾಮಗಳಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ. ಜಪಾನ್ ಲೇಖಕಿ ಕೆಂಝಾಬುರೋ ಓ ಅವರ ಕೃತಿಗಳು ಹಿರೋಷಿಮಾ ವಿಪತ್ತಿನ ಮೂಲಕ ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಪರಿಸರ ನಾಶದ ಘೋರ ಮುಖ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಸ್ವೀಡಿಷ್ ಲೇಖಕಿ ಹ್ಯಾರಿ ಮಾರ್ಟಿನ್ಸನ್ ಅವರ "Aniara" ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಮಾನವ ತಾಂತ್ರಿಕ ಅತಿರೇಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ವಿನಾಶದ ಭವಿಷ್ಯದ ಚಿತ್ರ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಅಮೂಲ್ಯ ಭಂಡಾರ. ಜನಪದ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆ, ನದಿ, ಗುಡ್ಡ, ಕಾಡು, ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿ -ಇವೆಲ್ಲವೂ ಜೀವಂತ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಗೌರಿಹಬ್ಬ, ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಯುಗಾದಿ ಹಬ್ಬಗಳ ಹಾಡುಗಳು ಋತು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಚಕ್ರದ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತವೆ. "ಮಳೆ ಬಾ ಮಳೆ ಬಾ, ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವ ತಾ" ಎಂಬ ಜನಪದ ಹಾಡು ಕೇವಲ ಮನೋರಂಜನೆಯ ಗೀತೆಯಲ್ಲ; ಮಳೆ ಮಾನವ ಜೀವನದ ಆಧಾರ ಎಂಬ ಗಾಢ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಅದರಲ್ಲಿದೆ. ಬೇಡ ಸಮುದಾಯದ ಬೇಟೆ ಹಾಡುಗಳು, ಕುರುಬರ ಕಾಡು ಹಾಡುಗಳು-ಇವು ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಸಮುದಾಯಗಳ ನಡುವಿನ ಆಳ ಬಂಧವನ್ನು ಸಾರುತ್ತವೆ. ಆದಿವಾಸಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿ ಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ದಾಖಲೆ.

ಇಂದಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ : ೨೧ನೇ ಶತಮಾನ ಪರಿಸರ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಶತಮಾನ. ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನ ಏರಿಕೆ, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್

ಮಾಲಿನ್ಯ, ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ನಾಶ-ಇವು ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಸಂಕಟಗಳು. ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೇವಲ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಅನುಭವ ನೀಡುವ ಮಾಧ್ಯಮವಲ್ಲ; ಅದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ ರೂಪಿಸುವ ಸಾಧನ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಓದುಗರ ಅನುಭವ ಜಗತ್ತನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಮೆಜಾನ್ ಕಾಡಿನ ನಾಶ, ಆರ್ಕ್ಟ್ ಮಂಜಿನ ಕರಗುವಿಕೆ, ಭಾರತದ ನದಿಗಳ ಮಾಲಿನ್ಯ -ಇವನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆ ಮತ್ತು ವರದಿಗಿಂತ ಅನೇಕ ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಮ್ಮ ಮನದಲ್ಲಿ ಅಂಕಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಮೂಲಕ ಪರಿಸರ ಸಂದೇಶ ಹಿಂದೆಂದಿಗಿಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸೋಷಿಯಲ್ ಮೀಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಹರಿದಾಡುವ ಪ್ರಕೃತಿ ಕವಿತೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಥೆಗಳು ಯುವ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮೂಡಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ : ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗದ ಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿತವಾಗಿವೆ. ಪಂಪನಿಂದ ಕುವೆಂಪು ವರೆಗೆ, ತಾಗೋರ್ನಿಂದ ರ್ಯಾಚಲ್ ಕಾರ್ಸನ್ ವರೆಗೆ, ಜನಪದ ಹಾಡಿನಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಡಿಜಿಟಲ್ ಕವಿತೆವರೆಗೆ-ಸಾಹಿತ್ಯ ಸದಾ ಪ್ರಕೃತಿಯ ದನಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಇಂದಿನ ಪರಿಸರ ಸಂಕಟ ಕೇವಲ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪರಿಹಾರ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ; ಅದು ಮಾನವ ಹೃದಯ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಪರಿವರ್ತನೆ ಕೇಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ರಕ್ಷಣೆ ಕೇವಲ ಸರ್ಕಾರಿ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಕಾನೂನಿನ ವಿಷಯವಲ್ಲ; ಅದು ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೌಲ್ಯ. ಈ ಮೌಲ್ಯ ರೂಪಿಸಲು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅತ್ಯಂತ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ಮಾಧ್ಯಮ. ಒಂದು ಮಗು ಕಾಡಿನ ಕಥೆ ಕೇಳಿ ಅರಳಿ ನಕ್ಕಾಗ, ಒಬ್ಬ ಯುವಕ ನದಿಯ ಕವಿತೆ ಓದಿ ಭಾವ ತುಂಬಿದಾಗ, ಒಬ್ಬ ಗೃಹಿಣಿ ಪಕ್ಷಿಯ ಹಾಡು ಕೇಳಿ ಸಂತಸಪಟ್ಟಾಗ -ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರೀತಿಯ ಬೀಜ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಬೀಜ ಅಂಕುರಿಸಿ ಹಸಿರು ಭವಿಷ್ಯ ಮೈದಾಳಿ ಎಂಬ ಆಶಾವಾದ ಪರಿಸರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜೀವ ತತ್ವ ಕುವೆಂಪು ಹೇಳಿದಂತೆ: "ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿ ತಾನೊಂದೆ ವಲಂ" ಎಂಬ ವಿಶ್ವಮಾನವ ತತ್ವ ಪ್ರಕೃತಿ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಮಾನವ ಜಾತಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಸಮಸ್ತ ಜೀವ ಸಂಕುಲ ಒಂದೇ ಕುಟುಂಬ -ಈ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೂಲಕ ಜನ ಮಾನಸದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿದಾಗ, ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ; ಮಾನವ ಹೃದಯ ಅದರ ಅಂಕಣ. ಈ ಅಂಕಣ ಸದಾ ಜಾಗೃತವಾಗಿರಲಿ, ಹಸಿರು ಪ್ರಜ್ಞೆ ಸದಾ ಚಿಗುರಿ ಮೊಳೆಯಲಿ.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥ

೧. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ, ರಂ.ಶ್ರೀ ಮುಗಳಿ
೨. ಕುವೆಂಪು ಸಮಗ್ರ ಕಾವ್ಯ ಸಂಪುಟಗಳು :ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ(ರಿ), ಕುಷ್ಟಳ್ಳಿ
೩. ವಚನ ಪರಿಸರ, ಕೆ.ವಿ ನಾರಾಯಣ, ನೇತ್ರಾ ಮುದ್ರಣಾಲಯ

೧೮. ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾಷಾಂತರ: ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಮಿಶ್ರ ಅಭ್ಯಾಸದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ

ಡಾ. ರವಿಕುಮಾರ ಎಂ. ಪಿ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ : ಎರಡು ಸಹಸ್ರಮಾನಗಳ ಲಿಖಿತ ಮತ್ತು ಮೌಖಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿರುವ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾರತದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ. ಎಂಟು ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಇದು ಅನ್ಯ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗಿಂತ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟ ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಶ್ವ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದ ಭಾಷಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಸವಾಲುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದೆ. ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅನುವಾದದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ಗೂಗಲ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್ಲೇಟ್ ಮತ್ತು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಭಾಷೀಣಿ ಪ್ಲಾಟ್ಫಾರ್ಮ್‌ನಂತಹ (ನ್ಯೂರಲ್ ಮೆಷಿನ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್ಲೇಶನ್) ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಪಠ್ಯ ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸುವ ಮಿತಿಗಳ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲ ಪಠ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಿತ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನುವಾದಗಳ ತುಲನಾತ್ಮಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, (ಬಿ.ಎಲ್.ಇ.ಯು) ಸ್ಕೋರ್ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಗುಣಾತ್ಮಕ ಭಾಷಿಕ ಕೋಡಿಂಗ್ ಮೂಲಕ ಈ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. (ಎನ್.ಎಂ.ಟಿ) ಉಪಕರಣಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂವಹನಕ್ಕೆ ಉಪಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ನುಡಿಗಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸೌಂದರ್ಯದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಎ.ಐ. ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಸಮಿಶ್ರ ಅನುವಾದ ಮಾದರಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಥ ಮಾರ್ಗ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಪದಗಳು: ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅನುವಾದ; ನ್ಯೂರಲ್ ಮೆಷಿನ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್ಲೇಶನ್, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮತೆ; BLEU ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ; ಭಾಷೀಣಿ; ಸಮಿಶ್ರ ಅನುವಾದ ಮಾದರಿ; ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ ; ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಡಾ. ರವಿಕುಮಾರ ಎಂ. ಪಿ : ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು ಪಾಂಡವಪುರ, ಮೊ : ೯೯೧೨೬೬೬೩೨೯

ವಿಷಯ ವರ್ಗೀಕರಣ: ಅನುವಾದ ಅಧ್ಯಯನ; ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾನವಿಕ; ಕಂಪ್ಯೂಟೇಶನಲ್ ಲಿಂಗ್ವಿಸ್ಟಿಕ್; ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾ ಸಾಹಿತ್ಯ

೨. ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ : ನಲವತ್ತು ಮಿಲಿಯನ್ನಿಗೂ ಅಧಿಕ ಮಾತೃಭಾಷಿಕರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೀಮಂತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಗಳಲ್ಲೊಂದನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅದರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಧ್ವನಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಅಗ್ಗುಟನೇಟಿವ್ (ಸಂಯೋಜನಾತ್ಮಕ) ರೂಪವಿಜ್ಞಾನ, ವ್ಯಾಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಂದ್ರತೆಯ ಸಮ್ಮಾನ ನಿಯಮಾವಳಿ ಯಾವುದೇ ಅನುವಾದಕನಿಗೆ -ಮಾನವ ಅಥವಾ ಯಂತ್ರ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಸವಾಲುಗಳನ್ನೊಡ್ಡುತ್ತದೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಕ್ರಾಂತಿ ಅನುವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಬದಲಿಸಿದೆ. ಎ.ಐ. ಆಧಾರಿತ ಉಪಕರಣಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗೂಗಲ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್ಲೇಟ್ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಭಾಷಿಣಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷಾ ಭಾಷಾಂತರ ಮಿಷನ್ (MeitY, 2022) ತ್ವರಿತ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷಾ ವಿಷಯ ಅನುವಾದ ಭರವಸೆ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಪಠ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿದಾಗ ಒಂದು ಮೂಲಭೂತ ಕೊರತೆ ಬಯಲಾಗುತ್ತದೆ: ಭಾಷಿಕ ರಚನೆ ಸಂಸ್ಕರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮನಲ್ಲ. 'ಮಲೆನಾಡು', 'ಯಲ್ಲಮ್ಮ ಜಾತ್ರೆ', 'ಎಳ್ಳು-ಬೆಲ್ಲ' ಮಾದರಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ತರಂಗ ಸ್ವರ ಯಾವತ್ತೂ ಅಲ್ಲಾರಿದಮ್ ರೂಪಾಂತರಕ್ಕೆ ಒಳಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ತಾಂತ್ರಿಕ ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಳದ ನಡುವಿನ ಈ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಯನ್ನು ಈ ಪ್ರಬಂಧ 'ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನದ ಭಾಷಾಂತರ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೇವಲ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲ ಬದಲಾಗಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಮಸ್ಯೆ ಕೂಡ. ಅಲ್ಪ ತರಬೇತಿ ಡೇಟಾ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಹೂಡಿಕೆ ಕೊರತೆಯ ನಡುವೆ ಮಾನವ ಅನುವಾದ ಬೆಂಬಲ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಡಿಜಿಟಲ್ ಅಧ್ಯಯನ ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

೩. ಸಂಶೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ೧. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಪಠ್ಯಗಳ ನಿಖರ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭಾಷಿಕ ಮತ್ತು
- ೨. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸವಾಲುಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ.
- ೩. ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನುವಾದಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಅನುವಾದ (ಗೂಗಲ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್ಲೇಟ್ ಮತ್ತು ಭಾಷಿಣಿ (ಎನ್.ಎಂ.ಟಿ.) ತುಲನಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ.
- ೪. ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ (ಬಿ.ಎಲ್.ಇ.ಯು) ಮತ್ತು ಗುಣಾತ್ಮಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಓಬಿಐ ಮಾದರಿಗಳ ಸಮರ್ಪಕತೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ.
- ೫. ಕನ್ನಡ ಡಿಜಿಟಲ್ ಭಾಷಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ (ಕಾರ್ಪಸ್) ಸ್ಥಿತಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ.

೬. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಾಧಾರಿತ ಸಮೀಪ ಅನುವಾದ ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ನೀತಿ ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವ.

೪. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ : ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಚೌಕಟ್ಟು ಮೂರು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧಿತ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ: ಅನುವಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತ, ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಲಾದ ಕಂಪ್ಯೂಟೇಶನಲ್ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ. Nida ಮತ್ತು Taber (೧೯೮೨) ಡೈನಾಮಿಕ್ ಸಮತೆಯ ಮೂಲ ತತ್ವ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಅನುವಾದ ಶಬ್ದ-ಶಬ್ದ ಅನುರೂಪ ಬದಲಾಗಿ ಗುರಿ ಓದುಗನಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟುಮಾಡಬೇಕು. ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಸ್ತುತ, ಅಲ್ಲಿ ಕೃತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾವಾತ್ಮಕ ಪ್ರಭಾವ ಅದರ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ ವಿಷಯದಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವದ್ದು. ಗಿಜಟಿಟಿಟಿಟಿ (೧೯೯೫) ಅವರ ದೇಶೀಕರಣ ಮತ್ತು ವಿದೇಶೀಕರಣ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸ್ತುತ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ಪ್ರಭಾವಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿದಾಗ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಅಳಿಸಿಹೋಗುವ ಅಪಾಯ ಹೆಚ್ಚು. ಎ.ಕೆ. ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯ 'ಸಂಸ್ಕಾರ' ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನುವಾದ (೧೯೭೬) ಕನ್ನಡ-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅನುವಾದದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮಾಣಿತ ಮಾನದಂಡ. ರಾಮಾನುಜನ್ ಕಾದಂಬರಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅನುಭವ ವ್ಯಾಪಕ ಪಠ್ಯ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ನಿಭಾಯಿಸಿದರು. Krishnamurti (೨೦೦೩) ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳ ರಚನಾತ್ಮಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಕೀರ್ಣತೆ ಇಂಡೋ-ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಭಾಷಾ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಪಡಲು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಎಂದು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಂಪ್ಯೂಟೇಶನಲ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ Papineni et al. (2002) BLEU ಸ್ಕೋರ್ ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ವಿಕ್ರಮ್ ಮತ್ತು ನಾಗರಾಜ (೨೦೨೧) ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ (ಎನ್.ಎಂ.ಟಿ.) ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಅನ್ವಯಿಸಿ, ರೂಪವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಕೀರ್ಣತೆ ಮತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಾನ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಪಸ್ ಕೊರತೆಯ ಕಾರಣ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಠ್ಯ ಅನುವಾದ ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹ ಮಿತಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಷಿಣಿ ಪ್ಲಾಟ್ಫಾರ್ಮ್ (MeitY, 2022) ಸರ್ಕಾರದ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಪ್ರಯತ್ನ. ಆದರೆ ಇದರ ಮಾದರಿಗಳ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅಭಿಮುಖೀಕರಣ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ಪಠ್ಯದ ಕಡೆ ಇದ್ದು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ವಿಷಯ ಸೀಮಿತ. Samanantar ಸಮಾನಾಂತರ ಕಾರ್ಪಸ್ (Ramesh et al., 2021) ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲಭ್ಯ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ವಿಷಯ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಿದೆ.

೫. ವಿಧಾನ : ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಪರಿಮಾಣಾತ್ಮಕ ಕಂಪ್ಯೂಟೇಶನಲ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಗುಣಾತ್ಮಕ ಭಾಷಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಮಿಶ್ರ-ವಿಧಾನ ರೂಪ ಬಳಸುತ್ತದೆ. ವಿಧಾನ ಐದು ಅನುಕ್ರಮ ಹಂತಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

೫.೧ ಸಂಶೋಧನಾ ರೂಪ : ತುಲನಾತ್ಮಕ ಪಠ್ಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ಚೌಕಟ್ಟು ಬಳಸಲಾಗಿದ್ದು, ವೆನ್ಯೂಟಿ (೧೯೯೫) ಅವರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ-ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ (೨೦೦೩) ಅವರ ತುಲನಾ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ ಪರಂಪರೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಅಧ್ಯಯನ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಾತ್ಮಕ (ಪ್ರಸ್ತುತ (ಎನ್.ಎಂ.ಟಿ) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆ) ಮತ್ತು ನಿಯಾಮಕ (ಸುಧಾರಣಾ ಮಾರ್ಗ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ) ಎರಡೂ ಆಗಿದೆ.

೫.೨ ಕಾರ್ಪಸ್ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯ ಆಯ್ಕೆ : ಪ್ರಕಟಿತ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನುವಾದಗಳಿರುವ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಸೇರಿದಂತೆ ನಾಲ್ಕು ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕಾರ್ಪಸ್ ಆಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ: ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಅವರ 'ಸಂಸ್ಕಾರ' (ಎ.ಕೆ. ರಾಮಾನುಜನ್ ಅನುವಾದ, ೧೯೭೬), ಕೆ.ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ 'ಕರ್ವಾಲೊ', ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ ಅವರ 'ಮೂಕಜ್ಜಿಯ ಕನಸುಗಳು' ಮತ್ತು ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ ಅವರ ಆಯ್ದು ಕವನಗಳು. ಆಯ್ಕೆ ಮಾನದಂಡ:

(ಅ) ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಮಾನವ ಅನುವಾದ ಆಧಾರ ಮಾನದಂಡದ ಲಭ್ಯತೆ;

(ಆ) ಮೂಲ ಪಠ್ಯದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಕೀರ್ಣತೆ;

(ಇ) ಗದ್ಯ, ನಿರೂಪಣಾ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ.

ಪ್ರತಿ ಕೃತಿಯಿಂದ ೧೫೦-೨೦೦ ಪದಗಳ ಮೂರರಿಂದ ಐದು ಪಠ್ಯ ಭಾಗಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

೫.೩ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಅನುವಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ : ಪ್ರತಿ ಕನ್ನಡ ಮೂಲ ಪಠ್ಯ ಭಾಗವನ್ನು ಎರಡು ಎನ್.ಎಂ.ಟಿ. ಪ್ಲಾಟ್ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳಿಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ನೀಡಲಾಯಿತು: ಗೂಗಲ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್ಲೇಟ್(ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಎ.ಪಿ.ಐ. ೨೦೨೪ ಆವೃತ್ತಿ) ಮತ್ತು ಭಾಷಿಣಿ (ಎನ್.ಎಂ.ಟಿ) ಪ್ಲಾಟ್ಫಾರ್ಮ್ (ಛುಟ್ಟುಟು.೦೨೦೨೩, ಕನ್ನಡ-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾದರಿ). ಎರಡೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಟ್ರಾನ್ಸ್ಲಾರ್ಮರ್ ಆಧಾರಿತ ನ್ಯೂರಲ್ ಆರ್ಕಿಟೆಕ್ಚರ್ ಬಳಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನೈಜ ಫಲಿತಾಂಶ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಮೊದಲು ಯಾವುದೇ ಪೋಸ್ಟ್-ಎಡಿಟಿಂಗ್ ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ.

೫.೪ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ಚೌಕಟ್ಟು : ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಎರಡು ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಪ್ರಕಟಿತ ಮಾನವ ಅನುವಾದ ಆಧಾರ ಮಾನದಂಡವಾಗಿ ಬಳಸಿ ಎರಡೂ ಎಂ.ಟಿ. ಫಲಿತಾಂಶಗಳಿಗೆ ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಬಿ.ಎಲ್.ಇ.ಯು. ಸ್ಕೋರ್ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಲಾಯಿತು. BLEU 0-100 ಮಾಪಕದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ ಮತ್ತು ಆಧಾರ ಅನುವಾದಗಳ ನಡುವೆ n-gram ಅತಿಕ್ರಮಣ ಅಳೆಯುತ್ತದೆ (Papineni et al., 2002). ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಗುಣಾತ್ಮಕ ಕೋಡಿಂಗ್ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದೋಷ ವರ್ಗಗಳ ಗುರುತಿಸಲು ಅನ್ವಯಿಸಲಾಯಿತು: (ಅ) ಶಾಬ್ದಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಷ್ಟ; (ಆ) ನುಡಿಗಟ್ಟು ತಪ್ಪು ನಿರೂಪಣೆ; (ಇ) ರೂಪ-ವಾಕ್ಯ ವಿರೂಪ; (ಈ) ಸೌಂದರ್ಯ ಅಧಃಪತನ. ಇಬ್ಬರು ಸ್ವತಂತ್ರ ರೇಟರ್‌ಗಳು ೨೦%

ಮಾದರಿ ಕೋಡ್ ಮಾಡಿದರು; ಅಂತರ-ರೇಟರ್ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹತೆ Cohen's kappa = 0.81 ಎಂದು ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಕೆಳಗಿನ ಚಿತ್ರ ೧ ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಐದು-ಹಂತ ವಿಧಾನ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಹಂತ ೧: ಕಾರ್ಪಸ್ ಆಯ್ಕೆ

|

ಪ್ರಕಟಿತ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನುವಾದಗಳಿರುವ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಸೇರಿದಂತೆ ನಾಲ್ಕು ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ (ಸಂಸ್ಕಾರ, ಕರ್ವಾಲೊ, ಮೂಕಜ್ಜಿಯ ಕನಸುಗಳು, ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ ಕವನಗಳು)

|

ಹಂತ ೨: ಯಾಂತ್ರಿಕ ಅನುವಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ

|

Google Translate ಮತ್ತು Bhashini NMT API ಗೆ ಪಠ್ಯಭಾಗ ನೀಡಿ; ಅನುವಾದ ಫಲಿತಾಂಶ ದಾಖಲಾತಿ

|

ಹಂತ ೩: ಭಾಷಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

|

ಮೂಲ ಪಠ್ಯ, ಮಾನವ ಅನುವಾದ ಮತ್ತು ಯಾಂತ್ರಿಕ ಅನುವಾದ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ; ನುಡಿಗಟ್ಟು ನಷ್ಟ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸೂಚ್ಯಾರ್ಥ ನಿಖರತೆ, ರೂಪವಿಚ್ಛಾನ್ನ ನಿಷ್ಠೆ ಕೋಡಿಂಗ್

|

ಹಂತ ೪: BLEU ಸ್ಕೋರ್ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

|

ಮಾನವ ಆಧಾರ ಅನುವಾದ ವಿರುದ್ಧ ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಐಇಗ ಅಂಕ; Venuti ವಿದೇಶೀಕರಣ ಚೌಕಟ್ಟು ಬಳಸಿ ಗುಣಾತ್ಮಕ ದೋಷ ವರ್ಗೀಕರಣ

|

ಹಂತ ೫: ಸಂಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಶಿಫಾರಸುಗಳು

|

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಪಠ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೈಬ್ರಿಡ್ (ಮಾನವ + AI) ಅನುವಾದ ಪ್ರೋಟೋಕಾಲ್ ನಿರ್ಮಾಣ

ಚಿತ್ರ ೧ : ತುಲನಾತ್ಮಕ ಅನುವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ವಿಧಾನ ಕ್ರಮ

೬. ಫಲಿತಾಂಶ ಮತ್ತು ಚರ್ಚೆ

೬.೧ ಬಿ.ಎಲ್.ಇ.ಯು. ಸ್ಕೋರ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ : ಸ್ಕೋರ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಯಂತ್ರ-ಉತ್ಪಾದಿತ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಅನುವಾದಗಳ ನಡುವೆ ಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಅಂತರ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿತು. ನಾಲ್ಕು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗೂಗಲ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಟ್ ಮಾನವ ಆಧಾರ ಅನುವಾದಗಳ ವಿರುದ್ಧ ೨೮-೪೨ ಸರಾಸರಿ ಬಿ.ಎಲ್.ಇ.ಯು. ಸ್ಕೋರ್ ಸಾಧಿಸಿದರೆ, ಭಾಷಿಣಿ (ಎನ್.ಎಂ.ಟಿ) ೩೧-೪೫ ಸ್ಕೋರ್ ಸಾಧಿಸಿತು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮತೆಗೆ ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹ ಕೆಳ ಮಿತಿ ಎಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವ ೬೦ ಮಿತಿಗಿಂತ ಈ ಸ್ಕೋರ್‌ಗಳು ತೀವ್ರ ಕಡಿಮೆ (ವಿಕ್ರಮ್ ಅಂಡ್ ನಾಗರಾಜ ೨೦೨೧).

೬.೨ ಭಾಷಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅನುವಾದ ವೈಫಲ್ಯಗಳು : ಗುಣಾತ್ಮಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಎನ್.ಎಂ.ಟಿ. ಫಲಿತಾಂಶದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪುನರಾವರ್ತಿತ ವೈಫಲ್ಯ ವರ್ಗಗಳ ಗುರುತಿಸಿತು. ಅತ್ಯಂತ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ವರ್ಗ ಶಾಬ್ದಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಷ್ಟ. 'ಮಲೆನಾಡು', 'ಸಂಕ್ರಾಂತಿ', 'ಎಳ್ಳು-ಬೆಲ್ಲ', 'ಯಲ್ಲಮ್ಮ ಜಾತ್ರೆ' ಮಾದರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪದಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ ಇಲ್ಲದೇ ಲಿಪ್ಯಂತರ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಪರಿಚಿತ ಸಮತೆಗಳಾಗಿ ಅಂದಾಜಿಸಲಾಯಿತು ಅಥವಾ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೈಬಿಡಲಾಯಿತು. ಕನ್ನಡ ನುಡಿಗಟ್ಟು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಎರಡನೇ ವರ್ಗದ ವೈಫಲ್ಯ ನೀಡಿದವು. 'ಕೈ ಕೊಟ್ಟ' (ಅಕ್ಷರಶಃ 'ಕೈ ನೀಡಿದ', ಅರ್ಥ 'ವಿಶ್ವಾಸಘಾತ ಮಾಡಿದ') ಎಂಬ ನುಡಿಗಟ್ಟನ್ನು ಗೂಗಲ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಟ್ 'gave hand' ಎಂದು ರೂಪಾಂತರಿಸಿತು -ಅಭಿಧಾರ್ಥ ಉಳಿಸಿ ನುಡಿಗಟ್ಟು ಅರ್ಥ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತು. 'ಮನಸ್ಸು ಕರಗಿತು' (ಆಳ ಕರುಣೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ) 'the mind melted' ಆಯಿತು -ವ್ಯಾಕರಣ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಅರ್ಥ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಗಾದೆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅಭಿಧಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ರೂಪಾಂತರಿಸಲಾಯಿತು.

ಕನ್ನಡದ ತ್ರಿಲಿಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಸರ್ವನಾಮ ರಚನೆ (ಅವರು, ಅವನು, ಅದು) ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ ರೂಪ-ವಾಕ್ಯ ವಿರೂಪ ಸ್ಪಷ್ಟ ಎನ್.ಎಂ.ಟಿ. ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಈ ಭೇದಗಳನ್ನು ಒಂದೇ 'they' ಅಥವಾ 'it'ಗೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರ ಚಿತ್ರಣ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವದ ಹಾನಿ ಮಾಡಿದವು. ಕಾವ್ಯ ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಅಧಃಪತನ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಪಷ್ಟ. ಬೇಂದ್ರೆಯ ವಕ್ರೋಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಕುವೆಂಪು ಕಾವ್ಯದ ಅನುಪ್ರಾಸ ಸಾಂದ್ರತೆ ಎನ್.ಎಂ.ಟಿ. ಫಲಿತಾಂಶದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಷ್ಟವಾಯಿತು.

೬.೩ ಸರ್ಕಾರಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಅನುವಾದ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ : ಭಾಷಿಣಿ ಪ್ಲಾಟ್ಫಾರ್ಮ್ (MeitY, 2022) ೩೦೦ಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ಪೂರ್ವ-ತರಬೇತಿ ಎ.ಐ. ಮಾದರಿಗಳು ಮತ್ತು ಐ.ಐ.ಟಿ. ಮತ್ತು ಐ.ಐ.ಐ.ಟಿ. ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಪ್ಲಾಟ್ಫಾರ್ಮ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅಭಿಮುಖೀಕರಣ

ಆಡಳಿತ, ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ಪಠ್ಯದ ಕಡೆ ಇದ್ದು, ಅದರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅನುವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ತರಬೇತಿ ಡೇಟಾ ಮಿತಿಗಳ ಪ್ರತಿಫಲನ. ಕನ್ನಡ ಎನ್.ಎಲ್.ಪಿ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಿದ ಸಿ-ಡಾಕ್ (ಪುಣೆ) ಕೂಡ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಪಸ್ ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ನವೋದಯ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಮತ್ತು ಬಂಡಾಯ ಚಳವಳಿ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಬರಹ ಸೇರಿದ ಅನ್ನೋಟೇಟೆಡ್ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಪಠ್ಯದಿಂದ ಈ ಕಾರ್ಪಸ್ ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಎನ್.ಎಂ.ಟಿ. ಗುಣಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಿಸಲು ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯ.

೭. ಚರ್ಚೆ: ಸಮಿಶ್ರ ಅನುವಾದ ಮಾದರಿಯತ್ತ : ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಸಮಿಶ್ರ ಅನುವಾದ ಮಾದರಿ ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಎನ್.ಎಂ.ಟಿ. ತ್ವರಿತ ಮೊದಲ ಕರಡು ತಯಾರಿಕೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ -ಮೂಲ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ ವಿಷಯ ಮತ್ತು ವಾಕ್ಯ ರಚನೆ ಹಿಡಿಯುವ ಒರಟು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ರೂಪಾಂತರ. ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಮಾನವ ಅನುವಾದಕ ನಂತರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಣತೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ತೀರ್ಮಾನ ಮತ್ತು ಮೂಲ ಪರಂಪರೆಯ ಜ್ಞಾನ ಅನ್ವಯಿಸಿ ಅಂತಿಮ, ಪ್ರಕಾಶಯೋಗ್ಯ ಅನುವಾದ ತಯಾರಿಸಲು ಈ ಕರಡನ್ನು ಆರಂಭ ಬಿಂದುವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಸಮಿಶ್ರ ವಿಧಾನ ಕೇವಲ ಎನ್.ಎಂ.ಟಿ. ಅಥವಾ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮಾನವ ಅನುವಾದಕ್ಕಿಂತ ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ಲಾಭಗಳ ಹೊಂದಿದೆ. ಒಂದನೆಯದಾಗಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಅನುವಾದದ ಸಮಯ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಮಾನವ ಅನುವಾದಕರು ತಮ್ಮ ಶ್ರಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಕೀರ್ಣ ಪ್ಯಾಸೇಜ್‌ಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ, ಮಾನವ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ದಾಖಲಾತಿ ಭವಿಷ್ಯದ ಮಾದರಿ ಆವೃತ್ತಿಗಳ ತರಬೇತಿ ಡೇಟಾ ಆಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು. ಈ ಮಾದರಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲು ಮೂರು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಷರತ್ತುಗಳು ಅಗತ್ಯ: ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿತ ಅನುವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ; ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಎ.ಐ. -ಸಹಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅನುವಾದ ಮಾನವ ಪರಿಶೀಲನೆ ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುವ ಗುಣ ಭರವಸೆ ಪ್ರೋಟೋಕಾಲ್; ಮತ್ತು ಭಾಷಿಣಿ ಮತ್ತು ಸಿ-ಡಾಕ್ ಮೂಲಕ ಉನ್ನತ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಅನ್ನೋಟೇಟೆಡ್ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾರ್ಪಸ್ ನಿರ್ಮಾಣ. ವೆನ್ಯೂಟಿ (೧೯೯೫) ಅವರ ದೇಶೀಕರಣ ಅನುವಾದ ವಿಮರ್ಶೆ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ: ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರ 'ಸಂಸ್ಕಾರ' ಅನುವಾದ ಸ್ವೀಕೃತಿ ತೋರಿಸುವಂತೆ, ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿದರೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟೀಯ ಓದುಗರು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸದೊಂದಿಗೆ ಸಕ್ರಿಯ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

೮. ತೀರ್ಮಾನ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನದ ಭಾಷಾಂತರ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ನೈಜ ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ಎಂದು ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಎನ್.ಎಂ.ಟಿ. ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂವಹನಕ್ಕೆ ಮೌಲ್ಯಯುತವಾಗಿದ್ದರೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಪಠ್ಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ

ಸಾಂದ್ರತೆ, ರೂಪ-ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಕೀರ್ಣತೆ ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ರಚನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅಸಮರ್ಪಕ. ಬಿ.ಎಲ್.ಇ.ಯು. ಸ್ಕೋರ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಅಂತರ ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತದೆ; ಗುಣಾತ್ಮಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಶಬ್ದ, ನುಡಿಗಟ್ಟು, ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯ ನಿಯಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವೈಫಲ್ಯ ವರ್ಗಗಳ ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ. ಮುಂದಿನ ಹಾದಿ ಎನ್.ಎಂ.ಟಿ. ತೃಪ್ತಿಸುವುದಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಅಬದಲಾಯಿಸಲಾಗದ ಮಾನವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಣತೆ ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಸಮಿಶ್ರ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು. ಈ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಲು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು, ಪ್ರಕಾಶಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಭಾಷಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಅನುವಾದ ಸಮುದಾಯದ ಸಂಘಟಿತ ಕ್ರಿಯೆ ಅಗತ್ಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಟು ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಶತಮಾನಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ ಪರಂಪರೆ ಮೂಲಕ ಜಾಗತಿಕ ಮನ್ನಣೆಗಳಿಸಿದೆ. ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅದರ ನಿರಂತರ ಜಾಗತಿಕ ಉಪಸ್ಥಿತಿ ಅದರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯ ಆಳಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸುವ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಅನುವಾದದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗ ಈ ಕಾರ್ಯ ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಉಪಕರಣ ನೀಡಿದೆ; ಸವಾಲೆಂದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ವಿವೇಕದಿಂದ ಬಳಸುವುದು.

ಉಲ್ಲೇಖಗಳು

ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ಅಮೆರಿಕನ್ ಸೈಕಲಾಜಿಕಲ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ (APA 7ನೇ ಆವೃತ್ತಿ) ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

೧೯. ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗತ್ವ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆ

ಡಾ. ನಂಜುಂಡಯ್ಯ ಡಿ : ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು ಮೇಲುಕೋಟೆ, ದೂ: ೯೯೦೧೫೯೯೯೯೯

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ : ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಭಾರತದ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆಯ ಮೇಲೆ ಅಪಾರ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ ಒಂದು ಅನನ್ಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಳವಳಿಯಾಗಿದೆ. ಬಸವಣ್ಣ, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಮುಂತಾದ ಶರಣ-ಶರಣೆಯರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ, ಜಾತಿ ನಿರ್ಮೂಲನ, ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯ ಘನತೆಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗತ್ವ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಯ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಅನುಭವ ಮಂಟಪದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ೨೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಹಿಳಾ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಕೊಡುಗೆ ಹಾಗೂ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡ ಸ್ತ್ರೀ ಚೈತನ್ಯ ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕೇಂದ್ರ ವಿಷಯಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳವಳಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಾಜದ ಲಿಂಗ ಸಂವೇದನಾ ಚಿಂತನೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಈ ಲೇಖನ ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಪದಗಳು : ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಬಸವಣ್ಣ, ಅನುಭವ ಮಂಟಪ, ಶರಣ ಚಳವಳಿ, ಸ್ತ್ರೀ ವಿಮೋಚನೆ

ಪೀಠಿಕೆ : ಭಾರತದ ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ೧೨ನೇ ಶತಮಾನವು ಒಂದು ನಿರ್ಣಾಯಕ ತಿರುವು ನೀಡಿತು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಲ್ಯಾಣ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ ವಚನ ಚಳವಳಿ, ಶರಣ ಆಂದೋಲನ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಈ ಆಂದೋಲನವು ಕೇವಲ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ, ಜಾತಿ, ವರ್ಗ, ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ಅಸಮಾನತೆಯ

ಡಾ. ನಂಜುಂಡಯ್ಯ ಡಿ : ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು ಮೇಲುಕೋಟೆ, ದೂ: ೯೯೦೧೫೯೯೯೯೯

ವಿರುದ್ಧ ಸಮರ ಸಾರಿತು. ಬಸವಣ್ಣ (೧೧೩೧-೧೧೬೭ ಕ್ರಿ.ಶ.) ನೇತೃತ್ವದ ಈ ಚಳವಳಿಯು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಚನ ಎಂಬ ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ರೂಪಿಸಿ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮುಕ್ತ ವೇದಿಕೆ ಕಲ್ಪಿಸಿತು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಾತ್ರ ವಿದ್ಯಾ ಭಾಷೆಯಾಗಿದ್ದ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕನ್ನಡದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಲುಪಿತು. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ೩೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಹಿಳಾ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರು ಸಕ್ರಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ್ತು ನೂತನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಧ್ವನಿಸಿದ್ದು ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯ ದೇಶಗಳು ಮಹಿಳಾ ಹಕ್ಕು ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೇ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಾಸ್ತವ ಗಮನಾರ್ಹ. ಆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗತ್ವ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ ಈ ಶೋಧ ಲೇಖನಕ್ಕಿದೆ.

೨. ಸಾಹಿತ್ಯ ಅವಲೋಕನ : ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತೃತ ಪ್ರಮಾಣದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಎ.ಕೆ. ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕೃತಿ 'ಸ್ವೀಕಿಂಗ್ ಆಫ್ ಶಿವ' (೧೯೭೩) ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಪ್ರಮಾಣಭೂತ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಅವರು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ವಚನಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ ಸ್ತ್ರೀ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಧ್ವನಿಯ ಅಧ್ಯಯನ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿಜಯಾ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅವರ Divinity and Deviance: Women in Virasaivism (Oxford University Press, 1996) ಕೃತಿ ವೀರಶೈವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಶರಣೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಮತ್ತು ಅವರ ಧಾರ್ಮಿಕ-ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದೆ. ಡಾ. ಸಿದ್ದಯ್ಯ ಪುರಾಣಿಕ ಅವರ ಮಹಾದೇವಿ (೧೯೮೬, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ) ಕೃತಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ ಚೇತನದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ವಿವರಿಸಿದ ಮಹತ್ವದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೃತಿ. ಶ್ರೀ ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಜಿ ಅವರ Man, Woman and God (ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀ ಶಿವರಾತ್ರೀಶ್ವರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಮೈಸೂರು) ಕೃತಿ ಶರಣ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಪುರುಷರ ಸಮಾನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಆರ್ ಸಿ ಹಿರೇಮಠ ಅವರ ಇಪ್ಪತ್ತೆಲ್ಲ ಶಿವಶರಣೆಯರ ವಚನಗಳು (ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ೧೯೬೮) ಮಹಿಳಾ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆಕರ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ಉಲ್ಲೇಖ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ Sukhjitpal Kaur ಅವರ ಲೇಖನ (International Multidisciplinary Journal, Vol-V, Issue-V, May 2013) ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಿಖ್ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ನಡುವಿನ ಸಮಾನ ತತ್ವಗಳನ್ನು ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದೆ. ಸಹಪೀಡಿಯಾ

(Sahapedia.org) ಮತ್ತು IJFMR ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಇತ್ತೀಚಿನ ಲೇಖನಗಳು ಮಹಿಳಾ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಸ್ತ್ರೀವಾದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಚರ್ಚಿಸಿವೆ.

೩. ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನ : ಈ ಶೋಧ ಲೇಖನವು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯ ಆಕರಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆಕರಗಳಾಗಿ ವಚನ ಸಂಕಲನಗಳ (ಶೂನ್ಯಸಂಪಾದನೆ ಸೇರಿ) ಮೂಲ ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯ, ಮಹಿಳಾ ಶರಣೆಯರ ವಚನಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಶಾಸನ ಆಕರಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಲಾಗಿದೆ. ದ್ವಿತೀಯ ಆಕರಗಳಾಗಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಪೀರ್-ರಿವ್ಯೂವ್ ಜರ್ನಲ್ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ : ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಕರ್ನಾಟಕ (ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯ/ಕಲಚೂರಿ ಆಡಳಿತ ಕಾಲ) ದ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಾನ: ಪಠ್ಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅಧ್ಯಯನ, ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಟೀಕೆ, ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಮೂಲ ಕನ್ನಡ ವಚನ ಉಲ್ಲೇಖಗಳ ಜೊತೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನುವಾದ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕ್ರಾಸ್-ರೆಫರೆನ್ಸ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

೪. ಚರ್ಚೆ

೪.೧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚೌಕಟ್ಟು: ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಕರ್ನಾಟಕ : ಬಸವಣ್ಣ (೧೧೩೧-೧೧೬೭ ಕ್ರಿ.ಶ.) ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮೊದಲು ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಮಾಜ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಸ್ತ್ರೀ ಶೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯರ ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿತ್ತು. ಮಹಿಳೆಯರು ಮನೆಯ ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಗಳ ಒಳಗೆ ಸೀಮಿತರಾಗಿದ್ದರು; ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ ನಿರ್ಬಂಧಿತವಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಅನುಭವ ಮಂಟಪ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಪ್ರಜಾತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ರೂಪಗೊಂಡಿತು -ಇದನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ಮೊದಲ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

೪.೨ ಅನುಭವ ಮಂಟಪ: ಸಮಾನತೆಯ ಪ್ರಯೋಗ ಶಾಲೆ : ಕಲ್ಯಾಣ (ಈಗ ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ), ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಅನುಭವ ಮಂಟಪವು 'ಅನುಭವ ಮಂದಿರ' ಅಥವಾ 'ಅನುಭವ ಸದನ' ಎಂದೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿ, ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಲಿಂಗದ ಮಂದಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ೩೫ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಹಿಳಾ ಶರಣೆಯರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು -ಇದು ಭಾರತದ ಸಂಸದೀಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಾಲದ ಲೋಕಸಭೆಯ ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಎಂಬ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವ ಹೊಂದಿದೆ. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಗಂಗಾಂಬಿಕೆ, ನೀಲಾಂಬಿಕೆ, ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕ, ಕದಿರ ರೆಮ್ಮವ್ವ, ಕೊಟ್ಟಣದ ಸೋಮವ್ವ, ಸೂಳೆ ಸಂಕವ್ವ ಇವರೆಲ್ಲ ಅನುಭವ ಮಂಟಪದ ಸದಸ್ಯೆಯರಾಗಿ ಸಕ್ರಿಯ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಬಸವಣ್ಣನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ

‘ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಪುರುಷನಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಲ್ಲ’ ಎಂಬ ತತ್ವ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಂಡಿತ್ತು.

೪.೩ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ- ಲಿಂಗ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮೂರ್ತ ರೂಪ : ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ (ಸು. ೧೧೩೦-೧೧೬೦ ಕ್ರಿ.ಶ.) ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಥಮ ಮಹಿಳಾ ಕವಿಯಿತ್ತಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಉಡುತಡಿ (ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ) ಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಅವರು ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಚೆನ್ನಮ್ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವನನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರಿಯನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಅವರು ೪೩೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವಚನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಮೂಲ್ಯ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಯೋಗಂಗ ತ್ರಿವಿಧಿ, ಮಂತ್ರಗೋಪ್ಯ ಮತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿಯ ವಚನ ಎಂಬ ಕೃತಿಗಳೂ ಅವರದ್ದಾಗಿವೆ. ಅವರ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೂರು ಮುಖ್ಯ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ: ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ-ದೈವ ಸಂಬಂಧ ನೇರ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರ ರಹಿತ; ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಿರಾಕರಣ-ಬಲವಂತದ ವಿವಾಹ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ; ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ- ಶರೀರದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆನಂದದ ಕಡೆ ಚಲಿಸುವ ಆಯ್ಕೆ.

೪.೪ ಬಸವಣ್ಣನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ : ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನ ಸಂಖ್ಯೆ ೭೦೩ರಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಭಕ್ತ ಸಮುದಾಯದ ಐಕ್ಯತೆಯ ಪ್ರಬಲ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಇದೆ. ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ದೀಕ್ಷೆ ನೀಡಿ ಲಿಂಗ, ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಭಗವಂತನ ಭಕ್ತರಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಈ ನಿಲುವು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ನೀಡಿತು. ‘ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ’ ಎಂಬ ಬಸವಣ್ಣನ ಘೋಷ ವಾಕ್ಯ ಮಹಿಳೆಯ ಕಾಯಕಕ್ಕೂ ಸಮಾನ ಮೌಲ್ಯ ಒದಗಿಸಿತು. ಬಸವಣ್ಣ ಮಹಿಳೆಯರ ಕುರಿತಂತೆ ಏಳು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಪುರುಷನಿಗೆ ಸಮ; ಲಿಂಗ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದ ನಂತರ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷ ಭೇದ ಕರಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಕೂಡ ಆಂತರಿಕ ಅನುಭಾವ ಮತ್ತು ದೈವಿಕ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಜೈವಿಕ ಲಿಂಗ ನಿರ್ಬಂಧಿತವಲ್ಲ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೪.೫ ಗೊಗ್ಗವೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಶರಣೆಯರ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸ್ತ್ರೀವಾದ : ಶರಣೆ ಗೊಗ್ಗವೆ ತಮ್ಮ ವಚನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೂಲಭೂತ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎತ್ತುತ್ತಾರೆ: ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಪುರುಷ ಎಂಬ ಭೇದ ಏಕೆ? ಅವರ ವಚನ (ನಾಸ್ತಿನಾಥ ಅಂಕಿತ) ಹೀಗೆ ಸಾರುತ್ತದೆ: ತಲೆಯ ಕೇಶ ಹೆಣ್ಣೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವಂತೆ, ಮೀಸೆ ಇದ್ದರೆ ಗಂಡೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಯಾವ ಲಿಂಗದ ಸ್ವಾಮ್ಯ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸ್ತ್ರೀ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಬೊಂತಾದೇವಿ ಅವರ ಐದು ವಚನಗಳು ಜಾತಿ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತ ಮಾನವ

ಮಾನ-ಸಮಾನ ಸರ್ವರಿಗೂ ಸಮಾನ ಎಂಬ ನಿಲುವು ತಳೆಯುತ್ತವೆ. ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ ಕಾಯಕ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಚನಗಳ ಮೂಲಕ ಶ್ರಮದ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ದಾಸೋಹದ ಮೌಲ್ಯ ತಿಳಿಸಿ ಮಹಿಳಾ ಆರ್ಥಿಕ ಘನತೆಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

೫. ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ :

೫.೧ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ : ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲ ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಮಾನತೆ. ಲಿಂಗಾಯತ ತತ್ವದ ಪ್ರಕಾರ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದ ಎಲ್ಲ ಭಕ್ತರು ಒಂದೇ; ಇದು ಮಹಿಳೆ-ಪುರುಷ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ‘ಶರಣ ಸತಿ-ಲಿಂಗ ಪತಿ’ ಎಂಬ ವೀರಶೈವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲ ಭಕ್ತರೂ-ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಪುರುಷ ಎಂಬ ತಾರತಮ್ಯ ಇಲ್ಲದೆ-ದೈವದ ಮುಂದೆ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮ. ಈ ತತ್ವ ಮಹಿಳೆಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ಥಾನ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಘನತೆ ನೀಡಿತ್ತು. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ತಮ್ಮ ವಚನಗಳ ಮೂಲಕ ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಜೀವನ ನಿದರ್ಶನದ ಮೂಲಕ ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿದರು. ಅವರ ವಿಶಿಷ್ಟ ನಿಲುವು ಎಂದರೆ ಶರೀರ ಒಂದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮಾಧ್ಯಮ; ಶರೀರವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸದೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಉತ್ಕರ್ಷಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬ ದ್ವಂದ್ವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ. ಆ ಮೂಲಕ ಅವರು ಸ್ತ್ರೀ ದೇಹ ಮೇಲೆ ಸಮಾಜ ಹೇರಿದ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ತೋರಿದರು.

೫.೨ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಕ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ : ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಮೊದಲು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಆಧಾರಿತ ಚಂಪೂ ಕಾವ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ, ರಾಜಾಶ್ರಯದ ಪಂಡಿತ ಕವಿಗಳಿಂದ ರಚಿತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪಂಪ, ರನ್ನ, ಪೊನ್ನ, ಜನ್ನ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಕವಿಗಳು ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದರು. ವಚನ ಚಳವಳಿ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಬದಲಿಸಿತು: ಸಾಮಾನ್ಯ ಕನ್ನಡ ಆಡು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ, ರಾಜಾಶ್ರಯ ರಹಿತ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಮಹಿಳೆಯರ ದಿನನಿತ್ಯದ ಅನುಭವ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನ್ಯಾಯ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ, ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರೇಮ, ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀ ಚೈತನ್ಯ-ಇವೆಲ್ಲ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಷಯ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾದವು. ಮಹಿಳಾ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರ ಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಡಿತ ಕಾವ್ಯ ಭಾಷೆಗಿಂತ ಭಿನ್ನ -ತೀಕ್ಷ್ಣ, ಮಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಭಾವತೀವ್ರ. ಪ್ರೊ. ಎಂ.ಆರ್. ಸಖಾರೆ ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ವಚನಕಾರ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಚೀನ ಪುರಾಣ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ವಿಭಿನ್ನ - ಸ್ವತಂತ್ರ, ತಾಜಾ ಮತ್ತು ಅನುಭವ ನಿಷ್ಠ.

೫.೩ ಸಮಕಾಲೀನ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ : ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೇವಲ ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ದಾಖಲೆ ಅಲ್ಲ; ಅದು ಸಮಕಾಲೀನ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀವಾದ ಚಿಂತನೆಗೆ ಜೀವಂತ ಸ್ಫೂರ್ತಿ. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಆಧುನಿಕ ಸ್ತ್ರೀವಾದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಉಲ್ಲೇಖ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ರಚನೆಯ ಟೀಕೆ, ಸ್ತ್ರೀ ದೇಹ ಮೇಲಿನ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ-ಬೌದ್ಧಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳು

ಸಮಕಾಲೀನ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಸ್ತುತ. ಬಸವಣ್ಣ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಅನುಭವ ಮಂಟಪದ ಮಾದರಿ ಇಂದಿನ ಸಂಸದೀಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಸಮ ಸಭೆ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗೆ ಪ್ರೇರಕ. ೨೦೨೩ರಲ್ಲಿ ನವದೆಹಲಿಯ ಪ್ರಗತಿ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಉದ್ಘಾಟಿಸಲಾದ ಭಾರತ್ ಮಂಡಪಂ ಬಸವೇಶ್ವರರ ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆ ಪಡೆದಿದೆ - ಇದು ಈ ಮಾದರಿಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

೬. ತೀರ್ಮಾನ : ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀ ವಿಮೋಚನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅನನ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವದ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಳವಳಿ. ಈ ಚಳವಳಿಯ ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಬಹುದು:

೧. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಅನುಭವ ಮಂಟಪದ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ದೊರಕಿತು.
೨. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ೩೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಹಿಳಾ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಸ್ತ್ರೀ ಧ್ವನಿಗೆ
೩. ಶಾಶ್ವತ ಸ್ಥಾನ ಕಲ್ಪಿಸಿತು.
೪. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ ಮೂಲಕ ಸ್ತ್ರೀ ತನ್ನ ನಿರ್ಧಾರ ತಾನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ
೫. ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದಳು.
೬. ನಾಲ್ಕನೆಯದಾಗಿ, ಕಾಯಕ ಮತ್ತು ದಾಸೋಹ ತತ್ವಗಳ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಮಾನ
೭. ಮಾನ ದೊರೆಯಿತು.
೮. ಐದನೆಯದಾಗಿ, ಸಮಕಾಲೀನ ಲಿಂಗ ಸಂವೇದನಾ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀವಾದ ಚಿಂತನೆಗೆ
೯. ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಆಕರ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಚನ ಚಳವಳಿ ಕೇವಲ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲ, ವಿಶ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೂ ಒಂದು ಅಮೂಲ್ಯ ಕಾಣಿಕೆ. ಲಿಂಗ, ಜಾತಿ ಮತ್ತು ವರ್ಗ ಆಧಾರಿತ ತಾರತಮ್ಯ ವಿರುದ್ಧ ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ಬೌದ್ಧಿಕ-ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಕ್ರಾಂತಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಮಾನವಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಮರು ಓದಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ವಿಷಯ.

೨೦. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ : ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ

ರೇಖಾ ಬಿ. ವಿ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ ಮತ್ತು ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಚಿಂತನೆ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ವಚನಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಸಮಕಾಲೀನ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಥೆಗಾರರವರೆಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಲೇಖನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಕುವೆಂಪು ಮತ್ತು ಭೈರಪ್ಪ ಮಾದರಿ ಸಾಹಿತಿಗಳ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಸಾರದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲ ಧಾತು ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದ ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ಈ ಅಧ್ಯಯನ ತೀರ್ಮಾನಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಪದಗಳು: ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕಥೆ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಪ್ರಸಾರ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆ ಅನೇಕ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಬಸವಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯಂತಹ ವಚನಕಾರರು ತಮ್ಮ ಕಾಲದ ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ತಾರತಮ್ಯ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ, ತಾರ್ಕಿಕ ಚಿಂತನೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದರು. ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು, ಭೈರಪ್ಪ ಮತ್ತು ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ವಿಜ್ಞಾನ, ಮಾನವತಾವಾದ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವತೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣೆದಿದ್ದಾರೆ. ಹದಿನೈದು ಶತಮಾನಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಇತಿಹಾಸ ಹೊಂದಿರುವ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆ ತರ್ಕಬದ್ಧ ಅನ್ವೇಷಣೆ, ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅವಲೋಕನ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆಯ ನಿರಂತರ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಪರಂಪರೆ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಉದ್ಭವಿಸಿಲ್ಲ; ಬದಲಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು

ರೇಖಾ ಬಿ. ವಿ : ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಎಸ್.ಟಿ.ಜಿ. ಪ್ರಥಮದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಚಿಕ್ಕಕುರಳಿ ಪಾಂಡವಪುರ, ಮಂಡ್ಯ, ಮೊ : ೯೬೭೬೫೬೭೭೮೮

ರೂಪಿಸಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣೆ ಮತ್ತು ಮಾನವತಾವಾದಿ ಚಳವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿದೆ. ವಚನ ಕವಿಗಳ ಗ್ರಂಥಸಾರ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸಮಕಾಲೀನ ಊಹಾಕಥೆಗಳ ವರೆಗೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ ಹೇಗೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿದೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಕೇಂದ್ರ ಉದ್ದೇಶ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಈ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಶಕ್ತಿಯ ಮುಂದುವರಿದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ. ೨೧ನೇ ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡ ಲೇಖಕರು ಕ್ಲೋನಿಂಗ್, ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ, ಕ್ಲಾಂಟಮ್ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಸೈಬರ್ ಜಗತ್ತನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕಥೆಗಳ ಹೃದಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ (೨೦೨೦) ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲ ಮೌಲ್ಯವಾಗಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವದ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ತುರ್ತಾಗಿದೆ.

೨. ಸಂಶೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು : ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಈ ಮುಂದಿನ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ : ೧. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಸಮಕಾಲೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ತನಕ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಗುರುತಿಸುವುದು. ೨. ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವರ್ತಮಾನ ಸ್ಥಿತಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು. ೩. ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಸಾರ ಮತ್ತು ಓದುಗ ತಲುಪುವಿಕೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು. ೪. ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಠ್ಯ ಸಂಯೋಜನೆಯ ಅವಕಾಶ ಅನ್ವೇಷಿಸುವುದು.

೩. ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

೧. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಡುವೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಚಿಂತನೆಯ ನಿರಂತರತೆ ಇದೆಯೇ?
೨. ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಶ್ವ ಮಟ್ಟದ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯಲು ಯಾವ ಕ್ರಮಗಳು ಅಗತ್ಯ?
೩. ಡಿಜಿಟಲ್ ವೇದಿಕೆಗಳು ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಯುವ ಓದುಗರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿವೆಯೇ?
೪. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇರ್ಪಡೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದೇ?
೫. ಸಂಶೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ನಿರಂತರತೆ ದಾಖಲಿಸಿ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಸಾರದ ಹೊಸ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಈ ಅಧ್ಯಯನದ್ದಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಮೂಲ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನ ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೆಳೆಯಲು ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡುವ ಸಂಕಲ್ಪ ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯದ್ದಾಗಿದೆ. ಜಾಗತಿಕ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯದ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಪಸ್ತುತವಾಗುವ ಅಪಾಯ ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದರ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುವ ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ವಿಶ್ವ ರಂಗದಲ್ಲೂ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಭೂತ, ವರ್ತಮಾನ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಲು ಒಂದು ವಿದ್ವತ್ ಚೌಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ.

೩. ವಿಧಾನ : ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿಮರ್ಶಾ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ವಿಷಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಅಧ್ಯಯನ, ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಥೆಗಳ ಸಂಕಲನ, ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ವೇದಿಕೆಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯ ವಿಧಾನ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾತ್ಮಕ ಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿದ್ದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ವಿಷಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಆಧಾರಿತವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕುವೆಂಪು, ತೇಜಸ್ವಿ, ಭೈರಪ್ಪ ಅವರ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಪಠ್ಯಗಳಿವೆ. ದ್ವಿತೀಯ ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ತಾಣಗಳು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಸಂಸ್ಥಾ ವರದಿಗಳಿವೆ.

೧. ಪಠ್ಯ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವದ ನಾಲ್ಕು ಮಾನದಂಡಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ :

೨. ಅಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ತರ್ಕಬದ್ಧ ಪ್ರಶ್ನೆ.
೩. ಪ್ರಕೃತಿ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳ ಅನುಭವ ಆಧಾರಿತ ಅವಲೋಕನ
೪. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಅಥವಾ ಪದಾವಳಿಯ ಸಂಯೋಜನೆ
೫. ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಆಧಾರಿತ ತರ್ಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ.

೬. ಫಲಿತಾಂಶ ಮತ್ತು ಚರ್ಚೆ : ೬.೧ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅವಲೋಕನ-ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವದ ವಿಕಾಸ ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ದನಿ ಎತ್ತಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿತು. ಬಸವಣ್ಣನ 'ದೇಹವೇ ದೇಗುಲ' ಚಿಂತನೆ ಮಾನವ ಶರೀರ ವಿಜ್ಞಾನದ ಮೇಲಿನ ಗಮನ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳ ಮೇಲೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕ ಅವಲೋಕನ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಮೂಲಕ ಈ ವಚನಗಳು ಲಕ್ಷಾಂತರ ಓದುಗರಿಗೆ ತಲುಪಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ ಪ್ರಸರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಚನ ಚಳವಳಿ ಕೇವಲ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಥವಾ ಕಾವ್ಯ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮಾನವತಾವಾದದ ಚಳವಳಿಯಾಗಿತ್ತು. ಬಸವಣ್ಣನ 'ಕಾಯವೇ ಕೈಲಾಸ' ಘೋಷಣೆ ಆಧುನಿಕ ಮಾನವತಾವಾದಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಹಲವು ಶತಮಾನಗಳ ಮೊದಲೇ ಸೂಚಿಸಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ತಾತ್ವಿಕ ವಚನಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಜ್ಞಾನಶಾಸ್ತ್ರ ಅಡಿಪಾಯವನ್ನು ತರ್ಕ ಮತ್ತು ಸಮಂಜಸ ವಿಚಾರಣೆ ಮೂಲಕ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ತರ್ಕಬದ್ಧ ಪರಂಪರೆ ಹರಿದಾಸ ಚಳವಳಿ ಮೂಲಕ ಮುಂದುವರಿದು ೧೯ನೇ ಶತಮಾನದ ಕರ್ನಾಟಕ ನವೋದಯದಲ್ಲಿ ಮರು ಅವತರಿಸಿತು.

೬.೨ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ : ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ' ಮತ್ತು 'ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು' ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪ್ರೊ. ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ 'ಕರ್ವಾಲೋ' ಕಾದಂಬರಿ ಜೀವ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸಂಶೋಧನೆ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಅಳವಡಿಸಿದ ಅದ್ಭುತ ಕೃತಿ. ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಥೆಗಾರರು ರೋಬೋಟಿಕ್ಸ್, ಜೆನೆಟಿಕ್ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಕ್ಲಾಂಟಮ್ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾದರಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಥಮ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ ಕುವೆಂಪು (ಕೆ.ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ) ವಿಜ್ಞಾನ ಮಾನವತಾವಾದ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಗಾಢ ಸಂಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ 'ವಿಶ್ವಮಾನವ' ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಡಾರ್ವಿನ್ ವಿಕಾಸವಾದ, ಮಾನವತಾವಾದಿ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆ. ಅವರ ಮಹಾಕಾವ್ಯ 'ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ' ತರ್ಕಬದ್ಧ ಮಾನವತಾವಾದಿ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಮೂಲಕ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಮರು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿ ದೈವ ನಿರ್ಣಾಯಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ಮಾನವ ಕರ್ತೃತ್ವ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಪಿ. ಲಂಕೇಶ್ ಮತ್ತು ಎಸ್.ಎಲ್. ಭೈರಪ್ಪ ಮನೋವಿಶ್ಲೇಷಣ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರದ ಒಳನೋಟಗಳಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವತೆ ಮತ್ತು ಮನೋ ಆಳವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಂದರು. ಭೈರಪ್ಪ ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ 'ವಂಶವೃಕ್ಷ' ಮತ್ತು 'ತಂತು' ಆನುವಂಶಿಕತೆ, ಕುಟುಂಬ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ಜಾತಿಯನ್ನು ಅರೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಮೂಲಕ ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ರೋಬೋಟಿಕ್ಸ್, ಜೆನೆಟಿಕ್ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಕ್ಲಾಂಟಮ್ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ.

೬.೩ ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕಣಜ ಮತ್ತು ವಿಕಿಪೀಡಿಯ ಕನ್ನಡ ಆವೃತ್ತಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಲೇಖನಗಳ ಅನುವಾದ ಮತ್ತು ಮೂಲ ಬರಹಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಹರಡಲು ನೆರವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಬರವಣಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮ ಗ್ರೂಪ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಯೂಟ್ಯೂಬ್ ಚಾನೆಲ್‌ಗಳು ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಥೆಗಳ ಓದು ಮತ್ತು ಚರ್ಚೆ ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿವೆ.

ಡಿಜಿಟಲ್ ಕ್ರಾಂತಿ ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ, ಪ್ರಸಾರ ಮತ್ತು ಗ್ರಹಿಕೆಯ ರೀತಿಯನ್ನು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಬದಲಿಸಿದೆ. ವಿಕಿಪೀಡಿಯ ಕನ್ನಡ ಇಂದು ೨೮,೦೦೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವಿಷಯಗಳ ಗಮನಾರ್ಹ ಭಾಗ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕಣಜ ತಾಣ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಪ್ರವೇಶ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದು ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಜನಪ್ರಿಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಬರಹಗಳ ನೂರಾರು ಕೃತಿಗಳು ಲಭ್ಯ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾದ ಫೇಸ್‌ಬುಕ್ ಮತ್ತು ವಾಟ್ಸ್ ಆಪ್ ಗ್ರೂಪ್‌ಗಳು ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಚರ್ಚಾ ವೇದಿಕೆಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಥೆ ಓದುವ ಯೂಟ್ಯೂಬ್ ಚಾನೆಲ್‌ಗಳು ಸಾವಿರಾರು ವೀಕ್ಷಣೆ ಗಳಿಸಿದ್ದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರವಾಸಿ ಕನ್ನಡ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯಗೊಂಡಿವೆ.

೬.೪ ಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮ ತುಲನೆ : ಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮುದ್ರಣ ಮಾಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಹೆಚ್ಚಿನ ಓದುಗ ವರ್ಗ ತಲುಪಲು ಸಮರ್ಥ ಸಾಧನ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ, ಪ್ರಸಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಅಧಿಕ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಭರವಸೆ ಮೂಡಿಸಿವೆ.

೬.೫ ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ : ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಗಮನಾರ್ಹ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕಂಡಿದೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗ ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸಿದ್ದು ಹೊಸ ಲೇಖಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಿತ ಕೃತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ೨೦೨೦-೨೦೨೫ ಅವಧಿ ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಫಲಪ್ರದ ಅವಧಿ ಎಂದು ದಾಖಲಾಗಿದೆ.

೭. ತೀರ್ಮಾನ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿದವ ಗಟ್ಟಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಉಸಿರು ನೀಡಿ ವ್ಯಾಪಕ ಓದುಗ ವರ್ಗ ತಲುಪಲು ಸಾಧ್ಯ ಮಾಡಿದೆ. ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಆನ್‌ಲೈನ್ ಪ್ರಕಟಣೆ

ಬಲಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನ ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಲೇಖಕರನ್ನು ರೂಪಿಸಬಹುದು. ಈ ಅಧ್ಯಯನ ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನ ಚಳವಳಿಯ ಆಮೂಲಾಗ್ರ ತರ್ಕಬದ್ಧತೆಯಿಂದ, ಕುವೆಂಪು ಮತ್ತು ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ ಮಾನವತಾವಾದಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಮೂಲಕ, ೨೧ನೇ ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಲೇಖಕರ ಊಹಾ ಕಲ್ಪನೆವರೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವದ ಸ್ಪಷ್ಟ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ಎಳೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಥವಾ ಎರವಲು ಪಡೆದ ವಿದ್ಯಮಾನದ ಬದಲಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ ಆಳ ಬೇರು ಹೊಂದಿರುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಬೌದ್ಧಿಕ ಪರಂಪರೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಅಸಾಧಾರಣ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ತಂದಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮದ ಪ್ರಕರಣ ಓದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಹೊಸ ಅಪಾಯ ಒಡ್ಡಿರುವ ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಜಾಗೃತಿಕೆ ದಾರಿ ತೆರೆದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಒಬ್ಬ ಯುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸ್ಕಾರ್ಟ್‌ಪೋನ್ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಓದಬಹುದು; ಸಿಲಿಕಾನ್ ವ್ಯಾಲಿಯ ಕನ್ನಡ ಪ್ರವಾಸಿ ಓದುಗ ಕನ್ನಡ ಸೈ-ಫಿ ಚರ್ಚಾ ಗ್ರೂಪ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬಹುದು.

ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ತಿಳಿವಳಿಗಳು : ಪದವಿ ಮತ್ತು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇರ್ಪಡೆ; ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬರಹಕ್ಕೆ ಮೀಸಲು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಅನುದಾನ ಸ್ಥಾಪನೆ; ಅನುವಾದ ಸಹಿತ ಬಹುಭಾಷಾ ಡಿಜಿಟಲ್ ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಥೆ ಸಂಕಲನ ರಚನೆ; ಮತ್ತು ಏಖಿಖಿಂ, ಕಣಜ, ವಿಕಿಪೀಡಿಯ ಕನ್ನಡದೊಂದಿಗೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಹೊಂದಿ ಆನ್‌ಲೈನ್‌ನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯದ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಈ ಅಧ್ಯಯನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ಅಂತರ್ಭೂತ ಮತ್ತು ಸಂಭ್ರಮಿಸಬೇಕಾದ ಲಕ್ಷಣ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಉಲ್ಲೇಖಗಳು

೧. ಬಸವಣ್ಣ (ಸಂ. ಎಚ್. ದೇವೀರಪ್ಪ). (೨೦೦೧). ವಚನ ಸಂಚಯ. ಧಾರವಾಡ : ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ.
೨. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ (ಏಖಿಖಿಂ). (೨೦೨೨). ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ವರದಿ. ಬೆಂಗಳೂರು: ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ. bangalore.gov.in ನಿಂದ ಸಂಗ್ರಹ.
೩. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ಎಸ್.ಎನ್. (೨೦೦೯). ಕುವೆಂಪು: ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾನವತಾವಾದಿ. ಮೈಸೂರು: ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರ.
೪. ನಾಯಕ್, ಆರ್. (೨೦೧೯). ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮಾನವಿಕ ಪತ್ರಿಕೆ, ೧೨(೨), ೩೪-೫೨.

೫. ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ದೈನಿಕ. (೨೦೨೦). ಕನ್ನಡ ವಿಜ್ಞಾನ ಲೇಖನ ಲೋಕ. prajavani.net
೬. ರಾಮಚಂದ್ರ, ಎಂ.ವಿ. (೨೦೨೧). ಬಸವಣ್ಣನ ವಚನಗಳು ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿವೇಕ. ಧಾರವಾಡ: ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರೆಸ್.
೭. ಶಿವಪ್ರಕಾಶ್, ಎಚ್.ಎಸ್. (೨೦೧೭). ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಂತರ್‌ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದ್ರಾವಿಡ ಅಧ್ಯಯನ ಪತ್ರಿಕೆ, ೫(೧), ೭೮-೯೫.
೮. ತೇಜಸ್ವಿ, ಪಿ.ಎಲ್. (೧೯೮೦). ಕರ್ವಾಲೋ. ಮೈಸೂರು: ಸಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್.
೯. ಯುಜಿಸಿ-ಎನ್‌ಆರ್‌ಸಿ. (೨೦೨೨). ಡಿಜಿಟಲ್ ವೇದಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರಚಾರ. ನವದೆಹಲಿ: ಯುಜಿಸಿ. ugc.gov.in ನಿಂದ ಸಂಗ್ರಹ.
೧೦. ವಿಕಿಪೀಡಿಯ ಕನ್ನಡ. (೨೦೨೪). ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೇಖಿ. kn.wikipedia.org ನಿಂದ ಸಂಗ್ರಹ.
೧೧. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ. (೨೦೨೩). ಕಣಜ ಡಿಜಿಟಲ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ತಾಣ. kanaja.in ನಿಂದ ಸಂಗ್ರಹ.
೧೨. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ. (೨೦೨೦) ಎನ್.ಇ.ಪಿ. ೨೦೨೦ -ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ. ನವದೆಹಲಿ: ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವಾಲಯ, ಭಾರತಸರ್ಕಾರ.

೨೧. ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ

❖
ಅಕ್ಷಯ ಕುಮಾರ್. ಡಿ

ಪೀಠಿಕೆ : ಶರಣ ಸಂಕುಲ ಎನ್ನುವುದು ಬಸವಣ್ಣನವರ ನವಸಮಾಜ ಜಗತ್ತಿನ ಮೊತ್ತಮೊದಲ ಪ್ರಯೋಗ ಇದು ಎಲ್ಲಿ ಕುಲಗಳಿಲ್ಲವೋ, ಎಲ್ಲಿ ಜಾತಿಗಳಿಲ್ಲವೋ, ಎಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಭೇದವಿಲ್ಲವೋ, ಎಲ್ಲಿ ವರ್ಗಭೇದ ವಿಲ್ಲವೋ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಕುಲ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಮಾದರಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ಬಸವಣ್ಣನವರು ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು, ಮಹಿಳೆಯರು, ಬಡವರು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಕಾಯಕ ಜೀವಿಗಳು ಸರ್ವ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಆ ಶರಣ ಸಂಕುಲದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಿದರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮಧುವರಸರು ಶರಣರಾಗುವ ಮೂಲಕ ಮೇಲ್ವಾರ್ತಿಯ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾದರು. ಸಮಗಾರ ಹರಳಯ್ಯನವರು ಶರಣಾಗುವ ಮೂಲಕ ಕೆಳಜಾತಿ ಕೀಳುರಿಮೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತರಾದರು ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ಜಾತಿಗಳ ಸಂಕರವಾದಂಥ ಶರಣ ಸಂಕುಲ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಮಾದರಿಯಾಯಿತು. ಕುಲವನರುಸುವರೆ ಶರಣರಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಸಂಕರವಾದ ಬಳಿಕ? ಎಂದು ಬಸವಣ್ಣನವರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಜನರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊಸ ಮಾನವನನ್ನು ಬಸವಣ್ಣನವರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು. ಶರಣ ಎಂದರೆ ನವಮಾನವ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ನವಮಾನವರಿದ್ದರೆ, ಅದು ನಮ್ಮ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಶರಣರು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಲಿಂಗಭೇದ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ವರ್ಗಭೇದ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ಜಾತಿಭೇದ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ವರ್ಣಭೇದ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆ ಸಾಧಿಸಿದರು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಂತು ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಧ್ವಜವನ್ನು ಹಾರಿಸಿದ ಸಮಾಜವನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ತಂದರು. ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಮತ್ತು ಇತರರ ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಳಿಸಿಹಾಕಿ ಕಾಯಕ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಸಮಗಾರ ಹರಳಯ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಸಮಗಾರ ಎಂಬುವುದು ಜಾತಿ ಅಲ್ಲ ಕಾಯಕ ಎಂಬುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಹೀಗೆ ವರ್ಣ, ವರ್ಗ, ಜಾತಿ, ಕುಲ, **ಅಕ್ಷಯ ಕುಮಾರ್. ಡಿ :** ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಶೇಷಾದ್ರಿಪುರಂ ಕಾಲೇಜು ತುಮಕೂರು, ಮೊ : ೭೮೯೯೭೯೩೮೯೭

ಕಾಯಕ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಭೇದಗಳಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಂದಾಗಿಸಿ ಸಮಾನತೆ ಸಾಧಿಸಿದುದು ಮಾನವ ಇತಿಹಾಸ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ವಿವರಣೆ : ಬಸವಣ್ಣನವರು ತಮ್ಮ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಗಂಭೀರ ಚಿಂತನೆ ನೆಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಜಾತಿ ಎಂಬ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಂದೋಲನಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಇಂದಿಗೂ, ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ಜನರ ಹೃದಯ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ರಾರಾಜಿಸಿದ್ದಾರೆ ಶೋಷಣೆ ಇಲ್ಲದ ಸರಳ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣದ ಕನಸು ಬಸವಣ್ಣನವರದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಸಕಲ ಜೀವಾತ್ಮರಿಗೆ ಲೆಸನ್ನು ಬಯಸುವ ಮತ್ತು ವರ್ಣ ಭೇದ, ವರ್ಗಭೇದ, ಮತ್ತು ಕುಲಭೇದಗಳನ್ನು ಅಳಿಸಿಹಾಕಿ. ಮಾನವ ಧರ್ಮದ ಸ್ಥಾಪನೆ ಅವರ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು ಈ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಕುರಿತು ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ ಅಂತಹ ಕೆಲವು ವಚನಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ.

ಚನ್ನಯ್ಯನ ಮನೆಯ ಮನೆಯ ದಾಸಿಯ ಮಗನು

ಕಕ್ಕಯ್ಯನ ಮನೆಯ ದಾಸಿಯ ಮಗಳು

ಇಬ್ಬರ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೆರಣಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಂಗನ ಮಾಡಿದರು

ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗ ನಾನು

ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ

ಅಪ್ಪನು ನಮ್ಮ ಮಾದರ ಚನ್ನಯ್ಯ

ಬೊಪ್ಪನು ನಮ್ಮ ಡೋಹರ ಕಕ್ಕಯ್ಯ

ಚಿಕ್ಕಯ್ಯ ನಮ್ಮಯ ನಾಣಯ್ಯ

ಅಣ್ಣನು ನಮ್ಮ ಕಿನ್ನರ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ

ಎನ್ನ ನೇತಕ್ಕರಿಯರಿ ಕೊಡಲ ಸಂಗಯ್ಯ -ಬಸವಣ್ಣ

ಹೀಗೆ ಬಸವಣ್ಣ, ಚೆನ್ನಯ್ಯ, ಕಕ್ಕಯ್ಯ, ಭೂಪಯ್ಯ, ಚಿಕ್ಕಯ್ಯ, ಅವರು ಹೀನ ಕುಲದವರು ಅವರು ನನ್ನ ತಂದೆ -ತಾಯಿ-ಅಣ್ಣ -ತಮ್ಮ ಬಂಧು-ಬಳಗ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ ನಾನೆ ಹೀನ ಕುಲದವನು ಎಂದು ಅವರ ನೋವು ನನ್ನನೋವು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆ ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದಲಿತರನ್ನು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರನ್ನ ಹೊಲೆಯರು, ಮಾದಿಗರು, ಚಂಡಾಲರು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಕೀಳು ವಿಧಗಳು ಬದಲಾವಣೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಅವರಿಗೆ ಹರಿಜನ ಎಂದು ಕರೆದರು ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೂ ಪೂರ್ವ ಲ೦೦ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೆ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ 'ಪಿರಿಯ ಮಹೇಶ್ವರರು' ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತೊಡೆದು ನಾವು ಮಹೇಶ್ವರ ಸಂಬಂಧಿಗಳು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಮೂಡಿ ಅವರು ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಯುವ ಅವಕಾಶ

ಕಲ್ಪಿಸಿದರು. ನಿಜ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹೊಲೆಯ ಎಂದರೆ ಯಾರು ಎಂದು ಹೇಳುವ ಬಸವಣ್ಣನವರು “ಕೊಲ್ಲುವವನೆ ಮಾದಿಗ ಹೊಲಸು ತಿಂಬುವವನೆ ಹೊಲೆಯ ಎಂದು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಹೊಲಗೇರಿ ಮತ್ತು ಶಿವಲಾಯ ಇರುವುದು ಒಂದೇ ನೆಲದಲ್ಲಿ. ಮೇಲೆ ಮಲ ತೊಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಪೂಜೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಳಸುವುದು ಒಂದೇ ನೀರು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಅರಿತವನಿಗೆ ಕುಲಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವುದೊಂದೇ ಕುಲ ಮಾನವ ಕುಲ ಎಂದು ಬಸವಣ್ಣ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕಬ್ಬಿಣ ಕಾಯಿಸಿ ಕಮ್ಮಾರನಾದ, ವೇದಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಹಾರುವನಾದ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಹೊಲೆಯನ್ನು ಕಾಣಲೇಬೇಕು ಹೀಗಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರೆಲ್ಲ ಒಂದೆ ಎಂದು ಸಾರಿದರು. ಇಂತಹ ವಿಚಾರಗಳು ಪುರಂದರದಾಸರಲ್ಲೂ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಬಸವಣ್ಣನವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆ : “ಬಸವ ರಾಜ್ಯದ ಸಿರಿಯು ಬಸವ ಬಡವರ ನಿಧಿಯು ” ಎಂದು ಜನಪದ ಕವಿಯೊಬ್ಬ ಮನದುಂಬಿ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರು

ಇವನಾರವ ಇವನಾರವ

ಇವನಾರವ ನೆಂದೆನಿಸದಿರಯ್ಯಾ

ಇವ ನಮ್ಮವ ಇವ ನಮ್ಮವ

ಇವ ನಮ್ಮವನೆಂದೆನಿಸಯ್ಯಾ

ಕೂಡಲಸಂಗಮ ದೇವಾ

ನಿಮ್ಮ ಮಹಾ ಮನೆಯ ಮಗನೆಂದೆನಿಸಯ್ಯಾ

—ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವಂತೆ ತಮ್ಮ ಎಂಟನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಂದಿನ ಕರ್ಮಕಾಂಡಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಉಪನಯನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಪ್ಪದೇ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದರು ಜಾತಿ ವರ್ಣಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಡಿ - ಮೈಲಿಗೆ ಪೂಜೆ ಉದ್ಯೋಗ -ವೃತ್ತಿ ಊಟೋಪಚಾರ, ಓದು -ಬರಹ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು, ನಿಬಂಧಗಳನ್ನು ಅವರು ಕಂಡು ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಳಿಸಿ ಹಾಕಿ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ತರಬೇಕೆಂಬ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದರು. ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಸಾವಿರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶರಣರು ಸೇರಿಕೊಂಡರು ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಳವರ್ಗದಿಂದ ಬಂದ ಶರಣರು ಅವರ ಕೈಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿದರು. ಶಿವಶರಣರ ಸಮಾನತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಬಹು ವಿಶಾಲವಾದದ್ದು. ಶಿವಶರಣರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮದಿಂದ ಯಾರು ಮೇಲೂ ಯಾರು ಕೇಳುಲ್ಲ. ಅವರವರ ನಡೆ -ನುಡಿ ಆಚಾರ -ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಜನರನ್ನು ಅವರು ಮೇಲು ಇವರು ಕೀಳು ಎನ್ನಬೇಕು ಅನ್ನುವ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರು ಶೂದ್ರರಾದ ರೈತಾಪಿ ಜನರು, ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಪಂಚಮರು, ಕಾಯಕ ಜೀವಿಗಳು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮನುವಿನ ಮನುಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿಯ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನವಾದ ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಹಲವಾರು ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾದರು. ಮೇಲ್ವರ್ಗ ಮೇಲ್ವಾಚಿಯವರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸುಖಭೋಗಗಳು ಮೀಸಲಿದ್ದು. ಅವರು ಯಾವತ್ತು ಕಾಯಕ. ಜೀವಿಯಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲಿಲ್ಲ; ಉತ್ಪಾದನೆಯಿಂದ ಬರುವ ಅನುಭವ

ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ ಈ ಮೂರು ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಜನಿವಾರ ಇದ್ದರೂ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ತೊಡಗಲಿಲ್ಲ. ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಕಾಯಕ ಜೀವಿಗಳಾದ ಶೂದ್ರ ಮತ್ತು ಪಂಚಮರಿಗೆ ಜನಿವಾರ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವರು ದುಡಿಯದೆ ಸುಖಜೀವನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಶೂದ್ರ ಮತ್ತು ಪಂಚಮರಿಗೆ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಈ ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ಸಿಡಿದೆದ್ದರು.

ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಮನುಷ್ಯರು ಮಾನವರೇ ಇರುತ್ತಾರೆ ಲಿಂಗ ಧರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಹೊಲೆಯಿಲ್ಲ, ಮೇಲಿಲ್ಲ, ಕೆಳಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬಸವಣ್ಣನವರು ಸಾರಿ ಕಾಯಕ ಜೀವಿಗಳ ಕೇಂದ್ರಿತ ಶರಣ ಸಂಕುಲವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕೆಳಸ್ತರದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರು. ಇವರಿಗೆ ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೀಡಿದರು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಬಾರಿಗೆ ಹಲವು ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಒಂದು ವರ್ಗವಾಗಿದ್ದು ಶರಣ ಸಂಕುಲದಲ್ಲಿ ಎಂಬುದು ನಾವು ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕು. ಕಾಯಕ ಜೀವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾಯಕಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರ ನಡುವೆ ಇದ್ದ ಜಾತಿ ವಿಷ ಬೀಜವನ್ನು ಹೊರ ಹಾಕಲು ಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಅದೇ ರೀತಿ ಶರಣರಲ್ಲಿ ಸಮಗಾರ, ಮಾದಾರ, ಮೇದಾರ, ಅಂಬಿಗ, ಡೋಹರ ಮುಂತಾದ ವರ್ಗಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಎಂಬ ಸೂತಕವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕಾಯಕ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಸೂಚಿತವಾದವು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮವೂ. ಬೇಕು ಬೌದ್ಧಿಕ ಶ್ರಮವು ಬೇಕು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯ ವೆನಿಸಬಾರದೆಂದು. ಶರಣ ಅಭಿಮತವಾಗಿತ್ತು.

ಬಸವಣ್ಣನವರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಮಾನತೆ : ಕೂಡಲಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರು. ಆತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮನೊಂದಿಗೆ ಸಮರಸವಾಗಿ ಒಂದಾಗಿರುವುದು ಶರಣರ ಧಾರ್ಮಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಜಾತಿ, ವರ್ಗ, ಲಿಂಗಬೇಧ, ದಲಿತ ವರ್ಗದ ಶೋಷಣೆ ನೂರಾರು ಅಂಧ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಂದ ಜಿಡ್ಡುಗಟ್ಟಿ ವೈದಿಕ ಪರಂಪರೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರವರ್ತಕನಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ವಿಚಾರಶೀಲತೆ, ಜಾತಿವರ್ಗ, ಲಿಂಗಬೇಧ ರಹಿತವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೌರವ, ಸರ್ವ ಸಮಾನತೆ, ಸಮನ್ವಯ ಸರ್ವೋದಯ ಹಾಗೂ ಪೂರ್ಣ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹೊಸ ಆದರ್ಶ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಮಾನತೆ ಕಂಡಿತು. ಬಸವಣ್ಣನವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಜೀವಾತ್ಮರಿಗೆ ಲೇಸವೇ ಬಯಸುವನು ಮಾತ್ರ ಕುಲಜನೇ ಎಂದು ಸಾರಿದರು. ಬಸವಣ್ಣನವರು ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿದರು.ಕುಲ ಎಷ್ಟು ಎಂದರೆ ಎರಡು ಕುಲ ಅವಾವುದೆಂದರೆ “ಭವಿ ಒಂದು ಕುಲ ಭಕ್ತ ಒಂದು ಕುಲ” ಎಂದು ಬಸವಣ್ಣನವರು ಇದರಂತೆ ನಡೆದು ಮೂರ್ತಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ “ಸ್ಥಾವರಕಳಿವುಂಟು ಜಂಗಮಕ್ಕಳಿವಿಲ್ಲ” ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾರಿದರು. ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು ಉಳ್ಳವರ ಆಡಂಬರ ಭಕ್ತಿಗೆ ದೇಹವೇ ದೇವಾಲಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ವಚನದ ಮೂಲಕ ಸಾರಿ ಹೇಳಿದರು.

ಉಳ್ಳವರು ಶಿವಾಲಯ ಮಾಡುವರು
ನಾನೇನ ಮಾಡಲಿ ಬಡವನಯ್ಯ
ಎನ್ನ ಕಾಲೇ ಕಂಬ ದೇಹವೇ ದೇಗುಲ
ಶಿರವೇ ಹೊನ್ನ ಕಳಸವಯ್ಯ
ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ ದೇವ ಕೇಳಯ್ಯ
ಸ್ಥಾವರಕಳಿವುಂಟು ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಅಳಿವಿಲ್ಲ”

ಎಂದು ಜಾತಿ, ಮತ,ಲಿಂಗ ಭೇದವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಮಹಾಮಾನವತಾವಾದಿ ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಂಡರು. ಕಾಯಕನಿಷ್ಠೆ ಧರ್ಮದ ಬುನಾದಿ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಕಾಯಕದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರಿ ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ ಎಂದರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ವಚನಗಳ ಮೂಲಕ ಅಪೂರ್ವ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಇವರ ಸಾವಿರದ ಐದುನೂರು ವಚನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಹರಿಜನ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಟುಂಬಗಳ ನಡುವೆ ಅಂತರ್ಜಾತಿ ವಿವಾಹ ಕಲ್ಯಾಣ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಮುನ್ನಡೆ ಆಯಿತು. ಸ್ವಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆ ಹೊಂದಿರುವ ಛಲಮಾತ್ರ ಶಿವ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಸೂಚನೆಯಿಟ್ಟರು.

ಕಳಬೇಡ ಕೊಲಬೇಡ ಹುಸಿಯ ನುಡಿಯಲುಬೇಡ
ಮುನಿಯಬೇಡ ಅನ್ಯರಿಗೆ ಅಸಹ್ಯ ಪಡಬೇಡ
ಇದೆ ಅಂತರಂಗ ಶುದ್ಧಿ ಇದೆ ಬಹಿರಂಗ ಶುದ್ಧಿ
ಇದೆ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ ನೋಲಿಸುವ ಪರಿ.

ಎಂದು ಅತ್ಯಂತ ಸರಳವಾದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಹಣವಾದ ನೀತಿ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಸುಲಭ ಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ : ಕಾಯಕ ಮತ್ತು ದಾಸೋಹದ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಾನತೆ ಹಾಗೂ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸೋದರತ್ವಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಟ್ಟರು ಬಸವಣ್ಣನವರ ಅನುಭವ ಮಂಟಪದ ಮೂಲಕ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರು. ಇಡೀ ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇವರ ಚಿಂತನೆಗಳು ವಿಚಾರಗಳಾಗಿ ವಿಶ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಂಟಿದ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿದರು ಮೌಲ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಿದರು.

ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಬಸವ ಪ್ರಭೆ, ಸಂ: : ಕೆ. ಎಸ್. ಹನುಮಂತಪ್ಪ, ಎನ್ ಪಾರ್ವತಮ್ಮ
೨. ಕಲ್ಯಾಣ ಸಂಗಮ್ಯ, ಸಂ: ಡಾ. ಗುರುಲಿಂಗ ಕಾಪಸೆ
೩. ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಸಂ: ನವೀನ್ ಕುಮಾರ್ ಕೆ. ಎನ್

೨೨. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಯ ಬೆಸುಗೆ

ವೆಂಕಟಲಕ್ಷ್ಮಿ ಎಂ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ : ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಎನ್ನುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮನುಕುಲದಲ್ಲಿ ಕಾಲಮಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಮ್ಮೊಂದಿಗಿನ ಆಳ ಬೇರುಗಳಾಗಿ ತಿಳಿದರೆ, ಸಮಕಾಲೀನತೆಯ ಆ ಬೇರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಮರದ ರೆಂಬೆ ಕೊಂಬೆ ಚಿಗುರು ಎಲೆ ಉದುರುವಿಕೆ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ನವೀನತೆಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಸೃಜನಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಬದುಕಿನ ವಾಸ್ತವತೆ ಮತ್ತು ಜನಪರ ಕಾಳಜಿಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಗತಿಯ ಬೆಸುಗೆಯಾಗಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪರಂಪರೆಯ ರೂಪಾಂತರದಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ವಿಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಒಡಮೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪೂರ್ವದ ಹಳೆಗನ್ನಡದಿಂದ ವರ್ತಮಾನದ ಎಲ್ಲ ಚಳುವಳಿಗಳ ಮೂಲಕ ಜಾಗತೀಕರಣ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವಂತಾಗಿದ್ದು ಇಂದಿನ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತನ್ನ ರೂಪವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಜೀವಂತ ಪರಂಪರೆ ಆಗಿದೆ.

ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯು ಐತಿಹಾಸಿಕ ನಿರಂತರತೆಯಿಂದ, ವರ್ತಮಾನದ ಸ್ಪಂದನೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪರಂಪರೆಯ ಮರುವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಹಳೇ ಕಥೆ, ಪುರಾಣಗಳು ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಸಂವೇದನೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಸುತ್ತಾ ಮರುಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಬೇಂದ್ರೆ, ಕುವೆಂಪು, ಕಾರಂತರ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯ ಮೂಲಕ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನೋಡುವ ಕ್ರಮವೂ ಇದೆ. ಹವ್ಯಾಸ ರಂಗಭೂಮಿ ಚಿಂತನಾ ಕ್ರಮವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ. ದೂರದರ್ಶನ, ಜಂಗಮವಾಣಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಬೇಸತ್ತವರಿಗೆ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಜೀವಂತವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ದಳವಾಯಿ ಅವರ ಸ್ವ ಅನುಭವ. ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯಾದ ಚಂಪೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೊದಲ ರಾಜಾಶ್ರಯ

ವೆಂಕಟಲಕ್ಷ್ಮಿ ಎಂ : ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಮಹಿಳಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ವಿಜಯಪುರ, ಮೊ : ೭೨೦೪೫೮೦೧೨೩

ವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ರೂಪ ಪಡೆದು ಅಂದಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತಹ ವೀರತ್ವ, ರಾಜ್ಯಾಭಿಮಾನ, ದಾನ, ಗುಣಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ನಂತರ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಹೊರಗಿನ ದಾಳಿ, ಕುಸಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ರಾಜ್ಯಭಾರ, ಆಂತರಿಕ ಕಿತ್ತಾಟಗಳ ಜೊತೆಗೇ ಕೆಳವರ್ಗದವರ ಮೇಲಿನ ಮೇಲ್ವರ್ಗದವರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಜಾತಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆಯ ನ್ಯೂನತೆಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮಗಳು ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆ ನಂತರದಲ್ಲಿ ರಾಜಾಶ್ರಯವು ಕೂಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕವಾಯಿತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಂತು ಭಾರತೀಯ/ ಕನ್ನಡಿಗ ಎಂಬ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯುವ ಕೆಲಸ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕವೇ ಆಯಿತು. ದೇಶೀಯತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ದೇಶಾಭಿಮಾನ ಮೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿತು. ಆಗಿನ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ತುಡಿತ, ಮಾನವೀಯತೆಯ ಹುಡುಕಾಟ ನಡೆಯಿತು. ಶ್ರಮಿಕ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯ ಕ್ರಮ ಏರ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು ಒಂದು ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಪ್ರಯೋಗವಾಯಿತು. ನಂತರ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ, ಅಸ್ತಿತ್ವವಾದ, ಸಮಾಜವಾದ ಭಾಷೆ ಬಂದ ಒಳಗೊಂಡ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಹೊಸ ಅಲೆಯ ಪ್ರಗತಿ ಕಾಣಿಸಿತು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕವೇ ಆಯಾ ಕಾಲದ ಜೀವನಾನುಭವಸಾರ, ಜನಜೀವನದ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯೊಂದಿಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ಭಾಷೆ, ಕಾಲ-ದೇಶ-ಸಮಾಜಗಳಿಗೂ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸುವಂತೆ ಮಾದರಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಸಮಾಜಮುಖಿ ಧೋರಣೆಗಿಂತ ಪರಂಪರಾಗತ ನಿಯಮಗಳೇ ಮುಖ್ಯ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತದಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ರೂಪದ ಸವಲತ್ತುಗಳ ಪಡೆದಿದ್ದೇವೆ ಎಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಮಾನವನ ವಿಕಾಸವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ನಾವು ಎಷ್ಟೇ ವೈಚಾರಿಕವಾಗಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನೆಯ ಪರಂಪರೆಯೊಂದಿಗೆ ನಾಳೆ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಸ ಕನಸುಗಳ ಚಿತ್ರಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರವೇ ಅದು ಕಾರ್ಯಗತವಾಗುತ್ತೆ, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಿನ್ನೆ ನಿನ್ನೆಯಾಗಿ (ಭೂತ) ಇಂದು ಕೇವಲ ದಿನವಾಗಿ ನಾಳೆ (ಭವಿಷ್ಯವಾಗುವ) ಸಂಭವಣಿ ಏರ್ಪಟ್ಟು ಇಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೊಸ ಆವಿಷ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನೆಯ ಸತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಾಗಲೇ ಮುಂದೆ ಅದು ಪ್ರಗತಿಯ ದಾರಿ ತೋರಬಲ್ಲದು.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯು ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಅನ್ವಯ ವರ್ತಮಾನದ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತನ್ನ ರೂಪವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾ ಹರಿಯುವ ನೀರಿನಂತೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಲೇ ಮುಂದುವರೆದಿದೆ. ಅದರ ಮೂಲ ಸೆಲೆಯಾದ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಜೀವನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ಪರಂಪರೆ ಪ್ರಗತಿಯೊಡನೆ ಬೆಸೆದಿದೆ. ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರಗತಿಯ ಮೂಲ ಸತ್ವವೆ ಪರಂಪರೆಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಗುರುತಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೇ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಗುರ್ತಿಸಲು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಭದ್ರಗೊಳಿಸಲು ಪರಂಪರೆಯ ಅಗತ್ಯ ಅತಿಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯ ಬೆನ್ನಲ್ಲಿ

ಪರಂಪರೆ ಎಂಬ ನೀಲನಕಾಶೆ ಇದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಸತ್ವಯುತವಾದ ಚಿಂತನೆಗಳು ಮೊಳಗುತ್ತವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯ ತವಕ-ತಲ್ಲಣ ಅಂತರಂಗ, ಬಹಿರಂಗ ಮತ್ತು ವರ್ತಮಾನದೊಡನೆ ಬದುಕುವ ವಿವೇಕವನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಹಳೆಯದಲ್ಲವು ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಹೊಸತು ನಿಶ್ಚಯ ಎಂಬ ಹಿಂದಿನ ವಾದಕ್ಕೆ ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಿ ಸಮೇತವಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೇ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ದೇಶದ ಪ್ರಗತಿಯ ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಪರಂಪರೆ ಅತಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಮ್ಯವಾಗಿ, ರಮ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯ ಎಲ್ಲ ಭವ್ಯವೂ ಸೇರಿ ಹದವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಆಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವಿಂದು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಪನನ್ನೂ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಚಿಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾನಪದವನ್ನು ಕಂಡರೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅವರು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಫಲ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ಔನ್ನತ್ಯಕ್ಕೆ ನೆನ್ನೆಯ ಸೋಪಾನ ಭದ್ರವಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ವರ್ತಮಾನದ ಲೇಖಕ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಬದುಕಿದ್ದರೂ ಅವನ ಅಂತಃ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ನಾಡು-ನುಡಿ, ಪ್ರಾಚೀನ-ಅರ್ವಾಚೀನ, ಇತಿಹಾಸ ಪರಂಪರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಸಮಿಲನ ಹದ-ಮಿದವಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಈ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಕಲಾ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಎಂದೆಂದಿನದೋ ಕೃತಿಗಳ ಯಶಸ್ಸಿನ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಸಹ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇಂದಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸಂವೇದನೆಗಳಿಗೂ ನೆನ್ನೆಯ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಪೂರ್ವವಾಸನೆಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಘೋಷಣೆಯ ಸದ್ದು ನೆನ್ನೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜಯಭೇರಿಯೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆ ಸ್ವ-ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮೂಡಲು ಮೂಲ ಕಾರಣವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ತಾಯ್ನುಡಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ನೀಡುವ ಸೆಲೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಿಯ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಚುಕುರುಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ನೆನ್ನೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸನ್ನಿವೇಶವಿಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯ ಹೊಸ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಇತಿಹಾಸದ ಪೂರ್ವ ಪಲುಕು ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬರಹಕ್ಕೆ ಬದುಕು ಹೇಗೆ ಭದ್ರಬುನಾದಿಯೇ ಹಾಗೇ ಪ್ರಗತಿ ಅಥವಾ ಪರಂಪರೆಗೂ ಇದು ಅಡಿಪಾಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅರಿವನ್ನು ಸಹೃದಯನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ರಸಾನುಭವವಾಗಿಯೂ ಸಹ ಪರಂಪರೆ ಬೆಸೆದಿದೆ. ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಹೊಸ ಆಕರ್ಷಣೆಯು ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಾಲ, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್, ಟ್ಯಾಬ್, ಮೊಬೈಲ್, ಲ್ಯಾಪ್‌ಟಾಪ್‌ಗಳು ಎಲ್ಲರ ಅತೀ ಅವಶ್ಯಕ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿವೆ. ಮನುಷ್ಯ ಪೀತಿಯ ಕದಡಲು ನೆಮ್ಮದಿ ಹಾಳು ಮಾಡಲೆಂದೇ ಬಾಂಬುಗಳನ್ನು ಸಿಡಿಸಿ ಅಮಾಯಕರ ಪ್ರಾಣ ತೆಗೆಯಲು ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ನೆರವಿಗೆ ಬಂದರೆ, ಪರಂಪರಾಗತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಂದಿಗೂ ಮಾನವ ಸಂಬಂಧಗಳ ಬೆಸೆಯುವ ಕೊಂಡಿಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಕಾಲವು ಸತ್ಯ, ತರ್ಕ ಮತ್ತು ಭವ್ಯ ನಿರೂಪಣೆಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಘಟನೆ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅತಿಯಾದ ಅವಲಂಬನೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿವಾದದ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ

ಅತಿಯಾದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ 'ಹೈಪರ್ ರಿಯಾಲಿಟಿ' ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಕುಸಿತ, ಬಡತನ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯದಂತಹ ಗಂಭೀರ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಪ್ರಗತಿಯ ಕಾಲ ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸತ್ಯವು ಸಾಪೇಕ್ಷವಾಗುತ್ತಾ ಅಂತಿಮ ಸತ್ಯದ ಮೇಲಿನ ನಂಬಿಕೆಯೇ ಕ್ಷೀಣಿಸುವಂತಾಗಿದೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಸಹ ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಬಡತನ, ಆರ್ಥಿಕ ಅಭದ್ರತೆ ಇನ್ನೂ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದು ಪ್ರಗತಿಯಿಂದ ಹಿಂದೆ ತಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಸಮಾಜದ ನಗರ ಜೀವನದ ಅತಿಯಾದ ತೀವ್ರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಪರಿಸರ ಮೇಲಿನದಂತಹ ಹಳೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೇ ಹೊಸ ಸವಾಲುಗಳು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ರೂಢಿಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿರತೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರ್ಥ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಮರ್ಶೆ ಜೊತೆಗೆ ಜ್ಞಾನದ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠತೆಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವಂತಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾನದ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಅಲ್ಲ ಎಂಬ ನಿರಾಶಾವಾದ ಎಂದು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಹರಡುತ್ತಲಿದೆ. ಈ ಪ್ರಗತಿಯ ಅವಧಿಯು ನಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ ಎಂದೆನಿಸಿದರೂ ಸಹ ಸ್ಥಿರವಾದ ನೈತಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಮಾನವೀಯತೆ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಘುತಿರುವುದು ದೊಡ್ಡ ತೊಡಕಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಮಾನವ ಸಾಧಿಸದೇ ಇರುವ ಯಾವುದೇ ಕ್ಷೇತ್ರ ಇಲ್ಲವೇನೂ ಎನ್ನುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದೆ. ಮಾನವ ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ ಹಾರಬಲ್ಲ, ಮೀನಿನಂತೆ ನೀರಲ್ಲಿ ಈಜಬಲ್ಲ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಲೋಕದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಜಿಗಿಯಬಲ್ಲಂತಹ ಹಲವು ವಿಸ್ಮಯಕಾರಿ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನೂ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಳಿದುಳಿದಿರುವ ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊಸಕಿ ಹಾಕುತ್ತಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ರೋಗಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ವೈದ್ಯರಿಗೇ ಲಾಭ, ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಲಾಭವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಪ್ರಗತಿಯ ಬೆಸುಗೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಪರಿಯಂತು ಕೆಲವರ ಪಾಲಿಗೆ ಅಮವಾಸ್ಯೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವರ ಪಾಲಿಗೆ ಅದು ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಬೆಳಕಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಬಗೆಯ ಹಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಆಗಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ಅನಿವಾರ್ಯ ಪ್ರಸಂಗಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂದಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೂ ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿದೆ. ದಿನನಿತ್ಯದ ಜೀವನದ ನಮ್ಮ ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಎದುರಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಈ ಆಧುನಿಕ ಯುಗವನ್ನು ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಯುಗವೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ : ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಬದುಕು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಯ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ವಿಭಿನ್ನ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಲೇ ಪ್ರಗತಿಯ ಸಾಧಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿನ

ಪ್ರಗತಿ ಕೇವಲ ವಸ್ತುಗಳ ಆಧಾರಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿಯ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾತ್ರವೇ ಈ ಪರಂಪರೆಯ ಜಡತೆಯನ್ನು ಹೊಸ ಆಲೋಚನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಖಾಯುಕೊಂಡೇ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಆಧುನಿಕ ಬದುಕಿನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕತೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಹಿಡಿಯೋಣ.

ಪರಾಮರ್ಶನ

- ೧. ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ವಿಶಿಷ್ಟತೆ-ಡಾ. ಎಸ್. ಪ್ರಸಾದಸ್ವಾಮಿ
- ೨. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ವರ್ತಮಾನ-ನರಹಳ್ಳಿ ಬಾಲಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ
- ೩. ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಪ್ರೊ. ದೊಡ್ಡರಂಗೇಗೌಡ
- ೪. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಕೆ. ನರಸಿಂಹ

೨೩. ತತ್ವಪದಕಾರರಲ್ಲಿ ಅನುಭಾವ

ಡಾ. ಸತ್ಯಮಂಗಲ ಮಹಾದೇವ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನಿಂದಾಚೆಗೆ ಕನ್ನಡ ನೆಲವನ್ನು ಉಪಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪಯಣಕ್ಕೆ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದವರು ತತ್ವಪದಕಾರರು. ಆನಪದರ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಜಡ್ಡುಗಟ್ಟಿದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ಭಯಮುಕ್ತವಾದ ಭಕ್ತಿಯ ನಡೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರು. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ರೂಪಿತವಾಗಿದ್ದ ಮೇಲು-ಕೀಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸಂಕೀತಗಳು ತತ್ವಪದಕಾರರಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕಾರಗೊಂಡಿದ್ದವು. ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಬಾಹ್ಯ ಆಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಅನುಭವದಿಂದ ಅಂತರಂಗದ ಅನುಭಾವ ಸಾಧನೆಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ವಚನಕಾರರ ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಚಿತ್ರಣಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ತತ್ವಪದಕಾರರ ಚಿತ್ರಣಗಳಿಗೂ ಸಾಮ್ಯತೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಒಂದೇ ಆಗಿಲ್ಲ. ಏಕದೇವೋಪಾಸನೆಯ ವಚನಕಾರರ ಭಕ್ತಿಯ ಸಾಧನೆಗಿಂತ ಎಲ್ಲಮನ ಜಾತ್ರೆ, ಪಂಚಮಿ ಹಬ್ಬದಂತಹ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ತತ್ವಪದಕಾರರ ತಾತ್ವಿಕ ಸ್ಪಂದನೆ ಭಿನ್ನವಾದದ್ದು. ಪದ್ಮಪತ್ರದ ಜಲಬಿಂದುವಿನಂತೆ ಸಮಾಜದೊಳಗೆ ಎಲ್ಲರೊಳಗೆ ಉಳಿದು ಮತ್ತೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ ತತ್ವತೆಯೊಳಗೆ ಬದುಕಿದವರು ತತ್ವಪದಕಾರರು. ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಿನ ಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟವರು ಇವರು. ಅನ್ಯೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಾವ್ಯರಚನೆ ತತ್ವಪದಗಳ ಲಕ್ಷಣ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಇವರ ನಡೆ ಜನಸಮುದಾಯದವರ ನಡುವೆ ಏಕತಾರಿ ನಾದದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಸ್ಥವಾಗಿರುತ್ತದೆ. “ತತ್ವಪದಗಳಲ್ಲಿನ ಅನುಭಾವದ ಎತ್ತರ, ಭಕ್ತಿಯ ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆ, ಶೈಲಿಯ ಸಹಜತೆ ಈ ಗುಣಗಳು ಎದ್ದುಕಾಣುತ್ತವೆ”^೧ ಈ ರೀತಿಯ ಸಮಾಜಮುಖಿ ಚಿಂತನೆಯ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪಯಣವು ಸಾಮಾನ್ಯರೂ ಪರಮಾರ್ಥದಡೆಗೆ ನಡೆಯು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೂತ್ರೀಕರಿಸುವ ಸಾಧನಾಪಥ-ತತ್ವಪದಕಾರರ ಚಿಂತನೆಗಳಾಗಿವೆ. ತತ್ವಪದಗಳಲ್ಲಿನ ಅರ್ಥವಂತಿಕೆಯ ನಿಲುವು, ಜಾತ್ಯತೀತ ಸೌಹಾರ್ದಯುತವಾದ, ಕುಲಮತಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಸಮಾನತೆಯ ನಿಲುವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ, ತತ್ವಪದಕಾರರು ಎಲ್ಲಾ ಮರಗಳು ಸೇರಿ ಕಾಡು ಎಂಬ ಅರ್ಥ

ಡಾ. ಸತ್ಯಮಂಗಲ ಮಹಾದೇವ : ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಶೇಷಾದ್ರಿಪುರಂ ಸಂಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಬೆಂಗಳೂರು

ಬರುವಂತೆ ಬದುಕಿದವರು. ಒಂದೇ ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಮರಕ್ಕೆ ಕಾಡಿನ ಪ್ರಭೇದ ಎನ್ನುವ ಸಿನಿಕತನವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದವರು. ಕರ್ನಾಟಕದ ನೆಲದ ಇಂತಹ ಭಾವೈಕ್ಯ □ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಶಿಶುವಿನಾಳ ಶರೀಫ, ಕಡಕೊಳ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ, ಚಿದಾನಂದ ಅವಧೂತ, ಮಹಲಿಂಗ ರಂಗ, ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿ ಶಂಕರಾನಂದ ಯೋಗಿ, ಮುಪ್ಪಿನ ಷಡಕ್ಕರಿ, ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫ : ಮಾರ್ಚ್ ೭, ೧೮೧೯ರಲ್ಲಿ ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿಶುವಿನಾಳದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಜನಾಂಗದ ದೇವಕಾರ್ ಮನೆತನದ ಇಮಾಮ್ ಹಜ್ಜುಮಾ ದಂಪತಿಗಳ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇಮಾಮ್‌ರನ್ನು ಹಜರತ್ ಇಮಾಮ್ ಅಂತ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾಟವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಇಮಾಮ್ ಯಾತಾಳಿ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದ. ಮುಖ್ಯ ಕಸಬು ಕೃಷಿಯಾಗಿತ್ತು. ಶಿಶುನಾಳ ಲಿಂಗಾಯತ ತತ್ವಗಳ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ, ಉಪನಿಷತ್, ವೇದಗಳ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಚಿಂತನೆಗಳು ಪಸರಿಸಿದ್ದ ಪರಿಸರವಾಗಿತ್ತು. ಮುಸ್ಲಿಂ ಹಜರೇಷಾ ಕಾದ್ರಿ ಎಂಬ ಮುಸ್ಲಿಂ ಧರ್ಮದ ಸಂತ, ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗಿದ್ದ ಇಮಾಮ್ ಹಜರೇಷಾ ಕಾದ್ರಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಧರ್ಮದ ಚಿಂತಕ ಮಾತ್ರ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವರನ್ನು ‘ಖಾದಿರ್ ಲಿಂಗ’ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾರೂ ಲಿಂಗಾಯತ ಧರ್ಮವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು, ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶರಣರ ಆಶಯಗಳು ಎಂದೂ ಮುಸ್ಲಿಂ ತತ್ವಗಳ ಆಚರಣೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಜರೇಷಾ ಕಾದ್ರಿ, ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಲಿಂಗದೀಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಅವರಿಗೆ ಖಾದಿರ್‌ಲಿಂಗ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರು ಶಾಶ್ವತ ವಾಯಿತು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಪರಿಸರದ ಶಿಶುನಾಳದಲ್ಲಿ ಇಮಾಮ್ ಅವರ ಮಗ ಶರೀಫ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿದ. ಶರೀಫ ಎಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಮನುಷ್ಯ ಎಂದರ್ಥ. ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫರು ಸಂತಕವಿಯಾಗಿ ಅನುಭಾವಿಯಾಗಿ ರೂಪುತಳೆಯಲು ಶಿಶುನಾಳದ ಜಾತ್ಯತೀತ ಪರಿಸರ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಕಲಿತದ್ದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಅಷ್ಟನೇ ಮೊದಲ ಗುರು. ಮುಸ್ಲಿಂ ಪದ್ಧತಿಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಲಿಕೆ ಆಗಿತ್ತು. ಲಿಂಗಾಯತ ಪಂಪರೆಯ ಐನೋರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ವೈದಿಕ ಶಾಲೆಯ ಉಪನಿಷತ್ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಇಮಾಮ್‌ನ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿದ್ದ ಗುರುಗೋವಿಂದ ಭಟ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಲಿತ. ಹಾಗಾಗಿ ಶರೀಫರಿಗೆ ‘ಧರ್ಮ’ ಎಂಬ ಚೌಕಟ್ಟಿನಾಚೆಗೆ ಇರುವ ಸತ್ಯ ಅರ್ಥವಾಗಿತ್ತು. ಶರೀಫರು ಬೆಳೆದ ಪರಿಸರ ಈ ಚಿಂತನೆಗಳು ಶರೀಫರ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಧರ್ಮ, ಜಾತಿ ಒಳಗಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಮೀರುವ ತಾತ್ವಿಕ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ರೂಪಿಸಿದವು. ಶರೀಫರ ಪದ ಅದು ಪದ್ಯ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ ಜೀವನವನ್ನು ದರ್ಶಿಸುವ ತತ್ವಪದಳಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿವೆ.

“ಬಿದ್ದಿಯಬ್ಬೆ ಮುದುಕಿ

ಆತ್ಮ ಕರ್ಮದಿಂದ ಜರ್ಜರಿತವಾದದ್ದು”

ಶರೀಫರ ಅನುಭಾವ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಗುರುಕಾರುಣ್ಯ ಬಹಳವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಿಸಿದೆ. ಸಾಧಕನಿಗೆ ಗುರು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಗುರು ಎಲ್ಲವೂ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ಸ್ವಾರ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗೋವಿಂದ ಭಟ್ಟರಿಂದ ಉಪನಿಷತ್, ಗೀತೆಯ ಸಾರವನ್ನು ತಿಳಿದರು. ತಂದೆಯಿಂದ ಮುಸ್ಲಿಂ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಚಾರಗಳು, ಐನೋರ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಶರಣರ ವಿಚಾರಗಳು, ವೈದಿಕ ಗುರುವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಉಪನಿಷತ್-ವೇದಗಳ ಸಾರವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಶರೀಫರು ಸಂತನಾಗಲು ಪ್ರೇರಣೆಯಾಯಿತು. ಸರ್ವಜ್ಞರ, ಸರ್ವಭೂಷಣ ಶಿವಯೋಗಿಗಳ ಕಾವ್ಯವಾಚನ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಶರೀಫರು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದೇವಿಪುರಾಣ ವನ್ನು ಮನನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಗಲುವೇಷ ಹಾಕಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೊಹರಮ್ ಹಬ್ಬ ನಡೆಯುವಾಗ ರಿವಾಯತ್ ಪದಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶರೀಫರು ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೂ 'ಯಾಖಾದರ್' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. 'ನಡೆಯೋ ದೇವರ ಚಾಕರಿಗೆ ಮುಕ್ತಿ | ಗೋಡೆಯ ಖಾದರಲಿಂಗ ನೆಲೆಸಿದರ್ಪಗಿರಿಗೆ'² ಎಂದು ತತ್ವಪದ ರಚಿಸಿ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೂಲಿಮಠದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಮುಲ್ಕಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಪಾಸು ಮಾಡಿದ್ದ ಶರೀಫರು ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಚಾಮರಸನ ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆ ಗಳನ್ನು ಓದಿ ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಮುಲ್ಕಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಪಾಸು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದರು. ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಉಳಿಯಲು ಇಚ್ಛೆಪಡದ ಶರೀಫರು ಜಂಗಮನಂತೆ 'ನನ್ನೊಳಗೆ ನಾ ತಿಳಿಕೊಂಡೆ, ಎನಗೆ ಬೇಕಾದ ಗಂಡನ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ' ಎಂದು ಗೋವಿಂದಭಟ್ಟರ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಪರಿಯನ್ನು ತತ್ವಪದಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನಸಿಕ ನಿರ್ಮಲತೆ, ಸರಳವಾದ ಜೀವನ ನಡೆಸಬೇಕು, ಉಚ್ಚ-ನೀಚ, ಕುಲಗೋತ್ರಗಳ ಭೇದಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು, ಸರಳತೆಯೇ ದೈವೀಭಾವಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತದೆ ಎಂಬ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಬದುಕಿದರು. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಜ್ಞಾನ, ಜ್ಞಾನದಿಂದ ವಿರಕ್ತಿ, ವಿರಕ್ತಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಎನ್ನುವ ಅವರ ಜೀವನ ತತ್ವವು ಅವರ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪಯಣವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. 'ಬೋಧ ಒಂದೇ ಬ್ರಹ್ಮನಾದ ಒಂದೆ' ಎಂದು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ತತ್ವವನ್ನು ಅವರು ಸಾರಿದರು. ಅನುಭಾವಿಯೊಬ್ಬ ಹೇಗೆ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಸಾಧನಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕ್ರಮಿಸುತ್ತಾ ಲೌಕಿಕದೊಳಗಿದ್ದು ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪಕ್ಷತೆ ಪಡೆಯುವ ತತ್ವವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಕುಂಬಾರಕಿ ಈಕೆ ಕುಂಬಾರಕಿ
 ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆಲ್ಲ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವಾಕಿ
 ಚಿನ್ನ ಎಂಬುವ ಮಣ್ಣನು ತರಿಸಿ
 ತನು ಎಂಬುವ ನೀರನು ಹಣಿಸಿ
 ಮನ ಎಂಬುವ ಹೃದಲನು ಕಲಿಸಿ
 ಗುಣ ಎಂಬುವ ಸೂಸನು ಹಾಕಿ
 ಭಕ್ತಿ ಎಂಬುವ ತಿಗರಿಯ ಮಾಡಿ
 ಧ್ಯಾನ ಎಂಬುವ ಬಡಗಿಯ ಊರಿ

ಮುನ್ನೂರರವತ್ತು ಸುತ್ತನು ತಿರುಗಿ
 ಗಡಗಿ ತಯಾರು ಮಾಡುವಾಕಿ
 ಆಚಾರ ಎಂಬುವ ಆವಿಗೆ ಮುಚ್ಚಿ
 ಅರಿವು ಎಂಬುವ ಬೆಂಕಿಯ ಹಚ್ಚಿ
 ಸಾವಿರ ಕೊಡಗಳ ಸುಟ್ಟು ಇಂದು
 ಸರತಿಗೆ ಒಯ್ದು ಮಾರುವಾಕಿ
 ಮೂರು ಕಾಸಿಗೊಂದು ಕುಣಿಕೆಯ ಮಾರಿ
 ಆರು ಕಾಸಿಗೊಂದು ಗಡಿಗೆಯ ಮಾರಿ
 ವಸುಧೆಯೊಳು ಶಿಶುನಾಳಧೀಶನ ಮುಂದೆ
 ಧಾನ್ಯದ ಮುಗಿಯೊಂದು ಇಡುವಾಕಿ ³

ಈ ತತ್ವಪದದ ಮೂಲಕ ಶರೀಫರು ಲೌಖಿಕ ಸುಖಗಳಿಗೆ ಆಸೆಪಟ್ಟು ಲೋಭಿಯಾಗಿ ಜೀವನ ವೃಥಾ ಮಾಡುವ, ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮಾರಕವಾಗುವ ಜೀವನವನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕುಂಬಾರಕಿ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಕಸುಬು ಕೌಶಲ್ಯದ ಮೂಲಕ ರೂಪವಿಲ್ಲದ ಮಣಿಗೆ ರೂಪಕೊಡುವ ಒಂದು ಕಲೆ. ಮಣ್ಣಿಂದ ಮಡಿಕೆ ಮಾಡುವುದು, ಕೊಡವಾಗಿ ನೀರು ತುಂಬಿಸಲು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಗೃಹಕೃತ್ಯಗಳಿಗೆ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಒಂದು ಉಪಯುಕ್ತ ವಸ್ತು. ಇಂತಹ ಮಣ್ಣಿನ ವಸ್ತುವನ್ನು ಆತ್ಮದ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ರೂಪಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಕುಂಬಾರಕಿ ಈಕೆ ಅವಳು ಜಗವನ್ನು ಸಲಹುವ ಪ್ರಕೃತಿ ಅವಳು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನ್ನು ಇಡೀ ವಿಶ್ವವನ್ನು ಆವರಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳು ಚಿನ್ನದಂತಹ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಮಣ್ಣನ್ನು ತರಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿರುವುದು ಮಣ್ಣು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎನ್ನುವ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ. ದೇಹವೆಂಬ ನೀರನ್ನು ಮಣ್ಣಿಗೆ ಹಾಕಿ, ದೇಹ ನೀರಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಜಂಗಮ ತತ್ವವನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ನೀರಿನಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಎಂಬುದು ಜಗದ ಜಂಜಡಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗೊಂದಲಾಪುರ, ಅದನ್ನು ಕೆಸರಿನಂತೆ ಮಾಡಿ, ಆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಗುಣ ಎನ್ನುವ ಸೂಸನು ಹಾಕಬೇಕಿದೆ. ಕೆಸರನ್ನು ಎರಚಿ, ಮಡಚಿ ಹಾಕಿ ಹದ ಮಾಡಬೇಕಿದೆ. ಇಂತಹ ಮನಸ್ಸನ್ನು 'ಭಕ್ತಿ' ಚಕ್ರವು ತಿರುಗುವಂತೆ ಒಂದೇ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಸದಾ ಸುತ್ತುವ ಚಕ್ರದ ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಚಕ್ರ ನಿಂತರೆ ಮಡಿಕೆಯ (ಕುಂಬದ) ರಚನೆ ಹಾಳಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಚಕ್ರವು ಸದಾ ಚಲನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಲು ಧ್ಯಾನವೆಂಬ ಬಡಿಗೆ, ಕೋಲು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಧ್ಯಾನವೆಂಬ ಬಡಿಗೆಯಿಂದ ತಿಗರಿ (ಚಕ್ರವನ್ನು) ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಸದಾ ಮುನ್ನೂರ ಅರವತ್ತೈದೂ ದಿನಗಳು ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ತಿರುಗಿಸಿದಾಗ ಪಕ್ಷಿಗೊಂಡ ಕುಂಬ ತಯಾರಾಗುತ್ತದೆ. ಭಕ್ತಿಗೆ ಧ್ಯಾನದ ನಿಂತರ ಚಾಲಕ ಶಕ್ತಿ ಬೇಕು. ಆಗ ಅಚಲವಾದ ಭಕ್ತಿಯು ಒಂದು ಸಾಧನ ಪಥದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಶರೀಫರ ನಿಲುವು.

ಮಡಿಕೆ ತಯಾರಾದ ನಂತರ ಅದು ಹಸಿಯಾದದ್ದು, ಕರಗಿಹೋಗುವಂಥದ್ದು. ಹಾಗೆ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಭಕ್ತಿಯೊಳು ಧ್ಯಾನಸ್ಥರಾಗಿದ್ದಾಗಲೂ ಲೌಖಿಕ ಭೋಗಗಳು ಭಾದಿಸದೆ ಇರಲಾರವು. ಲೌಖಿಕ ಸುಖಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲೇ ನೆಲೆಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು, ಆಚಾರ ಎಂಬ ಆವಿಗೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಡೆ, ನುಡಿ, ವಿಚಾರ, ವಿಹಾರಗಳ ಶುದ್ಧತೆಯಿಂದ ಭಕ್ತಿ ದೃಢವಾಗುತ್ತದೆ. 'ಇಷ್ಟಾದರೆ ಸಾಲದು ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಧನಾ ಪಥದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯಲು, ಆಚಾರವನ್ನು ಅರಿವಿನಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದು ತನ್ನನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಗ ಪಕ್ಕಗೊಂಡ ಕೊಡಗಳು ಆವುಗೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಕೊಡಗಳನ್ನು ಸಂತೆಯೊಳಗೆ ಮಾರುವಾಕಿ, ಪ್ರಕೃತಿ ತನ್ನೊಳಗಿನ ಕಾಲದ ಅನುಸಾರ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಒತ್ತಡಗಳಿಗೆ ಮೌಢ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಪಕ್ಕಗೊಂಡ ಜ್ಞಾನದ ಅರಿವನ್ನು ಆಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಬಿತ್ತುವಂತೆ ಕೊಡಗಳನ್ನು ಶಿಶುನಾಳಧೀಶನ ಮುಂದೆ ಮಾರಿದ್ದಾಳೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಇಂತಹ ಕೊಡವೊಂದನ್ನು ಇರಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಅಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನದ ಮಗಿ (ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯಲು ಬಳಸುವ ಪಾತ್ರೆಯಂತಹ ವಸ್ತು)ಯನ್ನು ಇರಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಕ್ಕಗೊಂಡ ಮನಸ್ಸು ಲೌಕಿಕ ಆಸೆಗಳಿಂದ ವಿರಕ್ತಿ ಹೊಂದಿ ಮುಕ್ತಿಯ ಕಡೆ ಸಾಗುವ ಅನುಭಾವದ ಪಥವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಚಂಚಲತೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಶಿಶುನಾಳಧೀಶನಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ಶರೀಫರ ನಿಲುವು. ಅನುಭಾವದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ಲೌಕಿಕ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಭ್ರಮೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಈ ಪದ್ಯ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ವ್ಯಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಮಷ್ಟಿಯ ವರೆಗೆ ನಡೆಯಬಹುದಾದ ತಾತ್ವಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಿತ್ತುವ ಅನ್ಯೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯನಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಬರೆದ ಶರೀಫರ ತತ್ವಪದಗಳು ಸಂತ ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫರನ್ನಾಗಿಸಿವೆ.

ಕಡಕೋಳ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ : ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಫಜಲಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಬಿದನೂರು ಗ್ರಾಮದ ವಿಧವೆ ಗಂಗಮ್ಮ ಮತ್ತು ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸುವ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನವರ ಹುಟ್ಟಿನ ಕಾರಣವೇ ಜಗತ್ತಿನ ಸೂತಕ- ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನವರಿಗೆ ಬಂಡಾಯ ಬದುಕಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವ. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೭೮೦-೧೮೫೫ರವರೆಗೆ ಇವರ ಕಾಲವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಚಿಮಣಿಗೇರಿ ಮಹಾಂತೇಶ್ವರ ಮಠದಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯ ಕಳೆದರು. ವಚನಸಾಹಿತ್ಯ, ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯ, ವೇದ, ಆಗಮಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಭಾರತೀಯ ದರ್ಶನಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡರು. ರೈತನಾಗಿ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ದುಡಿದು ತಿನ್ನುತ್ತಾ, ಅಲೆಮಾರಿಯಾಗಿ ಕಾಡು-ಮೇಡು ಅಲೆಯುತ್ತಾ ದೈಹಿಕವಾದ ಕಾಯಿಲೆಗಳನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸುವ ಆಯುರ್ವೇದ ವೈದ್ಯಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದರು. ಕಡಕೋಳದಲ್ಲಿ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನವರು ತೋಡಿದ ಬಾವಿ, ಮಾಡಿದ ತೋಟ, ಅವರ ಶ್ರಮಜೀವನದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಸಾಕ್ಷೀಕರಿಸುತ್ತವೆ. "ಹುಟ್ಟು ಆಕಸ್ಮಿಕ ಆದರೆ ಬದುಕು ನಾವು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾರ್ಗ" ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದರು. ಜ್ಞಾನ, ಕರ್ಮ, ಕ್ರಿಯಾ

ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಶ್ರಮನಿಷ್ಠೆ, ಕಾಯಕನಿಷ್ಠೆ, ಭಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗದ ಮೂಲಕ ಗಳಿಸಿದ ಲೋಕಾನುಭವಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಅರಿವಿನ ತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯವಾಗಿಸಿ ತತ್ವಪದಗಳನ್ನಾಗಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಡಕೋಳ ಅದು ಬರಿ ಸ್ಥಳವಲ್ಲ ಅದು ಅನುಭಾವದ ಪಾಠಶಾಲೆ. ಸಂತರ ಮೇಳ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾಮನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ, ವರ್ಣ, ವರ್ಗಗಳ ತಾರತಮ್ಯದ ಹುನ್ನಾರಗಳನ್ನು ಟೀಕಿಸಿದವರು, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಕೆಂಡಕಾರಿದರು ಧಾರ್ಮಿಕ ಬಂಡಾವಾಳಶಾಹಿಗಳಿಗೆ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಧೀರ ನಡೆಯ ಮೂಲಕ ಅಕ್ಷರದ ಮೊನಚಿನ ಮೂಲಕ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟ ಸಂತ ಕಡಕೋಳ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ. ಜಾತ್ಯತೀತ ತತ್ವ, ಸಕಲ ಕುಲದೊಳಗೂಡಿದ ನೂರಾರು ಶಿಷ್ಯ ಸಂತ ಬಳಗ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪವರಿಗೆ ಇತ್ತು. ಚೆನ್ನೂರ ಜಲಾಲಸಾಹೇಬ ಇವರ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖನಾದವನು. ಕಡಕೋಳ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ ಒಬ್ಬ ಅನುಭಾವಿ. ಅವರು ಅನುಭಾವಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅನುಭಾವವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕತೆಯತ್ತ ಹೊರಳಿಸಿದ ಅನುಭಾವಿ ಕವಿ. ಗ್ರಾಮ್ಯಭಾಷೆಗೆ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸ್ಪರ್ಶಕೊಟ್ಟವರು ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ. ಗುಡ್ಡದ ಮಹಾಂತ ಇವರ ಅಂಕಿತನಾಮ. ನೀತಿಯೆಂಬುದು ಅನುಭಾವದ ಅಡಿಗಲ್ಲು. ನೀತಿಯಿಲ್ಲದ ಬಾಳುವೆ ಚುಕ್ಕಾಣಿಯಿಲ್ಲದ ಹಡಗಿನಂತೆ ಎಂಬುದು ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನವರ ತಾತ್ವಿಕ ನಿಲುವು.

ಗಡಗಿ ತೊಳೆದು ಅಡುಗೆ ಮಾಡಮ್ಮ

ತನು ಗಡಗಿ ತೊಳೆದು ಅಡುಗೆ ಮಾಡಮ್ಮ

ಅನುಭಾವದಡುಗೆಯ ಮಾಡಿ ಎಡಿಯ ಮಾಡಮ್ಮ

ದೇವರಿಗೆ ಎಡಿಯ ಮಾಡಿ ಗಂಡನಿಗುಣಿಸಮ್ಮ

ಕರ್ಮವೆಂಬ ಜೋಳ ಬೀಸವ್ವ ನೀ

ಧರ್ಮ ಜಲಧಿಲೇ ಹಿಟ್ಟು ಸೋಸವ್ವ

ನಿರ್ಮಲಾತ್ಮ ನೀರ ಹಾಕವ್ವ ನೀ

ನೇಮದಿಂದ ಕಣಕ ನಾದವ್ವ ನೀ

ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮ ಮಾರವ್ವ

ಹರಸಾಕ್ಷಿ ಒಲಗೊಂಡ ಹೂಡವ್ವ

ಪರಿಪರಿ ಕಷ್ಟದ ಕಾಷ್ಟ ಸುಡುವವ್ವ

ಹರಿದಾಡುವ ಮನಸಿಟ್ಟು ಕೂಡವ್ವ

ಸಂಚಿತ ಕರ್ಮದ ಹಂಚಿ ನಿಂದವ್ವ

ಮುಂಚಲೆದ್ದು ಸ್ವಚ್ಛಾಗಿ ತೊಳೆಯವ್ವ

ಹಂಚಿಕಿಂದ ಜ್ಞಾನದ ಅಗ್ನಿಯ ಉರಿಸವ್ವ

ಸಂಚಿನಿಂದ ಪರರೊಟ್ಟಿ ಬೀಸವ್ವ

ಭಕ್ತಿ ಎಂಬ ಭತ್ತ ಕುಟ್ಟವ್ವ ನೀ

ಕಟ್ಟ ಹಿಡಿದ ಹೊಟ್ಟೆ ತೆಗಿಯವ್ವ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ
ಅನ್ನವ ಮಾಡಿ ಚರಗಂಡನಿಗುಣಿಸವ್ವ
ಶ್ರೇಷ್ಠಗುರು ಮಹಂತೇಶನಿಗೊಲಿಸಿ ಮುಕ್ತಿಯ ಪಡೆಯವ್ವ *

ಅನ್ಯಾಯ ಕಂಡಾಗ ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಟೀಕೆ ಮಾಡುವಂತಹ ರಚನೆಗಳಿರುವ ಈ ತತ್ವಪದಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಸಿಟ್ಟು ತೋರ್ಪಡಿಸುವಂತಿದ್ದರೂ ಇವುಗಳ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುವ ಒಳಭಾವ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನವರ ಅಂತಃಕರಣದ ನಿರ್ಮಲತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. “ಗಡಿಗಿ ತೊಳೆದು ಅಡುಗಿ ಮಾಡಮ್ಮ” ಎಂಬ ಈ ಪದ್ಯವೂ ಕೂಡ ಹೊರನೋಟಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಅಡುಗೆಯ ಮಾಡಬೇಕಾದ ರೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತರಂಗ ಸಾಧನೆಗೆ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪಯಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಸೂಚ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಡುಗೆ ಎನ್ನುವುದು ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಸಿದ್ಧಮಾದರಿಯ ರೂಪಕ ವಾಸ್ತವವೂ ಹೌದು. ದೇಹವೆಂಬ ಗಡಿಗೆಯನ್ನು ತೊಳೆದು ಅಡುಗೆ ಮಾಡು-ಎನ್ನುವಂತಹ ಅನುಭಾವದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಗಂಡನಿಗೆ ಉಣಿಸು ಎನ್ನುವುದು ‘ಶರಣಸತಿ ಲಿಂಗಪತಿ’ ಭಾವದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಅಡುಗೆಗೆ ಕರ್ಮವೆಂಬ ಜೋಳವನ್ನು ಬೀಸಿ ಪುಡಿ ಮಾಡಿ ಆ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಧರ್ಮವೆಂಬ ನೀರಿನಿಂದ ಸೋಸಿ, ನಿರ್ಮಲವಾದ ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನವರು ಅಡುಗೆಯ ಸೂಚಿತ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅನುಭಾವಿಯ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸುಡುವು ಒಲೆ ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮವನ್ನು ಆಚಾರವನ್ನಾಗಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದು ನಮ್ಮನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಡ್ಡಿಕೊಂಡು ಅಗ್ನಿದಿವ್ಯದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧವಾಗುವ, ಪಕ್ವತೆ ಪಡೆಯುವ ಕ್ರಿಯೆ. ಇಂತಹ ಒಲೆಗೆ ಅತ್ತಿತ್ತ ಹರಿದಾಡುವ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಧ್ಯಾನಸ್ಥವಾಗಿರಿಸಿ ಒಲೆಯ ಉರಿಸು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಲೆ ಹಚ್ಚಿದ ನಂತರ ಸಂಚಿತ ಕರ್ಮ, ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಂಚಿನಂತೆ ಬೇಯಬೇಕಿದೆ. ಜ್ಞಾನದ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಬೆಂದು ಇಹದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ ಬದುಕಿನ ಈ ಕ್ಷಣ ಕಳೆದಾಗ ಪರವೆಂಬ ರೊಟ್ಟಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ತತ್ವಪದದ ಒಳಾರ್ಥವಾಗಿದೆ.

ಮುಕ್ತಿ ಎಂಬುದು ಬೇರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ; ಅದು ಇಹದಲ್ಲೇ ಗಳಿಸಬೇಕಾದ ದಿವ್ಯತೆಯ ಬಾಳು. ಅದನ್ನು ಪಡೆಯಲು, ಲೌಖಿಕ ಸುಖಗಳ ಹೊಟ್ಟು ತೆಗೆದೆ ಭತ್ತದಿಂದ ಬಂದ ಅಕ್ಕಿಯಿಂದ ದೃಢಚಿತ್ತದ ಅನ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪರಮಾತ್ಮನೆನಿಸಿದ ಚೈತನ್ಯಸ್ವರೂಪನಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಅನುಭಾವದ ಶಿಖರ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಪಾರಮಾರ್ಥದ ನಿಜದ ನೆಲೆಯಿಂದ ಎನ್ನುವುದು ಕಡಕೋಳ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನವರ ನಿಲುವು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಡಮೂಡುವ ನಿತ್ಯಜೀವನದ ಪಾಡು ಅನುಭಾವಕ್ಕೆ ಏರುವ ಮಾರ್ಗ. ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಯಕದಲ್ಲೂ ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮದ ಬಗೆಗೆ ನಿಷ್ಠೆ, ಕಾಯಕದ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆ, ಶ್ರಮಯುಕ್ತ ದುಡಿಮೆ, ನೀತಿಯ ಬದುಕು, ನಿರ್ಮಲವಾದ ಮನಸ್ಸು,

ಸರಳವಾದ ನಿರಾಡಂಬರ ಜೀವನದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಅನುಭಾವದ ಪಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬುದು ಕಡಕೋಳ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನವರ ತಾತ್ವಿಕ ನಂಬಿಕೆ.

ಚಿದಾನಂದ ಅವಧೂತ : ‘ಜ್ಞಾನಸಿಂಧು’ ಅದ್ವೈತ ಕೃತಿಯ ಕರ್ತೃ. ೩೬೦೦ ಪದ್ಯಗಳ ನೋಳಗೊಂಡ ಕೃತಿ. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಶಿವನು ಗುರುವಾಗಿ ಷಣ್ಮುಖನು ಶಿಷ್ಯನಾಗಿರುವ ಗುರು ಶಿಷ್ಯ ಸಂವಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಈ ಕೃತಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ ‘ಅನುಭವಾಮೃತ’ದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿರುವ ಚಿದಾನಂದ ಅವಧೂತರು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ನುಡಿಗಟ್ಟು ಮತ್ತು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೋಹ ವಿವೇಕಯುದ್ಧ, ವಿಭೂತಿ ನಿರ್ಣಯ, ದರ್ಶನ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಸುಖಬೋಧ ನಿರ್ಣಯ ಎಂಬ ಓಲೆ ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಅನುಭಾವದ ಕುರಿತಾದ ಸಮಗ್ರ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಇವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಮುತ್ತಿನ ಮಹಿಮೆ :

ಮತ್ತು ಬಂದಿದೆ ಕೊಳ್ಳಿರಣ್ಣ ಅದಕೆ
ವೆಚ್ಚವೇನಿಲ್ಲ ಬೆಲೆಯಾಗಣ್ಣಾ
ಧಳಧಳ ಹೊಳೆಯುತ್ತದಣ್ಣ
ಅದು ಬಲ್ಲ ಜಾಣಂಗಿನ್ನು ಬಯಲೊಳಗಣ್ಣ
ಕೂದಲ ಎಳಿಗಿಂತ ಅದು ಸಣ್ಣ
ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಣ್ಣ
ತನು ಎಂಬ ತಕ್ಕಡಿ ಪಿಡಿದು
ಆದಿ ಶರಣರು ತೂಗ್ಯಾರು ವಾಸನೆ ಕಳೆದು
ಮನವೆಂಬ ಮಣಿದಾರ ಪಿಡಿದು
ಲೋಕ ಹೋಗದೆ ತೂಗ್ಯಾರು ಯೋಗ ಮಾಡಿ ಅವರು
ಮುತ್ತಿನ ಮಹಿಮೆ ಮುಂದದ
ಇದರ ಗೊತ್ತು ತಿಳಿಯದೆ ಮಂದಿ ಸತ್ತು ಹೋಗದೆ
ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಸುಳಿವುತಲಿದು
ಚಿದಾನಂದನ ಚಿತ್ತದೊಳಗ *

ಮತ್ತು ಬಂದಿದೆ ಕೊಳ್ಳಿರಣ್ಣ, ವೆಚ್ಚವೇನಿಲ್ಲ ಬೆಲೆಯಾಗದಣ್ಣ- ಮತ್ತು ಎಂಬ ರೂಪಕವನ್ನು ಕನಕದಾಸರೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಚಿದಾನಂದ ಅವಧೂತರು ಕೂಡ ಅನಂತ ಶಕ್ತಿ ಚೇತನಕ್ಕೆ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಮುತ್ತನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ಅನಂತಶಕ್ತಿ ಚೈತನ್ಯವು ಗಾಳಿ, ನೀರು, ಬೆಂಕಿ, ಆಕಾಶ, ಭೂಮಿಯಂತೆ ಅದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ವಿಫುಲವಾಗಿ ಸಿಗುವಂತದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ ವೆಚ್ಚ ಬೇಕಿಲ್ಲ, ಬೆಲೆಯೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಭಾವದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆದ ದೇವರು ಅವನು ಸದಾ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ

ನಿರ್ಭಯ- ನಿರ್ವಿಕಾರವಾದ ಅಂತರಂಗಕ್ಕೆ ಆತ ಆಕರ್ಷಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಇಂತಹ ದೈವತ್ವದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡವನಿಗೆ ಬಯಲು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಯಲು ಎಂಬ ರೂಪಕವೇ ಅಧ್ಯಾತ್ಮದ ಚೈತನ್ಯ ರೂಪಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಬಯಲು ಪಾರಮಾರ್ಥವು ಸಿದ್ಧಿಸುವ ಸ್ಥಳ ಹರಿಗಾಗಿ ಅನಂತ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಕಾಣಬಲ್ಲವನು ಬಯಲು ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ. ರೂಪ, ತೇಜ, ನಾದದ ಮೂಲಕ ಭಕ್ತಿಯ ಪರವಶನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಮತ್ತು ಅದು ಚೈತನ್ಯ ದೈವತ್ವದ ಜೀವಲೋಕ ಆತನಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದು ಕೂದಲಿಗಿಂತ ಸಣ್ಣದ್ದು ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ, ಯಾವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ, ಆವ ತೇಜ ರೂಪದಲ್ಲೂ ಕಾಣಬಲ್ಲವನು, ಆತ ಕೂದಲಿಗಿಂತ ಸಣ್ಣ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾನೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕಾದರೆ, ದೇಹವನ್ನು ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ದೇಹವು ಆತ್ಮದ ಸಹಚರ್ಯವು ಇಲ್ಲಿ ಭಾವ-ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ದೇಹ ಭಾವವಳಿದು ಬುದ್ಧಿ ಭಾವವಳವಡದು ಎಂಬ ಶರಣರು ಮಾತ್ರ ದೇಹ ಶಾಶ್ವತವೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಕಳಚಿ ದೇಹದ ಮೋಹವನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಂಡರು. ಅಂತಹ ಶರಣರು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮಣಿದಾರದಂತೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದರು; ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೇಹ ತ್ಯಜಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಆತ್ಮದ ಪರಿಯನ್ನು ತೇಲಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ಶರಣರು ಮತ್ತು ಎಂದರೆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ದರ್ಶಿಸಿದರು ಎಂಬುದು ಈ ಮಾತಿನ ತಾತ್ಪರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಾಕಾರ ರೂಪ ನಿರಾಕಾರ ತೇಜದ ಮುತ್ತಿನ ಮಹಿಮೆ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಮುತ್ತಿನ ಮೂಲವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಜನ ಜನನ-ಮರಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಬಂದು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಮುತ್ತಿನ ಸ್ವರೂಪವು ಚಿತ್-ಆನಂದದಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬೆಳಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಈ ಪದ್ಯದ ಸಾಲುಗಳು ಚಿದಾನಂದ ಅವಧೂತರ ಅನುಭಾವದ ಪಥದಲ್ಲಿನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಗೋಚರಿಸಬಲ್ಲ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮ ಇದಾಗಿದೆ.

ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿ : ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಕಂಡ ಮಹಾ ಮೇಧಾವಿಗಳು ನಿಜಗುಣರು. ಇವರು ಕವಿ, ಅನುಭಾವಿ, ದಾರ್ಶನಿಕ, ಜ್ಞಾನಿ, ಪ್ರಕಾಂಡಪಂಡಿತ ಹಾಗೂ ಯೋಗಿಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ ಕೊಳ್ಳೆಗಾಲದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅರಸನಾಗಿದ್ದು ನಂತರ ವೈರಾಗ್ಯ ತಾಳಿದರು ಎಂಬ ವಿಷಯ ಜನಜನಿತವಾಗಿದೆ. ಪರಮಾನುಭವ ಬೋಧೆ, ಅನುಭಾವ ಸಾರ, ಪರಮಾರ್ಥ ಗೀತೆ ಇವರ ಕೃತಿಗಳು. 'ಕೈವಲ್ಯ ಪದ್ಧತಿ' ಅನುಭಾವ ಗೀತೆಗಳ ಸಂಕಲನ 'ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮಣಿ' ಕನ್ನಡದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ವಿಶ್ವಕೋಶವಾಗಿದೆ.

ಕೋಗಿಲೆ ಚೆಲ್ಲ ಕೋಗಿಲೆ
 ಮುದ್ದು ಕೋಗಿಲೆ ಜಾಣ ಕೋಗಿಲೆ
 ಹಿಂದೆ ತಪದೋಳಿಶನೊಂದಿರುತ್ತಿರಲೆಚ್ಚ
 ಬೆಂದ ಕಾಮನ ಬಿಟ್ಟು ಕೋಗಿಲೆ
 ಬಂದು ಬೀಗದು ಬಾಲೆಂದುಧರನ ಕೂಡಿ

ಕುರಿದದೆ ನೀ ಬಾಳು ಕೋಗಿಲೆ
 ಮನ ಮುನಿಗಳ ನೀತಿಯನು ಕೆಡಿಸುವ ದುಷ್ಟ
 ಮನಸಿಜನು ಮೀರಿ ಕೋಗಿಲೆ
 ಘನಪದವನು ತನ್ನ ನೆನದವರಿಗೊಲಿದೀವ
 ಧನದಮಿತ್ರನ ಸಾರು ಕೋಗಿಲೆ
 ನಲ್ಲರನಗಲಿದ ಮೆಲ್ಲೆದೆಯರ ಕೊಲ್ಲ
 ಪುಲ್ಲಶರಣ ಪಿಂಗಿ ಕೋಗಿಲೆ
 ಎಲ್ಲ ಜೀವರಿಗೆರವಿಲ್ಲದೊಲವನೀವ
 ಬಲ್ಲಭವನೊಳಿರು ಕೋಗಿಲೆ ^೬

ಕೋಗಿಲೆ ಚೆಲ್ಲ ಕೋಗಿಲೆ, ಮುದ್ದು ಕೋಗಿಲೆ- ಇಲ್ಲಿ ಕೋಗಿಲೆ ಎಂಬ ಪದ ಒಂದು ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಆತ್ಮದ ರೂಪಕವನ್ನು ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೋಗಿಲೆಯಂತೆ ಯಾರಿಗೂ ಕೋಗಿಲೆಯ ಮಧುರವಾದ ಸ್ವರದಂತೆ ಆತ್ಮವೂ ಕೂಡ ಕಾಣದೇ ಹೋದರೂ ಕೂಡ ಅದರ ಕಂಠಮಾಧುರ್ಯವು ಎಲ್ಲರ ಮನವನ್ನು ಗೆದ್ದಿರುವಂತೆ ನಾವು ಆತ್ಮವನ್ನು ನೋಡಲಿಲ್ಲವಾದರೂ ಆತ್ಮದ ಚೈತನ್ಯದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಕ್ಷಣ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಚೈತನ್ಯದ ಕಾರ್ಯ ಯಾವಾಗಲೂ ನಮಗೆ ಮುದ್ದು ಮತ್ತು ಚೆಲುವು ಎಂಬುದು ಈ ಸಾಲಿನ ತಾತ್ಪರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆತ್ಮ ಇಲ್ಲಿ ಕೋಗಿಲೆಗೆ ಹೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ವೈದಿಕ ಪುರಾಣಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಹಿಂದೆ ಶಿವನು ತಪದೋಳು ಇದ್ದಾಗ ಎಚ್ಚರಿಸಲು ಹೋಗಿ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾದ, ಕಾಮನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇಂಧೂದರ ಎಂದರೆ ಶಿವ ಇಂಧೂ ಎಂದರೆ ಚಂದ್ರ, ಚಂದ್ರನನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು ಶಿವ, ಇಂತಹ ಶಿವನನ್ನು ಮತ್ತೆ ಬಂದು ಸೇರಿ, ನಿನ್ನ ಬಾಳನ್ನು ಪಾವನಗೊಳಿಸಿಕೊ ಕೋಗಿಲೆ ಎಂದು ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿಗಳು ಮನಸ್ಸಿನ ಚಂಚಲತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಹತ್ವದ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಕೋಗಿಲೆಯ ರೂಪಕದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಮನಸ್ಸಿನ ಚಂಚಲತೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ನಿಜಗುಣರ ಮಾತುಗಳು ಸದಾ ಮನಸ್ಸು ದೃಢವಿಲ್ಲದ ನಿಲುವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಮನಸ್ಸು ಋಷಿಯಾದವನ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕೆಡಿಸುವ ದುಷ್ಟತನದ ವಸ್ತು ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನ ವಿವಿಧ ಗುಣಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲೆ ಆತ್ಮವೇ ನೀನು ತನ್ನ ನೆನದವರಿಗೆ ಒದಗುವ ಜೀವ ಮಿತ್ರನಾದ ಶಿವನನ್ನು ಸೇರು ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನ ಚಂಚಲತೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಆತ್ಮ ತಾಳಬೇಕಾದ ನಿಲುವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂದುವರೆದು ಮೋಹಕವಾದ ಮುರಳಿಯ ನಾದಕ್ಕೆ ಮನಸೋತು ಪತಿಯರನ್ನು ತೊರೆದು ಹೊರಟ ಸ್ತ್ರೀಯರಂತೆ, ನೀನಾಗ ಬೇಡ ಆತ್ಮವೇ. ಅದೇ ಕೊಳಲನೂದುವ ಪರಮಾತ್ಮ ಸಕಲ ಜೀವರಿಗೆ ಒಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಲಹುವ ಆನಂದ ಆತ್ಮನಾಗಿದಾನೆ. ಆತ ಅನಂತಶಕ್ತಿ

ಅಂತಹ ಪರಮಾತ್ಮನ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡು ಆತ್ಮವೇ ಎಂದು ನಿಜಗುಣರು ಆತ್ಮದ ತಲುಪಬೇಕಾದ ಗುರಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಂಗಳಕರವಾದ ಅಂಗನೆಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿದರೆ ನಿನ್ನ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಕಂಗಳೊಳಿಸುವ ಸರ್ವಮಂಗಳೆಯಾದ ಆದಿಶಕ್ತಿಯ ಪತಿಯನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ನೀ ಸ್ತುತಿಸು ಆಗ ನಿನಗೆ ಪರಮಾರ್ಥದ ದಾರಿ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಲೌಕಿಕ ಸುಖಲೋಲುಪತೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಹೋಗಿರುವ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೀನು ಅನ್ಯರ ಪೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವನಾಗುತ್ತೀಯೆ. ಸ್ವಂತದ್ದು ಎನಿಸುವ ಜೀವ ನಿನಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಕಾಗೆ ಮುರಿಯಲ್ಲ ನೀನು ಎನ್ನುವ ಎಚ್ಚರ ನಿನಗಿರಲಿ. ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಲಿಂಗ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಶಿವನ ಪಾದವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಾಡು ಕೋಗಿಲೆ. ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಪರಶಿವನನ್ನು ಹೊಂದು ಎಂದು ನಿಜಗುಣರು ಅನುಭಾವದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವು ಸಾಗಬೇಕಾದ ಗುರಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಈ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿಗಳ ಈ ಕೋಗಿಲೆಯ (ಆತ್ಮದ) ಪ್ರತಿಮೆಯು ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವಿಸಿದೆ ಅದನ್ನು 'ಕೋಗಿಲೆ' ಎಂಬ ಪದ್ಯವನ್ನು ಗರಿ ಸಂಕಲನದ ೧೬ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರೂ ಸಹ "ನನ್ನ ಕನ್ನಡ ನಾಡ ಚನ್ನರೇಳುವಂತೆ ಕೂಗುವೆಯಾ ಹೇಳು ಕೋಗಿಲೆ" ^೭

ಮಂಗಳದೊಳಂಗನ ಬಣ್ಣಿಸೆ
ಭಂಗವಲ್ಲದೆ ನೋಡು ಕೋಗಿಲೆ
ಕಂಗಳೊಳಿಸುವ ಸರ್ವಮಂಗಳೆಯರಸನ
ಪಿಂಗದೆ ನೀ ಹಾಡು ಕೋಗಿಲೆ.
ದುರುಳ ಕಂಠವಿನೊಡನಿರೆ ಲೋಕದೊಳು ನಿನ್ನ
ಪರಪುಟ್ಟನೆಂಬರು ಕೋಗಿಲೆ
ಧರೆಗೆ ಜನಕನಾದ ಗುರು ಶಂಭುಲಿಂಗದ
ಚರಣ ಪಲ್ಲವ ಪಿಡಿ ಕೋಗಿಲೆ
ಕೋಗಿಲೆ ಚಿಲ್ಲ ಕೋಗಿಲೆ
ಮುದ್ದು ಕೋಗಿಲೆ ಜಾಣ ಕೋಗಿಲೆ
ಹಿಂದೆ ತಪದೋಳೇಶನೊಂದಿರುತಿರಲೆಚ್ಚ
ಬೆಂದ ಕಾಮನ ಬಿಟ್ಟು ಕೋಗಿಲೆ
ಬಂದು ಬೀಗದು ಬಾಲೆಂದುಧರನ ಕೂಡಿ
ಕುರಿದದೆ ನೀ ಬಾಳು ಕೋಗಿಲೆ
ಮನ ಮುನಿಗಳ ನೀತಿಯನು ಕೆಡಿಸುವ ದುಷ್ಟ
ಮನಸಿಜನು ಮೀರಿ ಕೋಗಿಲೆ
ಘನಪದವನು ತನ್ನ ನೆನದವರಿಗೊಲಿದೀವ

ಧನದಮಿತ್ರನ ಸಾರು ಕೋಗಿಲೆ
ನಲ್ಲರನಗಲಿದ ಮೆಲ್ಲದೆಯರ ಕೊಲ್ಲ
ಪುಲ್ಲಶರಣ ಪಿಂಗಿ ಕೋಗಿಲೆ
ಎಲ್ಲ ಜೀವರಿಗರವಿಲ್ಲದೊಲವನೀವ
ಬಲ್ಲಭವನೊಳಿರು ಕೋಗಿಲೆ

ಎಂದು ಕನ್ನಡ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮ ಹೊಂದಬೇಕಾದ ಗುರಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಆತ್ಮ-ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಂಬಂಧವು ಲೌಕಿಕ ಜೀವನದೊಳಗಿದ್ದು ಈ ಜೀವನವನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅನುಭಾವದ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ನೆಲೆಯನ್ನು ಬೇಂದ್ರೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿಗಳು ಶರಣರ ಚಿಂತನೆಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸತ್ಯಶೋಧನೆಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಆತ್ಮದ ಉನ್ನತಿಯು ಸಕಲ ಜೀವದ ಲೇಸನ್ನು ಬಯಸುವುದರಲ್ಲಿ ಇದೆ ಎಂಬ ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿಗಳ ಮಾತು ತಾತ್ವಿಕವೂ, ಅನುಭಾವಿಕವೂ ಆಗಿದೆ.

ಮಹಾಲಿಂಗರಂಗ : ಕರ್ನಾಟಕ ದಾವಣಗೆರೆಯ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾಲಿಂಗ ರಂಗನ ರಚನೆಗಳು ಸಂಶೋಧಕರ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಹರಪ್ಪನ ಹಳ್ಳಿಯ ಉಚ್ಚಂಗಿ ಈತನು ಇದ್ದ ಊರು ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

“ಅನುಭಾವಾಮೃತವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವ
ಮನವೊಲಿದು ಮಹಾಲಿಂಗರಂಗನು
ವಿನುತ ಶ್ರೀಗೌರಿ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನಂಕಿತವ ಮಾಡಿ
ಘವನೆನಿಪ ವಾಕ್ಯುಷ್ಪದಿಂದ
ಚರ್ಚನೆಯದಾಚಂದ್ರಾರ್ಕರವಾಗಿರರ
ಲನುಭವಿಗಳಹುದನಲು ರಚಿಸಿದನೇಕ ಚಿತ್ತದಲಿ” ^೮

ಕವಿ ತನ್ನ ಕೃತಿ 'ಅನುಭಾವಾಮೃತ' ತನ್ನ ಅಂಕಿತ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಎಂಬುದಾಗಿ ತಾನೇ ತನ್ನನ್ನು ವಿವರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಾಲಿಂಗರಂಗನ 'ಅನುಭಾವಾಮೃತ'ವು ಸಂವಾದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿದೆ. ವ್ಯಾಸ ಮುನಿ ಮಗ ಶಕುನಿಗೆ 'ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆ' ಹೇಳುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಅಂತ್ಯಂತ ಗಹನವಾದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಸಾರವನ್ನು ಸುಭೋದಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹೇಳುವ ಕವಿ ಮಹಾಲಿಂಗರಂಗ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾವ್ಯ ಬರೆಯಬೇಕು ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕಿಂತ ಕನ್ನಡ ಯಾವ ರೂಪದಲ್ಲೂ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ ಕವಿ ಮಹಾಲಿಂಗರಂಗ. ಕಾವ್ಯತತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಕಲಾತತ್ವವನ್ನು ಸಮ್ಮಿಲನಗೊಳಿಸಿ ಬರೆದಿರುವ ಅನುಭಾವಾಮೃತವು ಕನ್ನಡದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ನೆಲೆಗೆ ಒಂದು ತಾಯಿ ಬೇರಂತೆ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ.

'ಸುಲಿದ ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣಿನಂದದಿ
ಕಳೆದ ಸಿಗುರಿನ ಕಬ್ಬಿನಂದದಿ

ಲಿಳಿಸಿದುಷ್ಠದ ಹಾಲಿನಂದದಿ ಸುಲಭವಾಗಿಪರ

ಲಲಿತವಹ ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ

ತಿಳಿದು ತನ್ನೊಳು ತನ್ನ ಮೋಕ್ಷವ

ಗಳಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಲದೆ? ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿನ್ನೇನು ^೯

ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ ಸುಲಿದ ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣಿನಂತೆ, ಸಿಗುರು ಕಳೆದ ಕಬ್ಬಿನಂತೆ, ಸುಖೋಷ್ಣವಾದ ಹಾಲಿನಂತೆ ಸರಳ ಹಾಗು ಸುಂದರ ಭಾಷೆಯಲಿ ತತ್ವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಇಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿರುವಾಗ ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಜೋತುಬೀಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಆತನ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಅನುಭಾವಿಯು ತಾನು ಬೆಳೆದ ಪರಿಸರದ ಭಾಷೆಯಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಅನುವವನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಂತರ್ ದೃಷ್ಟಿಯೊಳಗಣ ಆಲೋಚನೆಯೂ ಸಹ ಮಿದುಳಿನಲ್ಲಿ ರೂಪಿತವಾದ ಕವಿಯ ಪದ ಸಂಪತ್ತು ಆ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದು. ಮಹಲಿಂಗರಂಗ ಕವಿಯು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಮಾಧ್ಯಮವು ಯಾವಾಗಲೂ ವ್ಯವಹಾರಿಕವಾಗಿ ಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತಾತ್ವಿಕತೆ ತರುವುದು ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ಸಾರಿದ್ದಾನೆ. ಮಹಲಿಂಗ ರಂಗ ಅನುಭಾವಿಯಾದವನು ತನ್ನ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ-

ಸರಕು ತುಂಬಿದ ಮನೆಯನೆಲ್ಲವ

ತೆರುವ ಮಾಡುವ ತೆಗೆಯೆ ಬರಿಯಂ

ಬರವೆ ತುಂಬಿಹ ತೆರದಿ, ತನುವಿನೊಳಗಿದರ ತತ್ವಗಳ

ಹೊರಗಳೆಯಲೊಂದೊಂದನವ ಮಿ

ಕ್ಕರೆ ನಿರಾಕರಿಸಲ್ಬೆ ಬಾರದ

ಪರರ ಚಿದಾಕಾಶವೇ ನೀನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸು ^{೧೦}

ದೇಹ, ಭಾವನೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಆಶಾ ಮೋಹಪಾಶದ ಮನೆ. ಇಂತಹ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಇರುವ ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಮೋಹ, ಮದ, ಮಾತ್ಸರ್ಯಗಳನ್ನು ಸೌಂದರ್ಯ, ಸುಖ, ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ತೆರವುಗೊಳಿಸಿ ನಿಡಾಂಬರವಾದ ಸಹಜ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ದೇಹವೆಂಬ ಮನೆಯನ್ನು ತಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಬರಿದಾದ ಕಳೆಬರವೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಇಂತಹ ದೇಹದ ತತ್ವಗಳಾದ ಬಾಯಾರಿಕೆ, ಹಸಿವು, ಮಿಥುನಗಳಂತಹ ತತ್ವಗಳನ್ನು ನೀನು ನಿಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ನಿನಗೆ ಆಕಾಶದ ಬಯಲಿನಂತಹ ಚಿತ್ತದ ಆನಂದ ಸಿಗುವುದು. ದೇಹಭಾವವಳಿದು ಭಕ್ತಿಭಾವ ಅಳವಡಿಸುತ್ತದೆ. ನಿಶ್ಚಯ ನಿನ್ನದು ಎಂದು ಮಹಲಿಂಗರಂಗ ತನ್ನ ಈ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭಾವಿಯಾಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಗಬೇಕಾದ ಪಥವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾನೆ. ವ್ಯಾಸಮುನಿ ಮಗ ಶಕುನಿಗೆ ಹೇಳುವ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ -

ಮಗನೆ ತಿಲದೊಳು ತೈಲವನು ಕಾಷ್ಠ

ಗಳೊಳಗಿಯ ಕ್ಷೀರದೊಳು ಮಿಗೆ

ಸೊಗಸು ವ್ಯಾಜ್ಯವ, ಸಾಧಿಸುವ ತೆರದಂತೆ ತತ್ವಗಳ

ತೆಗೆತೆಗೆದು ತೋರ್ಪಡಿಸುತಲಿಹ ಚಿ

ದ್ವಗನವೇ ನೀನೆಂದು ನಿನ್ನೊಳು ತಿಳಿದು ನಿಶ್ಚಯಿಸು ^{೧೧}

ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಬಾಹ್ಯ ಆಕರ್ಷಿತ ಮೋಹಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯ. ಇಂತಹ ಬಾಹ್ಯ ಆಕರ್ಷಣೆಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಒಡ್ಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಅನುಭಾವದ ನೆಲೆಗೆ ಏರಬೇಕಾದರೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮತ್ತು ದೇಹವನ್ನು ಒಂದು ಸುಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಎಳ್ಳಿನೊಳಗೆ ಇರುವ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ ರೀತಿ, ಮರದೊಳಗೆ ಇರುವ ಬೆಂಕಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುವ ರೀತಿ, ಹಾಲಿನೊಳಗಿರುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಾದ ಮೊಸರು, ಬೆಣ್ಣೆ, ತುಪ್ಪಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವಂತೆ ತನ್ನೊಳಗಿರುವ ತ್ಯಾಜ್ಯವೆನಿಸುವ ಮೋಹ, ಮಾಯೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಲೌಖಿಕ ಸುಖಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಆನಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾದ ಆನಂದವು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಅನುಭಾವದ ಆನಂದವನ್ನು ನಿನ್ನೊಳಗೇ ನೀ ತಿಳಿಯಬೇಕಿದೆ. ನಿಶ್ಚಯಿಸು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಮಹಲಿಂಗ ರಂಗ ಕವಿಯ ಈ ಸಂವಾದವು ಸಾಮಾನ್ಯನೂ ಸಹ ತನ್ನ ನಡೆ, ನುಡಿ, ಆಹಾರ, ವಿಹಾರಗಳ ತಿಳಿವಿನಿಂದ ಅರಿವಿನಿಂದ ಬದುಕಿದಾಗ ದೊರಕುವ ಆನಂದ ಅದು ಮಾನಸಿಕ ಶಾಂತಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಲೋಕದ ಉಳಿವಿದೆ ಎಂದು ಅನುಭವಾಮೃತವೆಂಬ ಈ ಜೀವನಡೆಯ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ್ದಾನೆ.

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

೧. ಮುಗಳಿ ರಂ.ಶ್ರೀ.; ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಸಂಚಯ; ಪುಟ ೧೧೪.
೨. ಮಲ್ಲೇಪುರಂ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಶ; ಭವದ ಬೆಳಗು; ಪುಟ ೬೧.
೩. ಕಾಳೇಗೌಡ ನಾಗವಾರ, ಆನಂದಮೂರ್ತಿ ಜಿ.ವಿ. (ಸಂ.); ಹಲವು ತೋಟದ ಹೂಗಳು; ಪುಟ ೧೬೨.
೪. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಕಡಕೋಳ (ಸಂ.); ಕಡಕೋಳ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನವರ ತತ್ವಜ್ಞಾನಪದಗಳು; ಪುಟ ೯೧.
೫. ಕಾಳೇಗೌಡ ನಾಗವಾರ, ಆನಂದಮೂರ್ತಿ ಜಿ.ವಿ. (ಸಂ.); ಹಲವು ತೋಟದ ಹೂಗಳು; ಪುಟ ೧೨೫.
೬. ಕಾಳೇಗೌಡ ನಾಗವಾರ, ಆನಂದಮೂರ್ತಿ ಜಿ.ವಿ. (ಸಂ.); ಹಲವು ತೋಟದ ಹೂಗಳು; ಪುಟ ೧೨೪.
೭. ಬೇಂದ್ರೆ; ಗರಿ; ಪುಟ ೧೬.

೮. ಹೊಸಕೆರೆ ಚಿದಂಬರಯ್ಯ; ಅನುಭವಾಮೃತ; ಪುಟ ೧೨೭.
 ೯. ಹೊಸಕೆರೆ ಚಿದಂಬರಯ್ಯ; ಅನುಭವಾಮೃತ; ಪುಟ ೧೦೧.
 ೧೦. ಮುಗಳಿ ರಂ.ಶ್ರೀ.; ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಸಂಚಯ; ಪುಟ ೨೪೨.
 ೧೧. ಮುಗಳಿ ರಂ.ಶ್ರೀ.; ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಸಂಚಯ; ಪುಟ ೨೪೨.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ತಿಪ್ಪೇರುದ್ರಸ್ವಾಮಿ ಎಚ್.; ೨೦೧೦; ಶರಣರ ಅನುಭಾವ ಸಾಹಿತ್ಯ; ಡಿ.ವಿ.ಕೆ. ಮೂರ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು.
 ೨. ನಾಗರಾಜ್ ಡಿ.ಆರ್.; ೨೦೦೬; ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಮತ್ತು ಶೈವಪ್ರತಿಭೆ; ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ ಹೆಗ್ಗೋಡು, ಸಾಗರ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ.
 ೩. ರಾನಡೆ ಆರ್.ಡಿ.; ೧೯೬೨; ಕನ್ನಡ ಸಂತರ ಪರಮಾರ್ಥ ಪಥ; ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ.
 ೪. ಕುವೆಂಪು; ೧೯೮೩; ದಾರ್ಶನಿಕ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ; ಪ್ರಥಮ ವಿಶ್ವಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನ ಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.
 ೫. ಸ್ವಾಮಿ ರಾಮ; ೧೯೯೧; ಹಿಮಾಲಯದ ಮಹಾತ್ಮರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ; ಕಾಮಧೇನು ಪ್ರಕಾಶನ, ಶೇಷಾದ್ರಿಪುರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು.
 ೬. ಸಂ. ಕಾಳೇಗೌಡ ನಾಗಾವಾರ, ಜಿ.ವಿ ಆನಂದ ಮೂರ್ತಿ, ೨೦೧೦. ಹಲವು ತೋಟದ ಹೂಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕನ್ನಡ ಭವನ ಬೆಂಗಳೂರು

**೨೪. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ರಂಗಣ್ಣ ಎಕ್ಕುಂಡಿಯವರ ಕಥನ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ
ಜೀವಪರ ಆಶಯಗಳು**

ಡಾ. ದೀಪಿಕ ಬಿ, ಡಾ. ಶಿಲ್ಪ ಬಿ

ಸಾರಲೇಖ : ಕಥೆಯನ್ನು ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವ ಕಥನ ವಿಧಾನವು ಕವಿಯ ಭಾವನೆ, ಕಲ್ಪನೆ ಹಾಗೂ ಅನುಭವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಪಾತ್ರಗಳ ಮತ್ತು ಘಟನೆಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಭಾವಗೀತಾತ್ಮಕ ದಾಟಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಇವು ಕತೆಯ ಬಂದಕ್ಕಿಂತ, ಕಾವ್ಯದ ಧಾಟಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಆಗಾಗಿಯೇ ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕಥನ ಕವನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜನಪದರು ಬೆಳಸಿದ ಖಂಡಕಾವ್ಯದ ಮುಂದುವರೆದ ಭಾಗವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಕಥನ ಕವನಗಳು ದುರಂತ ಪ್ರೇಮದ ಚಿತ್ರಣ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಬದುಕಿನ ನೋವು, ಕೆಂಡ ತುಳಿಯುವುದು, ಕೆರೆಗೆ ಹಾರವಾಗುವುದು ಇತರ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. 'ಕಥನ ಕವನಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಾಸಯುಕ್ತವಾಗಿ ಹಾಡುವ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾಗಿರು ವುದರಿಂದ ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಕವಿಯ ಭಾಷೆಯು ಕಥನ, ಕಥೆ, ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕತೆ ಹಾಗೂ ಪದ್ಯರೂಪದೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ'. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಥನ ಕವನಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ರಂಗಣ್ಣ ಎಕ್ಕುಂಡಿಯವರು ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪುರಾಣ, ಚರಿತ್ರೆಯ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಪರಂಪರೆಯ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ಪುನರ್‌ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಇಬ್ಬರು ರೈತರು, ಯೋಧ ಮತ್ತು ಹೆಂಗಸು ಹಾಗೂ ದಾಸಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಬೆಕ್ಕು ಕಥನ ಕವನಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ. ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವ, ಬಯಸುವ ಆಶುರವನ್ನು ಈ ಕವನಗಳು

ಡಾ. ದೀಪಿಕ ಬಿ : ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ದಿ ರೂರಲ್ ಕಾಲೇಜು, ಕನಕಪುರ, ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ ಜಿಲ್ಲೆ. ೫೬೨೧೧೭, ೯೫೩೮೬೭೭೨೩೮೫.

ಡಾ. ಶಿಲ್ಪ ಬಿ : ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ನ್ಯೂ ಎಕ್ಸ್‌ಪೆರಿಸ್ ಕಾಲೇಜು, ರಾಮನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ ಜಿಲ್ಲೆ. ೯೭೪೦೮೪೧೪೫೯.

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತವೆ. ಕಾಳಿದಾಸ ಕವಿಯ ಮೇಘದೂತ ಕೃತಿಯ ಸಂದೇಶ ಹೊತ್ತು ಹೊರಟ ಮೋಡಗಳ ಪ್ರಸಂಗ, ಪಂಪ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಬನವಾಸಿಯನ್ನು ನೆನೆಪುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭ ಹಾಗೂ ದಾಸಿಮಯ್ಯನ ಮಠದೊಳಗಣ ಬೆಕ್ಕು ಇಲಿಯ ಕಂಡು ಪುಟನೆಗೆಂತಾಯ್ತು ರೂಪಕಗಳೇ ಕಥನ ಕವನಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಪದಗಳು: ಪೌರಾಣಿಕ ಪಾತ್ರ, ಕಾಳಿದಾಸ, ಮಾನವೀಯತೆ, ಮುಗ್ಧತೆ, ಬನವಾಸಿ, ಸಮೀಕರಣ, ದೇಶ ಪ್ರೇಮ, ಸಂವೇದನೆ, ಆತಿತ್ಯ, ಯುದ್ಧ.

ವರ್ತಮಾನದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸರಪಳಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರ ನೋವುಗಳು ಮುಂಚೂಣಿ ಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ಸದಾ ಪರಿತಪಿಸುವ ಅಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ನಿತ್ಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇವೆ. ಅವರ ನೋವುಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಭುತ್ವ ಹಾಗೂ ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗ ಕೈ ಬಿಟ್ಟಾಗ ಕೃಷಿಕ ಆಶ್ರಯಿಸುವುದು ಕವಿಯನ್ನು ಕವಿಯಾದವು ಸಹೃದಯ ನೊಂದವರ ನೋವ ಬೇಗ ಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲವನು, ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸಬಲ್ಲವನು. ಅವನ ಲೇಖನಿಗೆ ಖಡ್ಗಕ್ಕಿಂತ ಹರಿತವಾದ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುವುದೇ ಇಬ್ಬರು ರೈತರು ಕಥನ ಕವನ. ಈ ಕಥನ ಕವನವು ಸಂಸ್ಕೃತ ಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸನ ಮೇಘದೂತ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಚಲಿಸುವ ಮೋಡಗಳು ಮಳೆ ಸುರಿಸುತ್ತವೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಬರಗಾಲದಲ್ಲಿಯ ರೈತನ ಅಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ತರುತ್ತದೆ. ಮಾನವೀಯ ನೆಲೆಯೊಳಗೆ ಸಾಗುವ ಈ ಕವನ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಕೃತಿ, ಕಾವ್ಯ, ಕವಿಯ ಜವಬ್ದಾರಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ, ಮಾನವ ಸಂಬಂಧ ಹಾಗೂ ಸರಳತೆಯನ್ನು ಹೊರ ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಕಾವ್ಯ ಎಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತ. ಕುವೆಂಪುರವರ ಧನ್ವಂತರಿಯ ಚಿಕ್ಕಿತ್ರೆ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪುರವರು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪೌರಾಣಿಕ ಪಾತ್ರಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಂತೆಯೇ ಎಕ್ಕುಂಡಿಯವರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಮರು ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಥನ ಕವನವು ವಾಸ್ತವ ಹಾಗೂ ಕಲ್ಪನೆಯಾಚೆಗಿನ ಸಂಬಂಧಾಂತರವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸನ ಹೃದಯ ವೈಶಾಲ್ಯ, ರೈತರ ಮುಗ್ಧತೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಕವನವು ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿರುವ ಇಬ್ಬರು ರೈತರು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಸರದ ಸೌಮ್ಯತೆಯನ್ನು, ಪ್ರಶಾಂತತೆಯನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ವಿಳಾಸವನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಇವರಿಬ್ಬರದ್ದು. ಕುಂಭರಾಮನಿಗೆ ಭೈರೋಸಿಂಹ ತಾವು ಬೇಟಿಯಾಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮನೆಯ ಸುತ್ತಲ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಊಹಿಸುವುದು ಹೀಗೆ:

‘ಇದೇ ಮನೆ ಇರಬೇಕು ಕುಂಭ ರಾಮ, ಕಂ
ಡೆಯ ಚೈತ್ರವೇ ಹೂಡಿದೆ ಬಿಡಾರ ಇಲ್ಲಿ
ಇಲ್ಲೆಲ್ಲ ಜಿಂಕೆ ಓಡಾಡಿದೆ, ಮುದವ ತಾಳಿ,

ಹೂವುಗಳ ಕೆನ್ನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹನಿ ಉದುರಿಸಿ,

ಬೀಸುತಿವೆ ಪರಿಮಳದ ತಂಪುಗಾಳಿ.’ (ಇಬ್ಬರು ರೈತರು)

ರಾಜನ ಅರಮನೆಯ ಗದ್ದಲಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಕಾಳಿದಾಸನ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಎಕ್ಕುಂಡಿಯವರು. ಸಂವೃದ್ಧಿಯ ಸಂಕೇತವಾದ ಹಸಿರನ್ನು ಕವಿಯು ಶಬ್ದಗಳ ಮೂಲಕ ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಚಿಗುರುಲೆಗಳು, ಮೊಗ್ಗೆಗಳು ಸುತ್ತಲೂ ತುಂಬಿವೆ. ಕಾಳಿದಾಸನ ಮನೆಯ ಸುತ್ತಲಿನ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಜಿಂಕೆಗಳು ಓಡಾಡಿವೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಎಂಬುದೇ ರಮ್ಯವಾದ ವಿವರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ‘ಚಿಗರಿಗಂಗಳ ಚೆಲುವಿ’ ಪದ್ಯದೊಳಗೆ ಇಡೀ ಪರಿಸರವೇ ಆತಂಕವುಳ್ಳ ಜಿಂಕೆಯ ಕಣ್ಣಿನಂತಿವೆ. ಅದನ್ನು ಹಾಡ ಹಗಲೇ ಬೇಟಿಯಾಡಲು ಮಾನವ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆಗದವರ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ, ನಿಸರ್ಗ ಉರಿದು ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಹಳೆ, ಹಳ್ಳ, ಬೆಟ್ಟ-ಗುಡ್ಡ ದಿನನಿತ್ಯ ನಿತಂತರವಾಗಿ ಕರಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿವೆ ಎಂಬ ವಿಷಾದತೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಸೌಂದರ್ಯದ ಪರಿಕರವಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಆ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆ, ಅರಣ್ಯನಾಶ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಅಹಿತಕರ ಘಟನೆ ನಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರದ ಮೇಲಿನ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು ಇವುಗಳ ದುಃಖವನ್ನು ಕೇಳಲು, ಪರಿಹರಿಸಲು ಕವಿ ಎಂಬುವವನು ಇಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ರೈತರು ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಎದುರಾಗಲು ಕವಿಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವುದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬರಹಗಾರನ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾಳಿದಾಸ ಕವಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಹೋದ ರೈತರಿಗೆ ಮೊದಲು ಎದುರಾಗುವುದು ಅವರ ಮನೆ. ಮನೆಯೇ ಇಷ್ಟು ಆತ್ಮೀಯವಾಗಿರುವಾಗ ಅದರೊಳಗೆ ಜೀವಿಸುವ ಕವಿಯು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಹನಾಶೀಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಎದುರಾದ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇಬ್ಬರನ್ನು ಆತ್ಮೀಯವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ರೂಪಕಗಳ ಮೂಲಕ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಊಹೆಯ ಮೂಲಕವೇ ತಮ್ಮ ಪಯಣವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ರೈತರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸನಿಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವಾಗ ಬಂದಿರುವ ‘ಬಂಧು’ಗಳನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ತೆರೆದ ತೋಳುಗಳಂತೆ ಬಾಗಿಲೂ ತೆರೆದಿದೆ. ಹೊಳಗಿನಿಂದ ಮಾತಾಡುವ ಧ್ವನಿ ಕೇಳುತ್ತಿದೆ. ಅವರೇ ಇರಬಹುದು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕೈ ಮುಗಿದು ಕಾಯುತ್ತಾ ನಿಲ್ಲುವ ಸೌಜನ್ಯತೆ ರೈತರದ್ದು. ಬಂದವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಆಗಂತುಕರು, ಅಪರಿಚಿತರು ಎಂದು ಭಾವಿಸದೆ ಅವರನ್ನು ಬಂದುಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವ ಒಳಗು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಂತಃಕರಣ ಕವಿಯಾದವನಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಇದರ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಳಿದಾಸರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕವಿ ವಿವರಿಸುವುದು ಹೀಗೆ :

‘ಮಂಜಿರದ ಮುಂಜಾವಿನಂಥ ಬಟ್ಟೆ
ಹೆಗಲಲ್ಲಿ ಶಾಲು ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಗೆ, ಕೂತಂತೆ,
ಹೊಂಬಾಳೆ ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಟ್ಟೆ.’ (ಇಬ್ಬರು ರೈತರು)

ಕವಿಯ ಹೊರ ಚಿತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು, ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹಿಂಸೆ, ಭಯ, ಆತಂಕ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಬಲಿಯಾಗದ ಸರಳ ಬದುಕಿನ ಋಷಿಯ ಬದುಕನ್ನು ಸಮೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಗುವು ಕೂಡ ಕಠೋರತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಅವರು ತೊಟ್ಟಿರುವ ಬಟ್ಟೆಯೂ ಕೂಡ ಶಾಂತತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ. ಕವಿ ಎನ್ನುವವ ಹೇಗೆ ಇರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಎಕ್ಕುಂಡಿಯವರು ಬಹಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಇಂದಿನ ಕವಿಗಳು ಗದ್ದಲದೊಂದಿಗೆ ಬದುಕಬೇಕಿರುವ ಸಂದಿಗ್ಧತೆಯನ್ನು ವಿಡಂಬಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದುವರಿದು ಇವರಿಬ್ಬರ ಒಡನಾಟಕ್ಕೆ ಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸರು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಆತ್ಮೀಯತೆ ಇವರ ಜೊತೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಬೈರೋಸಿಂಹ ಹಾಗೂ ಕುಂಭರಾಮನ್ನು ಯಾರು ನೀವು ಎಂದು ಕೇಳದೆ, ಒಳಗೆ ಬನ್ನಿರಿ ಎಂದು ಆಹ್ವಾನಿಸುವ ಸೌಜನ್ಯ ಅವರನ್ನು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಏರಿಸುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜ ಇಂದು ತಾನು ಮಾನವೀಯವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಮಹಾಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕಿದೆ. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಅನುಮಾನದಿಂದ, ಗೊಂದಲದಿಂದ, ಸಂದೇಹದಿಂದಲೇ ಗ್ರಹಿಸಿಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ವರ್ತಮಾನದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಈ ಘಟನೆ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಬಂದವರನ್ನು ಆತಿತ್ಯ ನೀಡುವ, ಸತ್ಕರಿಸುವ, ಸೌಜನ್ಯ ತೋರುವ, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸಹಕರಿಸುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಮರೆತು ಸಂವೇದನಾ ಶೂನ್ಯರಾಗಿ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದ ಜನರು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಆತಂಕಕಾರಿಯಾದುದು. ಸಮಾಜದೊಳಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಅವರದ್ದೇಯಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವಾಗ ತಮ್ಮಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ನೋವಾಗಬಾರದೆಂಬುದು ಗಮನದಲಿರಬೇಕು. ರೈತರಿಬ್ಬರೂ ಯಾವುದೋ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕಾಳಿದಾಸರನ್ನು ಬೇಟಿಯಾಗಲು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಕವಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ದೊಡ್ಡವರೆಂದು, ಈ ಮೊದಲೇ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿಯ ಘಟನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿಯೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಆದರೂ ಅನುಮಾನ ಇಬ್ಬರಿಗೂ. ಇವೆಲ್ಲ ಗುಮಾನಿಗಳಿದ್ದರೂ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಪರಿಚಯ ಹಾಗೂ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೀಗೆ :

‘ಶಿವರಾತ್ರಿ ಅಲ್ಲವೆ? ನಾವಿಲ್ಲಿ ಬಂದದ್ದು ಯಾತ್ರೆಗೆಂದು

ನಾವಿಬ್ಬರೂ ನೆರೆ ಹೊರೆ, ರೈತರು, ಮಹಾ

ಕಾಲೇಶ್ವರನ ಕಂಡು, ಹರ್ಷಗೊಂಡು

ದೊಡ್ಡವರು ತಾವೆಂದು ಕೇಳಿ ಬಂದವು ಇಲ್ಲಿ

ಹೋಗೋಣವೆಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡು’ (ಇಬ್ಬರು ರೈತರು)

ಎಕ್ಕುಂಡಿಯವರು ಪದಗಳನ್ನು ನಾಟ್ಯವಾಡಿಸುವ ಮೂಲಕವೇ ಇಡೀ ಕಾವ್ಯದ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಹೇಳುವ ಯಾತ್ರೆಗಾಗಿ ಬಂದಿರುವುದು ಮೇಲುನೋಟದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ, ಶಿವರಾತ್ರಿ, ಶಿವನ ಆರಾಧನೆಯ ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ರೈತರು ಸಹಬಾಳ್ವೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇವರ ನಿಜವಾದ ಸಂತೋಷ ಅಡಗಿರುವುದು ತಾವು ಬೆಳೆದ ಪೈರಿಗೆ ನೀರು ಬಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ, ತಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ

ಹುಡುಕುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ನೆರೆಹೊರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದರೆ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇವರಿಬ್ಬರೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ರೈತರು ಕೇವಲ ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವವರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅವರು ಕಲಾಪ್ರಿಯರು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ಪರಿಚಯ ಅವರಿಗಿದೆ. ನಾಟಕ ನೋಡುವ ಮೂಲಕವೋ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಕೃತಿಯನ್ನು ಓದುವಾಗ ಕೇಳುವ ಮೂಲಕವೂ ಈಗಾಗಲೇ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಕಾಳಿದಾಸರ ಕೃತಿಗಳ ಪರಿಚಯವಿದೆ. ದೊಡ್ಡವರು ತಾವೆಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡು ಹೋಗಲು ಬಂದೆವು. “ಕವಿರತ್ನ ಕಾಳಿದಾಸರು ನೀವೇ ಅಲ್ಲವೆ? ಕಣ್ಣಪುತ್ರಿಯ ದೊರೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದಿರಿ”. (ಇಬ್ಬರು ರೈತರು) ಕಷ್ಟವೆಂದಾಗ ಅದರಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ನೀವು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಲ್ಲಿರಿ ಎಂಬ ರೈತರ ಮುಗ್ಧತೆ ಕವಿಯು ಸಾಮಾನ್ಯರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಲ್ಲ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ನಿದರ್ಶನ. ಇಡೀ ಜಗತ್ತು ಸಂಕಟದಿಂದ ನರಳುವ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೇಲಿನ ಹಿಂಸೆಯ ಆಘಾತವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು, ಈ ಲೋಕ ಸಾಂತ್ವಾನವನ್ನು ಬಯಸುವುದು ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ, ಬರಹಗಾರರಿಂದ ಮಾತ್ರ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಕವಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿರಬೇಕು. ಸಂವೇದನಾಶೀಲನಾಗಿ, ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾಗಿ ಕವಿಯಾದವನು ವರ್ತಿಸಬೇಕು.

ಕುಮಾರ ಸಂಭವ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿ ಶಿವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ ಮದುವೆಯಾಗುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದಿರಿ. ಋತು ಸಂಹಾರದಲ್ಲಿ ಆರು ಋತುಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದಿರಿ, ಬೆಟ್ಟಗಳ, ಮೋಡಗಳ ಮಾತನಾಡಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿಯ ಹೂವು ನೀವಲ್ಲವೆ. ಎಂದು ರೈತರು ಹೊಗಳುವಾಗ ನಾಚಿದ ಕವಿ ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಅವರಿಗೆ ಸತ್ಕರಿಸಿ ನನ್ನಿಂದ ಏನಾಗಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ರೈತರಿಬ್ಬರೂ ತಾವು ಬಂದಂತಹ ವಾಸ್ತವದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: ಹೌದು ಸ್ವಾಮಿ, ಹೌದು. ನೀವು ಕಳಿಸಿದರಲ್ಲ ಒಂದು ಮೋಡ. ರಾಮಗಿರಿಯಿಂದ ಅಲಕಾವತಿಯ ಯಕ್ಷಿಣಿಗೆ, ಆ ಕುರಿತೆ ಒಂದಷ್ಟು ತಮ್ಮ ಕೂಡ ಬಿನ್ನವಿಸಲೆಂದು ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ದಯಮಾಡಿ ಒಂದು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ

‘ಬಾಯೋಣಿ ನಿಂತಿಹುದು ನಮ್ಮ ಪಯರು

ಹನಿ ನೀರಿಲ್ಲದೆ. ಮೋಡಕ್ಕೆ ಹೇಳುವಿರೆ...?’

ದಾರಿಯಲ್ಲಿವರಿಗೂ, ನೀರು ಸುರಿಸು’. (ಇಬ್ಬರು ರೈತರು)

ರೈತರ ಪೈರಿಗೆ ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಬಾಡುತ್ತಿದೆ. ರಾಮಗಿರಿಯಿಂದ ಅಲಕಾವತಿಗೆ ಸಂದೇಶ ಒತ್ತು ಹೋಗುವ ಮೋಡಕ್ಕೆ ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಮಳೆ ಸುರಿಸಲು ಹೇಳಿ ಎನ್ನುವ ಕೊನೆ ಸಾಲು ಇಡೀ ಓದುಗ ಸಮುದಾಯವನ್ನೇ ಮಂತ್ರ ಮುಗ್ಧವಾಗಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಕಲ್ಪನೆಯ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ನಂಬಿ ಬಂದಿರುವ ರೈತರ ಮುಗ್ಧತೆ ವಾಸ್ತವವನ್ನೇ ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮೋಡಗಳು ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ಕೇಳುವುದಾದರೆ, ಇಲ್ಲಿಯ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗ, ಪ್ರಭುತ್ವ ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿಗೆ ಬೆಲೆಕೊಡುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಒಟ್ಟು ಆಶಯವನ್ನು ಇವು ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತವೆ. ರೈತರನ್ನು ಇಂದು ನಾವು ಹೇಗೆ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅವರ

ಸಂಕಟವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ದುರಂತತೆಯನ್ನು ಈ ಕಥನ ಕವನ ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ. ಸು.ರಂ ಎಕ್ಕುಂಡಿಯವರ ಯೋಧ ಮತ್ತು ಹೆಂಗಸು ಕಥನ ಕವನವು ಬಳಲಿ ಬಂದಿರುವ ಯೋಧ ಮತ್ತು ಆತಿತ್ಯ ನೀಡುವ ಹೆಂಗಸಿನ ನಡುವೆ ಉಂಟಾಗುವ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವಂತಹ ಕವಿತೆಯಾಗಿದೆ. ಪಂಪನ ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ಆರಂಕುಸಮಿಟ್ಟೋಡಂ ನೆನೆವುದೆನ್ನ ಮನಂ ಬನವಾಸಿ ದೇಶಮಂ' ಎಂಬ ಮಾತಿನಿಂದ ಉದ್ದೇಶನಗೊಂಡು ಹುಟ್ಟಿರುವ ಕಥನ ಕವನ ಇದಾಗಿದ್ದು, ಅದೇ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರೇಮದ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳು ಸಹ ಈ ಪದ್ಯದ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ. ಪಂಪನ ಶೌರ್ಯ, ದೇಶಭಕ್ತಿ, ನಿಸರ್ಗ ಪ್ರೇಮ ಎಲ್ಲವೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಧ್ವನಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಕುದುರೆಯೇರಿ ಕವಚಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಖಡ್ಗವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮೈಯಲ್ಲ ಕೆಂಪು ದೂಳನ್ನು ಇಳಿಸಿ ಬರುವಾಗ ಅವನು ಯಾವುದೋ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

'ಉರಿಬಿಸಿಲು ಕೆಂಪುಹುಡಿ ಮೈತುಂಬ ಧೂಳಿಡಿಗಿ

ಕುದುರೆಯಿಳಿದನು ಯೋಧ ಜನರ ಕಂಡು

'ನೀರು ಹಣಿಸುವಿರ ತುಸು' ಅಂದಿರಲು ಹೆಂಗಸು

ಬೇಗಬಂದಳು ಮಡಕೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡು' (ಯೋಧ ಮತ್ತು ಹೆಂಗಸು)

ಪಂಪನು ತನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯ ವೈಭವದಿಂದ ಕಲಾದೇವಿಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಯುದ್ಧಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಥ ಯೋಧನಾಗಿ ತನ್ನ ದೇಶಪ್ರೇಮವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಕೆಲ ಕಾಲ ವಿಶ್ರಮಿಸಲು ಒಂದು ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತಾಗ ಅವನಿಗೆ ತಣ್ಣನೆಯ ಗಾಳಿ ಬಂದು ಅಪ್ಪಳಿಸುತ್ತದೆ. ದೂರದಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಇಂಪಾದ ಸಂಗೀತ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಕೋಗಿಲೆಯ ಮಧುರವಾದ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಬಿರಿದ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಸುವಾಸನೆ ಅವನ ದಣಿವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅವನಿಗೆ ಬನವಾಸಿಯ ನೆನಪನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಚಾಪೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಲು ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಪಂಪ

'ಇರಲಿ ಬಿಡಿ. ಈ ಮರದ ನೆರಳೆಲ್ಲೆ ಕೂಡುವೆನು

ತಂಪಾಗಿ ತಬ್ಬಿರುವವಿದರ ಹೆಳಲು' (ಯೋಧ ಮತ್ತು ಹೆಂಗಸು)

ದಣಿದು ಬಂದ ನಾಡ ಯೋಧನಿಗೆ ಹೆಂಗಸು ಮನೆಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಕುಡಿಯಲು ನೀರು ನೀಡಿ, ಜೇನುತುಪ್ಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಗಾಳಿ ಬೀಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೀಸಣಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಮೂಲಕ ಸತ್ಕರಿಸಿ ತನ್ನ ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಮೆರೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಮಾನವೀಯ ಗುಣಗಳು ಇವತ್ತಿನ ಸಮಾಜದೊಳಗೆ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಆತಂಕವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆತ ತನ್ನ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನು ಮೀರದೆ ಸಂಭಾವಿತನಾಗಿ ಆಕೆಗೆ ಗೌರವವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಆಕೆ ಚಾಪೆಯಾಸಿದರೂ ಆತ ಕೂರುವುದು ಮಾತ್ರ ಮರದ ನೆರಳೆ ಕೆಳಗೆ. ಅದನ್ನು ಬಹಳ ಸೌಜನ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಯೋಧನೆಂಬ ಅಹಂಕಾರವಾಗಲಿ, ಸಲಿಗಿಯಾಗಲಿ ಅವನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರು ಹಾಗೂ ಸೈನಿಕರ ನಡುವಿರುವ ಬಾಂಧವ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಕಥನ ಕವನವೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ಅಪರಿಚಿತ ನೀರು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವನನ್ನು ಬಂಧುವೆಂದು ಸತ್ಕರಿಸುವ ವಿಶಾಲ ಹೃದಯ ಕನ್ನಡಿಗರದ್ದು, ದಕ್ಷಿಣದ ಗಾಳಿಯದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ಎಕ್ಕುಂಡಿಯವರು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆತಿತ್ಯವನ್ನು ನೀಡುವ ಆತುರದಲ್ಲಿ ಯೋಧನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಲು ಮರೆತ ಹೆಂಗಸು ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರೇನು ಎಂದಾಗ ತನ್ನನು 'ಯೋಧ ನಡೆಯುವ ಬಾರಿ ಕವಿಯ ದಾರಿಯು ಕೂಡ. ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯುವರು ಪಂಪನೆಂದು' (ಯೋಧ ಮತ್ತು ಹೆಂಗಸು) ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ನಾವು ಪಂಪನನ್ನು ಅರಿಕೇಸರಿ ರಾಜನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಆದಿಕವಿ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಗುರುತಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಅವನೊಬ್ಬ ಅಪ್ರತಿಮ ಯೋಧನೂ ಕೂಡ ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಎಕ್ಕುಂಡಿಯವರು ಪಂಪನು ಕವಿಯಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಯೋಧನಾಗಿಯೂ 'ಮನುಷ್ಯ ಕುಲಂ ತಾನೊಂದೆ ವಲಂ' ಎಂಬ ತತ್ವದಂತೆ ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ಕಳೆದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಪದಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಕಥನ ಕವನಗಳು-ಸು.ರಂ ಎಕ್ಕುಂಡಿ

೨. ನನ್ನ ದೇವರು ಮತ್ತು ಇತರ ಕತೆಗಳು-ಕುವೆಂಪು

೩. ವಾಣಿಜ್ಯ ಕನ್ನಡ-೨ -ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

೪. ಕಥನ ಕವನ-ಎಚ್.ಎಸ್. ವೆಂಕಟೇಶಮೂರ್ತಿ

೨೫. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಡಾ. ರಾಮಮನೋಹರ ಲೋಹಿಯಾ

ಡಾ. ನೋಟಕಾರ್ ಎಸ್. ಸತೀಶ್

ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುದೀರ್ಘ ಇತಿಹಾಸವಿರುವ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಅದು ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ. ನಿಂತ ನೀರಾಗದೆ ಜಂಗಮತ್ವವನ್ನು, ಹೊಸತನವನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯು, ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಮೆರೆದಿದೆ. ವಸ್ತು, ಭಾಷೆ, ಶೈಲಿ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಧಾನ, ಆಶಯ, ಧೋರಣೆ, ಮೌಲ್ಯಶೋಧನೆ, ದರ್ಶನ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಾಗಿರುವುದು ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉದ್ದೇಶ, ಧೋರಣೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅದರ ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿಯೇ, ಧಿಕ್ಕರಿಸಿಯೇ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಂತೆಯೇ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸತನದೊಂದಿಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವರ್ತಮಾನಕಾಲದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಾಲವು ಅನೇಕ ಮಹತ್ವದ ಬದಲಾವಣೆಯ ಕಾಲವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಕವಿಗಳು, ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪಗಳು, ಹೊಸ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಹೊಸ ಸ್ವರೂಪಗಳು ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ದೇಶೀಯತೆಯೂ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಗೆ ಪಶ್ಚಿಮದ ಪ್ರೇರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ದೇಶಿ ಚಿಂತನೆಗಳೂ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿವೆ. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಜನಪ್ರಿಯತೆಗೂ ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ಸಣ್ಣಕತೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಪ್ರಬಂಧ, ವಿಚಾರ, ವಿಮರ್ಶೆ, ಸಂಶೋಧನೆ ಮುಂತಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಚೈತನ್ಯಯುತವಾಗಿದೆ.

ಡಾ. ನೋಟಕಾರ್ ಎಸ್. ಸತೀಶ್ : ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು, ಶೇಷಾದ್ರಿಪುರಂ ಸಂಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಶೇಷಾದ್ರಿಪುರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೊ: ೯೩೪೩೩೮ ೩೫೮೪೮

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಭ್ರಮನಿರಸನತೆಯಿಂದ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಸಹಜ ವಾಗಿಯೇ ಆವರೆಗಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಹೊಸ-ಹೊಸ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು, ಶೈಲಿಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸತೊಡಗಿ 'ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾರ್ಗ' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಎಲಿಯಟ್, ಫ್ರಾಯ್ಡ್, ಲಾರೆನ್ಸ್, ಬರ್ನಾಡ್-ಷಾ, ವೇಲ್, ರಿಚರ್ಡ್ಸ್, ಯೂಂಗ್, ಕಾಮೂ, ಆಡೆನ್, ಎಜ್ರಾಪೌಂಡ್ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಸಾಹಿತಿಗಳು ನವ್ಯರನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನವ್ಯರಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಕ್ರಾಂತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಕೇತಗಳು, ಪ್ರತಿಮೆಗಳು, ಪ್ರತೀಕಗಳು, ನಾಟಕೀಯತೆ, ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು, ಚಿಂತನೆಗಳು, ಪ್ರಯೋಗಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೇವಲ ಸತ್ಯ ಅಥವಾ ಸೌಂದರ್ಯ ಚಿತ್ರಣಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ, ಸಮಗ್ರ ಬದುಕನ್ನು ನೋಡುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದ ಚಿಂತನೆಗಳ ಸ್ವದನೆಗೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನವನ್ನು ತೋರಿತು.

ಶತಮಾನಗಳ ದಾಸ್ಯತ್ವವನ್ನು ನಿರಂತರ ಹೋರಾಟಗಳ ಮೂಲಕ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನಲ್ಲದೇ, ಜಾಗತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮಹತ್ತರ ಕಾಲಘಟ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದ ತನ್ನತನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರೊಂದಿಗೆ ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಪಡೆಯಲು ಬಹಳಷ್ಟು ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. 'ಬಹುತ್ವ'ಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಸೂತ್ರವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ರಷ್ಯಾಕ್ರಾಂತಿಯ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಸಮಾಜವಾದವು ಪ್ರಚಲಿತವಾಯಿತು. ಪರಿವರ್ತಿತ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಭಾರತವು ಹೊಸ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲೂ ಸಮಾಜವಾದದ ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸತೊಡಗಿತು. ಸಮಾಜವಾದದ ಚಿಂತನೆಗಳು ಕೇವಲ ರಾಜಕೀಯ ವಲಯದಲ್ಲಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ, ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥರಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರತೊಡಗಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೂ ತನ್ನ ಛಾಪನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದೆ. ಆಚಾರ್ಯ ನರೇಂದ್ರದೇವ, ಅಶೋಕ್ ಮೆಹ್ತಾ, ಗಾಂಧೀಜಿ, ರಾಮಮನೋಹರ ಲೋಹಿಯಾ, ಮೀನೂ ಮಸಾನಿ, ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ನಾರಾಯಣ್ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಭಾವಿ ಸಮಾಜವಾದಿ ನಾಯಕರ ಚಿಂತನೆಗಳು ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಾಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿವೆ. ಭಾರತದ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಸಮಾಜವಾದದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಚಿಂತಕರಲ್ಲಿ ಡಾ. ರಾಮಮನೋಹರ ಲೋಹಿಯಾ ಅವರು ಪ್ರಮುಖರು.

ಆಧುನಿಕ ಭಾರತ ಕಂಡಂತಹ ಅಪರೂಪದ ಸಮಾಜವಾದಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಿಂತಕ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರ, ಮಾನವತಾವಾದಿ, ಉತ್ತಮ ರಾಜಕಾರಣಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಲೇಖಕ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ವಿಶೇಷಣಗಳ ರೂವಾರಿ ಡಾ. ರಾಮಮನೋಹರ ಲೋಹಿಯಾ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಭಾರತ ಎದುರಿಸಿದ ಬಹುತೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ ಕೆಲವೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಮಮನೋಹರ ಲೋಹಿಯಾ ಅವರೂ ಒಬ್ಬರು. ಚರಿತ್ರೆ, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ರಾಜಕೀಯ

ಸಿದ್ಧಾಂತ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ, ಪರಿಸರ ಚಿಂತನೆ, ಸೌಂದರ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಲೋಹಿಯಾರ ಪ್ರೌಢ, ಪಾಂಡಿತ್ಯಪೂರ್ಣ ಹಾಗೂ ಸೃಜನಶೀಲ ಪ್ರತಿಫಲನಗಳು ಅವರ ಚಿಂತನೆಯ ಸ್ವರೂಪದ ವ್ಯಾಪಕತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜವಾದಿ ಚಳುವಳಿಯ ಪ್ರತ್ಯಾತೀತ ನಾಯಕ ರಾಮಮನೋಹರ ಲೋಹಿಯಾ. ಸಮಾಜವಾದದ ಚಿಂತನೆಗಳ ಪ್ರೇರೇಪಣೆಯ ಪರಿಣಾಮ ಕನ್ನಡದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಗತಿಶೀಲರಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವಾದ ಅಮೂರ್ತ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದರೂ, ಸಮಾಜವಾದದ ಗಾಢ ಪ್ರಭಾವದೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆದಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಲೋಹಿಯಾ ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾಗೋಡಿಗೆ ಬಂದು ಕಾಗೋಡು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿ ಜೈಲುವಾಸವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅವರ ಚಿಂತನೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಇವರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡುವ ಮಹತ್ತರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಮಾಡತೊಡಗಿದವು. ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗ, ನಾ ಡಿಸೋಜಾ, ಪಿ. ಲಂಕೇಶ್, ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ, ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಮುಂತಾದವರು ಲೋಹಿಯಾ ಅವರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರು. ಲೋಹಿಯಾ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಎಂದಾಕ್ಷಣ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುವುದು ಅವರ ಸಪ್ತಕ್ರಾಂತಿ. ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯ ನಾಶ, ವರ್ಣಭೇದದ ನಾಶ, ಜಾತಿ ಅಸಮಾನತೆಯ ನಾಶ, ವಿದೇಶಿ ಆಕ್ರಮಣದ ನಾಶ, ಸಮಾನತೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆ, ನಿಃಶಸ್ತ್ರೀಕರಣ, ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಎಂಬ ಸಪ್ತವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶವು ಸರ್ವರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಗತಿ ಹಾಗೂ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಹಾಗೂ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವರ ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಲೋಹಿಯಾ ಅವರ ಹಲವಾರು ಚಿಂತನೆಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಲೋಹಿಯಾ ಅವರ ಅಸಮಾನತೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಂದು ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸಂಘರ್ಷ, ಬದುಕಿನ ಅನ್ವೇಷಣೆ, ಆಧುನಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಪರಂಪರಾಗತ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಸವಾಲುಗಳು ಕತೆಯ ಜೀವಾಳವೆಂಬಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸುವುದು, ಅರ್ಥೈಸುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಲೋಹಿಯಾ ಚಿಂತನೆಗಳು ಅಮೂರ್ತವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಯು. ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಅವರು ಲೋಹಿಯಾ ಕುರಿತಾಗಿ ತಮ್ಮ ಹಲವಾರು ಸಂದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ, ಅನುವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜವಾದವನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲಾಗಿರುವ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ಡಾ. ರಾಮಮನೋಹರ ಲೋಹಿಯಾ' ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಅವರು 'ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ

ಬರೆದ ನಮ್ಮ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು (ಎಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲ) ಪಶ್ಚಿಮದ ಹೊಸ ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳುವಳಿಗಳ ಲಹರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ರಕ್ತಹೀನವೂ, ಅಲ್ಪವೂ ಆದ ನಕಲುಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕರಿಸಲು ಹೇಣಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಲೋಹಿಯಾ ಇಂಡಿಯಾಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾದವರಾಗಿದ್ದರು... ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಬದುಕನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸಲು, ಸುಂದರಗೊಳಿಸಲು ಎಂಥ ನಿಶ್ಚಿತ ಪ್ರಯತ್ನ ಮತ್ತು ತೀವ್ರತೆ ಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ನಡೆಸಿದ ಏಕೋದ್ಯಥೆ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡವರಾಗಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಬರವಣಿಗೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೇ ನಾನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳು ಅತ್ಯುಪಯುಕ್ತವಾಗಿವೆ, ಸೃಜನಶೀಲವಾದ ಬೀಜವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿವೆ' ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಲೋಹಿಯಾ ಅವರು ಎಂತಹ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕೆ.ಪಿ.ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ವಾಸ್ತವ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನೈಜತನವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರದ ಜಡ್ಡುಗಟ್ಟಿದ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿಡಂಬನೆ, ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿನ ಜಾತಿ, ವರ್ಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿಡಂಬನೆ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜವನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿರುವ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಸಮಾಜವಾದದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ. "ಲೋಹಿಯಾರವರ ತತ್ವಚಿಂತನೆ, ಕುವೆಂಪುರವರ ಕಲಾಸೃಷ್ಟಿ ಕಾರಂತರ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಬದುಕಿನ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತೆ, ಈ ಮೂರೇ ನನ್ನ ಈಚಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯ ಮೇಲೆ ಗಾಢ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿರುವವು. ಬಹುಶಃ ಮುಂಬರುವ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಚೈತನ್ಯ ಶಕ್ತಿಯಾಗಬಲ್ಲಂಥವು ಈ ಮೂರೇ. ನನ್ನ ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನು, ಗೃಹಿಸುವ ಕ್ರಮವನ್ನು, ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಧಾನವನ್ನು, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಸಮಗ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಬದಲಿಸಿದ್ದು ಲೋಹಿಯಾ ಅವರ ತತ್ವ ಚಿಂತನೆ... ನಮ್ಮ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿರುವ ಗುಲಾಮಶಾಹಿ ಮತ್ತು ಜಾತೀಯತೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನಷ್ಟೇ ಇದು ಶ್ರುತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಲೋಹಿಯಾರವರ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸಿದ ಚೇತನ ಭಾರತದ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಸ್ಪಂದಿಸಲಾರದು. ಅಂತೆಯೇ ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಕೂಡ" ಎಂದು ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರು ಅಬಚೂರಿನ ಪೋಸ್ಟಾಫೀಸು ಕಥಾ ಸಂಕಲನದ ಮುನ್ನುಡಿ ಹೊಸದಿಗಂತದಡೆಗೆಯಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಲೋಹಿಯಾ ಪ್ರಭಾವದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಸಮಾನತೆಯು ಲೋಹಿಯಾ ಅವರ ಪ್ರಮುಖ ಚಿಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. 'ಅಸಮಾನತೆಯೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಅಂತರ್ಗತಗೊಂಡಿದೆಯೆಂದರೆ ಅದು ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಅಡಿಪಾಯವೇ ಆಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಅನೇಕರಿಗೆ ಅದರ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಗಮನ ಸೆಳೆದರೆ ಅವರು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಲು ಸಿದ್ಧರಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರವೂ ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕೆಂಬ ಮನುಷ್ಯನ ಅಭಿಷ್ಟೆಯು ಎಷ್ಟು ಬಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ

ಎಂದರೆ ಅವರು ಸಮಾಜದ ಯಾವ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಲಿ, ಯಾವ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸೇರಲಿ, ಅವರ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಯಾವುದೇ ಇರಲಿ ಅದು ಯಾರನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ..... ಮನುಷ್ಯ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ವಿರಾಟ್ ಸ್ವರೂಪದ ಅಸಮಾನತೆಯ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಎರಡು ಸಂಗತಿಗಳೆಂದರೆ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಿ ಅಸಮಾನತೆಗಳು. ಅಸಮಾನತೆಯ ವಿರುದ್ಧ ದೀರ್ಘ ಕಾಲ, ಅಂದರೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ದಮನಕಾರಿ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯವಾದಿ ಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಭಲ ವರ್ಗವು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವ ಹತ್ಯಾರಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ಬಗ್ಗೆ ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರಿಗೆ ಸದಾ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.' ಎಂದು ಲೋಹಿಯಾ ಅವರು 'ದ್ರೌಪದಿ ಯಾ ಸಾವಿತ್ರಿ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹೆಣ್ಣು ಸುಂದರವಾಗಿರಬೇಕು, ಬುದ್ಧಿವಂತಳಾಗಿರಬೇಕು, ಚುರುಕಾಗಿರಬೇಕು, ತೀಕ್ಷ್ಣ ಮತಿ ಯಾಗಿರಬೇಕು, ತನ್ನವಳಾಗಿರಬೇಕು, ತನ್ನ ಅಧೀನದಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕು ಎಂದೇ ಗಂಡಸು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಎರಡೂ ಭಾವನೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧವಾದವುಗಳೇ, ಯಾರನ್ನು ನೀವು ನಿಮ್ಮವಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೀರಿ? ಯಾರನ್ನು ನೀವು ನಿಮ್ಮ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೀರಿ?... ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಪರಾವಲಂಬಿಗಳನ್ನಾಗಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿಸುತ್ತೇನೆಂಬ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೀವು ಅವರನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿ. ಆಗ ಅವರು ತಂತಾನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಘಟನೆಗಳೂ ದುರ್ಘಟನೆಗಳಾಗುತ್ತವೆಯಲ್ಲ, ಅವನ್ನು ಎದುರಿಸಿ... ಗಂಡಿನ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳಿಂದ ಹೊರತಾದ ಸಹಜ ಜೀವನ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಸಿಗುವುದೇ ಭಾರತೀಯ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ವಿರಳ ಎನ್ನುವ ಲೋಹಿಯಾ ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶ ಅಥವಾ ಸಂದರ್ಭದಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಜೀವಿಸುವಂತಾಗುವುದೇ ನಿಜವಾದ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡಸರ ಜೊತೆಗಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧದ ಮೂಲಕವೇ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸುವ ನಿಲುವನ್ನು ಲೋಹಿಯಾ ಅವರು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯದಿಂದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಮುಕ್ತವಾಗಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಲೋಹಿಯಾ. ಯು. ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಅವರ 'ಕವಿಯ ಪೂರ್ಣಿಮೆ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಅನಂದ ಕ್ಷಯರೋಗದಿಂದ ತನ್ನ ಸಾವು ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿರುವ ಸತ್ಯವನ್ನು ಅರಿತು ಸ್ನೇಹಿತ ವಿಶ್ವನನ್ನು ಕರೆದು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ತನ್ನ ಮರಣಾನಂತರ ಅವಳಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಮೀರಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೊಸಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಉದಾತ್ತತೆಯನ್ನು ಅನಂದನ ಪಾತ್ರ ತೋರುತ್ತದೆ. ".....ಸುಶೀ ನನ್ನ ಸಾವನ್ನು ಕೇಳಿ ದುಃಖಿಸುವುದು ಬೇಡ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆಯಲಿ. ನಾನು ಬರೆದ ಕಾಗದವನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿ ಮಾಡಲಿ. ಅವಳಿಗೆ ತಕ್ಕವನಾದವನನ್ನು ನೋಡಿ ಮದುವೆಯಾಗಲಿ. ಇದೇ ನನ್ನ ಕೊನೆಯ ಆಸೆ. ಖಂಡಿತಾ ತಿಳಿಸುವುದು ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ... ನೆರವೇರಿಸು..." ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ

ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಹೊರಗೆ ಆಲೋಚಿಸಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಸುಶೀಗೆ ಹೊಸ ಬದುಕಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಈ ಅಂಶವು ಲೋಹಿಯಾ ಅವರು ಹೇಳುವ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಸಮಾನತೆಗೆ ಉತ್ತಮ ನಿರ್ದೇಶನವಾಗಿದೆ. ಪುರುಷನಿಗೆ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ಮರಣದ ಅನಂತರ ಮರುವಿವಾಹವು ಒಂದು ಒಪ್ಪಿತ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಅಂಶವಾಗಿರುವಂತೆ, ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಮರಣಾನಂತರ ಗಂಡಿನಂತೆಯೇ ಬದುಕನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮುಕ್ತ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಬೇಕೆಂದು ಲೋಹಿಯಾ ಹೇಳುವ ಆಶಯಾತ್ಮಕ ಅಂಶವನ್ನು ಅನಂದನ ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ಕಾಣಿಸಿರುವಂತೆ ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ 'ಅಬಚೂರಿನ ಪೋಸ್ಟಾಫೀಸು' ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವಂತಹ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ತ್ರೀಪಾತ್ರಗಳೆಂದರೆ 'ಮಾಚಮ್ಮ' ಹಾಗೂ 'ಕಾವೇರಿ'. ಬೋಬಣ್ಣನ ಅತ್ತೆಯು ಸುಮ್ಮನೆ ಅಲೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಬೋಬಣ್ಣನನ್ನು ಕರೆತಂದು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿಜಾನ್ ಸಾಬರ ಬಳಿ ಕೆಲಸ ಕೊಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಬೋಬಣ್ಣ ಅಬಚೂರಿನ ಪೋಸ್ಟಾಫೀಸಿನ ಹಂಗಾಮಿ ಪೋಸ್ಟ್‌ಮಾಸ್ಟರ್ ಆಗಿ ಅನಂತರ ತಪ್ಪುದಾರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕಡೆಗೆ ಮನೆಯನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಬೋಬಣ್ಣನ ವರ್ತನೆಯಿಂದ ಮನನೊಂದ ಮಾಚಮ್ಮ "ಕಾವೇರಿ ನಿನಗೆ ಬಾಳ ದಿನದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆ, ಬೋಬಣ್ಣ ಹಾಗೇಕೆ ಈಚೆಗೆ ಚೆಲ್ಲುಚೆಲ್ಲಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಮಕ್ಕಳ ಎದುರು, ದೇವರ ಎದುರು ಎಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ತರ ಮಾಡೋದೆ. ನಿನಗೆ ನಾನೇನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನೀನು ಕಷ್ಟಸುಖ ನೋಡಿದವಳು. ಅವರು ತೀರಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ನಾನು ಏನೇನು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಾಕಿದೆ ನೀನೆ ನೋಡಿದ್ದೀಯೆ. ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ನೀನು ಮುಂದೆ ತರಬೇಕು ಎಂದಳು." ಬೋಬಣ್ಣನು ತಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಹೆದರಿ ಊರುಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋದ ಗಂಡನ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಸರಗೊಂಡ ಕಾವೇರಿ ಹೆದರದೆ ತನ್ನ ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಬರ ಬಳಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಗಂಡನ ಪರಿಭಾಯಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾವೇರಿ ತನ್ನ ತಾಯಿ ಮಾಚಮ್ಮ ಹಾಗೂ ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನನ್ನು ಸಾಕಿ ಮದುವೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿದ ತಾಯಿಯನ್ನೇ ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಪರಿಭಾವಿಸಿ ಹೆದರದೆ ತಾನೂ ದುಡಿಯಲು ಹೋಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕುವ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಕಾವೇರಿ ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರು ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳು ಗಂಡಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಭಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಬಾರದು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡಿನ ಆಸೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ತನ್ನದೇ ಆದ ಹೊಸ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ ಅಬಚೂರಿನ ಪೋಸ್ಟಾಫೀಸು ಕತೆಯ ಕಾವೇರಿ ಹಾಗೂ ಮಾಚಮ್ಮನ ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಅವರ 'ಮೌನಿ' ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಗೌರಮ್ಮ ಪಾತ್ರದೊಂದಿಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕುಪ್ಪಣ್ಣಭಟ್ಟ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯು ಲೋಹಿಯಾ ಅವರು ಹೇಳುವ

ಗಂಡನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಲೇ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸುವ ಹಾಗೂ ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯದ ವಿಚಾರಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಕುಪ್ಪಣ್ಣಭಟ್ಟರು ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಮಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರದೆ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ಕೊಡುವುದು, ತನ್ನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಂಡತಿ ನರಳುತ್ತಾ ಬಾಳಬೇಕೆಂಬ ಹಠ, ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಲು ಆಗದೆ ಅಸಹಾಯಕನಾದರೂ ತನ್ನ ಹಠವೇ ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ಬದುಕುವುದು. ಕುಪ್ಪಣ್ಣ ಭಟ್ಟರ ಭಾವಮೈದುನ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ತನ್ನ ಅಕ್ಕ ಹಾಗೂ ಅವಳ ಮಗಳು ಭಾವನ ಹಠದಿಂದ ಬದುಕನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ಸದಾ ಭಾವನನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಲೇ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅಕ್ಕನನ್ನು ಕೆಲಕಾಲ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಬಾಣಂತನದ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ನೆಪಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಕ್ಕನ ಮಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಗಂಡು ನೋಡಿ ಮದುವೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ಮಡುತ್ತಾನೆ. ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಗಂಡನ ಪರಿಭಾವದಲ್ಲೇ ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಲೋಹಿಯಾ ಅವರು ಖಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯನ ಪಾತ್ರ ಲೋಹಿಯಾ ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ಪಾತ್ರವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಕಡೆಗೆ ಇವರ ಅಸಹಾಯಕತೆ ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ ಹೆಂಡತಿ ಮಗಳನ್ನು ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಸ್ಪಷ್ಟ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡದೆ ಅವರವರ ಇಷ್ಟ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಕುಪ್ಪಣ್ಣಭಟ್ಟರು ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ತೋರಿರುವುದು ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಚಿಂತಿಸಿದ ನಿಷ್ಠೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ನೈತಿಕತೆ ಎಂಬಂತೆ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಪುರುಷರಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯ ನೈತಿಕತೆಯ ಬಿಗಿತ ಇಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಲೋಹಿಯಾ ಖಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೆಣ್ಣು ಒಬ್ಬಂಟಿಗಳಾಗಿ ಬದುಕುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಲೋಹಿಯಾ ಅವರು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಚಿಂತನೆಯು ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ 'ಕಿರುಗೂರಿನ ಗಯ್ಯಾಳಿಗಳು' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ನಾಗಮ್ಮನ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ನಾಗಮ್ಮ ಒಂದು ದಿನವೂ ತಿರುಗಿ ಮಾತಾಡಿದವಳಲ್ಲ ಹಾಗೆಯೇ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನೋಡದವಳು ಕೊಟೀಕ್ಟಲ್ ನಂಬೂದರಿ ಪಂಡಿತನೊಂದಿಗೆ ಓಡಿಹೋಗಿದ್ದಾಳೆಂದು ಅವಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಅವಮಾನವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಊರಿನ ಗಂಡಸರು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಂಡಿತನಿಂದ ಮೋಸ ಹೋದ ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಊರಿನವರು ಪಂಚಾಯತಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ತೋರುವ ಪ್ರಸಂಗ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆಗ ನಾಗಮ್ಮನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ದಾನಮ್ಮ ಸಿಡಿದೆಳುತ್ತಾಳೆ. ಊರಿನ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮುದಾಯ ದಾನಮ್ಮನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರ ವಿರುದ್ಧ ದಂಗೆ ಎಳುತ್ತಾರೆ. ನಾಗಮ್ಮನ ತೇಜೋವಧೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ನಾಗಮ್ಮನಿಗೆ ಪುರುಷರ ದೌರ್ಜನ್ಯದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಕೊಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಕಥೆಯ ಈ ಹಂತವು ಲೋಹಿಯಾ ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಸಹಜವಾದ ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ವಭಾವದವಳಾದ ನಾಗಮ್ಮ ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಬದಿಗೆ ತಳ್ಳಿ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜವನ್ನು

ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಪುರುಷನನ್ನು ದೈವೀನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದು. ಲೋಹಿಯಾ ನಾಗಮ್ಮನಂತಹ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಸದಾ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾಗಮ್ಮನಂತಹ ಹೆಣ್ಣು ಸದಾ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾಳೆ ಎನ್ನುವ ಲೋಹಿಯಾ ಅವರ ಚಿಂತನೆಗೆ ಪೂರಕವೆಂಬಂತೆ ನಾಗಮ್ಮನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತಿಯ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರು ತಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಹಿಯಾ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಗಂಡಿನೊಂದಿಗೆ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜವು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ದೈಹಿಕ ಬಲ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜ್ಞಾನ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಬಲದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಸಮಾನತೆಯ ಸಂದರ್ಭದಿಂದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ನೋಡುವ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಹಲವಾರು ಲೋಹಿಯಾ ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಭಾರತದ ಬಹುಪಾಲು ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸ್ಪಂದಿಸಿರುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಫಲಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಡಾ. ಲೋಹಿಯಾ : ಓಂಪ್ರಕಾಶ್ ದೀಪಕ್, ಅನು-ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ, ಹೇಮಾ: ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ೧೯೭೮.
೨. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಲೋಹಿಯಾ : ಡಾ. ರಾಜಾರಾಮ್ ತೋಳ್ಗಾಡಿ, ಅಹರ್ನಿಶಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ೨೦೧೧.
೩. ಲೋಹಿಯಾ: ವರ್ತಮಾನದ ಮುಖಾಮುಖಿ : ಡಾ. ಎ. ಎಸ್. ಪ್ರಭಾಕರ, ಡಾ. ಶ್ರೀಪಾದ ಶೆಟ್ಟಿ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಹಂಪಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಯಶಸ್ವಿ ಪ್ರಿಂಟ್‌ಆಡ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೨.
೪. ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಸಮಸ್ತ ಕಥೆಗಳು : ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ ಹೆಗ್ಗೋಡು, ೨೦೧೫.
೫. ಅಬಚೂರಿನ ಪೋಸ್ಟಾಫೀಸು : ಕೆ.ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ, ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ೨೦೦೮.
೬. ಕಿರುಗೂರಿನ ಗಯ್ಯಾಳಿಗಳು : ಕೆ.ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ, ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ೨೦೦೪.

೨೬. ಕುವೆಂಪುರವರ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ

❖
ರಶ್ಮಿ ಬಿ.ಕೆ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ : ನಾಡ ಕವಿ ಕುವೆಂಪುರವರು ಕನ್ನಡ ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕದ ಹರಿಕಾರ. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಈ ದೇಶ ಒಳಪಟ್ಟಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧದ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಬರವಣಿಗೆ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಹಾಗೇ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳನ್ನು ತೊಲಗಿಸಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿತ್ತು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ನೈತಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ ಕುವೆಂಪು ರವರು ಎಂದಿಗೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಕೈಜೋಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದವರು. ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಅಗುತ್ತಿದ್ದ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ರೂಪಾಂತರಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅವರ ಕೃತಿಗಳು ಸಮಗ್ರವಾಗಿಯೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಇವರು ರಚಿಸಿದ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕ, ವಿಮರ್ಶೆ, ಕಾವ್ಯಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ನಡವಳಿಕೆ ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಜೊತೆಗೆ ತಳ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಆಗಿರುವ ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ವಾಗ್ವಾದವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹೊರಟವನ್ನು ಆರಂಭಿಸುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಪದಗಳು: ಮೌಢ್ಯವೈಚಾರಿಕತೆ, ಶೂದ್ರ, ಬಿಲ್ವಿದ್ಯೆ, ಮನುಜ ಮತ, ವಿಶ್ವ ಪಥ, ಸರ್ವೋದಯ, ಪೂರ್ಣ ದೃಷ್ಟಿ, ಸಮನ್ವಯ.

ಪೀಠಿಕೆ: ವಿಶ್ವಮಾನವ ಸಂದೇಶ, ಸರ್ವರಿಗೂ ಸಮಬಾಳು ಸರ್ವರಿಗೂ ಸಮಪಾಲು, ಜಾತಿ ವರ್ಣರಹಿತ ಸಮಾಜ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆ, ವೈಚಾರಿಕತೆ, ಗಾಢವಾದ ನಿಸರ್ಗ ಪ್ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿರುವ ಕುವೆಂಪುರವರ ನಾಟಕಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಯಜಮಾನ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಅಕ್ಷರದ ಬಂಡಾಯವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗು ಮಾಡಿದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಹಾಗೂ ಚಿಕ್ಕಿತ್ತ ಕೃಷ್ಣಿಯಿಂದ ಕಂಡಿದೆ. ಅಸಮಾನತೆ, ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯ ಮತ್ತು

ರಶ್ಮಿ ಬಿ.ಕೆ : ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಶೇಷಾದ್ರಿಪುರಂ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜು, ಮೈಸೂರು

ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿ ಸಮಾನತೆ, ಮಾನವೀಯತೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಮಾನವ ತತ್ವದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತವೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಾನ: ಕುವೆಂಪು ರವರು ರಚಿಸಿದ ನಾಟಕಗಳಾದ ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ವಿ, ಬೆರಳ್ ಗೆ ಕೊರಳ್ ಹಾಗೂ ಜಲಗಾರ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧನೆಯ ವಿಧಾನವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ವ್ಯಾಪ್ತಿ: ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಹಲವು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವರ ಪ್ರಮುಖ ನಾಟಕಗಳಾದ ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ವಿ, ಬೆರಳ್ ಗೆ ಕೊರಳ್ ಮತ್ತು ಜಲಗಾರ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಉದ್ದೇಶ: ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುವೆಂಪು ರವರ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿ ಆ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸ್ತುತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ವಿಷಯದ ಚರ್ಚೆ: ಕುವೆಂಪುರವರ ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ವಿ ನಾಟಕವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಶಂಬೂಕ ಮಹರ್ಷಿಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಆತನ ತಪಸ್ಸಿನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಉನ್ನತ ವರ್ಗವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ, ಅಕ್ಷರ ವಂಚಿತ ಜನ ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಕುವೆಂಪುರವರು ಸಮಾಜದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುವಂತೆ ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕುವೆಂಪುರವರ ಮತ್ತೊಂದು ನಾಟಕವಾದ ಬೆರಳ್ ಗೆ ಕೊರಳ್ ಕೃತಿಯು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ವೈದಿಕ ವಿರೋಧಿ ನಿಲುವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆಳುವ ವರ್ಗಗಳು ತಮ್ಮ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಅಧಿಕಾರದ ದರ್ಪ ಮತ್ತು ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳಿಂದ ತಳವರ್ಗದವರ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಅವರನ್ನು ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪುರವರು ಶೋಷಿತರ ಗಟ್ಟಿ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ನಿಂತು, ತಳ ವರ್ಗದ ಜನತೆಗೆ ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕುವೆಂಪು ರಚಿಸಿದ ಮತ್ತೊಂದು ನಾಟಕವಾದ ಜಲಗಾರ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದ್ದು, ಸಮಾಜದ ಜಾತೀಯತೆಯ ಕ್ರೂರತೆಯ ಮುಖವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿ ಕಾಯಕ ಯಾವುದಾದ ರೇನು ಎಲ್ಲರನ್ನು ಒಂದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವಂತಾಗಬೇಕು. ಮೇಲು ಕೀಳು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಬದುಕನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕುವೆಂಪು ರವರ ನಾಟಕಗಳು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಪ್ರತಿರೋಧವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದನ್ನಷ್ಟೇ ಮಾಡದೆ ಪರ್ಯಾಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವ ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಕುವೆಂಪು ರವರ ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ವಿ ನಾಟಕ : ರಾಮಾಯಣ ಆಧಾರಿತ ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ವಿ ನಾಟಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ನಾಟಕದ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಶಂಬೂಕನ ವಧೆಯ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಗುಣಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಇರಬಾರದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕೆಂಬ ತತ್ವದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ರೂಪಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ವರ್ಣ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾ ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ಸು ಆಚರಿಸುವುದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಸಂಕುಚಿತ ಮನೋಭಾವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ಮಾನವೀಯತೆ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಮೌಢ್ಯತೆ, ಜ್ಞಾನದ ಅಂಧಕಾರ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆ, ವರ್ಗ, ವರ್ಣ, ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಪುರೋಹಿತ ಶಾಹಿ ವರ್ಗದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ತರುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗರ್ವಿಷ್ಣನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬ ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ವಿಗೆ ಮಣಿಯುವುದೇ ಈ ನಾಟಕದ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರನು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದೇ ಮಹಾ ಅಪರಾಧದಂತೆ ಶಂಬೂಕನನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮಗ ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿರುವುದು ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಶ್ರೀರಾಮ ಶಂಬೂಕನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಕುವೆಂಪು ರವರು ಶಂಬೂಕನ ಕಥೆಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ವಿ ನಾಟಕವನ್ನು ರಚಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಅಂಧವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ, ಶಂಬೂಕನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ ರಾಮ ತನ್ನ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಂಡು ಮಾನವೀಯತೆ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯದ ಪರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಆದರ್ಶ ನಾಯಕನಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕುವೆಂಪು ಶಂಬೂಕನ ತಪಸ್ವಿಗೆ ಮನ್ನಣೆ ನೀಡಿ ತಳ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜವನ್ನು ವೈದಿಕ ಧರ್ಮಗಳು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ರವರ ಶಂಬೂಕನ ಪಾತ್ರ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಬಿರುಗಾಳಿಯನ್ನೇ ಎಬ್ಬಿಸಿತ್ತು. ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲಿರುವವನು ತನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನ ಮೂಲಕ ಏನನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾನೆಯೋ ಅದನ್ನು ಶೂದ್ರನು ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಈ ನಾಟಕದ ಧೋರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರನೊಬ್ಬ ತನ್ನ ವರ್ಗವನ್ನು ಮೀರಿಸಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ವರ್ಣಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಪುರೋಹಿತಶಾಯಿ ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ. 'ಸಾಲದೇನಾ ಶೂದ್ರನ ತಪಕೆ ಮುನಿದ ಧರ್ಮಶಾಪಂ'^೧ ಆ ಧರ್ಮದೇವತೆಯೇ ಈ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಕಂಡು ಕೋಪದಿಂದ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಬಲಿ ಪಡೆದಳು ಎಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬ ರಾಮನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಗನ ಸಾವಿಗೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಶೂದ್ರರಾದವರು ಯಾವುದೇ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲ, ಶೂದ್ರರ ತಪಸ್ಸು ಒಂದು ಅಧರ್ಮ. ರಾಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು, ವೇದಾಧ್ಯಯನ, ದರ್ಶನ ಎಲ್ಲವೂ ತನ್ನ

ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಮೀಸಲು ಎನ್ನುವುದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವಾದವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಶಂಬೂಕನ ಬಗ್ಗೆ ಅವಿದ್ವರಾಮ 'ವರ್ಣಗವಾಂಧಂಗೆ, ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಮೂರ್ಖಂಗೆಂತೊ ಬುದ್ಧಿಗಲಿಪೆನ್?'^೨ ಎಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನವೊಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಸೋಲುತ್ತಾನೆ. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ನಾಯಿ ಹಾಲಿಗೆ ಈ ಶೂದ್ರನ ತಪಸ್ಸು ಸಮ ಒಂದು ಹೀಯಾಳಿಸಿದಾಗ, ರಾಮ ಕೋಪವನ್ನು ತೋರದೆ ವ್ಯಂಗ್ಯದಿಂದ ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು ನೀ ಕಲಿತ ವಿದ್ಯೆ ಆಚಾರ್ಯ ಎಂದು ಹಿಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾಜವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುತ್ತಾನೆ. ಕೊನೆಗೆ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಮತ್ತು ಇಡೀ ಪುರೋಹಿತ ಶಾಹಿ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಶಂಬೂಕನಿಗೆ ಬಾಣ ಹೊಡಿ ಕೊಲ್ಲುವ ನೆಪದಿಂದ 'ಅರಸಿ ಕೊಲ್ ಅರಗುಲಿಯನ್'^೩ ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದಾಗ ಆ ಬಾಣ ಶಂಬೂಕನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದಾಗ ಅಧರ್ಮಿಯಾರು ಎಂಬುದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಅರಿವಾಗಿ ರಾಮನಿಂದ ಜೀವ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು

'ಬುದ್ಧಿಗಲಿಸಿದಯ್ ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧಂಗೆ,

ಶಾಸ್ತ್ರಸಂಮೂಢಂಗೆ, ಜಾತಿಗವಾಂಧಂಗೆ.

ಆವಾ ಜಾತಿಯ ತರುವೋ? ಇಂಧನಕೆ ಹೊರತುಂಟೆ?

ಬೆಂಕಿಗೇಂ ಭೇದಮೆ? ದಳ್ಳುರಿಗೆ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವೆ?

ಆರಾದರೇನ್? ಆರಾಧ್ಯರ್ ತಪೋಧನರ್!

ನಮಸ್ಕಾರಮೆ ಪುಣ್ಯಂ; ತಿರಸ್ಕಾರಮೆ ಪಾಪಂ!^೪

ಎಂದು ತನ್ನ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಶಂಬೂಕನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮೂಲಕ ರಾಮ ಮಗುವಿನ ಸಾವಿಗೆ ಜಾತಿ ಕಾರಣವಲ್ಲ ಎಂಬುವುದನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮಾತೇ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ಶಂಬೂಕನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ, ಜಾತಿ, ಮತಾಂಧತೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೋಧರ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಅವಿಚಾರಿಯಾಗದೆ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಾನರು, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಜ್ಞಾನ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ಹಕ್ಕಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾಬೀತು ಪಡಿಸಿದರು. ಈ ರೀತಿ ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಜಾತೀಯತೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಶೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿದರು.

ಕುವೆಂಪುರವರ ಬೆರಳ್ ಗೆ ಕೊರಳ್ ನಾಟಕ : ಬೆರಳ್ಗೆ ಕೊರಳ್ ಕಥಾ ವಸ್ತು ಮಹಾಭಾರತದ್ದು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಏಕಲವ್ಯನ ಕಥೆಯನ್ನು ಕುವೆಂಪು ರವರು ಭಿನ್ನಕೋನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣದೊಂದು ಘಟನೆಯನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಜೀವನದ ಅನೇಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಸಂದೇಶವನ್ನು ನೀಡಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಮಾತನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ದೋಷಾಚಾರ್ಯರು ಏಕಲವ್ಯನ ಬಲೆಗೈ ಹೆಬ್ಬೆರಳನ್ನು ಗುರುಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಕೇಳಿ ಆತನಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಆದರೆ ಕುವೆಂಪು ರವರು ರಚಿಸಿರುವ ಬೆರಳು ಗೆ ಕೋರಳ್ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದೋಣರ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷತೆ ತಂದು ಕಲಿಯುವ ಆಸಕ್ತಿ ಇದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವರ್ಗದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾದರೂ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಬಹುದು ಎಂಬ ಸಮಾನತೆಯ ತತ್ವವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಏಕಲವ್ಯನಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಏಕಲವ್ಯ ಶೂದ್ರನೆಂದೂ ತಿಳಿದರೂ ದೋಣಾಚಾರ್ಯರು ಆತನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಏಕಲವ್ಯನ ಬಿಲ್ವಿದ್ಯೆಗೆ ದೋಣರು ಅಡ್ಡಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅರಸು ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಅಡ್ಡಿಯಾಯಿತು. 'ಶೂದ್ರನಾದೊಡಮೇನ್?', ಸಮರ್ಥನ್ ವಿನಯಶಾಲಿ¹⁸ ಎಂದು ಸಮರ್ಥನೆ ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪೂರೈಸಿದ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆಗೆ ಮುಂದಾಗುತ್ತಾನೆ. ವೀರರಾವರು ನಿಮ್ಮ ಬೆನ್ನು ಹಿಂದೆ ನಿಂತರೆ, ನೀವು ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಗಳೇ ಎಂದು ವಾದ ಮಾಡಿದರು ಅರಸು ಕುಮಾರರು ದೋಣರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬೇಡನಾದವನಿಗೆ ಬಿಲ್ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಅರ್ಹತೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಆತನನ್ನು ಹೊರ ದೂಡಿದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೋಣರು ದುಃಖ ಪಡಬೇಡ, ನಿರಾಶನಾಗಬೇಡ, ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಳಾಗಿರು, ಈ ಗರುಡಿಗೆ ನನ್ನ ಸೇವೆಗೆಂದು ಬಾ, ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನಿನಗೆ ಕಲಿಯಲು ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅದೆಲ್ಲವನ್ನು ಕಲಿ, ಉಳಿದಿದ್ದನ್ನು ನನ್ನ ಮಗ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಬಳಿ ಏಕಲವ್ಯನನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಈತನು ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ, ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನಂತೆ ನಡೆಸಿಕೊ ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು. ಬಿಲ್ವಿದ್ಯೆ ಜೊತೆಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮೀಸಲಾಗಿದ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಕೂಡ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರು. ದೋಣರು ಏಕಲವ್ಯನ ಮೇಲೆ ಅಪಾರವಾದ ಶಿಷ್ಯ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾವುದೇ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದರು ಆತ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಬಯಸಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ನೀತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮಾದರಿಯಾದರು.

ನಾಟಕವು ಬೆರಳು ಗೆ ಕೋರಳ್ ಎಂಬ ತತ್ವದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಅಂದರೆ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಫಲ ಅನುಭವಿಸಲೇಬೇಕು ಎಂಬ ಧರ್ಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ದೋಣರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಒತ್ತಡದಿಂದಾಗಿ ಏಕಲವ್ಯನಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದರೂ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಏಕಲವ್ಯನ ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಕಂಡು ತಮ್ಮ ತಪ್ಪು ಅರಿವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಬೆರಳು ಗೆ ನನ್ನ ಕೋರಳ್ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ದೋಣನನ್ನು ಕಲ್ಪಿತ ಗುರುವನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತರು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅದಕ್ಕೂ ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು ಬಯಸಿ ಏಕಲವ್ಯನನ್ನು ಬಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳಿಗೆ ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ಪ್ರತಿಕಾರವೊಂದು ಕಾದಿದೆ ಎಂಬ ಕರ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ನಾಟಕ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕಲವ್ಯನ ಹೆಬ್ಬೆರಳಿನ ತ್ಯಾಗದ ಮೂಲಕ ದೋಣಾಚಾರ್ಯರ ವಿವೇಕವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯುತ ನಾಟಕವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ. ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಬಡವರು, ಹಿಂದುಳಿದವರು ಮತ್ತು

ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರು ಎದುರಿಸುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇತರರನ್ನು ಶೋಷಿಸುವುದು ಕಂಡು ಬಂದು ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ಪಾತ್ರಗಳು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ನಿಲ್ಲುವ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಬಿಂಕಕ್ಕೆ ಡೋಳ್ಳಿವುದು ವಿದ್ಯೆಯೇ? ಅವಿದ್ಯೆ?'¹⁹ ಎಂದು ಸಮಾಜವನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಜನರಲ್ಲಿ ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ನ್ಯಾಯ, ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆ ಎಂಬ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸೌಹಾರ್ದತೆ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತುವ ಪ್ರಮುಖ ನಾಟಕವಾಗಿದ್ದು, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಗಳು ದೊರಕಬೇಕೆಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಕುವೆಂಪು ರವರ ಜಲಗಾರ ನಾಟಕ: ಕುವೆಂಪು ರವರು ಪುರಾಣದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಶೂದ್ರರ ಬವಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವರ್ಗದವರ ಅಟ್ಟಹಾಸವನ್ನು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜಲಗಾರ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾಯಕದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಜಾತಿಯಿಂದಲ್ಲ, ಆತನ ಕಾಯಕ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಿಂದ ಅಳೆಯಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಊರ ತೋಟಿಯು ನೀನು; ಜಗದ ತೋಟಿಯು ನಾನು!'²⁰ ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ದುಡಿಮೆಗೆ ಮೇಲು-ಕೀಳು ಎಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ದೇವಸ್ಥಾನ ಯಾರಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದೇ ನಾಟಕದ ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರವಾಗಿದ್ದು, ದೇವರು ಗುಡಿಯೊಳಗೆ ಇಲ್ಲ. ಆತ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ, ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸದಲ್ಲಿ, ಮಾನವೀಯ ಗುಣದಲ್ಲಿ, ಸಮಾನತೆಯಲ್ಲಿ, ಸಹಾಯ, ಸಹಕಾರ ಮನೋಭಾವದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಬಿಂಬಿಸಿ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ವರ್ಗದವರು ಜನರಲ್ಲಿ ದೇವರ ಬಗ್ಗೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿರುವ ಭ್ರಮೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಉನ್ನತ ಶ್ರೇಣಿ ವರ್ಗಗಳ ಕಣ್ತೆರೆಸುತ್ತಾ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಜಲಗಾರ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಒಂದೊಂದು ಪಾತ್ರವೂ ಒಂದೊಂದು ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ, ನಮ್ಮೊಳಗಿನ ಮೌಢ್ಯವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತವೆ. ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬರುವ ತಿರುಕನ ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕಳೆದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಯುವಕರ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರೆ, ರೈತ ಮತ್ತು ಶಿವನ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜಮುಖಿ ಚಿಂತನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜಲಗಾರನ ಮೂಲಕ 'ನನಗೇಕೆ ಶಿವಗುಡಿಯ ಜಾತ್ರೆ?'²¹ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ದೇವಾಲಯದ ಪ್ರವೇಶ ನಿಷೇಧ ಮಾಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ, ಬಡವರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ, ದೀನ ದಲಿತರ ಉದ್ಧಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದವನಿಗೆ ದೇವರು ಆಸರೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಶೋಷಣೆಗೆ

ಶುತ್ತಾದವರಿಗೆ ಸಾಂತ್ವನ ನೀಡಿ ಶತಶತಮಾನಗಳ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ಶೂದ್ರ ವರ್ಗದವರ ಕೀಳರಿಮೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತಾ ಶ್ರಮಿಕ ವರ್ಗದ ಘನತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜಲಗಾರ ಕೇವಲ ಕಾಯಕ ಮಾಡುವವನಲ್ಲ. ಅವನು ಸಮಾಜವನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಜಗದ ಜಲಗಾರ. ಅವನಲ್ಲಿನ ದೈವತ್ವವನ್ನು ಶಿವನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಸ ಗುಡಿಸುವ ಜಲಗಾರ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಇಲ್ಲಿ ಶಿವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಕಸವನ್ನು ಗುಡಿಸಿ ಹೊಸದೊಂದು ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಜಲಗಾರನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಜಲಗಾರ ನಾಟಕವು ದೇವರು, ಧರ್ಮ, ಕಾಯಕ, ಜಾತಿ ಬಡವ, ಮೌಢ್ಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗುಗಳು ಮೊದಲಾದ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅವು ಮೂಡಿಸುತ್ತಾ ಜಾತ್ಯಾತೀತ, ಧರ್ಮತೀತ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಜಗದ ಜಲಗಾರನಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಡಬೇಕು, ಎಲ್ಲರನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಫಲಿತಗಳು

೧. ಕುವೆಂಪುರವರ ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ವಿ, ಬೆರಳ ಗೆ ಕೊರಳ ಹಾಗೂ ಜಲಗಾರ ನಾಟಕಗಳು ಸಮನ್ವಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.
೨. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ನಾಟಕಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ತಾರತಮ್ಯ, ವರ್ಗ ತಾರತಮ್ಯ ಹಾಗೂ ಹಿಂಸೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸಿ ವಿಶ್ವಮಾನವರಾಗಿ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ.
೩. ಶೂದ್ರ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು, ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಬೌದ್ಧಿಕತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂಬ ಪುರೋಹಿತ ಶಾಹಿತ್ಯದ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತವೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ: ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಕುವೆಂಪು ರವರು ರಚಿಸಿದ ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ವಿ, ಬೆರಳ ಗೆ ಕೊರಳ ಮತ್ತು ಜಲಗಾರ ನಾಟಕಗಳು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿಯಂತಿವೆ. ರಾಮ, ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಜಲಗಾರನ ಮೂಲಕ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಕೃತಿಗಳಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿವೆ. ಕುವೆಂಪುರವರು ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ವರ್ಗ, ವರ್ಣ ಇವುಗಳ ನಿರಾಕರಣೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿ ಯಾವೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಲಿ ಮತಾಂಧ ರಾಗಬಾರದು, ಮೌಢ್ಯತೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ವೈಚಾರಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಬಾಳು ಸಮಪಾಲು ಸಿಗಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸಿದ್ದರು. ಇವರ ವಿಚಾರ ಧಾರೆಗಳು ಮನುಜ ಮತ, ವಿಶ್ವಪಥ ಸರ್ವೋದಯ, ಸಮನ್ವಯ, ಪೂರ್ಣ ದೃಷ್ಟಿ ಎಂಬ ಪಂಚ ಮಂತ್ರಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಸಂಕುಚಿತ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ತೊರೆದು ವಿಶಾಲ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತವೆ. ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ವಿ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶಂಬೂಕನನ್ನು ಮಹಾ ತಪಸ್ವಿಯನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಿ ಜಾತಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿರುವುದು, ದ್ರೋಣರ ಮೂಲಕ ಏಕಲವ್ಯನಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಒದಗಿಸಿರುವುದು, ಜಲಗಾರನನ್ನು ಶಿವನಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಪುರೋಹಿತ

ವರ್ಗವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದಿರುವುದು ಕುವೆಂಪು ರವರ ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ರವರ ಈ ಮೂರು ನಾಟಕಗಳೂ ಕೂಡ ವರ್ತಮಾನದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗುಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಹುಡುಕುವ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಮಾನವ ತತ್ವದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ನಾಟಕಗಳು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಕೊನೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

೧. ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ವಿ ಪುಟ-೨೦೫ (ಕುವೆಂಪು ಸಮಗ್ರ ನಾಟಕ ಪುಟ)
೨. ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ವಿ ಪುಟ-೨೧೩ (ಕುವೆಂಪು ಸಮಗ್ರ ನಾಟಕ ಪುಟ)
೩. ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ವಿ ಪುಟ-೨೨೧ (ಕುವೆಂಪು ಸಮಗ್ರ ನಾಟಕ ಪುಟ)
೪. ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ವಿ ಪುಟ-೨೨೪ (ಕುವೆಂಪು ಸಮಗ್ರ ನಾಟಕ ಪುಟ)
೫. ಬೆರಳ ಗೆ ಕೊರಳ ಪುಟ-೨೪೪ (ಕುವೆಂಪು ಸಮಗ್ರ ನಾಟಕ ಪುಟ)
೬. ಬೆರಳ ಗೆ ಕೊರಳ ಪುಟ-೨೫೬ (ಕುವೆಂಪು ಸಮಗ್ರ ನಾಟಕ ಪುಟ)
೭. ಜಲಗಾರ ಪುಟ-೨೯ (ಕುವೆಂಪು ಸಮಗ್ರ ನಾಟಕ ಪುಟ)
೮. ಜಲಗಾರ-೨(ಕುವೆಂಪು ಸಮಗ್ರ ನಾಟಕ ಪುಟ)

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಶಿವಾರೆಡ್ಡಿ ಕೆ.ಸಿ : ಕುವೆಂಪು ಸಮಗ್ರ ನಾಟಕ:೨೦೧೭, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.
೨. ನರಹಳ್ಳಿ ಬಾಲಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ: ಕುವೆಂಪು ನಾಟಕಗಳ ಅಧ್ಯಯನ: ೨೦೧೬, ಅಂಕಿತ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
೩. ದೇ.ಜ.ಗೌ: ಕುವೆಂಪು ನಾಟಕ ವಿಹಾರ, ಸಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.
೪. ದೇ.ಜ.ಗೌ: ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಲೋಕನ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮೈಸೂರು

೨೨. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ

ಡಾ. ಕೆ. ಎಂ. ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯ

ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಪರಿಸರಕ್ಕೂ ಬಿಡಿಸಲಾಗದ ನಂಟಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ವಿಶೇಷವಾದ ನಂಟು ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಆದಿ ಕವಿ ಪಂಪನಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಬಗೆಯ ನಂಟು ಮೊದಲಬಾರಿಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಪಂಪ ತಾನು ವಾಸವಿದ್ದ ಬನವಾಸಿ ಪರಿಸರವನ್ನು ಇನ್ನಿಲ್ಲದಂತೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಸಾಕಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಸ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾದ ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್ ಸ್ವಾಮಿಯವರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಅವರ ಫಲಶ್ರುತಿ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಪಂಪನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಬನವಾಸಿ ಪರಿಸರ ಹೇಗಿತ್ತು ಎಂಬ ಚಿತ್ರಣ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಬನವಾಸಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗಿಡ-ಮರಗಳು, ಪಕ್ಷಿಗಳು ಗಿಡಮರಗಳು ಹೂವು-ಹಣ್ಣು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲ ಮೊದಲಾದವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಊಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಪಂಪನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವ ಈ ಪರಿಸರ ಪ್ರೇಮ ಮುಂದೆ ಅನೇಕ ಕವಿಗಳ ಮೇಲೆ ದಟ್ಟ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ. ಅಭಿನವ ಪಂಪ, ಕೆಂಪುನಾರಾಯಣ, ಕುವೆಂಪು ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲ ಪಂಪನ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರದ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಆಯಾ ಕವಿಗಳು ವಾಸವಿದ್ದ ಪರಿಸರದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಚಿತ್ರಣ ನಮಗೆ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರಂತೂ ತಮ್ಮ ಎರಡು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡಿನ ಪರಿಸರವನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ಅವರ ಮಗ ತೇಜಸ್ವಿ ಸಾಹಿತಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಸ್ವತಃ ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನಿಯೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಗಿಡಮರಗಳ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿವರಣೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರು ಮಲೆನಾಡಿನ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕೊಡುವ ವಿಧಾನ ಕುವೆಂಪು ಅವರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದುದು ಅವರ ಪರಿಸರದ ಕಥೆಗಳು ಸರಣಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು.

ಡಾ. ಕೆ. ಎಂ. ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯ : ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಆಚಾರ್ಯ ಪಾಠಶಾಲಾ ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕಾಲೇಜು, ನರಸಿಂಹರಾಜ ಕಾಲೋನಿ, ಬೆಂಗಳೂರು-೦೪. ಮೊ: ೯೯೮೦೨೮೫೫೩೬೫

ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕರ್ವಾಲೊ, ಜುಗಾರಿಕಾಸ್ ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾಗಿವೆ. ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಬರವಣಿಗೆ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಮಲೆನಾಡಿನ ಚಿತ್ರಣದ ೪೦ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅದೇ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟ ಚಿತ್ರಣ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

ನಿರ್ಸಗವನ್ನೇ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಮತ್ತು ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರುಗಳು ಪ್ರಮುಖರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಅನನ್ಯವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇವರ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡಿನ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಯ ದಟ್ಟ ಕಾನನವು ಪ್ರಮುಖವಾದ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿರುವಂತಹದ್ದು ನಿರ್ಸಗ ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಇಬ್ಬರು ಲೇಖಕರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕಿಬಾಳಿದವರು ಒಂದೇ ಕಾಡಿನ ನಿರ್ಸಗವನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವುದು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಇತರ ಲೇಖಕರುಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ತೇಜಸ್ವಿಯ ಮನೋಭೂಮಿಕೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಾದರೆ ಕುವೆಂಪುವಿನ ಕಲಾ ಪ್ರೌಢಿಮೆ ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯಾಗಿ ಒದಗಿಬರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿನ ನಿರ್ಸಗ ಸೌಂದರ್ಯ ಆಸ್ವಾದಿಸಲು ಅವರ ವಿಭಿನ್ನ ಮನೋಧೋರಣೆ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ತಂತ್ರ, ವಸ್ತು, ಭಾಷಾ ಶೈಲಿ, ಪ್ರಕೃತಿ ಬಗೆಗಿನ ಕಾಳಜಿ ಮುಂತಾದ ನೆಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಅವರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ದೇವರು ಎಂದು ಹಾರೈಸುವ ಕುವೆಂಪು ಒಂದು ಕಡೆಯಾದರೆ ಅದೇ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ತೇಜಸ್ವಿಯು ವಾಸ್ತವತೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿ ಕೋನ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕುವೆಂಪುರವರು ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಬ್ಬ ಮಹತ್ವದ ಕವಿಯಾಗಿ, ಕಥೆಗಾರನಾಗಿ, ನಾಟಕಕಾರನಾಗಿ, ವಿಮರ್ಶಕರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯ, ಕಥೆ, ನಾಟಕ ಕಾದಂಬರಿ ಮುಂತಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಜೊತೆ ಯಾನಮಾಡುತ್ತ ಅದರ ಬಗೆಗಿನ ಅದಮ್ಯ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಹೊಸ ಲೋಕವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ತೇಜಸ್ವಿ ಅದೇ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಾ ಮಾನವನ ಬದುಕಿನ ಒಂದು ಅಂಗವಾದ ನಿರ್ಸಗದ ಜೊತೆ ಸಾಗುವ ಅವರ ಪಯಣದ ನಿಗೂಢ ರಹಸ್ಯಮಯ ಭೂಗತ ಜಗತ್ತನ್ನು ಅದರಿಂದಾಗುವ ಅನಾಹುತಗಳನ್ನು ವಾಸ್ತವದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ತೆರೆದಿಟ್ಟ ರೀತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಕುವೆಂಪು ಹಾಗೂ ತೇಜಸ್ವಿ ರವರ ವಿಭಿನ್ನ ಮನೋಧೋರಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಓದುಗನನ್ನು ತನ್ನೆಡೆ ಸೆಳೆದು ಅವರ ಮನೋಲೋಕವೆಲ್ಲಾ ಆವರಿಸಿ ತನ್ನ ಅಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ತಾದ್ಯಾತ್ಮವನ್ನು ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಸುವ ಪರಿಯು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯತ್ತ ಸಾಗಿದ ಕುವೆಂಪು ಒಂದು ಕಡೆಯಾದರೆ, ನಿರ್ಸಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕಾಳದಂಥ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ

ವಿಸ್ಮಯ ಹಾಗೂ ಬದುಕಿನ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತೆರೆದಿಡುವ ತೇಜಸ್ವಿಯ ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ಬಗೆಗಿನ ಕಂಪು, ತಂಪು, ಅನುಭವ ಸೌಂದರ್ಯ ತನ್ನ ವಿರಾಟ ರೂಪವನ್ನು ತೋರುವುದು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳ ಓದಿನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ, ಎನ್ನುವಂತೆ ಕುವೆಂಪು ಹಾಗೂ ತೇಜಸ್ವಿಯವರು ಭಿನ್ನ ನಿಲುವಿನ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಸಂಧಾನ ಗೆಯ್ಯುವ ರೀತಿ ಓದುಗನನ್ನು ಕುತೂಹಲಭರಿತನನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಕುವೆಂಪು ಹಾಗೂ ತೇಜಸ್ವಿಯವರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಯ ಹರವು ವಿಸ್ತಾರವಾದಂತೆ ಮಲೆನಾಡಿನ ಸೌಂದರ್ಯ ವಾಸ್ತವಿಕ ಬದುಕು, ಚಿತ್ರಣ, ಆದರ್ಶಜೀವನದ ಕಲ್ಪನೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮಾನವನ ಬದುಕಿನ ಅಂಗವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ, ನಿಸರ್ಗದ ಕಾಳಜಿ, ಪ್ರಕೃತಿ ವಿನಾಶವು ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕುವೆಂಪು ಹಾಗೂ ತೇಜಸ್ವಿಯು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಲವು ರೀತಿಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವ ಲೇಖಕರು ಅದರಂತೆ ಈ ಲೇಖಕರುಗಳು ಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಗುವಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ನಿಸರ್ಗದೊಂದಿಗೆ ಸಂಧಾನ ಮಾಡುವ ಪರಿಯು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕುವೆಂಪು, ಕಾವ್ಯ, ಕವನ, ನಾಟಕ, ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರೆ ತೇಜಸ್ವಿಯವರು ಕಾದಂಬರಿ ಕಥೆಗಳು ಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನಿಲುವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ಕಾಡಿನ ಕೊಳಲಿದು ಕಾಡ ಕವಿಯು ನಾ ನಾಡಿನ ಜನರೊಲಿದಾಲಿಪುದು” ಎನ್ನುವಂತೆ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಿಂದಿನ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟಿದಾರೆ ಕಾಡಿನ ಕವಿಗೆ ನಿಸರ್ಗವು ಪ್ರಿಯವಾದಂತೆ ತೆರೆ-ತೆರೆಯದ್ದಾರಣ್ಯ ಶ್ರೇಣಿ ಮಲೆನಾಡು ಅವರ ಜನ್ಮಭೂಮಿ, ಅವರ ಕರ್ಮಭೂಮಿಯಾಗಿ, ತಫೋಭೂಮಿಯಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ತೇಜಸ್ವಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ನಿಸರ್ಗದ ಹಿಂದಿನ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಬೇರೆಯದೆ ಸ್ವಾದ ರೀತಿ ವಿವರಣೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ವಿಯು ಮಲೆನಾಡಿನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವನುಭವವನ್ನು ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಸಮೀಪದಿಂದ ಕಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ರೂಪ ಮಾತ್ರ ಕುವೆಂಪು ಅವರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಸಕಲ ಆರಾಧನಾ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ರಸಸ್ವಾದನೆ ಮಾಡಿದ ರೀತಿ “ಆವ ಗುಡಿ ಮಿಗಿಲು ಈ ಭುವನ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ? ಎಂಬ ಚಿಂತನೆ ನಿಸರ್ಗದ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ಭುವನ ದೇವಾಲಯವೇ ತೇಜಸ್ವಿಗೆ ಭೂಗತವಾದ ಬದುಕಿನ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತೆರೆದಿಡುವ ನಿಗೂಢ ಲೋಕವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಇವರು ಮಲೆನಾಡಿನ ದಟ್ಟ ಅನುಭವಗಳ ವಿವರಣೆ ನೋಡಿದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಇದ್ದ ಆಸಕ್ತಿ, ಕಾಣುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಭವ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯಗಳ ಮಹೋನ್ನತೆ ಜೊತೆಗೆ ಪರಿಸರ ಸಮಾಜದ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದನ್ನು ಕಾಣುವುದ್ದುಂಟು. ಅವರು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಚಲನ-ವಲನವನ್ನು ತೀರ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ವೀಕ್ಷಿಸಿದ ರೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗಿನ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ನಿಲುವು ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಅವರ ಕಥೆ ಕಾದಂಬರಿ, ಕಾವ್ಯ, ವೈಚಾರಿಕ ಬರಹ ಪ್ರಬಂಧಗಳೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗ ಸೌಂದರ್ಯ ಪರಿಸರ ನಾಶ ಜಗತ್ತಿನ ನಿಗೂಢತೆ ಮನುಷ್ಯ ಕಾಡಿನ ನಡುವಿನ

ಸಂಬಂಧ ಪ್ರಕೃತಿ-ಪರಿಸರದೊಂದಿಗಿನ ಸಂಧಾನವು ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಬದುಕಿನೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ತಾತ್ವಿಕತೆಯು ನಿಸರ್ಗ ಆಧಾರಿತ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತ ಅವರ ತಾತ್ವಿಕ ಚಿಂತನೆ, ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿ, ವೀಕ್ಷಣಾ ಶಕ್ತಿ, ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಸ್ಮಯವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೂ ಸರಳವಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸುವ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಕುವೆಂಪು ಸಮಗ್ರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತಾತ್ವಿಕತೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಾದರೆ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಋತು-ಋತುವಿಗೂ ಆದ ಬದಲಾವಣೆ ವೈವಿಧ್ಯ ಸಂಘರ್ಷಗಳನ್ನು ವೈಭವಿಕರಿಸುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯ, ಕವಿತೆ, ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ಒಂದು ಪಾತ್ರವೆಂಬಂತೆ ನಿಸರ್ಗದೊಂದಿಗೆ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ನಡೆಸುವ ಅನುಸಂಧಾನ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಕಟವಾದುದ್ದು. ಅನುರಕ್ತಿಯ ರೂಪದ್ದು ಹಾಗೂ ಆರಾಧನೆಯ ಸ್ವರೂಪದ್ದು ಎಂದು ಗುರ್ತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ನಿಸರ್ಗದೊಂದಿಗಿನ ಅನುರಕ್ತ ಜನ್ಮ ಜಾತವಾದದ್ದು, ಮಲೆನಾಡು, ತಾಯಿಮನೆ, ಕಾಡು ದೇವರ ಬೀಡು ಎಂಬ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಉಪಾಸಕನಾದದ್ದು ತೀರ ಸಹಜ. ಅವರ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಭಾವವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವರಿಗಿದ್ದ ನಿರಂತರ ದಾಹ, ಹಸಿವು ಅವರನ್ನು ರಸಯಾತ್ರಿಕನ್ನಾಗಿಸಿದೆ. ಈ ವೈಭವ ಮುಖದ ಪರಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದು. ಲೇಖಕ ಭೂಮಿಯ ಕವಿ, ವ್ಯೋಮದ ರವಿ, ಪ್ರೇಕ್ಷಕನೊಬ್ಬರ ಕಾಣೆ ಎಂಬಂತೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರದ್ದು ಧ್ಯಾನದ ಸ್ಥಿತಿ ಅದ್ವೈತದ ನೆಲೆ, ಚೈತನ್ಯದಾಯಕ ತಲ್ಲಿನತೆ ಇರುವುದನ್ನು ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶ ಲೋಕ ಗುರ್ತಿಸಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ತಾತ್ವಿಕತೆಯು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಒಬ್ಬರು ಪೂಜಿಸಿ ಆರಾಧಿಸಿದರೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಅದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ತಾವು ಕಂಡ ಅನುಭವ ಜನ್ಯವಾದ ಒಲವು ನಿಸರ್ಗದೊಂದಿಗಿನ ಬಾಂಧವ್ಯದ ಮೂಲಕ ನೋಡುವುದಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ರವರಿಗೆ ಮಹಾಕವಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ, ಜಗದಕವಿ, ಯುಗದ ಕವಿ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕುವೆಂಪು ಸ್ವತಃ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಕಾಡಿನ ಕವಿ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಡು, ನದಿ, ತೊರೆ, ನಿಸರ್ಗ ಸನ್ನಿಧಿಯಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅರಣ್ಯಮಯ ಸನ್ನಿವೇಶ ಕೋಶದ ಗಾಢತೆಯನ್ನು ವನಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಜ ಸ್ವಾಂತಂತ್ರವನ್ನು ಆಸ್ವಾಧಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಸರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ನೆಲೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ದಿನನಿತ್ಯದ ವಾಸ್ತವ ಬದುಕಿಗೆ ಸದಾ ಹತ್ತಿರವೆಂಬತ್ತೆ ನಡೆಯುವ ಕಲ್ಪನೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಅರಣ್ಯಮಯ ಜೀವನ ಪ್ರಶಾಂತತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಸೃಷ್ಟಿ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಒಲುಮೆ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಮಹಾಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಕುರಿತು ಈ ರೀತಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ಮಲೆನಾಡು ಎನಗೆ ತಾಯಿ ಮನೆ ಕಾಡು ದೇವರ ಬೀಡು ಗಿರಿಯ ಮುಡಿ ಶಿವನ ಗುಡಿ, ಬನದ ಹೆಣ್ಣೆ ಮೊದಲಿನಾ ಮನದನ್ನೇ. ಅಂತೆಯೇ ಗಿರಿಜನ ಅರಣ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಮಲೆನಾಡಿನ ಜೈವಿಕ ವಲಯದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯ, ಕವನ, ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬೆರಳ್ಳೆ-ಕೊರಳ್ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನ ವಿದ್ಯಾಮಾತ್ಸರ್ಯವನ್ನು ತಣಿಸಲು ಏಕಲವ್ಯನ ಬಳಿಗೆ ಬರುವ ದ್ರೋಣ ಕಾಡನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವ ಪರಿಯು ಕುವೆಂಪು ಕಂಡ ಪರಿಸರದ ಕಲ್ಪನೆ ಮೂಡುತ್ತದೆ. “ ಎನಿತು ತಣ್ಣ ಇರ್ಪುದು ಈ ಅಡವಿಯು ಎರ್ದೆಯೊಳ್ ಕಾಡಾದೊಡಂ ನೂರು ಮಡಿಲೇಸು” ಅರಣ್ಯದ ಎದೆಯ ತಂಪುತನ ನಾಗರಿಕನ ಅನುಭವ ಗಮ್ಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಏಕಲವ್ಯ ವನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ರೂಪಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಮಹಾಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಮನ ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ದರ್ಶಿಸುವ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ನೋಟ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಗುತ್ತಿಯ ಪಾತ್ರವು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಒಂದಂಶವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನಿಂದ ದೂರ ಸರಿಯುವ ಸ್ವಭಾವ ಅಲ್ಲಿನ ನಿಸರ್ಗದ ವರ್ಣನೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ನೋಡಿದ ಹಲವು ಉದಾಹರಣೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಚೋರ-ಬೋರೆ ಎಂಬ ಕವನದಲ್ಲಿ ಚೋರ ಎಂಬುದೊಂದು ಹಕ್ಕಿ, ಬೋರೆ ಎಂದರೆ ಗುಡ್ಡ-ಮೊರಡಿ ಆಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಚೋರ-ಬೋರೆಗೂ ಸಹಯೋಗದ ಕಲ್ಪನೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ದೇವರು ರುಜು ಮಾಡಿದನು ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಭೂಗೋಳವನ್ನು ಅದರಲ್ಲೂ ಸಮಸ್ತ ವಿವರಗಳೊಂದಿಗೆ ದಾಖಲಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಜೀವ ಜಾಲಗಳ ನಡುವಿನ ಒಪ್ಪಂದ ಬೆಸೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಕುವೆಂಪು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರವನ್ನು ದರ್ಶಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ತೇಜಸ್ವಿಯವರು ಮಲೆನಾಡಿನ ಕಾಡಿನ ನಿಸರ್ಗದೊಂದಿಗೆ ಬದುಕಿ ಅಲ್ಲಿನ ನಿಸರ್ಗ ಪ್ರಪಂಚದೊಡನೆ ತಾವು ಕಂಡ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳ ಮುಖ್ಯ ನಂಟು ಹೆಚ್ಚು ಕಂಡು ಬರುವುದು ಕಾದಂಬರಿ ಮತ್ತು ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವಾಸ್ತವಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿ ಜುಗಾರಿಕಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದರೆ ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ, ಮರಳಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಇದು ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಕಾಡಿನ ಕಾಳದಂಧೆಯು ದೇಶದ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ರೀತಿ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ವಾಲೋ ನಿಸರ್ಗದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿನ ತುಡಿತವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತ ನಿರೂಪಕ, ಕರ್ವಾಲೂ, ಮಂದಣ್ಣ, ಈ ಮೂರು ಜನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿಸ್ಮಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಸ್ಮಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾರುವ ಓತಿಯು ಮಾಡುವ ಕುತೂಹಲ, ಸಿಕ್ಕಿಯು ಸಿಕ್ಕದಂತೆ ನಿಸರ್ಗದ ಯಜಮಾನ್ಯದ ಭ್ರಮೆಗೊಡ್ಡಿದ ಚಿಕ್ಕಿತ್ತೆಯಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ನಿಗೂಡ ಮನುಷ್ಯರು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ವಿಷಯಗಳಾದ ಭೂಕಂಪ, ಬಿರುಗಾಳಿ, ಮಳೆ, ಗುಡುಗು ಇವುಗಳಿಂದ ತೆರದುಕೊಳ್ಳುವ ಸತ್ಯಗಳು ನಿಸರ್ಗವನ್ನು ದರ್ಶಿಸುತ್ತವೆ. ಚಿದಂಬರ ರಹಸ್ಯ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಗ್ರಾಮ ಜೀವನದ ವಿಘಟನೆಯನ್ನು ಬದುಕಿನ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆ ಅವನತಿಗೆ ಮನುಷ್ಯನ ಅತಿ ಆಸೆಯ ಬದುಕು ಕಾರಣವಾಗಿ ಕೆಸರೂರು ದುರಂತದಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯ ಕಾಣುವಂತೆ ಕಾದಂಬರಿ

ಬಿತ್ತರವಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಸರದ ನಂಟಿನಂತೆ ತೇಜಸ್ವಿಯ ವಿಸ್ಮಯ ವಿಶ್ವ ಎಂಬ ಕೃತಿ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ನೈಜವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ದರ್ಶನವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಸೌರವ್ಯೂಹ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ನಾನಾ ವಿಷಯಗಳ ಸಂಬಂಧದೊಂದಿಗೆ ಓದುಗನನ್ನು ಪ್ರಪಂಚ ಪರ್ಯಾಯವೆನ್ನುವಂತೆ ನಿಸರ್ಗವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಲೇಖಕರು ಕಂಡಂತೆ ಪರಿಸರವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿದರೆ ತೇಜಸ್ವಿಯವರು ವೈಚಾರಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರವನ್ನು ಕೂಸಾಗಿ ಕಂಡ ಸತ್ಯವನ್ನು ಚೈತನ್ಯದಾಯಕವಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಸಹ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಹಿಂದಿಟ್ಟ ಕೆಲಸದ ಸಾಹಸದ ಫಲವೇ ಪರಿಸರ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ರಸಖುಷಿಯಾದ ಕಾಡಿನ ಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಲವು ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಭದ್ರ ಭುನಾದಿ ಹಾಕಿದರು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ನಿಸರ್ಗದ ಬಗೆಗೆ ಅಪಾರವಾದ ಒಲವನ್ನು ತಾಳಿ ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ದೈವತ್ವದ ನೆಲೆಯ ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಮಲೆನಾಡಿನ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ, ಆ ದುರ್ಗಮಯ ಗಿರಿಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿನ ಸೌಂದರ್ಯದ ಸಹಜತೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೃತಿ, ಕಥೆ, ನಾಟಕ, ಕಾದಂಬರಿ, ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ರಸವತ್ತಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾ ಸಹೃದಯರ ಮನಸ್ಸು ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಯ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಾಣಬಹುದು. ಕುವೆಂಪು ನಿಸರ್ಗದ ಕವಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನೇ ದೇವರು ಎಂದು ಹರಸುವ ಪರಿಯು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಭೂಗೋಳವನ್ನು ಅದರಲ್ಲೂ ಸಮಸ್ತ ವಿವರಗಳೊಂದಿಗೆ ದಾಖಲಿಸುವ ಮನಸ್ಸು ಕವಿಯಲ್ಲಿ ಮೈದಳಿದಿರುವುದು ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ನಿಸರ್ಗದ ನೇರವಾದ ಅನುಭವ ಅಥವಾ ಬಿಂಬಜ್ಞಾನ ಜೀವಜಾಲದ ಸಹಯೋಗವನ್ನು ಹೇಳುವ ಹಸಿರು ಕಾಳಜಿ ಅನನ್ಯವಾದುದು ಈ ಕವಿಯ ಸಮಷ್ಟಿ ನಿಸರ್ಗ ಪೂರಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಲು ಮುಕ್ತ ಮನಸಿನ ಕಾವ್ಯಾಭ್ಯಾಸವೊಂದು ಓದುಗರಿಗೆ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ೧೯೩೦ರ ದಶಕದ ನಂತರ ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಭಿಸತೊಡಗಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ವಿಜ್ಞಾನ ಕರ್ಣಾಟಕ ಎಂಬ ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆ ಮತ್ತು ಆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಆರಂಭಿಸಿದ ವಿಜ್ಞಾನ ಪಠ್ಯಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆ. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಬರಹಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಮನ್ನಣೆ ದೊರೆಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಬೆಳ್ಳಾವೆ ನರಹರಿಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು, ವೆಂಕಟನಾರಾಯಣ ಮೊದಲಾದವರು ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದರು. ಇವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಹೊಸತಲೆಮಾರಿನ ವಿಜ್ಞಾನ ಬರಹಗಾರರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡರು. ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರುಷತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ಬರಹಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ ನೀಡಿತು. ಜೊತೆಗೆ ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪರಿಷತ್ತು ಕೂಡ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತನ್ನದೇ ನಿಯತಕಾಲಿಕದ ಮೂಲಕ ಜನರಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿತು.

ಇಷ್ಟಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡದ ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯತ ಕಾಲಿಕೆಗಳು ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಆದ್ಯತೆ ಕೊಟ್ಟವು ಇದರಿಂದ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಅಂಕಣಕಾರರು ಬರೆಯಲಾಂಭಿಸಿದರು. ಕೆಲವರು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಜಿ.ಟಿ. ನಾರಾಯಣ ರಾವ್, ಎಚ್. ನರಸಿಂಹಯ್ಯ, ನಾಗೇಶ್ ಹೆಗಡೆ, ಅನಂತರಾಮ್ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಹೆಸರಿಸಬಹುದು. ಇವೆಲ್ಲರ ಜೊತೆಗೆ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವಕೋಶವನ್ನು ಕೂಡ ಆರಂಭಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿತು. ಇವೆಲ್ಲರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಶುದ್ಧವಿಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಪಕ್ಷಿಶಾಸ್ತ್ರ, ಪ್ರಾಣಿಶಾಸ್ತ್ರ, ರೇಷ್ಮೆ, ಖಗೋಳ, ಗಣಿತ, ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ, ರಸಾಯನ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ವಿಜ್ಞಾನ ಬರಹಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಬೆಳೆದಂತೆ ಅವು ಅತ್ಯಂತ ಸಹಜವಾಗಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬರಲಾರಂಭಿಸಿವೆ. ಪ್ರಪಂಚದ ಬಹುದೊಡ್ಡ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮ ಕಥೆಗಳು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗೆ ಮೂಲವಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡದ ಆರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೃಷಿ ಆರಂಭಿಸಿದ ಶಿವರಾಮಕಾರಂತರು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಗಳು ಆಧಾರವಾಗಿ ನಿಂತಿವೆ. ಅವರ ವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಪಂಚ ಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಗಳು ಹೊಸತಲೆಮಾರಿನ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿವೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಬರಹಗಾರರನ್ನು ಅಥವಾ ಕನ್ನಡದ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತಿಗಳ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನೇ ಕೊಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ವಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆವರೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಲೇಖಕರ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಿ ಇದೆ. ಜಿ.ಟಿ. ನಾರಾಯಣರಾವ್ (ಜಿ.ಟಿ.ಎನ್) : ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನಂತ ಆಕಾಶ, ನಕ್ಷತ್ರಲೋಕ, ವಿಜ್ಞಾನ ಚರಿತ್ರೆ, ಶಿರಾಮಕಾರಂತ, ಬಾಳುವೆಗಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಪಂಚ(ಕೋಶ) ಮುಂತಾದ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಅಡ್ಡನಡ್ಡ ಕೃಷ್ಣಭಟ್ : ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ, ಅನುಪಮಾ ನಿರಂಜನ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಪ್ರಮುಖ ಲೇಖಕಿ, ಕುವೆಂಪು, ಮರಿವಿಜ್ಞಾನಿ(ಶಿಶು ಸಾಹಿತ್ಯ), ಎನ್.ಬಿ. ಕಾಖಂಡಕಿ, ವಿಜ್ಞಾನ ಲೇಖಕರು, ಎಂ.ಸಿ. ಯಾಳವಾರ ಅವರ, ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಲೇಖಕರು ವಿಜ್ಞಾನದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಸರಳವಾದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಆಕರ್ಷಕವಾದ ಪರಿಸರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಬರಹಗಳ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಕೆಲವು ಉತ್ಸಾಹಿ ಲೇಖಕರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಊರುಗಳ ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದ ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ವಾರ ಮತ್ತು ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡುತ್ತಿವೆ. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಕೂಡ ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ

ನವಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಸಪ್ತ ಬುಕ್ ಹೌಸ್ ಪ್ರಕಾಶಕರು ಇಂಥ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲದರಿಂದ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಊರುಗಳ ಜನ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಊರಿನ ಪರಿಸರ ಕೆರೆ-ಕಟ್ಟೆಗಳು, ಹಳ್ಳ-ಕೊಳ್ಳಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುವಂತೆ ಆಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಹಾಳು ಬಿದ್ದ ಕೆರೆಗಳು ಪನರುಜ್ಜೀವನ ಪಡೆದಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಭಾವವೇ ಆಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಜಿ.ಟಿ. ನಾರಾಯಣರಾವ್ (ಜಿ.ಟಿ.ಎನ್) : ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನಂತ ಆಕಾಶ, ನಕ್ಷತ್ರಲೋಕ, ವಿಜ್ಞಾನ ಚರಿತ್ರೆ.
೨. ಡಾ. ಕೆ. ಶಿವರಾಮಕಾರಂತ, ವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಪಂಚ ಭಾಗ-೧, ಸಪ್ತ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಗಾಂಧಿನಗರ ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೫.
೩. ಅಡ್ಡನಡ್ಡ ಕೃಷ್ಣಭಟ್, ಪುಸ್ತಕ ವಿಮರ್ಶೆ : ವಿಜ್ಞಾನದ ಜ್ಞಾನ ಪರಿಧಿ ವಿಸ್ತಾರ, ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ವಾರ್ತೆ, ೧೯ ಮಾರ್ಚ್ ೨೦೨೩.
೪. ಅನುಪಮಾ ನಿರಂಜನ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಪ್ರಮುಖ ಲೇಖಕಿ.
೫. ಕುವೆಂಪು, ಮರಿವಿಜ್ಞಾನಿ(ಶಿಶು ಸಾಹಿತ್ಯ), ಉದಯ ರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ.
೬. ಎನ್.ಬಿ. ಕಾಖಂಡಕಿ, ವಿಜ್ಞಾನ ಲೇಖಕರು.
೭. ಎಂ.ಸಿ. ಯಾಳವಾರ, ವಿಜ್ಞಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿ.
೮. ಪಂಪ, ವಿಕರ್ಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ. ಗದ್ಯಾನುವಾದ, ಎನ್. ಅನಂತರಂಗಾಚಾರ್, ಪಂಪ ಮಹಾಕವಿ ವಿರಿಚಿತ ಪಂಪ ಭಾರತಂ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೮.
೯. ಕೆ.ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ, ಜುಗಾರಿ ಕ್ರಾಸ್, ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ೨೦೧೬.
೧೦. ಕೆ.ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ, ಕರ್ವಾಲೊ, ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ೨೦೧೩.

೨೮. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ನಿರೂಪಣೆಗಳು

❖
ರಕ್ಷಿತ. ಎನ್

ಪೀಠಿಕೆ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಜೀವಂತ ಕಲಾಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಸಮಾಜದ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಜೀವನಶೈಲಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಚಿಂತನೆಗಳ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯವು ತನ್ನೊಳಗೆ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ 'ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ' ಎಂಬುದು ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಮುಖ ಚರ್ಚಾವಿಷಯವಾಗಿದ್ದು, ಇದರ ಪ್ರಭಾವ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮಾನವ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುವ ಸಂಬಂಧವು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕೈಗಾರಿಕರಣ, ನಗರೀಕರಣ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಅಸಮತೋಲನ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಅರಣ್ಯ ನಾಶ, ನೀರಿನ ಕೊರತೆ, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ, ಜೈವ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ನಾಶ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮಾನವ ಬದುಕಿಗೆ ಸವಾಲು ಎಸೆದಿವೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪರಿಸರದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರಿವಿಗೆ ತರುವ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪದಗಳು: ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಪ್ರಕೃತಿ ಚಿತ್ರಣ, ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣ, ನಗರೀಕರಣ.

ಸಂಶೋಧನಾ ಉದ್ದೇಶಗಳು: ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು. ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಕೃತಿ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು, ಮಾನವ-ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅರಿಯುವುದು, ಪರಿಸರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪ್ರತಿಫಲನವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು, ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನ : ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಗುಣಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ್ದು, ವಿವಿಧ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ಪಠ್ಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯಿಕ ಮೂಲಗಳ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ.

ರಕ್ಷಿತ. ಎನ್ : ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಎಸ್ ಟಿ ಜಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಚಿನ್ನಕುರಳಿ, ಪಾಂಡವಪುರ ತಾಲೂಕು, ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ.

ವ್ಯಾಪ್ತಿ : ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದವರೆಗೆ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ, ಕಾದಂಬರಿ, ಕಥೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪರಿಸರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ : ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕವಿಗಳು ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ಜೀವನದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಚನಕಾರರು ಸರಳ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಸಾರಿದ್ದಾರೆ. ಆದಿಕವಿ ಪಂಪನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೊಬಗು, ಅರಣ್ಯಗಳ ವೈಭವ ಮತ್ತು ನದಿಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮರಗಳ ಮಂಜುಳ ಸಿರಿ, ನದಿಗಳ ನಾದ ರಮ್ಯತೆ... ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕವಿ ಜೀವನದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಶವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ರನ್ನನ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಕೃತಿ ವರ್ಣನೆಯೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಭೂಮಿಯ ಸಿರಿ ಉಳಿಯಲಿ, ಜೀವಜಗತ್ತು ಬೆಳೆಯಲಿ... ಭೂಮಿಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾನವನ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಜನ್ನನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಚಿತ್ರಣ ಮತ್ತು ಜೀವಜಗತ್ತಿನ ಮೇಲಿನ ಕಾಳಜಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಹಸಿರು ಕಾಡಿನೊಳಗಣ ಜೀವದ ನಾದ... ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ನೈತಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸರಳ ಜೀವನದ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಬಸವಣ್ಣ ತನ್ನ ಒಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ ಉಳಿದವರಿಗಿಂತ ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸತ್ಯ ಜೀವನವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಮರಗಳ ನೆರಳಲಿ ಮನ ಶಾಂತಿ ಕಡೆನು ಎಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಇವು ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಮನ್ವಯ ಜೀವನದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರುತ್ತವೆ.

ಕುವೆಂಪುರವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ : ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಜೀವನದ ನಡುವಿನ ಆಳವಾದ ಸಂಬಂಧ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಕೇವಲ ಸೌಂದರ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಮೂಲವಾಗಿಯೂ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮಾನವೀಯತೆ, ಸಮತೋಲನ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಮಾನವತೆಯೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿಶ್ವಮಾನವ ತತ್ವ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ-ಓ ನನ್ನ ಚೇತನ, ಆಗು ನೀ ಅನಿಕೇತನ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಮಾನವನನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಏಕೀಭವಿಸುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನಿಕೇತನ ಎಂಬ ಪದವು ಯಾವುದೇ ಗಡಿಗಳಿಲ್ಲದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿಶಾಲತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಧುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡಿನ ಹಸಿರು ಸೌಂದರ್ಯ, ಅರಣ್ಯಗಳು, ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ಜೀವಜಗತ್ತಿನ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಸಿರು ಹೊದಿಕೆಯ ಮಲೆಗಳು, ನದಿಗಳ ನಿನಾದ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಮೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಅದರೊಂದಿಗೆ ಬದುಕುವ ಮಾನವನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕುವೆಂಪು

ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಜೀವನದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅರಣ್ಯವೇ ಜೀವನದ ಆಶ್ರಯ ಎಂದು ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಕೇವಲ ವಾಸಸ್ಥಳವಲ್ಲ, ಜೀವಜಗತ್ತಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಕೃತಿ-ಮಾನವ ಸಂಬಂಧ : ಕುವೆಂಪು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ತಾಯಿಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ತಾಯಿಯ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಮಾನವನು ಬೆಳೆದವನು ಈ ಭಾವನೆ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪಾತ್ರವೂ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಾಡು ಮತ್ತು ಮಲೆನಾಡಿನ ಜೀವನದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮನುಷ್ಯನ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಬೀರುವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇಲೆ ಮಾನವನ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಹಾನಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಚಿಂತನೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನ ನೀಡಿದ ಮಹಾನ್ ಸಾಹಿತ್ಯಕರ್ತರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಮಾನವ-ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧವು ಆಳವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೆಟ್ಟದ ಜೀವ, ಚೋಮನ ದುಡಿ ಮತ್ತು ಕುಡಿಯರ ಕೂಸು ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಇವರ ಬೆಟ್ಟದ ಜೀವ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಪ್ರಕೃತಿ ವೈಭವ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುವ ಜನರ ಜೀವನಶೈಲಿಯನ್ನು ಕಾರಂತರು ನೈಜವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟಗಳು, ಕಾಡುಗಳು ಮತ್ತು ಮಳೆಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು, ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡ ಜೀವನವನ್ನು ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕು ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಿಸಲಾಗಿದೆ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಬದುಕು ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರಬೇಕು ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಬದುಕುವುದರಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಸಂದೇಶ. ಚೋಮನ ದುಡಿ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ಬದುಕಿನ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯೊಂದಿಗೆ ರೈತನ ಆಪ್ತ ಸಂಬಂಧ, ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಣ್ಣಿನೊಂದಿಗೆ ಮಾನವನ ಜೀವ ಬೆಸೆದು ಕೊಂಡಿದೆ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ನಡುವಿನ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಕುಡಿಯರ ಕೂಸು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಜನರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳ ಸಂಬಂಧ, ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಬಡತನ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಹಾನಿಯ ನಡುವಿನ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪರಿಸರದ ಹಾನಿ ಬಡವರ ಬದುಕಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೊಡೆತ ನೀಡುತ್ತದೆ ಪರಿಸರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ನಾಗೇಶ ಹೆಗಡೆ ಮತ್ತು ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಚಿಂತನೆಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ ಪ್ರಮುಖ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ನಾಗೇಶ ಹೆಗಡೆ ಮತ್ತು ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ ಪ್ರಮುಖರು. ಇವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಜಾಗೃತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಗೇಶ ಹೆಗಡೆ ಅವರು ಪರಿಸರ ಪತ್ರಕರ್ತರಾಗಿದ್ದು, ಅವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನ ಮತ್ತು ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ, ಅರಣ್ಯ ನಾಶ, ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ದುರುಪಯೋಗದ ವಿರುದ್ಧ ಎಚ್ಚರಿಕೆ, ಪರಿಸರ ಹಾನಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸಾಲುಗಳು, ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಘರ್ಷಿಸುವ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನದೇ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ ಅವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರೂ ಸಾಹಿತ್ಯಕರ್ತರೂ ಆಗಿದ್ದು, ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯಾತ್ಮಕ ಚಿತ್ರಣ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯಲೋಕದ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಮಹತ್ವ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ರಚನೆಗಳ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿವರಣೆ, ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ವಿವರಿಸುವುದು ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಕೆ.ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ : ಕೆ.ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಜೀವನವನ್ನು ಅನನ್ಯವಾಗಿ ಸಂಯೋಜಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ಲೇಖಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಜೀವಂತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅನುಭವಾಧಾರಿತವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಲೆನಾಡಿನ ಜೀವನ, ಅರಣ್ಯಗಳು, ಜೀವಜಗತ್ತು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸಮತೋಲನ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಒಂದು ಅಂಗ ಎಂಬ ತತ್ವ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಜಯಿಸುವುದಲ್ಲ, ಅದರೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಬದುಕುವುದೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ಸಾರುತ್ತಾರೆ. ಕಾರ್ವಾಲೋ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯತೆ, ಅಪರೂಪದ ಜೀವಿಗಳ ಅನ್ವೇಷಣೆ, ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಅಗತ್ಯತೆ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಂಯೋಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಯೂ ಅಮೂಲ್ಯ ಎಂಬ ಸಂದೇಶ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಜುಗಾರಿ ಕ್ರಾಸ್ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡಿನ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಚಿತ್ರಣ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಜೀವನದ ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬನೆ, ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಪರಿಸರ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಚಿದಂಬರ ರಹಸ್ಯ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಸಂಬಂಧ, ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಮಾನವನ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪದ ಪರಿಣಾಮಗಳು, ಅಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ

ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಕೇವಲ ತತ್ವವಲ್ಲ, ಜೀವನದ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಜೀವಜಗತ್ತಿನ ರಕ್ಷಣೆ, ಪರಿಸರ ಸಮತೋಲನದ ಅಗತ್ಯತೆ, ವಿಜ್ಞಾನಾಧಾರಿತ ಪರಿಸರ ಜಾಗೃತಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸರದ ಮಹತ್ವ ಇವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ : ಸಮಕಾಲೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಒಂದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣ, ಕೈಗಾರಿಕರಣ ಮತ್ತು ನಗರೀಕರಣದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಇಂದಿನ ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ :

ಅರಣ್ಯ ನಾಶ ಮತ್ತು ಭೂಮಿ ದುರುಪಯೋಗ, ನೀರಿನ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಜಲ ಮಾಲಿನ್ಯ, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ, ಜೈವ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ನಾಶ. ಲೇಖಕರು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ವರ್ಣನೆಗಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸದೆ, ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಬೀರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪರಿಸರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೇವಲ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಇದು ಮಾನವನು ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಮತೋಲನದಿಂದ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಇಂದಿನ ಪರಿಸರ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ದಾರಿದೀಪವಾಗುತ್ತದೆ.

ಫಲಿತಗಳು

೧. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದು, ಅದು ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ವಿಭಿನ್ನ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ.
೨. ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯದ ಚಿತ್ರಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದರೆ, ಆಧುನಿಕ ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
೩. ಮಾನವ-ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಬಂಧವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿದ್ದು, ಅವು ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ.
೪. ಕಾವ್ಯ, ಕಾದಂಬರಿ, ಕಥೆ ಮತ್ತು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ,
೫. ಅರಣ್ಯ ನಾಶ, ನೀರಿನ ಕೊರತೆ, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಮುಂತಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗಿವೆ.
೬. ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಮುಖ ಲೇಖಕರು ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಜಾಗೃತಿಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೭. ಪರಿಸರ ಹಾನಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರಿಸಿದೆ.
೮. ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡ ಜೀವನವೇ ಶಾಶ್ವತ ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನಯುತ ಜೀವನವೆಂದು ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.
೯. ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪರಿಸರ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದೆ.
೧೦. ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪರಿಸರ ನೈತಿಕತೆ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿತನವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಸಾಧನವಾಗಿಯೂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ,

ಸಮಾರೋಪ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಎಂದರೆ ಪ್ರಕೃತಿ, ಜೀವಜಗತ್ತು ಮತ್ತು ಮಾನವ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧದ ಅರಿವು ಹಾಗೂ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯ ವರ್ಣನೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಂಡುಬಂದರೂ, ಅದರಲ್ಲೇ ಪರಿಸರ ಜಾಗೃತಿಯ ಅಡಗಿದ ಅರ್ಥಗಳು ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರಳ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಎಂಬ ತತ್ವಗಳು ಪರಿಸರ ನೈತಿಕತೆಯ ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕರಣ ಮತ್ತು ನಗರೀಕರಣದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಪರಿಸರ ಹಾನಿಯ ಪ್ರತಿಫಲನ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪರಿಸರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ. ಮಲೆನಾಡು ಆಧಾರಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ (ಉದಾ: ಕುವೆಂಪು, ತೇಜಸ್ವಿ) ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಜೀವನದ ಆಪ್ತ ಸಂಬಂಧ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಕೇವಲ ಪ್ರಕೃತಿ ವರ್ಣನೆಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗದೇ, ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿತನದ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ಲೇಖಕರು ಪರಿಸರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ತಾರ್ಕಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಪರಿಸರ ಹಾನಿಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ಬಡಜನರ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೀರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಗ್ರಂಥಸೂಚಿ

೧. ಕುವೆಂಪು. ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಧುಮಗಳು. ೧೯೬೭, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು
೨. ಕುವೆಂಪು. ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ. ೨೦೧೮, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು
೩. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ. ಬೆಟ್ಟದ ಜೀವ. ೨೦೧೪, ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು.
೪. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ. ಚೋಮನ ದುಡಿ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

೫. ಕೆ.ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ, ಕಾರ್ವಾಲೋ, ೧೯೮೦, ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು.
೬. ಕೆ.ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ, ಜುಗಾರಿ ಕ್ರಾಸ್, ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು.
೭. ಕೆ.ಪಿ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ, ಚಿದಂಬರ ರಹಸ್ಯ, ೧೯೮೫, ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು.
೮. ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ, ಹಸಿರು ಹೊನ್ನು (ಪ್ರಕೃತಿ ಕುರಿತ ಲೇಖನಗಳು), ೧೯೭೭, ಕಾವ್ಯಾಲಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
೯. ನಾಗೇಶ ಹೆಗಡೆ, ಪರಿಸರ ಲೇಖನ ಸಂಕಲನಗಳು, ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿತ ಲೇಖನಗಳು, ಭೂಮಿ ಬುಕ್

೨೯. ವಚನ ಕ್ರಾಂತಿ : ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಪಥ

ಸಿದ್ದಪ್ಪ ಕೆ.ಎಂ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ : ಇವನಾರವ ಇವನಾರವ ಎನ್ನದೆ, ಇವ ನಮ್ಮವ ಇವ ನಮ್ಮವ ಎಂದೆನಿಸಯ್ಯ ಎಂಬ ಉದಾತ್ತ ಚಿಂತನೆಯೊಂದಿಗೆ ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಮೊಳಗಿದ ದನಿ ವಚನ ಕ್ರಾಂತಿ. ಜಾತಿ, ವರ್ಗ, ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ವರ್ಣಭೇದಗಳಿಂದ ಜರ್ಜರಿತವಾಗಿದ್ದ ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶೋಷಿತರಿಗೆ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ಬಂದವರು ಶರಣರು. ವಚನಕಾರರು ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡಿದರು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿದ್ದ ಉಚ್ಚ-ನೀಚ ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತೆಸೆದರು. ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಸಿಡಿದೆದ್ದ ಶರಣರು ಸಮಾನತೆಯ ತತ್ವದ ಮೇಲೆ ಅನುಭವ ಮಂಟಪ ಎಂಬ ವಿಶ್ವದ ಮೊದಲ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮಾದರಿಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಇಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು, ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಕಾಯಕ ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿತ್ತು. ಸೋಮಾರಿತನ ವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ದುಡಿದು ತಿನ್ನಬೇಕು ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸ ಕೀಳಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಮೂಡಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಗಳಿಸಿದ ಸಂಪತ್ತು ತನ್ನೊಬ್ಬನಿಗಲ್ಲ ಅದು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿತವಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿತು. ಅಲ್ಲದೇ ಜನರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ವೈಚಾರಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ನಾಂದಿಹಾಡಿದರು.

ಮಹತ್ವ : ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನ ಚಳುವಳಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಭೂತಪೂರ್ಣವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ಚಳುವಳಿಯು ಕೇವಲ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಿರದೆ ಸಮಾಜದ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಗೌರವ ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಆಂದೋಲನವಾಗಿತ್ತು. ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ, ವರ್ಗ, ಲಿಂಗದ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮುಕ್ತ ಪ್ರವೇಶವಿತ್ತು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು

ಸಿದ್ದಪ್ಪ ಕೆ.ಎಂ : ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಶೇಷಾದ್ರಿಪುರಂ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜು, ಮೈಸೂರು

ದೈನಂದಿನ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಯಕ ತತ್ವವು ಭಿಕ್ಷುಟನೆನ್ನು ನಿಷೇದಿಸಿತು. ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ದುಡಿದು ತಿನ್ನಬೇಕೆಂದು ಸಾರಿತು. ಹಲವಾರು ವಚನಕಾರ್ತಿಯರು ತಮ್ಮ ಸ್ವತಂತ್ರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಅಡುಗೆ ಮನೆಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶಿಖರಕ್ಕೇರಲು ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಭಾಷೆಯಿಂದ ವಚನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿತು. ಕಾಯಕದ ಮಹತ್ವ ಮೌಢ್ಯತೆಯ ವಿರುದ್ಧ ತಳೆದಿರುವ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಉದ್ದೇಶ : ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಂದು ಮಹತ್ತರವಾದ ಕ್ರಾಂತಿ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ಚಳುವಳಿಯು ಕೇವಲ ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿರದೆ ಸಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರಲು ಶ್ರಮಿಸಿತು. ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಯಾರು ಶ್ರೇಷ್ಠರಲ್ಲ ಅಥವಾ ಕನಿಷ್ಠರಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದು. ಮನುಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಸಮಾನರು ಎಂಬ 'ಮಾನವವಾದವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವುದು. ಸಮಾಜದ ಕೆಳಮಟ್ಟದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೂ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ವೇದಿಕೆ ಆಡುವುದು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನದ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಸೋಮಾರಿತನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ದುಡಿಮೆಗೆ ಗೌರವದ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಪುರುಷರು ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಾನರು ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ, ಜನಸಮಾನ್ಯರ ಭಾಷೆಯಿಂದಲೇ ವಚನವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಹಸಿವಿನ ಮುಕ್ತ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು, ಜನರನ್ನು ಅಂಧಕಾರದಿಂದ ಹೊರತರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿವರಣೆ

ಅನುಭವ ಮಂಟಪ : ಅನುಭವ ಮಂಟಪವನ್ನು ಬಸವ ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಹಾಕಿದ ಅಡಿಪಾಯವೇ ಅನುಭವ ಮಂಟಪ. ಪ್ರಪಂಚದ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದು. ಇದನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಸಂಪತ್ತು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜಾತಿ, ಲಿಂಗ, ವ್ಯಕ್ತಿ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿ ವಚನಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಚಿಂತಕರ ಒಕ್ಕೂಟವಾಗಿತ್ತು. ಇದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುಗಳು ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಡಾ.ಫ.ಗು. ಹಳಕಟ್ಟಿಯವರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಕಾಲಜ್ಞಾನ ವಚನಗಳು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಂಟಪ, ವಿಶಾಲ ಮಂಟಪ, ಆಚಾರ ಸಂಪನ್ನರ ಅನುಭವ ಮಂಟಪ, ಪ್ರಸಾದ ಮಂಟಪ, ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕಾಶ ಮಂಟಪ, ಪ್ರಸಾದ ಮಂಟಪ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಹಲವಾರು ವಚನಕಾರರು 'ಮಹಾಮನೆ' ಎಂದು ಕರೆದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಜಾತಿ, ಮೇಲು-ಕೀಳು ತುಂಬಿದಂತಹ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದವರನ್ನು

ಯಾವುದೇ ಬೇಧಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಸೇರಿ, ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದೆ ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಹಲವಾರು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮಾಜದ ಅಂಕು-ಡೊಂಕುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುವಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನುಭವ ಮಂಟಪದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಸಮಾಜದ ಕಟ್ಟ ಕಡೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಕೂಡ ಸಮಾನತೆಯಿಂದ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನದಿಂದ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಾಗಿ ಬದುಕನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಬಸವಣ್ಣನವರು ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದ ಮೊದಲ ನಾಯಕರಾದನು.

ಸಮ-ಸಮಾಜ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಬದಲಾವಣೆಯ ಪರ್ವ ಎಂದು ೧೨ನೇ ಶತಮಾನವನ್ನು ನಾವು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮುಖಪುಟದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಕಂಡುಬರುವುದು ಬಸವಣ್ಣನವರು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನೆಯೇ ಪ್ರತಿರೋಧವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದವರು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಸಹಾ ಬದುಕುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ನಾವು ವಚನ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾರೂ ಸೇರಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಬೇಧ-ಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುವ ಮತ್ತೊಂದು ನ್ಯಾಯಯುತವಾದ ಮಂಟಪವನ್ನು ಅಂದಿನ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ವಚನವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ, ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಹೋರಾಟದ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಹ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಸಮಾಜದ ಬದಲಾವಣೆಗಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನು ಕಾದುಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳದೆ ಬಸವಣ್ಣನವರು ತಾವೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ನಾಂದಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ವಚನವನ್ನೇ ಉದಾಹರಿಸುವುದಾದರೆ :

ಚಿನ್ನಯ್ಯನ ಮನೆಯ ದಾಸನ ಮಗನು
 ಕಕ್ಕಯ್ಯನ ಮನೆಯ ದಾಸಿಯ ಮಗಳು
 ಇವರಿಬ್ಬರು ಹೊದಲು ಬೆರಣಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಂಗವ ಮಾಡಿದರು
 ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗ ನಾನು
 ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ
 ಅಂದಿನ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗುಗಳನ್ನು ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ವೇಶ್ಯಾಪದ್ಧತಿ, ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅವರಿಂದ ಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆದ ಸಮಾಜದ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಅಂತಃಕರಣವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.
 ಇವನಾರವ, ಇವನಾರವ
 ಇವನಾರವನೆಂದೆನಿಸದಿರಯ್ಯಾ

ಇವ ನಮ್ಮವ, ಇವ ನಮ್ಮವ

ಇವ ನಮ್ಮವನೆಂದೆನಿಸಯ್ಯ

ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ

ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮಗನೆಂದೆನಿಸಯ್ಯ

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾರು ಒಂದೇ ಎಂದು ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಸಾರುವಂತಹ ಇಂತಹ ಹಲವಾರು ವಚನಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ : ವಚನಕಾರರ ತತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತವೇ ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಚನಕಾರನು ಸಹಾ ಕಾಯಕಕ್ಕೆ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಅವರು ಮಾಡುವ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಹು ಸಂಖ್ಯಾತ ವಚನಕಾರರು ಹೆಸರಿನ ಜೊತೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವೃತ್ತಿಯ ಹೆಸರು ಇರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ವಚನಕಾರರು ತಾವು ಮಾಡುವ ವೃತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಗೌರವವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಕಾಯಕದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದ ವಚನಕಾರರು ಕಾಯಕದಿಂದಲೇ ಕೈಲಾಸವೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ತಾವು ಮಾಡುವ ಕಾಯಕದ ಮೂಲಕವೇ ದೇವರನ್ನು ಕಾಣುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಕಾಯಕ ಕೇವಲ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಅದು ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ದೈವಿಕ ಸಮರ್ಪಣೆಯ ಭಾವದಿಂದ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡದೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಕುಲ ಕಸುಬು ಅಥವಾ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪೂಜ್ಯ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ಕಾಯಕದಿಂದ ಬರುವ ಆದಾಯ ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಹಂಚಿ ತಿನ್ನುವ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದರು. ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೊರೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸದೆ ಅದನ್ನು ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರೆ ಬದುಕು ಸಾರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು.

ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಾನತೆ : ಸ್ತ್ರೀ ಕುಲವೇ ಕೇವಲ ಸಂಸಾರಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನತೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆದ ಕಾಲಘಟ್ಟ ವೆಂದರೆ ಅದು ವಚನ ಕಾಲ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಸ್ತ್ರೀಯ ಹೆಜ್ಜೆ ಗುರುತು ಸಿಗುವುದೇ ವಚನ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ನೀಡಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಇದುವರೆಗೂ ಇದ್ದಂತಹ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ವಚನ ಚಳುವಳಿಯ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದ ಮುಂಚೂಣಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀ ಬರಲು ಕಾರಣ ವಾಯಿತು. ಅಸ್ವಶ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ, ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕಿ, ಸೂಳೆ ಸಂಕಷ್ಟ, ನೀಲಾಂಬಿಕೆ ಅಕ್ಕಮ್ಮ,

ನೀಲಮ್ಮ,ಕಾಳವ್ವೆ, ರೇಮಮ್ಮ, ಗುರ್ಮವ್ವೆ, ವೀರಮ್ಮ, ರೇಚವ್ವೆ, ಗೊಗ್ಗವ್ವೆ, ಸತ್ಯಕ್ಕಿ, ಮೋಳಿಗೆ ಮಹಾದೇವಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮುಖ ವಚನಗಾರ್ತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಅನುಭವ ಮಂಟಪದ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ತಮ್ಮ ವಚನಗಳ ಮೂಲಕ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಯಕದ ಜೊತೆಗೆ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕೌಶಿಕ ರಾಜನನ್ನು ವರಿಸಿ ನಂತರ ಆತನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಾದ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬದುಕಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟವಳು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ. ದೇಶದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಒಂದು ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಹಲವಾರು ವಚನಗಾರ್ತಿಯರನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಚನಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾಯಕದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ಮೆರೆಸಿದವಳು. ಅಲ್ಲದೇ ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬದುಕಿದವಳು. ಉದಾ :

ಕಾಯಕ ನಿಂದಿತ್ತು ಹೋಗಯ್ಯ ಎನ್ನಾಳ್ವನೆ

ಭಾವ ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಮಹಾಶರಣರ

ತಿಪ್ಪೆಯ ತಪ್ಪಲ ಅಕ್ಕಿಯ ತಂದು

ನಿಶೈಸಿ ಮಾತು ಮಾರಯ್ಯ ಪ್ರಿಯ

ಅಮರೇಶ್ವರಲಿಂಗಕ್ಕೆ

ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕಿ ಆತ್ಮ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ ಕುರಿತು, ವಚನಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಆತ್ಮ ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಪುರುಷ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಒಂದೇ ಅದಕ್ಕೆ ಲಿಂಗಭೇದವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವೇಶ್ಯೆಯಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿ ಹಲವಾರು ನಿಂದನೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಮೂದಲಿಕೆಯನ್ನು ಮೀರಿನಿಂತು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಬದುಕನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಂತಹ ವಚನಗಾರ್ತಿಯರನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಜನ ಭಾಷೆ : ರಾಜಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದಂತಹ ಸರಸ್ವತಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿರುವುದು ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಭೂಂಖಿಷ್ಕಿವಾಗಿದ್ದ, ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿದ್ದಂತಹ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿತ್ತು. ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವಚನಕಾರ ಬಳಸಿದ ಭಾಷೆ ಸರಳ ನಡುಗನ್ನಡ ರೂಪವಾಗಿತ್ತು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೂ ಸರಳವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುವ ಶೈಲಿ, ರೂಪಕಗಳು ಮತ್ತು ನೇರನುಡಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಅನುಭವದ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುವ ಸರಳ ಕನ್ನಡ ಶೈಲಿ. ಅಂದಿನ ಕಾಲದ ಆಡುಭಾಷೆಗೆ ಹತ್ತಿರವಾದ ನಡುಗನ್ನಡವನ್ನು ಬಳಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ರೂಪಕಗಳಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜದ ಡೊಂಕುಗಳನ್ನು

ಮೌಢ್ಯತೆಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸುವ ಪ್ರಖರ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಅಂದಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಬಳಸದೆ, ಬದಲಾವಣೆಯ ಆಯುಧವಾಗಿ ಬಳಸಿದರು. ವಚನಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪದ್ಯವೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಕೇವಲ ಗದ್ಯವೂ ಅಲ್ಲದೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಆಂತರಿಕ ಲಯ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಓದುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೇಳುವುದು ಅಥವಾ ಹಾಡುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭಾಷೆಯು 'ಅನುಭವದ ನುಡಿ' ಇದು ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದು ಬದುಕಿನ ಸಂಹಿತೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಪಂಡಿತರ ಚಾವಡಿಯಿಂದ ಬೀದಿಗೆ ತಂದು ಅವಕ್ಕೆ ರಾಜಗೌರವ ಮತ್ತು ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಕೀರ್ತಿ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಮೂಢ ನಂಬಿಕೆಯ ವಿರೋಧ : ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಅದೊಂದು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ವೈಚಾರಿಕ ಕ್ರಾಂತಿ. ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಶಿವಶರಣರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿದ್ದ ಮೌಢ್ಯತೆಗಳನ್ನು, ಕಂದಾಚಾರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಂಧ ವಿಶ್ವಾಸಗಳನ್ನು ಬುಡಸಹಿತ ಕಿತ್ತೆಸೆಯಲು ವಚನಗಳನ್ನು ಅಸ್ತ್ರವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿದರು. ಅಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನ ಕಲ್ಲು, ಮಣ್ಣು, ಮರ, ಹುತ್ತ ಹೀಗೆ ಕಂಡ ಕಂಡ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ದೈವವೆಂದು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಬಸವಣ್ಣನು ಅತ್ಯಂತ ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕಿಸಿದರು. 'ನೆಲದ ಮರೆಯ ನಿಧಾನದಂತೆ ಮರದ ಮನೆಯ ತೇಜದಂತೆ' ದೇವರು ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಇದ್ದಾನೆ ಹೊರತು ಹೊರಗಿನ ಜಡ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲ ಎಂದು ಸಾರಿದರು. ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಾಣಿ ಬಲಿಯನ್ನು ಶರಣರು ತೀವ್ರವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ದಯೆಯೇ ಧರ್ಮದ ಮೂಲವೆಂದು ಸಾರಿದ ಅವರು ಮೂಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ವಾದಿಸಿದರು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವರನ್ನು ಹೀನ ಕುಲದವರೆಂದು ಕರೆದರು. ದಯೆಯಿಲ್ಲದ ಧರ್ಮ ಯಾವುದಯ್ಯ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಕಲ ಜೀವಿಗಳ ಮೇಲಿನ ಕರುಣೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಘಳಿಗೆ, ಕೆಟ್ಟ ಘಳಿಗೆ, ರಾಹುಕಾಲ, ಗುಳಿಕಕಾಲ ಎಂದು ಕಾಲವನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಶರಣರು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ನಂಬಿ ಕೆಟ್ಟವರಿಲ್ಲವೋ ಈ ಜಗದೊಳಗೆ, ದೃಢವಾದ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಮಂಗಳವೇ. ಬಸವಣ್ಣನವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಇಂದಿನ ದಿನವೇ ಶುಭದಿನ, ಇಂದಿನ ವಾರವೇ ಶುಭವಾರ, ದೈವಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಕಾಯಕ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಗ್ರಹಗತಿಗಳ ಭಯವಿರಬಾರದು ಎಂಬುದು ಅವರ ನಿಲುವಾಗಿತ್ತು. ಹಣೆಗೆ ವಿಭೂತಿ ಹಚ್ಚುವುದು ಮೈ ತುಂಬಾ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕೇವಲ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಇರಬಾರದು. ಅಂತರಂಗದ ಶುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಭಕ್ತಿ ನೀರಿಲ್ಲದ ಕಿರೆಯಂತೆ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕವೆಂದು ಅವರು ನಂಬಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುಗಳು ಸೋಗಿನ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ವಚನಗಳ ಮೂಲಕ ಚುಚ್ಚಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ವೇದಕ್ಕೆ ನಡುಕವಹುದು, ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಬೆರಗಮಾಡು ಎನ್ನುವ ಮೂಲಕ ಕೇವಲ ಪುಸ್ತಕದ ಬದನೆಕಾಯಿಯಂತಿರುವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗಿಂತ ಅನುಭವ ಮುಖ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ನದಿಯಲ್ಲಿ

ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಪಾಪ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಶರಣರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದವರೆಲ್ಲಾ ಪಾವನರಾಗುವುದಾದರೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸದಾ ಇರುವ ಕಪ್ಪೆ, ಮೀನುಗಳು ಮೊದಲು ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯಬೇಕಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ತರ್ಕವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಮಾನವನನ್ನು ಮಾನಸಿಕ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿತು. ಅರಿವೇ ಗುರು ಎಂಬ ತತ್ವದ ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವಿವೇಚನೆಯಿಂದ ಬದುಕುವುದೇ ನಿಜವಾದ ಧರ್ಮವೆಂದು ಶರಣರು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಇಂದಿಗೂ ಅವರ ವಿಬೇದಗಳು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ದಾಸೋಹ ತತ್ವ : ವಚನ ಕಾಲದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಯಕದಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡದ್ದು ದಾಸೋಹ ತತ್ವ. ಇದು ತನು-ಮನ-ಧನದ ಸಮರ್ಪಣೆ. ಸಮಾಜದ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸುವ ಸದಾಚಾರದ ಬದುಕನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ. ಶರಣರ ಪ್ರಕಾರ ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿ ಗಳಿಸಿದುದನ್ನು ಹಂಚಿ ಉಣ್ಣುವುದು ನಿಜವಾದ ದಾಸೋಹ. ಉದಾ:

ತನುವು ದಾಸೋಹಕ್ಕುಂಟುವಂತಾಗಬೇಕು
ಮನವು ದಾಸೋಹಕ್ಕೆ ಲಯವಾಗಬೇಕು
ಧನವು ದಾಸೋಹಕ್ಕೆ ಸವೆದು ನಿಮ್ಮ
ಶರಣರ ಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ
ನುಡಿ, ಹಾಡಿ, ನೋಡಿ, ಕೂಡಿ, ಭಾವಿಸಿ, ಸುಜಿಸಿ
ಪರಿಣಾಮಿಸಬೇಕು ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ

ದೇಹ, ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಐಶ್ವರ್ಯ ಶರಣರ ಸೇವೆಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿರಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಮರ್ಪಣಾ ಭಾವದಿಂದ ಬದುಕಬೇಕು. ಶರಣ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ದಾಸೋಹದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ದಾಸೋಹದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ದುಡಿದ ಹಣಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು ಹೊರತು ಮೋಸದಿಂದ ತಂದ ಹಣಕ್ಕಾಗಲಿ ವಸ್ತುವಿಗಾಗಲಿ, ದಾಸೋಹದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ವರ್ಣ ಬೇಧವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನು ಸಮಾನ ಅವಕಾಶದ ಜೊತೆಗೆ ಹಂಚಿ ಉಣ್ಣುವುದನ್ನು ಭಗವಂತನ ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದಾಸೋಹದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದಂತಹ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ವಚನಕಾರ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಂತರ ಜಾತಿಯ ವಿವಾಹ : ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕಾಲವೆಂದು ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಅಂದಿನ ಕಾಲದ ಅಂತರ್ಜಾತಿಯ ವಿವಾಹಗಳು ಕೇವಲ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗಿ ಸಮಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ಹೋರಾಟದ ದಾರಿಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಂತದ್ದು. ಬಸವಣ್ಣನವರು ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕಠಿಣವಾಗಿ

ವಿರೋಧಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕುಲಕ್ಕಿಂತ ಮಾನವನು ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ವಚನ ಚಳುವಳಿಯ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅಂತರ್ಜಾತಿಯ ವಿವಾಹವೆಂದರೆ ಹರಳಯ್ಯ ಮತ್ತು ಮದವಯ್ಯ ಅವರ ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆ. ಹರಳಯ್ಯ ಶೋಷಿತ ಸಮುದಾಯವಾದ ಚಿಮ್ಮಾರ ಕುಲದವರಾದರೆ ಮದವಯ್ಯ ಮೇಲ್ಜಾತಿಯ ಕುಲದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಮಕ್ಕಳಾದ ಶೀಲವಂತ ಮತ್ತು ಕಲಾವತಿ ಇವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಅಂತರ್ಜಾತಿಯ ವಿವಾಹವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೊಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಚರಿತ್ರೆ ಹೋರಾಟವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ : ಬಸವಣ್ಣನವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ಚಳುವಳಿಯು ಮನುಕುಲದ ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ಅಡಿಪಾಯ ಹಾಕಿತು. ಅನುಭವ ಮಂಟಪದ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲರೂ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುವ ಅವಕಾಶದ ಜೊತೆ ಕಾಯಕ ಮತ್ತು ದಾಸೋಹ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರು. ಇದು ಸಂಗ್ರಹ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಮಾಯೆ ಎಂದು ಕರೆಯದೆ, ಅವಳಿಗೂ ಮೋಕ್ಷದ ಹಕ್ಕಿದೆ ಎಂದು ಸಾರಿದರು. ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಆಡುಭಾಷೆಯಾದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಗಹನವಾದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಜನರಿಗತ್ತಿರ ಮಾಡಿದರು. ಶರಣರ ಕಲ್ಲು ದೈವವಲ್ಲ, ಮನುಷ್ಯತ್ವವೇ ದೈವ ಎಂದು ಸಾರಿದರು. ಜಾತಿಯತೆಯ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತೆಸೆಯಲು ಅಂತರ್ಜಾತಿಯ ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಯ ಧೈರ್ಯದ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಟ್ಟರು. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಮನುಷ್ಯನನ್ನೇ ಮನುಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುವ ಮಾನವತಾವಾದವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ. ೮೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಲಿಂಗಸಮಾನತೆ, ಕಾಯಕನಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತು ಜಾತಿಯತೆಯ ನಿರ್ಮೂಲನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ ವಚನಕಾರರ ಚಿಂತನೆಗಳು ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ದಾರಿದೀಪವಾಗಿವೆ. ಸಕಲ ಜೀವ ರಾಶಿಗಳಿಗೂ ಲೇಸನ್ನು ಬಯಸುವುದೇ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಮ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಫ.ಗು.ಹಳಕಟ್ಟಿ: ವಚನ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಾರ, ಸಮಗ್ರ ವಚನ ಸಂಪುಟಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಕಟಣೆ
೨. ಎಂ.ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ, ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಗಮ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪ, ಶರಣರ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ವಚನ ಸಂಕಲನಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಧಾರವಾಡ
೩. ಸಂಕೀರ್ಣ ವಚನ ಸಂಪುಟ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಬೆಂ.
೪. ಡಾ.ಎಲ್. ಬಸವರಾಜು, ಬಸವಣ್ಣನವರ ಷಟ್ಸ್ಥಲದ ವಚನಗಳು, ಶ್ರೀ ಶರಣ ಬಸವೇಶ್ವರ ಗ್ರಂಥ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ

SESHADRIPURAM DEGREE COLLEGE

Permanently Affiliated to the University of Mysore | College Code: 1082 |
 ISO 9001:2015 Certified | NAAC Accredited 'B++' Grade | Approved by AICTE
 #25, HEBBAL RING ROAD, MYSURU - 17 0821 - 2970536

An initiative by :
Internal Quality Assurance Cell
Research & Development Cell "PRAYOGA"

ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ
Department of English

हिंदी विभाग
In collaboration with

ಬರ್ಲಿನ್ ಕನ್ನಡ ಬಳಗ, ಜರ್ಮನಿ
ಅಭಿಜಾತ ಕನ್ನಡ ಧ್ವನಿಮಾಹಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಳಗಾವಿ

Shodh Rityu International Multidisciplinary Research Journal
 Organises
Avalokana 2026
One Day Multilingual International Conference
 Hybrid Mode
 On
22nd April 2026, Wednesday **Time: 9.30 am**
Venue: Seminar hall

Topic:
ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಸ್ಯೆಯ
Language, Technology, & Culture: Global Perspectives in the Digital Age
हिंदी भाषा, तकनीकी और संस्कृति: डिजिटल युग में वैश्विक परिप्रेक्ष्य

All are welcome

Time : 9.30 am **Venue : Seminar Hall**

Inauguration

Chief Guest
Smt. M. K. Savitha, K.A.S.
Registrar
University of Mysore, Mysuru

Key Note Speaker
Prof. Ramesh Jayaramaiah
Former Chairman
Department of Studies in English
Manasagangothri, University of Mysore, Mysuru

Guest of Honour
Dr. Kotraswamy. A. M. M
Executive Editor
Abhijatha Kannada Research Journal, Belagavi
Regional Office, Bengaluru

Presided by
Nadoja Dr. Wooday P. Krishna
Honorary General Secretary
Seshadripuram Educational Trust
Bengaluru

Tea Break - 11am to 11.15am

SESHADRIPURAM DEGREE COLLEGE
Permanently Affiliated to the University of Mysore [College Code: 1082] |
ISO 9001:2015 Certified | NAAC Accredited "B++" Grade | Approved by AICTE
#25, HEBBAL RING ROAD, MYSURU - 17 0821 - 2970536

An initiative by :
Internal Quality Assurance Cell
Research & Development Cell "PRAYOGA"

ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ
Department of English
ಹಿಂದಿ ವಿಭಾಗ
In collaboration with
ಬರ್ಲಿನ್ ಕನ್ನಡ ಬಳಗ, ಜರ್ಮನಿ
ಅಭಿಜಾತ ಕನ್ನಡ ದ್ವೈಮಾಸಿಕ ಸಂಶೋಧನಾ ಪತ್ರಿಕೆ, ಬೆಳಗಾವಿ

Shodh Rityu International Multidisciplinary Research Journal
Organises
Avalokana 2026
One Day Multilingual International Conference
Hybrid Mode
On
22nd April 2026, Wednesday **Time: 9.30 am**
Venue: Seminar hall

Topic:
ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಸ್ಯೆಯ
Language, Technology, & Culture: Global Perspectives in the Digital Age
हिंदी भाषा, तकनीकी और संस्कृति: डिजिटल युग में वैश्विक परिप्रेक्ष्य
All are welcome

English Offline Session
Session Chair : Dr. Yogeesh D. P.
Principal, Akash Institute of Commerce and Management, S S puram, Tumakuru

Online Session 1
Session Chair : Dr. M. H. Jogi
(Founder, ELSTA, India)
HoD of PG Studies in English
B. V. V. Sangha's Shri S. R. Kanthi Arts, Commerce and Science College, Mudhol

Online Session 2 :
Session Chair : Dr. H. Akther Banu
Associate Professor of English
Silver Jubilee Government College
Dean, Administration Cluster University
Kurnool, Andhra Pradesh

Hindi Offline & Online Session
Session Chair : Prof. Yogendra Mishra
Regional Director, Central Institute of Hindi
Mysore centre

Tea Break - 3.15pm

Valedictory **Time : 3.30 PM onwards**

Chief Guest
Dr. Pankaj Dwivedi
Assistant Director (Admin), CIL, Officer-in-Charge,
National Testing Services-India, Central Institute of Indian Languages,
Dept. of Hr. Education, MoE, GoI, Mysore

B. A. Anantharam **Dr. Sowmya Erappa K.**
Chairman, Governing Council Principal

Mrs. Mruthula Sojan
IQAC Coordinator

Dr. Lavanya C. P. **Mr. Joseph Mathew**
HoD, Dept. of Kannada & Convener HoD, Dept. of English

Mrs. Krupaliny R. C. **Mrs. Dhanalakshmi C. M.**
Convener, Dept. of English HoD, Dept. of Hindi & Convener